

ПЕТЪР ДЪНОВ УЧИТЕЛЯ

УТРИННО СЛОВО
(1935 - 1936)

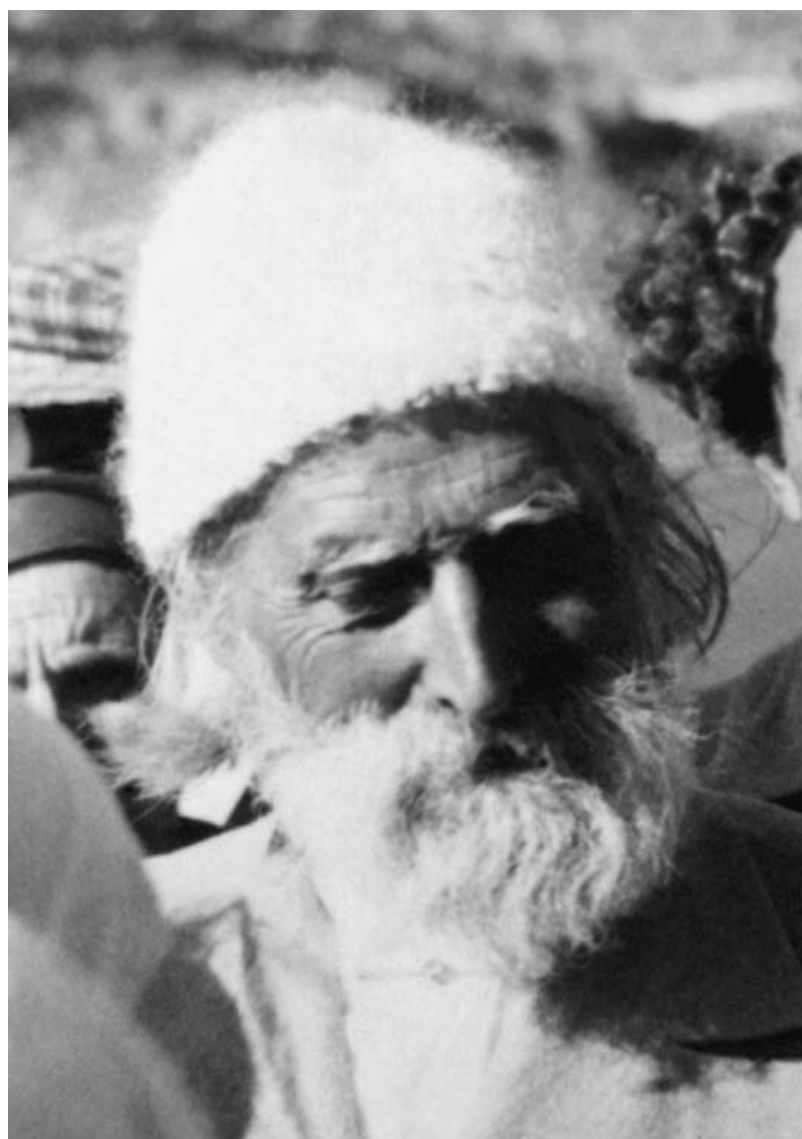
Топлината на Любовта

Издателство
„БЯЛО БРАТСТВО“

ПЕТЪР ДЪНОВ УЧИТЕЛЯ

УТРИННО СЛОВО
(1935 - 1936)

Поредицата Утринно слово на Издателство „БЯЛО БРАТСТВО“ ще представи в многотомно издание утринните беседи на Учителя Петър Дънов в тяхната хронологична последователност: от 1930 до 1944 година. Оформянето на томове в частта им, касаеща обема на отделните книжки, не повтаря оформянето от предишните издания. Многотомникът ще даде възможност на читателя да се запознае с вълнуващите проповеди на Учителя, които съпътстват лекциите от класовете на Школата и вдъхновено допълват окултното знание, предадено в нея.

Настоящото издание включва беседи, публикувани в сборниците:

*ТРИТЕ РОДОСЛОВИЯ,
утринни слова, София, 1943*

*УСТОЙЧИВИ ВЕЛИЧИНИ,
утринни слова, София, 1943*

Съдържание

Трите родословия.....	7
Развълнуваното море.....	20
Двата порядъка.....	36
Фарисеи и садудеи.....	46
Степени на разбиране.....	58
Източник на знанието.....	68
Героите.....	85
Свещеният огън.....	96
Вътрешният закон.....	109
Доволството.....	124
Огън на пречистване.....	138
Трите книги.....	151
Коприненият конец.....	170
Земята като училище.....	190
Причини за страданията.....	208
Знайният Бог.....	221
Топлината на Любовта.....	232
Устойчиви величини.....	247
Слуги на доброто.....	266
Огънят на Любовта.....	281
Ще се похваля.....	293
Познат от Бога.....	305
Абсолютна справедливост.....	317
Новият метод.....	329
Коего Бог е съчетал.....	339
Възприемане на Словото.....	351
Двете фази.....	361
Божествената връзка.....	371
Изгрев и залез.....	381
Права мисъл, чувство и говор.....	391
Четирите качества.....	398
Сляпороденият.....	409
Вътрешна връзка.....	418
За слава Божия.....	431
Речник на непознати и остарели думи.....	441
Обяснителни бележки.....	442

ТРИТЕ РОДОСЛОВИЯ

Като четете първа глава от Евангелието на Матей, виждате изброени три родословия по четиринадесет рода: от Авраам¹ до Давид² – четиринадесет рода, от Давид до Вавилонското преселение – четиринадесет рода, и от Вавилонското преселение до Христа – също четиринадесет рода. Така се запознавате с родословието на Христа. Значи Той води началото си от Авраам.

Тази глава от Евангелието засяга вътрешната страна на произхождението на Христа, от която малцина се интересуват. Тя представлява сложна математическа задача. Такива задачи се срещат в живота на всеки човек. И Природата крие своето знание в сложни математически формули и задачи, достъпни само за онези, които имат стремеж към знанието. Всичко в Природата е тайно, облечено в символи. Тази е причината, заето хората виждат нещата такива, каквито не са в действителност. Вечер, като гледате небето, осеяно с безброй звезди, едва видими с просто око, струва ви се, че са малки, а всъщност учените казват, че те са големи като Слънцето. Поставени на далечно разстояние от нас, те заставят човека да мисли, да открива Истината и да се развива. Въпреки това човек не е дошъл още до истинското знание, до произхода на Вселената и до създаването на света. Каква е крайната цел на Битието, какво е целил Бог със създаването на света, не е известно на човека. Съществуват различни хипотези и теории за това, но те не представляват Абсолютната Истина. Да предпологаши и да знаеш, това са две различни неща. Срещаш едного, казваши, че е сериозен човек: по какво познаваш, че е сериозен? Външно той е строг, сериозен, но какво е вътрешното му разположение, не знаеш. Друг някой е външно весел, засмян, а вътрешно е неразположен. Истин-

ският човек и разположението му са скрити от окомот на външния наблюдател.

Като изучавате човека, виждате, че и най-напредналият е вътрешно неспокоен, все има нещо, което го смущава. Често една дума нарушава равновесието на човека. Ако синът на някои родители е в странство и им кажат, че е болен, те веднага започват да се безпокоят. Защо се безпокоят? Страх ги е да не умре. Те говорят за вечен живот, за безсмъртието на душата, а въпреки това не искат синът им да умре. Значи вярата им в Бога, в безсмъртието на душата не е силна. Вярата е нужна на съвременните хора. Учените говорят за излъчване на човека от тялото, но малцина имат опитността на излъчването.

Павел казва, че е бил на третото небе, където е виждал неща, които нито око е виждало, нито ухо е чуло. Той се е излъчил, излязъл е от тялото си и така е стигнал до третото небе. Състоянието, в което Павел се е намирал, наричаме „пробуждане на космическото съзнание“. Това съзнание се отличава с голяма светлина. Според изчисленията на един учен засега в света има само деветнадесет души, които са дошли до пробуждане на космическото съзнание. Ще запитате защо само апостол Павел е имал пробудено съзнание или защо само деветнадесет души досега живеят в своето Божествено, космическо съзнание. Да се задава такъв въпрос, това е все едно да се питате защо един човек е богат, а друг – беден, защо една река е пълноводна, а друга е на пресъхване, защо един хляб е топъл, а друг – студен? Това са въпроси, на които лесно може да се отговори. Една река е пълноводна, защото е в началото на движението си, току-що е излязла от своя извор; щом се разлее на много места, водата ѝ се намалява и тя постепенно пресъхва. Хлябът е топъл, защото едва е изваден от фурната. Щом минат няколко часа от опичането, той вече е студен. Това са въпроси и отговори, разсъждения, които не разрешават главната задача, т.е. това, което човек търси.

Какво търси човек? Истинския живот. Всеки иска да намери онзи живот, който да го освободи от смъртта,

от болестите, от страданията и мъчнотиите. Вместо това той намира смъртта, болестите, страданията. Човек не е всякога скръбен и нещастен, той има радости и придобивки, но лесно ги губи: едва се зарадва за нещо, и скоро радостта му се сменя със скръб. Той се чуди какво е станало, че радостта му изчезва: като че някой го дебне, за да му отнеме радостта. Така постъпват някои господари със слугите си. Като свършат работата си, слугите насядат на едно място, радостни и разположени, че нямат работа, но отнякъде се задава господарят и веднага отнема радостта им – сърцето му се свива неспокойно, че те почиват, а не работят. Сърцето на човека се свива, като види той някой по-богат, по-силен, по-красив, по-учен от себе си. Кои са подбужденията за свиването на сърцето? Защо човек да не се радва на богатството, на здравето, на силата, на красотата на своя ближен? Каква е разликата между богатия и бедния, между красивия и грозния, между радостния и скръбния? Един сказчик държал беседа върху бедността, искал да изнесе благомото, което тя носи за човека, но като свършил сказката си, слушателите му казали: „Дръж бедността за себе си, а остави богатството за нас“. Сказчикът говорил цял час, но не могъл да убеди слушателите си в ползата от бедността, защото сам не вярвал в нея. Мнозина говорят за бедността, за болестите и за страданията като за блага в живота и като за условия за човешкото развитие, но не ги желаят за себе си, защото не вярват на тях.

Какво представляват страданията, болестите, бедността? Те са неразрешени задачи, изостанали от далечното минало – всеки ги е отхвърлял, не е искал да се занимава с тях. Днес те пак са дадени на съвременното човечество, за да ги разреши правилно. Дали сегашните хора ще ги разрешат, или ще ги оставят на бъдещето поколение, това е въпрос. Когато хората се запитват защо идат страданията, те търсят начин да разрешат задачата си. Обаче онези, които са им дали задачата, следят сами ли ще я решат, или ще я препишат наготово от други. Хората не са разрешили въпроса за страданията, за

произхода на човека, а разрешават въпроса за създаването на света. Те не познават себе си, не знаят как е създаден човек, а решават далечни, отвлечени въпроси. Срещате учени, философи, музиканти, математици, които не знаят мястото на философията, на математиката, на музиката в своята глава, те не подозират, че всяка способност има специално място в мозъка. Има учени, които не вярват в магията. Какво всъщност е магията? Мъдрост – магът е мъдрец, който със силата на своята мисъл може да носи слабите хора. „Възможно ли е това?“ Възможно е, разбира се: както силният носи слабия на гърба си, така и мъдрецът влияе на обикновените хора с мисълта си. Професорът не носи ли студентите на гърба си със своята мисъл? Той ги слага на гърба си и ги разнася из областта на мисълта си.

Всеки човек, на когото мисълта е силна, влияе на слабите. Един проповедник разправял своя интересна опитност за силата на мисълта и за действието ѝ върху човека като светлина. Един ден той излязъл от дома си и отишъл на събрание, където да държи проповед. Помислил да вземе ръкописа на проповедта си, но си казал: „Добре съм я заучил, мога и без бележки. Имам вяра в паметта си, не ме е излъгала досега“. Той се качил на амвона и започнал да развива проповедта си. По едно време в стаята влязла една госпожа с черни очила и сериозно изражение на лицето. Като го погледнала, той веднага забравил проповедта си, не могъл да си спомни какво трябва да говори. Изненадан от това, той решил да прекъсне проповедта си и да се извини на слушателите, че не се чувства добре. В този момент вратата се отворила и влязъл един млад човек с приятно, засмяно лице. Той погледнал към проповедника и внесъл известно разположение в него, с което го извадил от затруднението му. Проповедта възкръснала в паметта на проповедника и той спокойно продължил и завършил работата си. Коя е причината за прекъсването и за възстановяването на мисълта на проповедника? Жената с черните очила имала противоположна мисъл на тази на проповедника, поради което изгасила светлината в неговото съзнание. В мисълта на младия господин имало

нещо общо с мисълта на проповедника, благодарение на което могъл да запази изгасналата му свещ и той завършил успешно проповедта си. Значи знанието е в зависимост от светлината.

Хора със силна и светла мисъл влияят на онези, чиято мисъл е слаба и лишена от светлина. Бог е създал света, създал е светлината и привидно се е отдалечил от хората, оставил ги е свободно да се развиват, да мислят, да търсят причините за създаването на Битието. Но хората се ограничават едни други. Всеки иска да се наложи по съзнание, по мисъл и чувства на другите, да им покаже, че е по-силен. Ученият иска да наложи мисълта си на всички хора, религиозният иска да наложи своето верую на другите, да им покаже, че е на прав път. След всичко това хората искат да знаят какво е отношението на Христа към тях. Ако отношението на Христа към хората е външно, физическо, те трябва да дойдат при Него, да се ръкуват, за да им предаде нещо от Себе Си. За това се изисква много време. Представете си да дойдат 500 милиона християни, да се ръкуват с Христа! Колко време Му е нужно да каже по една дума на всекиго? Често хората се сърдят на Христа, недоволни са от Него, че не им е проговорил, не им е обърнал внимание. Който гледа на нещата материалистически, той се сърди и на Христа, и на Бога. Който вижда вътрешния смисъл на нещата, знае, че Бог живее в човека, и човек – в Бога, и не се смущава.

Велико е Божието съзнание! То обхваща всички живи същества не само на Земята, но и във всички светове, и им помага. Бог има предвид техните нужди и ги задоволява, Той се грижи за тях и когато се раждат, и когато умират. Какво представлява смъртта? Минаване от един свят в друг. Според хората човек се ражда и умира, а според Бог човек минава от едно състояние в друго. Когато една душа се въплътява и слиза на Земята, небесните жители скърбят за нея, а хората се радват; когато напуца Земята, небесните жители се радват, а хората скърбят. Защо е така? На този въпрос сами ще си отговорите. Хората си задават такива въпроси, на

които сами не могат да отговорят. Например някой пита не може ли да се живее без ядене и пиене. Ако устата, стомахът и червата не съществуват, можеше без ядене и пиене. Веднъж те съществуват ли, не може без ядене и пиене. „Не можеше ли човек да бъде създаден другояче?“ Не можеше: тъй както е създаден сегашният човек, по-добра форма и устройство не можеше да му се даде. Днешният човек е само скица на бъдещия човек – той не е дошъл още до онова високо съзнание, което ще придобие в бъдеще, той не е дошъл още до онзи образ и подобие, за който се говори в Битието. Много време е нужно на човека, докато дойде до образа, който Бог носи в мисълта Си. Ако сегашният човек според мнението на учените е минал през 400 хиляди форми, можете да си представите през колко форми още трябва да минава, за да достигне своето съвършенство.

Не е лесно да дойде човек до онова велико съвършенство – да остане тих и спокоен при всички условия на живота и във всичко да вижда добрата страна. Съвършеният човек нито се обижда, нито другите обижда. Той вижда и предвижда нещата, знае как да постъпва и какво да говори. Коя е причината за недоразуменията между хората? Тяхното несъвършенство. Недоразуменията се дължат на тяхната непредвидливост, на техния невъзпитан език, на тяхното неумение да виждат и чуват нещата правилно. Гледаш някого, измерваш го от главата до краката – не знаеш какво търсиш. Какво ще видиш? Човекът е висок 160 см, но това не е истинският човек. Преди да се е родил, той е бил малък, невидим с просто око, едва под микроскоп можеш да видиш нещо живо, прилично на клетка. Малкият човек е подобен на звезда, която не се вижда с просто око. Като го наблюдавате с телескоп, виждате как расте, увеличава се, става голям. След време той се намалява и се изгубва от полето на вашето зрение. Къде отиде големият човек? Изгуби се, т.е. умря, замина за другия свят. Значи както иде човек на Земята, така си отива – дохожда малък и си отива малък.

Мнозина се интересуват от големината на Вселената. Ако питат мене, ще им кажа, че първоначално тя е могла да се събере в един лешник. Това се вижда невероятно. Един учен казва, че първоначално Вселената е била голяма като сапунено мехурче. После тя се е увеличавала и в продължение на милиони хилядолетия е дошла до положението, в което ние я виждаме, обаче тя не е спряла да расте и да се развива. Докъде може да стигне в своите размери, не знаем. Като казвам, че Вселената някога се е събирала в черупката на лешник, тя и днес може да се събере в лешникова черупка, но важно е какъв е бил този лешник. Това е неразбран въпрос за човешкия ум, но не по-малко неразбран е въпросът как е могъл Христос да нахрани петхиляден народ само с пет хляба. Неразбран е този въпрос, но се разисква и възприема от много умове. Ще кажат някои, че хлябовете са били големи. Откъде са взели тогава толкова големи пеци? Значи ако едното положение е приемливо, другото не се приема. Оттук вадим заключението, че лешниковата черупка е била по-голяма от самата Вселена.

И тъй, когато разискваме върху безкрайно малкото и безкрайно голямото, вие се обърквате, нищо не разбирате; като се говори за малкия и за големия човек, също се обърквате. Защо човек е малък и защо става голям? Детето е малко, защото баща му е голям – неговото съзнание е в бащата. Щом започне да остарява бащата, той предава съзнанието си на своето дете, което постепенно расте и се увеличава: бащата остарява, а детето расте и започва да мисли. Следователно ако някой не може да мисли, причината е в бащата: не е станало правилно предаването и възприемането на неговото съзнание. Детето започва да мисли, когато бащата му даде това право. На същото основание казвам: човек започва да мисли, когато Бог му даде това право. Следователно не искай да мислиш, преди да ти е дал Бог право да мислиш; не искай да станеш богат, преди да си получил разрешение за това. Искай нещо само тогава, когато ти е позволено вече да го имаш. Искаш ли нещо преждевременно и без позволение,

ще се натъкнеш на големи мъчнотии. Ако житното зърно иска през зимата да се посее в земята, ще се натъкне на големи мъчнотии – ще измръзне и няма да израсте, обаче ако не се посее през есента и остане завинаги в хамбара, пак се излага на страдания. То трябва да се посее навреме в земята, за да израсте и да даде изобилно плод.

Следователно който иска да бъде щастлив, не трябва да остава в Божествения хамбар – дойде ли време за сеитба, той трябва да бъде посят в земята. Ще имате страдания, но ще растете и ще се развивате; останете ли в хамбара, всички ще бъдете равни, но растене няма. Радвайте се, докато имате страдания, защото те дават подтик, условия за развитие. Страданията са вътрешни подтици, чрез които се пробужда човешкото съзнание, без тях съзнанието на човека остава в застой. Всеки застой води към леност, към инертност на материята. Щом е дошъл на Земята, човек трябва да страда и да се радва, да се развива, да оживи инертната материя. „Защо съм болен?“ Защото си инертен. „Защо съм невежа?“ Защото си инертен. „Защо се безпокоя?“ Инертен си. Всички отрицателни състояния, през които минава човек, се дължат на инертността на материята. За да излезе от тази инертност, в помощ му иде религията – тя събужда съзнанието му и го свързва с Първата Причина, от която той черпи материали за своето развитие. Само така човек може да изпълнява Божията воля. Щом изпълни Божията воля, той може да изпълни и своята воля. Щом знаеш Божия план и го приложиш, можеш да изпълниш и своя план. Първо ще изпълниш Божествената програма, а после човешката.

Като не разбират законите на разумния живот, хората се запитват какви са отношенията на Бога към тях. Това не е тяхна работа: те трябва да определят своите отношения към Бога – това е първата им задача. Трябва ли детето да се интересува за отношенията на майка си към него? Преди още да е започнало да мисли, майката е определила отношенията си към него. Важно е детето да разбере любовта на майка си и да се ползва от нея. На същото основание задачата на всеки човек е да разбере

Божията Любов, да я оцени и приложи в живота си. Ще кажете, че познавате тази любов по любовта на майка си или на своя възлюбен. Това са частични прояви на Любовта. Божията Любов е широка, необятна, тя държи в себе си всички живи същества – тя ги е създала, тя се грижи за тях. Никой не е заставил Бога да проявява Любовта Си към всичко живо. Ако някоя външна сила може да Го накара да люби, Той не е Бог. Любовта е естествен, непринуден процес. Мнозина се запитват какви са условията, за да се обичат. Първото условие за проява на Любовта е любов към Бога. Казано е: „Да възлюбиш Господа Бога твоего с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила“; после иде любовта към ближния. Като любиш Бога, ще възприемеш Любовта Му и с нея ще възлюбиш ближния си. Как ще любиш ближния си? Като себе си. Значи любовта към себе си е мярка: не можеш да любиш ближния си, ако не любиш себе си.

Казвате за някого, че е себелюбив – това е в реда на нещата. Лошо е, ако себелюбият не излиза вън от себе си, но ако проявява същата любов и към ближния си, той е на прав път. Едно от качествата на Любовта е предвиждането. Който люби, може да предвижда, т.е. да предсказва нещата. Това се дължи на едно вътрешно чувство в човека. Всеки човек, в когото това чувство е развито, може да предсказва. Дадат му да вдигне някаква тежест: той погледне тежестта и предварително казва дали може, или не може да я вдигне. Като направи опит, той се уверява, че чувството му не го лъже. Колкото по-напреднал е човек, толкова по-добре развито е това чувство. Съвършените хора предвиждат всичко, което им се случва в живота, благодарение на това чувство; несъвършеният не предвижда нещата, не знае какво го очаква. От гледището на съвършения живот това е невежество. За обикновения човек невежеството е благо. Какъв смисъл има за него предвиждането на нещата, ако не знае как да се справи с това, което ще му се случи? Като не разбира Божиите пътища, той ще се страхува, без да знае как да си помогне. Ето защо страхливият не трябва да знае

бъдещето си, той не трябва преждевременно да излиза от условията на обикновения живот. Излезе ли от обикновения живот, той ще се намери пред големи мъчности, с които не може да се справи. Какво ще бъде положението му, ако попадне в огнената пещ, както тримата момци, за които се говори в Стария Завет³. Той непременно ще изгори. За да не изгаря, човек трябва да знае как да повиши трептенията на тялото си – те трябва да надминават трептенията на огъня. С това знание човек може да разпръсне всяка бомба и да остане неповреден: преди да стигне бомбата до него, той може да я пръсне.

Казано е в Писанието, че когато Земята дойде пред лицето на Бога, тя ще се разтопи. Със Земята заедно ще изчезнат и хората, и животните, и растенията – целият живот ще изчезне. Готови ли сте за това? Не сте готови. Тогава не пожелавайте преждевременно неща, които ще ви спънат в развитието. Мнозина искат да видят лицето на Бога. Готови ли са за това? Ако не са готови, ще се стопят. Затова е казано, че никой не е видял Господа, освен Синът. Христос дойде на Земята в човешки образ, но Той имаше богат вътрешен живот, Той разполагаше с големи знания и възможности. Той познаваше великите Божии закони, но трябваше да пострада от човеците. Христос приложи закона на себеотричането, който проповядваше и на учениците Си. Той казваше: „Който не се отрече от майка си и от баща си, от богатството си, даже от живота си, не може да бъде Мой ученик“. Този стих може да се преведе с други думи: „Ако не любиш, ако не учиш, ако не обичаш Истината и свободата, не можеш да бъдеш Мой ученик“. Това означават думите на Христа на съвременен език: „Да дадеш всичко и да започнеш да любиш, да учиш и да обичаш Истината и свободата“. Това казвам на българите, това казвам и на всичките народи.

Какво представлява човекът? Грамадно езеро или море. Като не съзнава богатството, което носи, той се е ограничил в себе си, за нищо не мисли. Време е вече човекът да прокопае канали, да даде нещо от себе си и на другите

– само така той ще се оживи. Какво може да даде едно затворено езеро или море? Затворените езера трябва да се отворят, да се втичат едни в други. Какво прави затвореният човек? Той се е индивидуализирал, мисли само за себе си и очаква щастие. Щастие то не влиза в затворени езера, то отива там, където душите се обменят, където езерата се втичат и изтичат. Бог прониква от най-малкото същество до най-голямото. Той не се ограничава и не оставя да Го ограничават, Той е лъч, който прониква всичко живо. Ако виждаш този лъч, ти си на прав път; ако виждаш Божието присъствие в Слънцето, във водата, във въздуха, в растенията, в богатството и в сиромашията, в здравето и в болестта, в знанието и в невежеството, ти си на прав път, ти си щастлив човек. Величието на Бога се проявява във всичко – и в живота, и в смъртта. Като се ражда дете, хората се радват на новосъградената къща, като умре някой, хората страдат. Какво нещо е смъртта? Събаряне на старата къща и съграждане на нова. Какво страшно има в това? Понякога става нужда да се събори цялата къща, някога – само стените, а някога – само да се пречисти. Всичко, което става, е за добро. Хората искат да ги заvari Христос в старите им къщи. Това е невъзможно: старите къщи, старите разбирания, старите умове и сърца са отживели времето си. Всичко, което сега имате, не е в състояние да изплати и най-малкото, което Христос може да ви даде. Нови сърца, нови умове, нови разбирания са нужни на хората. Христос носи новото вино, което може да се налее само в нови мехове.

Религиозните цитират Христовите думи, че човек трябва да се пожертва. Какво означават тези думи? Да се пожертва човек, това значи да отвори касите на своето сърце и на своя ум, да извади богатството, което се крие в тях. Той е затворил това богатство: хиляди години са изминали вече и богатството му стои неизползвано. „Какво ще направя с това богатство?“ Много неща ще направиш. Едно се иска от тебе – да извадиш богатството си и да започнеш да го раздаваш. За себе

си искаш много неща, без да мислиш, че трябва и ти да даваш. Ще кажеш, че само Бог може да помага. Така е, но Той се проявява чрез хората, те са проводници на Неговите блага. Ако проводниците не работят, благата ще престанат да текат. Ще кажете, че не искате да работите, да учите, да копаете. Щом се отказвате от труд, работа и учение, вие сами подписвате присъдата си. Който не работи, не може да се усъвършенства. Ползвайте се от светлината на деня, за да придобиете онова, което душата ви желае. Денят е ваш, годините са на ваше разположение – работете, докато сте млади. Очаквайте ли старостта, тогава да се усъвършенствате, вие сами ще се изненадате. Щом остареете и не можете да се движите, ще търсите тояги, с които да се подпирате – тогава ще разчитате на тоягите, а не на вашите сили. Такава старост отдалечава човека от Бога. Стремете се към вечното подмладяване, което ще ви приближи при Бога.

Значи младият се приближава при Бога, а старият се отдалечава. Дайте място на Бога в себе си – Той да работи във вас и да ви повдига. Ако сами не можете да се повдигнете, дайте път на Божественото начало в себе си, то да работи във вас. Какво представлява Божественото в човека? Това е неговото вътрешно, неизменно верую. Ако ви попита някой какво е вашето верую, кажете: „Вярвам в Единия вечен истинен Бог, Който ми е говорил в миналото, Който ми говори сега и Който ще ми говори в бъдеще. Вярвам в Господа и Неговия Дух, Който създава условията на моето спасение. Вярвам в Господа Иисуса Христа, Който е дошъл да спаси света“. Христос казва за Себе Си: „Син Человечески не дойде да Му служат, но да служи на другите. Аз дойдох да им дам живот, и то изобилно“. Така трябва да разбирате Христа и да Го търсите в себе си, а не вън от себе си. Когато в ума ви влезе една светла мисъл и в сърцето ви – възвишено чувство, които ви причиняват радост, ще знаете, че Христос ви е посетил. Следователно търсете Христа в светлите мисли, в светлите чувства и постъпки, а не отвън.

Истинското познаване и разбиране на нещата иде отвътре, а не отвън. Познаването е в зависимост от Любовта. Не можете да познаете човека, докато не го обичате – Любовта е закон за опознаване на душите. Вън от Любовта човек е нещастен – Любовта носи щастие-то. Където е Любовта, там е знанието, там е свободата, там е животът – без Любов нищо не се постига.

И тъй, който иска да бъде ученик на Новото учение, трябва да люби, да учи и да обича Истината и Свободата. Люби, учи и свободен бъди – това е мотото на Новото учение.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*22 септември 1935 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

РАЗВЪЛНУВАНТО МОРЕ

Размишление

Много добродетели има, които човек още не е придобил, много неща има в живота, които човек още не е опитал и преживял. Тази е причината, за което хората не могат да оценят някои добродетели. Като не ги оценяват и разбират, те ги продават евтино. В края на краищата който продава ценните неща евтино, губи; който купува ценните неща евтино, печели. Затова казват, че на някого работите вървят добре. Има случаи, когато и който купува, и който продава, и двамата или губят, или печелят. За да не губят, и купувачът, и продавачът трябва да бъдат с отворени очи и с будно съзнание.

Един млад човек изнесъл на пазара хубав, почти нов далекоглед. Запитват го: „Колко струва далекогледът?“ „Двеста лева“. Един добър познавач на далекогледите разбрал, че уредът струва пет-шест хиляди лева, и се учудил как е възможно да се продава толкова евтино. Той се приближил към продавача и го попитал да не го е откраднал. „Аз съм честен човек!“ „Откъде си го взел тогава?“ „Далекогледът е останал от баща ми, но аз не мога да се ползвам от него, за мене той не струва нищо“. Като се убедил в истинността на думите му, продавачът взел далекогледа и се зарадвал, че е купил евтино толкова ценен предмет. Ако младият човек знаеше цената на далекогледа, не би го продал – ако трябва да го продаде, ще иска съответната цена. Какво представляват загубата и печалбата в човешкия живот? Лотария. Думите, с които хората си служат, са лотарийни билети. Вземеш няколко лотарийни билета, т.е. кажеш няколко думи, и очакваш или печалба, или загуба. Такова нещо представлява и борбата в живота. Някой си въобрази, че има противник, и започва да се бори с него. Той се запитва кой от двамата ще победи.

Един все ще победи. Следователно или ще бъдеш бит, или ще биеш. Случва се и двамата да са еднакво силни – тогава никой не побеждава. Силният всякога побеждава, а слабият остава победен.

Като се говори за силата на човека, някои се питат каква сила е криел Христос в Себе Си, че могъл да заповядва на вятъра и на бурята да утихнат. Ще кажете, че Христос е Син Божий, надарен с необикновена сила и власт. Той сам казва: „Дадена Ми е всяка власт на небето и на земята“. Така хората се оправдават, че не могат да направят това, което Христос е правил. Наистина, обикновеният човек не може да укротява морето и ветровете, не може да заповядва на бурята, но има неща, достъпни за неговата сила. Ако не можеш да укротиш морето вън от себе си, не можеш ли да спреш своето сърце, т.е. развълнуваното море в себе си? Кажи на своето море да утихне, да се приберат вълните му – защо си допуснал тези големи вълни да опръскат всичко наоколо? Само с една дума Христос укроти развълнуваното море. Той беше заспал в ладията и като се събуди, видя, че учениците Му бяха уплашени и смутени – те се страхуваха да не потънат. Не можете ли и вие като Христа, щом се събудите от сън, да кажете на своето развълнувано море да спре? Вие ставате сутрин нервни, неразположени, гневни – и вместо да спрете само с една дума развълнуваното море и бурята в себе си, вие се извинявате, че сте наследили нервността на баща си, сприхавостта на майка си – и продължавате да се гневите. Ако нямате достатъчно средства за прехрана, сърдите се, роптаете, без да се замисляте, че с гняв и роптание положението не се изправя. Кажете една дума – морето ви ще спре, вятърът ще утихне и положението ви ще се подобри. Когато морето утихне, работите на човека се оправят. Кога утихва морето? Когато му се даде нещо.

Защо Христовите ученици се уплашиха и събудиха Христа от сън? Защото нямаха нищо в джобовете си, което да дадат на морето. В това отношение те могат да се уподобят на добре облечени хора, на които джобовете са празни. Много просяци вървят след тях, но

нищо не получават. Учениците на Христа трябваше да събудят Учителя си – да даде нещо на просящите вместо тях. Вълните са просящите, които искат нещо. Христос се събуди, каза една дума и с нея укроти вълните. Сила имаше Христос, затова можа да укроти бурята и морето утихна. И сегашните хора имат сила, но не се решават да я проявят, защото очакват времето да станат поумни. Христос казва: „Ако имате вяра колкото синапово зърно, ще правите и по-големи чудеса от тези, които Аз правя“. Значи вяра е нужна на човека, за да прояви силата и дарбите, които са вложени в него. Вярата определя възможностите на човека.

Като изучавате проявите на хората, виждате, че тщеславният се проявява по един начин, а горделивият – по друг. Ако е религиозен, тщеславният разправя за силата на своята вяра, за успехите в живота си; ако е музикант и го накарате да свири, той веднага взема инструмента си и започва да свири. Горделивият е повече мълчалив: ако е религиозен, и той се моли, но нищо не говори за своята вяра и за резултата от своята молитва; ако е добър музикант, колкото и да го молят да свири, той отказва под предлог, че свири само класически парчета, които се разбират мъчно. Тщеславният е подобен на търговец, който постоянно дава и евтино продава стоката си, горделивият е човек, който повече взема, по-малко дава. Ако влезете в едно общество, лесно ще разберете кой е тщеславен и кой е горделив. Тщеславният постоянно говори за своите опитности. Не е лошо това, но човек трябва да споделя опитностите си само с онези, които могат да ги използват и разберат. Това е все едно да осветявате пътя на заблудилия се пътник в тъмна, мрачна нощ. Обаче през деня вашата запалена свещ не струва нищо – пред Слънцето свещта губи цената си.

Съвременните хора имат много знания, но се нуждаят от приложение. Всеки трябва да каже една дума и морето да утихне. Човек трябва да започне от малките неща и постепенно да върви към големите. Нищо не иде изведнъж: дарбите и способностите, с които разполагате, са придобити постепенно. Казано е за ангелите, че разпола-

гат с голяма сила и мощ, но и те са я придобили постепенно – тя е резултат на усилената работа и постоянство. Ангелите всякога са изпълнявали Божията воля, на това се дължи техният успех. Съвременният човек едва сега започва своето истинско развитие, едва сега той започва да изпълнява Божията воля. Ако сегашният човек живее добре, изпълнява волята на Отца си, той може да прилага силата си и да стане ангел. Днес той се различава коренно от ангела. Само вярващият може да приложи силата си и да бъде зачитан от всички. Чувате ли някой да се оплаква, че не го зачитат, ще знаете, че той не вярва в Бога. Щом няма вяра, не може да приложи и силата си. Как да не уважаваме и зачитаме силния човек? Виждате как той вдига големи тежести и ги пренася от едно място на друго. Как да не зачитаме добрия музикант, как да не зачитаме добрия лекар? Добрият музикант свири, повдига духа на слушателите си, добрият лекар помага на болните, лекува ги, внася силата в тях, за да могат да се справят с болестта си. Как ще зачитаме онзи, който само се хвали, без да направи нещо добро за другите? Как ще зачитаме онзи, който само предава неверни слухове? Той е търговец, който продава на дребно. Има търговци и на едро, но само когато купуват. Ако продават на едро, те се проявяват правилно, има нещо издържано в характера им; обаче продават ли на дребно, те проявяват тщеславието си. Значи търговецът на едро е горделив, а търговецът на дребно е тщеславен.

И тъй, когато иска да продаде нещо, човек е тщеславен, когато иска да купи нещо, той е горделив. Когато говори лошо за хората, човек е тщеславен и лесно се произнася за всичко; когато говори добро за хората, той е горделив, натънко преценява нещата. В злото човек е тщеславен, в доброто е горделив. Гордостта е гърво на доброто, а тщеславието – гърво на злото. Само доброто е в състояние да смекчи горделивия, само злото е в състояние да задоволи тщеславния. Ние не разглеждаме злото и доброто като прояви, като постъпки, но като принципи, като подтици в живота. Обаче като прояви в човека гордостта и тщеславието са аномални процеси.

Гордостта е цирей, който трябва да изтече навън, да освободи човека от известна нечистота. Гордостта е подобна на онези елементи в киселините, които ги правят вредни. Щом се изхвърли вредният елемент от киселината, останалите елементи са на мястото си. Човек трябва да учи, да се домогне до методи, чрез които да се освобождава от вредните елементи на своето естество. Някои мислят, че като отидат на онзи свят, там ще научат всичко. И на онзи свят човек учи, но там има по-малко условия за учене. Най-добрите условия за учене и повдигане на сегашния човек са на Земята. И на онзи свят има университети, музикална и художествена академия, но всеки не може да постъпи за ученик в тях. Там цензът е по-строг, отколкото този на Земята, там не се приемат посредствени ученици. Колкото са щедри и великодушни съществата на онзи свят, толкова са строги и възискателни. Като срещнат добър човек, те отварят сърцето си за него и започват да му пеят и свирят; срещнат ли лош човек, веднага се затварят.

Докато сте на Земята, трябва да работите. Не казвайте, че не сте надарени, но работете, за да развивате дарбите си. На всеки човек са дадени известни дарби и способности, които той трябва да развива – работа се иска от всички. Прилежният намира методи, чрез които сам развива дарбите си, ленивият обаче очаква всичко наготово. Също така работа се изисква и в религиозния живот на човека. Мнозина минават за религиозни, но не искат да се упражняват. Като им се говори за молитва, не искат да се молят и се питат какво нещо е молитвата; като им се говори за четене на свещените книги, и това не признават. Да четат романи, това е в реда на нещата. Какво ще намерят в един роман? Ще четат как се срещнали двама млади – момък и мома; в края на краищата ще ги изкарат герои. Авторът описва любовта на момата и на момъка, но не в онази светлина, каквато душата търси. В първо време момата е щастлива, доволна е от своя възлюбен; след време тя започва да го подозира, съмнява се в неговата вяност. Това показва, че

тя е страхлива. Където се проявяват съмнението, подозрението, недоверието и страхът, там е тщеславието. Значи момата е тщеславна, а момъкът е горд. След всичко това те минават за герои. Тщеславните и гордите не могат да бъдат герои. Добре е да се четат и романи, и свещени книги, за да се изучават нещата.

Щом изучава проявите на хората, човек ще намери Бога. Трябва ли да търсим Бог само в нужда? Някой се намира в затруднение и се обръща към Бога за помощ. Той обещава, че като разреши мъчнотията си, ще повярва в Бога; справи ли се с мъчнотията, забравя обещанието си. Друг пък боледува и обещава да направи едно голямо добро, ако Бог му помогне да оздравее; щом оздравее, той забравя обещанието си и казва, че Природата му е помогнала. Може ли този човек да минава за герой? Който не изпълнява обещанието си и променя мнението и възгледа си за нещата по няколко пъти на ден, той не може да бъде герой. Може ли да бъде герой онзи, който изменя на любовта си? Можеш ли да наречеш герой онзи, който изменя своето верую? Истинският герой е добър човек, с характер, не изменя своето верую и своите убеждения за Любовта. Който изменя на убеждението си и на своето верую, той изисква нещата да стават по неговото разбиране. Невъзможно е Природата и Бог да постъпват според изискванията на онзи, който сам няма устойчивост.

Ще кажете, че няма справедливост в света. Важно е за каква справедливост се говори – за човешката или за Божествената. Представете си, че се обявява конкурс за професор по музика. Явяват се сто души кандидати, опитни музиканти, със своите музикални произведения. След конкурса избират един от кандидатите за професор: комисията намира, че той се е отличил, и затова му отрежда професорското място. Обаче кандидатите не са съгласни с мнението на комисията и считат, че преценката е несправедлива. Така се преценяват нещата на физическия свят. В Божествения свят преценката се дава по друг начин: когато трябва да се произнесат кой от стоте музиканти е най-добър и може да заеме про-

фесорска катедра, изпращат го на Земята да свири едно свое музикално произведение на някой умрял. Ако умрелият възкръсне, музикантът е добър и заслужава да заеме професорско място. Ако стоте се изредят един след друг и никой от тях не може да възкреси умрелия, казват, че те са обикновени музиканти.

Някой казва за себе си, че е добър и умен. За да се произнесат и другите за него, трябва да го подложат на изпит. Ето защо изпитанията в живота не са нищо друго освен условия за преценка на човешките добродетели. Съществуват два вида прояви на добродетелите: положителни и отрицателни. Първите се опитват по положителен начин, а вторите – по отрицателен. Когато ти се дава добър случай да помогнеш на някого, добродетелта е проявена при положителни условия; обаче ако си болен, ти се намираш при отрицателни условия. И ако можеш да проявиш така своята доброта и разумност, че да не измъчваш близките около себе си, ти си добър човек; измъчваш ли окръжаващите, ти не си добър човек. Един хирург в първите години на своята практика правел операции без упойка. Той намирал този начин за естествен и го практикувал. Един ден, като правел операция на болния, последният усетил голяма болка от ножа и без да каже нещо, ритнал с крака си лекаря толкова силно, че той отхвъркнал настрана. От този ден лекарят изменил своята практика: първо упоявал болния и после го оперирал. Ако се налагало операцията да стане без упойка, той заповядвал да вържат ръцете и краката на болния, за да не рита и удря с ръце.

Ще кажете, че това става само с болни хора, които не съзнават положението, в което се намират. В действителност болният рита физически, но има хора, които ритат психически – те са научени да ритат и без да им правят операция, прилагат знанията си. В такъв случай и те са болни. Човек трябва да се въздържа от отрицателни прояви както във физическия, така и в духовния свят. Ако допуска лоши мисли в ума си и лоши чувства в сърцето си, той внася лоши отпечатъци в психическия

си живот, от които трябва да се чисти. Какво правите, когато дрехите ви се оцапат? Изпирате ги. По същия начин трябва да чистите ума и сърцето си, да не остане никакво петно в тях. Който не може да се изчисти, задигат го на онзи свят. Следователно смъртта не е нищо друго освен събличане на старите нечисти дрехи на човека и обличане в нови, чисти, с които го пращат отново на Земята. Ако сгреси и опетни пак ума и сърцето си, отново го изпращат на онзи свят, за да се изчисти. Мъчно става обличането на човека в духовния свят, но това е неизбежен процес. Някои окултисти се чудят как човек се е решил да слезе на Земята, да се облече в дреха, която лесно се цапа, та става нужда често да се съблича и облича.

Наистина, чудно е как човешката душа се е излъгала да слезе на Земята и да се облече в плът. Красив е духовният свят, но и там има примки, в които попадат неопитните души. Една от тези примки са витрините с богати, разкошни костюми. Неопитните човешки души обикалят витрините, гледат отвън, докато се увлекат и влязат вътре да си купят един костюм. Щом облекат костюма, не могат вече да го съблекат и остават в него. Те започват да ритат, за да се освободят, но колкото повече ритат, толкова по-плътено прилепва костюмът, докато се намерят на Земята, облечени в плът. Когато се казва, че човек сам създава съдбата си, това значи, че той сам избира костюма си, с който слиза на Земята: какъвто костюм е избрал, такава е неговата съдба. Засега на човека е определено да живее 120 години на Земята, за да научи изкуството правилно да съблича дрехата, с която е дошъл на Земята. Съблече ли я по-рано, казваме, че той преждевременно е напуснал Земята.

Това са обяснения, които разрешават противоречията. Всъщност противоречия съществуват само в човешкия живот, но не и в Божествения. Значи от Божествено гледище противоречията са задачи за разрешаване. За мнозина лошите условия са противоречия, своенравните деца са противоречия, лошите господари са противоречия. Бед-

ността, богатството, знанието, невежеството също са противоречия, с които човек разумно трябва да се справи. Който разреши правилно противоречията на своя живот, той е готов да служи на Бога. Най-великото нещо за човека е да служи на Бога. Ако е музикант, той прилага музиката си като средство за служене. Достатъчно е да засвири с цигулката си, за да внесе хармония между мъж и жена, които не живеят добре. Щом изсвири едно музикално парче, те се развеселяват, поканват го да остане между тях, да им гостува. Ако този цигулар срещне някой отчаян човек, с цигулката си може да измени състоянието му и да станат приятели. Музикант, който служи на Бога, може с музиката си да въздейства на човешката душа, да ѝ покаже правия път и да осмисли живота ѝ. Който служи на Божественото, всякога е готов за доброто, всякога може да си пробие път в живота.

Разправят един интересен случай от живота на Аделина Пати⁴. Когато била в Ню Йорк, на нейно име се получил чек. Като отишла в банката, касиерът поискал личната ѝ карта или лице, което да я познава. Понеже в дадения момент нямала нито лична карта, нито познато лице, тя се изправила в средата на салона и започнала да пее. Като чул гласа ѝ, касиерът веднага заповядал да ѝ се изплати сумата. Чрез гласа си тя разрешила трудния въпрос. Какво трябва да правят хората, за да разрешат мъчностиите си? Да служат на Бога. Само така те могат да развият дарбите си. Всяка дарба е дадена от Бога. Певецът ще каже, че невсякога е готов да пее, невсякога разполага със заучени песни. Който не е готов всякога да пее, той не е истински певец. Даровитият може всеки момент да прояви своята дарба. Защо хората не успяват в живота си? Защото не разчитат на Божественото в себе си, но очакват на другите, те да им помагат. Момата се жени, за да има кой да я подкрепя в живота, момъкът се жени, за да се осигури – той търси богата мома, за да прекара добре живота си. Това не е женитба: истинската женитба подразбира хармонично съчетание между две души. Момата е сопран, момъкът – бас. Те трябва да пеят и с песен да разрешават въпросите. Запо-

чнат ли един друг да се коригират, че не пеят правилно, те са въвн от хармоничния живот.

Като слушате да се говори за бас и за сопран като за прояви на физическия и на Божествения свят, казвате, че те нямат отношение към вас, че не ви интересуват. Какво всъщност ви интересува? Ако се говори за вяра, и това не ви интересува, обаче вярата е от значение за човека. Не е все едно дали той има вяра, или няма, дали вярата му е слаба, или силна. Вярата представлява въже, с което може да се вади вода от кладенеца. Не е все едно дали въжето ви е слабо, или здраво. Със здравото въже можете да извадите и най-малката тежест от кладенеца, със слабото въже нищо не можете да извадите, то не може да издържи и най-малката тежест. Който има вяра, той може да учи, да работи и да се ползва от своя труд. Не е достатъчно само да влезеш в университета, но трябва и да учиш; същевременно трябва да се прилага наученото. Сегашните хора са влезли вече в житейския университет и щат не щат, трябва да учат – не могат да го напуснат. Който учи, ще завърши университета и ще върви напред; който не учи, ще го изключат. „Не ми се живее вече, всичко ми дотегна.“ Какво ще правиш, като не ти се живее? „Ще се удавя или ще се хвърля от някоя канара.“ Така постъпват героите и героините на романите – като се обезсърчат, ще се качат на някоя канара и оттам ще се хвърлят или ще се удавят.

Много герои и героини в живота отиват на планината, качват се на някоя канара, откъдето се хвърлят, но не се убиват, после пишат във вестниците за някаква избегната катастрофа. Защо? Канарата не е била много висока и пропастта не е била много дълбока. Според мене който иска да се хвърли от канара, нека обиколи всички планини, да намери най-високата канара и оттам да се хвърли; ако иска да се дави, да намери най-дълбокото място в морето, там да се хвърли. Не може ли да направи това, нека стои на канарите, да се пече на слънце, нека ходи по бреговете на реките, да се гмурка по няколко пъти във водата, докато се освежи добре, и тогава да се върне у дома си. Който се качва по високите планини,

никога не може да посегне на живота си; който стои на брега на морето и се любува на красивия изглед, също не може да посегне на живота си. По-добре учете се да плувате в живота, за да се справяте лесно с мъчнотииите си, да не се отегчавате от условията, при които живеете.

Приложение се иска от сегашните хора – да знаят как да понасят изпитанията. Някой има едно малко изпитание и като не може да го понася, сърди се на Бога. Ако на детето не дадат ябълка, портокал или орех, и то се сърди. Значи детето се сърди на майка си, възрастният – на Бога. Ако кажете обидна дума на някой ваш познат, и той се сърди. Какво сте му казали? Че носът му е крив. Ако носът ви наистина е крив, един ден ще го изправите. Защо трябва да се обиждате? Ако това е факт, ще работите върху себе си, за да поставите носа си намясто. Ако носът ви не е крив, колкото и да ви внушават тази мисъл, не трябва да се поддавате на нейното влияние. Един милионер, американец, извикал един знаменит художник да го рисува. Той искал да се пошегува с него, затова си сложил изкуствен нос. Художникът го рисувал няколко гена, но се измъчил с носа на своя клиент. Всеки ден милионерът помръдвал малко носа си. Художникът се чудел защо този нос не му се поддава. Най-после той казал на клиента си: „Господине, отказвам се вече да рисувам вашия нос. Аз не се занимавам с рисуване на изкуствени носове. Ако искате да ви рисувам, махнете този нос“. Сега и на вас казвам: не се занимавайте с изкуствените носове на хората – това са техните недъзи. Недъзите пък представляват неразрешени въпроси. Както и да ги разглеждате, от която страна и да ги бутате, те остават неразрешени – в тях действат неорганизиранни сили. Който се занимава със своите или с чуждите недъзи, той не може да успява.

Ако Бог търпи всички, колко повече хората трябва да бъдат снизходителни към себе си и към ближните си. Ще кажете, че противоречията ви са големи, че те ви правят кисели и недоволни. Противоречията са задачи, които трябва да се решават правилно. Ще се справяте с

тях и ще вървите напред. Че вълн е бурно, че вятър вее, това да не те смущава; че си беден, болен, неразположен, и това да не те спъва – ти трябва да извървиш онзи път, който ти е определен, ти трябва да изпълниш онзи план, който ти е предначертан. Каквото и да се случи в живота ти, кажи си, че е за добро. Не говори на другите хора какво мислиш, вярвай в себе си, че всичко, което Бог е допуснал да стане, е за добро. Ще кажете, че страданията ви са големи. Без страдания не може, чрез тях се изпитва силата на човешкия характер. От това гледище силният не трябва да се оставя на слабия да го бие – така той показва силата си. И слабият не трябва да се оставя да го бие силният – с това той показва своята разумност. Следователно ако си силен, работи с волята; ако си слаб, работи с ума. Как ще се справиш със злото, ако не си разумен?

В прочетената глава има неща, които вие знаете, затова не говоря за тях. Обаче има един въпрос, който малко познавате – това е въпросът за самооблаганието. Велико нещо е самооблаганието! Това значи да придобиеш голямо богатство. Някой дойде при тебе и ти говори с часове. Ти го слушаш известно време с внимание, докато най-после изгубиш търпение и кипваш – започваш да го пъдиш, не ти се говори. Защо не приложиш самооблаганието и не му кажеш: „Господине, много хубаво говориш, но съм зает, имам работа, не мога да слушам“. Ако си силен, така ще постъпиш, ако си слаб, трябва да предвиждаш отдалече, да знаеш, че този човек ще те посети, и да вземеш мерки за отдалечаването му. Какво трябва да прави овцата, ако вълкът я дебне? Да бяга, да се качи на някоя висока, непрстъпна канара и оттам да гледа. Ако се чувства силна и може да се бори с вълка, да остане долу. Следователно когато дойде злото при вас, имате две възможности: ако сте слаби, да се качите на висока канара; ако сте силни, да останете в долината и разумно да се справите с него. Ще кажете, че злото е дяволска работа, не можете да се справите с него. Ако сте силен, можете да се справите; ако сте слаб, то ще ви победи.

За да познаете кой е силен и кой е слаб, вижте носи ли човек нещо на главата си. Ако носи дяволския кюляф на главата си, дяволът е по-силен от него; ако човек няма нищо на главата си, той е по-силен от дявола – в този случай дяволът носи неговия кюляф на главата си. Пазете се от дяволския кюляф! Първата задача на човека е да има вяра в това, което Бог е вложил в него. Само така той може да разработи своите дарби – те представляват Божественото начало в човека. Много методи са дадени за развиване на това начало, но резултатите са слаби. Защо? Има нещо в човека, което му противодейства. То е причина и за недоразуменията между учените и религиозните хора. Срещат се двама учени – не се разбират, не могат да се търпят. Срещат се двама религиозни – също не се разбират. И двамата се молят, но молитвите им не дават добри резултати. Единият казва, че молитвата му е по-сърдечна, по-вдъхновена от тази на другия. Питам го: „Щом молитвата ти е вдъхновена, можа ли да вдигнеш болния от леглото му?“ „Не можах!“ „Значи не си се молил вдъхновено“. Молитвата е мощна сила. Ето защо, когато се молите, когато размишлявате върху Истината, умът и съзнанието ви трябва да бъдат чисти – никаква нечиста мисъл, никакъв страничен образ да не допускате в тях. За да възприемете една мисъл, един образ от висшите светове, съзнанието ви трябва да бъде чисто и гладко като водата на спокойно планинско езеро.

Хората слизат на Земята да се учат. Каквито противоречия и да имат, те не трябва да се спъват. Никой никого не може да спъне – единственият, който може да спъне човека, това е той сам. Коя е причината, заедно човек сам се спъва? Заради двамата възлюбени, които го привличат: Господ и дявола. И към единия поглежда човек, и към другия: колебае се, не знае кого да избере. И двамата искат от него да се определи. Защо човек не може изведнъж да се определи? Защото има слабости, които го теглят към дявола. Любовта му го тегли към Бога, слабостите – към дявола. Няма човек в света, който да е лишен от слабости. С много неща хората са се справи-

ли, но много неща още ги спъват. Има музиканти, които свирят отлично на първите позиции на цигулката. Дойдат ли до високите позиции, не могат да вземат чисти тонове – там разстоянието между тоновете е малко и те мъчно се вземат. Не е лесно да вземаш чисти, ясни тонове. Всеки тон има определен брой трептения: не се ли вземе тонът правилно, и броят на трептенията му не са точни. Не е лесно да бъдеш истински музикант, не е лесно да бъдеш търпелив при всички условия на живота. Какво трябва да прави музикантът, за да свири чисто, какво трябва да прави нетърпеливият, за да се справя с мъчностиите си? Да кажат на своето развълнувано море да утихне. Кажете на развълнуваното си море да утихне, кажете на вашите бури и ветрове да престанат! Кажете на вашето слънце да изгрее, да изпрати своята топлина и светлина към цветята ви, за да цъфнат. Само така ще изправите погрешките си и ще внесете в дома си радост и веселие.

Ще кажете, че тази работа е мъчна, не е за вас. Като гоиде Христос, Той ще оправи всички объркани работи. Всеки ден Христос оправя обърканието ви работи, но вие пак ги разваляте. Колко пъти вие сте разваляли онова, което Бог е създал! Колко пъти сте били щастливи и сте губили щастието си! Колко пъти ви е посещавал Христос, но след известно време започвате да се съмнявате – Христос ли беше, или се лъжете. Ако искате да знаете дали Христос ви е посетил, последвайте Го и започнете да работите с Него. Обикновено Христос посещава трудещите се, страдащите, бедните, болните, изоставените. Изабощ Христовият крак стъпва там, където човешки крак не може да стъпни. Както Слънцето изгрява и залязва, осветява цялата Земя и не иска да знае признават ли го хората, или не, така и Христос не иска да знае признават ли Го, или не. Ако е слънце – слънце е; ако не Го виждат – не е слънце. „Какво е Христос?“ Най-великата проява на Бога. „Как ще познаем Христа?“ Като познаете Бога: който познава Бога, познава и Христа. Христос е вътрешна, свещена идея, която се крие в

гълбочината на човешката душа. Само Бог може да вложи тази идея в човека. Домогне ли се до нея, човек мълчи, нищо не говори вече нито за Бога, нито за Христа – той ги носи в себе си. Мнозина ме питат кой съм аз, защо съм дошъл на Земята. Това не е тяхна работа. Дошъл съм да изпълня Божията воля, да свърша една важна работа. Ще я свърша, както разбирам – като музикант, който свири хубаво. Дали ще бъде доволна публиката, не е важно. Който е доволен, ще ме слуша; който не е доволен, ще напусне салона и ще се върне у дома си. Аз съм дошъл на Земята да изпълня не моята воля, а волята на Онзи, Който ме е изпратил. Така е казал и Христос. Какво е отношението на Бога към човека? Каквото е отношението на майката, каквото е отношението на майката и на бащата към детето. Бог вдъхна живот в човека и той стана жива душа.

С други думи казано: Бог вложи Божественото начало в човека като в част от Себе Си. За Божественото в човека дойде Христос, а не за човешкото. Той искаше да повдигне Божественото в човека, да го изведе на прав път. И вие като Христа трябва да разграничавате Божественото от човешкото и да съдействате за неговото проявяване. Кажете ли, че не се интересувате от мнението на хората за вас, това е гордост. Искате ли да им се напратите, да разберат кой сте, това е тщеславие. Човек трябва да работи за развиване на Божественото, без да мисли какво ще кажат хората за него и без да пренебрегва тяхното мнение. Вървете в правия път, който няма нищо общо нито с гордостта, нито с тщеславието. Следвайте пътя на Духа, Който работи във вас още от създаването на света. Отклоните ли се от този път, ще се блъснете в канара и ще счупите главата си. Някой блъска главата си в канара и мисли, че ще я разбие. Канарата ще счупи главата ти, но не обратното: и най-коравата човешка глава не може да счупи канарата. „Аз мога да направя много неща.“ Кажи и направи! Обаче ти казваш и нищо не става. Защо? Защото Бог е вън от тебе. Докато Бог е вън от тебе, нищо не можеш да направиш.

И тъй, за да направи това, което иска, човек трябва да бъде господар на себе си. В противен случай нищо не може да направи, на никого господар не може да бъде. Който не е богат вътрешно, и външно не може да бъде богат; който не е учен вътрешно, и външно не може да бъде учен. Това не е за обезсърчаване. Вие живеете в един велик свят, при добри условия за развиване, няма защо да се оплаквате. Ще кажете, че имате страдания, че сте нещастни. Аз съм готов да купя вашето нещастие и вашите страдания. Вие сте тъкмо за работа, за учене, от нищо не трябва да се страхувате. Страшно е, ако сте остарели и не можете да работите. Който е млад, трябва да се радва – той носи в себе си Любовта и силата, които му отварят пътя към знанието и Мъдростта. Трябва ли да се оплаква и обезсърчава при това положение? Страшно е, ако изгубите Любовта, силата, красотата, Истината – тогава ставате старци и за нищо не сте способни. Някой казва, че от любов главата му е побеляла и от молитви очите му са изтекли. Не говорете за любовта на въздишките – това не е любов. Не говорете и за молитвите на плача – това не са молитви. Не говорете за свободата, която ограничава – това не е свобода.

Радвайте се на знанието, радвайте се на свободата, радвайте се и на младостта, и на старостта. Радвайте се на Любовта във всичките ѝ форми и прояви. Радвайте се на Любовта в растенията, в животните и в хората – тя е една и съща навсякъде. По форма и по качество Божията Любов е навсякъде еднаква – в нея няма нито промяна, нито измяна. Бог е навсякъде един и същ.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

29 септември 1935 г., 5 ч. с.,

София, Изгрев

ДВАТА ПОРЯДЪКА

Матей, глава 15.

Размишление

В глава 15. от Евангелието на Матей се говори за два порядъка: човешки и Божествен. Засега те са в разногласие, но трябва да се съгласуват. Разногласието между тях създава противоречия както в отделния човек, така и в обществата и народите. Докато постъпвате според изискванията на Божествения порядък, вие сте в хармония с Цялото; живеете ли според изискванията на човешкия порядък, вие сте в дисхармония с Природата и с Бога.

Защо Твоите ученици престъпват

преданието на старите

и не си мият ръцете, когато ядат хляб? (2. ст.)

Това изискване на старите има отношение към човешкия порядък. Фарисеите⁵ поддържаха външната чистота, затова миеха ръцете си преди ядене. Христос им отговори, че не само външната чистота е важна, но и вътрешната.

Коемо излиза от устата, излиза от сърцето

и то осквернява. От сърцето излизат

помисли лукави, прелюбодейства, блудства,

кражби, лъжливи свидетелства, хули.

Тези неща са, които оскверняват човека,

а да яде някой с немити ръце

не осквернява човека. (18., 19., 20. ст.)

Силата на човека се заключава в изпълнението на вътрешния порядък. Ето защо съзнанието му трябва да бъде чисто, да бъде свързано с духовния живот, в който няма никакви противоречия. Докато страда и се мъчи, човек живее във временния порядък на нещата, дето няма вътрешна чистота. Щом престанат страданията, той

влиза в Божествения порядък, в света на вътрешната чистота или в света на Абсолютната чистота. Защо е нужно да влезе човек в Божествения порядък? За да се освободи от болестите, от тъмнината, от противоречи-ята. Както болният се нуждае от светлина, от въздух, от вода и от храна, за да оздравее, така всеки човек се нуждае от вътрешна чистота. Без чистота не може да се живее и в този, и в онзи свят – чистотата е нужна на всяко време. Има неща, от които човек не се нуждае. Например нужно ли му е да знае какъв ще бъде животът му след 120 години? Това не му е нужно днес, но ако се интересува много, може да знае. Как? Бъдещето на човека е в зависимост от сегашния му живот. Както в семето е скрит бъдещият живот на растението, така и във всеки човек е скрито неговото бъдеще. Това значи: вътрешните качества се изявяват навън. Като живее, човек постепенно изявява всичко, което Бог е вложил в него.

И тъй, който иска да бъде щастлив, трябва да се стреми към Божествения порядък. За тази цел той трябва да спазва известни правила. Едно от правилата е спазване на Божествения морал. Влезеш ли в абсолютния порядък, ще живееш според неговия морал. Ще кажете, че мъчно се живее по законите и правилата на Божествения порядък. Всъщност мъчно се живее по законите на човешкия порядък, понеже са много и неустановени. В Божествения порядък има само един закон – закона на Любовта. Който има любов, няма противоречия; който няма любов, има противоречия, той се ръководи от човешки закони. В който порядък живееш, трябва да спазваш неговите закони, а това става само чрез Любовта. Порядъкът като сбор от закони и правила подразбира вътрешно прилагане. Ако те се прилагат само външно, натъкваме се на нещо механическо. И здравето е вътрешен процес: ако организъмът не е здрав отвътре, каквито благоприятни външни условия да има, той не може да ги използва.

Какво е нужно на човека, за да бъде здрав? Да определи отношенията си първо към Бога, после към своята душа и най-после към ближния си. Ако тези отношения са

правилни, той непременно ще бъде здрав. Това се изисква както от отделния човек и от семействата, така също от обществата и от народите. При такива отношения човек е свободен от противоречията. Този е пътят, по който може да върви безпрепятствено. Не спазва ли тези отношения, и при най-чистия въздух той се задушава и страда, и при най-чистата храна той гладен остава. Чистият въздух представлява чистите мисли и желания на човека, а чистата храна – доброто в него. Ако няма правилни отношения към Бога, чистите мисли и желания ще минават през него, без да го ползват, той ще бъде затворен за тях, както и за доброто, и ще бъде нещастен. Човек трябва да отвори ума си за чистите мисли, сърцето си – за чистите желания, за да бъде здрав, да има добри резултати в живота си. Будно съзнание се изисква от всички – всеки ден да проверяват мислите и чувствата си, да не допускат нищо нечисто в себе си. Не е важно как сте живели в миналото, важно е как живеете днес. Днешният ден определя утрешния.

Мнозина се спират върху миналото, искат да знаят какви са били едно време. Това не е важно – Божественият порядък е в настоящето, сегашният живот определя и миналото, и бъдещето. Живейте в Божествения порядък и не мислете нито за миналото, нито за бъдещето. Божественият порядък свързва човека с Първата Причина на нещата и го води в нов, възвишен свят. Влезете ли в този свят, ще имате съдействието на съществата, които живеят там; нямайте ли връзки с тези същества, вие ще бъдете в положението на деца, които не могат да ходят. Защо малките деца не могат да ходят? Защото крачката им не са заякнали, гръбнакът им е слаб. Щом крачката и гръбнакът им се засият, те постепенно се изправят и започват да ходят. Краката са символ на доброто, а гръбнакът – на моралния живот. Приложете доброто и Божествения морал, за да влезете в Божествения порядък. Не приложите ли доброто, ще бъдете малки деца, които още пълзят по земята. Доброто е сила, без която животът няма основа. Ще кажете, че за живота

на Земята храната е от първа необходимост. Колкото е необходима храната, толкова са нужни светлината, водата и въздухът. Колкото са важни постъпките на човека, толкова са важни неговите мисли и чувства: мислите, чувствата и постъпките на човека трябва да бъдат в съгласие с Божествения порядък.

Будно съзнание е нужно на човека, за да бъде изправен към своя вътрешен живот. В духовния живот на човека не се позволяват никакви опущения – най-малкото опущение води към катастрофа. Не става ли същото и във физическия живот? Достатъчно е човек да гаде път на една микроба в организма си, за да заболее от някаква опасна болест. За 24 часа тази микроба се размножава и увеличава с милиони. Като знаеш това, не допускай нито една микроба в организма си, не допускай нито една лоша мисъл в ума си, нито едно лошо чувство в сърцето си. Допуснеш ли ги, след 24 часа те ще се размножат толкова много, че ще заплашат твоето съществуване. Страшни са последствията на нечистотата, на нечистия живот. Ще кажете, че една лоша мисъл не може да разруши живота. Ако не се размножава, лесно ще се справиш с нея, но ако се размножава, ти си изгубен. За да се запазите от нечисти мисли и чувства и от техните последствия, излезте от човешкия порядък, от недоволството и противоречията, и влезте в Божествения порядък. Трябва ли от сутрин до вечер да сте недоволни, да мислите защо не ви е дадено богатство, сила, знание? Работете съзнателно, с любов и постоянство – и ще постигнете всичко, каквото желаете. Бог ви е дал ум, сърце и воля – нищо не ви остава, освен да работите. Имаш цигулка с добри струни, имаш лък, имаш и учител – не ти остава нищо друго, освен да свириш.

В прочетената глава виждаме, че Христос се е натъкнал на тогавашните учени, които са поддържали известни правила. И сегашните учени поддържат известни правила и не отстъпват от тях. Добре е да си миете ръцете преди ядене, да бъдете външно чисти, но външната чистота налага и абсолютна вътрешна чистота.

Същевременно външната чистота не изключва и вътрешната чистота. Ако външно си нечист, беден или болен, това не значи, че трябва да се напуснеш вътрешно. Ако си беден, това не значи, че трябва да крадеш, да убиваш, да вършиш престъпления, за да подобриш материалното си състояние. Бедността, страданията са подтик към Божественото: ще работиш, ще градиш, за да влезеш в Божествения порядък. Използвайте противоречията като възможности за придобиване на ценности, а не като условия за спъване. За онзи, който разбира, противоречията са благо; за онзи, който не разбира, те са нещастие.

Задачата на всеки човек е да използва настоящия момент – той е най-важен, върху него се гради бъдещето. Всеки момент носи нещо ново за човека, което постоянно го обновява. Вложете новото в ума и в сърцето, за да се повдигнете; не внасяте ли нищо ново, вие сами се спъвате. Новото подмладява човека, старото води към остаряване. Всеки ден, всеки момент човек трябва да се чисти, да се обновява, иначе той е осъден на преждевременна смърт. Колко престъпления, колко погрешки стоят пред вас, с които непременно трябва да се справите. Всеки ден трябва да пречистявате храната, водата и въздуха, които приемате. Не е лесно да се нахрани човек. От храната, която възприема, зависи неговият бъдещ живот. Ще каже някой, че е важно да приеме малко храна, за да напълни стомаха си, да го застави да мълчи. Не е така: в първо време стомахът ще мълчи, но ако го напълниш с нечиста храна, ще протестира. Как нахрани Христос неколкото хиляден народ, който беше дошъл да Го слуша, колко хляба имаше на разположение ? Седем хляба и няколко риби.

И като взе седемте хляба и рибите и благодарил,
преломи и даде на учениците Си,
а учениците – на народа.

И ядоха всички и наситиха се. (36. и 37. ст.)

Защо можа Христос да нахрани толкова хиляден народ със седем хляба и няколко риби? Защото имаше Любов. Той беше свързан с Бога, а в Бога са всички възможности. Който не е свързан с Бога, живее в човешкия порядък

и страда, безпокои се, че има само един хляб на ден, с който не може да нахрани семейството си. Чудно нещо! Христос нахрани четирихиляден народ със седем хляба, а вие не можете с един хляб да нахраните едно семейство. Това са последствията на човешкия порядък – той поглъща много труд и усилия, а дава малко резултати. Божественият порядък дава големи резултати при малко труд и усилия. Ако искаш да разбереш в кой порядък живееш, наблюдавай колко работиш и какъв резултат имаш. Ибо ако работиш много, а малко придобиваш, ти си в човешкия порядък; ако работиш малко, а много придобиваш, ти си в Божествения порядък.

Задачата на човека е да изучава себе си, да прави опити, постоянно да придобива нещо ново – нова светлина и повече светлина му е нужна. Възприемането на светлината е непреривен процес. Прекъсне ли само за момент тока на светлината, той остава в тъмнина, която е причина за нещастията и катастрофите; всяко прекъсване на добродетелите води също към катастрофа. Защо ще престанеш да прилагаш доброто? Ако си добър, бъди всякога добър. „Не ме оценяват!“ Това нищо не значи: ти проявяваш доброто за себе си, а не за другите. Някои прекъсват тока на своята светлина, отказват се от доброто и въпреки това очакват щастие. Щастие не иде по пътя на човешкия порядък – щастие се постига по пътя на постоянството, по пътя на Божествения порядък, дето Любовта царува. Тя закриля всички живи същества, като взема непотребното от тях и дава потребното. Затова Христос казва: „Аз дойдох да им дам живот, и то изобилно“. Значи Божията Любов дава, а човешката взема. Божията Любов отнема скърбите и страданията на човека, а в замяна на това му дава мир и спокойствие на душата и на духа.

Човек трябва да мине през специална школа на самовъзпитание, да се кали, да понася смело и решително мъчноотиите и страданията. Да ходи по земята – човек знае това изкуство; обаче турят ли го да ходи по въже, веднага той губи присъствието на духа си, защото не

знае това изкуство. Тук именно ще се познае неговата вяра и самообладание. Има хора, които свободно ходят по въже. Ще кажете, че това изкуство не ви интересува, не искате да ставате акробати. Няма да ставате акробати, но като спирате вниманието си върху придобивките на хората, ще се научите да мислите право. Правата мисъл е Божествена – тя е мисъл на Божествения порядък. Тя се отличава от човешката по това, че никога не се прекъсва. Божествените мисли вървят една след друга последователно – всяка една дава условия за проява и развитие на следващата. Човешките мисли обаче не са свързани тясно една с друга и често се прекъсват. В Божествения порядък всички същества си помагат, в човешкия всеки мисли повече за себе си: в много случаи едни работят, а други почиват. Ако някой страда, окръжаващите не знаят как да му помогнат: изкуство е да знаеш как да помагаш. Ако умре детето на вашия приятел, вие не знаете как да му помогнете – започвате да го утешавате, да му казвате, че то е отишло при Бога. Ще излезе, че докато е било на Земята, детето е било вън от Бога, а след смъртта си е отишло при Бога. Това е неразбиране на нещата. Тогава как ще се разбере стихът, в който е казано: „Ние живеем и се движим в Бога“. Ако само на онзи свят човек живее при Бога, в този стих има нещо противоречиво и непълно.

Кога отива човек на онзи свят? Когато няма никакъв запас – нито физически, нито духовен, когато е изгубил всички условия на Земята за развитие. Това състояние наричаме крайно обедняване. Кои човек обеднява? Богатият. Когато изгуби вяра в парите си, когато те се обезсмислят за него, той се усеща празен, нещастен, беден. За да се освободи от беднотията, той трябва да се свърже с разумни същества, да направи познанство с душите им. Това значи раздаване на твоего богатство. Колкото повече души познава и на колкото повече хора е дал нещо от себе си човек, толкова по-богат става вътрешно. Свърже ли се с Бога и Го познае, той става истински богат – животът му се осмисля.

Всички хора говорят за връзка с Бога, разбират тази идея, но като дойде до приложение, малцина я прилагат. Голяма е разликата между разбирането и приложението. И обикновеният човек я разбира, и светията я разбира, но резултатите от техните разбирания са различни. Ако обикновеният човек тури ръката си върху главата на един болен, той нищо не може да направи – болният си остава болен. Ако талантливият постави ръката си, болният ще се мръдне малко с желание да стане, но по нямане на сила ще остане на леглото си; ако гениалният направи този опит, болният ще се почувства по-добре, ще се повдигне малко, ще се насърчи. Ако светията и Учителят поставят ръката си, болният ще стане от леглото си, ще започне да се движи, да се храни – той е възприел живот от тях и напълно оздравява. Достатъчно е светията и Учителят да турят ръката си върху главата на някой неспособен ученик, за да започне той да мисли, да учи и да се развива нормално. Дето влязат светията и Учителят, всичко върви на добре. Възможно ли е само с едно поставяне на ръката всичко да се нарежда добре?

Представете си, че една кола е застанала насред пътя и пречи на движението на минавачите. Минава едно 5-годишно дете и прави опит да помести колата: отпук я бутне, оттам я бутне, но колата не се мърда. Дойде 10-годишно дете, бутне колата, но тя едва се мръдва; дойде 15-годишно момче, поразтърси колата, подвижи я, но не може да я махне от пътя; най-после дохожда млад момък, 21-годишен, гръпне здраво колата и я отмества от пътя. Следователно искаш ли да свършиш една работа докрай, трябва да имаш силата на 21-годишния момък, т.е. силата на светията и на Учителя. „И без Учител може.“ Не може без Учител: той представлява духовната сила в човека, с помощта на която върши всичко. Който има сила, всичко може да направи, който може да прави всичко, той е силен. Който търси Учителя си, който търси Бога, ще Го намери в себе си – това значи да има човек връзка с Бога. Ако връзката е правилна, човек лесно

разрешава мъчнотиите си. Казано е в Писанието: „Две жени ще бъдат на нивата: едната ще се вземе, другата ще остане“. Какво означава този стих? Бащата има две дъщери: едната е красива, другата – грозна. Когато дойде жених, красивата ще вземе, а грозната ще остане вкъщи. На същото основание казвам: когато има трудни, мъчно-разрешими въпроси, викат или гениалния, или светията, или Учителя. Дойде ли се до груби, физически работи, гето е нужна груба сила, там викат обикновения или талантливия.

Като не разбират законите и изискванията на живота, мнозина се запитват защо имат големи страдания и противоречия. Защото имат големи желания, а малки възможности за реализирането им. Обикновеният може да постигне само ограничен брой от желанията си и като не успява, страда, натъква се на противоречия. За да понеса леко страданията, за да се справя с тях, човек трябва да се познава, да не превишава своите възможности. Затова е казано: „Познай себе си!“. Познаването е свързано с Любовта, а Любовта – с чистотата. Ти познаваш човека само когато го обичаш. Степената на Любовта пък определя степената на чистотата. Забележете: деца, които са обичани от родителите си, всякога са чисто облечени. Ето защо когато работите на някого се нареждат добре, ще знаете, че има някой, който го обича; колкото по-добре вървят работите му, толкова повече хора го обичат. Онзи, на когото работите не се нареждат добре, малко хора го обичат. Какво трябва да прави такъв човек? Да обича. Само онзи може да обича, който има предвид благото, което Бог е определил за неговия възлюбен; после трябва да има предвид благото, което той сам е определил за него, и най-после, да има предвид благото, което неговият ближен му е определил. Какво е нужно на човека, за да прояви обичта си и да го обичат? Да не разваля това, което Бог е създал, да не се отклонява от Божиите пътища.

Не се отказвай от Божественото, което носи щастие то ти. Който се гържи за Божественото, колкото

и да страда, в края на краищата страданията му ще се превърнат в радост. Затова е казано, че който издържи докрай, спасен ще бъде. Той разполага със сила, чрез която се справя с всичките си мъчности.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

6 октомври 1935 г., 5 ч. с.,

София, Изгрев

ФАРИСЕИ И САДУКЕИ

Размишление

Матей, глава 22.

В 22. глава от Евангелието на Матей се изнася спорът, който се е водел между фарисеите и садукееите⁶, от една страна, и Христа, от друга страна. И едната, и другата страна са Божии създания, но въпреки това не могат да се разберат. Защо? Защото излизат от различни становища, имат различни възгледи за живота. Фарисеите и садукееите поддържаха старите закони, а Христос – новите закони – законите на Любовта. Садукееите и фарисеите мислеха, че те са на правата страна, и не се съгласяваха със законите, които Христос изнасяше. Като четете тази глава, ще видите, че спорът, който тогава се е водел, и до днес още продължава – вън от вас и вътре във вас. И досега още човек представлява поле на сражение. В повечето хора има едно вътрешно мърморене, недоволство, един вътрешен спор. Причината за това е отсъствието на единство, на вътрешно съгласие между мислите и чувствата. Те са лишени от единство в съзнанието си, благодарение на което често се раздвояват.

Сега не е въпрос да критикуваме веруюто на фарисеите и садукееите. Важно е да се изтъкне грамадната разлика между техните възгледи и тези на Христа. Те Го запитаха: „Трябва ли да даваме дан на кесаря?“. Христос поиска една монета и като я разгледа, попита: „Чий е този образ?“ „Кесарев.“ „Тогава отдайте кесаревото кесарю, а Божието – Богу“. Същият отговор се дава и на въпроса, който мъжете и жените често си задават. Жената пита какво да прави с мъжа си, мъжът пита какво да прави с жена си. Щом мъжът е женен, той носи вече в сърцето си образа на своята жена: ще не ще,

трябва да отдаде на този образ това, което е негово. И жената, като омъжена, трябва да отдаде на образа на своя мъж това, което е негово. Ще кажат някои, че искат да служат само на Бога. Щом искат да служат изключително на Бога, не е трябвало да се женят. Кой закон ги застави да се женят? Те се ожениха без закон, по свобода, и са недоволни от положението си. Сега, за да се освободят, трябва да потърсят закона – той да разреши въпроса им. Забелязано е, че неща, които стават по закон, са неустойчиви; тези, които стават извън закона, са по-трайни. Много закони има в човешкия живот, които хората се стремят да избегнат – например закона за военната повинност, за участието на гражданите във войната и др.

Мнозина задават въпроса трябва ли да съществуват войните, да се изпълнява военната повинност, да се женят хората и т.н. Каквито отговори и да се дават на тези въпроси, те са временни, защото и войната, и женитбата, и военната служба са временни отношения. Животът се развива, а с него заедно се изменят и отношенията между живите същества. Какво отношение имате към мухата, която е кацнала на главата ви? Никакво отношение. Тя кацне на главата ви и след малко хвърква. Какво отношение имате към котката или към заека, които са пресекли пътя ви? Ако сте суеверен, ще се върнете у дома си, защото заекът или котката са предсказание, че работите ви няма да се наредят добре. И това е временно – човек не може да среща на пътя си само котки и зайци.

Много противоречия има в човешкия живот и човек търси начин да се справи с тях. Противоречия са съществували и във времето на Христа, затова говоря за неща, които са ставали преди две хиляди години. Обаче сегашните хора ще кажат, че не се интересуват от противоречията на миналото, те нямат никакво отношение към спора, който са водили фарисеите и садукееите с Христа – те са спорили с Христа, а не ние. Питам: какво ще бъде отношението на сегашните хора, ако днес

гойде Христос на Земята? Според мене и те ще спорят с Христа – пак ще се повдигнат въпроси, които ще предизвикат спор. Следователно спорът е съществувал между хората и ще съществува. Важно е коя е причината, за да има спор. Двама приятели, млади момци, се обичат, живеят си заедно, споделят заедно радости и скърби. След няколко години единият от тях се оженва. Какво става с тяхното приятелство? Изменя се, нов елемент влиза между тях. Има случаи, когато отношенията се запазват, но обикновено приятелите се разделят. Понякога раздялата е придружена със спор, сърдечен, недоволство. Кога? Когато нежененият приятел си позволи да бъде любезен с жената на другаря си; ако пък си позволи да ѝ целуне ръка, спорът става още по-голям. На какво основание той си позволява такава волност? Колкото и да цитира той стихове от Евангелието, че и Христос е говорил за „свето целование“, нищо не го оправдава. Как ще докаже на приятеля си, че неговата целувка е била чиста и свята?

Какво представлява целувката? Каквито обяснения и да се дават, въпросът за целувката не е съществен. Дали хората трябва да се целуват, или не трябва, и как да се целуват – това са въпроси, които внасят известни противоречия в човешкия живот. Противоречията са необходими, за да изяснят известна истина. Както сенките са необходими в картините на художника, така противоречията са необходими за растенето на човека. Без сенки лицето на човека не може да изпъкне, обаче истинският художник знае къде да поставя сенките и колко светли или тъмни да бъдат те. Ето защо радвайте се на противоречията, които Провидението и Разумната Природа ви създават. Друг е въпросът, ако противоречията ви идат от човек, който сам не разбира законите на живота. В такъв случай вие трябва да бъдете разумни, да не се поддавате на ненужни страдания.

Често хората се натъкват на противоречия и при промяна на времето. Виждат, че в даден момент времето е хубаво, но не се минава много – явява се буря, почва да вали силен дъжд и те остават изненадани. Има три

уреда, чрез които може да се определи времето: чрез барометър, хигрометър и термометър. Когато живакът в барометъра спада, налягането се увеличава – тогава казваме, че времето ще се развали. Според хигрометъра колкото повече се увеличава влагата, толкова по-лошо става времето. Според термометъра когато температурата се повдига и спада бързо, времето се разваля. Като наблюдавате едновременно трите уреда, забелязвате известно противоречие. Някога налягането е голямо, но няма гъжд; някога налягането е малко, но количеството на влагата е голямо и започва да вали. За да се определи точно времето, между трите уреда трябва да има известно съотношение. Докога може да се увеличава атмосферното налягане? Докато дойде до крайния си предел. Стигне ли този предел на налягането, въздухът започва да се разширява. И разширяването има краен предел. Като се говори за налягане и разширяване, ние имаме предвид външните условия в атмосферата. Дойдем ли до вътрешните условия, там има напрежение. Когато налягането и разширяването действат едновременно с вътрешното напрежение, гъждът дохожда.

И човек минава през налягане, разширяване и напрежение. Когато турят голям товар на гърба му, той казва, че налягането му е голямо. Когато се разшири във възможностите си повече, отколкото трябва, казват, че той е минал границите на съседството, навлязъл е в чужда област. На какво ще уподобите трите уреда, с които измервате налягането, разширяването и напрежението? Барометърът представлява човешкия ум, хигрометърът представлява човешкото сърце, а термометърът – волята, чрез която се проявяват динамическите сили в човека.

Като се говори за налягане, разширяване и напрежение, моралистите казват, че трябва да се живее добре, религиозните казват, че трябва да се изпълнява Божията воля. Как ще живееш добре и как ще изпълняваш Божията воля: чрез налягане, чрез разширяване или чрез напрежение? Ще духаш ли като вятъра, или ще бъдеш тих и спокоен?

Казвате, че не е приятно да ви духа силен вятър. Не е приятно, но въпреки това понякога има силен вятър и буря, които събарят дървета, рушат канари – и казват, че времето се е развалило, а поетите казват, че Природата се е разгневila. И човек се гневи. Гневът е енергия, която, намясто използвана, дава добри резултати. Ако Природата не се гневи, ние ще умрем от глад. Като задуха силният вятър, той дигне прах, образува облаци и след време пада изобилно дъжд, който напоява цветята, нивите и градините. Благодарение на този гняв плодовете, житото и зеленчуците растат, цъфтят и дават плодове. Гневът на Природата е разумен, носи блага на живите същества, обаче гневът на хората в повечето случаи руши: човек кряска, вика, без да даде плод.

В какво се заключава добрият живот? В правилните отношения на човека към Бога, към неговия ближен и към себе си. Мнозина казват, че не се интересуват от това, дали хората около тях живеят добре. Така не се говори – ще се интересуваши от живота на своя ближен, защото си свързан с него. Всички хора са свързани помежду си като скачените съдове. Следователно не е безразлично каква вода ще налееш в един от тези съдове. Ако налееш нечиста вода, водата във всички съдове ще бъде нечиста; ако в един съд налееш чиста вода, и в останалите съдове водата ще бъде чиста. Ако къщата на твоя съсед гори, и твоята може да се запали. За да се избегне тази опасност, ти трябва да се притечеш в помощ на съседа си, заедно да гасите пожара. Друг е въпросът, ако къщата на съседа ти е на голямо разстояние от твоята. Щом е близо, ще отидеш заедно с него да гасиш – не гасиш ли, и твоята къща ще отиде.

Когато се говори за добър живот, подразбираме, че има и лош живот. Оттук и хората се делят на добри и лоши. Между добрите и лошите хора има известно съотношение, което показва, че те взаимно си влияят. Няма човек в света, който да не се влияе. Казва се в Писанието, че жителите на Содом и Гомор⁷ водели толкова лош живот, че смущавали даже и жителите на Небето.

Значи лошият и добрият живот на хората се отразява не само върху съществата на Земята, но и върху тези, които живеят на Небето. Ако лошият живот взема надмощие, мислите ли, че няма да дойдат същества от възвишения свят, да вземат мерки срещу злото на Земята? Ако тези същества се произнесат за хората, че са неоправими, както се изказаха за жителите на Содом и Гомор, знаете ли каква участ ви очаква? Ще дойдат бури и ветровете и ще пометат всичко: неправдата в света се наказва.

Събрали се трима господари на угощение в дома на един от тях. Слугата сготвил един голям шаран. Седнали тримата да ядат и забравили да дадат нещо на слугата: единият взел главата на шарана с част от гърдите, вторият взел средната част от рибата, а третият – крайната, опашката. Слугата видял, че никой от тях не помислил за него, и толкова се разгневил, че вдигнал табата и изсипал чорбата върху главите на господарите. Защо е постъпил така? Заради неправдата, заради техния егоизъм. За да се повдигне, човек трябва да съгласува съзнанието си с условията, при които живее.

Съществуват два вида условия: външни и вътрешни. Например ако някой знаменит цигулар е принуден да свири зимно време в студен, неотоплен салон, ръцете му ще замръзнат и той не ще може да свири – студът е външно условие, което му пренятства. Ако салонът е добре отоплен, но той е гладен, не е ял три-четири дена, пак не може да свири – гладът е вътрешно условие, което му пренятства. За да свири добре, цигуларят трябва да се намира при добри външни и вътрешни условия, т.е. да има нормално барометрическо налягане, нормално хигрометрическо разширяване и нормална температура. При тези условия ще има тих, спокоен гъжд, който съответства на чистите тонове на цигулката. Само при добри външни и вътрешни условия цигуларят може да се прояви и да задоволи публиката.

Както музикантът се нуждае от добри външни и вътрешни условия, също така говорителят и мислителят

имат нужда от добри условия. Ще кажете, че искате да живеете добре. Добрият живот изисква добри външни и вътрешни условия. Само така човек може да се справи с мъчноотиите и противоречията, които съществуват и на физическия, и в духовния свят. Има ли противоречия духовният човек? Той има по-големи противоречия от обикновените хора, които живеят само на физическия свят. Обаче духовният човек лесно се справя с мъчноотиите си, той е досетлив, съобразителен. Когато дали на Колумб⁸ едно яйце – да го закрепим на върха, той веднага решил задачата: чукнал яйцето и го поставил изправено на масата. Присъстващите извикали: „Това и ние можем да направим!“ „Защо не го направихте?“ „Не се сетихме“. Значи Колумб е съобразил как да закрепим яйцето, а другите не са се досетили. Докато върхът на яйцето не се чушне, то не може да се закрепим, докато не се тури под квачката, не може да се измъти.

Има два метода, по които нещата стават: по метода на Моисей⁹ и по метода на Христа. Понякога човек прилага Моисеевия закон и работите му се нареждат добре, понякога той прилага Христовия закон, но работите му не се нареждат. Някой баща прилага Моисеевия закон и децата му го слушат, друг прилага Христовия закон, но децата му не го слушат. Защо? Защото не знае кога и как да приложи Христовия закон. Значи не е въпросът само в прилагането на законите, но и в разбирането им. Бащата и майката трябва да са прилагали Христовия закон още преди раждането на децата си, те трябва да са живели по този закон най-малко сто години, преди да се оженили. Стане ли законът тяхна плът и кръв, и децата им ще живеят според него, иначе ще раждат синове и дъщери, които няма да следват техния път. За такива деца се казва, че нямат нищо общо с родителите си. Това е противоречие и за родителите, и за децата. Родителите ги кърмат, но децата вървят по своя път – те се намират в положението на квачка, която е измътила пиленца, патенца и юргечета. Тя ги кърмка и те вървят след нея до известно място. Видят ли водата, патенцата

и юречетата влизат вътре, следват своя път и не се интересуват от майка си. Тя стои на брега на реката и се чуди какви особени същества е измътила и най-после отговаря на противоречието си: „Малките са мои, аз ги измътих, но аз не снесох всичките яйца“.

Мнозина се намират в положението на тази квачка: проявяват някои характерни черти, далечния произход на които не знаят. Те казват: „Ние измътихме тези прояви на характера си, но кой снесе яйцата им, не знаем“. Дошъл е някой отвън, турил е под вас яйца на чужди същества, да ги измътите. Вие лежите на тях известно време, докато ги измътите, а после се чудите защо не приличат на вас. За да не изпадате в такива противоречия, бъдете внимателни, да не тури някой в полога на вашия ум и на вашето сърце чуждо яйце. Различавайте вашите яйца от чуждите. Който има будно съзнание, лесно ги различава; който не е буден, казва: „Нали е яйце, важно е да се измъти“. Не е така: ще измътиш чуждото яйце, но главата ти ще побелее от противоречия и мънотии.

Защо съществуват противоречия в човешкия живот? Защото хората искат нещата да стават по тяхна воля. Докато желаят да реализират своята воля, все ще се намери някой да тури в полога им чуждо яйце, което те ще измътят. Нещата стават не по волята на човека, не по неговите закони и правила, но по естествени закони, които нямат нищо общо с човешките. И думите в речта се нареждат по естествен начин. Като изучава този начин, човек създава граматиката. Тъй щото граматиката е резултат не на човешки умования, а на естествените закони. Който следва естествения път на живота, той е свободен от всякакви противоречия. Естественият път на живота е Божествен: следвайте този път и не се смущавайте.

Днес всички хора, религиозни и светски, проповядват, че трябва да се живее добре. Обаче човек не може да живее добре, докато няма пример на добър живот, докато не е видял как живеят напредналите същества. Затова се казва, че животът излиза от живота. От какъвто жи-

вот излизаш, така ще живееш. В това отношение всеки може да ви предскаже как ще живеете. Достатъчно е да знаете от какъв живот сте излезли. Колко време ще работи вашата воденица, ако я построите на една малка река или на едно малко езерце, в които не се втича вода отвън? Тя ще работи няколко месеца или година най-много и ще спре. Друг е въпросът, ако воденицата се ползва от водата на някоя пълноводна река или на някое голямо езеро, на което притоците постоянно се увеличават. Тази воденица ще работи стотици години, без да загуби нещо от своята дейност. Същото може да се каже и за човешкия живот. Ако животът на човека е свързан с Божествения, отдето се пълни и постоянно придобива сила, той се радва на здраве, на дълъг живот. Свързвайте се с възвишени и напреднали същества, които живеят правилно, според Божествените закони. Скъсате ли връзката си с тях, вие попадате в неестествения живот, който води към противоречия. Ще кажете, че и Христос имаше големи противоречия, които се дължат на връзката Му с еврейския народ. Той искаше да помогне на евреите и се свърза с тях.

И тъй, страданията на хората се дължат на връзката им със същества, които имат по-ниска култура от тяхната. Всяко престъпление, което става на Земята, е резултат на лошото влияние на едно или на повече същества. Който не познава законите на живота, ще се страхува от всички хора, ще ги избягва. Не е лошо да се пази човек, да избягва лошите хора, но ще се лиши от условия за развитие. Какво ще придобие яйцето, ако остане за дълго време в кошницата на господаря? Освен че нищо няма да придобие, но ще се развали и ще го изхвърлят. Ако го поставят под квачката, то ще се излюпи, ще придобие живот. В първо време майка му ще го пази от неприятели – от орли и соколи, но като порасне, тя ще го остави само да се грижи за себе си. Сега има опасности за него, но има и условия за растене. Ако се страхува и постоянно се крие под крилата на майка си, то няма да израсте, няма да придобие опитности. Също-

мо се отнася и до човека. Който се страхува от орли и соколи, от вълци и лисици и по цели дни прекарва в стаята си, далече от опасностите и страданията, дете ще си остане: външно ще расте, но вътрешно няма да придобива нищо.

Всичко, което расте и се развива, е излюпено пиле. Който има противоречия и страдания, е излюпено пиле. Който иска да се развива, непременно ще има противоречия. За да се справя с тях, той трябва да разбира езика на майка си, т.е. езика на Любовта. Щом чуе гласа ѝ, трябва да се скрие под крилата ѝ, докато мине опасността. Мине ли опасността, майката дава знак и детето излиза на свобода. Съвременните хора трябва да се радват на противоречията, които Разумната Природа им създава, и да ги използват правилно. Само така те ще се развиват, само така ще живеят добре. „Трябва ли да се мисли за утрешния ден?“ Ще живееш и ще мислиш и за утрешния ден, и за земята, и за небето, защото така си приготвяш добри условия за бъдещето. Днешните мисли и чувства определят бъдещите – каквото мислиш днес, такъв ще станеш в бъдеще. Ако днес изпълняваш Божията воля, и утре ще я изпълняваш, а изпълнението на тази воля определя твоето щастие. Най-малкото непослушание и колебание в изпълнението на Божията воля води към страдания и противоречия; най-малкото изкушение в мислите, в чувствата и в постъпките води към страдания. Някой беден слуга мине край касата на господаря си и се изкушава, иска да вземе пари, но после се разколебае, уплаши се и се отказва да извърши кражбата. Макар че не е извършил престъплението, той е опетнил вече мисълта си, поради което ще страда. Колко пъти през живота си той ще се разкайва, че не е бръкнал в касата на господаря си, да подобри своето материално положение. Той е постъпил честно, но от страх. Докато съжаляваш, че не си бръкнал в касата, ти живееш в Моисеевия закон; щом се откажеш да бръкаш в чуждата каса и си доволен, че си издържал пред изкушението, ти живееш в Христовия

закон. Живейте в Христовия закон и не мислете за последствията!

Да се върнем на въпроса, който евреите са задали на Христа: „Трябва ли да се дава дан на кесаря?“. Христос отговорил: „Отдайте кесаревото кесарю, а Божието – Богу“. С други думи казано: отдайте човешкото на човека, а Божието – на Бога. Оставете човешкото да се оправя само – досега никой не е оправил човешките работи, и вие няма да ги оправите. Не се месете в човешкия порядък, не се опитвайте да определяте кои неща в човешкия порядък са прави и кои са криви. Доидете ли до този порядък, ще си мълчите и няма да разсъждавате. Ако искате да се развивате правилно, влезте в Божествения порядък – там има условия за растене и развиване. Който иска да живее едновременно в двата порядъка, всичко ще изгуби: каквото спечели в Божествения порядък, щом влезе в човешкия, ще го изгуби. Вечер, като спи, човек отива в Божествения порядък, за да спечели нещо; като се събуди, влиза в човешкия порядък. Ако не знае как да приложи спечеленото, всичко ще изгуби. За да не губите спечеленото, трябва да се отречете от себе си, както е казал Христос на учениците Си. Да се отречеш от себе си, това значи да се отречеш от човешкия порядък, дето нещата не се изправят.

Как може да влезе човек в Божествения порядък? Като приложи двете заповеди: любов към Бога и любов към ближния. Докато живеете в безлюбието и в безверието, вие сте в човешкия порядък. Приложете Любовта и вярата – и вие ще влезете в Божествения порядък на нещата. Не се занимавайте с въпроса кой е прав и кой – крив: само Бог е в състояние да разреши този въпрос. В човешкия порядък силният има право, а в Божествения – слабият. Ако някой в Божествения порядък се чувства силен, веднага го изпращат на Земята, там да намери своето право. Който е слаб на Земята, трябва да влезе в Божествения порядък, там да намери своето право. Значи силният трябва да слезе на Земята, а слабият – да се качи на Небето. Слизането и качването не са физически

процеси – това са процеси на съзнанието, чрез които състоянията се сменят. Слабият, като повдигне съзнанието си, веднага сменя скръбта си в радост.

Христос казва: „Скръбта ви ще се превърне на радост“. Кога? Когато влезете в Божествения порядък на нещата. Стремете се към този порядък, за да станете силни, да разрешите противоречията на живота.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*13 октомври 1935 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

СТЕПЕНИ НА РАЗБИРАНЕ

Марко, глава 1.

Мнозина четат свещените книги, Библията. Ако ги запитат защо четат тези книги, едни ще отговорят, че търсят правия път, други – Истината. Какво представлява Истината, какво определение можете да дадете за нея? Ще кажете, че лесно се говори Истината. Опитайте се да кажете на някого Истината, да видите лесно ли се говори. Опитайте се да опишете човека, да видите лесно ли се изчерпва това понятие. Ще кажете, че човек се ражда малък, като дете, което расте, става юноша, после възрастен, и най-после остарява. Фазите, през които минава той, представляват ли същинския човек? Истинският човек не е нито в детската възраст, нито в юношеството, нито в старостта. Той не е нито в раждането, нито в смъртта. Къде е тогава? Някъде. Никой не може да каже, че е видял човека – той не е нито в очите, нито в устата, нито в носа. Да мислите, че сте видели човека, това е все едно, че сте видели къщата му. Значи понятията *човек*, *вяра*, *истина* са отвлечени, не могат да се конкретизират.

Какво представлява вярата? Мъчно може да се определи понятието *вяра*, но тя се проявява в мъчнотиите на живота. Ако при всички изпитания и мъчнотии човек е смел и решителен, не се колебае, не се съмнява, той има вяра; най-малкото колебание в живота му показва, че вярата му не е силна. Каква вяра е тази, която те застава да се качваш на дърво при срещата си с мечка? Докато не те е срещнала мечката, ти си в молитва, уповаваш на Бога, вярваш, че Той ще те избави от нея; щом я срещнеш, всичко забравяш и се покатерваш на дървото. И при това положение пак се молиш и вярваш в Бога, но

нито молитвата ти е силна, нито вярата. Докато не си срещнал мечката, мислил си, че си създаден по образ и подобие на Бога; щом срещнеш мечката, всичко забравяш. И тогава ти, висшето същество, създадено по образ и подобие на Бога, се плашиш от нисшето – то те застава да се качиш на дървото и оттам да гледаш. Защо бягаш от мечката, не можеш ли да ѝ заповядаш да се отбие от пътя ти?

За да разбира нещата, човек се нуждае от светлина. Какво представлява светлината? И това е едно понятие, което мъчно се определя. Казваме, че светлината разкрива света, но тя не е светът. А какво е светът, и това понятие не е обяснено. Светът се проявява чрез светлината, но какво е светът, какво е светлината, не е ясно. От понятието *светлина* са произлезли много думи. Светлината е външна проява на човешкия ум. Дето има мисъл, има и светлина; дето мисълта отсъства, там и светлината отсъства. На какво се дължи мисълта? На живота. Значи дето има живот, има мисъл; дето има мисъл, има светлина; дето има светлина, там се разкрива външният свят.

Често се говори за светски и за духовни хора. Каква е разликата между светския и духовния човек? Светският човек е подобен на дете – каквото види, иска да го пипне. Духовният е като възрастния – той изследва нещата с мисълта си, а не с пипане; той ходи с виждане, а не с пипане. Който пипа предметите, все ще ги опетни. Защо светският човек пипа нещата? За да разбере реални ли са, или не. Духовният не пипа, защото е намерил Бога, познава Го и гледа на всичко като на отражение на реалността. За светския човек, който не е намерил Бога, всичко, което може да пипне, е реално; за духовния реален е само Бог – всичко останало е отражение на Бога, на великата реалност в света.

Как намира човек Бога? По различни пътища. Много са пътищата, които водят към Бога, много са и начините за познаването Му. В търсене на методи и пътища за познаване на Бога религиозните хора са се разделили в

своето верую, като са създали и различни религии: православни, протестанти¹⁰ или евангелисти¹¹ и др. Последните гледат на православните като на езичници, като на хора от Стария Завет, които си служат с кадене, палене на свещи, курбани и т.н. Те проповядват вяра в Господа Ису-са Христа като в спасител на човечеството. След това се яви друго верую – баптисти¹², които изповядват кръщението като съзнателен акт. Затова те кръщават човека, когато стане на 33 години, а не като малко дете. После се явиха съботяните¹³, които пазят съботата. В това отношение те са старозаветници. Най-после се явиха петдесетниците¹⁴, които проповядват слизането на Духа върху човека. Онзи, върху когото слиза Духът, започва да говори на особен език. Така става смешение на езиките: всички говорят, викат, пророкуват. Ако влезете в събранието на петдесетниците, дето всеки е пророк, ще се чудите в кого да вярвате. Изобщо всички секти, всички религии имат нещо хубаво и право, но още не са намерили Абсолютната Истина. Ще дойде ден, когато всички хора ще имат едно верую, както съществува Един вечен, истинен Бог. Днес всички хора търсят Истината, поради което се създават различни възгледи, различни вярвания и убеждения.

Кое е отличителното качество на Истината? Свободата. Който намери Истината, той е външно и вътрешно свободен. Чрез свободата се изявява външният и вътрешният живот на човека. Животът се изявява чрез Любовта, Любовта пък е път за познаване на Бога. Дойде ли до Любовта, човек едва може да надзърне в Божествения свят, да види Бога. Който придобие Любовта, той е свободен от противоречия. В Любовта противоречия не съществуват, но вън от нея те са необходими, без тях животът се обезсмисля. Ако вървиш по земята и куцаш, това показва, че кракът те боли; ако с болния крак се качиш на аероплан, ще минеш за здрав човек, защото няма да движиш крака си. Има ли някакво противоречие в това? Обаче ако кракът ти е здрав, ти няма да куцаш и на физическия, и в Божествения свят.

Някои уподобяват мисленето с хвъркането, затова казват: „Който мисли, хвърчи високо“. Обаче не всеки, който мисли, хвърчи. Например болният мисли много, без да хвърчи; здравият мисли малко и високо хвърчи – той има здрави, положителни мисли. Болният има много мисли, но повечето от тях са неустойчиви, лесно се разлагат и гният. Ето защо мисълта трябва постоянно да се чисти, да се освобождава от всичко неустойчиво и гнило. Представете си, че вие обичате една своя приятелка, храните към нея добри, положителни мисли и чувства. След време срещате друга мома, която ви става приятна, и забравяте първата. Не само че я забравяте, но тя ви става неприятна – щом си помислите за нея, изпитвате неприятно чувство. В случая първата ви приятелка представлява неустойчивата мисъл, която гние и се разлага; втората ви приятелка е здравата, устойчива мисъл, към която се стремите. Обаче друг човек среща вашата първа мисъл, възприема я с радост – за него тя е здрава, положителна мисъл. Това показва, че нещата са относителни. Ние живеем в относителен свят, поради което някои мисли за известни хора са добри, а за други – лоши. Всеки трябва да познава себе си, да разбира кое е полезно за него и кое не е полезно.

Слушате да се говори, че човек трябва да бъде сериозен. Други казват, че трябва да бъде весел, засмян. Кога и при какви случаи той трябва да бъде строг и кога – весел? Ако си проповедник, ще бъдеш строг – не ти е позволено да проповядваш и да се смееш; ако си слушател, пак ще бъдеш сериозен, ще внимаваш какво се говори. Обаче проповедникът има право да развесели слушателите, да каже нещо весело. Кога трябва да говори весели работи? Когато мисълта му стане тежка, мъчна за възприемане. Човек може да се смее, когато седне пред трапеза, пълна с ядене; ако трапезата е празна, няма защо да се смее. Човек се смее още и при контрастите в живота. Ако видиш дете, което е облякло дрехите на дядо си, взело е неговата тояга и си въобразява, че е старец, ти непременно ще се засмееш. То мисли, че е като дядо си, а

всъщност не е. Ако дялото започне да говори на детски език, и той става смешен. Нито детето може да стане като дяло си, нито дялото – като внучето си.

Следователно човек трябва да знае кога да се смее и кога да бъде сериозен; също така той трябва да знае кога да предизвиква смеха на хората. Не стават ли нещата навреме, всякога се създават противоречия. Един беден човек отива в дома на богатия си съсед да иска пари назаем. За да го предразположи, той не пристъпва направо към въпроса, но го заобикаля, говори за едно, за друго, докато най-после богатият го предизвиква да се изкаже. Бедният казва, че е дошъл да иска пари назаем. Богатият отговаря: „Не мога да ти услужа, не ми внушаваш доверие. Обаче има едно условие, при което мога да ти услужа: ако гадеш дъщеря си на моя син. Той се е влюбил в нея и не може да намери спокойствие”. Сега бедният отговаря: „Не мога да дам дъщеря си, защото синът ти не ми внушава доверие“. Ето едно противоречие, което трябва да се разреши. Как ще го разрешите вие? В края на краищата дал ли е богатият пари на бедния си съсед и бедният дал ли е дъщеря си на богатския син? Ако разрешите правилно този въпрос, ще придобиете нова светлина в ума си.

Мнозина искат да знаят дали са добри хора, или не: всеки иска да знае какво мнение имат окръжаващите за него. Един отговор може да се даде на този въпрос: майсторът, който те е направил, е добър, но дали ти си добър, не зная – трябва да те изпитам. Възможно ли е майсторът грънчар да бъде добър, а грънците да не са добри? Възможно е. Грънците са добре направени, добре опечени, но глината може да бъде от различни качества. Има чиста, бяла глина – каолин, но има и нечиста, неустойчива глина. Всичките грънци не са направени от една и съща глина. Качеството на човека зависи от качеството на преобладаващите в него мисли, чувства и постъпки. Мислите представляват неговия умствен свят, света на духа; чувствата представляват духовния свят – света на сърцето, а постъпките – света на неговата гуша. Зна-

чи външната страна на човека се определя от неговите мисли, вътрешната – от неговите чувства, а самият човек – от неговите постъпки, т.е. от неговата гуша. Постъпките са жители на човешката гуша.

Като знаете, че мислите, чувствата и постъпките представляват външния и вътрешния живот на човека, трябва да бъдете внимателни, да не допускате нечисти, дисхармонични мисли и чувства в себе си. Всяка дисхармония нарушава вътрешния мир на човека. Има музиканти, които не допускат нито един фалшив или нечист тон до ухото си: чуят ли такъв тон, те махат с ръка и излизат вън. Махането с ръка пресича вълните на нечистите токове. За предпочитане е човек да маха с ръка, за да се освободи от нечистите мисли, отколкото да мърда езика си и да изказва груби, обидни думи. Така трябва да постъпват и религиозните. Някой религиозен се разгневи и изказва обидни, горчиви думи. Вместо да трови себе си и окръжаващите, по-добре да махне с ръка и да излезе вън. И религиозният, и светският трябва да знаят силата на думите и да ги прилагат намясто. Те се залавят с велики работи, а пропускат обикновените. Религиозният описва онзи свят, без той сам да го е видял. Ученият описва живота на Слънцето, без да е ходил там. Ще кажете, че те знаят тези неща по чувство, по вътрешен път. Човек може да вижда нещата – и пак да не ги знае; може да ги чувства – и пак да не ги знае; може да ги мисли – и пак да не ги знае; може да постъпва добре – и пак да не ги знае.

И тъй, не можеш да познаваш живота, докато не си придобил Любовета; не можеш да имаш знание, докато не си придобил Светлината; не можеш да имаш светлина и знание, докато не си мъдър; не можеш да бъдеш свободен, да имаш широта, докато Истината не е в тебе. Вън от Истината никаква свобода не съществува: направиш ли най-малката погрешка, ти постепенно губиш свободата си. Без Любов, без Мъдрост и без Истина човек губи всичко, което е придобил. И тогава ако питате кой е истинският човек, отговарям: истински човек е този,

който носи образа на Любовта, на Мъдростта и на Истината. Това значи човек с тежест, със съдържание. Мислите определят съдържанието на човека, а постъпките му – неговата цена, неговия устой.

Днес малко хора минават за истински човеци. Те се отдалечават от правия път на живота и желаят неща, които не им са нужни. Всеки се оплаква, че хората не го разбират, че Бог не приема молитвата му и т.н. Едно е нужно на човека: да се моли искрено и от сърце, без да очаква бърз отговор; да разбира хората и да ги изучава като предметно учение, без да очаква те да го разберат; да изучава всичко, което Бог е създал, без да се запитва защо светът е създаден така, а не иначе; да обича хората, без да очаква те да го обичат. Някой иска всички да го обичат, да вървят след него – той не подозира какво нещастие ще го сполети, ако всички живи същества го обикнат и тръгнат след него.

Един млад момък, окултен ученик, искал да приложи знанието си в живота, да оживява нещата. В него се родило желание да има поне едно дете, да се разговаря с него, да го учи, да създаде велик човек. Понеже не искал да се жени, той решил да приложи своето знание – от житно зрънце да създаде дете. Той взел едно чувалче с жито, отворил го и започнал да произнася магически формули, за да оживи житните зрънца. Понеже криел в себе си горещо желание да има деца, житните зрънца се превърнали на деца. В първия момент той се зарадвал, но после се видял в чудо как да се справи с тях. Те тръгнали след него и започнали да викат за хляб. Как да нахрани толкова деца, открил да намери хляб за всички?! Като видял, че не може да се справи с тях, той взел една тояга и започнал да ги удря, докато избил всички. Само едно от децата успяло да се скрие зад вратата и да запази живота си. Като го видял бащата, то започнало да му се моли: „Татко, не ме убивай! Остави поне мене да живея“. Той изпълнил молбата му и останал само с едно дете. Какво показва това? Че човек трябва да остави само едно желание в сърцето си, него да отхрани и от-

гледа. Важно е какво трябва да бъде това желание: едно желание, но съществено, което да има предимство над другите. Това желание трябва да се подчинява на разумната воля на човека, той да го управлява. Всички останали желания не трябва да се изхвърлят, но да се възпитават, да се съгласуват със същественото.

Казвате: „Човек трябва да бъде съвършен, да служи на Бога“. Това не е лесна работа. Да бъдеш съвършен, това значи да знаеш как да мислиш, да чувстваш и да постъпваш. Това е велико нещо, което не се придобива откън. Има един начин, по който човек може да мисли, да чувства и да постъпва правилно – той се заключава в познаването на Бога. „Можем ли да познаем Бога абсолютно?“ Не можете да Го познаете абсолютно, но отчасти. Достатъчно е само да зърнете образа Му, за да започнете да мислите, да чувствате и да действате правилно. „Ще имаме ли противоречия тогава?“ Ще имате, но ще се справяте лесно с тях. При сегашните условия на живота няма човек в света – мъж или жена, учен или прост, вярващ или невярващ, който да бъде свободен от противоречия: за човека на Земята те са необходимост, те са неизбежен път. Всеки разрешава противоречията си по-лесно или по-мъчно, според степенята на своето разбиране.

Често хората се запитват: „Не сме ли намерили още правия път, не сме ли познали Бога?“. И правия път сте намерили, и Бога сте познали, но отчасти. И растенията, и животните са при условията на човека, но те ги използват според степенята на своето развитие и разбиране. Голяма е разликата между растението и животното, голяма е разликата между животното и човека, между човека и ангела, между ангела и херувима или серафима. Всяко живо същество има свое разбиране, от което се ръководи. Живейте според своето вътрешно разбиране, за да бъдете доволни от себе си. Измените ли на себе си, нито вие ще бъдете доволни, нито ближните ви. Тази е причината, дето някои хора не са доволни от мислите, от чувствата и от постъпките си. Вие се проявявате като

добър човек само външно, но вътрешно не сте добър, нямате нужното съдържание: външно живеете добре, но вътрешният ви живот не е в съгласие с външния. Спрете вниманието си върху вътрешната страна на живота като върху нещо съществено и неизменно. Външният живот е израз на вътрешния живот на човека; изправянето на външния живот зависи от вътрешния. Затова е нужно правилно разбиране на живота и на Разумната Природа.

От какво се нуждае сегашният човек? От знание и светлина, от сила и богатство, от свобода и простор. Всичко това ще му се даде, но постепенно. В една легенда за създаването на първия човек се казва, че първоначално Бог създал само трупа му – без ръце и крака, без очи и уши: той бил само със съзнание, че има живот в себе си, а не можел да работи, да вижда, да чува, да ходи. За да го извади от това тежко положение, Бог изпратил два ангела на Доброто и ги поставил на мястото на краката – да ходи с тях и да му напомнят постоянно за доброто. После извикал два ангела на Справедливостта, на Правдата, и ги поставил на мястото на ръцете – да работи с тях и да му напомнят за правдата. На мястото на очите поставил два ангела на Истината – да му обръщат внимание върху реалността в живота. На мястото на ушите поставил други два ангела – на Мъдростта, които да му дават светлина и знание, да разбира вътрешния смисъл на нещата. Най-после дошъл ангелът на Любовта и пожелал да изпълни някаква служба в човешкия живот. Бог му казал, че всички служби са заети, няма за него място на Земята. Ангелът настоявал да му се даде някаква служба – искал да помогне по някакъв начин на човека. Тогава Бог го назначил на служба – да учи човека да говори.

Слушайте Любовта, която от началото на създаването ви досега ви учи да говорите. Слушайте Любовта, която постоянно ви възпитава, показва ви как да говорите и с какви думи да си служите – тя ще ви научи да говорите хубаво. Слушайте всичко, каквото ви казват краката, слушайте всичко, каквото ви казват ръцете, слушайте всичко, каквото ви казват очите, ушите, носът.

Слушайте още какво ви казват езикът и устата, чрез които се проявява Любовта.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

20 октомври 1935 г., 5 ч. с.,

София, Изгрев

ИЗТОЧНИК НА ЗНАНИЕТО

Размишление

Две неща са нужни на човека, но той трябва да знае кои са те. Всеки изпитва нужда от тези неща, но не знае къде да ги търси. Виждаш, че часовникът ти не работи, но не знаеш как да го поправиш, за да върви правилно. Изучаваш чужд език, разбираш, че произношението ти не е правилно, но не знаеш как да го придобиеш. Един американец предавал френски език в Америка. Той знаел добре граматиката, особеностите на френския език, но произношението му било американско. Случило се, че отишъл в Париж по работа и слязъл в хотел. Като се разговарял с един от прислужниците на френски, последният не могъл да го разбере и след дълги обяснения той казал на професора: „Моля, говорете ми на английски, по-добре ще ви разбира“.

И съвременните хора изпадат в положението на американеца, професор по френски език: говорят с близките си, говорят със себе си, но нито близките им ги разбират, нито сами себе си разбират. Обезсърчили се, отчаеш се, но сам не разбираш състоянието си, не можеш да си помогнеш – и в края на краищата бягаш от хората, търсиш уединение. Какво ти е, сам не знаеш – виждаш, че нещо не е в реда си, но как да го сложиш на мястото му, не знаеш. Значи знаеш езика, но произношението ти е толкова неправилно, че никой не те разбира – и ти сам не се разбираш. Обезсърчението, неразположението, отчаянието са временни състояния, с които човек не може лесно да се справи. Днес го срещате весел, доволен, като че ли целият свят е негов, но на другия ден е вече мрачен, недоволен, като че ли всички хора са виновни за състоянието му. Питат го да не е болен, да не е умрял

някой негов близък – оказва се, че външно всичко е в ред. Има нещо криво в него, но и той не знае къде е. Кривото е вътре в него: щом отвътре е криво, и вън от него има нещо криво. Ти плачеш – и времето някъде се е развалило, и то плаче с тебе заедно. Ако ти пророниш две сълзи, времето излива милиони сълзи. Ти преставаш да плачеш, а времето продължава да пролива своите сълзи. При това не плачеш само ти, но заедно с тебе плачат още хиляди същества – и те са неразположени, обезсърчени и недоволни.

Кой е причината за тези състояния – времето или сам човекът? Когато е неразположен, човек е склонен да мисли, че другите са причина за неразположението му; когато е разположен, той мисли, че и другите хора са разположени, за което търси причината в себе си. Щом е радостен, той казва, че неговата радост се предава и на окръжаващите; когато е скръбен, казва, че окръжаващите му предават своята скръб. Защо и при скръбта не търси причината в себе си? Защото трябва да плаща. Човек плаща и когато е радостен, и когато е скръбен, но в първия случай е богат, лесно плаща, а във втория случай е беден, не може да плаща дълговете си. Тази е причината, задето хората търсят виновници само в скръбта си. Това е криво разбиране: знайте, че и когато скърбите, и когато се радвате, вие сте свързани едни с други и взаимно си влияете. Като се говори за неразбиране на нещата, хората се обезсърчават, искат да разберат всичко. Това е невъзможно.

Радвайте се и на неразбирането, както и на разбирането – и в неразбирането има нещо красиво. Както в красотата има нещо хубаво и нещо лошо, така и неразбирането има две страни: добра и лоша. Красивият човек е и свободен, и ограничен: където мине, пътят му е отворен. Но от друга страна той е ограничен от погледите на хората: всички го гледат, искат да видят очите, носа, устата, ушите му; искат да чуят какво говори, какви отношения има с хората. Колкото повече хора се интересуват от него, толкова повече се гразни той – всички

искат да вземат нещо от него, без да му дават част от своето богатство. Красивият трябва да е готов да дава, без да очаква да вземе нещо – само така той е на прав път и може да запази красотата си. Фактът, че запазва красотата си, показва, че е придобил нещо и всеки момент придобива още: Истината е влязла в него и го прави свободен. А само свободният може да бъде красив. Истината дава, но същевременно взема. Виги ли, че някой човек грещи, тя веднага го изправя пред себе си и го коригира. Да носиш Истината в себе си, това значи да бъдеш готов всеки момент да слушаш нейните забележки. Това е все едно, когато мъжът има красива жена: колкото и да е внимателен той, както и да се облича, тя все ще му намери някаква погрешка или в облеклото, или в обходата. Добре е да имаш красива жена или красив мъж, но трябва да знаеш, че красотата е възискателна, не търпи никаква дисхармония.

Красота, която произлиза от Истината, хроникира нещата, както часовникът хроникира времето. Най-малкото помръдване на часовника показва, че времето тече; същото прави и барометърът по отношение на промяната на времето. Щом е така, радвайте се, когато красотата изнася погрешките ви – само така можете да изправите своя външен и вътрешен живот. Какво прави добрата домакиня? Първо тя купува прясно, доброкачествено брашно. След това стопля вода и като заври, оставя я известно време да изстине. После замесва брашното, прави го на тесто и го оставя да втаса – тя знае колко време трябва да стои, докато бъде готово за печене. Добрата домакиня меси и пече добре хляба си – тя не се оправдава нито с брашното, нито с пеца: тя знае качества на брашното, познава пеца си и изкарва добър хляб. Най-главното, което тя има предвид, е да омеси хляба, както трябва – тя не мисли за баници, според нея баницата е второстепенна работа. В един анекдот се говори за службата на зърнените храни. Един ден те трябвало да отидат на война, да воюват за свободата си. За да не умрат хората от глад, решили да оставят просото за

храна на човечеството. То се възгордяло от службата, която му дали, и ги запитало: „Да ставам ли на баница?“. Те му отговорили: „Ти стани на хляб, че за баница не мисли“. И съвременните хора изпадат в положението на просото: те не се задоволяват да изпълнят своето предназначение, колкото и да е малко, но се стремят към велики работи. Те не се задоволяват да станат на хляб, да нахранят гладните, но искат да правят от тях баници, да ги поставят на богати трапези. Тук именно грешат хората. Изпълнете първо малките си задължения, а после мислете за големите. Да станеш на баница, това значи да си изработил такъв материал, който е удобен за точене. Това са постигнали само напредналите, само съвършените същества.

Следователно в пътя на възпитанието и самовъзпитанието на човека различаваме два метода: метод за съвършените и метод за несъвършените. Според първия метод нито ще хвалиш човека, нито ще го укоряваш. Защо ще хвалиш съвършения?! Обаче приложиш ли втория метод, и ще хвалиш, и ще укоряваш. Несъвършеният човек има нужда от похвала, за да повдигнеш духа му; а когато се възгордее, трябва да го укориш, за да се смири. Едно се иска от човека: да знае кога да прилага първия метод и кога – втория. Не е все едно само да покажеш бучка захар на човека и да опишеш свойствата ѝ, или да му дадеш да опита захарта. Като вкуси захарта, той ще научи свойствата ѝ – ако я гледа отвън, без да я вкуси, той трябва да приеме на доверие вашите думи. Съвършеният познава нещата отвън и отвътре, а несъвършеният ги опитва с всичките си сетива. Ще кажете, че който опитва нещата, той се ползва от тях; който ги приема на доверие, малко се ползва. Всъщност придобивките на човека зависят от неговата вътрешна подготовка. Който е готов да се жертва за другите, отвън печели малко, а отвътре – много.

Какъвто е методът за изучаване свойствата на захарта, такъв е методът и за изучаване на Любовта. Съвършеният, мъдрецът познава Любовта и по външни-

те ѝ прояви, без да я опитва, несъвършеният я опитва. Най-напред той започва с любовните писма и постепенно навлиза вътре. Първоначално той пише любовни писма на майка си и на баща си, на братята и на сестрите си, на приятелите си – и най-после на своя възлюбен или на възлюбената си. Ако ученикът пише любовни писма, изключват го от училището. Не е позволено на учениците да пишат любовни писма, не е позволено и на женени мъже и жени да пишат любовни писма. Ще кажете, че това е противоречие. Дали е противоречие, или не, това е друг въпрос – важно е човек да се наблюдава, да изучава себе си, да проверява кои неща предизвикват противоречия; при това той трябва да различава противоречията, да знае откъде идат и да се справя с тях. Съществуват два вида противоречия: външни и вътрешни. Външните противоречия се разрешават лесно – страшни са вътрешните противоречия. Натъкне ли се на такова противоречие, човек се изгубва в себе си: за да излезе от това положение, той търси външна помощ. Мнозина се объркват толкова много в противоречията, че не разбират външни ли са, или вътрешни.

Понякога причината за противоречията е и външна, и вътрешна. Например някой се чувства отчужден, усеща отдалечаване на хората от него, но и сам се отдалечава от тях. Той се намира в безизходно положение, търси причината само вън от себе си, но вместо да се оправи, повече се обърква. Какво става с онзи, който пътува с параход по океана? Докато параходът е на пристанището, той се радва, че ще пътува; щом започне да се отдалечава, той става скръбен. Защо? Отдалечава се от близките си – и те се отдалечават от него. Колкото повече параходът се отдалечава, толкова по-голяма е скръбта му. Той се чуди какво става с него, че тъгата му се увеличава и се чувства самотен, чужд на всички. Ако разбирането му за живота и за връзките с хората е правилно, той ще изпитва само вътрешно отчуждаване; ако разбирането му е ограничено, той ще изпитва и външно, и вътрешно отчуждаване.

И тъй, за да се справя с противоречията си, човек трябва да познава и външната, и вътрешната страна на живота. Някой се смуцава от факта, че като работи върху себе си, не може да обича еднакво всички хора: към едни е отворен, а към други – затворен; на онези, които повече обича, дава повече, на онези, които не обича, или нищо не дава, или малко дава. Той се обвинява в пристрастие, но сам не може да си помогне. За да разбере причината за нееднаквото си отнасяне към хората, преди всичко той трябва да разбира вътрешната връзка между душите, да познава законите, които регулират отношенията между живите същества. Ето защо дойде ли до Любовта, човек трябва да разбира нейните закони и методи за прилагане. Любовта не се налага, нито с пари се купува – не можеш да заставиш човека да те обича, както не можеш да изпросиш нещо от него, ако не го заслужиш. В Англия например просията е забранена: колкото и да чака някой с празната си чинийка, никой нищо няма да му даде. Видят ли, че проси, ще го сложат в затвор, обаче ако изпее или изсвири нещо, веднага чинийката ще се напълни с пари.

Като изучава живота, човек постепенно дохожда до правата мисъл. Не е лесно да мислиш право, мъчно се придобива правата мисъл, още по-мъчно е да чувстваш право, а най-мъчно е да постъпваш право. Правата мисъл, правото чувство и правата постъпка са мерки в живота. Без да знаят тази мярка, някои казват, че хората трябва да се обичат, както обичат себе си. Лесно се говори това, но изпълнението е мъчно. Защо? Защото човек се блъска в своите мисли и чувства. Ако проникнете в човешката мисъл, ще видите, че тя представлява смес от различни мисли, които объркват човека. Достатъчно е да фотографирате мислите на обикновения човек, за да видите в какъв хаос живее той. Някой иска да знае какво мислят хората. Добре, че не знае: ако виждаше мисълта на хората, така щеше да се обърка в нея, че мъчно можеше да се освободи. Това значи да попадне човек в чужд свят, от който с години не може да излезе. Един от учителите

на гревността дал задача на един от своите ученици да мине през гъста гора, в която имало големи, опасни змии, без да пострада от тях. Преди да пристъпи към задачата, той мислил дълго и най-после дошъл до заключение, че само чрез концентриране на мисълта си може да реши правилно задачата. И наистина, той минал през гората, силно съсредоточен в мисълта си, без да пострада от змиите. Който е опитал силата на мисълта, може да мине край змии, тигри, лъвове, без да го докоснат; който няма тази опитност, пред най-малката змия ще избяга, след това ще разправя, че е видял големи змии на пътя си и е минал през тях спокойно.

Трябва да се пазите от чувството да преувеличавате нещата. С това сами си създавате мъчнотии, от друга страна не можете да развивате правилно ума си. Преувеличаването води към изопачаване на мисълта и на чувствата. Някой казва, че хората не го обичат: къде е мярката, с която определя степенята на любовта? Да мисли, че никой не го обича, това значи да си създава криви възгледи за нещата. Мислете право и не допускайте криви, изопачени мисли и чувства в себе си. Който мисли право, той е дошъл до вътрешната мярка на нещата. Едно се иска от човека: да стане господар на своите мисли, чувства и постъпки. Да бъдеш господар на себе си, значи да разграничаваш нещата в живота си и да знаеш на кои от тях да дадеш предимство. Ако ти се даде една задача, да знаеш може ли да се разреши при дадените условия, или не може. Ако някаква мисъл мине през ума ти, да знаеш трябва ли да я задържиш, или да я отстраниш. Не е лесно да разграничава човек мислите и чувствата си. Даже светии не могат понякога да разграничат една мисъл или едно чувство от друго и изпадат в изкушение. Често разликата между една и друга мисъл е толкова малка, че не могат да се разграничат.

Някой е закъснял за трена само една минута. Наистина, една минута закъснение не е много, но тренингът е заминал вече, не може да го стигне. Ако отидеш на гарата една минута преди заминаването на трена, ще чакаш. Така

е според земните закони. Обаче ако отидеш в невидимия свят, там не се позволява нито да закъсняваш за трена, нито да изпреваряш: там трябва да се явиш точно навреме – нито по-рано, нито по-късно. На Земята такава точност е мъчнопостижима, но на Небето се изисква абсолютна точност. Тя има отношение към вътрешния морал на живота, който има отношение към всеки човек. Само ти, който считаш себе си за човек, ще прилагаш възвишения морал в живота си, без да гържиш сметка за окръжаващите – дали го прилагат, или не. Ти трябва да бъдеш точно навреме. От себе си ще изискваш точност, а не от другите. И тогава, като дойдеш до кръстопътя на живота, ще минеш и заминеш, без да си се стълкновил; дойдеш ли минута по-рано или по-късно, непременно ще се сблъскаш с един от треновете, които минават по кръстопътя. Следователно щом се стълкновиш с някого, ти си дошъл или с една минута по-рано, или с една минута по-късно.

Религиозните хора говорят за Небето като за място за почивка и радости. Не е така: на Небето има почивка, наистина, но и работа има там. На Небето всичко е организирано: и работата, и почивката, и храната, и облеклото, и жилищата – там няма криза. Който влезе в Небето, не му остава нищо друго, освен да учи, да се разхожда, да пее и да свири. Каквото пожелае, всичко му се дава: ако иска приятели, веднага ще бъде заобиколен от приятели; ако иска да бъде сам, веднага ще се намери в градина с цветя и плодове, да размишлява и съзерцава. Щом се отегчи от уединението, веднага ще го заобиколят същества, приятелски разположени към него, и той ще се разговаря с тях. Изобщо каквото пожелае на Небето, веднага ще ви се достави; докато си на Земята, дълго време ще работиш и ще се трудиш, за да постигнеш желанията си. Животът на Небето е свършен, там съществата не познават неразположение, обезсърчаване, мъчнотии, обаче хората на Земята често изпадат в неразположение. Причината за това е или в умствения, или в сърдечния свят. Ако в ума или в сърцето им попадне

нежелана мисъл или нежелано чувство, те започват да страдат, изгубват разположението си; и обратно, ако пропуснат някоя добра мисъл или някое добро чувство, те пак страдат. И в двата случая те са недоволни от себе си и казват, че не живеят добре. Какво означават думите „добър или лош живот“? Повечето хора познават добрия живот, могат да го опишат, но не живеят добре. Задачата на човека е да живее добре, а не само да говори за добър живот. Изработете картината на добрия живот от собствените си мисли, чувства и постъпки, а не на хартия, с четка и бои.

Христос казва: „Бъдете съвършени, както е съвършен Отец ваш небесни“. Той говори за съвършенството, защото живее в него. На вас е дадена задачата да приложите Любовта, за да придобиете съвършенството. Затова Христос казва: „Ако Ме любите, ще опазите Моите заповеди“. Следователно изпълняването на Христовите заповеди подразбира изпълняване на Божиите заповеди, а само онзи изпълнява Божиите заповеди, който има любов към Него. Прилагането на Любовта и опазването на Божиите закони са естествени, свободни процеси, както храненето. Трябва ли да учите хората как да се хранят, как да вдигат и слагат вилиците и лъжиците си? Правилно ли е да поканите хора на угощение и да им четете лекция върху храненето? Те ще ви слушат известно време и после ще кажат: „Не можем вече да търпим, гладни сме, искаме да се нахраним“. Тъй щото поканите ли някого на обяд, сложете яденето пред него и го оставете свободен – той сам ще намери начин как да се нахрани. Като се храни, човек трябва да гледа в чинията си, да не се върти наляво и надясно, да следи как ядат другите. Когато се храним, трябва да бъдем свободни. Храненето е свещен акт, от него зависи здравословното състояние на човека. Задачата на Божествената школа, която следвате, е да изнесе всички признаци на добродетелите, които се отразяват благотворно върху здравето на човека.

Медицината се занимава с определяне диагнозата на болестите, а Божествената наука – с определяне призна-

ците на положителните прояви в живота. Да се занимаваш с отрицателното, това значи да се свържеш с него. Това не е задача на човека. Свързвайте се с положителното и мислете за него. Като се говори за търпение, за милосърдие, за проява на чувства, на мисъл, всички имат характерни признаци. Знаете ли признаците им, веднага ще познаете търпеливия и милосърдния човек. Ако в дома ви дойде човек, на когото чувствата са обилни, ще забележите, че захарта ви започва да овлажнява; обаче влезе ли в дома ви човек, в когото мисълта има надмощие, ще забележите, че водата от шишето ви постепенно се изпарява, докато напълно изчезне. Значи изобилието на чувствата причинява влага, а изобилието на мислите – сухота. Човек, в когото мисълта има надмощие, причинява изсушаване, сухота – в негово присъствие цветята губят влагата си и изсъхват. Крайното изпаряване на влагата наричаме кражба. Когато предметите се изпаряват, т.е. изчезват, казваме, че е станала някаква кражба. Обаче кражби съществуват само на Земята, но не и в разумния свят – там ако вземеш чужда вещ, тя отново отива на мястото си.

Когато се говори на хората за разумния свят, за възвишените същества, в тях се явява желание да видят някой ангел, светия или агент. Те не знаят, че ако видят едно възвишено същество, ще се намерят пред големи мъчности. Опасни са ангелите, светите и агентите, те са като красивата мома. Който види ангел, желае да бъде като него, и понеже не може да го постигне, започва да страда. Кой човек не е пожелал красотата за себе си? Така човек се натъква на своето користолюбие, което го обърква и разстройва. Добре е да бъде човек красив, но понякога красотата причинява големи страдания. Ето защо докато не се приготви за духовния свят, където съществува пълна хармония и красота, човек е свързан за Земята, където нещата са достъпни за неговия ум и сърце. Днес на хората се говори от гледище на свършените, а не от гледището на несвършените. Що се отнася до живота на несвършените, всички го познават. Важен е

животът на съвършените, който се отличава с мълчание. То не се изразява в неговорене, то не е външен, но вътрешен процес. Съвършеният сам решава задачите си: той мълчи и решава, както ученикът, който държи матура. Сяда на чина и започва да решава: наоколо му царува мир и тишина, от време на време се чува само скърцането на перото. Съвършеният човек и като мисли, и като чувства, е повече в мълчание. Каквито противоречия и мълчнотиин да среща в живота си, той не се оплаква, не се гневи, а мълчаливо се справя с тях. Той знае, че красивите и великите неща се извършват тайно и в мълчание.

Не е лесно да видиш красотата – който иска да я види, трябва скъпо да плати. Млад момък срещнал на пътя си една млада, стройна, пъргава мома, но така забуклена, че не могъл да види лицето ѝ. Той се заинтересувал от нея и си казал: „Тази мома трябва да е много красива, искам да видя лицето ѝ“. С тази цел той започнал да я следи навсякъде – всеки ден вървял подир нея с желание да я види, да се порадва на красотата ѝ. Момата се отегчила от него и един ден, без да мисли много, обърнала се и му ударила две плесници. Каква била изненадата му, когато булото ѝ паднало и той видял красотата ѝ, която го заслепила. Друг момък бил свидетел на случката и се обърнал към него с думите: „Как можа да понесеш тази обида? На твое място аз не бих понесъл такова унижение“. Влюбеният момък отговорил: „Това не бяха плесници, но благословение, което се изля върху мене. Аз съм щастлив, че можах да постигна желанието си. Пред мене се откри такава красота, каквато никога не съм виждал“. Значи първият момък е доволен от плесниците, защото те му открили пътя към красотата: той вижда вътрешния смисъл на нещата. Вторият момък се спира върху външността на нещата и понеже лесно се обижда, остава чужд на вътрешния им смисъл.

Много от съвременните хора стоят далече от Божествения свят, защото са само зрители на проявите на живота. Те не го разбират и каквато неприятност да им се случи, казват: „Не мога да търпя повече!“. Не мо-

жеш да търпиш, но няма да видиш лицето на красивата мома. Ако приемеш плесниците на живота търпеливо и с радост, Любовта ще се разкрие пред тебе с всичката си красота и сила. Обиждаш ли се от плесниците на Любовта, ти всякога ще останеш далече от нея – тя ще мине и замина край тебе, без да я познаеш, без да научиш урока си. Търсете Любовта, Истината и Красотата с всичката си душа – и те ще ви се открият. Ще кажете, че красивата мома не е постъпила добре с момъка, който се е влюбил в нея. Постъпката на момата не е добра, понеже тя е изгубила равновесието си, но момъкът е постигнал желанието си: той е решил задачата си и е разбрал, че великите неща се постигат с постоянство и любов.

Често хората се питат не може ли да се живее без страдания. Не може без страдания: те представляват плесниците, които отварят очите на човека. Докато не е получил нито една плесница, човек е спял, не вижда вътрешния смисъл на живота; щом получи една-две плесници, очите му се отварят и той вижда красотата на живота. Следователно за предпочитане е да те удари красивата мома по лицето, но да прогледаш; останеш ли спял, само ще гледаш, ще се озърташ натук-натам, без да виждаш и разбираш смисъла на живота.

Една жена изгубила мъжа си, когото много обичала. Той заболял внезапно и умрял. Тя не могла с нищо да се утеша: скръбта ѝ била толкова голяма, че тя се затворила в стаята си, никого не искала да вижда. Най-после успели да я убедят да отиде в Йерусалим, на Божи гроб, където имало едно малко прозорче, през което се виждали душите на онзи свят. Тя тръгнала за Йерусалим с надежда да види през прозорчето любимия си мъж. Там видяла как се молят калугерите, как служат на Бога, но като дошла до прозорчето, нищо не видяла: дълго време се взирала в него, но то не се отворило и не могла да види възлюбения си. Защо не го видяла? Защото прозорчето не се отваряло всякога.

Следователно и ти ще видиш много неща в живота си, но едно няма да видиш – своя възлюбен. Защо? Про-

зорчето на твоя храм е затворено. Докато не се научиш да мислиш, да чувстваш и да постъпваш право, твоето вътрешно прозорче няма да се отвори: ти ще гледаш само, без да виждаш и разбираш вътрешния смисъл на живота. Христос говореше на учениците Си с притчи, но те не разбираха всичко. Той ги питаше: „Още ли не разбирате какво ви говоря?“. Този въпрос може да се зададе и на сегашните вярващи. Те говорят за Христа, за Божествен промисъл, но като се намерят в затруднение, казват: „Какво ще се прави, как ще се живее? Въглища и дърва няма, къщата трябва да се поправи, на хората не може да се разчита... Защо създаде Бог този свят?“. Така мислят и вярващи, и невярващи. И едните, и другите са отчасти прави. Организираният живот се проявява по един начин, неорганизираният – по друг. Ако животът ви не е добър, причината не е външна – от човека зависи да нареди и организира живота си. „Трябва да се живее добре, да се обичаме!“ Така е, всички хора трябва да се обичат, но с никого не трябва да се злоупотребява. Ако си отишъл за помощ при някого един път, втори път не трябва да го безпокоиш. Отидеш ли втори и трети път при един и същи човек за услуга, ти нарушаваш закона. Като си слязъл на Земята с население два милиарда и половина, ще обиколиш всички по един път – и след това имаш право да отидеш при първия, да искаш от него втора услуга. Всички хора са твои братя и сестри: ще ги посетиш, ще искаш услуга и помощ от тях. Ще кажете, че нямате физическа възможност да направите това. Щом е така, ще разчитате първо на себе си, в когото живеят всички души. Само така ще се организирате и ще се радвате на уреден живот, външно и вътрешно.

За да организира живота си, човек се нуждае от светлина. Всеки има възможност да увеличи светлината си. Който има повече светлина, той се е справил с недоволството, с негодите в живота. „А онези, които ядоха, бяха до четири хиляди.“ Значи Христос нахрани четири хиляди души със седем хляба и няколко риби. Той приложи Божествения метод, затова можа да нахрани толкова

много хора със седем хляба. Когато едно малочислено семейство не може да се справи с няколко хляба на ден, това показва, че то прилага обикновения метод, а не Божествения. При обикновения метод многото става малко, а при Божествения малкото се увеличава и става много. Някой се лекува по обикновен начин и търси лекари, на които плаща скъпо, но и при това положение не е сигурен за живота си; друг прилага Божествения метод при лекуването си и без да плаща, без да разчита на външна помощ, той е сигурен, че ще оздравее. И при този метод човек плаща, но със сърцето и с ума си.

Да се лекуваш по Божествен начин, това значи да измениш живота си, да водиш чист и свят живот. Останеш ли верен на стария живот, ти ще изгубиш всичко, което си придобил. Това виждаме в стиха, в който се говори за болния, който лежал 38 години. Христос му каза: „Стани, вдигни огъра си и ходи!“. След това добави: „Иди у дома си и повече не съгрешавай“. Понеже Христос приложи Божествения метод към този болен, Той му каза да не греша повече, за да не се разболее отново. Като се говори за двата метода, имаме предвид двата закона – стария и новия. Ако наблюдавате отношенията между сина и бащата, виждате, че синът е готов да се извини и да изповяда своите погрешки пред баща си. Това е по стария закон. Според новия закон бащата е готов да се извини пред сина си: бащата се извинява както за своите погрешки, така и за тези на сина си – той се счита виновен и в двата случая. Това показва, че висшето взема върху себе си греховете и погрешките на нисшето. И за Христа е казано, че е поел греховете на цялото човечество. Значи Този, Който никога не е грешил, поел греховете на хората. Христос направи това с цел да примиря човека в Себе Си, т.е. с Бога в Себе Си. И когато пътищата на човека са угодни на Бога, Той го примирява с враговете му. Ето защо който иска да се примиря с врага си, трябва да пази връзката си с Бога – тя да не се прекъсва.

Какво се иска от сегашните хора? Да се примирят с враговете си и с Бога в себе си. За да постигне това,

човек трябва да върви подир красивата мома, докато му удари две плесници. След това той престава да ходи подир момата и се радва, че очите му са отворени и вижда ясно. Не се обиждайте, когато животът ви удари две плесници. Ако приятелят, който ви обича, ви удари две плесници, не му се сърдете – след време ще разберете, че те са донесли своето благословение; пък и приятелят ви скоро ще съзнае погрешката си и ще се извини. Това значи, че примиряването като вътрешно чувство действа между хората и ги сближава. Ако двама приятели се скарат, а след това се помирят, отношенията им стават по-сърдечни, отколкото са били по-рано. Понякога човек се скарва и със себе си. Кога? Когато човешкото в него иска да вземе надмощие пред Божественото. Той иска да се прояви, да вземе първо място; ако е религиозен, той иска да заеме мястото на един от апостолите или учениците на Христа.

Колко бяха Христовите ученици? Дванадесет. Те представляват дванадесетте зодии, които обхващат цялото човечество. Който е свързан с тези зодии, той е в съгласие с всички живи същества по лицето на Земята, той разбира законите на живота, поради което не се обезсърчава, не се отчайва, нито се отвращава. Например ако срещнеш грозен човек, ти няма да се отвориш, но ще кажеш: „Този човек е незавършена картина, но един ден ще се завърши и ще стане красив“. Ако направиш погрешка, няма да се изобличаваш, но ще кажеш: „Работата ми още не е свършена“. Всяка погрешка показва, че картината не е завършена. Ако си нетърпелив, ще знаеш, че картината ти не е завършена; не мислиш правилно – картината ти не е завършена. Всеки трябва да работи върху себе си, да завърши картината си. За да не губите времето си напразно, не се занимавайте с чуждите картини, каквито погрешки и да имат те. Има два вида погрешки: външни и вътрешни; и добродетелите биват външни и вътрешни. Изправяйте своите погрешки, а за чуждите бъдете слепи; пазете се от погрешки, които мъчно се изправят. Син се обидил от баща си и за да го накара да се замисли

върху поведението си, хвърля се от една канара и счупва крака си. Сега и бащата, и синът съжаляват за погрешката си. Синът трябваше да се качи на канарата, да се полюбува оттам на местността и да се върне назад. Избягвайте крайностите! Някой има цветя и ги полива толкова често, че пръстта им се разсипва; друг пък не полива цветята си и те изсъхват – това са крайности. Като работите върху себе си, ще поливате почвата си умерено, за да се развивате правилно. Този е истинският метод при самовъзпитанието.

Задача: прочетете пета глава от Евангелието на Матей, в която се говори за блаженствата, и размишлявайте върху тях в продължение на десет дни. Бъдете будни в това време, за да прилагате блаженствата, да видите какво можете да научите от тях. Блаженствата представляват методи за самовъзпитание. Като работите с тях, ще забележите, че всяко блаженство може да се прилага при специфични условия. Започнете работата си с първото блаженство и си отбелязвайте как сте го приложили. Така ще познаете доколко сте нищи духом, кротки, милосърдни и т.н. Някой минава за кротък, но най-малкото бодване в тялото го гразни и безпокои. Няма нищо страшно в божите, които се явяват в кръста, в ръцете, в коленете или в ставите. Божите не са нищо друго, освен предсказания за времето или за събитията, които ще стават. По божите в краката или в ръцете човек познава какво ще бъде времето – топло или студено, гъждовно или сухо. Също така той може да познае как ще се развие известно събитие. Който не разбира тези неща, плаши се и вика лекари да му помогнат.

И тъй, работете върху себе си, за да придобиете чисти и прави мисли и чувства. Щом мислите и чувствата ви са прави, и постъпките ви ще бъдат прави. Който има прави мисли, чувства и постъпки, той може да разбере живота и да следва пътя, по който идат Божиите блага. Само така човек ще познае себе си, своя ближен и Бога, само така той ще се справя с противоречията си и ще гледа на тях като на задачи, а не като на спънки. Чрез

противоречията той развива ума и сърцето си и усилва волята си. Като се говори за правилно развиване на ума и на сърцето, вземаме под внимание и развитието на тялото. Между частите на тялото трябва да има известно съотношение. Често се запитвате каква трябва да бъде широчината на врата, на кръста и т.н. Намерено е, че в нормално развития организъм широчината на ръката при китката, умножена два пъти, трябва да даде дебелината на врата. Дебелината на врата, умножена два пъти, дава широчината на кръста или талията. Ето защо като работи върху духовното си развитие, човек трябва да работи и върху организма си. Тогава поговорката „В здраво тяло – здрав дух“ излиза вярна.

Без прилагане няма знание. Затова е казано, че прилагането е източник на знанието.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

27 октомври 1935 г., 5 ч. с.,

София, Изгрев

ГЕРОИТЕ

Размишление

В 15. глава от Евангелието на Марка се описват страданията и изпитанията на Христа пред старейшините и свещениците, пред Пилат¹⁵, пред римските войници, докато Го заведоха на Лобното място и Го разпнаха. Виждаме страданията на един човек, Който дойде в света с цел да помогне на човечеството. Той носеше светли идеи и очакваше да бъдат приети от хората, но остана разочарован: те не само че не приеха идеите Му, но Го разпнаха на кръста. И това не беше обикновен човек, но Син Божий, Който се почувства изоставен от хората, даже и от Бога, но издържа геройски страданията Си и предаде Духа Си на Бога. Той беше разпнат и погребан и на третия ден възкръсна.

Съвременните хора четат тази глава като нещо минало, далечно от тях. Малцина се замислят върху нея, върху дълбокия смисъл на живота. Те не подозират, че това е пътят на човешката душа. Всеки човек ще мине по пътя на Христа. Който е дошъл на Земята, страдания и смърт го очакват, в каквато форма и да са те. Ще кажете, че вашият живот ще мине по друг път. Пътят на всички хора води към Голгота. Всеки ще умре, ще го погребат, близките му ще проронят няколко сълзи и най-после ще кажат: „Бог да го прости!“.

Каква е крайната цел на живота? Намиране на Истината. Пътят на Истината води към изпитания, към радости и скърби. Ето защо който търси съзнателно Истината, ще се натъкне и на грамата, и на комедията в живота. Докато се ражда и умира, човек неизбежно минава и през страдания, и през радости; престане ли да се ражда и да умира, и радости, и страданията прес-

тават. Докато е на Земята, човек се стреми да постигне своите идеали, но не успява: ако реализира едно от желанията си, десет остават нереализирани. Това е в реда на нещата. Постигнеш ли най-голямото си желание, смъртта те очаква; постигнеш ли най-високото положение, пак смърт те очаква. Представете си, че всички хора искат да станат царе – това е невъзможно. Вижте какво става между пчелите в кошерите: в един кошер не могат да живеят две царици – едната от тях трябва да напусне кошера. Ако не направи това, смърт я очаква – в този случай трагедията е неизбежна.

Време е вече хората да се замислят сериозно върху живота и страданията, да не ги избягват. Без страдания няма растене, няма живот. Ако житното зърно не се посади и не умре, няма да израсте. Новият живот иде след мъчнотии и страдания. Ето защо за предпочитане е да имате и радости, и страдания, отколкото само радости. Ако имате само радости, хората ще ви завиждат, ще търсят начин да ви ограбят; ако пък сте крайно беден и нещастен, всички ще ви съжаляват. Следователно човек не трябва да бъде нито много щастлив, нито много нещастен – страданието спасява човека и от двете положения. Кое страдание? Онова страдание, което човек носи съзнателно. Страданието прикрива нещата: най-голямото богатство и най-голямата беднотия се крият под мантията на страданията. Само онзи, който вижда нещата, може да познае великата душа, скрита под тази мантия. Христос дойде на Земята, обвинен в мантията на страданията, затова малцина Го познаха. Хората не можаха да си обяснят как е възможно Христос, Син Божий, да бъде изложен на такива страдания и поругания. Наистина, няма човек в света, в миналото и днес, който да е страдал като Христа, обаче Неговите страдания се възнаградиха. Няма човек в света, чиито идеи в продължение само на две хиляди години да имат толкова последователи, както на Христа.

Много последователи има Христос, но всички още не са истински християни, те живеят още със старите си

разбирания. Какво се изисква от сегашните хора? Да се откажат от своите стари разбирания, от гордостта, която ги спъва на всяка крачка. Непослушанието се дължи на гордостта. Бог заповяда на първите човеци да не ядат от забраненото дърво, което беше всред Рая, но те не Го послушаха. Достатъчно беше да срещнат змията – учения адепт – около това дърво, за да послушат съвета му и да нарушат Божията заповед. Бог им даде всички блага и условия за растене и развитие, но те послушаха онзи, който нищо не им даде. Той им каза, че не са разбрали заповедта на Бога, и ги посъветва да ядат от забраненото дърво, за да станат като своя Създател. Понеже гордостта се криеше дълбоко в тях, те пожелаха да станат велики като Баща си, да се проявят, и ядоха от забранения плод. И до днес още хората хвърлят вината за страданията и нещастията си върху Адам и Ева, като забравят, че и те не са престанали да ядат от забранения плод. Някои хора изяждат най-малко по един плод на ден от забраненото дърво, повечето изяждат по два и по три плода.

Преди да се произнася за нещо, човек трябва да го е изучил и разбрал; не го ли познава, ще изпадне в големи противоречия. Чуваме някой да казва за себе си, че е добър, справедлив човек. Добър е, но при някакво условие. Ако нахраните едно животно и задоволите нуждите му, и то е добро. Оставете го гладно два-три дни и се опитайте след това да го докоснете – то веднага ще се озъби срещу вас, ще покаже истинското си естество. Като е дошъл на Земята, човек трябва да работи върху своя характер, да изглади всички грапавини; не постигне ли това, той не може да влезе като гражданин в Царството Божие. И да влезе там, няма да се ползва от благата, на които другите се радват – той ще бъде чужденец в Царството Божие. Там не приемат хора с отрицателни черти в характера си, завистта, злобата, омразата не виреят там. На Земята допускат отрицателни характери, за да се изправят – значи изправянето става тук. Завиждаш на приятеля си, че е цар или че заема високо обществено положение. За да го свалиш от

това положение, ти събираш около себе си хора, които да ти помагат – устройвате комплот и сваляте приятеля си от мястото, което заема. Обаче на Небето не се позволяват никакви комплоти, там ще те оставят сам да действаш, без никакви съучастници. Ти ще се намериш в положението на Давид, който се е борил с Голиат¹⁶. Който от двамата надвие, неговата страна минава за победител. Но и това не разрешава въпроса: ще снемеш едного от мястото му, ще се качи друг – завистта пак ще остане в сърцето ти.

Когато не могат да разрешат въпросите на живота, хората се запитват защо идат страданията. Да се задава такъв въпрос, това е равносилно да се запитваме защо човек се мие, защо яде, защо иска да стане богат, учен, силен и т.н. Щом има желания, той прави дългове, които не може да изплати, и започва да страда. Следователно ако не искаш да страдаш, не яж, не мисли за богатство, за знание, за сила. Ще кажете, че не може да се живее без ядене, без знание и богатство. Не може наистина без ядене и без знания, не може и без богатство и сила, но въпреки това човек пак умира. Не е страшна смъртта, страшен е онзи живот, който води към смъртта, опасен е страхът, който води към смъртта. Мнозина се страхуват да се проявят, за да не сгрешат. Така те не проявяват нищо лошо, но и от доброто се въздържат. Те изпълняват точно заповедите на Моисей – да не убиват, да не крадат, да не пожелават чуждото – и от голямо въздържание преждевременно умират. Не е важно какво не трябва да прави човек – важно е какво трябва да прави. Моисей написа заповедите си на две плочи: на едната написа Божиите закони, дадени в положителна форма; на другата написа човешките закони. Той написа в положителна форма следните заповеди: „Да възлюбиш Господа Бога твоего с всичкия си ум, с всичкото си сърце, с всичката си душа и с всичката си сила. Да възлюбиш ближния си като себе си. Да почиташ баща си и майка си“. Тези са най-хубавите заповеди, които трябва да се изпълняват. Те са вечни и се отнасят до всички времена и епохи, до всички хора.

Съвременните хора четат свещените книги, говорят за убеждение, но търсят лесния път. Те искат да станат добри, учени, богати и силни без страдания. Това е невъзможно! Доброволно ще приемете страданията, които идат, и ще вървите напред, иначе те сами ще ви се наложат. По-добре е нещата да стават по добра воля, отколкото чрез насилие. Христос даде най-добрия пример за това – Той прие доброволно страданията, понесе ги съзнателно, за което беше възнаграден. Петър се опита да Го разубеди, да не се проявява открито. Той Му казваше: „Да отидем на друго място, където ще ни приемат с любов, да напуснем еврейския народ. Ти си Месия, дошъл с велика задача на Земята. Ако Те хванат и убият, няма да изпълниш предназначението Си. Пък мисли и за нас: ако преследват Тебе, и нас ще преследват. Какво ще стане тогава с нас?“. На всички негови съвети Христос отговори: „Махни се от Мене! Ти не мислиш право, не познаваш Божиите закони“.

Сега и на вас казвам: колкото и да се плашите от страданията и да ги избягвате, не можете да се освободите от тях. Със Своя живот Христос показва какво ви очаква. Той се моли за Себе Си, да се отмени участието Му, но не Го послушаха, следователно и вас няма да послушат. Най-много, което може да стане, е да се отложат страданията ви за известно време, но не и да се отменят. Няма по-голямо благо за човека от това, да приеме страданията си доброволно и да умре на кръста като герой. Христос умря на кръста геройски. Много от римските войници, които видяха геройството на Христа, се разкаяха и повярваха в Него. Те казаха: „Този човек е велик“, те първи Го признаха за герой. Всички хора, които видяха Христа и Го познаха още преди разпъването Му на кръста, повярваха в Него, разбраха Учението Му и днес са Негови последователи. Които не Го видяха на времето, и до днес още се лутат със своето верую, обезверяват се и търсят път без страдания и мъчности. Апостол Павел казва: „Отчасти знаем, отчасти пророкуваме“. Така е, всички хора знаят нещата отчасти. Когато умрат и въз-

кръснат, тогава ще знаят Истината, тогава ще разберат смисъла на живота. Сегашните хора искат да знаят ще възкръснат ли след смъртта си. Че ще умрат, това всеки знае, но дали ще възкръснат, това малцина знаят. Има начин, по който и това можете да знаете. Нека всеки се опита може ли да прекара един ден, от сутринта до вечерта, без да допусне в ума си една лоша мисъл, в сърцето си – едно лошо чувство, и във волята си – една лоша постъпка. Който може да направи това само за един ден, той има условия да възкръсне; не можете ли поне един ден да прекарате в тишина и спокойствие на ума и на сърцето си, не сте готови още да възкръснете. Правете опити да изчистите ума и сърцето си от утайките на миналото, да се приготвите за светли и честити дни.

Човек е дошъл на Земята да воюва със злото, да се справи с него, да стане герой. Да воюваш, това не значи да убиваш. Когато Петър отсече ухото на един от римските войници, Христос му каза: „Скрий ножа си в ножницата, защото който вади нож, от нож умира“. Смъртта не разрешава въпросите: човек трябва да минава от смъртта към живота, а не от живота към смъртта. Това не подразбира, че човек трябва да бъде пасивен, да не се интересува от живота. Казват за някого, че е търпелив. Защо е търпелив? Защото е пасивен към проявите на живота. Дейност, активност се иска от всички: като живееш, ще се бориш и ще издържиш в борбата. Когато беше на кръста, Христос понесе най-голямата борба, но накрая победи: както изгони търговците вън от храма, така изгони от Своя храм всички нечисти мисли и чувства, всички изкушения и противоречия. Той не остави нито една чужда мисъл в Себе Си и каза: „Домът Ми ще бъде дом за молитва, храм на Господа. Не позволявам да се върши търговия в него“.

Сега, като наблюдавам хората, виждам, че всеки носи на гърба си надписи, които определят положението му. Те са остатъци от далечното минало, с които човек трябва да се справи. Един е написал на гърба си, че е нещастен, че живее в лишения и мъчности; друг е написал,

че е сприхав, гневен – никой да не се доближава до него, за да не избухне; трети е написал, че е болен, че има големи страдания. Всеки търси вината в окръжаващите и продължава да носи надписа на гърба си. Това е криво разбиране! Снемете тези надписи от гърбовете си, за да се освободите от наслояванията на миналото; откажете се от преходното и временното и дайте място на Божественото в себе си, което вечно живее. На цялото човечество предстои една голяма война за живот или смърт, за освобождаване или заробване. Всеки иска да бъде свободен. От какво? От вътрешните заблуждения, съмнения, подозрения, противоречия. Откаже ли се от тях, той е придобил истинската свобода. Дойде ли до старите си навици, човек трябва да застане смело пред тях и да каже: „Свобода или смърт!“. Ако търси Абсолютната свобода, без ограничение на стария, изопачен живот, той ще намери смъртта; ако търси смъртта, за да се освободи от загълженията си, той ще изгуби свободата си. Така трябва да се говори и на стари, и на млади.

Какво правят старите хора днес? Те учат младите, говорят им за живота, но се страхуват да изнесат Истината. Ще кажете истината на младите, ще кажете, че им предстои голяма война: ще воюват със злото в себе си, докато победят. Като проповядвате някакво верую, ще говорите истината – без обещания, без залъгвания. Някои религиозни хора мислят, че като направят едно добро, ще платят дълговете си, т.е. ще се простят греховете им. Това е заблуждение: не само добро ще направиш, но ще дадеш живота си. Ще воюваш със злото и за да се справиш с него, ще пожертваш всичко, каквото имаш. Йов¹⁷ мина през големи страдания, но не даде всичко – той не издържа войната докрай. Понеже имаше синове и дъщери, те пострадаха заради него, а той и жена му оцеляха. След това Йов отново придоби загубеното: родиха му се синове и дъщери, по-добри от първите, богатството и силата му се увеличиха. Значи синовете и дъщерите на Йов станаха жертва за баща си, а Христос трябваше сам да умре, нямаше кой да се пожертва за Него.

И тъй, положението на женените се различава от това на неженените. Женените, които имат синове и дъщери, наполовина разрешават задачите си. Чувате ги да казват: „Ние не можахме да постигнем желанията си, но синовете и дъщерите ни ще продължат нашата работа“. Значи има кой да ги замести. Какво остава за неженените? Сами да носят своя кръст. Ако го изнесат достойно, ще постигнат желанията си; в противен случай нищо няма да постигнат. Всичко зависи от тях самите. Какво се разбира под женен и неженен? Жененият символизира човешкото естество в човека, а нежененият – Божественото. Който е готов да служи на Божественото, трябва да се самопожертва. Жертва, направена от любов и съзнание, води към живот и свобода.

Христос казва: „Ако не ядете плътта Ми и не пиете кръвта Ми, нямате живот в себе си“. Значи човешкото трябва да се пожертва за Божественото; стане ли обратното, човек се натъква на страдания, мъчнотии и противоречия. Днес почти навсякъде човешкото господства, потиска Божественото. Тази е причината, поради която всеки иска да заеме първото място: учени и прости, вярващи и невярващи се борят за първи места. И във времето на Христа майката Заведеева дойде при Него да иска първите места за синовете си: единият да седне отляво на Христа, а другият – отдясно. Христос я запитва: „Могат ли те да пият от чашата, от която Аз пия, и да се кръщават с кръщението, с което Аз се кръщавам? Могат. Те могат да пият от Моята чаша и да се кръщават с Моето кръщение, но да седнат отляво или отдясно, това Бог определя“. Тази майка не знаеше какво иска. За да седнат отдясно или отляво на Христа, синовете ѝ трябва да минат през живота и страданията Му, и след като възкръснат, тогава ще им се определи мястото и службата.

Хората се страхуват от смъртта, понеже не разбират какво носи тя. Чрез смъртта човек се освобождава. Следователно тя е велик акт на освобождаване. Когато се ражда, детето заплаква, защото иде на Земята да

страда. Значи като се ражда, човек плаче, като умира, престава да плаче, защото и страданията се свършват. Всъщност и след смъртта има страдания, но свършено различни от земните. Следователно докато се ражда и умира, човек не може да бъде свободен. Свободата се определя от знанието, от разбирането на смисъла на живота и на смъртта. Който не разбира какво нещо е животът и какво – смъртта, живее само за слава и за почести, той иска да бъде знаменит човек, да му се кланят, да вярват в него. Каква полза имате от вярата на хората? Днес ще вярват, а на другия ден ще бягат от вас. Не постъпиха ли така и с Христа? Като Го хванаха войниците, всички, които вярваха с Него, се разбягаха. Даже и най-преданите, които ви се изповядват в любов, ще ви изоставят. Петър, който беше готов да се жертва за Христа, се отрече три пъти от Него. За да се укрепи вярата ви, трябва да видите Христа след възкресението. Учениците на Христа станаха истински Негови последователи след възкресението Му. Тогава те тръгнаха да проповядват и станаха мъченици за Словото Божие, с песен и усмивка на уста те отиваха на кладамата. Герои бяха тези хора! Какъв герой е този, който не може да понесе най-малкото страдание?! Срещате го – плаче, рони сълзи, че бил гладен, два дни не бил ял. Чудно нещо: Христос пости 40 дни и издържа, а той не бил ял два дни и вдига толкова шум около себе си. Ако пости 40 дни като Христа, ще приеме Божието благословение, ще мине за герой. При това има смисъл да пости човек, но да придобие своята свобода, както и свободата на своя народ. Един ирландец пости 80 дни и замина за другия свят, но след смъртта му Ирландия се освободи.

Съвременните хора не са дошли още до положение да жертват за свободата своя живот. Ако днес излязат на полесражението, ще изгубят. Кой е готов да увисне на кръста като Христа – да го подиграват, да го плюят, да го изтезават? Христос чуваше всичко, но не възропта, не се усъмни в Бога, не се обезвери. След всички поругания Той каза: „Господи, в Твоите ръце предавам Духа Си“. Все-

ки човек ще мине по пътя на Христа: ще бъде подиграван, осмиван, изоставен от близките си, от приятелите си, даже и от Бога, около него ще настане мрак и тъмнина. Страшна е тъмната зона, през която всеки човек трябва да мине; още по-страшно е, ако се обезвери и се разколебае в Бога. Който издържи докрай, той ще бъде спасен, той ще се нарече герой. Христос казва: „Отец е в Мене и Аз – в Него“. Като Го приковаха на кръста, Той остана сам. Онзи, Който беше в Него, Го изостави. Христос се обърна към Бога с думите: „Отче, защо си Ме оставил?“. Като не получи никакъв отговор, Христос разбра, че това е един от въпросите, който не може да се разреши, и спокойно предаде Духа Си в ръцете на Бога.

Този е пътят, през който минава човешката душа. Човек слиза на Земята, слага раница на гърба си и отива на бойното поле да воюва. Той мисли, че ще се върне здрав и читав, ще го посрещнат с музика и песни, но остава разочарован – там го посреща свиренето на куршумите и той едва сега разбира, че няма да се върне. Който е отишъл на бойното поле, или герой ще стане и ще усили вярата си в Бога, или всичко ще изгуби и ще бъде победен. Животът е пълен с бойни полета и вие трябва да бъдете готови да се сражавате достойно и с чест. Герои трябва да бъдете! Ако приемете смъртта, ще придобиете живота; ако се откажете от смъртта, ще изгубите свободата си. Тогава ще преживеете най-голямото разочарование. Приемете смъртта, за да придобиете най-голямото благо – Любовта, носителка на вечния живот. Пилат запита Христа: „Ти ли си царят на юдеите?“. Христос му отговори: „Ти казваш!“. Ако Христос беше цар юдейски, нямаше да бъде съден и разпнат. Понеже не беше такъв, в което Го обвиняваха, Той беше изложен на поругания и най-после Го разпнаха.

Човек трябва да бъде изоставен от всички, за да се освободи от заблужденията. Докато има поне един човек, на когото да разчита, той не може да се освободи от заблужденията си. Изгуби ли и него, остане ли свършено сам, той е свободен от заблужденията си, от робството

и ограниченията – и минава от смърт към живот. Само при това положение човек разчита на Божественото начало в себе си. И тъй, бъдете готови за последния изпит, когато останете сами. Ако не разчитате на Божественото, смърт ви очаква; разчитате ли на Него, живот ви очаква. Христос казва: „Не се доближавайте при Мене, защото не съм възлязъл още при Отца“. Тъй щото когато искате да видите Божието лице, ще знаете, че първо трябва да минете през кръста. Който не е минал през страшния кръст, той не може да види лицето на Бога. Докато дойде това състояние, той отдалече ще надзърта, както евреите мечтаха цели 40 години за Обетованата земя.

И тъй, да види човек лицето на Бога, това значи да бъде велик герой, да се е сражавал със смъртта и да е придобил живота. С други думи казано: само онзи може да види Божието лице, който е придобил свободата, който е пожертвал човешкото в себе си, т.е. всички човешки желания, за сметка на Божественото. Той е приел Божия Дух в себе си, станал е едно с Бога. Такова е положението на всички, които приеха Христовото учение и се пожъртваха за него. Те отиваха с радост и песен на кладата и умряха като мъченици. Дайте път на Божественото в себе си, за да придобиете вечния живот, да станете едно с Бога.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

3 ноември 1935 г., 5 ч. с.,

София, Изгрев

СВЕЩЕНИЯТ ОГЪН

Размишление

Христос се обръща към учениците Си с думите: „Защо Ме наричате Господ, а не правите това, което казвам?“. Същият въпрос може да се зададе и на съвременните хора: защо се считат за учени, за вярващи, щом не пазят най-необходимото – своето здраве? На физическия свят човек трябва да пази нормалната топлина на организма си – от нея зависи здравето му. В духовния свят той трябва да пази вътрешния огън, да не го загасва. Той е наречен „свещен огън“. За да гори Свещеният огън постоянно, това зависи от правилното кръвообращение, от правите мисли, чувства и постъпки на човека. Изгаси ли Свещения огън в себе си, човек се натъква на обикновения огън, където горенето не е пълно – тук има дим, сажди, отсъствие на светлина и топлина. Който се осветява с обикновения огън, той пипа нещата, блъска се от един предмет в друг. Много естествено, той нищо не вижда – тази е причината, задето прави грешки и престъпления. Като не разбира законите, той търси адвокати да го защитават. Ако няма кой да го оправдае, законът го гържи отговорен и го съдят. Един го защитава, друг го защитава, докато Свещеният огън в него съвършено изгасне. Човек може сам да си помогне. Как? Като престане да греши. Кой е виновен за погрешките? Той сам: изгасил е Свещения огън и е влязъл в обикновения, с което причинява пакости не само на себе си, но и на своите ближни.

Помнете: вън от Свещения огън няма живот! Той изпълва цялото планетно и междупланетно пространство. Като се говори за огън, мнозина мислят, че той се пали и изгасва. Това се отнася до обикновения огън, който сутрин се пали, вечер се остава да изгасне. Обаче Све-

щеният огън вечно гори – веднъж запален, той не трябва да се изгасва. Някой казва, че има огън, че температура-та му се повдига. Това е резултат на обикновения огън, който се отличава с ниска и висока температура. Обаче топлината на Свещения огън е винаги една и съща, той внася добро разположение на душата и на духа. Онзи, в когото гори Свещеният огън, всякога е добре разположен, той се отличава с вътрешен мир и спокойствие, с вяра и любов към Бога. Изгаси ли Свещения огън в себе си и влезе в обикновения огън, човек става нервен, неразположен – всичко го смущава, той се оплаква от лишения, от бедността, от болести.

Следователно щом страдате, щом сте нещастни и смутени, ще знаете, че живеете в обикновения огън. Сами сте изгасили Свещения огън и сами отново ще го запалите. Съвременните хора палят Свещения огън само в светли дни на живота си и след това бързат да го изгасят. Защо? Скъпо струвал... След всеки светъл ден те палят обикновения огън и сами си правят пакости. Виждате млада булка, облечена с нови скъпи дрехи; така е облечен и младоженецът. Всички им се радват, веселят се заедно с тях. Те са запалили Свещения огън в себе си. Обаче мине ли този светъл ден, те изгасват Свещения огън, обличат старите си грехи и започват да си служат с обикновения огън. Още от първия ден очите им започват да сълзят, задушават се, дишането, кръвообращението им не стават правилно. Кой е виновен за тежкото им положение? Сами те. Казват: „Делнични дни идат в живота, не можем да поддържаме Свещения огън; макар и да дими, обикновеният огън струва по-евтино“. Така мислят всички хора, но горчиво се лъжат – в края на краищата обикновеният огън излиза по-скъпо от свещения: той е причина за всички болести и нещастия, при които човек плаща с живота си. Обаче колкото и да се говори на човека за предимството на Свещения огън, ако няма опитност, той се държи за обикновения огън, който няма много разходи. Който е опитал последствията на този огън, бяга от него като попарен. Докато не го е опитал,

той му се кланя, както някога хората са се кланяли на огъня; после са се кланяли на Слънцето заради приятната и благотворна топлина и светлина. И до днес още хората спират вниманието си на топлината и светлината, които Слънцето излъчва, и до днес още учените се занимават със Слънцето като с източник на живота.

Пазете Свещения огън в себе си, за да не огрубее-те физически и духовно. Физическото огрубяване започва с огрубяване на кожата. На физическия свят кожата е проводник на жизнените енергии от Природата. Щом загрубее кожата на човека, течението на жизнените сили в него става неправилно и той заболява. Ще кажете, че кожата на всички работници е груба; следва, че те трябва да боледуват. Огрубяването на кожата не се заключава в почерняване, напукване или закоравяване – други са признаците на огрубяването, причинено от загасване на Свещения огън. Опасно е човек да знае тези признаци, за да не се уплаши, защото не е в състояние да си помогне. Страхът има смисъл само тогава, когато човек може да вземе мерки, за да избегне известна опасност. За вас е важно да пазите Свещения огън да не изгасне; изгасне ли той, човек огрубява и в духовно отношение: чувствата му стават груби, а мисълта му постепенно се помрачава. Дали физически, или духовно огрубява човек, ще знаете, че едното влече след себе си другото.

Пазете пънкото въже да не огрубее, да не стане кораво, дебело, че да не могат да се правят възли на него. Всеки възел, направен намясто, има смисъл. Значи в човешкия живот има възли, които са необходими. Щом задебелее въжето ви, тези възли не могат да се правят и вие, искате или не искате, ще вървите по пътя на еднообразието, което носи всички нещастия и мъчности след себе си. Каква е разликата между свещения и обикновения огън? Те се различават по уханието. Свещеният огън има приятна миризма, а обикновеният – неприятна. Благодарение на миризмата си те произвеждат два различни резултата. Каже ли някой, че страда, че боледува, ще знае, че причината се крие в обикновения огън. Обикновеният,

временният живот води към обикновения огън; добрият, изправният живот води към Свещения огън. Следователно страдащият, недоволният трябва да изправи мислите, чувствата и постъпките си, за да възстанови Свещения огън в себе си: той е основата, върху която човек трябва да съгради своя живот, той е канарата на живота. Който съгради къщата си на канара, той се е осигурил – никакви бури и ветрове, никакво наводнение не може да я събори; който съгради къщата си на пясък, и най-слабият вятър ще я разклати.

Казано е, че Бог е огън всепожращ. С други думи казано, Бог е Свещеният огън. Моисей, който беше посветен в тайните на Египет, трябваше да пасе овце 40 години, за да разбере какво е всъщност Свещеният огън. Един ден, като пасеше стадото си, видя на едно място, че гори къпина и не изгаря. Той знаеше свойството на обикновения огън – да гори и изгасва, да изгаря всичко, което е около него. Но какъв беше този огън, който гори и не изгасва: гори, без да изгаря нещата? Докато се чудеше на огъня, той чу глас, който му казваше: „Събуй обучащата си, защото мястото, на което стоиш, е свято. Чух воплите и страданията на Моя народ и тебе избрах да им помогнеш. Ти ще ги изведеш от Египет“. Моисей чу гласа на Бога от къпината. Така той разбра силата, която Свещеният огън криеше в себе си. Това беше външната страна на този огън. Дойдете ли до вътрешната му страна, търсете я в себе си. Следователно питате ли се каква е задачата на Божественото учение, ще знаете, че то има задача да запали Свещения огън в човешката душа. Щом се запали той веднъж, всичко върви добре, животът следва своя естествен път на развитие.

Огън е нужен на човека – без огън няма живот. Под огън не разбирам обикновения огън, от който всичко изгаря – истинският огън поддържа растенето и развитието на всички живи същества. Всичко, което се вари на обикновен огън, лесно се изпарява и изчезва, то е подобно на розовото масло, което трябва да се държи в херметически затворени шишета, за да не се изпари. Отворят

ли се шишенцата, маслото скоро излетява и в ръцете ви остават красивите шишенца, но празни. Ако вашите мисли, чувства и желания се изпаряват и изчезват като розовото масло, ще знаете, че сте в обикновения огън на живота. Не се чудете след това защо се чувствате изпразнени, обеднели като празни шишета. И тъй, обикновените мисли лесно влизат в човешкия ум, но и лесно излизат, те бързо се явяват и изчезват, без да оставят следи. Обикновените работи лесно се забравят, а необикновените, които произлизат от Свещения огън, остават за вечни времена, те никога не се забравят. Забравиш ли нещо, не се мъчи да си го припомниш – то е обикновена мисъл: благодари, че си я забравил. Ако губиш богатството, знанието, силата си, ще знаеш, че си изгубил нещо човешко, а не Божествено. Не съжалявай, че си изгубил човешкото, но се стреми да придобиеш Божественото и да го запазиш. Разумният свят допуска загубването на човешките работи, за да оцените Божествените, които са вечни и безсмъртни. Всичко, което излиза от Бога, е безсмъртно; всичко, което излиза от човека, е временно и преходно.

Как се познава кой човек носи Свещения огън в себе си и кой е лишен от него. Има два начина за това: външен и вътрешен. Всяко нещо се познава по двата начина. Например ако искате да познаете доколко даден човек е силен, ще го познаете или по формата му, по външния изглед, или по товара, който носи на гърба и в сърцето си. Истински силен е онзи, който носи и физическия, и психическия товар с радост и разположение. Силният кон носи голям товар, слабият – малък, а болният носи само самара си. Колкото по-голям товар носи конят, толкова по-ценен е той. Обаче здравият кон може да бъде доволен от товара си, може и да не е доволен. Той е доволен, когато товарът му е жито, ечемик, хляб или друго нещо за ядене: мисли, че като носи такъв товар, и на него ще се падне нещо. Ако е натоварен с памук, вълна, дърва или друго нещо, той върши работата си само по задължение. И човек понякога е доволен от товара си, а понякога не е

доволен. Който носи товара или страданието си с радост, той е силен човек. Силният всякога е натоварен, слабия го товарят малко. Ако носи на гърба си хляб, жито или друго нещо за ядене, той се радва; ако носи товар, който не е за ядене, не се радва. Кажеш ли, че страданията ти са дотегнали, това показва, че или си слаб, или носиш нещо, което не можеш да използваш. „Искам да се радвам.“ И радостта е товар, но в него ти вземаш участие, а от товара на скръбта нищо не получаваши.

Значи който носи тежестите на страданието, живее в обикновения огън, който носи тежестите на радостта, живее в Свещения огън. Страданията показват, че горенето в пещта ви е непълно, затова се отделят дим и сажди. Спасението се състои в преобразуването на непълното горене в пълно. Две млади красиви моми се срещат в живота си, но разрешават задачите си по два различни метода. И двете са останали сами в живота. Едната има аристократически произход, а другата произлиза от селско семейство. И двете се спират пред вратата на богат земеделец с намерение да му разкажат живота си, за да им помогне. Аристократката стои и мисли как да разкаже за положението си, с какви думи да си послужи, за да затрогне сърцето му – тя търси начин да изнесе положението си, та да разбере той, че тя е пълно сираче, без баща и майка, без братя и сестри. Втората мома, родена селянка, стои и мисли как да влезе в дома на земеделеца, да му направи някаква услуга. Най-после вижда ключа, който земеделецът е скрил, и си услужва: отваря вратата и влиза вътре. Същевременно тя кани и другата мома да почакат земеделеца. Тя потърсила брашно, сирене и масло, за да направи баница, после наготвила, сложила трапезата и останала да чака земеделеца, за да говори с него за своето положение. Първата мома наблюдавала всичко и се чудела как може за малко време да се свърши толкова много работа. Дошъл най-после земеделецът и останал изненадан от това, което видял в дома си. Той веднага разбрал коя от двете моми е свършила работата и щедро я възнаградил. Първата очаквала, че ще обърне

вниманието му, но останала излъгана. В нея гори обикновеният огън, а във втората – Свещеният огън. Първата мома останала сама в живота, за да се научи да работи, да продължи работата на своите родители и да придобие Свещения огън.

Казано е в Писанието: „Бог не е Бог на мъртвите, но Бог на живите“. Който носи Свещения огън в себе си, той е жив, в който свят и да се намира. Без свещения огън не можете да разберете правилно живота. Такъв човек иска да живее наготово, да не работи; като срещне някой богат, почва да му разправя, че няма средства да издържа семейството си. Друг пък ще разправя, че е последна година в гимназията или в университета и ако не се съжали някой да му помогне, цялото му бъдеще пропада. В действителност нито първият е женен и баща на няколко деца, нито вторият е ученик или студент – и двамата са мързеливци, които очакват на труда на другите. Те живеят в обикновения огън, те нямат желание даже да го подклаждат. Като не разбират проявите на обикновения и на Свещения огън, хората се натъкват на противоречия и търсят причината им. Противоречията се дължат на вътрешен недоумък в човека. Следователно щом имаш някакво противоречие в ума, сърцето или волята, ще знаеш, че Свещеният огън в тебе не се проявява правилно – някакъв вътрешен недоумък в тебе загасва Свещения огън на душата ти. Въпреки това човек говори за добър живот. Отсъствието на Свещения огън изключва добрия живот: ти не можеш да живееш добре, ако Свещеният огън в тебе не гори.

Ще кажете, че като дойде Духът, всичко ще върви добре. Обаче идването на Духа се предшества от Свещения огън – ако той не е запален, Духът не дохожда. Поне огнището и гървата трябва да бъдат приготвени – Духът носи запалката. Който не е приготвил нито огнище, нито гърва, Духът не може да му помогне – сама запалката не може да внесе Свещения огън. За онзи, в когото Свещеният огън гори, казват, че нещо е мръднало в него. Този израз не е верен, защото мръдането е физи-

ческо действие, а запалването на Свещения огън е духовен процес. Той има отношение към сърцето и душата: сърцето се стопля, а душата се разширява. Свещеният огън превръща недоволството на човека в доволство, той обединява всички хора, примирява враговете, той носи изобилието на живота. Където гори Свещеният огън, там няма смущения, крамоли и раздори, при него хората се чувстват братя.

Мнозина се запитват: „Видели ли сте Свещения огън, имаме ли го в себе си? Гори ли този огън и у нас?“. На зададените въпроси може да се отговори с пример. Представете си, че велик художник е нарисувал на платно запален огън, но толкова живо, че дава идея за истински огън. При това той гори, без да изгасва, без да изгаря окръжаващите предмети. Това е идеята, която всеки трябва да има за Свещения огън. Обаче не е достатъчно само да видите този огън на картина – трябва да потърсите неговия оригинал. Ще намерите художника, който го е рисувал, и ще го питате къде е оригиналът. Ако той знае мястото му и ви напъти към него, казваме, че е велик художник; ако го е копирал отнякъде, той е обикновен художник. Следователно задачата на човека не е само да има картината на Свещения огън, но да намери мястото му, откъдето излиза, и оттам да черпи импулси. Постигне ли това, той е запалил и своя свещен огън. Тогава не му остава нищо друго, освен да го поддържа, постоянно да гори: той не се запалва и не изгасва. Кои са условията за поддържане на Свещения огън? Вярата, надеждата и Любовта. Кое още го поддържа? Животът, знанието и свободата. Не може да се говори за Любовта, Мъдростта и Истината – те са отвлечени понятия за човешкия ум и сърце. Говорите ли за живота, за знанието и свободата, всички разбират тези понятия – за тях те са живи, разбрани картини.

Често се говори, че Бог е Любов, но какво е Бог, какво е Любовта, малцина знаят. Някои уподобяват Бога на Слънцето, но и за Слънцето нямат ясна представа. Всички виждат Слънцето, ползват се от светлината и

топлината му, изучават го, но какво е то всъщност, не знаят. Учените определят приблизително разстоянието му от Земята, състава му, както и устройството му, но дали всичко това е абсолютно вярно, не знаят. Говорят за слънчевите петна, за причините им, но и тук има разногласие. Един учен предава възгледите на индусите за слънчевите петна. Според тях ангелите се разпръсват по цялата Вселена да разнасят Божиите блага. На връщане, доволни от своята работа, те влизат в слънчевата фотосфера със силен импулс и я пробиват. Така образуват големи светли дупки, които отдалече изглеждат като петна. Това е индуско вярване. Доколко то има отношение към действителността, днес това не представлява въпрос за разглеждане.

Едно трябва да се знае: всички ангели, всички светли същества, които излизат от Слънцето, за да разнасят благата по целия свят, се спират главно там, където гори Свещеният огън. Някои искат да знаят как успяват ангелите да обиколят всички хора. Те се движат с по-голяма бързина от тази на светлината. Тъй щото за това, което те могат да направят за една секунда, на хората са нужни хиляди дни. Грамадна е разликата между възможностите на ангела и на обикновения човек. Колко време се спира ангелът при човека? Не повече от една секунда. От човешко гледище една секунда е малко време, но от гледището на ангела, който се движи с необикновена бързина, това време е около десет години. Интензивен е животът на ангелите, затова те се движат бързо и с голяма лекота. Те живеят в реалността на живота, където нещата са непрекъснати.

И тъй, реални неща са тези, в които няма прекъсване; нереални са тези, в които става прекъсване. Някой казва, че живее в реалността на нещата, а сам намира разлика във възгледите си на младини и на стари години. Когато е бил млад, е ценял младостта си; като е остарял, не цени старостта си. Който на младини мисли по един начин, а на старини – по друг, не е в реалния живот; който цени младостта, а не цени старостта, не е в реалния живот.

Понятията *млад* и *стар* съществуват само в човешкия живот, от гледището на обикновения огън. Обаче от гледище на Свещения огън млад и стар не съществуват. Има известна разлика между младия и стария, но тя не е съществена. На физическия свят младият е пъргав, енергичен, подвижен, а старият – инертен, неподвижен, бавен. В духовния свят е обратно: старият е подвижен, енергичен, бърз, а младият – неподвижен, бавен. От гледище на бързината младият е на прав път във физическия свят, а на крив път – в духовния. Старият се намира точно в обратно положение: на физическия свят е на крив път, а в духовния – на прав. Старият е кандигат за духовния свят – там приемат стари хора, които са минали през обикновения огън и са кандигати за Свещения огън. Кажете ли някой, че не иска повече да минава през огън, това показва, че той не разбира живота. Той е минал през обикновения огън, но не го е разбрал.

Пътят за минаване от физическия свят към духовния е огънят. Ще минеш от един огън в друг; ще минеш от огън, в който има дим и сажда, и ще влезеш в огън, който гори и никога не изгасва. Да живееш в Свещения огън, това е все едно да влезеш в Рая, в света на блаженството, на вечната хармония. Който изгуби блаженството, той влиза отново в обикновения огън, в света на недоволството и страданието. Тъй щото ако искате да определите мястото, в което живеете, изучавайте състоянията, през които минавате. Ако сте недоволни, смутени и страдащи, ще знаете, че сте в областта на обикновения огън; влезете ли в блаженството, в хармоничния живот, вие сте в областта на Свещения огън. Така ще различавате светлите и възвишени духове от нисшите. Светлите същества се движат винаги в Свещения огън. Човек не може да отдели Свещения огън от разумността, от вътрешния мир и хармония. Не можете да отделите Свещения огън от Любовта, вярата и надеждата; не можете да отделите Свещения огън от милосърдието, въздържанието, кротостта – от всичко красиво и възвишено. Той е почва, върху която растат всички добродетели.

Отнемете ли им тази почва, те престават да растат и да се развиват. Следователно стихът „Ние живеем и се движим в Бога“ подразбира растенето и развиването на човека в Свещения огън.

Затова е казано, че Бог е огън всепояждащ, т.е. огън, в който всичко расте. Казано е още, че Бог е Любов, а Любовта носи живота, животът пък произлиза от Свещения огън. Където е Свещеният огън, там са Любовта, вярата и надеждата: без него няма любов, няма вяра, няма и надежда. Ще кажете, че понятието *свещен огън* е отвлечено, неразбрано за вас. За да го разберете, представете си две стаи през зимен студен ден: едната е отоплена, а другата – неотоплена. Влизате в първата стая и се чувствате добре разположен, външно и вътрешно. Защо сте разположен? Стаята е добре отоплена, има приятна мека топлина. Влизате във втората стая, но изведнъж косата ви настръхва, не можете да понасяте студа. В първата стая е запален Свещеният огън, а във втората – обикновеният. Който иска да привлече хората, трябва да бъде топъл и мек – влезеш ли в неговата стая, не ти се иска да излезеш навън. Той привлича, защото в него е запален Свещеният огън.

Запалете и вие Свещения огън, за да ви обичат хората и да ви услужват. Това е здравословното състояние на организма. Изгасне ли огънят, всички ще бягат от вас и ще казват: „Студен е този човек, студенина лъха от него“. Какво трябва да прави той? Да вземе дърва и въглища, да ги сложи на огнището си и да запали Свещения огън. При това положение всички хора ще изменят мнението си за него. Свещеният огън е нещо реално, а не измислено.

И тъй, не говорете за Свещения огън, но мислете за него – знайте, че Бог се проявява чрез него. Мислете за горящата къпина, откъдето се чу гласът на Бога. Поддържайте Свещения огън в себе си, за да не загасне. Задачата на човека не се заключава в разискване защо Бог е създал света, но в поддържане на Свещения огън, от който излиза Животът. Ще те срещне някой и ще започне да се

оплаква, че това-онова няма, че хората не го обичали и т.н. Това са второстепенни работи. Стреми се да запаши Свещения огън в себе си и да го поддържа. Носиш ли Свещения огън в себе си, всичко ще имаш: и пари, и приятели, и любов; изгасиш ли го, всичко ще изгубиш. При Свещения огън всичко е намясто, в пълен ред и порядък; вън от него всички неща губят смисъла си. Нямаш ли Свещения огън, никаква работа няма да ти върви; имаш ли го, и на камък да сееш, плод ще придобиеш. При Свещения огън безлюбието се превръща в любов, невежеството – в знание, беднотията – в богатство.

Сега ще преведа нещата от гледище на Свещения огън. Разумен човек е онзи, който съгражда живота си върху Свещения огън. И тогава, като дойдат изпитанията и страданията, той ще устои. Неразумен е онзи, който съгражда живота си върху димящия и неустойчив огън. Като дойдат изпитанията върху този живот, всичко ще изгори, ще се превърне на пепел. Който види последствията на този живот, ще каже: „Животът няма смисъл“. Така е за обикновените хора, а не и за напредналите същества, които имат неизменно понятие за Свещения огън. Тази е причината, затова те не познават отрицателните прояви на живота: на теория и на книга ги знаят, но не им дават място в себе си.

Когато хората питат какво нещо е Свещеният огън, казвам: Свещеният огън представлява същността на живота, той подразбира живот без страдание, без противоречие, без смърт. Много обяснения се дадоха за Свещения огън, но той трябва да се опита. Не е нужно само да говорите за него, трябва да го опитате. Ако говорите само, без да го опитате, ще приличате на онзи турчин, който обяснил на един от своите приятели как се прави бюрек. Приятелят научил новото изкуство и го приложил. Турчинът, неговият учител, му казал: „Дай ми едно парче, да видя как си направил бюрека.“ „Имаш ли пари да платиш?“ „Нямам.“ „Щом нямаш пари, не трябва да ядеш бюрек“.

Пазете се и вие да не изпаднете в същото положение – да говорите на хората за Свещения огън, а като дойде до приложението, да ви кажат: „Имаш ли пари?“ „Нямам.“ „Щом нямаш пари, не можеш да се ползваш от Свещения огън“. В случая парите подразбират реалния живот. Който не е влязъл в реалността, той не може да опита Свещения огън.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*10 ноември 1935 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

ВЪТРЕШНИЯТ ЗАКОН

Размишление

Съвременните хора се делят на вярващи и невярващи. Едните се различават по нещо от другите, обаче и между вярващите има известно различие. Старите вярващи от времето на Христа са се различавали от вярващите през времето на Моисей, поради което се делят на старозаветници и новозаветници.

Сегашните християни също се различават от онези във времето на Христа. В който дом и да влезете, навсякъде ще намерите различие в мислите, чувствата и постъпките на хората. Двама души да срещнете, ще видите, че и те се различават в проявите си. Защо? Защото не са еднакво организирани. Единият повече възприема и дава, а другият – по-малко; единият лесно понася страданията, а другият – по-мъчно. Ето защо, когато се казва, че някой е умрял преждевременно, това подразбира, че не е могъл да издържи страданията. Кой не може да издържа на лошите условия? Някои мислят, че сиромашът, слабият и невежият не издържат мъчнотиите и страданията и умират преждевременно. Какво ще кажете тогава за богатите, силните и учените хора, които също умират преждевременно? Следователно има нещо неустойчиво както в първата категория хора, така и във втората. Има бедни и невежи по външна обстановка, но вътрешно те разполагат със знание, сила и капитал, които ги кредитират. И обратно: има външно богати, учени, силни, които нямат вътрешни условия за живот. Като знаете това, мъчно можете да си отговорите как е по-добре да завършите живота си: като беден или като богат, като слаб или силен, като учен или прост. Важно е човек да реши задачите на своя живот и тогава да замине за онзи свят.

Дали ще замине като беден, или като богат, като учен или невежа, не е важно.

Мнозина мислят, че положението на богатия, силния и учения е за предпочитане, защото имат условия за развиване, за връзка с Духа, с възвишените същества. Чувате някой да казва, че Духът му говори. Защо? Защото бил учен, посветен в духовните истини. Духът му говори, а не може да реши задачите си. Истински ученият не говори за връзката си с Духа. При това той никога не се заблуждава, той различава духовете в себе си и поставя всеки на неговото място. Който казва, че Духът му говори, а прави погрешки и престъпления, той се натъква на противоречия и заблуждения, докато след време съзнае положението, в което се намира, и изправи живота си. Много духове, добри и лоши, се разговарят в човека, но той трябва да ги изучава, да не се поддава на тяхното влияние. Както хората, така и духовете се различават по степената на своето развитие.

Защо идат противоречията в човешкия живот? По причина на вътрешното раздвояване в човека. Във всеки човек има две партии, две власти, на които той служи. Ту едната власт, ту другата взема надмощие в него. Докато се определи на коя от двете да служи, той преживява голяма вътрешна борба, големи противоречия. Не е лесно да се освободиш от влиянието на тези власти. Едната е наречена материализъм, а другата – идеализъм. Като млад човек обикновено е идеалист, започне ли да остарява, той става материалист. Случва се и обратно: като млад е материалист, а като остарее, става идеалист. Един добър, благочестив човек разправяше една своя опитност по отношение на промяната на възгледите си. Докато бил млад, поддържал идеализма. Случило се, че материалното му положение се влошило толкова много, че се страхувал да не се разори. За да подобри положението си, той направил усилие да работи умствено и физически, да събере повече пари. Като напълнил едно гърне с пари, той спокойно си въздъхнал, почувствал се напълно осигурен. Една вечер сънувал, че гошъл неговият духовен

ръководител, бутнал го по челото и му казал: „Знаеш ли, че едното ти око гледа към земята? Помисли какво правиш!“.

Когато се проповядва на хората, някои мислят, че проповедникът им тях предвид: какъвто пример дава, те го вземат върху себе си. В това отношение те приличат на някой си млад мъж, който не живеел добре с жена си. Какъвто пример чувал от техния проповедник, той виждал себе си в него и си мислел, че жена му се е оплаквала на проповедника от недоразуменията, които произлизали между тях. Той я запитал: „Защо си разправяла за нашия живот и за отношенията ни на проповедника?“ „Нищо не съм му казвала, не съм се оплаквала“ – отговорила жената. „Не чу ли, че той изнесе точно такива примери, каквито се случват между нас?“ Всъщност жена му не се оплаквала, но проповедникът чел много романи, в които се описва интимният живот на хората. Каквито примери и да изнесе, все ще засегне някого: един ще хареса проповед-та, друг няма да я хареса. Също така хората излизат с различни впечатления от един концерт: една част от публиката е доволна от музиката, а друга е недоволна. Защо е недоволна? Дразни се нещо от артиста.

И в живота човек се натъква на противоположни състояния: гнес е разположен, весел, а на другия ден е неразположен, не иска да говори с хората, не позволява да се докоснат до него. Въпреки това става обратното: който мине край него, все ще му каже една обидна дума, ще го засегне с нещо. Той се чуди къде е причината за това: вън от него или в самия него. Представете си, че срещате два гладни вълка в гората. На единия от тях давате месо, а на другия нищо не давате. Първият е доволен от вас, а вторият е недоволен – колкото е жесток по характер, той става още по-жесток – гладът го мъчи. Обаче ако имате пред себе си вълк и овца и дадете месо само на вълка, какво ще прави овцата? Тя ще гледа спокойно, няма да се смуги от постъпката ви; ако пък дадете на овцата трева, вълкът ще гледа спокойно. Значи месото не събужда в овцата никакво желание, нито тре-

вата събужда желание за ядене във вълка. Това показва, че вълкът вътрешно няма никакво отношение към тревата, както овцата – към месото.

И тъй, животът се управлява от вътрешния закон, а не от външния. Докато живее в този закон, човек расте и се развива правилно; излезе ли вън от него, развитието спира временно. Това се случва и с вярващи, и с безверници. Как може да си помогне човек при това положение? Вярващият казва, че само вярата в Бога може да му помогне. Каква трябва да бъде тази вяра: външна или вътрешна? Ако вярата е външна, нищо не помага – това е все едно да имате един позлатен предмет. Друг е въпросът, ако предметът е от чисто злато и с чисто съдържание. Мислите и чувствата на човека също могат да бъдат златни, но важно е и съдържанието им. Следователно всяко нещо е ценно, когато външната форма отговаря на съдържанието му, а съдържанието – на смисъла. Няма ли единство между формата, съдържанието и смисъла, нещата губят цената си. Не е достатъчно да бъдеш християнин по някакви съображения: ако си християнин, трябва да бъдеш истински християнин! Бъди християнин по силата на вътрешния закон – закона на Любовта. Само при това положение ти ще издържиш на всички изпитания и страдания. Има лекари и адвокати, които се движат в някои религиозни общества с единствена цел да познават повече хора, да имат клиенти. Това е позлатено верую, което лесно се изтърква. Външността не определя нещата. Нужно е истинско убеждение, абсолютна, непоколебима вяра. Човек се определя по вътрешните прояви и подтици, по вътрешния живот в него. Това не значи, че външният живот и външните прояви на човека са безпредметни – всяко нещо е ценно на времето си. Докато е ден и Слънцето грее, ти не се нуждаеш от кибритената клечка, обаче щом залезе Слънцето и нощта сложи своето покривало, не плачи и не съжалявай, но грасни клечката кибрит, която носиш в джоба си. Тя ще те упъти, ще ти покаже накъде да вървиш.

Тъй щото не се отказвайте и от най-малката светлинка в живота си, откъдето и да иде тя – отвън или отвътре. Ако светлината на твоето вътрешно слънце е изгаснала, запали кибрит, който носиш в джоба си, той ще ти помогне. Дойдоха фарисеи при Христа и Му казаха да се скрие, защото Ирод¹⁸ иска да Го убие. Каза им Христос:

Кажете на тази лисица, че бесове изпъждам
и правя изцеления днес и утре,
и в третия ден се свършвам,
но трябва да ида, защото не е възможно
пророк да загине вън от Йерусалим. (32. и 33. ст.)

Христос искаше да каже, че може да свърши, но и Ирод ще мине по същия път. Обаче на третия ден Той ще възкръсне, понеже изпълнява волята на Отца Си, а Ирод, който изпълнява своята воля, няма да възкръсне. С това Христос изнесе служенето на двата закона: на външния и вътрешния. Който служи на външния закон, минава от живот в смърт; който служи на вътрешния закон, минава от смърт в живот. Човек изпада в положението на Ирод или на онези, които съветват Христа да бяга, да се пази от преследванията на Ирод. И едното, и другото положение крият известни опасности. Христос не се уплаши, Той се ръководеше от вътрешния закон – закона на Любовта, който изключва всякакъв страх. В Любовта има страдания, но страх няма. Обаче и в безлюбието има страдания – тук страданията са по-големи от тези на Любовта. Страшно е да живееш в безлюбието, приятно и велико е да минеш през страданията на Любовта. „Възможно ли е любовта и безлюбието да създават страдания?“ Да се задава такъв въпрос, то е все едно да запитвате може ли човек да умре от ядене? Ако яде хляб и се задави, може да умре; ако не яде и постоянно гладува, пак може да умре. След това ще питате отде е хлябът, който е задавил човека. Това не е важно – вината не е във фурната, нито в хлебаря, но в невниманието, с което човек яде; ако яде спокойно и внимателно, той няма да се задави. Човек носи отговорност и вина само тогава,

когато не дава хляб на гладния. Страшно е да оставиш гладния пред вратата ти да умре. Видиш ли, че е гладен, дай му хляб, за да не умре от глад; но ако се задави при яденето, вината не е в тебе. Като яде, човек трябва да бъде съсредоточен, да не се разсейва: той трябва да бъде концентриран и във физическия, и в духовния, и в умствения свят. Всяка мисъл, всяко чувство, всяко действие трябва да бъде разумно, да няма нищо чуждо, користоно в тях. Само така човек ще се избави от физическо задавяне, както и от задавяне в своите мисли и чувства. Като яде съзнателно, човек не може да се задави; като мисли и чувства правилно, той не може да спре движението си в духовния и в умствения свят.

Помнете: без движение човек не може да расте нито физически, нито духовно и умствено. Движението е сила, която дава мощ и светлина на мисълта, тя укрепва и чувствата на човека. Ще кажете, че тези неща не ви интересуват. Какво ви интересува тогава? „Щом живеем на физическия свят, ние се интересуваме повече от материални работи: пари, къщи, имоти.“ Това са временни неща. Птичката и млекопитаещото нямат пари и къщи, но живеят, размножават се и растат. Значи материалните неща са временни, те не представляват идеал за човека – те се менят според времената и условията, а заедно с това – и според нуждата от тях. Мнозина си правят къщи с цел да печелят от тях. Дават ги под наем, за да спечелят нещо, а повече губят. Има смисъл човек да дава къщата си под наем или сам той да живее под наем с цел да изпита характера си, да познае доколко е истински християнин. Не е лесно в сегашните времена да бъдеш християнин с устойчив и положителен характер. Нямах ли тези качества, главата ти ще побелее и в края на краищата ще изгубиш всичко. Който мисли само за къщи, той може да бъде християнин, но не и ученик. Ученикът не мисли за своето осигуряване: той знае, че щом се е родил на Земята и се е въплътил, вече си е направил къща, която никой не може да му вземе. Тази къща нарича Христос „храм Божий“. Всяка къща въвн от човека лесно се гради и лесно се разрушава.

И които имат къща, и които нямат, постоянно се оплакват и са недоволни от живота. Недоволните не могат да влязат в Царството Божие. Христос казва: „Блажени нищите духом, защото е тяхно Царството небесно“. Той няма предвид онези бедни и нищи, които живеят в лишения и мъчнотии – Той говори за бедни, които не грешат, не правят зло. Такъв е бил бедният Лазар, който е лежал болен пред къщата на богатия. Всъщност той не бил беден – по някаква случайност той заболял, изгубил всичкото си богатство, но се смирил. Така той изпитал сърцето на богатия и видял колко е затворено и студено за страданията на ближния си. В това положение Лазар разбрал, че истинският живот не се заключава нито в богатството, нито в сиромашията, но в прилагането на Любовта. Че наистина Лазар не е бил беден, се вижда по това, че след смъртта си е влязъл в лоното на Авраам, между богатите. Богатият пък след смъртта си отишъл в ада, между бедните. Той видял отдалече Лазар в обятията на Авраам и казал: „Отче Аврааме, прати Лазар да ми намокри устните, че са засъхнали“. Той искал да използва Лазар като слуга, както се е отнасял с него на Земята, но Авраам му отговорил, че желанието му не може да се изпълни. Чрез тази притча Христос обръща внимание на учениците Си върху закона на Правдата.

И тъй, има Правда в света, според която който е благувал на Земята и е мислел само за себе си, на Небето ще страда, ще бъде в лишения и ограничения. Който е живеел на Земята добре, и на Небето ще бъде добре. Не мислете, че който благува на Земята, ще благува и на Небето – това е невъзможно: не се дават едновременно две блага на човека. Много са изпитанията на праведния, но Бог ще го избави от тях, ще превърне всичко на добро. Какво направи Бог с Давид? Взе го от занаята му – овчарството, и го повдигна до положението на цар. Той се бори със Саул¹⁹, мина през големи интриги, докато най-после стана цар. Но и като цар той не беше лишен от изпитания и страдания: Давид мина през такива изпитания и мъчнотии, каквито нито един цар не е минал.

При това той беше Божий избраник. И в семейството си даже той не беше спокоен – синовете на Давид извършиха големи неправди, които се отразиха зле върху съвестта му. Той плака, облече се във вретище и посипа главата си с пепел. Защо трябваше Давид да мине през толкова страдания, не е важно. Има причини, които предизвикаха страданията му, но като мина през тях, той написа 150 псалми. Без страданието той нямаше да се прояви. Йов мина също през големи страдания. Христос обаче мина през най-тежки страдания. Той дойде на Земята с желание да помогне на човечеството, да му покаже пътя към Любовта, към Бога. Вместо благодарност Той видя човешката неблагодарност. Римските закони Го хванаха, съдиха Го и най-после Го разпнаха. Христос видя и доброто в хората, но опита и тяхното зло.

Какво показва животът на Христа? Че всеки човек ще опита страданията. Както радостта, така и страданието са неизбежни. Това е закон. Няма човек в света, който може да избегне този закон: разликата е само в степенята на страданията и радостите. Някои хора минават през големи радости и страдания, а други – през по-малки; едни имат външни радости и страдания, а други – вътрешни. Казват за някого, че е щастлив, че няма страдания в живота си. Външно е така, но който чете по лицето на човека, вижда вътрешните му страдания. Засмяното лице не говори, че човек е щастлив и лишен от страдания. Ако се вгледате в лицето на духовния човек, мъчно ще разберете има ли страдания той, или няма. Лицето му е спокойно, тихо, защото той разбира законите на живота, той приема еднакво и радостите, и скърбите. Да се говори за страданията, това не значи, че животът е мрачен и тежък. Страданията и радостите не представляват живота – те са фази на живота, както Луната има свои фази, през които неизбежно минава. Луната се пълни и изпразва по отношение на нас, но това ни най-малко не показва, че естеството ѝ се е изменило: при всичките си фази тя си остава една и съща. Казвате, че някой човек се е изменил. Той изменя отношението си

към вас, но не изменя естеството си. Майката наказва детето си, недоволна е от него, без да изменя естеството си. Детето, което не разбира още майка си, мисли, че тя е друга жена – не я познава. Всъщност майката не се е изменила – тя е подобна на вятъра: духне, разфучи се – възпитава детето си. Щом му предаде урока, тя утихва и показва другата си страна към детето.

Без вятър водите не могат да се обновят. Значи вятърът е необходим в живота за вътрешното му обновяване. Оплаквате се от приятеля си, че е минал покрай вас и не ви е поздравил, чудите се защо се е променил толкова. Не се е променил човекът, но къщата му гори и той търси вода, за да изгаси пожара. Вместо да философствате, да търсите причината за поведението му, разберете нуждата му, вземете една кофа и започнете с него заедно да гасите огъня. Какво се иска от сегашния човек? Гъвкав ум и гъвкаво сърце. Само така той може да се справи с ударите, които съдбата му нанася, само така той може да продължи живота си. Ако умът и сърцето ти не са съгъваеми, нищо не можеш да направиш със своите мисли и чувства. На всяка стъпка ще се ограничаваш и вместо да продължиш живота си, ще го скъсиш. Често съдбата нанася тежки удари на човека с цел да го изпита. Тя иска да го застави да мисли, да развие ума си. Колкото по-огъваем е умът му, толкова по-лесно решава той задачите си, по-лесно отбива ударите, които идат отвън. Един войник, участвал във войната, ми показваше своя шинел, прошарен от куршуми. Той го пази за спомен. Куршумите свирели около него, надупчили шинела му, но него не засегнали. Тогава му говорих за Божия Промисъл. Той приемаше думите ми с вяра, от което виждах, че умът му е гъвкав. Куршумите не вървят по права линия, но въпреки това умът му се е огъвал и не е дал възможност да засегнат тялото му. И Божият Промисъл е действал тук, но и неговият огъваем ум не е бездействал.

Днес всички говорят за правия път като за спасение за човечеството. Каквито усилия и да правите, не можете да вървите постоянно по прав път. Начертайте

една права линия и се опитайте да вървите по нея, без никакво отклоняване наляво или надясно. И при най-голямото внимание все ще излезете ту наляво, ту надясно. Правата линия ще бъде посоката на движението, но все ще има малко криволичене. Значи огъването, обикалянето е неизбежно. Следвайте правия път като цел в живота си, но правете съзнателни обиколки и огъвания. Когато двама души се срещнат, за да се разминат, трябва да се огънат, иначе те ще се сблъскат. Колкото по-големи огъвания прави човек, толкова по-малки съпротивления среща на пътя си; ако огъванията са малки, съпротивленията са големи. Някой иска да върви по правия път без огъвания. И това може, но често ще бъде бит, блъскан, нараняван. Кажете ли ти някой обидна дума, не се гневи, огъни се малко: направи превод на думата и виж доброто, което тя крие в себе си. Правилният превод на нещата подразбира движение по права линия с разумни и съзнателни огъвания.

В живота и в Природата съществуват оригинали и преводи. Оригиналът е един, преводите – много. Мъчно се правят добри и точни преводи. Как ще преведете например думите: „Ти си голям будала“. Ако някой ви нарече будала, веднага се обиждате. В тази дума се крие нещо хубаво, тя е съставена от думите *буди* и *Аллах*. Значи човек трябва да събужда Бога в себе си. От друга страна думата *будала* е съставена от сричките *буд* и *ал* – т.е. ти трябва да разглеждаш нещата, както Бог ги е направил. Само онзи може да разглежда нещата така, който има вяра. В този смисъл будалата не е невежа, не е глупав човек, както някои мислят.

Следователно за да не се обиждате, за да понасяте лесно ударите на съдбата, трябва да знаете онова съдържание и смисъл на думите, които те са имали първоначално. Ако проследите значението на думите в първоначалния език, т.е. тъй както са дадени в далечното минало, виждате, че днес те имат съвсем друго значение, те са претърпели големи промени. В Целокупния живот е станал голям преврат, който се е отразил и в езика на хората.

Преврат е станал и в мислите, и в чувствата на човека: първоначално човек е мислел и чувствал по един начин, днес мисли и чувства другояче. В далечното минало е било благословение за човека да бъде красив, така той е давал стимул на окръжаващите. Днес красотата е изпитание за всички: красивият внася съблазън в хората, а често за красивата жена или за красивия мъж се вършат престъпления. Ако жената е красива, нейният мъж я следи, подозира я, съмнява се в нея, приписва ѝ неща, които тя не може да извърши. В далечното минало мъжът никога не се е страхувал за красивата си жена – той се е радвал на нейната красота и е оставял и другите да ѝ се радват.

Превратът, който е станал в мислите и чувствата на човека, показва, че в него има нещо неустойчиво. Неустойчивата материя всякога е подложена на промени. За да се определи степенята на тези промени, нужна е някаква мярка. Вътрешният закон – Любовта, е мярката, с която си служим при определяне характера и степенята на промените във физическия и психическия живот на човека. Който не разбира така живота, не може да приложи този закон и да намери вътрешното равновесие в себе си, чрез което да си въздейства.

Като се изучавате, вижгате какви големи промени стават във вас. Всяка промяна се отразява на човешкото лице – то е огледало, върху което всичко се отразява. Не можете да преживеете и най-малкото недоволство, омраза, завист, които да не се отразят на лицето ви. Достатъчно е да погледнете лицето на всеки млад, неопитен проповедник или учител, за да видите и най-малкото отражение върху чертите на лицето му. Проповедникът е недоволен от първата си проповед, учителят – от първата си лекция. Каквито усилия и да прави, той не може да скрие недоволството си. Срещнете ли на пътя човек бос, гологлав, и той е недоволен, смуцава се. Кое от двете положения е за предпочитане: да бъдеш бос и гологлав или да си обут и облечен, но със скъсани грехи и обуца. Ако предпочиташ здравите грехи и обуца, ти си титеславен, искаш хората да имат добро мнение за тебе,

да не се излагаш пред тях. Който носи скъсани грехи и обуча, той е минал през голям товар, през голям огън – и се е освободил от него. Огънят опича човешките мисли и чувства, т.е. той ги облагородява. Тъй щото видите ли, че някой се пече, т.е. страда, ще знаете, че е поставен на огъня на своя мъж или жена, приятел или настойник, син или дъщеря. Хората взаимно си създават страдания. Всеки сам е виновен за огъня, през който минава: той сам подготвя условията за огъня и сам го запалва, но и друг някой може да го запали. Да ходиш бос и със скъсани грехи, без да си свободен, това не е никакво постижение. Друг е въпросът, ако при скъсаните грехи и обуча ти си свободен. Това показва, че си нарасъл условностите в живота, издигнал си се над общественото мнение. Само така човек решава правилно задачите си.

И тъй, който разбира законите на живота, подчинява се на съдбата си и върви напред. Той не роптае против условията и се справя лесно с тях. Трябва ли ученикът да роптае против програмата на училището, в което следва? Щом е ученик, ще учи уроците си добре, без да роптае срещу учителите и предметите, които му преподават. Като живее, човек минава през известна специализация, затова трябва доброволно да се подчинява на законите, които управляват живота – те са Божествени закони. „Защо идат изпитанията?“ За да те възпитат. Ако личните чувства в някого са крайно развити, ще го поставят на такива изпитания, които да изгладят малко върховете на тези чувства. Ако е голям скъперник и мисли само за себе си, ще го поставят при условия, че който мине край него, да му вземе нещо: този ще го обере, онзи ще го обере, докато се научи доброволно да дава. Ако е прекалено набожен и се натрапва на хората със своето духовно разбиране, ще го изложат на присмех: днес ще го подиграват, утре ще го подиграват, докато го заставят да се крие пред хората. Не е нужно окръжаващите да знаят твоите духовни възгледи. Духовният елемент е нужен на човека дотолкова, доколкото той сам да разбере вътрешния смисъл на нещата.

Когато се говори за изпитанията, някои ги схващат като противоречия, като фаталности в живота. Наистина съществува фаталност в живота, но тя се крие в самия човек. Като знаят това, хората се страхуват от фатални дни и числа и се пазят от тях – в такива дни не предприемат нова работа. Например числото 13 и денят вторник се считат фатални; за някои хора числата 22, 29, 30 са нещастни. За да се освободиш от противоречията на числото 29, трябва да събереш цифрите му и да го превърнеш на 11. За Йakov²⁰ двойката беше нещастно число: той имаше две жени и мина през големи противоречия. Освен нещастни числа има и щастливи – например числата 1 и 3 са щастливи.

Щастието и нещатието в живота се дължи на спазване или неспазване на вътрешните закони на живота. Който ги разбира и правилно ги прилага, той е щастлив; който не ги разбира, той е нещастен. Христос казва:

Царството Божие е подобно на квас,
който, като го взе жена, скри го в три мери
брашно, докле вкисна всичкото. (21. ст.)

В този стих са взети две щастливи числа: един квас – единицата, която представлява Бога, от Когото излиза всичко; числото три – три мери, е също щастливо число. Само Бог работи с единицата, тя е число на Любовта. Затова казваме, че само Бог работи с Любовта. Който разбира закона на Любовта, само той може да мине през всички противоречия на живота и да разбере неговия смисъл. Любовта е единствената сила, която прекарва благополучно човека през противоречията. Опитал ли се да мине без нея, той непременно ще си счупи главата. Където е Любовта, там са Мъдростта и Истината. Затова казваме, че само чрез Любовта, Мъдростта и Истината човек влиза и излиза безпрепятствено от мъчнотиите – без тях животът е страшен.

Не е лесно да търпи човек. Има обидни думи, които са по-страшни от отрова: как ще търпиш, ако глътнеш такава отрова? Ще се въртиш на леглото си дни и нощи – не можеш да заспиш, не можеш да се движиш; докато

отровата не се асимилира от организма, не можеш да си намериш място. Геройство се иска от тебе, за да превърнеш отровата на обидата в безвредно вещество, много ще се мъчиш, докато постигнеш това. Някой отива на бойното поле без страх. Хвърля се в боя смело, сражава се, без да трепне мускул на лицето му. Той минава за герой, обаче кажат ли една обидна дума по негов адрес, не може да издържи: пред кушума е герой, а пред обидната дума се проваля. Силна е отровата на обидата, страшна е отровата и на клюката, на интригата. Като знаете това, молете се често да бъде съзнанието ви будно, да не изпадате в изкушения.

Един селянин се връщал от града за селото си с пълна кола провизии. Той настигнал един от своите съселяни, който също се връщал с жена си в село. Чул, че жената се карала с мъжа си, казвала му лоши думи, мъчила го. Като минал край тях, той казал на съселянина си: „Чудя ти се как търпиш тази жена, как си я оставил да те мъчи?“. Щом чула тези думи, жената скочила от колата и се прехвърлила в неговата. Като я видял зад себе си, той се ужасил – не знаел какво да прави с нея. Тя му казала: „Карай в селото! Аз съм твоя жена. Ще гойда в твоята къща и ще разправя на жена ти, че имаш две жени, че не си толкова честен, както се представяш“. Селянинът карал колата и мислел как да се освободи от лошата жена. Той разбрал, че не е лесно да се справиш с лош човек, и влязъл в положението на съседа си.

Помнете: много от противоречията ви са от характера на обидата, на клюката, на интригата. Те носят такава отрова в себе си, че човек се вижда в чудо, не знае как да се справи с тях. „Защо идат тези противоречия?“ Да ви изпитат. Чрез тях се проверява характерът на човека, чрез тях се опитва човешкото естество: от чисто злато ли е, или е само позлатено. Ако е златно, колкото и да е окаляно отвън, лесно ще се очисти и ще блесне с истинския си цвят; ако е позлатено, златото отгоре лесно ще се изтрие и ще остане онова, което се поддава на окисляване и ръждясване. Какво трябва да пра-

вите, за да издържате на изпитанията? Ще се свържете с разумния свят, за да ви помагат възвишените същества. Както болният търси лекари да го лекуват, така всеки ще се моли, ще вика за помощ към разумния свят. Като се намериш пред изпитания и противоречия, които не можеш да разрешиш, ще знаеш, че си духовно болен. За да се излекуваш, ще се обърнеш с молитва към разумния свят, да ти помогнат. Затова казва Христос:

Бъдете и молете се! Плътта е немошна,
а духът – силен. Бъдете всякога будни,
защото не знаете кога ще дойдат изпитанията.
Ето, оставя се вам домът ваш пуст.
Истина ви казвам, че няма да Ме видите,
докле дойде времето, когато ще речете:
Благословен, който иде в Името Господне. (35. ст.)

С други думи казано: благословен е този, който може да ви въведе в пътя на Любовта, чрез която ще разберете Божия Дух. Любовта разрешава всички противоречия. Докато е вън от Любовта, човек казва: „Сега отчасти знаем, отчасти пророкуваме“. Като влезе в Любовта, в пътя на съвършенството, той ще каже: „Ще познаем Бога така, както ни е познал“.

„Благословен е този, който иде в Името Господне.“
Името Господне е Любовта. Затова е казано: „Бог е Любов“.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*17 ноември 1935 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

ДОВОЛСТВОТО

Размишление

Има хора, които всякога са недоволни. Недоволството се дължи на глада, в широк смисъл. И нетърпението произлиза от глада – гладният е крайно нетърпелив. Това не значи, че ситият е търпелив – той не е търпелив, но е крайно възискателен. Опитайте се да задоволите преситения: каквото и да направите, каквото и да сте сготвили, той все недоволен остава. Това не било добре сготвено, онова не било добре наредено – все ще бъде недоволен от нещо. Значи недоволството се проявява и в гладния, и в сития, но по различни начини: гладният изразява недоволството си чрез нетърпението, а ситият – чрез голямата си възискателност. И религиозните, и светските хора са недоволни, и тяхното недоволство се изразява чрез нетърпение. Религиозният поглежда натук-натам и казва, че не може да търпи този или онзи. Защо не може да го търпи? Защото не се е проявявал, както трябва: този не бил истински набожен, онзи не бил справедлив и т.н. Светският човек изразява недоволството си по отношение на материални работи: за ядене, за облекло, за наредбата в къщата и т.н.

Какви са качествата на набожния човек? Едно от неговите качества се изразява чрез даването. Ако влезе в едно общество, той ще даде нещо от себе си, ще каже нещо, с което да обърне внимание на хората, и те ще започнат да мислят. Той ще им помогне в разбирането: ако преди него не са разбрали нещо, в негово присъствие ще го разберат. Ще каже някой, че преди да разбере нещо, не може да го възприеме и приложи. Обаче има неща, които първо ще направиш, ще ги приемеш в себе си, а после ще ги разбереш. В това отношение светлината дава пример: тя първо влиза в очите ви, в къщата ви, и след това ви

дава възможност да я разберете. Речете ли първо да я разберете, а после да я възприемете, всичко е изгубено – тя се движи с такава бързина, че не можете да я стигнете. Фотографът мисли, че е хванал светлината с апарата си. Наистина, той е хванал нещо, но не светлината, а някой предмет: човек, дърво, планина и др. Светлината му е помогнала да отпечата нещо върху стъклото, но тя веднага си е заминала.

Чувате някой да казва, че иска да разбере Истината, да я схване. Истината е неуловима. Ти можеш да хванеш само последствията ѝ, както светлината оставя последствия върху светлочувствителното стъкло на апарата, обаче нито светлината е уловена, нито Истината. „Искам да зная Истината – да разбере здрав ли си, или болен.“ Това не се разбира. Ще наблюдаваш човека и ще изучаваш проявите му: ако се движи, яде, работи, мисли, чувства и постъпва право, той е здрав; ако лежи, не яде, не работи и не постъпва право, той е болен. Сегашните хора се делят на светски и на религиозни. Светският мисли за себе си, че е свободен – нищо не го ограничава, за нищо не се държи. Религиозният пък мисли, че е свързан с Бога и стои по-високо от другите хора. Наистина, той е свързан с някого, но не с Бога. И волът е вързан, но връзката, веригата, която го държи, не му дава свобода. Да бъдеш свързан с Бога, това значи да бъдеш свободен в мислите и в чувствата си. С каква връзка може да се похвали религиозният, щом не е свободен да ходи, където иска? Той не е свободен даже и в мисълта си: където и да отиде, чувства, че нещо го държи – не е свободен да се прояви, както разбира.

Истински религиозен или духовен човек е този, който няма юлар на главата си, нищо странично не го увлича, нищо не го смуцава. Ето защо, за да се определи като духовен, човек трябва първо да си отговори на въпроса свободен ли е, или не. Хвърлете всички юлари, които са ви ограничавали! Откажете се от всички стари религии, т.е. връзки, които са ви държали пред ясли, пълни със слама, и там сте разисквали върху качеството на сламата, върху оборите. Това е старата философия на живота, философи-

ята на юларите, яслите и оборите – ние не се интересуваме от тях! Ще кажете, че имате говеда, трябва да се грижите и за тях. Който има говеда и ги е вързал, нека се грижи да им даде условия за живот – ние не се интересуваме вече от говеда. „Ела да ми помогнеш да очистим оборите!“ Това не е моя работа: ако аз съм истински религиозен, никога няма да търся външна помощ, други да ме чистят. Ако някой ти донесе храна, добре ще бъде; ако никои не се погрижи за прехраната ти, сам ще си я намериш. Ти ще бъдеш свободен: сам ще се връзваш и развързваш, без да гържиш някого отговорен за това. Докато гържиш хората отговорни за това и за онова, ти никога не можеш да разрешиш противоречията в живота си.

Запитаха Христа: „Да даваме ли дан на кесаря, или да не даваме?“. Това е все едно да питате да се грижим ли за оборите си, или да не се грижим? Ако имате обори, ще ги чистите, ако нямате, ще бъдете свободни. Това подразбира кесаревото да дадете на кесаря, а Божието – Богу. Само така човек може да бъде свободен. Христос посочва на хората пътя към светлината и им показва как трябва да живеят. Ще живеете така, както Той е живял. „Как живеем ние?“ Няма защо да се говори как живеете – достатъчно е да влезе човек в обора ви и да знае къде са погрешките ви. Ако воловете ви са чисти, и оборът е чист; ако воловете не са чисти, и оборът е нечист. Ако воловете са мършави, това показва, че не са добре хранени; ако са угоени, храната им е била добра. Често хората се обвиняват едни други в престъпления. Вързаният вол или кон може ли да прави престъпления? Може, но по-малко от свободния. Вързаният кон може да рита, той само с краката си върши престъпления. Същото се отнася и до човека – вързаният човек прави по-малко престъпления от свободния. Под „свободен човек“ разбираме разумния, добрия, справедливия – той не може да върши престъпления. Обаче който е свободен само физически – с развързани ръце и крака, той прави големи престъпления. В такъв случай и ограниченият прави престъпления. Например заставят едного да се движи в ограничено място

между много хора. Без да иска, той ще удари някого, ще удари другия, ще ритне трети и т.н. Ако се движи на простор, нашироко, никого няма да засегне.

Следователно който прави много погрешки, движи се в ограничено пространство, между много хора; който прави малко погрешки, движи се нашироко, далече от хората. Той не засяга никого, не може да бутне никого. Коя е причината за погрешките? Чрезмерните желания в човека. Срещнеш една красива жена, искаш да се запознаеш с нея – и сгресиши; видиш една хубава къща – сгресиши; отидеш на пазара, видиш тлъста кокошка, пожелаеш я – сгресиши. Ако се движиш по полето, далече от хората, не можеш да сгресиши. Ще кажете, че човек не трябва да се съблазнява, не трябва да пожелава нищо. Добре е това, но какво ще прави гладният, като види добре опечен хляб или добре опечена кокошка? Колкото и да се въздържа, все ще се съблазни. Ако гледаш добре опечен хляб от чисто брашно, ти се съблазняваш. Да гледаш мухлясал хляб и да желаеш да си хапнеш от него, това е престъпление. Защо? Защото мухлясалият хляб ще разстрои организма ти. И при яденето на хубавия хляб има опасност. Ако ядеш бързо, можеш да се задавиш, затова когато ядеш хубав хляб, не яж бързо – гъвчи хляба добре, бавно, да се ползваш от него. Дагат ли ти мухлясал хляб, спри се да го разгледаш: като видиш мухъла, откажи се от този хляб. Хубавия хляб ще ядете спокойно, ще го гъвчете с любов, а мухлясалия ще разглеждате от всички страни и ще се откажете от него.

Какво означава Любовта? Христос казва: „Аз съм живият хляб, слязъл от небето. Който Ме яде, има живот в себе си“. Значи Любовта е свързана с яденето. Щом обичаш някого, ще го приемеш в себе си, както детето слага ябълката в устата си и я изяжда. Христос казва още: „Който яде плътта Ми и пие кръвта Ми, има живот в себе си“. Христос казва, че яденето е благо; религиозният казва, че яденето е изкушение и човек трябва да се въздържа от него. Разумното ядене, т.е. яденето с любов, е благо, а без любов води към нещастие. Ако ядеш

с любов, дълго време ще живееш; ако не ядеш с любов, преждевременно ще умреш. Кое е по-добре: да ядеш с любов или без любов, да бъдеш нахранен, или да ходиш гладен? За предпочитане е човек да яде с любов, отколкото без любов; за предпочитане е да яде, отколкото гладен да ходи. Гладът ограничава човека, води го към смърт.

Като се говори за смъртта, мнозина я свързват с онзи свят и се запитват какво има там. На онзи свят има някакви същества, има живот, но той не е като този на Земята. Докато сте на Земята, сърдите се, огорчавате се и мислите, че същите отношения съществуват и на онзи свят. Майка и дъщеря, син и баща се карат, не се разбират, но като умре някой от тях, мислят, че ще се намерят на онзи свят. Там идеята за брат и сестра, за майка и баща е съвсем различна от тази, която хората разбират. Следователно който отиде на онзи свят със сегашните си разбирания, никого няма да намери: нито баща си, нито майка си, нито брата си, нито сестра си. Отношенията между съществата на онзи свят се определят от Любовта. Когато се говори за Любовта, мнозина мислят, че тя няма отношения към тях, т.е. не могат да я прилагат. Значи да бъдат обичани, това е в реда на нещата; а те да обичат, това е мъчна работа. Както искаш да те обичат, така и ти трябва да обичаш. Докато детето е малко, майката го храни, кърме, облича го, носи го на ръце, проявява любовта си към него. Щом порасне, тя го пуца на земята – само да ходи, само да се храни и облича. Трябва ли младият момък и младата мома да изискват от майка си същите прояви на любов? Сега е ред на сина и на дъщерята, те да проявят любовта си към родителите. Майката носи детето си, докато е леко и малко. Щом порасне и стане тежко, тя го оставя свободно, само да ходи.

Щастието на Земята е временно. Ползвайте се от силите, които носи то, за да понасяте страданията, мъчностиите и несгодите в живота. Само така ще имате трезво отнасяне към всичко, което ви се случва. Не е въпрос само да фантазирате и да си въобразявате, че можете да постигнете високи служби и да се прославите. И това

е възможно, но работа се изисква от всички: съзнателна работа върху себе си, както и върху ближните. „Какво е нужно на човека, за да поддържа живота си?“ От една страна той се нуждае от въздух, вода, светлина и храна, а от друга – от мисъл, чувства и действия. „Трябва ли да ядем?“ Ако искате да живеете, ще ядете; ако не ядете, ще умрете. За да живеете, все трябва някой да се пожертва за вас. Всяка жертва, направена съзнателно и с любов, се благославя. Днес и дърветата, и растенията, и животните се жертват за нас. „Какво трябва да правим тогава?“ Да приемем жертвата им и да благодарим. Щом приемаме жертвата им с любов и благодарност, те се повдигат, жертвата им не остава напразно.

Запитаха Христа: „Трябва ли да се жени човек?“. Христос отговори: „Синовете на този век, които се раждат и умират, ще се женят. Обаче които придобият вечния живот, нито се женят, нито за мъж отиват“. Значи в бъдещия век хората няма да се женят по този начин, както става сега. Днес момата умира за момък, момъкът – за момата: те се жертват един за друг. Защо? Мислят, че така ще влязат в Царството Божие. Всъщност за да влезе в Царството Божие, човек трябва да стане като дете – така е казал Христос. Не е казано, че възрастният или старият може да влезе в Царството Божие, но казано е: „Ако не станете като децата, не можете да влезете в Царството Божие“. Влизането в Царството Божие подразбира освобождаване от смъртта. Само онзи влиза в Царството Божие, който носи Любовта в себе си, който не очаква на любовта на другите. Бъдещият свят е на Любовта. „На коя любов?“ На Любовта, която дава, без да взема. Казано е, че Бог е Любов. Ние живеем и се движим в тази Любов. Като ни люби, Бог ни учи как да живеем и да любим. „Възможно ли е човек да обича като Бога?“ Ти не можеш да обичаш целия свят, не можеш да обичаш голямото, цялото, но можеш да обичаш малкото, т.е. частите. Ти не можеш да носиш цял океан вода на гърба си, но можеш да носиш една капка.

И тъй, непостижимите неща имат отношение към този свят, а постижимите – към онзи. На онзи свят

лесно можеш да носиш океана – на този свят не можеш; обаче тук можеш да носиш само една канка. Светът, в който нещата стават постижими, е реален; светът, в който нещата са непостижими, е нереален. От гледище на земния живот е обратно: непостижимото е реално, а постижимото – нереално. Човек вижда, че зад непостижимото има нещо разумно, което при други условия постига нещата. Например на Земята човек не може да носи океана, но той съзнава, че при други условия океанът може да се превърне на канка, която и детето може да носи. Другите условия са на Небето. „Къде е небето, къде е онзи свят?“ Където е този свят, там е и онзи – и двата свята са на Земята. От съзнанието на човека зависи в кой свят живее. Има хора, които се съблазняват от парите, но има и такива, които не се съблазняват. Първите живеят в този свят, а вторите – на онзи свят; едните имат отношение само към материалния свят, а другите – и към духовния.

Как се разрешават спорните въпроси на Земята? Чрез светлината. Гвоздеят се оплаквал от чука и наковалнята, че го бият. Питали наковалнята защо постъпва така с гвоздеят. Тя казала, че вината е в чука. Питали чука: „Защо биеш гвоздеят?“ „Вината е в гвоздеят, който е застанал между мене и наковалнята“. Може ли чукът да не бие гвоздеят, а наковалнята да не го поддържа? Може само когато гвоздеят се превърне в светлина – докато е от желязо, ще страда. Докато чукът и наковалнята са железни, ще бият. Стане ли човек на светлина, всички въпроси се разрешават. Никой не може да хване светлината и да я сложи между чука и наковалнята. При сегашните разбирания на човека, както и при условията, при които живее, страданията са неизбежни; превърне ли се на светлина, страданията престават. Хората се страхуват да станат на светлина, за да не изгубят живота си. Няма да изгубят живота си, но ще се освободят от страданията и противоречията. „Къде ще бъдем тогава?“ Навсякъде: за една секунда ще се намериш на 300 000 км разстояние от своя възлюбен. Видиш ли, че възлюбеният ти иска да

те изяде, бягай далече от него. Сложи крилата на светлината и бързо се понеси в пространството; ако си слаб, ще те изяде. Затова казваме, че слабият е кандидат за онзи свят, а силният – за този свят.

Изкусителят дойде при Христа и Му каза: „Направи тези камъни на хляб“. Христос му отговори: „Не само с хляб може да живее човек, но и с всяко слово, което излиза от устата на Бога“. Докато хората мислят, че само с хляб може да се живее, всякога ще се ядат едни други. Лесно е, когато ти ядеш хората, мъчно е, когато тебе изядат. Чувате някой да се оплаква, че го подяли; друг се оплаква, че го оцетили. Приятелят подяжда, а неприятелят оцетява. Как става това? Представете си, че носите на гърба си сто килограма хляб и търкате под тежестта на този товар. Среща ви вашият приятел и тръгва с вас. Понеже не носи хляб, той взема от вас. Днес взема един-два хляба, на другия ден пак един-два хляба, докато товарът ви олекне. Той ви е подял, но същевременно ви е освободил от голямата тежест. Срещне ли ви неприятел, той няма да ви подяде, но ще ви оцети, т.е. няма да ви освободи от товара, а ще ви натовари още повече. Ако се сдружите с него, той ще ви хвърли в някакво престъпление: вместо него ще обвинят вас, вие ще носите неговия грях. В този смисъл грехът не е нищо друго освен оцетяване. Дяволът оцетява човека. Той влиза в него и започва да гледа чрез неговите очи. Направиш едно престъпление – и веднага те хванат. Причината е дяволът, но ти си хотел, в който се е настанил той: тебе виждат, а не дявола. Когато хванат, него държат отговорен за престъплението. Дяволът те е накарал да откраднеш пари и ти го слушаеш. Защо ти са чуждите пари? Искаш да си поживееш, да се удоволстваеш. Тази мисъл води към смъртта.

Ще кажете, че без пари не може да се живее. Освен парата има и друга разменна монета – приятелството, добродетелта, красотата. Отива един дядо да си купи захар. Бакалинът претегля едно кило и казва: „Дай парите!“. Той взема парите и дава захар. След малко дохожда млада

красива мома да си купи захар. Бакалинът поглежда към нея, претегля едно кило захар и казва: „Днес ще ти дам захар без пари“. Защо той дава на момата захар без пари, а на дядото – с пари? Момата носи Любовта, която разрешава всички въпроси, тя отваря сърцата на всички хора – без нея няма живот. Ще кажете, че и без любов въпросите се разрешават. И това може, но при отсъствието на Любовта въпросите се разрешават временно. Любовта е непрерывен процес. Сегашните хора мислят, че без любов може да се живее, а без пари не може. Точно обратно: без пари може да се живее, а без любов не може. Какво представляват парите? Резултат на нещо. Ако под „пари“ разбирате златото, ще знаете, че те имат отношение към Слънцето. Следователно човек не може да живее без слънце, но и без пари не може да живее.

Доскоро учените казваха, че електричеството се пренася само по жици. Новите учени доказват, че и без жици може. Днес виждаме, че електричеството се пренася по въздуха без жици: както жиците, така и въздухът са проводници на електричеството. Значи и златото е необходимо на човека само като проводник на онзи живот, който иде от Слънцето. За да възприеме този живот, човек се нуждае от злато. В какво количество? Колкото да мине през него Космичният живот – повече злато не ти е нужно. Имаш ли повече, отколкото трябва, ще носиш неговия товар. Тъй щото когато се говори за златото, гледайте на него като на проводник на живота, като на елемент, който не се окислява, не гние, не се разваля, на никого не причинява пакости.

Красив е цветът на златото. Между златото в материалния живот и Истината – в духовния, има известна аналогия. Каквото е златото за материалиста, такава е Истината за духовния човек. Какво всъщност е Истината? Тя дава живот и свобода на всички същества, никого не заробва, на никого не причинява пакости. Истината дава знание на човека, тя внася светлина в неговото съзнание. Истината всякога дава нещо на човека, тя го освобождава и от най-малките му ограничения. Не са страшни

големите ограничения, а малките; не са страшни големите желания, а малките; не е страшно голямото зло, а малкото. Една българска поговорка казва: „Малкото камъче спъва колата“. Време е вече хората да оправят живота си. Как ще стане това? Някои разчитат на Христа, други – на себе си, трети – на обществото, на държавата и т.н. Какво искат сегашните хора от Христа? В миналото едни искаха изцеление, други – спасение на душите, трети – слава и т.н. Майката Заведеева дойде при Христа и Го молеше да нареди единият ѝ син да седне от лявата Му страна, а другият – отдясно. Тя не знаеше какво иска. Христос не искаше слава за Себе Си, още по-малко може да даде слава и почести на хората. Да искаш това, което не те ползва, това значи сам да си напакостиш. Да даваш съвет на хората, без да разбираш законите на живота, това значи да копаяш яма сам на себе си.

Вола и магаре живеели приятелски и често се разговаряли. Волът орал по цели дни на нивата и се връщал вечер уморен. Магарето ходело през деня на пазар с господаря си и след това се прибирало в обора заедно с вола. Волът се оплаквал от тежката работа и се чудел как да се освободи от господаря си. Магарето го слушало, влизало в положението му и най-после казало: „Да съм на твое място, ще се престоря на болен. Няма да ям два-три гена и господарят ни ще се принуди да ти даде почивка“. Волът харесал този съвет и го приложил. Обаче господарят разбрал езика на животните и чул разговора между вола и магарето. Слугата занесъл храна на животните в дама, но забелязал, че волът не яде. Той веднага отишъл при господаря и казал: „Господарю, волът е болен, не яде“. Господарят се усмихнал и казал: „Нека остане днес в дама, да си почине, не го изкарвай на нивата. Вместо вола вземи магарето със себе си, то да свърши неговата работа“. Магарето отишло на нивата, цял ден работило и се върнало крайно уморено. Като разбрало какво го очаква, то казало на вола: „Чух господарят да казва на слугата, че ако си все още болен, ще те заведе на кланицата да те заколят“. Волът се уплашил и като му донесъл слугата

храна, ял. Тогава магарето му казало: „Дадох ти един съвет, от който ти си почина, но не бих дал същия съвет на хората“. То научило, че ако един човек е свободен, друг ще бъде ограничен. Ако вольт е свободен, магарето ще оре; ако вольт оре, магарето ще бъде свободно. Всички същества не могат да бъдат свободни в едно и също време. Искате ли всички да бъдете свободни в един и същи момент, ще се натъкнете на противоречия, които не могат да се разрешат. Вольт ще си оре на нивата, а магарето ще носи господаря си в града. Който иска да разреши правилно въпросите на живота, не трябва да бъде нито вол, нито магаре. За да бъдат вольт и магарето това, което са сега, за това има ред причини.

Ти трябва да се освободиш от големите противоречия на живота и да влезеш в света на Любовта. Не се занимавай с морализиране, не питай защо чукът и наковалнята удрят гвоздея – и това си има причина. Мъж и жена спорели върху един въпрос. Спорът дошъл до бой. В това време край тях минал един свещеник и чул как се разправят. Той решил да ги помири и се обърнал към мъжа със строги думи. Жената веднага се нахвърлила заканително върху свещеника и му казала: „Веднага да си отиваш, върви си по пътя! Нямаш право да се месиш в чужди работи. Че се караме и се бием, това е наша работа. Както се бием, така ще се помирим. Кой ти даде право да говориш така на мъжа ми?“. Свещеникът разбрал погрешката си и продължил пътя си. Казвам: въпросът между мъжа и жената ще се разреши тогава, когато се разреши въпросът между чука, наковалнята и гвоздея. Не е лесно да се помирят чукът и наковалнята. Чукът удря върху наковалнята, без да мисли, че я измъчва; наковалнята му противодейства, търси начин да отбие неговия удар, обаче в удрянето на чука и в противодействието на наковалнята гвоздеят се оформя. В действието и противодействието се твори великото и красивото в света.

Като се говори на хората, явява се въпросът какво се постига с това. Все се постига нещо. Говоренето не е нищо друго освен превозно средство, пренасяне на

човешката мисъл от едно място на друго. Както човек се пренася с различни превозни средства, така и мисълта се пренася с биволска кола, с файтон, с автомобил, с параход, с влак, с аероплан и най-после с бързината на светлината. Кое от превозните средства е най-безопасно? Биволската кола. Обаче за да се возиш с биволска кола, трябва да имаш търпение. Ето защо светлината като превозно средство е за предпочитане – там няма никакви мъчноотии и противодействия. Мощна е мисълта, която се движи с бързината на светлината; велико е чувството, което се движи с бързината на светлината. Мисли, чувства и постъпки, които се движат с бързината на светлината, произтичат от Божията Любов. При това положение човек се радва на свободата и на живота си, той е доволен и от най-малките си придобивки; изгуби ли светлината на мисълта си, той губи доволството си. Страхно е да изгубиш светлината си, още по-страшно е да изгубиш Любовта, която разрешава всички мъчноотии, противоречия и несгоди.

И тъй, докато сте на Земята, не се мъчете да разрешавате противоречията. Каквито усилия и да правите, те остават неразрешени. Чукът си остава чук, наковалнята – наковалня, и гвоздеят – гвоздей. Каквито наставления и да даваш на чука, той всякога ще прави това, което си знае. Колкото и да смекчаваш положението на гвоздеят, той трябва да търпи. „Как търпиш?“ Какво ще прави, по неволя ще търпи! Какво прави онзи, на когото кракът е счупен? Плаче, вика, говори за счупения си крак, но търпи. Като дойде неволята, ще те научи да търпиш. Ако си гладен и няма какво да ядеш, ще търпиш. Яденето носи едновременно нещастия и блага за човека. За да се нахрани, човек ще заколи един ден кокошка, на другия ден – агънце и т.н. Много кокошки и агнета са станали жертва за човека. Ако са изядени с любов, и те се ползват. Когато нисшето съзнателно се жертва за висшето, тогава и двата живота се развиват правилно. Законът е нисшето да се жертва за висшето. Понякога законът действа обратно: висшето става жертва за нисшето.

Христос казва: „Ако не ядете плътта Ми и не пиете кръвта Ми, нямате живот в себе си“. Под плът и кръв на Христа се разбира Словото Божие. Който иска да бъде ученик на Христа, трябва да се храни с Божието Слово. Значи Словото става жертва на човешката душа. Като влезе в човека, Словото оживява, започва да го учи как да се жертва за другите. Когато висшето се жертва, човек се освобождава.

Жертвата има отношение към Любовта – само любещият може да се жертва. Любовта предизвиква любов. Ако любовта не ражда любов, тя не е истинска. Влезе ли Любовта в човека, той трябва да се изяви така, както Бог се проявява. Както Бог е милостив, дълготърпелив и щедър, такъв трябва да бъдеш и ти. Много е говорено за Любовта, но въпреки това хората се оплакват от живота си. Някой казва: „Лесно се говори, но никой не влиза в положението ми. Огън гори в къщата ми!“. Има ли нещо лошо в огъня? Ако е зима и ти нямаш огън в печката, ще трепериш от студ. Огънят е намясто, но димът е страшен – той просълзява очите, пречатства на дишането. Едно се иска от човека: права мисъл и прилагане на мисълта. Не е достатъчно само да мислиш право, но трябва и да прилагаш мисълта. Казват, че всяко същество употребява храна, съответна на устройството му. Мисълта е права, но ако накарате някого да покаже къде именно се вижда, че тази мисъл е права, нищо не може да ви каже. Достатъчно е да погледнете зъбите на едно същество, за да определите храната, която употребява. Например у тревопасните са развити кътниците, с които стриват тревата, у месоядните – предните зъби и кучешките. Същевременно храната определя характера. Вълкът се храни с месо, следователно има един характер; овцата се храни с трева – има друг характер. Хора, които се хранят с обикновеното слово, имат един характер; които се хранят с Божественото Слово, имат друг характер. Ако се храниш с обикновеното слово, това значи, че ядеш хляба по обикновен начин; храниш ли се с Божественото Слово, ти ядеш хляба по Божествен начин:

с благодарност и любов. В първия случай ще имаш един резултат, във втория случай – друг. В първия случай и най-хубавата баница, и най-хубавият хляб ще дадат по-малък резултат от трошицата или парчето хляб, приети с любов и благодарност.

Бъди доволен и благодарен от малкото, което Бог ти дава. Ако страдаш малко, бъди доволен; ако страдаш много, пак бъди доволен; ако изгубиш богатството си, бъди доволен и на това. Бъдете доволни и като губите, и като печелите. В каквото положение и да се намирате, бъдете доволни. Ако искате да имате приятели, давайте от богатата си на онези, които са лишени от тях. Богатият да дава от богатството си, ученият – от знанието си, добрият – от своето добро, и т.н. Каквото благо имаш, сподели го със своя ближен, не загържай светлината само за себе си. Христос казва: „Запалена свещ под шиник не стои“. Задачата на човека е да разреши правилно противоречията си. Това се постига с доволството. Ако си беден, бъди доволен от бедността; богат си, бъди доволен от богатството си. Не се обезсърчавай! Всякога превръщай недоволството в доволство, във всичко търси добрата страна. Че грехите ти били скъсани, това да не те смуцава. Намери добрата страна в скъсаните грехи – така ще става по-лесно проветряване, всякога ще имаш чист въздух.

Нека остане в ума ви мисълта: бъдете доволни от малкото, което денят ви носи. Не мислете за утрешния ден, той сам ще помисли за себе си. Благодарността и доволството внасят радост и веселие в човешката душа. Само така човек ще стане като дете и ще влезе в новия живот, в Царството Божие, само така той ще придобие светлина и мощ, ще влезе в Божествения живот, който носи условия за освобождаване на човека от робството.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*24 ноември 1935 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

ОГЪН НА ПРЕЧИСТВАНЕ

Размишление

Съвременните хора се оплакват от различни болести, особено от едно болезнено състояние, което лекарите наричат „мускулен ревматизъм“. Който страда от този ревматизъм, постоянно се криви, прави особен род движения, наречени класически. Рече да мръдне ръката си – заболели го, сваля я надолу; мръдне крака си – пак боли; мръдне врата си – боли. Като не може да се движи свободно, според желанието си, той следва съветите, които лекарите му дават, целия ден прекарва в прилагане на лекарски съвети и правила. Всяко движение на болния се определя от ревматизма. „Какво да правя, за да се освободя от ревматизма?“ Ще се обърнеш към Бога. Ревматизмът, както всички болести, е създаден от човека, а здравето е дадено от Бога. Следователно ако останеш в човешкия порядък, ще страдаш, ще се огъваш на леглото от различни болести; ако влезеш в Божествения порядък, ще бъдеш здрав, ще живееш с радост и веселие.

И тъй, работете върху себе си, да се освободите от мускулния ревматизъм, наречен „ревматизъм на класическите движения“. Това се постига чрез правата мисъл, която е подобна на чистата, кристална вода. Където тече тази вода, тя чисти всичко. Следователно мисли право и чисто и не се страхувай. Говори Истината навсякъде, за да се освободиш от ограниченията: където прониква Истината, всичко расте, цъфти и зрее. „Какви ще бъдат последиците, като се прилага Истината?“ Прилагай Истината и не мисли за последиците. Щом носиш Божественото в себе си, ти си на прав път; напуснеш ли този път, ти влизаш в човешкия порядък, в областта на страданията, болестите и мъчнотииите. Човешкият порядък носи

противоречия, които, неразрешени правилно, водят към престъпления. С това се обяснява защо човек краде, лъже, убива и т.н. Кога краде човек? Когато изгуби слънцето на своя живот. Буквата *k* в думата *кражба* означава забравяне на слънцето, сричката *pa* е самото слънце. Щом е така, пазете се да не забулите слънцето си. Докато грее Слънцето, докато е ден, човек вижда ясно и не се спъва; скрие ли се Слънцето, настава тъмнина и той не вижда къде ходи. Който живее в тъмнина, той страда, мъчи се, прави погрешки и престъпления.

Като се натъкват на противоречия, хората се запитват: „Кое е право и кое е криво? Кой е на правата страна и кой – на кривата?“. Онзи, на когото работите вървят добре, е на прав път; онзи, на когото работите са оплетени, е на крив път; онзи, на когото умът и сърцето са свободни, е на прав път; онзи, на когото умът и сърцето са ограничени, е на крив път. Нещата се познават от последствията. Свободният се движи в правия път, а свободен е онзи, който мисли, чувства и постъпва право. Свободата се проявява извън триизмерния свят. Кажете ли някой, че в миналото си е бил свободен, а сега е ограничен, той не мисли право; каже ли, че ще прояви свободата в бъдеще, пак не мисли право. Свободата се проявява в настоящето, настоящето пък е извън триизмерния свят. Настоящото е вечността, т.е. безграничният свят. Днес всички се стремят към физическия свят с надежда да намерят в него живот, знание и свобода, обаче на физическия свят няма нито живот, нито знание, нито свобода. Може ли да се нарече живот това, където има само състрадания, противоречия и спънки? Човек е дошъл на Земята да реши мъчнотииите и противоречията – те са задачи за разрешаване.

Следователно не питайте защо идат противоречията, но ги решавайте правилно. Земята е велико училище, в което човек трябва да учи, да решава задачите си и да върви напред. Който мисли да почива и да се удоволства на Земята, той е на крив път: Земята не е място за щастие. Който търси щастие на Земята, ще намери

нещастие. Човек е щастлив само тогава, когато намери това, което е изгубил. Какво търси човек? Ключа на живота. Големите са мъчнотии и изпитанията на онзи, който е изгубил ключа на живота. Какво прави човек, когато изгуби ключа на къщата си? Остава вън, докато направи нов ключ. За да не го губи, той трябва да го пази. Ако е опасно загубването на ключа от къщата, много по-опасно е да загубиш ключа на живота. Който е загубил този ключ и не може да го намери, смърт го очаква. Пазете ключа на живота – да не го загубите и да останете вън от него. Ще кажете, че близките ще ви помогнат отново да влезете в живота. И това може, но вашият близък трябва да стои по-високо от вас във всяко отношение. Ако богатият разчита на бедния, той се самозалъгва – бедният не може да оправи работите на богатия. Болният не може да оправи работите на здравия, невежият не може да оправи работите на учения. Ученият, здравият и богатият ще разчитат на себе си, ще се ръководят от своя ум, от своето сърце и от своята воля. Затова е казано в Писанието: „Не ходете по чужди пътища!“. Следователно който следва съветите на болни и невежи, той сам обърква пътя си.

И след всичко това хората искат да бъдат обичани от Бога, да се ползват от Неговото благоволение. Бог не благоволява към грешния, безумния и болния, Той не се интересува от онези, които по цял ден ровят в праха. Защо ровят? Загубили са ключа на живота. Те приличат на кокошка, която цял ден рови. Какво търси кокошката? Семена, житни зрънца. Само онзи има право да рови, който някога е сял. Значи в далечното минало кокошката е посадила семенца и днес рови да ги намери. Колкото и да рови, нищо не може да придобие; друг е въпросът, ако господарят ѝ подхвърли нещо. Същото се отнася и до човека, който очаква наготово, други да му подхвърлят нещо. Съвсем друго е, ако човек работи, учи и прилага наученото: Бог помага на такъв човек, Той благославя труда му и му създава добри условия за работа. Както ровенето на кокошката не допринася нищо особено за нея,

така също има знания, които не ползват човека. Някой знае погрешките на хората, знае недостатъците им, но това знание не го ползва. За предпочитане е да знаеш как се изправят погрешките, отколкото да ги посочваш; за предпочитане е да рисуваш, отколкото да критикуваш картините на художника. Лесно е да кажеш, че художникът не е нарисувал добре портрета на някого, че линиите на носа и на устата не са правилни, но мъчно е да ги изправиш. Ще кажеш, че не си даровит. Щом си дошъл на Земята, все имаш някаква дарба. Развий дарбата, която ти е дадена. Ако не можеш да рисуваш, ще признаеш в себе си, че не си работил, а не че не си даровит. Даровит си, но не си работил в това направление; умен си, но не мислиш, затова не вършиш умни работи; добър си, но не прилагаш добротата си.

Като не можеш да прилагаш разумността и доброто, които са вложени в тебе, ти се извиняваш със своите наследени черти от баща и майка, от дядо и баба. Това не е извинение. Срещу всяка лоша черта, придобита по наследство, стои по една добра черта, която компенсира лошата. Приложи добрата черта, работи върху нея – и ти лесно ще се справиш с лошото наследство. Който не работи и не изправя своите слабости, той не е разумен човек; докато не изправи погрешките си, той остава тежен роб. А всеки сам се освобождава от робството: сам се е заробил, сам ще се освободи. Представете си, че сте вързали с въже едно куче и един кон. Кучето ще презризе въжето и ще се освободи, то ще си каже: „Имам зъби, ще ги сложа на работа“. Конят обаче ще остане вързан, той си казва: „Който ме е вързал, той ще ме освободи“. Постъпвайте и вие като кучето и като коня. Ако сами сте се вързали, сами ще се развържете – не чакайте да дойдат хора отвън да ви развързват. Ако други са ви вързали и вие не можете сами да се развържете, тогава приложете философията на коня. Ето защо, като изправяте погрешките си, не казвайте, че сте се уморили и не искате повече да се занимавате с тях: ще изправите до последната си погрешка, няма да оставите нито една

неизправена. „Няма ли извинение за погрешките?“ Извинението иде след изправянето на погрешките; дойде ли преди изправянето, положението ви се влошава – тогава вместо една погрешка ще направите още няколко. „Какво да се прави, като имам слабости, останали от геди и прагеди?“ Дядото може да се извини, защото го няма на Земята, но ти не можеш да се извиниш. Ти си поставен на пост, трябва да изпълниш задължението си. Още със слизането на Земята ти си обещал, че ще изправиш погрешките на своите геди и баби. Ще мислите върху обещанията и задълженията си. Щом имате ум, сърце и воля, можете да работите върху себе си, да развивате дарбите и способностите си и да се изправяте.

И тъй, изправените погрешки определят вашите придобивки. Неизправените погрешки показват какви възможности се крият във вас. Заг всяка погрешка се крие една добродетел, която иде в помощ за изправянето ѝ. Като изправя погрешките си, човек развива ума, сърцето и волята си. „Голямо е злото в света.“ Колкото и да е голямо, злото е временно и ограничено, доброто е вечно и неограничено; злото отслабва, а доброто расте от сила в сила. Като прояви един път силата си, злото отслабва, а с доброто е точно обратно: като се прояви един път, силата му се увеличава. Същото се отнася и до лошите наследствени черти – колкото повече време минава, толкова повече те отслабват; добродетелите обаче растат и се развиват все повече и повече. Някога, в далечното минало, злото е било по-силно, отколкото днес. Доброто привидно е по-слабо, но колкото повече време минава, толкова по-силно става то. Вечността работи за доброто, а моментът – за злото. Доброто има двама помощници: вечността и времето; злото има само един помощник – времето. На хората се говори за добро и за зло, за да не се спъват, да знаят как да се справят със злото и как да усилват доброто. Временните неща не трябва да ви спъват. Защо не се спъвате от въпроса какво ще стане с вас, как ще се прехраните, откъде ще вземете пари и т.н. Яденето и парите са неща от временен характер.

Всички временни неща носят известни опасности след себе си. Например ако бърза и не яде внимателно, човек може да се задави; ако е много гладен, може да открадне хляба на първия човек, когото срещне на пътя си.

И за парите се вършат големи престъпления. Един англичанин пътувал със слугата си за Швейцария. Той носел в раницата си печено пиле и бутилка вино, а слугата – останалите провизии. Господарят мислел да изяде пилето, когато се качва по планинските върхове. Понеже имал слабо сърце, станало му лошо и той изгубил съзнание. Слугата се възползвал от това, отворил чантата на господаря си, извадил кокошката и виното и си хапнал и пийнал добре. Като се нахранил, обърнал се към господаря си и почнал да го разтрива. Като дошъл в съзнание, господарят погледнал към раницата си с желание да си хапне, да подкрепи силите си. В раницата ги нямало нито пилето, нито виното. Той се обърнал строго към слугата с думите: „Защо изяде пилето, с какво ще възстановя силите си?“. Слугата се сепнал от забележката на господаря си, припаднал и изгубил съзнание, но не могъл вече да дойде на себе си. Кой е слугата в дадения случай? Злото в човека. А господарят? Доброто. Значи когато доброто в човека се пробуди за живот, злото отстъпва мястото си и умира. Не плачете за злото, но поддържайте доброто в себе си. Давайте храна на доброто – да се усила, да свърши определената работа. Злото трябва да стане ученик и слуга на доброто, за да изправи погрешките си. Само така човек ще се научи да живее правилно. Велико изкуство е да знае човек как да живее. Това се постига чрез правата мисъл, чрез правите чувства и постъпки. Това е задачата както на хората на Земята, така и на съществата, които живеят на Небето.

От всички се иска права мисъл, право чувство, право действие: това значи съзнателен живот. Ние трябва да живеем съзнателно, за да заслужим вниманието на съществата от разумния свят. Те се интересуват от нас, изучават ни, както ние изучаваме растенията и животните. Колкото по-добре се развива едно дърво и колкото

по-добри плодове дава, толкова повече ни интересува то. Така постъпват и възвишените същества с нас: колкото по-добри плодове даваме, толкова по-голям интерес имат те към нас. Това са сравнения, чрез които човешкият ум се развива. Като прави сравнения и съпоставя фактите, човек започва да мисли правилно. Така той вижда разпределянето на службите на ума и на сърцето си. Ще кажете, че някой страда от неврастения, нервите му са разстроени. Първо той трябва да благодари, че има нерви, и после да пази нервите си, да не се разстройват. Правата мисъл никога не разстройва нервите. При това не трябва да смесвате функцията на мозъка с тази на сърцето. Задачата на сърцето е да изпраща нечистата кръв в гробовете – да се пречисти, и оттам като артериална кръв да се изпрати по цялото тяло. Значи гробовете представляват олтар, на който всеки ден се пренася жертва. На минута се изпращат двадесет всесъждения, които стават жертва на този огън. Като се пречисти, жертвата се превръща в артериална кръв, която се разнася по тялото, за да го храни. В този смисъл дълбокото дишане е необходимо за пречистване на жертвата, която влиза в олтара. В психическо отношение жертвата не е нищо друго освен чувства. Благодарение на въздуха чувствата се пречистват и обновяват тялото.

Който не разбира психическата функция на сърцето, гледа на него като на орган, който има само физиологическо значение. Както мозъкът, така и сърцето и гробовете имат двояка функция: физиологическа и психическа. Като изучава физиологическата им функция, човек постепенно отива към психическата. Сърцето не пречиства само кръвта, но и чувствата; гробовете не пречистват само въздуха, но те са олтар, на който се поставят мислите, чувствата и желанията на човека да се пречистят. Само така човек ще разбере функциите, които те изпълняват. На този олтар гори жертвеникът на Свещения огън, който пречиства и калява нещата. Като се говори за двете функции на мозъка, на сърцето и на гробовете, виждаме, че човешкият организъм изпълнява сложни функции. Какво

ще разберете, ако четете индуската философия, според която човек има седем тела? Всъщност всички говорят за физическото си тяло, само него познават. Апостоли-те и учениците на Христа говорят и за духовно тяло. Апостол Павел казва: „Имам тяло плътско, имам и тяло духовно”. Мъдреците и великите Учители говорят за седемте тела в себе си и живеят в тях. Съвременният човек започва да живее и в духовното си тяло. Това показва, че той работи вече върху духовното си развитие. Той е дошъл на Земята като във велико училище, да изучава първо себе си, а после своя ближен. Казано е в Писанието за човека, че е чудно и страшно създаден. Същият този човек, който е чудно и страшно създаден, след смъртта си изгнива, нищо не остава от него. Значи чудното и страшното не е в това, което гние и изчезва, а в онова, което вечно живее – никоя сила в света не е в състояние да го разруши.

Който приема свидетелството Негово, запечатал е, че Бог е истинен. (33. ст.)

В Божията Истина се крие смисълът на живота. Който намери Истината, намира смисъла на живота и разбира, че той не е временен и преходен, но вечен. Опасно е да се говори на хората за вечния живот, за придобиване на добродетелите: те се обезсърчават, мислят, че нищо не са постигнали. Не е така: животът се развива, човек върви напред, за да постигне крайната цел на живота си. Важно е той всякога да мисли право, да не се заблуждава. Някой писател се хвали със своя стил, говори за красива реч, без да прониква в същината на нещата. Той не знае, че красотата на стила и на речта се крие в Истината. Без Истината нещата имат само външна форма – Истината носи светлина и разкрива същината. Стремете се към Истината, за да осмислите живота си, да не се обезсърчавате. Който е изгубил Истината в себе си, той се обезсърчава, той казва, че никой не го обича. Отчасти е прав. Кое обичате в човека? Истината. Затова е казано: „Възлюбил си Истината в човека”. Щом намерите Истината и я приложите, всички ще ви обичат. Често хората

се обезсърчават от живота, казват, че са остарели вече – нищо не ги подтиква, нищо не ги радва. С младите не се разбират, защото те вървят по своя път, на себе си не разчитат, защото са изгубили знанието и силата си. Какво са знаели? Да играят на хорото. Това е забавление, не е знание. Къде е силата им? В борбата с атлети. Това не е сила, но упражнение. Значи те съжаляват за забавите и упражненията си. Човек се нуждае от знание и сила, които никога не изчезват. Придобие ли това знание и тази сила, той не остарява.

Разсъждавайте добре, за да не изпадате в заблуждение; правете разлика между временните и вечните неща, за да не изгубите времето си напразно. Ако придобивате знание, стремете се към положителното знание, което прави човека силен. Атлетите и борците са силни, но само физически. Те развиват мускулите си за сметка на ума и сърцето си, поради което се деформират. Наблюдавайте борците, за да видите колко деформирани са ностът, ушите, устата им; вратът им е дебел, което показва, че ги очаква катастрофа. Ще кажете, че вратът и на вълка е дебел, защото сам си върши работата. Каква работа върши вълкът? Носи овцете на врата си. При това положение естествено е, че вратът му ще задебелее, но тежко на онзи човек, на когото вратът задебелее. Ако вратът на някого задебелее повече, отколкото трябва, животът му е изложен на опасност. Сега не е въпрос какъв трябва да бъде вратът на човека, не е въпрос какъв трябва да бъде ностът му. Ние не препоръчваме дебелия вратове и широките носове. Ние препоръчваме онзи ум, който може да разрешава трудните задачи; ние препоръчваме онова сърце, което разрешава големите мъчности; ние препоръчваме онази воля, която знае как да постъпва.

Изкуство е да може човек да решава задачите на ума и на сърцето си правилно и да знае как да постъпва пред Бога, а не пред хората. Бог наблюдава движенията на човека, прониква в неговите мисли и чувства и предварително знае как ще се прояви. Той обича правилните линии, независимо от това дали са прави, или криви. Когато ня-

кой греша, Той не го съди, но му казва: „Виж картината, която си нарисувал, и сам дай мнението си, правилни ли са линиите, или не. Намериш ли някаква погрешка, изправи я. Ако не я изправиш, картината ти не може да се приеме в изложбата на разумния свят“. Не се присмивай на погрешките си, нито на погрешките на своя ближен, но търси начин да ги изправиш. Срещаш едного, ранен в ръката, и кръвта му изобилно тече. Не питай защо е ранен, каква е погрешката му, но вземи мерки веднага да го превържеш. Не му ли се притечеш на помощ, кръвта му ще изтече. Като превържеш ръката му, тогава мисли защо е ранен. Той е направил някаква погрешка: или е казал на някого обидна дума, или му е пренял ствал в живота. Важно е пострадалият да изправи погрешката си, а ти, който му превързваш раната, да вземеш поука от неговата погрешка. Каквото и да е страданието на човека, откъдето и да иде то, все има някаква причина за това.

Няма човек на Земята, който може да избегне страданията. Днес всички хора страдат. Светията страда не за своите погрешки и престъпления, а за чужди; обикновеният човек страда за своите грехове. Обаче и единият, и другият страдат за изкупване на погрешки и грехове. Когато страда, светията казва: „Такава е Волята Божия“. Когато обикновеният човек страда, той се запитва постоянно защо Бог му е изпратил толкова страдания. Чрез страданията човек върши някаква работа. Който се отнася съзнателно към страданията, свършва работата си според Божествения план; който няма съзнателно отношение към страданията, в първо време роптае, възмущава се, докато най-после съзнае, че чрез страданията изкупва греховете си. Тогава се помирява с мъчнотиите си и започва да работи съзнателно върху себе си. Като плаща за греховете на хората, светията ще ги научи да живеят добре. Когато човек плаща за своите грехове, в края на краищата пак ще се научи да живее добре. Христос дойде на Земята да понесе греховете на човечеството. Като дойде втори път на Земята, Той няма да плаща дълговете

на хората, но те ще минат през огън, за да се изчистят. Който е чисто злато, ще светне, без да изгори; който не е чисто злато, ще изгори и на пепел ще се превърне.

Сегашните хора се стремят към придобиване на блага, но смисълът на живота не е в благата. Можеш да имаш много блага, а да нямаш възможност да ги използваш. В една приказка се говори за катерицата и за лъва, царя на животните. Катерицата изпълнявала служба на пощаджия, за което лъвът я наградил щедро на старини – дал ѝ на разположение голямо количество орехи. Катерицата погледнала със съжаление към орехите и въздъхнала: „Защо ми са тези орехи, когато нямам зъби, с които да ги чупя и да вадя ядките им?“. В същото положение се намират повечето хора днес: те придобиват богатство, когато не могат да го използват. Защо им са благата на живота, когато зъбите им са опаднали и не могат да ги използват? Защо падат зъбите на катерицата? Защото живее добре. Защо падат зъбите на хората? Защото не живеят добре. Където и да се обърнете, навсякъде виждате неправдата. Хората падат, стават и за всичките си погрешки приписват вината на Господа. Те са несправедливи и към себе си, и към своите близки.

Когато Адам яде от забранения плод, Бог го попита: „Защо наруши заповедта Ми?“. Адам отговори: „Господи, жената, която ми даде, ме накара да ям от този плод. Аз мислех, че тя ще бъде умна, а не излезе така“. После Бог попита Ева защо яде тя от забранения плод. Тя отговори: „Змията ме изкуси“. Най-после Той попита змията защо е накарала първите човеци да ядат от забранения плод. И тя се оправда, като каза, че е искала да ги направи учени. Тогава Бог прокле змията от този ден да се влачи по корем и да се храни с пръст. На човека каза: „От пръст си направен и в пръст ще се превърнеш“. Какво представлява пръстът? Смъртта. Змията ще се храни с пръст, т.е. ще мине в смъртта; и хората изкарват храната си от пръстта. В широк смисъл думата *пръст* означава месоядството. То води към страдания, нещастия и болести. За да се излекува от тях, препоръчват

на човека вегетарианска храна. Следователно вегетарианството не е нищо друго освен метод за лекуване. Докато се излекуват, хората и народите трябва да се хранят с листа, т.е. с растителна храна. След това ще дойдат до истинската храна – плодоядството, което беше първата храна на хората в Рая.

Другояче казано, истинската храна на човека се заключава в светлите мисли, възвишените чувства и благородните постъпки. Това са плодовете на живота, с които хората трябва да се хранят в бъдеще. Само така те ще разберат Словото Божие и ще се ползват от Него. Не се ли хранят с тези плодове, придобивките и успехът им ще бъдат временни. При това положение те ще бъдат като катерицата, която спечелила много орехи, но нямала вече зъби да ги яде. При временния успех все ще придобиеш някакво благо, но понеже нямаш вече зъби, други ще се ползват от твоего благо. „Който приема свидетелството Негово, запечатал е, че Бог е истинен.“ Съзнаваш ли, че Бог е истинен, ти си придобил истинската свобода. Бог е образец на всичко, към което ние се стремим, Бог е идеалът на човешката душа. Ще кажете, че се стремите към съвършенството. Само Бог е съвършен, следователно вие се стремите към Него. Не е важно дали всички съзнават това, важно е, че съвършенството е идеал на човека. Той е недоволен, безпокои се постоянно, че не е дошъл до съвършенството, не е постигнал идеала си.

Като се наблюдава, човек сам вижда за колко неща се безпокои и смущава. Той е подобен на онзи, който има лотариен билет и очаква тегленето на лотарията: намира се още в положението на човек, канен на голямо угощение или на концерт, и очаква да види мястото, което му е определено. Всеки иска да бъде на първо място, всъщност най-доброто място за концерта е третото място. Въпреки това, когато ходя на концерт, обикновено сядам на второ място. Това число, двойката, ми е дадена за работа. Аз работя с числото 29. Като събера цифрите $2+9=11$. Като събера двете единици, получавам числото 2. Това е най-недоволното число в живота. И досега още не

съм му намерил мястото: където и да го сложа, все не е доволно. То прилича на красива мома, която никои не може да задоволи. Единственото нещо, с което може да се задоволи тя, е женитбата. Затова съм решил да оженя двойката: като се ожени и роди дете, тя ще се задоволи. Да се говори на хората за числата, за техния вътрешен смисъл, това е малко смешно и невероятно. Кога се смее човек? Когато нещата не могат да станат. Всяко нещо, което повидимому не може да стане, всъщност става.

Когато ангелите казаха на Сара²¹, че ще роди син, тя се засмя и си помисли: „На млади години не е станало, че сега ще стане“. Човек се смее пред реалността, която се проявява; където не се смее, там загазва. Числото 2 показва, че човек трябва да мисли, да чувства и действа правилно. Може ли да мисли, да чувства и постъпва правилно, човек е доволен вече, решил е задачата на числото 2 – строгото и недоволено число в живота. Двойката е число на Сатурн. Него само тройката е в състояние да го задоволи. Като види числото 3 – число на Венера, Сатурн се усмихва, става весел и доволен. Той е недоверчив, на никого не дава кредит. Види ли Венера, той отваря сърцето си за нея и казва: „Има едно добро в света“. Кое е доброто в света? Любовта. Отворете сърцата си за това добро и работете с него. Желая всеки да даде път на Любовта в себе си и да я прилага навсякъде в живота. Любовта разрешава всички мъчности, всички противоречия и недоволства. Приложете Любовта и вървете напред.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*1 декември 1935 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

ТРИТЕ КНИГИ

В 10. глава от Евангелието на Йоана се изнася спорът между учениите юдеи и Христа. Спорът се отнася до произхождението на Христа – дали е от Бога, или не. Чудно е как тези учени, които вярваха в пророците, в Бога, не можаха да се проникнат от светлината, която Христос носеше, за да разберат Словото Божие. Каквото е било положението на тогавашните учени, такова е положението и на сегашните хора. И те спорят върху религиозни и духовни въпроси, като считат своето верую за най-право. Всички вярват в известна идея, но има нещо неясно в тяхното верую. Ако днес подложат хората на изпит за тяхното верую, малцина ще издържат. Например някой минава за търпелив, но ако гоиде при него сто пъти наред един и същи просяк, той ще се разгневи и ще го изгони. Къде остана търпението му? За свое оправдание той казва: „Да ме безпокои този просяк 10-15 дни наред – може да се понесе това, но сто пъти да ми се явява пред лицето, това е непоносимо“.

Казва се в Писанието, че Бог е дълготърпелив. Какво представлява търпението, защо Бог трябва да търпи? Защото без търпение нищо не се постига. Почти 99% от работите в живота изискват търпение. Какъв е поводът за търпението? Има външен и вътрешен повод. Търпение, което се дължи на някакъв външен повод, е неволя. Например гладен си, искаш хляб, но трябва да търпиш – житото още не е смляно. Ще чакаш, докато се смели житото, докато хлябът се омеси и опече: щеш не щеш, ще търпиш. „Не мога да търпя!“ Както ти не можеш да търпиш, така и тебе не могат да търпят. Дал ти е някой работа, която трябва да свършиш в определен срок. Ако не я свършиш навреме, ще стоят над главата ти, ще чакат час по-скоро да я предадеш. Които ти е

дал работата, не може да търпи, но и ти, който си я взел, губиш търпение – и двамата сте нетърпеливи. Има случаи, когато някой търпи по отношение на положителните прояви на хората, друг търпи по отношение на отрицателните прояви. Слугата например може да търпи положителните прояви на господаря си, а може да търпи и отрицателните му прояви. Положителна проява на човека е точността, но тя не е всякога в интерес на слугата, обаче той търпи. Неточността е отрицателна проява, но слугата и нея търпи. За такъв слуга се казва, че е търпелив. Значи случва се, че слугата е търпелив, а господарят – сприхав; и обратно: господарят е търпелив, слугата – сприхав. Добре е, когато и господарят, и слугата са търпеливи.

Какво е нужно на човека, за да търпи? Правилно разбиране на живота. Който разбира добре законите на живота, е търпелив. Той не се спира върху временните неща – знае, че те носят временни блага, които са подобни на позлатени предмети. Те са ценни, но мине ли известно време, те се изтриват, губят стойността си. Вечните неща са Божествени и като такива никога не губят цената си. Като се говори за вечни и временни неща, хората се спират върху мисълта за този и за онзи свят: за тях този свят е временен, а онзи – вечен. Те си представят онзи свят като земния: и там има ядене и пиене, жилища, църкви и др. Според тях всичко, каквото има на Земята, има го и на онзи свят. Хората поддържат тази мисъл с думите, изказани в Господнята молитва: „Както на небето, така и на земята”. Обаче като се говори за животните, казват: „Животно е това!”. Те искат да кажат, че животното няма съзнание. Не е така – животното има съзнание, което е на по-ниска степен на развитие от човешкото. Божественото начало в животното още не е пробудено, както в човека, но все пак съществува. Животното е животно, човек е животно и човек, ангелът е човек и Бог едновременно.

Животинското, човешкото и Божественото естество в човека говорят за различните степени на съзнанието.

Човекът като съзнание, средно по степен, заема средно положение между животното и ангела. Тази е причината, поради която той притежава и животински, и човешки, и ангелски качества. Гневът, нетърпението, безправие то са животински качества. Някой се хвали със силата си и казва: „Каквото пожелае, мога да го направя“. Така постъпва и животното. В животинското царство правото е на страната на силния, в човешкото и ангелското не е така. Докато е малко, детето се подчинява на майка си и на баща си; като порасне и стане момък, не се подчинява вече. Защо? Защото е силен. Силата на големия, на възрастния човек не показва още, че правото е на негова страна. Той е силен само на физическия свят, но не е силен в духовния и в умствения. Ето защо, като се говори за истинския човек, трябва да знаете какви са неговите качества, които го определят като човек.

И тъй, невсякога физически силният има всички права в живота и невсякога слабият е на последно място. Големият чук може да смаже гвоздеа, но има малки и яки гвоздеи, които се противопоставят на чука. Това зависи от качеството на метала, от който е направен гвоздеят. Богатият е силен, но невсякога. Ако е тщеславен, той ще направи много пакости и ще изгуби силата си. Богатият и разумен човек ще направи такива добрини, от които ще се ползват много хора. Той има дълбоко разбиране за живота и за Природата, той е в правилни отношения с всички добри хора, с разумните същества, с цялата Природа. За него всичко окръжаващо е живо – камъните, водата, въздухът са живи. Следователно всичко, което Бог е създал, е живо и се движи. Затова учените казват, че животът е движение. Вярно е – където има живот, има и движение. Според едни животът произвежда движението, а според други движението произвежда живота. Излиза, че животът е резултат на движението. Значи движението е причина, а животът – резултат. Всъщност животът не може да се разглежда като резултат. И нисшите същества смятат всичко, което се движи, за живо. Например ако кучето стои при кола, която не е в движение, то

не лае; щом колата потегли, кучето започва да лае – то мисли, че тя е жива, и тича след нея.

Много хора постъпват несъзнателно като кучето: като видят, че някоя кола или колело в живота се движи, те хукват след него и се чудят защо Господ е позволил на това колело да се движи. Много естествено: колелото се движи, понеже някое разумно същество го управлява. Следователно стане ли нещо особено в твоя живот, не питай защо Господ е позволил да стане това нещо – причината се крие в някое разумно същество. Ако обидиш някой силен човек, мислиш ли, че той ще ти прости? Ще ти удари една-две плесници и ще те повали на земята. Ще питаш ли след това защо Господ е позволил на този човек да те бие? И той ще пита защо е позволил на тебе да го обиждаш. Ако на тебе е позволено да обиждаш, и на друг се позволява да ти удари една-две плесници. Ако искаш да не те бият, кажи на човека нещо хубаво. Кажи му, че е силен, добър, разумен, пожелай да ти каже как е работил, че е придобил такива добри резултати. Така ще видиш, че той е започнал от прости упражнения, от малкото, и постепенно е дошъл до голямото. Дъбът израства от жълъд, а не от голямо дърво; яйцето се снася и от него се излюпва пиле. И човек постепенно израства: от малко дете той става юноша, възрастен и най-после остарява.

Растенето е процес, при който нещата постепенно се увеличават както във физическия, така и в духовния свят. И в доброто, и в знанието, и в богатството човек постепенно расте – той не може да бъде изведнъж много добър. Като не разбират проявите на живота, някои се чудят защо бащата оставя на малкия си син повече пари, отколкото на големия. Малкият е по-добър, по-разумен от големия, затова бащата му оставя повече средства. Ще кажете, че бащата е несправедлив. Не е така! Какво ще направите, ако ви дадат да напълните два чувала с жито? Единият чувал е здрав, а другият има на средата две дупки. Разумният земеделец ще напълни здравия чувал догоре, а скъсания – само до половина, където са дупките. Ще кажете, че малкият син заслужава повече внимание,

отколкото големият. Не е въпрос за заслуги, въпросът е до възможностите, които се крият в човека. Малкият син има по-големи възможности да възприема и обработва нещата. Ето защо, преди да се произнесете за нещо, първо мислете, а после говорете. Не се сравнявайте с онези, които имат къщи, грехи, пари и др. Ако искате да имате всичко, каквото другите имат, трябва да отидете при тях, при условията, в които те живеят. Трябва ли ученикът да желае това, което имат възрастните? Ученикът е влязъл в училището да учи. Трябва ли вярващият да иска за себе си това, което има безверникът? Вярващият има отношение към духовния живот, докато безверникът се интересува само от физическия живот.

Сега и вие се интересувате от духовния свят, искате да знаете какво представлява той. Чудно нещо! Вие сте излезли от духовния свят, слезли сте на Земята и всичко сте забравили. Мислите, че каквито сте на Земята, такива ще бъдете и на онзи свят. Това е все едно да мислиш, че както влизаеш с водолаз в морето, ще може със същото облекло да влезеш и в обществото. Това е невъзможно! Във водолаза ще бъдеш със специални грехи, но отидеш ли между хората, ще бъдеш облечен тъй, че да приличаш на тях, иначе ще ги изплашиш. Следователно грехата, с която е облечен човек на Земята – физическото тяло – не представлява истинския човек. Влезе ли с тази греха в духовния свят, той ще изплаши съществата там. Ще съблечеш земната си греха, ще я оставиш тук, а с духовната ще отидеш на онзи свят. Каква е разликата между духовния и светския човек? Ще кажете, че духовният човек е вярващ, а светският – безверник. Това не е съществено различие, защото и духовният, и светският вярват, но в различни неща. Светският е привидно безверник, но всъщност и той вярва в нещо. И какво виждаме в края на краищата? Безверникът си е направил къща, децата му са здрави, добре възпитани; вярващият няма къща, децата му боледуват, не се учат добре.

Следователно когато правите разлика между две неща, трябва да изтъквате някое съществено качество. Напри-

мер ако правите разлика между желязото и златото, няма да изтъкнете различието в твърдостта им, а ще спрете вниманието си на действието на кислорода върху тях. Желязото се окислява, а златото не се окислява, въз основа на това свойство желязото се счита за неблагороден метал, а златото – за благороден.

И хората като металите се делят на добри и лоши, на благородни и неблагородни. Добрият човек дели ханката си със своя ближен, лошият взема ханката от устата на ближния си; добрият е щедър, раздава от богатата си на всички, лошият е алчен, с ненаситно око. Тъй щото когато се изучавате, наблюдавайте се, за да видите какви чувства ви владеят: егоистични или хуманни. Ще кажете, че сте културни, образовани хора. Оставете културата и образованието настрана. Съвременната култура не е нищо друго освен позлатяване или посребряване на предметите. Някой е бил в странство, завършил е някаква наука и мисли, че е образован и културен човек. Каква култура е тази, която изменя естеството на човека и го застава да изопачава нещата? Истинска култура, истинско знание е онова, което буди човешкото съзнание и му дава условия да се прояви така, както Бог го е създал първоначално. Какво мислиш за себе си, това не е важно: че си свободен, че си завършил един-два факултета, това не показва още, че си културен, че си истински човек.

Отличителното качество на човека е мисълта. Като мисли, той прави разлика между добро и зло, между бяло и черно. В противен случай той е спял, нищо не вижда. Ето защо се казва, че изпитанията и страданията дойдоха, за да застава човек да мисли, да развива ума си, да различава противоположностите в живота. Когато яде овца, вълкът се радва, че има какво да си хапне, но същевременно той се готви да нападне друга овца. Това показва, че той не мисли. Вълкът има ум, но не мисли, обаче истинският човек не постъпва така. Съзнанието на много хора не се различава от това на вълка. Някой минава за религиозен или духовен, но без колебание взема ножа и отива в курника да заколи една кокошка. След това

жената изчиства kokoшката и я сготвя добре. Като се нахранят, и двамата благодарят на Бога, че е промислил за тях. На другия ден ще заколят агне, ще одерат кожата му и ще го опекаат. Ако вълкът си позволи да нападне една овца и да я изяде, считат, че това е престъпление. Тогава всеки има право да го убие. Защо човек има право да коли kokoшки и агнета и да ги яде, а вълкът няма право? Ще кажете, че вълкът постъпва по-жестоко с тях. Не е така: от гледище на Божественото съзнание, на висшия морал, и в двата случая престъплението е еднакво. Затова казваме, че бъдещето на вълците не е добро – те ще бъдат изтребени от лицето на Земята.

Всички месоядни животни ще бъдат унищожени, няма да станат наследници на Земята. Законът е един и същ и за месоядните животни, както и за хората, които постъпват като тях. Първо ще изчезнат кръвожадните животни, а след тях – лошите хора. Ще кажете, че това трябва да се докаже. Времето ще го докаже. Не всяко нещо, което се доказва, е вярно. Има неща, които не могат да се доказват, но времето ги хроникира. Който доживее това време, ще бъде свидетел на думите ми. Преди години присъствах като слушател на едно угавно дело. Обвиняемият имаше 20 души свидетели, а пострадалият – само един. Като наблюдавах свидетелите на обвиняемия, видях, че всичките приличаха на него. Единственият свидетел на противната страна, добър и честен човек, приличаше на пострадалия. Казах на приятеля си, който беше с мене, че правото е на страната на този, който има само един свидетел. И наистина, когато започна разпитът на 20-те свидетели, те изпаднаха в противоречие: даваха показания ту като очевидци, ту като такива, които са чули само за престъплението, като забравяха какво са казали първия път. Лъжата им се хвана и в края на краищата съдията даде право на онзи, който имаше един свидетел, а обвиняемия осъди.

Значи невсякога многото свидетели изнасят Истината. И сто души свидетели да имате на ваша страна, ако не говорят истината, те не могат да изнесат правото.

Може да имате един свидетел, но да говори истината – тя не се нуждае от много доказателства. Човек трябва да работи върху себе си, да развива ума и сърцето си, да мисли и чувства правилно. Така той ще различава правото от кривото, доброто от злото, истината от лъжата. Като срещне човек, който не постъпва правилно, ще му каже истината, ще му помогне да види погрешките си. Кажете ли, че го обичате и не можете да му изнесете погрешките, вие сте на крив път. Според мене човек най-лесно говори истината на онзи, когото обича. Майката наказва детето си, посочва погрешките му, защото го обича. Наказание, наложено от любов, е намясто. Какво трябва да прави майката, когато види, че детето ѝ се навеселва над кладенеца? Ако започне да му се кара, може да го стресне и то да падне в кладенеца. Щом вижда опасността, тя веднага му удря една-две плесници и то пада настрани, далече от кладенеца. Така тя го предпазва от нещастие, което може да му се случи. Като падне на земята, детето ще заплаче, но очите му ще се отворят.

Следователно всяка плесница, която отваря очите на човека, е благословение; не може ли да ги отвори, тя не е намясто. Когато добрият човек бие, това е благословение: чрез ръката той предава част от енергията си, която струва хиляди и милиони. Страшно е, ако лош човек ви удари плесница – тя носи разрушение и загуба. Като знаете това, пазете се от лошите хора. Ако лошият бие добър, праведен човек, той ще вземе от неговите енергии и ще се нагърби с неговия кръст. Римските войници биха Христа, поругаха се с Него, но пое част от страданията Му. Апостол Павел²² гонеше християните, взе участие в убиването на Стефан²³, но в края на краищата пое неговата работа – сам той стана християнин и тръгна да проповядва Христовото учение. Сегашните хора се нуждаят от право разбиране на нещата, за да знаят, че постъпките им определят тяхното място в живота. Изобищо постъпките на човека показват радости ли ще има, или скърби. „Баща ми е добър, способен човек,

знае да свири и да пее добре. А щом баща ми е добър и способен, и аз съм такъв.“ Баща ти не познавам, тебе познавам. Вземи тогава цигулката и започни да свириш и да пееш. Ако свириш и пееш добре, ще разбера, че и баща ти е бил добър музикант. Колкото и да ми говори вълчето за баща си, аз познавам баща му. То ще каже, че баща му е добър, великодушен. Щом видя вълчето, аз зная вече какъв е баща му, няма защо да ми говори за него и да го препоръчва. Ще се хвали някой, че се движи в общество на учени, на просветени хора. Това не ме интересува – за мене е важно какъв си и как постъпваш. Ако си разумен – и приятелите ти са разумни; ако не си разумен – и приятелите ти не са разумни: подобното подобно привлича.

Работете върху себе си, за да различавате доброто от злото. Кажете ли, че не може без погрешки, без зло в живота, вие сте на крив път. Не може без външни погрешки, но не и без вътрешни. Външните погрешки лесно се изправят, а вътрешните – мъчно. Животът не търпи вътрешни погрешки – те са опасни, водят към смърт. Адам и Ева направиха една външна погрешка, заради която ги изпъдиха от Рая. Ако за една външна погрешка ги изпъдиха от Рая, можете да си представите какво щеше да бъде положението на сегашното човечество, ако бяха направили вътрешна погрешка. Те ядоха от забранения плод, понеже не различаваха доброто от злото. Яденето е външен процес. Ще кажете, че първите човеци проявиха непослушание и ядоха от забранения плод. Наистина, Адам и Ева ядоха от забранения плод, но хората и до днес още не са престанали да ядат от този плод. Всяка крива присъда, всяка неестествена любов не са нищо друго освен ядене от забранения плод. Ако разубедиш някого в неговата вяра, ти му даваш плод от забраненото дърво. След това този човек ще те пита в какво вярваш, за да вярва и той в същото. Какво ще му отговориш? За да му предадеш своето верую, покани го да живее при тебе една година – и каквото правиш ти, и той ще го прави. От последствията на своя живот ще разбереш право ли

е твоего верую, или не е право. Искаш ли да разбереш какво е твоего верую, приложи го в живота си.

Мнозина говорят за новите идеи, които ще преобразят света. По какво се познават тези идеи? Не е достатъчно само да се говори за нови идеи и да се очаква от тях нещо, без да се придобият никакви резултати. Не е нова тази идея, която не може да произведе преврат в човека. Не е чиста и здравословна онази храна, която не носи здраве и живот за човека. Не е чист онзи въздух, който не пречиства кръвта и от венозна не я превръща в артериална. Чистият въздух носи Божествено благо и прониква в кръвта, пречиства я и обновява човека. Чистият въздух играе роля на инспектор в човешкия организъм. Като влезе в гробовете, той пречиства кръвта и се подписва, че тази чиста червена кръв може свободно да пътува по тялото. Така постъпват инспекторите на културните индустриални държави. Те преглеждат индустриалните произведения на своята държава и като ги одобряват, пуцат ги из целия свят. Няма ли такива инспектори, индустриалните произведения минават от държава в държава, но зле препоръчват своите производители.

И тъй, всяка нова идея, всяко ново учение или верую имат отличителни качества, по които се познават. Който има ново верую, той постъпва по нов начин, съвършено различен от старите. Ако си търговец, няма да говориш за стоката си, но тя сама ще говори за себе си. Ако си вярващ и духовен, няма да казваш на хората, че Бог те обича, но така ще се проявяваш, че хората ще те обикнат. Обичат ли те хората, това показва, че Бог те обича; ако не те обичат, ти не вършиш Волята Божия, не вървиш в правия път. Тогава нещастията и страданията ще те следват едно подир друго: болести, бедността, нещастия, противоречия и др. Всички страдания, мъчности и противоречия не са нищо друго освен методи за възпитание. Наложил ли ви се един от тези методи, не питайте кой е причината за това и не считайте окръжаващите за виновници за вашите страдания: всеки сам е виновен за страданията си. Страдаш, боледу-

ваш, обедняваш – има причини за това. Няма нищо скрито-покрито в света: който се е отклонил от правия път и не изпълнява Божията воля, неизбежно страда. Някой минава за учен човек, но въпреки това страда – значи не е истински учен. Който постъпва по Божия закон, той е истински учен, той има положително знание. Ако не постъпваш по Божия закон, всичко ще изгубиш: и знание, и сила, и богатство, и младост, и щастие.

Приложение, работа се иска от всички. Някои вярват в Христа, в Бога, но очакват всичко наготово. Те мислят, че на онзи свят ще ги посрещнат с колесница, с музика и песни. И това е възможно, обаче важно е как са живели на Земята. Ако тук са прилагали Божия закон, добро ги очаква на онзи свят; ако тук не са живели добре, и там няма да живеят добре. Ще кажете, че Бог е Любов. Любовта не търпи погрешки и престъпления; тя мълчи, не съди никого, но чисти света, тя е огън, който изгаря всичко нечисто. Вън от нея могат да се вършат престъпления, но вътре в нея никакво престъпление не се позволява. Казано е в Писанието, че Любовта е дълготърпелива. Вън от себе си тя всичко търпи, но вътре в себе си не допуска никаква нечистота и погрешка. Любовта изисква абсолютна чистота, същото изискват и Мъдростта, и Истината. Вън от себе си Мъдростта търпи глупостите и невежеството на хората, но в себе си не ги допуска; вън от себе си Истината допуска всякакво ограничение и робство, но в себе си не ги допуска. Христос казва на учениците Си: „Бъдете свършени, както е свършен Отец ваш небесни“. Бог е свършен в Своята мисъл, следователно и човек може да бъде свършен в мисълта си. Външно той може да допусне някаква погрешка, но дойдете ли до вътрешния живот, до проявите на своята душа, там никакви погрешки не се допускат. Не можеш ли сам да се прецениш и да гадеш отчет на своите мисли, чувства и прояви, други ще те преценят и осъдят. Външният свят е крайно справедлив отвън и крайно несправедлив отвътре; духовният свят е крайно низходителен отвън и крайно възискателен отвътре. За да

се справя с външния и вътрешния си живот, човек трябва да има будно съзнание, да различава проявите си.

Казано е в Писанието: „Да се облечем в Христа“. Обличането се предхожда от събличането. Значи човек трябва първо да се съблече, а после да се облече. Религиозните и духовните хора мислят, че са облечени вече с грехата на Христа. Малцина обаче са облечени – повечето християни още не са облечени в новата греха. За да се облекат в новата греха, те трябва първо да съблекат животинската си греха. Новото е грехата на Любовта. Който е облякъл тази греха, той е намерил правия път на живота, той живее в истинската светлина. Мнозина живеят в тъмнина, но се заблуждават, като мислят, че са придобили някаква светлина. Те гледат картините на различни художници, посещават кина и представления и мислят, че това е действителният живот. Всъщност истинската светлина не е нито на платното на киното, нито в театъра, нито в картините на художниците. На платното гледате хора, които говорят, движат се, плачат, но това не е действителност. Ако отидете зад платното, ще видите, че там има един апарат, в който се поставят картините, чието изображение се проектира върху платното. Така и духовният живот се проектира на Земята в образи и картини, които се движат, говорят, смеят се и плачат. В този смисъл земният живот не е нищо друго освен проекция на духовния. С други думи казано, земният живот е сянка на духовния.

Духовният човек се отличава с мир, търпение и чистота, неговите постъпки са проникнати от искреност и справедливост. Светският човек обаче не се е освободил от неправдата: каквото предприеме, все ще наруши някой Божествен закон. Следователно от всички хора се изискват чиста мисъл, чисти чувства, чисти постъпки. Чистотата е качество на Божествения свят. Достатъчно е да ви посети една Божествена мисъл, за да се ползвате от благословението на Божествения свят – той носи условия за растене и развиване на човека. Тъй щото който иска да се развива правилно, трябва да поддържа връзка-

та си с Божествения свят. Помнете – Божественото повдига човека: Божествените мисли внасят светлина в ума, Божествените чувства внасят топлина в сърцето, а Божествените постъпки внасят сила в тялото. Мислите имат отношение към умствения свят, чувствата – към духовния свят, а постъпките – към физическия. Умственият, духовният и физическият свят откриват красотата на живота. Най-близо до нас е физическият свят, който ни запознава с Бога. За някои хора съществува само един свят – физическият, и в него вярват; вън от този свят те нищо не виждат и не признават. Обаче Христос казва: „Ако не вярвате в Мене, вярвайте в Онзи, Който Ме е изпратил“.

Вярата има отношение към опита. Опитвайте гумите, които Христос говори, за да Го познаете и да повярвате в Него. Ще кажете, че не знаете къде е учил Христос. Това нищо не значи: има хора без диплом, които знаят повече от онези, които са завършили университет и са получили диплом. Първите лекуват болни, помагат на страдащи, носят доброто в себе си, а вторите не припознават тези качества. Добрият и свят човек се познава по благословението, което носи на хората. Влезе ли в някой дом, където има болни, нещастни и бедни, на всички помага. Той е скъпоценен камък, който отразява и пречупва добре слънчевата светлина, той е цвят, който разнася благоуханието си надалече. Всички трябва да бъдат такива скъпоценни камъни и цветя, за да се ползват от знанието, което новите професори агенти ще ви преподават. Те ще насочат вниманието ви към неща, за които никога не сте мислили.

Често хората говорят за любов, за обич, но още не могат да ги проявят правилно. Само да се говори за любов и за обич, без да се прилагат, това е теория, т.е. книжно знание. Казвате например, че обичате хляба. Мислите ли, че като ядете хляб, вие го обичате? Да обичаш нещо и да го изядеш, това още не е обич. Любовта се отличава с особено качество: да любиш някого, това значи да виждаш Бога в него и да го обичаш заради Бога.

Докато гледате на човека като на същество, в което Бог живее, вие можете да го любите. Той може да не съзнава това – важно е вие да го съзнавате и да виждате Божието присъствие в него. Само при това положение вие можете всякога да му правите добро. Любовта не прави разлика между хората – тя не ги дели на бедни и богати, на учени и прости. Когато дава чаша вода на човека, не обръща внимание на външността му: както и да е облечен, тя му подава вода с любов с внимание. Откъде знаете какво се крие в бедния и в богатия? Външно бедният е скромно облечен, със стари, износени дрехи, но вътрешно е богат – той може да е светия. Богатият, облечен с нови скъпи дрехи, може вътрешно да е беден или да е някой нехранимайко. Като постъпвате еднакво и с двамата, вие ги сближавате, правите ги приятели. Щом се сближат, те се обменят: единият предава на другия това качество, което му липсва; след време и двамата се изравняват. Приятелство съществува при взаимна обмяна от двете страни. Само така хората се изравняват и уякчават връзките си.

Ще кажете, че обичате и Господа, и хората. Щом говорите за любов, ще ви поставят на изпит. Момък обича една мома, но бащата на момата не е разположен към момъка. Това е първото изпитание, което той среща на пътя си. Вместо да търси начин да се помири с бащата, момъкът настройва и момата против баща ѝ. Той ѝ казва, че щом се оженят, ще се отделят, няма да останат в бащиния ѝ дом. Докато момъкът внася лоши чувства в момата, не може да се говори за любов. Който люби, никога не изпитва лоши чувства към хората. Любовта примирява човека както със самия него, така и с окръжаващите. Влезе ли лошо чувство в човешкото сърце, това показва, че дяволът се е настанил там. Страшно е да гадете място на дявола в сърцето си. Влезе ли дяволът в някоя къща, иде запустението.

В един манастир умрял главният игумен и оставил сметките си неуредени. Заместникът му поел работата, но се видял в чудо, не могъл да оправи обърканите смет-

ки на своя предшественик. За да се справи с новото си положение, той се молил дълго време на Бога да му се яви по някакъв начин старият игумен, да вземе участие в оправяне на сметките. Най-после молбата му била чута. Явил се старият игумен, но донесъл такава миризма в манастира, че всички трябвало да го напуснат. От този ден манастирът запустял. Страшно е положението на човека, който влиза в сдружение с дявола. Някои казват: „Стани съдружник с дявола, докато минеш моста“. По-добре да минеш моста сам, отколкото с дявола. Не правете връзка с дявола, не заставяйте стария игумен да излиза от ада да оправя работите ви. Това значи: не се връщайте към миналото си, чрез него да оправяте работите си. Миналото е изиграло ролята си. Дръжте се за настоящето, което подготвя условията за бъдещето.

Мнозина искат да знаят какво е било миналото им, за да си обяснят причината за страданията. Не се ровете в миналото си. Спомнете си пословицата „Да спи зло под камък“ – и вървете напред. Казано е в Писанието: „Ще залича греховете им и няма повече да ги споменавам“. Следователно не извиквайте в паметта си това, което Бог е хвърлил зад гърба Си. Забравете старите си погрешки и не правете нови, да не би Господ, като види новите, да види и старите. Не заставяйте Господа да отваря книгата на старите възпоменания, да види какво е писано там – тогава положението ви ще стане по-лошо, отколко е било първоначално. Ако Господ си спомни за вашето минало, и вие ще си го спомните – така ще дойде грехът. По-добре е Бог да отваря книгата на живота, да вижда доброто, което сте направили, и да си спомняте за него. Човек се радва, когато Бог отваря книгата на живота и преглежда добрините, които е направил. Той страда и скърби, когато Бог преглежда погрешките и престъпленията, които човекът е направил. Като знаете това, не питайте защо идат радостите и скърбите. Не заставяйте Бога да отваря книгата на миналото – нека отваря книгата на живота на настоящето, в което се пише красивото и доброто.

И тъй, Бог пише в три книги: в едната записва погрешките на хората, във втората – добрите им дела, а в третата – възнаграждението, което се определя за добрите постъпки. Доброто е общо за всички хора, за всички живи същества. Доброто за едного трябва да бъде добро за всички, злото за едного трябва да бъде зло за всички. В целия свят добрите хора си приличат, те са от една школа; също така и лошите хора си приличат. Добрият човек навсякъде е добър, лошият навсякъде е лош, геният навсякъде е гений, светията навсякъде е светия. Каквото и да се говори на хората, те свеждат всичко към страданията и питат защо страда човек. Страданията идат за изправяне на погрешките. Мъчно се носят страданията, но без тях животът щеше да бъде два пъти по-лош. Със страдания е лошо, но без страдания е два пъти по-лошо. Ако страданията не вкарат човека в пътя на доброто, не са намясто; и ако доброто не му донесе благата на живота, и то не е намясто. Тогава човек минава през трите книги, за да дойде до убеждението, че всичко, което се случва в живота му, е добро.

Всичко, каквото прави човек, се пише; всичко, каквото е правил, е написано вече. Благодарение на това, което той е написал и пише в първата и втората книга, се определя неговото бъдеще. Ако страдате, радвайте се, че отваряте книгата на доброто; ако не сте добри, радвайте се, че отваряте книгата на възпоменанията, за да разберете защо не сте добри и да намерите причината на нещата. Любовта се проявява в книгата на миналото, когато човек е правил погрешки; Мъдростта се проявява във втората книга, когато той се е изправял и е вършил добри дела, а Истината – в третата книга – книгата на възмездието или на възнаграждението. Любовта показва пътя към доброто, а Мъдростта – пътя към Истината. Любовта изправя и повдига човека. Дойдете ли до Любовта, няма да се спрете там, а ще продължите по-нататък – да намерите Мъдростта и Истината. Само така ще влезете в Божествения свят и ще се ползвате от Божиите блага.

Сега аз искам да ви избавя от заблужденията, да избавя гвоздеите от главите ви, които ви смуцават. Вие тъпчете само на едно място и мислите, че сте изгубили времето си напразно. Искате да оправите живота си, да подобрите положението си, но не знаете как. Ще оправите и живота си, и работите си, ако любите, ако сте разумни и истинолюбиви. При това положение не можете да се оплаквате от мъчнотии и страдания. Ще кажете, че Йов е бил праведен човек, но въпреки това е минал през големи страдания. Йов беше голям агент, той мина през изпитания и страдания, за да се изпита любовта му. Той беше богат човек, имаше на разположение ниви, говеда, стада, добри синове и дъщери. Всичко това му се взе, но той пак остана верен на Бога. Христос мина през още по-големи страдания, но издържа докрай. Той увисна на кръста и каза: „Господи, да бъде Твоята воля. В Твоите ръце предавам Духа Си“. Той се моли да Го отмине чашата на страданията, но като не се отмени, прие я с любов. Страданията обаче Го повдигнаха. Големи бяха противоречията на Христа, но Той не възропта. Пред Него се отвори третата книга и там се написа възнаграждението Му – възкресението.

Ще кажете, че има добри хора на Земята. Има хора външно добри, има и вътрешно добри. Ако човек е само външно добър, малцина ще го обичат; ако е вътрешно добър, повече ще го обичат; ако е и външно, и вътрешно добър, всички ще го обичат. Ето защо човек трябва да бъде добър и в двата свята – във външния и във вътрешния. Във всичките си вземания и давания да бъде честен, изпълнителен като търговец, който не взема и не дава полици, но не оцелява и не подяжда нито себе си, нито ближните си. Разумният свят обича точността. На Земята ние разполагаме с Божествените енергии, но нямаме право да злоупотребяваме с тях, никой няма право да изразходва повече енергия, отколкото е нужно. Човек не живее само за себе си, следователно той трябва да се съобразява и с живота на другите. Благата са общи и трябва да се разпределят справедливо. Днес са нужни

герои, образци, морални хора. Светът се нуждае от нещо ново. Старото минава и трябва да се замести с ново. Новият човек слеза на Земята с радост, за да свърши една полезна работа за всички. Като напусне този свят, той отива в другия свят с радост, че скоро ще се върне на Земята да продължи работата си. Някой мисли, че като замине за другия свят, няма да се върне на Земята. Ако не е готов още за Небето, доброволно или насила, пак ще слезе на Земята. За предпочитане е да се върне доброволно, отколкото чрез насилие.

Който не разбира този закон, скоро се обезсърчава, не му се живее, иска да сложи край на живота си, да замине за другия свят. На всеки, който иска да се самоубие, аз казвам: изпълни ли обещанието си, което даде в разумния свят, преди да слезеш на Земята, свърши ли възложената си работа, изпълни ли Божията воля? Ето, ти си сложил подписа си, че ще свършиш известна работа на Земята, а сега искаш да я напуснеш, да оставиш задачата си незавършена. Такива хора наричаме беглеци: искаш ли и ти да бъдеш беглец? Ако си добросъвестен, ти ще останеш на Земята до края на живота си, за да свършиш работата си напълно. Всеки трябва да изпълни Волята Божия, да освети Името Божие и да възвори Царството Божие в душата си. В доброволното изпълнение на Волята Божия, на обещанието, което си дал, се заключава смисълът на живота.

Ще каже някой, че е болен, беден, слаб и не може да изпълни обещанието си. Това не може да го оправдае. Ще работиш при всички условия, без да очакваш на хората. Сам ще работиш и когато изпълниш обещанието си, ще придобиеш великите добродетели на живота. Задачата на всеки човек е да свърши работата, която Бог му е определил, и след това да мисли какво дължи на хората и какво те му дължат. За тази цел той ще отвори трите книги и ще записва. В първата книга ще пише обидите и хулите, които е получил – те са резултат на миналото; във втората книга ще пише доброто, което му е направено – резултат на настоящето, а в третата книга ще

пише наградата, която трябва да отдаде на близките си. Пишете в книгите си всичко, което ви се случва, и веднага ги затваряйте. Защо става така или иначе, не питайте.

„Бъдете съвършени, както е съвършен Отец ваш Небесни.“ „Крадецът не иде, освен да открадне, да заколи и да погуби.“ „Аз дойдох да им дам живот, и то преизобилно.“

Носете Божествените мисли и чувства навсякъде! Носете Божествените блага като благоуханни цветя навсякъде! Който получи едно от тези блага, да каже: „Има хора в света, които изпълняват Божията воля, осветяват Името Му и въдворяват Царството Божие на Земята“. Желая ви Бог да отвори третата книга и да напише какво възнаграждение да се даде за делата ви.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*8 декември 1935 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

КОПРИНЕНИЯТ КОНЕЦ

Размишление

Като четете 17. глава от Евангелието на Йоана, виждате, че тя е едно от съдържателните слова, които Христос е говорил на времето си. Тази глава е кратка, но съдържателна, тя крие в себе си нещо интимно, вътрешно и крайно смислено.

Истинското знание не се изразява с много думи: малко ще кажеш, но дълбоко и смислено. Само онзи разбира вътрешния смисъл на казаните от Христа думи, който има светлина, т.е. на когото съзнанието е пробудено; няма ли будно съзнание, колкото и да му се говори и обяснява, той повече се обърква. Пък и онзи, който обяснява, също трябва да има будно съзнание. Някои философи пишат цели томове върху известни въпроси, но въпреки това не задоволяват читателите. Защо? Защото и на тях не им е ясно това, върху което пишат: те разглеждат външната страна на въпроса. Външната страна на нещата е временна, преходна. Има и вътрешни неща временни, но човек трябва да различава външното преходно и вътрешното преходно. Не схваща ли същественото във външния и вътрешния живот, той всякога ще се натъква на противоречия. Какво се разбира под външно и вътрешно? Външното означава нещо далечно, чуждо, а вътрешното – близко, интимно. Външните неща нямат тясна връзка помежду си, а вътрешните имат. Затова казват, че роднините са вътрешни хора. Братята и сестрите по кръв са най-близко до майката и бащата. След тях идат първите братовчеди, вторите и т.н. Дойдете ли до пети братовчеди, вътрешната връзка изчезва – те стават външни, чужди, непознати хора за дадено семейство.

Същото се отнася и до отвлечените неща, и в тях има близост на степени – по-голяма или по-малка. Едно-

образието например представлява външна страна на живота, а разнообразието – вътрешна. Еднообразието убива човешкия дух, а разнообразието го повдига и оживява. Убийствено е за човека да повтаря едно и също нещо много пъти. Един калугер се оплаквал от еднообразието на своя живот. Той казвал, че му дотегнало всеки ден да прави една и съща работа: да кади с тамян, да чете едни и същи молитви, да прави по десетки и стотици поклони. Пръстите на ръцете му и коленете му хванали мазоли от поклони, кръстът го заболял, виждал се в чудо какво да прави. Наистина, страшно е положението на човек, който живее в еднообразието. Той сам трябва да търси начин да влезе в разнообразието на живота, т.е. да влезе в контакт с красотата. Разумният човек сам разнообразява живота си. Той внася разнообразие и в яденето, и в обличането, и в четенето, и в отношенията си към хората. Към всеки човек той има различни отношения. Външният му живот е разнообразен, а вътрешният – еднообразен. Вътрешно той спазва закона на единството. Не постъпва ли така, човек дохожда до втръсване, което го отбръщава от живота.

Тази е причината, задето някои хора се стремят към духовния живот – така те искат да разнообразят физическия си живот. Ако не са готови за духовния живот, те изпадат в по-големи мъчнотии. Защо? Защото между физическия и духовния живот има голяма пропаст. Който не е готов за духовното, лесно може да пропадне. Пропаст има не само между физическия и духовния живот, но и между разбиранията на хората. Не е лесно да се разберат материалистът и идеалистът, не се разбират лесно простият и ученият. Обикновеният човек чете книгите на високоучените, но нищо не разбира. Ако чете съчиненията на Айнщайн²⁴, умът му ще се вземе – не разбира човекът. Между неговите разбирания и тези на Айнщайн се открива голяма пропаст. Човек не изгубва ума си от неразбраните неща, но преживява ужас, обезсърчаване. Кой човек се обезсърчава? Старият. Който се обезсърчава, преждевременно остарява; като се насърчава, човек се

подмладява. Бъдете всякога млади, за да се насърчавате и да вървите напред. Следователно ако искате да се подмладите, трябва да се насърчавате; обезсърчите ли се, старостта иде. Обезсърчаването е признак на старост, на невежество, на ограничаване, на слабост, малодушие и др., обезсърчаването води към обезсмисляне на живота. Кажете ли някой, че не му се яде, това не значи още, че изобщо не иска да яде, но сух хляб не иска, дотегнал му е вече. Той иска да си хапне и друго нещо, някакво вкусно ядене. Сухият хляб разранява гърлото, а като го намажеш с малко масло, по-лесно се гълта. Тъй щото когато животът на някого се обезсмисли, това не значи, че той не иска да живее: напротив, живее му се, но иска по-добър, по-съзнателен живот.

Христос казва: „Не само с хляб ще живее човек, но и с всяко слово, което излиза от устата на Бога“. Значи на физическия свят същественото е хлябът, а в духовния – Словото. Да живееш и да се храниш със Словото, това подразбира да изработиш своето духовно тяло. Като живее добре и се храни със Словото, човек прави мост между физическия и духовния свят; няма ли мост за минаване, той пада в пропастта. Добрият живот има отношение към отделния човек. Всеки трябва да живее добре, да не мисли как живеят другите и да не ги морализира. Морализирането прилича на биенето на камбаната. Какво допринася биенето на металическата камбана? Най-много, което може да направи тя, е да събере богомолците и после да ги разпръсне, но с това те не стават по-вярващи, отколкото са били по-рано.

Съвременните хора се нуждаят от дълбоко и право разбиране на живота, като белия доброкачествен хляб. Правилното разбиране освобождава човека, внася разположение в него, както хубавият хляб. Не е достатъчно само да се нахраните, но да станете щастливи; не е достатъчно само да се наспите, но да се събудите от съня добри и радостни. И в сън, и в будно състояние, всякога трябва да бъдеш щастлив. Някога човек е щастлив в будно състояние, а е нещастен насън. Той сънува, че го

гонят разбойници или гиви зверове, и сутринта става неспокоен, уплашен, че ще му се случи нещо лошо през деня. Като мине известно време и нищо не му се случва, той казва: „Сън е това, илюзия“. Не е илюзия сънят, има нещо вярно в него.

Има неща неверни, но има и верни; има неща илюзорни, но има и действителни; има непостоянни, но има и постоянни неща. Неверни, илюзорни и непостоянни неща са тези, които имат малко съдържание, а голяма форма. Например някой постъпва в един прочут университет, с известни професори. Всички очакват да излезе от него учен човек. В края на краищата надеждите им не се оправдават. Той посещава университета, но не учи, както трябва, и излиза от него, както повечето студенти – посредствен човек. Значи положението му по форма е било голямо, а по съдържание – малко. Има хора, които сами учат, без да се записват в университет, но стават учени, знаменити: по форма те са малки, а по съдържание са големи. Невсякога училището дава знания, не е достатъчно само да посещаваш училището, нито само да слушаш – трябва да учиш. Невсякога посещаването на черквите прави човека набожен: той трябва да се моли, да прилага Божието Слово – и тогава ще стане вярващ, набожен човек. Мнозина казват, че им е готегнало да бъдат набожни. Истински набожният не готяга нито на себе си, нито на окръжаващите. За предпочитане е човек да бъде набожен, отколкото да не е набожен. Истински набожният е здрав, разумен, добър, справедлив човек. Друг е въпросът за привидно, за външно набожния – той говори за Бога, за ангелите, за онзи свят, без да разбира смисъла на тези понятия.

Ще кажете, че се интересувате от онзи свят, искате да ви го опишат. Няма гуми, с които да се опише онзи свят. Много опити са правени в това отношение, но нито един не отговаря напълно на действителността. Да опишете онзи свят и да дадете пълна представа за него, това значи да нарисувате човека или да го извадете от камък. Колкото живо и вярно да предадете образа му, той

все ще си остане картина или статуя, която нито ще ви проговори, нито ще предаде мислите и чувствата, които го вълнуват. По форма картината прилича на човека, но по съдържание и по смисъл не прилича – дълбочина няма в образа на този човек. Досега никоя ръка на художник или на скулптор не е могла да предаде истинския образ на някой човек. Тъй щото когато казват, че даден човек приличал на друг – и това е невъзможно. В известен момент един човек може да прилича на друг, но във всички случаи да бъде като него, това е невъзможно. Радвайте се, че е така. Природата е съвършена, тя обича разнообразието, затова никога не повтаря формите си. Когато казваме, че някои хора са ни приятни, това значи, че се оглеждаме в тях. В известно отношение ние си приличаме, затова са ни приятни. Хората се обичат, когато си приличат и дават нещо от себе си; ако вземат само, те не се обичат.

Следователно има два вида хора: едни постоянно вземат, а други постоянно дават. Който постоянно дава, всякога е обичан; който постоянно взема, никой не го обича. Всички обичат Бога, защото постоянно дава. Животът и всички блага излизат от Бога. Чрез вярата човек се свързва с Онзи, от Когото е произлязъл. Тази връзка е необходима. Казано е, че Бог създаде човека по образ и подобие Свое. Следователно необходимо е човек да се свърже със своя Създател, да стане едно с Него. Той иска да знае доколко сме станали като Него, доколко са спазени първичният образ и подобие. Един човек прилича на друг дотолкова, доколкото постъпва като него. Приятно е на знаменития цигулар да слуша някого, който свири като него. Приятно е да слушате един говорител, който говори красноречиво, логично и музикално: той говори отвън, а вие го слушате вътрешно. Няма човек в света, който да не чувства красивото и възвишеното вътре в себе си. Хората живеят на физическия свят, но мислят и за духовния. Те отчасти познават този свят, но искат да знаят нещо и за онзи свят, да разберат разликата, която съществува между двата свята. Ако някой им опише

онзи свят, те ще се обезсърчат от този свят; от друга страна ще се уплашат, той ще им се види страшен. Защо ще се уплашат? Защото не са подготвени за него.

В това отношение те приличат на младата мома, която обича родителите си, братята и сестрите си, доволна е от тях. Един ден ѝ дохожда мисълта да излезе от този свят, да види други хора. Увлечена в желанието си, тя среща млад момък, който започва да ѝ говори за друг свят, за други отношения, и тя се увлича, започва да става недоволна от родителите си, от братята и сестрите си, и мечтае за новия свят, който момъкът ѝ открива. От една страна момата се стреми към момъка, от друга се плаши от него, чувства се неподготвена за онзи свят. Докато не се е оженила, тя се облича добре, докарва се, маже лицето си, да бъде бяла и червена; щом се ожени, напуща се. В първия случай тя е гиздава и добре облечена, защото играе на хорото; като се ожени, отива на нивата, където я чака работа. Много естествено – не може работната мома да бъде облечена с нова рокля. Нивата изисква работници, облечени във всекидневните си грехи – там ще се нацапаш, ще скъсаш грехите си.

Докато си на Земята, ще се цапаш и ще се миеш, ще вършиш работа. Животът е непрерывен процес от промени. Щом станеш от сън, ти се измиваш; като си лягаш, пак измиваш лицето си. Кога се мие човек? Когато е работил и се е оцапал. Значи човек се цапа и когато спи, и когато е буден. И през съня си той работи, минава през същите състояния, каквито и през деня. Като се мие, човек влиза в новия живот, започва нова работа. В това отношение водата е проводник на живота – тя внася сила, енергия в него и го прави годен за работа. Човек вижда, че има нещо мистично в живота и се стреми да го използва разумно. Да схващаш мистичното в живота, това значи да възприемаш красивото и възвишеното в него и да го използваш.

Сега се говори на хората за много неща, но не е достатъчно само да им се говори; при това важно е как им се говори. Понякога човек говори високо, натъртено,

а някога – тихо, едва се чува. Слабият говори тихо, не-сигурно; силният, който има власт, говори високо, със съзнание. Важно е така да се говори на човека, че да се ползва от думите ти, а така говори само онзи, който разбира живота, който го е опитал. Той знае, че всичко, каквото става в живота, е за добро. Че някой е паднал и е счунил крака си – и това е за добро. Ще кажете, че човекът страда, че има болки. Трябва да се влезе в положението му. Ти ще влезеш в положението му, ако можеш да му помогнеш; не можеш ли да изправиш счупения му крак, колкото и да плачеш, не можеш да му помогнеш. По-рано този човек се е радвал, бил е горд, не е обръщал внимание на никого; сега се е смирил, търси човек, който да му помогне. Като намери такъв, веднага слиза от висотата на положението си и се свързва с него. Тъй щото не съжалявайте, когато гордият човек страда. Чрез страданието си той се свързва с онези, на които не е обръщал никакво внимание. Радвайте се за новите, красиви връзки, които се създават между хората. Те се сприятеляват и така влизат в разумния живот. Да създадеш истинско приятелство с онези, които ти помагат, това значи да изпълниш Божията воля.

Радвайте се на новото, което иде в света, радвайте се на новите връзки. Някои се страхуват от връзки. Страхувайте се от старите връзки, които се основават на користолюбие; радвайте се на новите връзки, основани на Любовта – в Любовта се крие опознаването на душите. Докато се опознаят, хората ще се карат, ще се помиряват – и най-после ще си подадат ръка за вечно приятелство и любов. Не е страшно, когато хората се карат; страшно е, когато не могат да се помирят. Щом се скарат, те започват дело. Единият е по-малко виновен от другия. Съдът решава делото в полза на по-малко виновния и ги застава да се помирят. Това, което става вън от човека, става и в самия него. Вътрешният съдия разглежда делото и се произнася за вината на спорещите. Щом издаде присъдата, ти непременно трябва да се подчиниш и да се помириш с брата си. Добре е

да се помирявате, но никога след това да не си кажете обидна дума. Някой казва, че е простил дълговете на своя дължник, но където го срещне, нарича го изедник. Това не е прощаване. Прощава само онзи, който има Любов в сърцето си; прощава се само на онзи, който се разкайва. Не можеш да простиш на човек, който не се разкайва. Защо? Защото пак ще повтори същата погрешка. Прощаването е процес, при който човек минава от по-ниско в по-високо състояние.

Изкуство е човек да прощава. Да прощаваш на другите и да ги съдиш е по-лесно, отколкото да прощаваш на себе си и сам да се съдиш. Ако някой въвн от тебе греша, ще го наругаеш, ще го набиеш – и въпросът ще се свърши. Обаче какво ще правиш със себе си? Сам да се ругаеш, не можеш; да се биеш, също не можеш: ако се биеш, ще те боли. Казал си обидна дума на някого: какво ще правиш, как ще се накажеш и как ще си простиш? Да се биеш не можеш, да си простиш веднага не искаш. Тогава започваш да се разговаряш с онзи в тебе, който греша. Казваш му: „Моля ти се, бъди внимателен, не се произнасяй бързо за нещата. Нали знаеш, че ти като греша, и аз страдам“. Сега това е въпрос, който не ви интересува. Дъщерята не се интересува от това, как се е оженил баща ѝ. Ако той ѝ разказва как е станало това, в края на краищата тя ще се отегчи и ще престане да слуша баща си. Започне ли той да ѝ говори, че е време вече да се ожени, тя широко отваря очите и ушите си – иска да знае кога ще се ожени и как ще стане това. Добро нещо е женитбата, но ако има в нея нещо ново. Ако донесе новото в света, женитбата има смисъл; остане ли в старото, тя е безпредметна.

Старото създава драмата и трагедията в живота и човек почва да съжалява за жертвата, която е направил: той е жертвал ценното за безценното. Време е вече да излезете от старите си разбирания. Това не става изведнъж, но постепенно. Да излезеш от старото, това не значи да го изхвърлиш навън. Старото ще послужи за тор на новото – и след това те ще се оставят на действи-

ето на слънчевата светлина и топлина. Ако новото не се натопи и не се изложи на слънчевата светлина и топлина, нищо не може да излезе от него. Старото знание е изживяло времето си. Знание, което не носи свобода, светлина и топлина, не е истинско; знание, което не подмладява човека, не е истинско. Живот, който не носи знание, свобода и сила, не е истински; сила, която не носи свобода, живот и младост, не е истинска. Светлината пък разкрива красотата и простора в живота. Страшно е да се изгубиш вечер в тъмнината, да останеш сред гората сам, без никаква светлинка. Само при това положение човек оценява светлината, разбира какво означават препятствията и противоречията в живота. Където е светлината, там няма противоречия, спънки и страдания.

Следователно докато живее, човек се нуждае от вътрешна светлина и топлина. Никой не може да живее без светлина и топлина. Това не значи, че няма да страдате: изпитанията, мъчнотиите и страданията са неизбежни. Няма ли нужната светлина и топлина, страданията и мъчнотиите ще бъдат по-големи. Те са поставени съзнателно на пътя на всеки човек, за да прави усилия и да ги преодолява. Така се развива мисълта на човека. В каквото училище и да учите, все ще се натъкнете на известни мъчнотии – те влизат в програмата на училището. Без изпитания и страдания няма развитие; без програма в училището няма успех. Не само това – даже местата на учениците са определени. Ученикът не може да седне, където иска: учителите определят местата на учениците си по ръст, по характер, по темперамент или според положението на светлината. Разумният учител взема под внимание ред съображения, докато постави ученика на неговото място.

Попадне ли в ръцете на добър, способен и разумен учител, ученикът се развива правилно. Способният учител следва законите и методите на Природата, а обикновените се ръководи от правилата и законите на обикновените училища, където всичко върви по изкуствен път. Искате ли да познаете добрия учител, добрия художник или

учен, дайте им да свършат една работа по своя предмет. Учителят ще преподаде урока си естествено, свободно, както стават нещата в Природата. Художникът ще нарисува една картина без никакви външни пособия. Той не си служи с линия и пергел, но само с окото, в което се намират всички помагала. Окоето му е точно, мери и вижда нещата правилно, той е развил своя вътрешен усет към Природата, поради което схваща вярно нещата. Ученият пък описва нещата, както са в Природата, без преувеличения: достатъчно е да наблюдава известна проява в човека, за да я опише точно и подробно.

Съвременните хора се нуждаят от вътрешно разбиране на духовния свят. Само така може да се внесе новото в живота. Без него животът на човека е обикновен, еднообразен и слабо продуктивен. Тази е причината, зате то обикновеният човек лесно се обезсърчава. Каквато и работа да му дадат, той я погледне от една, от друга страна и казва: „Тази работа не е за мене, нищо няма да излезе от нея“. Много естествено: ако лентата на фотографическия апарат не се движи, ти нищо няма да постигнеш. Може да фотографираш много предмети, но те ще се отпечатват на едно и също място и в края на краищата нищо няма да излезе. Когато снимаш образите, лентата трябва да се движи постоянно.

Изкуство е да може човек да схваща правилно нещата, да разбира условията и да знае как да фотографира. И в живота се фотографират нещата. Следователно всеки човек трябва да бъде фотограф, да знае как да нагажда окото си по отношение на светлината. При това той не е длъжен да фотографира всичко – има неща, които не трябва да се клишират. Апаратът, чрез който човек фотографира образите, е неговото съзнание. Пазете съзнанието си чисто, за да схващате образите вярно и точно. Схващайте образите по такъв начин, че да запазите известна последователност между тях. Така ще направите един филм, от който ще се ползват всички хора.

Филмирайте мислите и чувствата на хората със същата цел – да се види новото и красивото в живота.

Някой минава покрай къщата на свои познати и чува, че мъж и жена се карат – и веднага ги филмира; минава край друга къща, пак мъж и жена се карат – и тях филмира. След това се замисля за причините на карането. Защо се карат, не е важно – причината е от материален характер: или жената не е сготвила добре, или синът и дъщерята са направили някаква пакост. Колкото и случаи на разпавици и недоразумения да изнесете пред света, нищо ново няма да дадете. Разпавиците и недоразуменията между хората датират от най-стари времена. Те не заслужават да бъдат представяни на филм – няма защо да филмирате стари работи. Ще кажете, че синът е счупил стомната. Щом старата стомна е счупена, ще се купи нова. Грънчарят прави нови грънци – ще отидете при него и ще купите нова стомна. Ако дъщерята е скъсала или оцапала роклята си, ще отидете при търговеца и ще купите нов плат. Ако жената е изгорила лука, ще вземе отново лук и масло и ще го запържи. Новото трябва да се филмира, а старото да се заличава и изправя. Радвайте се на новото, което иде; не съжбявайте за старото, което си отива.

Старите българи били крайно гостоприемни и практични. Като им дохождал гост, те го приемали с радост: гощавали го добре, слагали му богата трапеза – целият дом бил на негово разположение. Но те го считали за гост само за 24 часа – на другия ден всички ставали рано и отивали на нивата. Домакинят на къщата се обръщал към госта с думите: „Ние тръгваме на работа и те каним с нас. Ако дойдеш, ще бъдеш добре дошъл между нас. Ако не дойдеш, довиждане!“. Те го посрещали по нов начин, с любов и радост, а го изпращали по стар начин. За да не става нужда да се прилага старият начин, вие трябва да бъдете будни, да разбирате хората и да не спъвате тяхната работа. Новият човек се приспособява към живота на другите хора, влиза в положението им и е готов всякога да помага. Задачата на човека е да вземе предвид условията, при които живее, и да ги използва разумно. За тази цел той трябва да мисли, да се научи

да съпоставя фактите, да прави връзка между тях. Ще дойде ден, когато той ще се изправи пред комисия от светли, възвишени и благородни същества и ще държи изпит пред тях. Какво обществено положение заема, не е важно: и като цар, и като последен просяк той ще държи изпит пред тази комисия.

Човек е дошъл на Земята – във великото училище, да се учи; следователно изпитът му е неизбежен. Комисията е в разумния свят, между възвишените същества. Като се яви той пред нея, ще му свалят всичко, което носи сега: шапка, дрехи, обувци. Там ученикът се явява съвършено гол. Как си се обличал на Земята, каква шапка си носил, това няма значение за тях – там съдят за ученика по главата, която му е дадена. И на Земята има общества от хора, които ходят голи. Те искат да се върнат към първоначалното положение, когато човекът е бил в Рая. Обаче климатът на Земята не позволява на хората да ходят голи. Онези, които се осмеляват да правят това, живеят на специални острови. За обикновените хора те минават като прокажени, отделени са от света. В духовния свят идеята за голотата има смисъл, защото се разбира човек, който външно е гол, а вътрешно е облечен с добродетелите на живота. Сега на вас казвам: макар че сте външно облечени, стремете се към вътрешното облекло. Облечете се с грехата на добродетелите, за да бъдете готови за изпита, който ви очаква в духовния свят. Какво означават думите *гол* и *облечен*? Човек оголява, когато изгуби нещо съществено. Тогава той изпитва срам. Значи изгубването е вътрешно, а не външно. Да се облече човек, това значи придобиване на същественото, на светлината, от която е изтъкана неговата греха. Казано е в Писанието: „Облечете се в грехата на светлината!“. Когато се радва, човек свети. Следователно радвайте се и когато скърбите, и когато сте щастливи. „Може ли да се радва човек, когато скърби?“ Може – скръбта е облак на човешкото небе. Както се радвате на Слънцето, което грее, така се радвайте и на облаците, които го засенчват.

Скръбта и радостта са временни състояния, които дават нещо на човека. Ето защо той трябва да бъде буден, да използва благото, което те крият в себе си. Истинският християнин запазва разположението си и при добрите, и при лошите условия на живота: така се опитва силата му. Ако човек не издържа на мъчнотии и страдания, силата му е малка. Христос казва: „Бог живее в Мене и Аз – в Него. Аз и Отец Ми едно сме“. Ако ти не съзнаваш, че Бог е в тебе и ти – в Него, нищо не можеш да постигнеш. Думите *вътре* и *вън* означават близост и далечина. Бог е в мене – значи близо е; аз съм в Него – пак е близо. Когато се разбират, хората са близо; щом не се разбират, те са далече едни от други. Близостта е мярка, чрез която се определя степенята на разбирането между хората. Казано е още в Писанието: „Бъдете благоугодни на Бога“. Само онзи може да бъде благоугоден на Бога, който е близо до Него. Щом е близо, той Го разбира и познава. Близостта е вътрешно състояние. Ако хората са близки външно, а вътрешно са далечни, те са лишени от всякакво разбирателство. Какво е нужно на съвременните хора, за да бъдат близо до Бога? Любов: тя е единствената сила, която определя разстоянието между човешката душа и Бога.

Мнозина страдат, когато остаряват, когато губят богатството си. Старостта и младостта, богатството и бедността са временни състояния. Следователно страдайте, когато се отдалечавате от Бога, а не когато губите младостта и богатството си. За какво богатство ще страдате? За онова, което сте придобили неправилно? Плачете и страдайте, ако загубите вътрешното си богатство и добродетели – те са съществени неща. Всичко, което сте придобили от Бога, трябва да се пази. Божественото трябва да остане у вас, а човешкото и животинското трябва да си отидат там, откъдето са дошли. Ако не си отидат, Божественото трябва да ги подчини, да им стане господар, а те – слуги. Човешкото и животинското имат отношение само към Земята. Обаче иде момент, когато те трябва да станат слуги на Бо-

жественото, да заемат последно място. Човешкото лесно се изчерпва: то е малко шишенце, пълно с вода, което на два-три пъти се изпива; след това трябва да се отиде на извора, отново да се напълни. Божественото представлява извор, който тече през твоя двор – и когато пожелаеш, ще се ползваш от водата му. Така става и с водата на физическия свят. Който е прекарал вода в дома си, достатъчно е да завърти крана, за да потече тя, колкото му е нужно. Значи за придобиване на човешкото са нужни усилия, а Божественото иде само по себе си. Човешкото е далече, Божественото – близо.

И тъй, стремете се към Божията Любов като към извор на живота. Не говорете и не плачете за човешката любов, която всеки може да ви отнеме и разлее – тя е водата във вашето шише, която лесно се изчерпва. Съвременните хора се карат постоянно, че водата им се е разляла или че някой я е изпил. Идете на чешма, която едва тече, и вижте какво става там: всички се карат, блъскат стомните си, ругаят се. Това са вашите слуги и слугини. Докато водата едва тече, това положение е естествено. Но време е вече всеки да си прекара вода в стаята – да има в изобилие, за да не се кара с хората. Това значи: дошло е време за човека да отвори сърцето и душата си за Божествената Любов, да живее в изобилие, от което да дава и на своите близки. Това не значи, че трябва да бягате от човешкия живот, но да го помирите с Божествения. Само така човек ще свърши работата, която му е определена. Какво е нужно, за да стане някой добър цигулар? Първо трябва да се учи да свири на цигулка. Щом се научи да свири добре, той се нуждае от хубава цигулка и хубав лък. Цигуларят не може да се прояви без цигулка, ораторът не може да се прояви без език, мислещият не може да се прояви без очи, чрез които да възприема Истината и красотата. Който иска да прояви чувствата си, трябва да има ухо; който иска да прояви разсъдъка си, да определя качествата на нещата, трябва да има вкус.

Следователно само онзи може да се прояви, който има здрави и добре развити очи, уши, език, уста, стомах, гробове и мозък. Той е богат човек, има връзка с всички възвишени същества, които са центрове на блага, както видните банкери имат връзка с всички богати банки в големите европейски градове. За да бъдеш богат, ти се нуждаеш от знание, та да бъдеш във връзка с всички богати центрове, откъдето идат богатата на живота. Често хората говорят за онзи свят, без да имат връзка с него; те говорят за Любовта, без да имат връзка с нея. Говорят за богатите международни банки, без да са вложили нещо в тях; говорят за добре уредени училища, без да е стъпвал кракът им там. Желая ви да познавате Любовта и да я прилагате; да говорите за онзи свят, след като сте го посетили; да се хвалите с големите световни банки, но като членове, като акционери в тях; да описвате новите и модерни училища, след като сте минали през тях. При това положение който дойде при вас и ви помоли за някаква услуга, веднага му се припича на помощ. Богати сте, имате възможност да услужвате. Достатъчно е да се подпишете на един чек и да го предадете на просителя. Не разполагате ли с това богатство, вие ще живеете с илюзорната вяра, че като дойде Христос, Той ще ви свърже с богатите банкери и ще забогатееете. И това може да стане: Христос ще ви свърже с големите банки и с видните банкери, но какво ще бъде положението ви, ако не знаете съответния език, на който да се разбирате? Говорят ви английски, немски, френски, италиански, руски – вие повдигате рамене, нищо не разбирате. Какво ще правите тогава? Христос казва:

Не се моля за света, но за тези,

които Ми даде, защото са Твои. (9. ст.)

Нека всеки каже в себе си: „Господи, моля се за това, което си ми дал, защото е Твое“. Като пази Божествено в себе си и се моли за него, човек е готов да изпълни Божията воля и да освети Името Божие. Мнозина се засилват да изпълнят това, но скоро се обезсърчават. Те приличат на деца, които мислят, че могат да вдигнат

тежък чувал, но като се засият, виждат, че не могат. Във въображението си те си представят, че могат да направят, каквото пожелаят, но в действителност не излиза така. Това, което детето не може да направи днес, ще го направи след няколко години. Човек трябва да дойде до съзнанието да разбере, че има неща, които днес не може да направи, но има неща, които може и трябва да направи. Колкото и да е тежък чувалът му, той трябва да го вдигне. На едно дете дали да вдигне един тежък чувал. То се напъвало, пъшкало, бутало го от едната, от другата страна, но не могло да го вдигне. Най-после му дошло наум да отиде при големия си брат и му казало: „Бате, вдигни този чувал и го занеси на онова място“. Братът вдига чувала на гърба си и тръгва, а детето върви след него. То схванало, че е важно да се пренесе чувалът от едно място на друго, затова използвало силата на големия си брат. Умно било това дете!

Понякога и вие като децата всичко забравяте и изоставяте работата си. Въпреки това казвате, че за Бога, за Христа сте готови да направите всичко, каквото ви се каже. Всъщност не излиза така. Какво ще направите, ако Той ви каже да минете по копринен конец? Като видите конца, веднага ще се откажете от възложената задача. Защо? Първо ще се уплашите да не би да се скъса конецът, а после – да не изгубите равновесие и да не паднете. Не е лесно да минеш по тънкия конец – нужно е присъствие на духа. Обаче казано е, че всеки трябва да мине по конца. Как ще минеш? Тънкият конец е мостът, по който минава душата от този в онзи свят. Праведният ще мине и замине без никакви мъчности и препятствия, но грешникът не може да мине през този мост. Значи Любовта е единствената сила, която помага на човека да се справи с всички мъчности, препятствия и противоречия. Едно трябва да се знае: никаква работа не може да се свърши без Любов. Всяка работа, добре свършена, е станала с участието на Любовта. Защо пада човек? Защото е започнал работата си без любов. И като е минавал през тънкия конец, не е могъл да издържи и

е паднал в пропастта. Където отсъства Любовта, там всякога има падане; където присъства Любовта, там работите стават с въодушевление, там има постижения. Следователно успехите и постиженията в живота и добрият живот се дължат на закона на Любовта, който съдържа всички условия и възможности в себе си. Който върви по закона на Любовта, има всичко на разположение; който не върви по този закон, нищо няма. Това не е за насърчение, но за разбиране на нещата.

Съвременните хора се нуждаят от ново разбиране на Любовта, на отношенията между тях. Днес като се срещат, хората се ръкуват. Това е нов начин на поздравление, ново отношение. По-рано те са доближавали носовете си, езиците си – такъв е бил поздравът им. Ръкуването, с което днес се поздравяват, е материалистическо. То подразбира: „Можеш ли да ми дадеш това, което искам? Можеш ли да ми дадеш пари назаем?“ „Мога“. И двамата се хващат за ръце. Кредиторът дава парите, а длъжникът се подписва, че след известен срок ще му ги върне. Като изтече срокът, длъжникът взема парите и отива при кредитора – двамата пак се хващат за ръце. Длъжникът казва: „Ето, връщам назад парите“. Кредиторът благодари, ръкува се с длъжника и се разделят. В бъдеще ще има друг начин за поздравяване между хората – той ще изхожда от закона на Любовта. Засега ръкуването е добро нещо, но и то трябва да става с любов, съзнателно. И тогава който дава пари, добре да дава; който връща парите, навреме да ги връща. Вземането и даването да стават с любов. Който дава, да дава по закона на Любовта – със съзнание, че Бог е в него; който взема, да взема по закона на Любовта – със съзнание, че Бог е в него. Това значи правилна обмяна между хората, между кредитора и длъжника.

Каквито и да са мотивите, които създават отношения между хората, важно е да се изпълни Божията воля, да се служи на Бога. Ще служите на Бога с вяра и любов – само така ще минете по тънкия копrienен конец. Няма ли вяра и любов, ще минавате по широки мостове,

по дебели въжета, но това не е задачата на човека. Ще дойде ден, когато трябва да минете по тънкия конец. Какво ще правите тогава? Ако вярата ви е силна, лесно ще минете от този в онзи свят; ако вярата ви е слаба, ще паднете в пропастта и ще чакате да дойде някой отвън, да ви извади и отново да ви изпрати на Земята, за да работите и да усилите вярата и любовта си. Това, което можете да направите на Земята, на онзи свят не можете да го направите. Ето защо докато сте на Земята, бъдете будни – да прилагате Любовта, за да свършите работата си добре.

И тъй, четете и препрочитайте 17. глава от Йоана, за да придобиете ново разбиране на нещата. Всички сте чели тази глава, знаете я, но не сте я приложили. Всички се молите, но още не знаете как трябва да се молите; всички вярвате в Бога, но вярата ви не може още да ви помогне. Дойде ли ви някакво изпитание, веднага питате Господа защо ви изпитва. Това е съмнение. Каже ли баща ти да занесеш един хляб на разстояние един километър оттук, вземи хляба и го занеси – не питай защо трябва да го занесеш там. Каквото каже баща ти, изпълни го без колебание: той е разумен, добър баща, знае какво прави. „Искам да зная нещата предварително.“ Щом запитваш, ти се съмняваш в него. Първо изпълни волята му, знанието ще дойде накрая. Каже ли ти Бог да направиш нещо, направи го без никакво съмнение и колебание. Вложи вярата си в Него и прави всичко, каквото ти заповядва. Ако помислиш, че Бог е зает с някаква работа, че не ти обръща внимание и не се грижи за тебе, ти сам се отдалечаваши от Него, сам поставяши препятствия на пътя си.

Помни: няма същество в света, което да е готово при всички случаи да помага на хората, както Бог; няма същество в света, на което съзнанието да е всякога будно, както на Бога. Защо понякога Бог не помага на хората? Представете си, че някой е в затвор. Краката му са вързани с тежки вериги, които не му дават възможност да се мръдне. Той плаче, моли се, вика към Господа, иска

помощ: „Господи, хвани ме за ръка и ме извади от този затвор“. Бог чува молитвата му, но не се притичва на помощ. Ако го хване за ръката и започне да го тегли нагоре, ще я скъса. Той погледне към него, вижда в какво положение се намира, и му нашенва какво трябва да направи, за да го освободи. Веригите, с които е вързан човекът, представляват неговите желания, които го държат здраво за земята. Господ му казва: „Откажи се от земните си желания и Аз ще те освободя от затвора.“ „Не мога, Господи! Ти си всемогъщ, всесилен, Ти ме освободи!“ Ако човек сам не скъса връзките на своите желания, никой не може да му помогне. В такъв случай по-добре да останеш с товара си, отколкото насилствено да ти го отнемат и да останеш без ръка. Мнозина искат да отидат при Бога с всичкия си товар, с всичко земно и преходно. Не може така: който отива при Бога, ще остави товара си на Земята, ще се откаже от човешкото и преходното и ще се яви при Него свободен, готов за нов живот и нова работа.

Следователно ако искаш да ти се помогне, развържи сам връзките, които те държат за Земята. Сам си се вързал, сам ще се развържеш – ще отидеш при Бога с душата си, която почти няма тегло. Ще кажете, че душата тежи 30 грама. И 30 грама не тежи – тя е лека и от атома. Кой учен досега е могъл да претегли атома на някой елемент? Днес няма везни, с които да претеглят атома. Ако той не се поддава на физическо претегляне, колко по-невъзможно е това за душата. Това е задача на висшата математика, т.е. на математиката от духовния свят. И тъй, стремете се към Божественото, към Божествените мисли и чувства. Не се стига лесно до Божественото. За да дойдеш до него, трябва да минеш през най-големите противоречия и страдания. Божественото е на границата между физическия и духовния свят. Като дойдеш там, ще изпиташ страх и ужас: под тебе е бездънна пропаст, над тебе не виждаш нищо, на никого не можеш да уповаваш. Нищо друго не ти остава, освен да минеш през тънкия копринен конец. Минеш

ли по него, на отвъдната страна те очаква спасението, там е Божественото. Докато дойдете дотам, трябва да изучавате изкуството да ходите по въже. Това значи да се въоръжите с Любовта.

И явих им Твоето име и ще явя,
да бъде в тях любовта, с която
си Ме възлюбил, и Аз в тях. (26. ст.)

Тук се говори за Любовта в широк смисъл, от която мнозина се страхуват. Те мислят, че ако приемат тази любов, ще изгубят живота си. Не само че няма да го изгубят, но и сегашният, и бъдещият им живот ще се осмислят. Любовта осмисля всичко: с Любовта и царят, и последният слуга са доволни от живота си. Без любов мъчно се живее – където се обърнеш, отникъде нямаш помощ; пари нямаш, къща нямаш, приятели нямаш. Какъв смисъл има такъв живот? Достатъчно е да отвориш сърцето си за Любовта, за да придобиеш всичко: и пари, и къща, и приятели. Любовта примирява противоречията. И беден да си, щом имаш любов, сърцата на хората се отварят за тебе, всички те приемат в домовете си като техен близък. Имаш ли нужда тогава от своя къща? При Любовта благо на едного е благо за всички. Който носи Любовта в сърцето си, той е гражданин на Царството Божие. Щом е гражданин на Божественото царство, той е приет във всички земни царства. Любовта освобождава човека от всички ограничения.

Желая ви да придобиете Любовта още докато сте на Земята, за да се отвори широко светът пред вас, да осмислите живота си. Само така ще се приготвите за минаване по тънкия конец.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*15 декември 1935 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

ЗЕМЯТА КАТО УЧИЛИЩЕ

Размишление

Мнозина се запитват защо са дошли на Земята. Отговорът на този въпрос е прост и естествен: човек е дошъл на Земята да се учи, да придобива знания. Това не е достатъчно: важно е да придобие систематични знания, за което е нужно да започне от най-елементарните работи. Кои неща са елементарни? Някои имат едно понятие за елементарните работи, а други – различно от тяхното. За едни хора иглата е елементарно нещо, а за други не е. Те я ценят според службата, която върши. В даден момент тя може да зашие скъсаната греха на някого и да му даде възможност да си свърши работата. В този случай иглата върши такава работа, каквато и скъпоценният камък не може да свърши. Просто, елементарно нещо е иглата, но върши добра работа.

И тъй, човек е дошъл на Земята да учи. Като започва от елементарните работи, той развива ума си, придобива постоянство. За това се изисква труд и работа. Не е знание онова, което се постига без труд и работа; не е и богатство онова, което се постига без труд и работа. Ще дойде ден, когато с малки усилия, с малък труд ще се постигат големи знания и богатство, но днес това е невъзможно. Това, което в далечното минало е било достояние само на гениите и светиите, днес е достъпно и на обикновените хора. Едно време само гениите и светиите са могли да говорят и да мислят право – обикновените хора повече слушали и мълчали като риби. Защо? Не им е било дадено да говорят. Постепенно те са развивали тази способност, докато днес повечето хора могат да говорят добре, минават даже за оратори. Всеки издава звукове, всеки отваря и затваря устата си, но малцина говорят, както трябва. Говорът има отношение към Любовта.

Сега като се говори за велики и обикновени хора, виждаме, че великите са малко на брой. В областта на музиката например днес едва ли има деветнадесет знаменити музиканти, като деветнадесетте забележителни звезди на небето. Ще дойде ден, когато повечето хора ще бъдат видни виртуози, всеки в своята област, както деветнадесетте звезди от първа величина. Това ще стане постепенно. Като работи съзнателно върху себе си, човек развива своите дарби и се проявява като знаменит виртуоз. Много години са нужни, за да се постигне това. Някой работи десетки години усилено върху себе си, но пак не става велик човек. Има нещо, което му пренятства.

Казано е в Писанието: „Святи бъдете!“. Велико нещо е да станете святи, но това не се постига лесно. Човек трябва да се стреми към светостта, а кога ще я постигне, не е важно. Работете за придобиване на добродетелите, без да се питате кога ще ги постигнете. Ще кажете, че светостта не е за всички хора. Понеже не знаете кое е за вас и кое не е, работете върху светостта, да си направите пътя към нея: някога ще се приближите към нея и ще станете чисти и святи. Ако не се приближите до нея, пътят ви за Небето ще остане затворен. Ако искаш да станеш професор, трябва да си свършил университет, освен това трябва да си се специализирал по предмета, който ще преподаваш. Много знания се изискват от професора. Ако е филолог, трябва да знае добре няколко езика; ако е естественик, трябва да познава добре естествените науки. Виждаме, че някой наблюдава небето, и казвате, че е астроном. Не всеки, който наблюдава небето, е астроном. Астрономът наблюдава небето през телескопа и вижда различни звезди, големи и малки. Той прави ред наблюдения, изчислява разстоянието на звездите една от друга, изчислява за колко време дохожда светлината им до Земята и т.н. Някои от изчисленията му излизат верни, някои не са верни, но той не се отчайва, прави нови изчисления. Голямо постоянство има астрономът, той посвещава целия си живот на звездите. Какво прави обикновеният човек? Помоли се на Бога два-

три пъти, погледне към небето и очаква отговор на молитвата си. Ако не получи, обезсърчава се, обезверява се и се отказва от Господа. Това не е никакво верую, това е човек без убеждение – без труд, без усилия той очаква големи постижения. Това е невъзможно! Този човек не познава животните и растенията, които го заобикалят, не познава своите прояви, а изисква, като прочете една-две молитви, да получи отговор на молитвата си.

Смирение е нужно на съвременните хора. Един болен ме повика в дома си да му дам някакви наставления. Питам го защо не се обърне към някой лекар. Каза ми, че не искал да употребява лекарства, да трови организма си. Казвам, че мога да му помогна без лекарства, обаче зная, че като оздравее, ще ме пита как съм го излекувал. Аз помагам, без да обяснявам как правя това. Ще кажете, че някакво чудо става с болния. Мислете, както искате, но аз не давам никакви обяснения. Ако е въпрос за чудеса, понякога и животните правят чудеса. „Възможно ли е това?“ Възможно е.

Две снахи отишли със свекърва си в гората за дърва. По едно време те се скарали. Свекървата се разтревожила и легнала на земята, не искала да се мръдне. Снахите я увещавали да стане, да си вървят, но тя казала: „Ако не ми доведете кола от селото, не мърдам от мястото си“. Те се чудели какво да правят – селото било далече, не могат да отидат за кола; да я оставят сама в гората, и това не може. Докато мислели какво да правят с нея, от вътрешността на гората се задала мечка. Като я видели, снахите хукнали да бягат. И свекървата не се забавила – веднага се вдигнала от земята и ги последвала. Като разбрали, че и свекървата тича след тях, снахите се запитали: „Как стана чудото, кой направи това?“ Мечката. Щом я зърнала, свекървата се изправила на краката си и без кола се върнала в селото. Тъй щото когато някой ме пита какво трябва да прави, за да се излекува, казвам: „Мечка трябва да те срещне. Щом я видиш, страхът ти ще изчезне, а с него заедно и болестта“.

Две хиляди години се изминаха от идването на Христа на Земята, но и до днес още хората разискват върху въпроса защо е дошъл. Онези, които само разискват, без да прилагат, са останали далече от Христовото учение – те се спират само върху външната страна на учението. Обаче има хора, които проникват в същината му и вървят напред – те са граждани на Царството Божие и Синове Божи. Който не е влязъл в Царството Божие, още спори върху въпроса Син Божий ли е Христос, или обикновен човек.

Съвременните християни спорят върху различни въпроси, както красивите момичета помежду си – коя от тях е най-красива и заслужава княжеския син. Все една от тях ще бъде най-красива и ще се ожени за княжеския син, но явява се въпросът: за красотата ли се жени човек? Той може да се ожени за красива мома, но после ще пита има ли някаква нива зад красотата: без нива, която да дава нещо, красотата е безпредметна. Някой завърши с отличие медицина, право, естествените науки или музика. Всички разглеждат дипломата – радват се, че пред тях стои способен човек. Дават му след това да изспири нещо, но той започва да се мъчи, върти цигулката на една, на друга страна – нищо не излиза. Довеждат на медука един болен – той не може да определи диагнозата. Дават му да разреши един спорен въпрос, и това не може. Какъв смисъл има тогава неговият отличен диплом? Докато хората използват духовното за придобиване на материални блага, всякога ще бъде така. Човек трябва да учи от любов към науката, а не от желание тя да му допринесе материални блага, да се издигне с нея.

Знанието се дава само на онзи, който го търси безкористно и с любов. Днес се проповядва на хората как трябва да живеят, но те се отегчават и казват: „Всичко, което ни се проповядва, го знаем вече. Знаем, че Христос дойде на Земята да спаси човечеството, за което пострада, умря и възкръсна. Знаем, че трябва да възприемем учението Му и да живеем по любов“. Вярно е, че съвременните хора знаят много неща, но прилагат

ли това, което знаят? Много хора са слушали видни музиканти, възхищавали са се от тях, но ако ги накарат да свирят, не могат. Не е все едно да слушаш нещо, да разбираш и да прилагаш. Прилагането подразбира работа, упражнения. Не е лошо да слуша и да разбира човек нещата, но трябва да има стремеж да постигне това, което е слушал и разбрал. Всички трябва да станат наследници на Царството Божие, да придобият нещо, което да им послужи като капитал, който да влагат в обръщение. Придобие ли нещо ценно в себе си, човек усилва вярата си – той сам вярва вече в това, което говори; иначе колкото и да говори, не вярва на думите си.

Някой минава за голям метеоролог, но не може да предскаже времето. Днес не може да предскаже, утре не може, докато сам изгуби вяра в знанието си. Има растения, животни, птици, риби, които предсказват времето, а той не може; свинята и паякът предсказват времето, а някой учен говори, обяснява законите, но предсказанията му не се сбъдват. Как предсказва паякът? Много просто: наблюдавайте проявите му при промяната на времето, и вие сами ще извадите заключение за неговото знание. Трябва ли да се говори много кога печката се отразява приятно на човека и кога – неприятно? Достатъчно е да се приближиш при силно нагорещена печка, за да ти стане неприятно; отдалечиш ли се на известно разстояние, изпитваш приятност.

Задачата на човека е да усили вярата си, да си служи с нея. Като заболееш, приложи вярата си: боли те стомахът, кажи му да оздравее. Ще кажете, че стомахът не се лекува с думи, но се нуждае от лекарства. Не е така: думите, които му казваш, трябва да са проникнали от вяра. Щом ти пръв вярваш в думите си, и стомахът ти ще повярва. Ако не можеш сам да си помогнеш, извикай двама или трима свои приятели, да усилят действието. Христос казва: „Където са двама или трима, събрани в Мое име, там съм и Аз посред тях“. Христос е лекувал различни болести – защо и вие да не се лекувате сами? Той е уповавал на Бога и на Себе Си, а вие упоавате

на майка си, на баща си, на роднини, на приятели, на лекари, и най-после упоавате на Бога и на себе си. Онези, на които упоавате най-много, не могат да ви помогнат. Всеки, който върши Божията воля, може да ви помогне – на такива хора трябва да упоавате. Христос казва: „Който върши Божията воля, той Ми е брат, и сестра, и майка“. Който не изпълнява Божията воля, той се интересува само от своите работи, той мисли само за себе си и казва: „Докато не наредя своите работи, за никого не се интересувам. Ако ми остане време, тогава ще мисля за другите“. Защо този човек не е добър като другите, защо не е готов да помага на ближния си? Домук е догъл човекът, нищо повече не може да направи. Каква задача може да реши детето от първо отделение? Само такава, която познава, която е учило. Ако му дадете задача от второ, трето или четвърто отделение, то казва: „Не мога да реша тази задача, не съм завършил повече от първо отделение“.

Сегашните хора, светски и религиозни, са на различни степени на развитие, поради което всеки може да свърши такава работа, за която е готов: вълн от нея той се отказва да работи. Сега аз засягам този въпрос не за упрек, но за ориентиране – той има отношение към бъдещето. Днес всеки е това, което е изработил и придобил в себе си, утре ще бъде нещо повече. Човек се развива по специални закони. Никой не може да излезе вълн от законите на своето развитие и да върви напред. Всеки човек е специфичен плод, който узрява на своето време. Никой плод не може да узрее за 24 часа: колкото и да желае това, той не може да излезе вълн от законите и реда на Природата. Някои плодове узряват в продължение на два-три месеца, а други – в продължение на четири-пет месеца. И човек е плод, за узряването на който е нужно определено време. Той трябва първо да цъфне, да завърже и най-после да даде плод. Някой иска да даде плод, преди да е цъфнал и завързал. Това е невъзможно! Първо трябва да напъпиш, да цъфнеш, да завържеш – и след време да дадеш плод. Това се определя от природните закони Ще кажете, че сте по-

стигнали някои неща. Ако малките неща сте постигнали, трябва да работите много, за да постигнете големите.

И Петър рече: Сребро и злато аз нямам,
но което имам, това ти давам:

„В името на Исуса Христа Назарянина,
стани и ходи!“. И като го хвана

за дясната ръка, вдигна го; и тогочас
утвърдиха се стъпалата и глезените му.

И скочи, та се изправи и ходеше;

и влезе с тях в храма, та ходеше

и скачаш, и славеше Бога. (6., 7., 8. ст.)²⁵

Петър излекува болния, защото имаше Христовия Дух в себе си. Следователно само онзи може да лекува, който носи Духа в себе си. Какво нещо е Духът, малцина знаят. Ще кажете, че всеки може да има Христовия Дух. Не е така – не всяка печка може да топли. Само онази печка дава топлина, в която има въглища. И това не е достатъчно: въглищата трябва да са запалени и буyno да горят. Топлината излиза от печката и стопля окръжаващите. Следователно ако здравето минава през душата на човека и тя трансформира енергиите му, той може да прояви силата си. Същото може да се каже и за вярата. Ако вярата проникне през всички клетки на човешкото тяло и го освети и събуди Словото в него, тя е изпълнила задачата си; ако вярата може да запали Словото в човека, изпълнила е своето предназначение.

Казано е в Писанието: „Не угасвайте Духа!“. Може ли Духът да изгасва? Не може. Значи тези думи имат вътрешен, скрит смисъл. Да не угасвате Духа в себе си, това значи да не препятствате на условията, при които Духът се проявява. Щом Му препятствате, Той не може да се прояви: и във вас да е, пак не може да се прояви, ограничен е. Когато Духът не може да се прояви, човек се намира в трудно положение. Днес всеки човек има някакво верую и счита, че то е най-право. Православният мисли, че православие то е най-право и вън от него няма спасение; мохамеданинът мисли по същия начин. Обаче малко вярващи прилагат своето верую, както трябва.

Всички изискват от Бога да изпълни желанията им. Когато Бог иска от тях да направят нещо, отказват се под предлог, че нямат знание. Отчасти те са прави: Бог, Който е всемогъщ, не може да изпрати невежия на работа. За да му възложи някаква работа, Той трябва да го научи как да работи и какво да говори. Затова е казано в Писанието: „Когато дойдат дни на изпитание, не мислете какво ще правите. Духът, Който е във вас, ще ви научи какво да говорите“. Кого ще научи Духът? Онези, които имат вяра, които са готови да Го приемат. Духът посети мнозина евреи, но малцина Го приеха. И които Го приеха, даде им сила да проповядват Словото Божие и да лекуват болни.

Слънцето огрява цялата Вселена, но камъните само се нагорещават, а земята поглъща лъчите и дава подтик на растенията да растат. Единствен човекът разбира най-добре Слънцето, възприема светлината и топлината му и започва да мисли. Мнозина слушат Христовото учение, малцина го приемат и прилагат. Всеки го възприема по специфичен начин: едни го възприемат като камъните – нагорещават се; други – като земята, която го поглъща и дава подтик на растенията да цъфтят, да връзват и да дават плод. Малцина го възприеха като хора, в които то внесе живот. Които го приеха така, приложиха го. Да се приложи Христовото учение, това значи да се свърже човешката душа с Бога, да се почувства човек като Син Божий. Който има правилни отношения към Бога, никога не пита кой какъв е – християнин, мохамеданин или будист. Той познава кой е свързан с Бога и го разбира. Като се говори за различните вярвания на хората, някои запитват: „Толкова години вече как слушаме Словото, не сме ли още християни, не сме ли още Синове Божи?“ Да се задава такъв въпрос, то е все едно детето да пита в утробата на майка си: „Не съм ли още човек?“. Ти ще станеш човек, когато минеш през 400 000 различни форми – и като издържиш изпита, ще се родиш. Това става на деветия месец: който издържи, заминава за другия свят. Като се роди човек, се поставя на друг изпит – какъв е

този изпит, после ще разберете. Помните ли какъв беше първият ви изпит? Забравили сте го. Помните ли кога се пробуди съзнанието ви и каква беше първата ви мисъл? И това сте забравили...

И тъй, докато съзнанието на човека не се пробуди, докато той не гледа на Природата като на нещо живо, нищо не може да постигне. Съзнанието на съвременния човек е обикновено – съзнание на различаване на добро и на зло. Това съзнание трябва да се повдигне, да мине в по-висока степен: човек да гледа на Бога като на свой Баща. Такова състояние наричаме синовно. Докато се нуждае от утеха, от помиряване, от възстановяване на вътрешния мир, човек е в обикновеното съзнание. Всичко това ще изчезне, когато той влезе в Божественото съзнание, или в тъй нареченото свръхсъзнание или космично съзнание. Ще кажете, че трябва да се примирите с Бога в себе си. Няма защо да се примирявате всеки ден: щом се примирите веднъж, вие сте примирени вече. Щом сте в синовни отношения с Бога, вие изпълнявате Неговата воля. Който изпълнява Божията воля, не се натъква на противоречия: като върши Божията воля, той знае, че върши и своите работи. Човек е дошъл на Земята да свърши първо работата на Баща си, а после своята. Който не изпълнява Божията воля, има криво разбиране за нещата – той живее първо за себе си, а после за другите. Тази е причината, задето неговият живот е подобен на живота на листа. Докато е пролет и лято, листът стои на дървото зелен и свеж; щом дойде есента, той постепенно пожълтява, оканва и изгнива. Трябва да се минат още шест месеца, за да се яви отново. Това е животът на живите умрели. Човек трябва да мине в по-висока фаза на живот, че и като умре, да бъде жив. Това е животът на умрелите живи – минаване от смърт към живот, а не от живот към смърт. Значи съществуват две положения: минаване от живот към смърт и от смърт към живот. Христос мина първо от живота към смъртта, а след това – от смъртта към живота, т.е. към възкресението.

И тъй, за да минете от смъртта към живота, трябва да пазите следните правила: не внасяй капитала си в банки, които фалират. Не уповавай на временни, преходни неща: уповавай само на Божественото в себе си. Който спазва тези правила, лесно се справя с изпитанията и страданията си. Той е подобен на авиатор, който знае законите на летенето: при каквито и мъчности да се намери, лесно се справя. Който не знае законите на въздухоплаването, лесно обърква пътя си и пада на земята. Истинският християнин лесно се справя със силите на своя организъм, със силите на ума и на сърцето си. Той знае колко светлина и топлина му е нужно и така регулира силите на ума и на сърцето си, за да не произведат повече светлина и топлина, отколкото им е нужно. Понякога светлината е толкова голяма, че очите на човека не могат да я понесат; топлината е толкова голяма, че сърцето не издържа на нея. Също така и идеалът на човека не трябва да бъде по-висок от възможността му да издържа на него. Не е позволено да правите по-големи усилия от тези, които организъмът може да издържа. Като спазвате законите на Разумната Природа, това не значи, че изведнъж ще станете светии. Светийството се постига с течение на стотици години съзнателен живот. Няма да усетите как ще станете светии – както придобивате по наследство известни дарби и способности, така ще станете светии. Като обработвате и развивате сърцето си, вие се готвите за светии; като развивате ума си, готвите се за гении. Работете с вяра върху сърцето и ума си, за да разчитате на капиталите, които се крият в тях, както банкерът разчита на своята чекова книжка. Достатъчно е да се подпише той на чека, за да получи каквато сума му е нужна.

Мнозина казват, че човек се нуждае от вяра. Каква трябва да бъде вярата му? Да почива на връзка с Бога, с разумните същества. Връзката подразбира чек. Както без чек не можеш да получиш никаква сума, така и без връзки с възвишените същества не можеш да имаш никаква вяра. Ти не обичаш хората, критикуваш Бога, а очакваш

същевременно големи придобивки. Не, широк трябва да бъдеш в своите възгледи и вярвания, никого да не съдиш. Живееш ли добре, Бог сам ще ти помогне, няма да очаква да викаш към Него за помощ. Най-напред Той ще ти покаже как да живееш, а след това ще те постави на изпит. Така постъпва учителят по музика с ученика си: първо той го запознава с цигулката, показва му как да я гържи, как да управлява лъка, и след това му дава елементарни упражнения, като го напътства в изпълнението им. Често хората говорят за миналото си, съжаляват за изгубените условия. Чувате ги да казват: „Какви бяхме едно време!“ Да се говори за миналото, това значи да не можеш да използваш настоящето и бъдещето. Говорете за настоящето, а не за това, че някога сте били богати, здрави, учени, силни. Ако днес сте бедни, болни, невежи и слаби, защо не говорите за придобиване на богатство, здраве, знание и сила? „Какво трябва да прави бедният?“ Да работи, за да придобие богатство. „Богатият?“ Да вложи богатството си в обръщение. „Невежият?“ Да започне да мисли. Правата мисъл отваря пътя на човека във всички посоки.

В какво се заключава правата мисъл, как се прилага тя? Начините, по които се прилага правата мисъл към различните хора, са различни. Защо? Защото всички не могат да я възприемат по един и същи начин. Умовете на всички хора не са еднакво устроени и развити, да възприемат и чувстват еднакво; очите и ушите им също не са еднакво развити. Тази е причината, задето един вижда предметите от едно разстояние, а друг – от друго разстояние. Ако предметът е много далече, не се вижда ясно; ако е много близо, пак не е ясен. На младини човек вижда ясно предметите, на старини не ги вижда добре. За да ги види добре, трябва или да ги приближи до очите си, или да ги отдалечи. За да вижда добре, той трябва да носи очила; правилно е обаче и 120-годишният дядо да вижда ясно предметите без очила. Някой вижда добре, но като влезе между хора, на които зрението е слабо, той се повлиява от тях и започва да не вижда ясно.

Един познат ми разправяше следната своя опитност. Станал рано сутринта и започнал да чете вестник, прочел всички новини. По едно време искал да свали очилата си от очите, да ги изчисти. Посегнал да ги свали, но останал учуден: очилата не били на очите му. Значи той чел свободно без очила. Пожелал по-нататък да чете вестника, но не могъл – не виждал вече без очила. Защо не виждал? Защото се намирал под влиянието на мисълта, че не може да вижда без очила. Докато не мислел за очилата, виждал ясно; щом помислил за тях, не виждал вече. Това е законът на внушението, под който се намират всички хора. Някой казва, че има вяра. Щом се срещне с безверници, и неговата вяра отслабва. Той се разколебава във вярата си и казва: „Не зная какво става с мене. Едно време имах вяра, но сега вярата ми отслабна“. Много естествено, препоръчали са ти очила и ти си повярвал, че не виждаш, че вярата ти е отслабнала. Ако се убедиш сам, че виждаш, вярата ти сама по себе си ще се усили.

Законът на внушението действа във всички области на живота, във всички науки и изкуства. Някой цигулар свири добре, изпълнява правилно музикалните пиеси, но ако попадне между немусикални хора или между големи критици, може да изгуби вярата в себе си и да се провали. Ако е сам, той свири добре, с изпълнение и разбиране. Той знае, че животът не е само равнище, но има височини и дълбочини, има радостни и тъжни моменти, които предава точно. Ако изнася състоянието на влюбен и отчаян човек, в тоновете се предава едно настроение; ако предава любовта на някой оптимист, тоновете имат друг израз. Благородното и възвишено чувство се предава чрез лъка по особен начин. Добрият майстор виртуоз свири, както мисли и чувства – така той завладява публиката и се ползва от любовта ѝ. Следователно като се научите да свирите точно, чисто и вярно, вие сте виртуоз, на когото липсва само изпълнение. Четете ли, свирите ли, живеете ли, трябва да бъдете истински виртуоз, да имате добро изпълнение. Само така ще бъдете доволни от себе си, само така ще задоволявате и окръжаващите.

Не можете да очаквате успех, ако вие не сте доволни от себе си.

Съвременните хора говорят за новото в живота, в музиката, в изкуството. В какво се заключава новото? В изпълнението. Как се предава изпълнението? Чрез възглеждане в малките неща. Умееш ли да предадеш израз на дребните неща, ти си изпълнител. Изпълнение е нужно не само в музиката, но навсякъде: и в знанието, и в писането, и в говоренето, и т.н. Някой пише, както му попадне, той казва: „Важна е идеята, а не как е написана и предадена“. Не е така – такова писане е обикновено, така пишат всички писари. Истинският писател обръща внимание на граматиката и поставя всяка дума на нейното място. Като четете Библията, Евангелието, виждате, че има нещо увлекателно в тях. Те са написани по особен начин, в особени гами, и разполагат към четене. Изпълнение е нужно във всички човешки прояви. И като се моли, човек трябва да знае начина, по който да нарежда думите. Ако наредиш молитвата си правилно, ще бъдеш чут. Ти се молиш по един, по друг, по трети начин, но не получаваш отговор на молитвата си. Чудиш се коя е причината за това. Причината е в самия тебе: не знаеш да се молиш.

В старо време имало един светия, който постоянно се молел на Бога, но молитвата му не се приемала. Той искал да знае причината за това. Един ден, както се молел, видял един ангел, който му казал: „Дойдох да ти открия защо твоята молитвата не се приема. Преди години, когато живееше като обикновен човек, ти отне котела на една бедна вдовица. Докато не върнеш котела ѝ, молитвата ти няма да се приеме. Това представлява дисонанс в молитвата ти, поради което тя не се приема в света на хармонията“. Един религиозен човек често се молел на Бога да подобри материалното му положение. Случило се нещо в живота му, което го накарало да мисли, че Бог е послушал молитвата му. Веднъж, като се връщал от черква, видял една торба на прозореца в къщата на един банкер. Помислил си: „Ще видя какво има в торбата“. Повдигнал я и останал крайно изненадан: торбата била

пълна със злато. Като броил парите си, банкерът забравил торбата на прозореца. Религиозният човек си обяснил работата, както му се искало, той си казал: „Молих се на Бога да подобри положението ми. Ето, виждам тази торба със злато на прозореца и се радвам, че Бог е помислил за мен“. Той взел спокойно торбата и се върнал у дома си. Като започнал да се моли на Бога и да благодари за парите, забелязал, че между Бога и него застава торбата и пречи на молитвата му. Това продължило две седмици. Колкото пъти започвал молитвата си, пред него се изпречвала торбата и не му позволявала да се моли. Най-после той разбрал погрешката си, вдигнал торбата и я занесъл на банкера, като му казал: „Слушай, братко, твоята торба затвори пътя ми към Бога. Колкото и да се моля, молитвата ми не се приема. Аз мислех, че ще направя нещо с тези пари, но се убедих, че те не са мои, нито ми са нужни. Вземи парите си назад, те са необходими за твоите нужди“.

Следователно ако си взел парите на брата си, ще ги върнеш. Не ги ли върнеш, ще знаеш, че молитвата ти няма да се приеме и работата ти няма да върви добре. Ще върнеш котела на бедната вдовица, ще върнеш торбата с парите на богатия банкер – нищо повече! Ще знаеш, че работите ти не вървят добре, защото си взел чужда вещ. Ще върнеш чуждото и ще разчиташ само на онова, което сам си изработил и придобил. Следователно докато не изправиш и най-малката си погрешка, все ще има нещо, което ще те спъва. Може да си постигнал много, но в момента, когато започнеш да се повдигааш, ще се натъкнеш на някакво малко препятствие, което ще те спъне. Сега аз говоря за малките неща, които остават скрити от погледа на всички, но Бог ги вижда. Няма скрито-покрито, което Бог не вижда. Не е важно дали хората виждат погрешките ти – важно е дали Бог ги вижда. Понеже Той вижда всичко, затова махни всички препятствия, които стоят на пътя между Бога и твоята душа. Изчистете ума и сърцето си от всички погрешки, които стоят като препятствия на пътя ви. И тогава каквото

пожелаете, ще ви се даде; за каквото и да се молите, молитвата ви ще се приеме. Много котли, много торби има на пътя ви, които ви спъват. Намерете притежателите им и ги върнете, върнете чуждите неща, за да не се спъвате в тях. Ако сами не си помогнете, никой не може да ви помогне. Трябва да съзнаете, че на времето си сте имали нужда от котела и от торбата, обаче днес те не са ви нужни. И не само че не са ви нужни, но са препятствие във вашия живот – те са временни неща, които днес не ви ползват.

Заблуждението и погрешката не е в това, че си взел торбата с парите, но в мисълта и във вярата в парите. Ти мислиш, че без тези пари не можеш да живееш, ти си вложил вярата си във временни и преходни неща. Вложи вярата си в Бога: при всички случаи на живота си вярвайте и разчитайте първо на Него. Всеки трябва да върне котела на вдовицата, от която го е взел, и торбата с парите на банкера – само така ще се оправят неговите работи. Освободете се от чуждите котли и торби и така идете при Господа. Ще кажете, че като се изнасят погрешките на хората, имаме предвид някого. Ние говорим за погрешките на всички хора, а не на едного – погрешките на всички са едни и същи. Безразлично е кой греша: когато един греша, все едно че всички грешат. Първо Ева сгреша и грехът се предаде на всички хора. Тя повярва на лъжливите думи на змията и яде от забранения плод; тя повярва, че като яде от този плод, ще стане като Бога. И съвременните хора вярват, че като ядат много, ще станат здрави и силни. Силата и здравето не идат от външната храна: Бог храни човека отвътре и му дава сила и живот да работи, да решава задачите си. Който много яде, много плаща. Пазете се тогава от кривите мисли, които сте получили по наследство, и знайте, че силата и здравето се определят от правата мисъл, от правите чувства и действия.

Мнозина се оплакват, че нямат достатъчно светлина в ума си. Причината на това е, че те сами са поставили някакво препятствие между душата си и Бога. От тях зависи да потече отново светлината – достатъчно

е да махнат препятствието от пътя си и светлината ще дойде. Препятствието, което стои на пътя им, е кривата мисъл, че не могат да изпълнят Божията воля по липса на възможности и условия, че нямат средства, нямат грехи, обуца, къща и т.н. Къде се крият възможностите и условията за изпълнение на Божията воля? В главата на човека. Ще каже някой, че главата му е малка, не може да ражда. Каквато и да е главата му, тя носи в себе си достатъчно възможности и условия. От човека се изисква само добра воля да реализира това, което е вложено в неговата глава. Ако главата му е голяма, и плащането ще бъде голямо. Който прави заеми, трябва да плаща: колкото по-големи са заемите, толкова повече лухва ще плаща. Изобщо колкото повече е дадено на човека, толкова повече се иска от него. Съвременните хора имат всичко на разположение. Дадено им е, каквото трябва – нищо друго не им остава, освен да работят. Те имат инструменти и учители – свирене и работа се иска от тях. При това, като свирят, трябва да избягват погрешките. Ако направят една погрешка, диригентът ще я изправи. Той коригира музикантите, но и те го коригират – достатъчно е да направи малка погрешка, за да я видят веднага.

Не е лошо, че греши човек; лошо е, когато не изправя погрешките си. Някой греши и се извинява, че вината не била в него. Това не е важно – ти си длъжен да изправиш погрешката си. Пишеш нещо, не слагаш препинателните знаци намясто, изяждаш букви и т.н. Кой е виновен за това? Ще кажеш, че вината е в учителите, които не са обърнали достатъчно внимание на работата ти. Щом съзнаваш това, днес ти сам ще се изправиш: ще работиш усилено, за да придобиеш това, което ти липсва. Счупил си крака си – не питай защо си го счупил: търси човек, който поправя счупени крака, за да ти помогне.

И тъй, ако сам не можеш да изправиш погрешката си, обърни се към Бога, Той да ти помогне. Що се отнася до греховете и престъпленията, изправянето им е в ръцете на Бога: ще се обърнеш към Него и Той ще изпрати някое разумно същество да ти помогне. Обаче дойдеш ли до

погрешките си, това е твоя работа: сам правиш погрешки, сам ще ги изправиш. Ти свириш добре, лесно четеш нотите, но ти липсва изпълнение: ще работиш върху него, за да дадеш израз на свиренето. Много хора свирят, но малцина са истински музиканти; много хора рисуват днес, но малцина са истински художници. Картината трябва да има въздух, дълбочина, израз: от която страна да гледаш една картина, тя трябва да има израз.

И тъй, бъдете добри музиканти, добри художници, без да се представяте пред хората, че сте такива – нека те сами ви оценят. Иначе ще приличате на голяма лампа, около светлината на която се събират множество мушици, комари и пеперудки. Малко е съзнанието им, те не могат да я разбират, но въпреки това се трупат около нея. Ето защо ви съветвам, ако сте светии, гении, велики учени, да минавате незабелязано между хората. Какво ще разбере пеперудката от работата на гения? Тя нищо не разбира. Някой чете Евангелието или друга свещена книга – какво ще ѝ разправя за съдържанието? При това тя е дошла вечер... Който иска да учи, трябва да дойде сутрин, когато е светло. Освен това съзнанието ѝ трябва да се повдигне до такъв уровень, че да разбира нещата. Ще кажете, че миналото на някого не е светло, не може да му се помага. Оставете настрана миналото – Бог не се занимава с миналото на хората, но с тяхното настояще. Красотата на живота се заключава в сегашните разбиралия на хората.

Христос дойде на Земята да заличи миналото на хората и да отвори път към новото, към Любовта. Тя ще превърне злото в добро, омразата в любов. И до днес още хората се мразят, убиват, изнасилват. „Кой е прав, кой е правоверен?“ Това са въпроси на миналото. Влезте в пътя на Любовта, в пътя на сегашния и бъдещия живот. Едн-кой си нямал вяра, не прилагал доброто като вас. Не се сравнявайте с никого! Откъде знаете каква е вашата вяра, опитали ли сте я? Направете опит да видите каква е вашата вяра, колко издържа – и тогава говорете за себе си. Вярата и Любовта предават особени качества на чо-

века: лицето му е светло, погледът му е ясен и отворен, отношенията му с хората са нежни, благородни. От сутрин до вечер той е зает с изпълнение на Божията воля, достатъчно е да дойде при него някой беден или болен, за да му се притече на помощ. Бедният се оплаква от положението си, но той го утешава и казва, че така именно му се дава възможност да познае Бога; и на болния казва същото. Наистина, тежко е положението на бедния и на болния, но онзи, който носи Любовта в себе си, поема половината от загубата им и дава половината от печалбата си. В това се заключава Божественото, това е Новото учение. Ще кажете, че всеки сам трябва да носи кръста си. Това е законът, това е старото учение. Новото учение – учението на Любовта, казва: ще вземеш участие в страданието на ближния си, ще понесеш половината от загубата му и ще дадеш половината от печалбата си.

Сребро и злато аз нямам,

но което имам, това ти давам. (6. ст.)

Аз пък ви казвам: в името на Бога на Любовта, Който е изпратил Своя Син на Земята да спаси човечеството, нека се отворят умовете и сърцата ви, да следвате Божия път, да възприемате Вярата, Надеждата и Любовта, които оживяват и възкресяват. В Негово име станете, вървете напред и работете!

„Пази свободата на душата си, силата на духа си, светлите мисли на ума си и добрите чувства на сърцето си. Помни: царският път на душата е добрата мисъл на духа. Помни и не забравяй: ти не си пратен на Земята да глождиш изсъхналите кости на твоите предци, не си пратен да се занимаваш с миналото. Всяка разумна душа има определено място в света. Бъди благодарен на това, което ти е дадено; изпълтай своето благоденствие, както паякът плете своята мрежа.“²⁶

Божият Дух носи всичките блага на живота.

22 декември 1935 г., 5 ч. с.,

София, Изгрев

ПРИЧИНИ ЗА СТРАДАНИЯТА

Често се говори за ангелите, за небесния живот. Какви качества има ангелът? Той се отличава с любов, интелигентност, доброта и разумност. Тези качества представляват основа на небесния живот, без тях не можеш да се повдигнеш в по-висок свят от физическия. Има вярващи, които мислят, че и без знания може да се отиде на Небето. Те разчитат изключително на вярата и на Любовта. Обаче истинската вяра и любов се основават на разумността, на знанието, интелигентността и доброто. Без тези качества ти ще вярваш, но вярата ти ще бъде съня. Ученият постепенно придобива знания, които почиват на опита: като опитва нещата, вярата и знанията му се увеличават.

Човек се ражда с условия и възможности да бъде учен, но ако не работи, ако не развива ума си, той остава невежа. Той придобива знания всеки момент, от сутрин до вечер той складира микроскопически опити и знания в съзнанието си. Яде ли, спи ли, разговаря ли, той все придобива нещо. Започне ли да мисли за миналото си, той спира развитието си. Миналото е зад гърба ви: щом сте тръгнали на път, не се обръщайте назад, да видите какъв път сте изминали. Отправяйте вниманието си към това, какво сте срещнали на пътя си и какво сте научили, а не към това, колко и какъв път сте извървели. Някои религиозни хора се спират върху въпроса какво е направил Христос за човечеството. Те си казват: „Христос дойде на Земята, пожертва се за човечеството и изкупи греховете му. Ние сме вече спасени, няма защо да се безпокоим и да работим“. Това е криво разбиране: отсега нататък ще работиш, и то повече, отколкото по-рано, преди да си съзнал това. Следователно човек трябва да работи с постоянство и любов, без да морализира другите да пра-

вят това, което и той прави. Ти работи, без да мислиш какво трябва да правят твоите ближни.

Един американец милионер разполагал с фабрики, кантори, работилници, поради което имал възможност да дава работа на мнозина. Който се осмелявал да му поиска някаква помощ, той веднага му отговарял: „Мога да ти дам някаква работа, да свършиш нещо, но пари без труд не давам. Който иска да яде, трябва да работи“. Така посрещал той всички хора, които се обръщали към него за помощ. Един ден, като отивал на работа, последвала го една бедна вдовица с молба да ѝ даде някаква помощ. „Не давам пари напразно! Работи нещо, да си изкараш прехраната.“ „Болна, немошна жена съм. Имам и малки деца у дома, няма на кого да ги оставя.“ Най-после, отегчен от нея, той ѝ подхвърлил един долар и казал: „Вземи тези пари и ме освободи!“.

Дошъл краят на неговия живот. Той заминал за другия свят и се явил при свети Петър с надежда, че ще бъде приет в Рая. „Не бързай! – му казал свети Петър. – Къде отиваш?“ „В Рая.“ „Какви добрини си направил?“ „Цял живот подкрепях бедните.“ „Как?“ „Давах им работа, да работят и да се прехранват.“ „Но ти се ползваше от техния труд – спокойно възразил свети Петър. – Посочи ми едно добро дело, срещу което не си получил нищо.“ Американецът мислил много и най-после си спомнил, че някога бедна вдовица му искала помощ и като му дотегнала, той ѝ подхвърлил един долар, срещу което не получил нищо от нея. „Виж, този случай е особен, ще го разкажа на Господа и ще чакам отговор“ – казал свети Петър. Като се върнал при американеца, свети Петър предал думите на Господа: „Дайте на американеца два долара за доброто, което е направил на вдовицата, и го изпратете на Земята, там да научи уроците на живота“. И тъй, който живее като американеца, ще отиде на онзи свят, откъдето ще го върнат на Земята само с два долара.

Кривите разбирания водят към страдания. Някои майки работят по цели дни, но щом стане нужда дъщерята да направи нещо, веднага ѝ забраняват. Майката мисли,

че ако гъщерята работи, ръцете ѝ ще огрубят. Тя иска ръцете на гъщерята да бъдат меки, нежни, да я харесват момците – така ще я продадат по-скъпо. Това е криво разбиране, което ще донесе страдания и на майката, и на гъщерята.

И в религиозния живот има подобно нещо. Както майката пази гъщеря си като писано яйце, така и някои проповедници пазят своите пасоми от работа на ума, за да не се натъкват на противоречиви идеи. Има ли нещо лошо и опасно в това, че мозъкът на човека работи? Колкото повече работи, толкова по-добре за него. Всеки човек трябва да работи за съществени, а не за несъществени и преходни неща. Щом яде, човек трябва да работи, да мисли, да чувства, да учи и т.н. Всичко това в широк смисъл наричаме работа. Като работи, човек развива ума и сърцето си. Следователно прилагайте Любовта за развиване на сърцето, разумността – за ума; прилагайте доброто за развиване на сърцето, а Истината – за ума. Любовта, разумността, доброто и Истината са качества на Божественото, което е вложено в човека. Който не прилага Божественото, сам се спъва и излага на страдания. Често хората се запитват защо страдат. Една от причините за страданията им се дължи на факта, че те не прилагат Божественото. Малцина прилагат онова, което Бог е вложил в тях. И животното страда, но причината за страданието му е друга – и да иска, то не може да приложи това, което човек прилага. Много естествено, животното е лишено от това, което е дадено на човека. Като се чувства ограничено, то страда и се мъчи.

Следователно каже ли някой, че е лишен от разумност, това показва, че не говори Истината. Само животното няма разумност. По естество човек е разумен, но понякога не прилага разумността си; щом не я прилага, страданията естествено го следват. И Христос страдана за хората затова, че не приложиха своята разумност. Учителите страдат по същата причина. Те преподават на учениците си, напътстват ги, наставляват ги, но повечето от тях не прилагат това, което им се преподава.

Който не прилага Любовта, разумността, добродетелта и Истината, неизбежно страда; който ги прилага, той е щастлив. Ще кажете, че някога, в бъдещето, все ще ги приложите. Няма защо да отлагате нещата за бъдещето: каквото имаш, приложи го още днес. „Беден съм, нямам възможност да прилагам. Като забогатея, тогава ще приложа Божественото и ще изпълня Божията воля.“ Не е така: човек трябва да съзнава, че е богат, че разполага с големи възможности да прояви своите добродетели. Ако не ги проявява, това показва, че той е скъперник, не иска да дава. Ако не дава и не прилага, богатият ще страда и ще се чуди защо идат страданията. Жалко е, когато богатият страда. Друг е въпросът, ако си беден и лишен от добродетели. Обаче невъзможно е човек да е лишен от добродетели – само животните са лишени от добродетели, те не могат да се проявяват съзнателно. Ето защо, докато сте човеци, използвайте всичко добро и възвишено, което е вложено във вас; не го ли използвате, вие изоставате назад в развитието си. Ако животното прояви доброто в себе си, и то се издига по-високо от положението, в което се намира.

Ще кажете, че тези неща се нуждаят от доказателство. Доказателство се дава на умния, на добрия, на онзи, който вижда и чува; ако затваряш очите и ушите си, никакво доказателство не може да ти се даде. Следователно не затваряй съзнателно очите и ушите си, за да виждаш и чуваш ясно, без никакви доказвания. Освободете се от заблужденията, които носите от далечното минало – само така ще виждате и чувате ясно. Защо трябва да си представяш нещата такива, каквито не са, защо ще мислиш за себе си това, което не е? Искаш да си направиш голяма къща, с много етажи. Не е лошо това желание, но трябва да съградиш къщата си толкова здраво, че да не се събори и да не те затисне. Не е лошо желанието на човека да бъде богат, да има жена или мъж, да има деца, но той трябва да знае как да се справя с всичко това. Мъжът трябва да знае какви отношения да има към жена си, жената – към мъжа си. Всичко, което

човек има, е за добро, когато знае как да се справя с него; не знае ли, то се превръща на зло. И ангелът му рече:

Твоите молитви и твоите милостини

възлязоха на помен пред Бога. (4. ст.)²⁷

Този човек, на когото се яви Ангел Господен, беше Корнилий²⁸. Ако на съвременния човек се яви ангел, той ще се усъмни и ще си каже, че е имал някаква халюцинация – и каквото му каже ангелът, няма да го изпълни. На един свещеник се явил един белообраз, благочестив старец, който му казал: „Съветвам те да не колиш кокошки и агнета, и без тях можеш да живееш. Ако ядеш месо, ще страдаш“. Той се замислил и казал на жена си: „Не зная истинско видение ли беше, или някаква халюцинация, но видях като насън белообраз старец, който ми каза да не коля вече агнета и кокошки. Трябва да е нещо като сън. Може ли да ми се забранява да ям кокошка и агне, когато аз трябва да осветя това месо. Нали селяните си правят курбан? Кой ще чете и ще благослови курбана им? Като го осветя, все ще си хапна от него“. Така разсъждавал той и забравил думите, които старецът му казал. Обаче видението се повторило: същият старец му се явил и му забранил строго да яде месо. Явява се въпрос: има ли нещо лошо в яденето на месо? Да се загава този въпрос, това е все едно да се пита защо човек не трябва да краде и да лъже. Да отнемеш насилствено живота на кокошката, на агнето или на свинята, то е все едно, че лъжеш и крадеш. Кой е придобил нещо добро от кражбата и лъжата? Лошо нещо е лъжата – тя е отрова, която руши организма. Ще излъжеш, а след това ще търсиш начин да се извиняваш. Погрешката си е погрешка, няма защо да се извиняваш. Човек прави погрешки и сам ще ги изправя. Що се отнася до изправяне на греховете, това е работа на Бога – Той е в състояние да помогне на човека и да заличи греховете му. „Не мога да не правя погрешки.“ Ако не можеш без погрешки, можеш поне да ги изправяш. Злото се заключава в неизправяне на погрешките. Защо ти е гаден ум, ако не можеш да работиш с него? Сложи ума си на работа, за да изправиш погрешките си. Който

иска да не греши, нека прилага Любовта, разумността, добродетелта и Истината.

И тъй, страдате ли, ще знаете, че сте в изобилието на живота. Човек страда от изобилие и пресищане, а животното – от лишения и глад. Какво прави котката? Дебне мишките. Като хване някоя мишка, цяла я гълта, след това се чисти, грее се на слънце, но все котка си остава – и в края на краищата ще умре от глад и лишения. Защо? Липсва ѝ същественото – проява на добродетелите. Истински човек е онзи, който проявява Любовта, разумността, Истината и добродетелта. Този е пътят, по който човек може да стане ангел. Ако питате какви са отличителните качества на ангела, ще знаете, че той се отличава по това, че проявява великите добродетели; той знае как и кога да ги употребява. Ангелът е следвал великата школа на живота и успешно я е завършил. Като наблюдавам съвременните хора, по лицата им се чете тъга, недоволство. Всички се запитват: „Какво ще се прави в този свят? Болести, нещастия, беднотия ни налегнаха. Където се обърнеш, всеки иска да те обере – не можеш да разчиташ нито на брат, нито на сестра“. Съвременният човек се намира в положението на фалирал търговец. Когато е бил богат, постоянно е отварял тефтерите си и е мислел кой има да му дава; щом е намирал имената на длъжниците си, е казвал: „Този ще хвана, ще го дам под съд, онзи ще осъдя“ и т.н. Като обеднял, той роптаел, недоволен бил от живота, от хората и от техните отношения.

Не бъди жесток, за да не постъпват и с тебе жестоко. Защо когато си богат, да не простиш дълга на своя близен? Той е беден, нещастен, няма защо да го съдиш. Ако го съдиш, освен че нищо няма да получиш, отгоре на това ще плащаш разноските по делото. Твоята задача като човек не се заключава в това, да съдиш своите близни, но да изправяш погрешките си. Написал си едно писмо: провери да видиш какви грешки си направил, изправи погрешките си и върви напред. Постави всяка дума и всеки препинателен знак на мястото им – така и ти

ще бъдеш доволен от писмото си, както и онзи, който го получи. Кога се поставят запетая, двоеточие, точка, удивителен и въпросителен знак? Запетая се поставя при малки мънчотици; двоеточие, точка и запетая – при средни мънчотици, а точка – при най-големи мънчотици. Когато искаш да кажеш на някого обидна дума, постави запетая, т.е. спри се за малко и помисли да кажеш ли думата, или да не я кажеш. Удивителен знак се слага, когато срещаш нещо, което те учудва: за да изразиш състоянието си, ти поставяш удивителен знак. Който поставя препинателните знаци намясто, лесно нарежда работите си. Всеки народ, който се съобразява с тези знаци, има бъдеще. Каже ли някой, че не признава препинателните знаци, той е твърдоглав, упорит човек, главата му ще страда много, докато узрее.

Докато сте на Земята, препинателните знаци са необходими. Всеки език се нуждае от такива знаци. Единственият език, който не се нуждае от препинателни знаци, е Божественият – той е напълно оформен. Всички езици, с които си служат хората, имат нужда от оформяне и усъвършенстване, затова в помощ им идат препинателните знаци. Ако мисълта ти е права, няма да се спиращ, няма да слагаш никаква запетая или точка; щом не мислиш право, ще се спреш, т.е. ще сложиш някакъв знак и ще почнеш да мислиш. Ако не се спреш и не мислиш право, непременно ще грешаш, след това ще започнеш да се оплакваш, да страдаш. Някой пише и често изпуска известни букви. Какво означава това? Този човек от време на време задържа парите на онези, на които дължи: ако е господар, ще плати на слугата си, но все ще му задържи нещо. Не задържай на човека нито една стотинка: колкото дължиш, дай му всичките пари. Ще кажеш, че *ъ* и *ь* нямат значение на края на думите. Значи един лев повече или по-малко няма никакво значение. Не е така – вие знаете пословицата: „Канка по канка вир става“. Този вир може да те удави, но може и градината да ти напои. Ако искаш да бъдеш добър господар, плати на слугата си, колкото му дължиш – не го заставяй да

те търси, да ти напомня, че му дължиш. Който иска да върви в правия път, трябва да бъде справедлив.

Като се говори на хората за добър живот, някой се противопоставя и казва: „Не ме интересува този живот, няма да стана светия“. Какво означават тези думи? Ако не иска да стане светия, какъв ще стане? Хората имат крива представа за светийството: те мислят, че за да станеш светия, трябва да се откажеш от живота, от яденето, от обличането с хубави грехи. Значи светията трябва да ходи бос и окъсан, да не си дояжда, да живее като аскет, да гледа постоянно към земята, за да не се изкуси от някоя жена. Това не е светия. Светията има право да се храни и да се облича добре, да има жена и деца. Не е забранено и на светията да се жени – лошото не е в женитбата, но в скритите, потайни желания. Моисей беше светия, но въпреки това бе женен; Авраам, Йаков също бяха свети хора, но бяха женени. Не може да се определи дали жененият или нежененият ще влезе в Рая – това се определя от живота на човека. Който прилага Любовта, разумността, Истината и доброто, независимо от това, дали е женен, или неженен, той е в Рая; който не прилага тези добродетели, той е в ада. Добрият живот определя мястото на човека, а не положението му като женен и неженен. Много неженени са в ада, и много женени – в Рая; и обратно – има женени в ада и неженени в Рая.

И тъй, Новото учение изисква от всички да прилагат Любовта, разумността, Истината и добродетелта – и като женени, и като неженени. Ако жената се омъжи и мъжът ѝ ѝ пречи да изпълнява Божията воля, по-добре да остане сама, неженена. Ако мъжът се ожени и жена му му пречи да следва Божия път, по-добре да остане сам, неженен. Ако нежененият – мъж или жена – не може сам да изпълнява Божията воля, по-добре да се ожени и двамата заедно да служат на Бога.

Изучавайте нещата от гледището на възвишения живот, на живота на Духа, а не от физическо гледище, от гледището на плътта. Новото учение изисква свободни

хора, служители на възвишеното. Следователно който се ограничава, смущава и безпокои, не е ученик на Новото учение. Който има мир в душата си, светлина в ума си и топлина в сърцето си, той е ученик на Новото учение – той лесно се учи и възприема, лесно придобива знания. Много езици, много науки знае той, но крайната цел на учението му е познаване на Божествения език. Знае ли този език, той знае всички земни езици. Ще кажете, че не е нужно да знаете светските езици. Първо ще изучавате човешките езици, а после – Божествения език. Какво ще правите на Земята без знането на езици? Ще срещнете на пътя си дявола, който знае 12 езика. Как ще се справите с него? За да изгържите на изкушенията, на които той ви поставя, трябва да знаете поне два езика повече от него. Колкото повече знания имате, толкова по-лесно ще се справите с него, лесно ще изгържите на този двубой.

Като се говори за изучаване на езиците, мнозина ще се обезсърчат, като не могат да научат 12 езика. От човека зависи за колко време може да научи един език. Някой може да научи 12 езика за 12 часа, друг – за 12 гена, трети – за 12 седмици, четвърти – за 12 месеца, за 12 години, за 12 века и т.н. Има хора със силна памет, които бързо учат и схващат. Разказват за едного, че могъл да запомни 35 хиляди гуми, прочетени една след друга, без никаква последователност и връзка между тях. Той ги възприемал веднага и ги повтарял в прав и обратен ред. Ако един светски човек има толкова силна памет и може да запомни много гуми без смисъл и значение, защо духовният човек да не изучи няколко езика, защо да не усили паметта си повече от светския човек? Той говори за Бога, за ангелите, за онзи свят, а не може да запомни какво е чел или чул. Това не е духовен човек. Светът е създаден за човека – да изучава Природата, живота и техните прояви. Който не разбира предназначението си, очаква да слезе Духът върху него, както някога върху апостолите, и да го научи на всичко. Духът слиза само върху онзи, който учи, работи и прилага наученото; Духът слиза само върху

онзи, който прилага Любовта, разумността, Истината и добродетелта – не ги ли прилага, Духът остава далече от него. Като се говори много на хората, те мислят, че нищо не знаят, и се обезсърчават. Какво им е нужно, за да не се обезсърчават? Да пречистят библиотеките на своя мозък и да сложат потребното на едно място, а непотребното – на друго. Те се нуждаят от съществено знание, а не от несъществено. Последното трябва постепенно да се изхвърля, да не се товари мозъкът напразно. Ще кажете, че страдате от непознаване на хората, поради което влагате в човека повече, отколкото трябва, и се натъквате на противоречия. Лесно се познава човек. Достатъчно е да видите гори ли в него Свещеният огън, или не. Ако гори, той е човек, който проявява великите добродетели; ако не гори, той е жив умрял, той е изгасил Божественото в себе си.

Работете върху добродетелите в себе си, за да оживеете, иначе ще бъдете човек с прояви на животинското начало в себе си. Това не значи, че сте животни, но животинското ще се проявява често и ще бъде в борба с човешкото и Божественото. Ето защо който работи върху себе си, той дава предимство на Божественото начало, което лесно разрешава въпросите. Изучавайте себе си, изучавайте растенията и животните като символи в живота. Те представляват азбука на Природата. Разумният човек изучава тази азбука и по нея чете законите, с които Живата Природа си служи. Всичко, което ви заобикаля, е книгата на Божията мъдрост. Разтворете тази книга и четете това, което Бог е написал в нея. Много хора четат книгата на Мъдростта, но малцина я разбират. Каква е разликата между онзи, който разбира и свободно чете книгата на Мъдростта, и онзи, който я чете и не я разбира? Първият се ползва от всичко, което го заобикаля, влиза в общение с Живата Природа, а вторият остава беден и невежа. Той вижда някое животно и казва: „Животно е това!“. Каже и отмине, без да му обърне внимание. Обаче първият влиза в разговор с всичко живо и обогатява речта си, за него всяко животно, муши-

ца, растение е буква от свещената азбука на Мъдростта. Чрез тази азбука той осмисля живота си, без нея всичко се обезсмисля.

И тъй, свързвайте се с Разумната Природа, за да разширявате своя поглед върху живота и да се освободите от наследствените заблуждения. Злото, лошото в човека се крие в наследените неща, а доброто се явява като дарба, като Божи дар и Божие благословение. Забележете: когато се говори за лошите прояви на човека, имаме предвид онова, което е наследил той от майка и баща, от дядо и баба; стане ли въпрос за доброто в човека, имаме предвид онова, с което Бог го е надарил. Кажете ли някой, че не може да обича всички хора, това подразбира прояви на ограниченото човешко естество. По плът човек е ограничен, не може да обича всички, по дух обаче той има възможност да обича всички. Възможностите на плътта са ограничени, а на духа — неограничени.

И тъй, обичайте всички хора в ума, в сърцето, в душата и в духа си, без да се спирате върху въпроса кой е праведен и кой не е, заслужава ли да бъде обичан, или не. Казано е в Писанието: „Бог дава Своего благословение и на добрите, и на злите“. Ако Бог търпи лошите хора и им помага, колко повече ние трябва да ги търпим. Бог търпи и вълка, който дава овцете, но не го освобождава от последствията на постъпките му. И лошият човек е свободен в действията си, но не е свободен от последствията. Ще каже някой, че не трябва да бъде добър с хората. Защо да не е добър? За да не го тъпчат. Който не иска да го тъпчат, трябва да прояви Любовта, разумността, Истината и добродетелта. Той е човек, който мисли право. Такъв човек никой не го тъпче, той е силен и свободен; щом не мисли право, всички го тъпчат. Така постъпват и с животните, които не мислят и не проявяват любов. И животните понякога обичат, но главно своите малки или подобните от своя род. Котката обича другите котки, не ги предизвиква и мъчи, но не обича мишката, птичката и др. Ако кажем, че котката обича мишката, подразбираме, че обича да яде мишка. Щом я

изяжда от любов, това не е истинска любов; така тя обича и птичката.

Да се върнем към основната мисъл – причините за страданията. Помнете: човек страда от изобилие, защото не проявява онова, което му е дадено, животното страда от недоимък. Казвате: „Какво ще стане с нас, ако раздаваме всичко, което ни е дадено? Къде ще му отиде краят?“. Не мислете за края на нещата, мислете за началото на нещата. Бъдете като изворите, които постоянно дават – давайте от себе си и не се страхувайте; при това увеличавайте възможностите си поне мислено. Ако можеш да дадеш днес един лев, мисли, че утре ще дадеш десет лева, на другия ден – сто, после – хиляда, и т.н. Така постъпва Бог. Щом и ти постъпваш така, ще се ползваш от Божието благословение. Бъдете щедри в даването. „Даром сте взели, даром давайте!“ „Давайте, за да ви се даде!“ Бог е дал хиляди блага на разположение на човека, но той ги е скрил, че нито сам се ползва, както трябва, нито на другите дава. Не бъдете като ленивия слуга, който заровил таланта²⁹ в земята, за да го върне на господаря си. Той не познавал господаря си, мислел, че е скъперник. Но като се върнал, господарят му казал: „Рабе лениви и лукави, като си мислел, че жъна там, където не съм сял, защо не даде поне таланта под лихва, да придобиеш нещо?“.

Сега аз ви говоря, без да ви съдя: съдят ли някого, той не може да учи. Искам да ви кажа, че не могат да ви обичат, ако и вие не обичате; не можете да бъдете разумни, ако не мислите право; не можете да бъдете свободни, ако не обичате Истината; не можете да очаквате добро, без да приложите добродетелта. Давайте от себе си, прилагайте добродетелите си, за да не ви заставят насила да давате. Вятърът, гъждът и Слънцето се разговаряли кой от тях може да свали кожата на овчаря. Вятърът казал: „Достатъчно е да духна, за да го накарам да свали кожата си“. Засвирил, задухал вятърът, но овчарят все по-добре се загъвал. Не успял вятърът да свали кожата на овчаря. Дошъл гъждът, придружен със студ, и

безмилостно зашибал по лицето и по тялото овчаря, дано му свали кожата. Колкото повече шибал, толкова по-плътно овчарят затягал кожата си. Дошъл редът на Слънцето. То се усмихнало и кротко казало: „Ще се опитам и аз да видя какво мога да направя“. Тихо и спокойно се показало то на хоризонта и постепенно се издигало все по-нагоре. Колкото повече се издигало, толкова по-горещо ставало. Овчарят не могъл вече да понася горещината му и се принудил да свали кожата си.

И тъй, когато Божията Любов напече човека, той непременно ще свали кожата от гърба си. Вложете Любовта в душата си, разумността в ума си, доброто в сърцето си – и вървете напред. Само така ще постигнете всичко, което желаете. И царе може да станете – царе на себе си, на своята вътрешна гържава. Който може да се управлява, той е цар на себе си – той отваря вратите на затворите и пуца затворниците си на свобода. Той е дал ход на Божественото начало в своя живот, за него се казва, че не умира и вечно живее. Животинското, животното в човека умира, а той постоянно и вечно живее – той минава от смърт в живот. Който е повярвал в Бога, вечно живее; усъмни ли се в Него, смъртта неизбежно го следва. Казано е за Бога, че не гледа на лице, а на сърце. Той не се спира върху вашето минало, но гледа ставате ли по-красиви, по-богати, по-добри и по-разумни.

Ако съзнанието ви постепенно се пробужда, казвам ви: откажете се от свинете, вземете торбичките си и се върнете при своя Баща. Кажете му: „Отче, съгрешихме пред Тебе, съгрешихме на Небето и на Земята, приеми ни като Твои слуги. Ние сме готови да приложим Любовта, Мъдростта, Истината и Добродетелта и да Ти служим с радост“. Това изисква новият живот от вас, това значи да бъдете ученици на Новото учение.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*29 декември 1935 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

ЗНАЙНИЯТ БОГ

Намерих едно капище, на което бе написано: „Незнаемому Богу.“

Когато Павел проповядваше на евреите, почти нямаше разлика в живота на онези, които познаваха Бога, и на онези, които не Го познаваха: и едните, и другите живееха почти по един и същи начин. Тогава на какво се дължи човешкото развитие, общо или единично е развитието? Отделните лица се развиват единично, а народът се развива по определен път – каквото и да му се проповядва, той неотклонно следва своя път. От хиляди години вълкът е един и същ в проявите си – ако е станала някаква промяна, тя е микроскопическа. Може би днес той дави овцете по-малко, отколкото в далечното минало. Това се дължи на факта, че днес овцете се намират под защитата на човека, а не са оставени на съзнанието на вълка – да не дави овцете. Ако срещне сто овце на пътя си, той ще издави всичките; питат ли го защо прави това, и той не знае. Предполага се, че това масово даване на овце се дължи на излишната енергия на вълка. Същото правят и мухите: когато времето се разваля, събира се повече електричество в атмосферата, което се натрупва върху хоботчетата на мухите. За да се освободят от електричеството, което ги дразни, те хапят хората.

Кога се разваля времето? Когато животът на хората се влошава. Явява се въпросът: сегашните хора ли са по-добри, или онези, които са живели в миналото? На този въпрос не може да се даде обективен отговор; каквото и да се каже, отговорът ще бъде субективен. Не можем да кажем дали съвременните хора са по-добри, или по-лоши от онези, които са живеели в далечното минало. Ако сега мейният въпрос се разглежда от положението на жената, винаги за погрешките в него се дължат на мъжа; ако

се разглежда от положението на мъжа, вината ще бъде в жената; ако се разглежда от положението на децата, вината ще бъде в родителите; и най-после, ако се разглежда от положението на родителите, вината ще бъде в децата. От което и гледище да се излиза, все ще дойдем до субективното схващане на хората. Нашата задача не се заключава в търсене на погрешките на този или на онзи – това нищо не ни ползва. Погрешките трябва да се изправят, а не да се изнасят. Срещате един колар и му казвате, че осите на колата са повредени, и го заставяте да спре. Той слиза от колата си, навежда се тук-там, не вижда никаква повреда и казва: „Не разбирам къде се крие повредата. И да я намеря, не мога да я поправя. Аз не съм правил колата, друг някой я е правил“. Качва се отново на колата си, шибва конете и казва: „Ще карам с нея, докато мога. Щом престане да върви, ще слеза и ще продължа пътя си пеш“.

Каквото е отношението на коларя към колата, таква е отношението на човека към неговия живот. Казват на някого, че не живее добре. Той се оглежда натук-натам – не знае как да изправи живота си. Започват да му проповядват да бъде справедлив, честен, милосърден и т.н. Той се чуди какво да прави: как да стане милосърден, как да стане справедлив? Най-после, като не може да изправи живота си, както хората го съветват, той тръгва по своя път и казва: „Друг ми е дал живота – Той ще ме научи как да го изправя“. Наистина, има нещо дълбоко в човека, което му нашенва как да постъпва. Той чувства вътрешно справедливо ли е постъпил, или не. Един познат ми разправяше, че колкото пъти се опитвал да говори на близките си, че няма друг живот, че Бог не съществува, вътрешно нещо го е изобличавало и му е казвало: „Не лъжи себе си, не лъжи и своите близки.“ „Не зная положително дали съществува друг живот.“ „Ако не знаеш, не говори. Как смееш да говориш за неща, за които нищо не знаеш?“. Ако се опитам да говоря за смъртта, същият глас ме изобличава: „Откъде знаеш, че смърт съществува? Ако искаш да говориш за нещо, говори за живота. Ти живееш и познаваш живота, обаче какво ще говориш за

смъртта, когато не си умираш?“. За смъртта може да се говори само на теория.

Сега и вие искате да знаете има ли бъдещ живот. Защо ви е бъдещият живот? Ако не можете да живеете добре в сегашния момент, бъдещето няма отношение към вас. Сегашният живот определя вашето бъдеще. Има смисъл болният да говори за бъдещ живот, но не и здравият. Болестта е противоречие за болния и той мечтае за друг живот, в който няма болести и страдания. Тъй щото когато хората говорят за бъдещ живот, ние разбираме желанието им да живеят спокойно, добре, без болести, страдания, мъчности и противоречия. Едно се иска от човека: да се освободи от заблудженията си. За тази цел той трябва да се вгълби в себе си, да види какво е писал там Бог и на Него да уповава. Хората лесно се заблуждават, защото упоават на различни авторитети. Светският казва: „Еди-кой си учен така е писал“. Религиозният казва: „Еди-кой си пророк или апостол така е писал“. И едното, и другото мнение е важно, но какво ще кажеш ти, как мислиш ти върху дадения въпрос – че еди-кой си учен или философ отрича съществуването на Бога, на възвишения свят.

Има неща, които могат да се отричат, но има неща, които по никоя начин не могат да се отричат. Как ще отречеш въздуха, водата, светлината, храната; как ще отречеш живота? Достатъчно е да те стисне някой за врата, за да кажеш: „Въздух искам!“. Как ще отречеш живота? Можеш да не живееш, както искаш и както разбираш, но както и да живееш, все е живот. И кучето живее, макар че не разбира живота си, но вие не можете да отречете неговия живот. Всеки е опитал живота и неговите блага, затова не може да го отрече. На глуми всичко може да се каже, но действителността е друга. Колкото и да отрича нещата, човек не може нито да ги създаде, нито да ги унищожи – той може само да констатира нещата, но не и да повлияе на тяхното съществуване.

Освободете се от личното гледане и схващане на нещата. Някой казва, че всяко нещо, което му се отразява

благоприятно, е добро. Не всяко нещо, приятно за вас, е добро; и не всяко неприятно нещо е зло: има случаи, когато неприятните за вас неща са приятни на други. На крадеца е приятно да бръкне в някой джоб и да вземе известна сума, но това не е приятно на онзи, който е обран. Казано е в Библията: „Не кради!“. Според някои философи кражба не съществува. Те казват, че не може да се открадне един предмет, защото не може да се изнесе вън от Земята: той може само да се премести от едно място на друго, но все пак си остава на Земята. Въщност ограбеният мисли другояче, той казва: „Всеки човек представлява особен свят“. Следователно когато някой ме обере, моите неща отиват в друг свят, в света на крадеца.

И философският възглед за кражбата, и възгледът на обрания са особен род коментари на въпроса. Това е все едно да разглеждате въпроса защо някои хора са добри, а други – лоши. Добрият казва, че такъв се е родил; и лошият казва, че такъв е роден. Ябълката е създадена да ражда ябълки, а трънът е създаден трън; нито ябълката може да стане трън, нито трънът може да ражда ябълки. Ябълката може да подобри естеството си, да се облагороди, но не може да стане нито круша, нито друго някое дърво. Следователно колкото и да разисквате върху въпроса може ли животът да се подобри, ще знаете, че човешкият живот може да се подобри и измени, но не и целокупният. Като облагородява характера си, човек постепенно подобрява живота си. Ето защо стремете се да подобрите своя живот, но не и да измените общия, целокупен живот. Съвременните хора се нуждаят от ново верую, от ново разбиране на живота. За да се домогнат до новото, те трябва да изхождат от Божественото в себе си, което различава нещата и определя кои са прави и кои – криви. Вън от Божественото никакъв идеал не съществува, без него животът на човека е подобен на животинския.

Всички пороци и слабости в човека се дължат на животинското му естество. Той е възприел качества на животните, затова понякога проявява инстинктите и

желанията на мечката, вълка, тигъра, заека и др. Например двама души се скарват и се проявяват като мечка, тигър, змия и др. Единият казва за другия: „Ще изпия кръвчицата му!“. Така постъпва и мечката, това не е нещо ново. Друг казва: „Ще го удуша!“. Така постъпва и паякът. Човек е възприел качествата на животните и за да се освободи от тях, трябва да работи съзнателно върху себе си. Не е лесно да станеш истински човек, създаден по образ и подобие на Бога. Значи човек минава от животинската фаза в човешката и от човешката в Божествената. Всички хора ходят на два крака, но не всички имат човешко сърце. Затова е казано в Писанието: „Ще им отнема каменното сърце и ще им дам плътско, т.е. човешко“.

Съвременните хора се намират в периода на познаване на доброто и злото. Познаването на злото води към животинското царство, а познаването на доброто – в човешкото царство. Запитвате защо човек трябваше да яде от забранения плод. Защото още не беше ликвидирал с животинското начало в себе си. Бог му забрани да яде храна, която е ял в далечното минало, когато е бил в животинското царство. Той му каза: „Ако ядеш от забранения плод, ще страдаш и ще умреш“. Животните минават през страдания, каквито човек не може да си представи. Те нямат съдилища, нямат никакво право, на което да разчитат: в животинското царство правото е на силния. Като дойде нещастieto, животните упражняват краката си. Колкото по-бързо бяга животното, толкова по-голяма е вероятността да се спаси: спасението му е в бягането. Достатъчно е да проникнете в живота на рибите, за да видите какъв ад съществува там: те се гълтат едни други, без да могат да протестират, да търсят своето право.

Страшно е положението на съществата, за които няма закон и справедливост. Единственото същество, което днес се ползва от закона на правото и справедливостта, е човекът. Като се натъква на нисшето и висшето начало в себе си, той започва да се бори, докато едното от тези естества вземе надмощие. Божественото в него

му казва: „На вълка е позволено да дави овцете, но на тебе като човек не е позволено. На паяка е позволено да оплете муха в мрежата си, но на тебе като човек не е позволено това – нямаш право да оплетеш подобния си в своята мрежа!“. За да прояви Божественото, човек трябва да вярва в него. Ще кажете, че човек трябва да бъде добър. Въпросът не е за добрината на човека, важно е той да постави Божественото за основа на своя живот – останалото ще го иде само по себе си. Златото съществува на Земята, няма да го създаваме днес – необходимо е само да се сложи в обръщение. Следователно не се стремете да бъдете добри. Защо? Защото доброто е вложено във вас, обаче застанете на страната на Доброто. Това е естественият път на човешкото развитие. Там, където Доброто не е поставено за основа на живота, иде израждането, разрушаването. С това се обяснява изчезването на човешки раси, на отделни народи, общества, семейства и индивиди. Само онези раси, народи, общества и семейства ще останат за вечни времена, които са поставили Божественото начало за основа на живота. Иде ген, когато положението на цялото човечество ще се подобри. Как и кога ще стане това? Когато хората тръгнат по естествения път на развитие.

Този път се определя от закона на Любовта, той изключва войните, които досега са ставали и стават. Много войни, външни и вътрешни, са ставали, но човечеството още не се е освободило. И войните са донесли известни блага, но по-големи са разрушенията от тях, отколкото благата. Хората са дошли до мисълта, че съществува Божий Промисъл, но често се разколебават в него: ту вярват в съществуването му, ту се съмняват. Щом изгубят вяра в Божия Промисъл, те започват да вярват в парите. Мнозина гледат на парите като на божество и казват: „Има Бог в света“. Щом изгубят парите, и вярата в Бога изчезва. Истински вярващ е онзи, който при всички условия в живота си уповава на Бога. И като богат, и като беден той признава Бога и на Него се надява. Какво прави обаче онзи, който изгубва парите

си, общественото си положение, и остава на пътя без никаква помощ? Той се моли на Бога, но не получава отговор на молитвата си. Ако при това положение вярата му не се разколебае, той е издържал изпита си: той влиза вече в Божествения свят и разполага с големи възможности, не търси вече помощ и подкрепа отвън. Докато разчитате само на външна помощ, вие сте на крив път: отвън се дават само условията на човека, а отвътре – възможностите. На Земята човек е екскурзиант. Където замръкне, трябва да си запали огън, да се стопли и изсуши, ако гъжд го е валил. Дърва лесно може да намери, но кибрит трябва да си носи. Дървата и кибритът представляват условията, а възможността е в самия него. Той ще нареди добре дървата, ще сложи запалка и ще цъкне кибрита. Щом запали огъня, има право да се ползва от него. Следователно който не носи огъня в себе си, нищо не може да направи.

Съвременните хора се запитват защо съществуват противоречията в живота. Една от причините за противоречията между хората е отсъствието на огън. На всички са дадени условия и възможности, но малцина проявяват възможностите си. Какво представляват възможностите на човека? Вътрешния огън. Огън трябва да имате! Който носи огъня на Любовта в себе си, той е учен, силен, свободен – където и да отиде, навсякъде ще бъде добре приет. Който няма огъня на Любовта в себе си, той е слаб и невежа. Където е Любовта, там е изобилието, светлината, свободата и знанието. С това се обяснява защо някои хора успяват и в учението, и в придобиването на богатства, а други живеят в лишения, в мъчнотии и страдания. Когато между господаря и слугата има любов, и двамата изпълняват задълженията си правилно: слугата работи добре и с усърдие, а господарят увеличава заплатата на слугата си. Където Любовта отсъства, отношенията между хората са неправилни. Едно е нужно на сегашните хора: да поставят Любовта, вярата и надеждата за основа на своя живот. „Коя любов?“ Христовата. „Коя вяра и надежда?“ Христовата. Заради

Любовта Си към Бога Христос се пожертва за цялото човечество.

Спасението на човечеството зависи от Любовта: който люби, ще бъде спасен. Любовта е мощна сила, която прониква в съзнанието на човека, за да разбере той, че благата в живота са общи и достъпни за всички хора. Всеки ще се ползва от тях според нуждите си, без да ги трупа, без да се осигурява. Бог осигурява човека за един ден, а дяволът – за десетки години. В желанието си да се осигури за далечното бъдеще той забравя същественото, отдалечава се от него – и докато се осигури и успокои, дохожда смъртта и го завлича. Защо му е това богатство, къде остава осигуровката му? Вложете любовта и вярата си в Бога и на Него уповавайте! Съвременното общество трябва да се постави на нова, здрава основа, с нови разбирания. Старите разбирания са гали своето – новото време изисква нови разбирания. Едно време, според стария закон, евреите принасяли жертва на Бога за опрощение на греховете, но днес този начин за изкупване на греховете не се прилага. Църквата лесно разрешава въпроса за прощаване на греховете и престъпленията, обаче съдът не прощава лесно греховете и престъпленията на хората: против тях се завежда дело и ако обвиняемият не се оправдае, слагат го в затвор за няколко години. Жертвата не изкупва греховете: човек се освобождава от погрешките, когато ги изправи и престане да греши. Това се постига само при изобилието на живота. Докато живее в лишения, човек все ще греши. Недоимъкът ражда злото, а изобилието – доброто.

Пазете се да не се прояви животинското естество във вас, та да ви напакостни, както разярената котка може да се хвърли и върху господаря си. Един познат разправяше своя опитност с котката си. Един ден тя влязла в стаята му и изяла голямо парче сирене. Той се ядосал и решил да я накаже. Набил я така, та да помни, друг път да не краде от господаря си. Гневът му се предал на котката и тя, като разбрала какво я очаква, събрала всичката си смелост и се готвела да се хвърли срещу господаря си. Той се уплашил от смелостта ѝ и решил да избегне

катастрофата. Ако беше се докоснала до него, тя щеше да обезобрази лицето му с ноктите си. И животинското естество в човека може да се опълчи против него, както котката – против господаря си. Какво ще правиш тогава? Ще отвориш вратата на стаята си, за да излезе вълн, както постъпил господарят с разярената котка. Христос казва: „Не противи се на зло!“ Злото в човека е неговото животинско естество. За да не пострадаш от него, ще приложиш метод, чрез който ще го укротиш. Щом се прояви това естество в тебе, ти ще стоиш далече, няма да се свързваш с него. Ако си възседнал луд кон и не можеш да го укротиш, слез от него, извади юлара му и го пусни в гората на свобода; останеш ли на гърба му, ще ти се случи някакво нещастие. „Искам да го възпитам, да стане кротък.“ За да го укротиш, нужно ти е време; а сега не чакай да те хвърли конят от гърба си – ти сам слез на земята и го пусни в гората.

Защо идат нещастия и страдания в живота на хората? Защото не искат да слязат от гърба на лудия кон. Друг е въпросът, ако знаете езика на животните. Те се подчиняват на човека само тогава, когато той ги разбира и влиза в положението им. Има индуси, които знаят езика на змиите, на свирепите животни, и се разговарят с тях. Змията е жестока, но се привързва към човека – чрез музиката тя може да се укротява; който знае нейния език, разговаря се с нея и тя не го хапе. Някои пчелари работят с пчелите спокойно, без да ги жият. Те отварят свободно кошерите на пчелите и вадят мед, без да ги ужили ни една пчела. Понякога всички пчели излизат от кошера, кацат върху пчеларя и той свободно си ходи от едно място на друго, върши работата си, без да го жият. Всички същества са свързани помежду си, но трябва да знаете езика им, да ги разбирате. Връзката се дължи на обичта им към човека: щом го обичат, те се привързват към него.

И тъй, изучавайте животните, за да познавате качествата им. Когато искат да кажат за някого, че не постъпва добре, наричат го животно. Значи той проявява животинското си естество за сметка на човешкото, ко-

ето се отличава с разумност. Животното няма представа за Бога и ако се кланя на някого и го зачита, това е незнайният Бог. Обаче истинският човек се кланя на знайния Бог, т.е. на Бога на Любовта. Хората едва сега започват да изучават Божията Любов и да я прилагат. Това, от което страдат, е човешката и животинската любов. Те създават големи мъчности, страдания и противоречия, Божията Любов обаче освобождава човека от страданията и противоречията. Който носи Свещения огън в себе си, той е придобил Любовта в душата си. За такъв човек се отнася стихът: „И вдъхна Бог дихание в него, и той стана жива душа“. Кое е отличителното качество на човека, който носи Свещения огън в себе си? Той гори и не изгасва, той носи нов живот в себе си. Обаче не всеки огън е Божествен: и барутът, и динамитът се запалват и горят, но тяхната запалка се отличава от запалката на Свещения огън.

Стремете се да запалите Божествения огън в сърцето си. Ще кажете, че познавате този огън. Не е достатъчно само да го познавате, но трябва да го имате, да гори той във вас. Не е достатъчно само да разбирате музиката, но трябва да свирите. Истинско знание е това, когато човек сам може да свири, да прави нещата, да знае да живее правилно. Не е достатъчно само да разбирате своето естество, но трябва да го управлявате. Животинското естество трябва да се подчини на човешкото, а човешкото – на Божественото. Станете ли господари на животинското си естество, вие можете да влезете в новия живот, да бъдете ученици на великата школа на Живота.

Бог, прочее, като презираше времената
на невежеството, сега повелява на всичките
човеци навсякъде да се покаят,
защото е отредил ден, в който ще съди
Вселената праведно чрез Човека,
Когато е определил, и даде уверение на всичките,
като Го възкреси от мъртвите. (30., 31. ст.)³⁰

Под човек се разбира съвестта, съзнанието, Божественото в нас, което ни съди. То показва, че пътят, по

който вървим, не е прав; то вижда и онези погрешки, които другите не виждат.

А те, като чува за възкресението на мъртвите, едни се ругаеха, а други рекоха:

„За това пак щем те слуша“. (32. ст.)³¹

Който живее в животинското, е мъртъв. За да възкръсне, той трябва да стане господар на животинското си естество и да прояви Божественото начало. Днес от всички се иска съзнателна, разумна работа. Някои не успяват в живота си, защото очакват на богатството на баща си. И това е добро, но какво ще правите, ако баща ви не е оставил външно богатство? Ще се впрегнете на работа. Бог е вложил във всеки човек богатство, което трябва да се обработва. На всеки е даден най-малко по един талант, но той може да се увеличи. Не бъдете лениви като онзи слуга, на когото господарят дал един талант, а той го заровил в земята. Ще кажете, че човек не се нуждае от много знания. Важно е, че всеки се нуждае от знание, което трябва да се прилага.

Истинско, положително знание е нужно на човека! Христос казва: „Ако не се родиш изново, не можеш да влезеш в Царството Божие“. Ражда се човешкото, а животинското се преражда. Тъй щото не мислете за прераждането, но за новораждането, за което говори Христос: „Роденото от плътта е плът, а роденото от Духа е дух“. Роденият от Духа грях не прави и не умира. Роденото от плътта, т.е. животинското, греша и умира, затова трябва да се преражда; роденият от Бога се въплътява – нито се ражда, нито се преражда. Работете върху себе си, за да се новородите от Дух и от вода и вечно да живеете. Имайте вяра в Божественото, което живее във вас – само така Бог ще бъде на ваша страна. Благословени сте, ако вярвате в онова, което Бог е вложил във вас.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

5 януари 1936 г., 5 ч. с.,

София, Изгрев

ТОПЛИНАТА НА ЛЮБОВТА

Размишление

Животът на съвременните хора е пълен с противоречия: лични, семейни, обществени, религиозни и политически. „Където има живот, всякога ще има и противоречия.“ Може. „Кога ще се махнат?“ Някога. Даже Природата, която е разумна и богата с възможности, не ги премахва – тя знае, че те са необходими за развитието на човека. От човека зависи да бъде свободен от противоречията на живота. В каквото вярва той, това става: ако вярва в това, което съществува, него ще придобие; ако вярва в това, което не съществува, ще изпадне в големи противоречия. „Защо е така?“ Защото не може да бъде другояче. Каквито обяснения и да се дават за противоречията, все необяснени остават. „Защо са убили едн-кого си?“ Много обяснения ще се дават, но нито едно от тях не помага на убития, никой не може да му върне живота. Обясняват например защо някой човек е обран: тези обяснения не го ползват, никой не връща парите му. Истинско обяснение е това, което изправя нещата. Има смисъл да дадеш обяснение за нещо, което е станало, ако можеш да го изправиш: стане ли нещастие, първо го поправи, а после дай обяснение защо е станало. „Защо съществува злото в света?“ Не питай защо съществува злото, но питай защо си го допуснал в себе си; след това не се мъчи да го изхвърлиш или да се бориш с него, но погрижи се да го ограничиш.

Не давай възможност на злото в тебе да се шири. Обаче речеш ли да се бориш с него, то ще те победи – то е силен, умен противник, мъчно ще се справиш с него. И злото има право да съществува, както и доброто – важно е да не се дават условия на злото да се

проявява. Някой се оплаква, че като е сложил крака си в циментовата каша, той се е втвърдил и не е могъл да го освободи. Той счита цимента за зло, което му създава противоречие, и търси вината в онзи, който е направил кашата. Вината не е нито в онзи, който е направил цимента, нито в онзи, който е направил кашата. Вината е в тебе: защо влезе в кашата? Ти трябваше да бъдеш внимателен, да не стъпваш там. В живота циментът има практическо приложение. Вместо да пренасяш големи блокове от едно място на друго, по-добре счукай суровите камъни на прах, опечи ги в специална пещ и ги продавай като цимент за строеж. А ти, който минаваш край постройката, внимавай да не загазиш в някоя каша. „Защо огрубяват ръцете на онзи, който работят с цимента? Не може ли да не става това?“ Не може – естеството на цимента е такова: който работи с него, все ще пострада, повече или по-малко.

Каквито обяснения и да се дават от учените за свойствата на цимента, нищо не може да ги измени; както и да работиш с него, свойствата му остават неизменни. Щом го пипаш, ръцете ти непременно ще огрубеят. Като се говори за свойството на цимента да се втвърдява, дохождаме до въпроса защо погрешките трябва да се изправят навреме. Ако сложиш ръката или крака си в цимента и го извадиш веднага, само ще се оцапаш. Ще вземеш вода и ще се измиеш – погрешката е леснопоправима. Оставиш ли крака си 10-12 часа в циментовата каша, той ще се втвърди – погрешката е мъчнопоправима. Тогава пак ще извадиш крака си, но ще изгубиш повече време и средства и ще си причиниш по-големи страдания. Пазете се от погрешки! „Защо не трябва да се правят погрешки?“ За да не се намерите в мъчнотии при изправянето им. Казвам: не правете погрешки, т.е. не слагайте мислите, чувствата и желанията си в циментовата каша, за да не се циментират; не ги дръжте дълго време там, за да не се втвърдят. Ако случайно кракът ви попадне в тази каша, бързо го извадете навън и се отдалечете на няколко метра, за да бъдете свободни.

И тъй, за да се справяте с противоречията, трябва да имате ясна представа за тях. Ще кажете, че всички хора грешат. Това не оправдава никого. Една капка вода сама по себе си е полезна: като падне върху растението, тя го освежава. Обаче ако милиони капки паднат върху растението, те могат да го удавят. Тъй щото ако един човек греша, неговата погрешка не е опасна; ако всички хора грешат, ще си пакостят едни на други – погрешките им ще образуват морета и океани, в които цялото човечество може да се удави. Големите пороци и наводнения изкореняват дървета, събарят къщи, отнасят добитък и хора. Как трябва да се предпазвате от наводненията в организма си? Както в Природата стават наводнения, така също стават и в организма. Когато в организма се събере много вода, която не може да се асимилира, тя произвежда различни болести: водянка, плеврит и др. Това показва, че болният се е влюбил във водата. Не се влюбвайте във водата, за да можете правилно да я асимилирате. Всяко влюбване причинява известна аномалия в организма: в чувствата, в мислите и в желанията на човека. Аномалиите причиняват болезнени състояния в организма и човек започва да боледува и да страда, той излиза въвн от законите и порядъка на Природата.

И тъй, противоречията в живота се дължат на неправилните отношения между доброто и злото. Ето защо не се влюбвайте нито в доброто, нито в злото. Влюбил ли се в тях, те ще ти дадат такива уроци, за които ще платиш скъпо. Прилагай доброто, без да се влюбваш в него; работи със злото предпазливо, както опитният химик работи с киселините. Ще кажете, че човек е дете в живота – не може да се обвинява за погрешките си. Не може да се обвинява, но не може и да се оправдава. Да оправдаваш човека, това значи да му направиш временна услуга – после той сам трябва да свърши работата си. Следователно не се оправдавай за погрешките си, защото рано или късно ти трябва да ги изправиш. Нещата могат да се отложат за известно време, но не могат да се избегнат завинаги. Злото е красива мома или красив момък

– то изгаря всеки, който се докосне до него. Много момци и момци, майки и бащи са изгорени от злото; бедни и богати, учени и прости също са изгорени от злото. Как е станало изгарянето? Като са се влюбили в злото. За да не изгаряте, не се влюбвайте в злото, не му пишете любовни писма, не сядайте с него на обща трапеза. По-добре остани сам, в уединение, отколкото да бъдеш в обществото на злото. Какво ще направи вълкът, като срещне овцата? Той ще я пита откъде иде, къде отива, как се казва – и неусетно ще я нападне и изяде. Какво ще направи крадецът, като види богатия търговец? Той ще се запознае с него, ще го пита за здравето му, за работите му, докато неусетно го обере и изчезне.

Запитали един от мъдреците на Египет какво представява злото. Той стиснал устата си и нищо не отговорил. На същия въпрос Христос отговаря: „Не противи се на злото!“. Срещнеш ли го някъде, мини край него, поздрави го и върви напред; речеш ли да се бориш с него, ще си навлечеш такова страдание, от което главата ти ще побелее. Повечето от съвременните хора са непризнати герои, които се борят със злото. Който се е опитал да се бори със злото, той всякога е бил мъпкан от него. Предназначението на човека е да работи за доброто, а не да се бори със злото. Как ще се бориш с една стохилиядна армия, добре въоръжена и обучена? Ти излизаи сам срещу толкова хиляди души, които всеки момент ще те унищожат и нищо няма да остане от тебе. Колкото можеш да се бориш със злото, толкова и със стохилиядната армия. Не предприемай работи, които не са по твоите сили. Не е позволено на човека да се бори със злото: за предпочитане е да се свържеш с тези сто хиляди души чрез доброто, отколкото със злото. Голяма сила е злото. Ако искаш да воюваш, бори се с греха, със слабостите и пороците в себе си, а не със злото. Не оставяй то да те управлява: стани господар на злото, а слуга – на доброто. Познай злото, без да се свързваш с него.

Като се говори за злото, това не значи, че трябва да се страхувате от него. Важно е да не се борите със

злото, за да не изпаднете в положението на 5-годишно дете, което излиза да се бори с 25-годишен момък, който е трениран в изкуството да се бори. Като погледне към детето, момъкът казва: „С деца не се боря“. Така казва и злото: „С деца, със слаби и немощни хора не се боря“. Велика сила е злото! Смешно е да се бори слабият с него: той трябва да отстъпи мястото си на силния – той да се бори със злото.

Мнозина се запитват защо Бог е допуснал злото. Това е един от неразрешените въпроси. Каквито обяснения и да се дават за него, той пак ще остане неразбран. Неразбраните въпроси имат отношение към бъдещето. Днес трябва да се занимавате с въпроси, които са близки до вас, които могат да се разберат и приложат. Ще каже някой, че злото трябва да се победи, обаче досега никой не го е победил: който се е борил със злото, на прах се е превърнал, нищо не е останало от него. Да се бориш със злото, това е все едно да се бориш с целия свят. Можеш ли да издържиш тази борба?

Силно е злото, но и то има една слаба страна, а именно: не може да издържи на топлината на Любовта. Единственото нещо, което може да ви запази от злото, това е топлината на Любовта – тя е щитът, с който можете да се браните. Най-малката топлина на Любовта е в състояние да ви запази от злото – то бяга от нея като от чума. Значи единственият неприятел на злото е топлината на Любовта. Как трябва да се прояви и запази топлината на Любовта? За това има правила, но те са колкото прости, толкова и сложни. Затова не мисли върху неразбраното и не носи това, което не можеш да носиш. Често хората се запитват как може да се спаси светът. Това не е работа на хората: който е създал света, Той има грижа за него. При това светът не се нуждае от спасяване – ако трябва някой да се спасява, това е човекът. Въпреки това ние не се занимаваме със сегашното състояние на човека. Че някой страда, това не е предмет за разискване: днес страда, утре ще се радва. „Защо страда човек?“ И това е неразрешен въпрос. Много

обяснения могат да се дадат, но като страда, човек пак се пита защо идат страданията. Който мълчи, лесно решава въпросите си; започне ли да говори, без да може да си помогне, той прилича на палавите деца, които драват кибрит и палят сламата в плевника. Щом видят, че от плевника излиза пламък и дим, почват да бягат. Защо човекът не е герой, да остане в плевника и там да гледа огъня, а трябва да бяга? Важно е да съзнае, че е направил погрешка, и да се опита да я изправи, а не да бяга.

Мъчно се изправят погрешките, но чрез усилия след време и това се постига. Всички хора, всички народи грешат, но не могат веднага да изправят погрешките си. Те съзнават, че има нещо криво в живота им, съзнават, че има известен ред, известна законност, която нарушават, но въпреки това не могат да възстановят този ред и законност. Има един свят на пълна хармония, на ред и порядък, но мъчно се влиза там. Който иска още днес да влезе в този свят, трябва да съблече старата си греха и да облече нова. Следователно когато иска нещо, човек трябва да бъде готов за него, да се ползва разумно от новите условия. Може ли говедарят да направи говедата си философи? Това е невъзможно. От какво се нуждаят говедата? От свобода: говедарят трябва да хвърли тоягата си и да ги пусне на свобода. Хората мислят, че говедата не могат да пасат без говедар. В интереса на хората е да пасат говедата, за да ги използват. Докато човек изкарва говедата на паша, нито той придобива нещо, нито те се ползват от него. Не е завидна службата на говедаря. Що се отнася до говедата, те сами могат да пасат, да пият вода, да излизат и да се връщат в оборите си.

Днес всички хора се намират пред злото. Какво трябва да правят? Едно от двете: или да проявят любовта си, или да бягат. Ако имат топлината на Любовта в сърцето си, злото ще отстъпи; ако нямат тази топлина, нека бягат далече от него, да не ги смаже. Злото machка всеки, който не носи топлината на Любовта в себе си. Ще кажете, че не разбирате как трябва да прилагате топлината на Любовта. Наистина, този въпрос е неразбран,

но и злото, и доброто са мъчни за разбиране. Представете си, че между десет млади момци влезе една красива мома. Какво ще правят момците? Те ще се скарат и сбият за красивата мома – всеки ще иска да задържи момата за себе си. Ако момците и момата не са разумни, ще се сбият. Това показва, че те дават път на злото. Ако са разумни и познават законите на живота, всеки от тях ще отстъпи момата на другите и няма да се бият. Така трябва да постъпват хората, ако са гладни и разполагат само с един хляб. Десет души са те, а хлябът е един: вместо да се бият за него, по-добре всеки да го отстъпи. Разумният знае, че някъде го чака един хляб – ако тук не получи нищо, от друго място ще му се даде. Ще кажете, че слабият отстъпва. Така е в животинското царство, където правото е на силния, обаче в човешкото царство разумният и силният отстъпват.

Бъдете разумни и отстъпвайте пред злото, за да не ви смачка и унищожи. Когато влакът минава, не стойте на релсите: като замине, може спокойно да стоите на релсите. Обаче видете ли, че иде втори влак, пак бягайте настрани – има време да стоите на релсите. Щом иде злото, трябва да отстъпите, да му направите път, то да мине. Това значи да прилагате Любовта и да се ползвате от нейната топлина. Знание е нужно на хората – истинско, положително знание. Днешното знание може да им проправи само една трета от пътя, двете трети остават непоправени. Придобие ли истинското знание, вие ще проправите целия си път и ще станете господари на себе си.

В 24. глава от „Деянията на апостолите“ се говори за апостол Павел, когото евреите хванали като проповедник на Христовото учение – нова, опасна ерес според тях. Сам Павел не бил освободен от заблужденията на евреите – той влязъл в храма да се очисти. Когато запитали Христа къде трябва да се покланя човек – на тази гора или в Йерусалим, Той отговорил: „Нито на тази гора, нито в Йерусалим. Бог е Дух и които Му се кланят, в дух и истина трябва да Му се покланят“. Обаче Павел

забравил това и отишъл в Йерусалим, там да се поклони и очисти. Той искал да привлече евреите към християнството, но те го хванали и го сложили в затвор. За да го освободи, Феликс му поискал пари за откуп. Павел нямал пари и не можал да се откупи, поради което останал в затвора. Така Феликс угодил на евреите. Ще кажете, че тези неща, които са станали преди две хиляди години, нямат никакво отношение към вас. Питате се не може ли Павел да постъпи по друг начин, да не го слагат в затвор. Можа, но постъпи така, че трябваше да го затворят. И Феликс можа да го пусне от затвора, но искаше за това пари. Феликс извика Павел при себе си и му каза: „Хубаво е това учение, но при сегашните условия не може да се приложи“.

И съвременните хора имат нови идеи, но като ги изнесат пред света, едни им казват, че не е дошло времето за тях, други казват, че са празни приказки. Не е така: нито са празни приказки, нито са преждевременно дошли, но хората не искат да се освободят от заблужденията си. И апостол Павел, който проповядваше Христовото учение, имаше известни заблуждения, които го спъваха. Задача на човека е да различи същественото от несъщественото и да върви в пътя на реалността. Дървото има много органи, които изпълняват специфична служба. Всеки орган е важен и необходим. Каква е ролята на листа? Чрез листата дървото диша. Много листа са му нужни, а не само един; остане ли само един лист, дървото изсъхва. Следователно не оставяйте само с една мисъл в ума си и с едно чувство в сърцето си. Казва се, че човек трябва да има една основна мисъл, но за да се развива, тя се нуждае още от много мисли.

Същественото е основа на нещата, а несъщественото – условие за проява на същественото. Като си служи и с едното, и с другото, човек се домогва до Целокупния живот. Затова той трябва да започне от малкото, от живота на листа, и постепенно да отива към цялото. Като изучите службата на листа, ще изучавате службата на пъпката, на малките клончета, на големите клони,

на стъблото, на цвета и на плода. Само така ще имате ясна представа за цялото дърво, което обхваща живота на отделните органи.

Някой казва: „Аз съм българин и ще живея като българин“. Друг казва, че е англичанин и ще живее като англичанин; трети е германец и ще живее като германец и т.н. Какво представляват българинът, англичанинът, германецът и останалите народности? Те са листа на Дървото на живота: изсъхнат ли, нищо не остава от тях. Ето защо всеки трябва да живее като човек, а не като личност от известна народност. Как ще живее като човек? Според законите на Живата Природа. Човек е онзи, който е в съгласие с реда и порядъка, със законите на Разумната Природа. Само така той ще бъде далече от противоречията. Кога се явяват противоречията? Когато трябва да се плащат дълговете. Какво ще бъде положението на сина, ако трябва да плаща дълговете на баща си? И най-малкото наследство да вземе, той се нагърбва и с дълговете му. Добре е, ако придобивката е по-голяма от дълга. Какво ще прави обаче, ако дългът е голям, а наследството е малко? Нищо друго не му остава, освен да се отрече от баща си. Бащата е оставил на сина си дълг от десет милиона. Не се изплаща лесно такава сума: синът трябва да спечели в десет тегления на лотария билет от един милион лева, за да плати дълга на баща си. Такова щастливо съчетание е невъзможно. С честен труд не може да спечели десет милиона, значи трябва да се откаже от баща си, за да се освободи от дълговете му.

Който живее по закона на Любовта, има възможност да изплати дълга на баща си. Как ще стане това? Кредиторът на бащата е богат банкер, който има добра, красива дъщеря. Синът е млад, учен момък; банкерът го харесва за свой зет и казва: „Давам дъщеря си за твоя жена, ако живееш с нея добре, без да ѝ кажеш обидна дума. Ако си готов да подпишеш това задължение, ще ти дам дъщеря си; не се ли наемаш да го изпълниш, не ти давам дъщеря си“. Тогава ще се задължиш да платиш полицата на баща си.

Така постъпва и Природата като кредитор. Всички хора са длъжници на Природата най-малко с десет милиона лева. Ако се задължите да живеете според нейните закони, тя е готова да прости дълга ви; не живеете ли според законите ѝ, нищо друго не ви остава, освен да се нагърбите с десетки и стотици години да плащате. Да се откажете от нея, това е невъзможно – то е все едно да подпишете смъртната си присъда. Сега аз не искам да ви определям как трябва да живеете. Ще живеете, ще мислите, ще чувствате, както искате и разбирате. Докато сте в стаго, ще живеете и ще се движите по онзи път, по който ви води главатарят; останете ли сами, ще разчитате на себе си – сами ще си търсите пътя, сами ще намерите щастieto си. Докато сте в ятото, ще следвате неговите закони: по-силните ще вървят напред и ще ръководят по-слабите – така едни други ще си помагат.

И тъй, когато се срещат силен и слаб човек, те лесно се разбират: силният помага на слабия, а слабият го слуша и изпълнява заповедите му. Обаче срещнат ли се двама души, еднакво силни, те веднага започват да спорят. Ако са учени, спорят върху истинността на известни теории. Това показва, че те живеят на физическия свят. Спор съществува на физическия свят: всеки иска да се прояви, да вземе надмощие, но вместо това той започва да спори. Много естествено: физическият свят е пълен с препятствия, затова, като стане въпрос за работа, ще вземат здравия, а не болния. Болния слагат в болница, а здравия – на работа: казват му какво трябва да направи и го оставят свободен. Като свършат работата си, и двамата ще бъдат доволни.

Работи с най-силните си мисли и чувства, а слабите остави на почивка, да заякнат. Срещнеш ли такъв човек, не го учи как трябва да работи. Какви уроци ще даваш на способния музикант или художник? Те са имали учители, а сега вече са учители на себе си. Какво е нужно на съвременните хора? Да излязат вън от затворите, на свобода, да дишат чист въздух. Какво ще стане с хората,

ако влязат в херметически затворен замък? Първия ден ще се чувстват добре, но колкото повече минава времето, въздухът става нечист и те се оплакват от главоболие, от виене на свят и т.н. „Какво им не достига?“ Въздух. Следователно ограничителните условия, при които живеят хората, се дължат на отсъствието на въздух: на това се дължат голямото безпокойство и тревогите, които те преживяват. Отворете прозорците си, за да влезе чист въздух отвън, и безпокойството само по себе си ще изчезне. Чист въздух и топлина на Любовта липсват на хората. Днес всички говорят за нови идеи, обаче новите идеи не са за всички умове. Както обучава на едного не са удобни за другия, така и новите идеи не прилягат на всеки ум. Обучарят казва, че прави хубави обуча. По какво се познава това? По обучава, които прави на своите клиенти. Това още не показва, че и моите обуча ще бъдат хубави. Аз ще кажа мнението си само тогава, когато и на мене той направи удобни и хубави обуча. При това добрият майстор, като взема мярка на крака, трябва да има предвид и с какви чорапи ще ги носи клиентът: вълнени, памучни или копринени. Ето защо, когато изнасяте една идея пред хората, трябва да имате предвид няколко условия: пред какви умове я изнасяте и как ще я възприемат. Една идея е ценна за човека тогава, когато приляга на неговия ум. Това значи да има той прави възгледи за живота.

Съвременният свят е пълен с нови идеи, но въпреки това хората не са доволни – все им липсва нещо. Какво им липсва? Любов към Бога. Възлюбете Бога и вие ще бъдете щастливи и доволни. „Как и къде ще Го намерим?“ Тръгнете по света да търсите най-добрия, най-разумния и най-любящия човек. Като го намерите, той ще ви покаже къде е Бог – той е най-близо до Бога. Изобщо търсете най-добрите хора, най-добрите майстори – те ще ви посочат правия път. „Как ще познаем кой човек е най-добър?“ Ще опитвате, ще го изучавате. Как познавате най-доброкачествената свещ? Ако имате сто свещи, ще запалите една от тях и ще видите можете ли да

четете свободно на светлината ѝ. Ако не можете да се ползвате от светлината ѝ, ще я изгасите и ще запалите втора, трета, четвърта свещ и т.н. Онази свещ, при светлината на която четете и разбирате всичко, е най-добра за вас. Следователно дръжте се за онази ваша мисъл, която хвърля светлина на пътя ви; дръжте се за онова ваше чувство, което ви дава топлина и импулс в живота; дръжте се за онази ваша постъпка, която внася сила в организма ви и усилва волята ви. Тази мисъл, това чувство и тази постъпка са най-важни за вас, те са стъблото на вашето дърво, около което всички останали мисли, чувства и постъпки се обединяват, то ги организира. Любовете към Бога разрешава всички въпроси. Без тази любов човек все ще се оплаква от някакъв недоимък. Той гиша, но гробовете му не са достатъчно здрави, поради което не поема толкова въздух, който да пречисти кръвта му; той се храни, но стомахът му е слаб, не може да извършва правилно храносмилането. Тази е причината, за което той често е неразположен, натъква се на мъчности и противоречия. Мозък имаш, гробове имаш, стомах имаш, но въпреки това страдаш и си недоволен от живота. Неразположението ви се отразява върху отношенията ви към хората, затова ги деляте на приятни и неприятни. Кои хора са ви приятни и кои – неприятни? Всеки човек, който ви желае доброто и работи за вас, помага ви в науката, във всички ваши предприятия, той ви е приятен и го обичате. Онзи, който не мисли за вас, не ви помага, не работи за вашето добро, не ви е приятен и не го обичате. Също така и вие сте приятни и обични на онези, за доброто не които работите.

Затова е казано в Писанието, че Бог люби онзи, който изпълнява Волята Му и Го обича. Ето защо няма човек на Земята, който да не люби Бога, безразлично дали съзнава това, или не. Бог е Онзи, Който помага на човека и работи за неговото добро. Невъзможно е да не обичаш онзи, който те обича. Ще дойде ден, когато всички хора ще обичат Бога съзнателно. Щом обичат Бога и Го понават, те ще обичат всички хора и всички живи съще-

ства. Няма живо същество на Земята, в което Бог да не работи. Ще дойде ден, когато човек ще обича живота в цялата Природа – от най-малките същества до най-големите. Това значи да живее човек с радост и благодарност, с готовност да помага на слабите и страдащите. Човек може да помага с мисълта си, но не всички са развили тази способност. Силна мисъл е нужна, за да се помага на хората. Коя мисъл е силна, кои са отличителните ѝ качества? Чистотата и яснотата. Тази мисъл наричаме още права. Който има такава мисъл, може с успех да учи хората и да им проповядва. Неговата мисъл е като огъня: нечистите неща стопява и изгаря. Който мине през този огън, стопява се, пречиства се и започва да свети. Тази мисъл лекува болни, отваря затвори и освобождава затворниците, тя възкресява и мъртви. По въздействието на мисълта на човека върху вас познавате какво учение носи той. Всяко учение, което може да те пречисти, та да светнеш, е право; не може ли да направи това, стой далече от него.

Учение, което показва какви трябва да бъдат отношенията ти към съществата от физическия, духовния и умствения свят, е право учение. То примирява хората с Бога и ги напътва към необятната Любов на Космоса. Възлюбете Бога и мислете за Него така, както Той мисли за вас! Той има предвид всички живи същества и им помага, Той вижда и разбира страданията им и търси удобен случай да ги освободи от тях. На всеки човек Бог казва как да работи: на свещеника казва да проповядва и да живее добре, на съдията – да съди справедливо и да бъде снизходителен. На учителя казва да учи учениците си добре; на господаря – да се отнася добре със слугата си; на слугата – да работи добросъвестно и с любов; на майката и на бащата – да възпитават добре децата си; на стражаря – да бъде разумен и да постъпва правилно при изпълняване на своя дълг. Значи всяка добра мисъл, която ви напътва към прави постъпки, е Божествена. Слушайте каквото Бог ви казва и изпълнявайте Волята Му. Като изпълняват законите Му, хората ще се обединят в едно

цяло. Тогава няма да има добри и лоши хора, няма да има учени и прости – всички ще си помагат и ще се обичат. Тогава ще се изпълни стихът от Писанието: „Ще залича греховете им и ще изтрия всяка сълаза от очите им“.

И тъй, възлюбете Бога, за да бъдете полезни на себе си и на своите ближни. Който люби Бога, той вижда ясно нещата и знае как да помага. Той вижда например, че в дадения момент един параход потъва с целия екипаж в Индийския океан. Разправя на близките си за това, което вижда, но те не виждат нищо: за да повярват, или трябва да четат във вестниците за тази катастрофа, или да проверят по друг начин. Като не виждат, те могат да вярват на думите му, но могат и да не вярват. Вярвайте на онова, което сами сте опитали и можете да проверите.

Един турски султан често се разговарял със своя учен ходжа за Небето, за Господа и за ангелите. Всеки ден ходжата му докладвал какво прави Господ в дадения момент, как живеят ангелите и т.н. Султанът се съмнявал в думите на ходжата и решил да го изпита. За тази цел той поканил един ген ходжата и гръцкия патриарх на гости в двореца, да си поговорят за духовни работи. Като поприказвали известно време, султанът заповядал на един от слугите си да донесе в един голям съд прясно топло мляко и хляб, да закуси заедно с гостите си. Слугата изпълнил заповедта на султана, донесъл млякото и хляба. Седнали тримата да ядат – пръв султанът надгробил хляба си, а след него и двамата духовници. След това султанът взел голяма лъжица и така разбъркал млякото, че ханките на тримата се смесили. Тогава той се обърнал към гостите с думите: „Нека всеки вземе лъжицата и да яде само от своите ханки“. Ходжата учудено запитал: „Как ще познаем кои ханки са мои и кои – на патриарха?“. Султанът казал: „Ако не знаеш кои ханки са твои, отде ще знаеш какво прави Бог всеки момент?“. Ако не разбирате малките работи, как ще разберете големите? Вярвайте в това, което сами можете да проверите. Ако вярвате във възможните неща, ще имате реални резулта-

ми; ако вярвате в невъзможните неща, и резултатите ви ще бъдат такива.

Желая всички да вярвате в това, което е, а не в това, което не е. Вярвайте в Бога и в топлината на Неговата Любов, вярвайте в Бога и вървете напред! Днес или някога Той ще ви се открие. Тогава ще се убедите, че думите ми са верни. Сега още не сте проверили думите ми и ще останете на особено мнение. Ще дойде ден, когато и вестниците ще пишат за това, което сега говоря. Макар че още не сте проверили Истината, не казвайте, че думите ми не са верни: провереното приемете в себе си, а непровереното оставете настрана, да чака времето си. Истина е това, което повдига духа, разширява душата, просвещава ума и облагородява сърцето; реално е това, което работи за тебе. Христос казва: „Аз съм пътят, истината и животът“. По-точно казано: „Аз съм провереният път, проверената Истина и провереният живот“. Който върви в този път, ще разреши всички противоречия в живота си. Тогава всички хора ще се ползват еднакво от благата на проверения и опитан път, на проверената и опитана Истина, на проверения и опитан живот.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

12 януари 1936 г., 5 ч. с.,

София, Изгрев

УСТОЙЧИВИ ВЕЛИЧИНИ

Размишление

Съборно послание на Йаков, 3. глава

Съвременните хора обичат забавите, ето защо, ако искате да съберете много хора на едно място, създайте им известна забава. Забавите изключват работата – там хората си почиват. Това не значи, че като се забавлява, човек не мисли. Възрастните се забавляват по един начин, а децата – по друг начин. Те обичат да посещават овощните градини. Ако градинарят не ги пусне доброволно в градината, те започват да мислят как да прескочат оградата, правят ред математически изчисления: какви усилия са нужни при висока ограда и какви – при ниска, слаба ограда. Това е забава за тях, но все пак правят известни усилия. И като се труди, и като работи, човек прави усилия, но има разлика в усилията му. При забавите усилията са малки, при труда – по-големи и не много приятни, а при работата – умерени и приятни. Работа ли е това, което волът и конят вършат? Волът оре, бразди земята, но остен има зад него. Конят кара колата, препуска, но камшикът играе по гърба му. Дето се прилагат остенът и камшикът, там е мъчението и трудът. Повечето хора се мъчат и трудят, защото остен и камшик има зад тях, а малцина работят. Работата подразбира съзнателно проявена и приложена енергия. Дето участва съзнанието, там нещата стават с любов.

Мнозина се оплакват от живота си, казват, че не са щастливи. Защо ще съжбявате за това, което не съществува? На Земята щастие не съществува. Ще кажете, че птиците и растенията са щастливи. Кой е влязъл в положението на птицата, да знае колко е щастлива? Виждате я – цял ден хвърчи, и мислите, че е весела и спокойна. Тя хвърчи по цели часове, търси храна; понякога

едва намира две-три зрънца да задоволи глада си. Не е лесно положението ѝ, особено зимно време, когато земята се е втвърдила и няма червеи, нито зрънце да си клъвне. И растенията привидно са щастливи. Цял живот главата им е заровена в земята и те стоят, заковани на едно място. Единствената им радост е Слънцето – те се обръщат към него, търсят го да ги огрее и напече. Като ги напече, те започват да растат надолу, в корените; като престане да ги пече, те растат нагоре, в клоните. И в единия, и в другия случай растенията работят усилено, без да са щастливи и безгрижни, както мислят хората.

Какво представлява животът, в който хората търсят щастие? Животът е велика наука, която не може да се изрази нито с една математическа формула или израз. Лесно е да се каже $a+b=c$. Какво представлява този израз? Ще кажете, че величините a , b , c могат да се заместят с каквито и да е числа и да имаме $1+2=3$, $2+3=5$, $3+4=7$ и т.н. Важно е между величините a и b да се постави равенство. Какво означава равенството? Разумност. Значи равенство се поставя само между разумни процеси, между разумни души. Ако двама души се бият, между тях не може да се тури знакът за равенство, нито знакът плюс. Дето има бой, воюване, знакът е минус: единият дава повече, отколкото трябва, а другият взема повече, отколкото му е нужно. Първият напада, а вторият е битият – в края на краищата и двамата съжаляват. Даването и вземането са доброволни, съзнателни процеси.

Мнозина изхождат от своята лична философия за живота и мислят, че така могат да бъдат щастливи. Кога може човек да бъде щастлив? Когато е бил нещастен. Който не е минал през нещастieto, не може да бъде щастлив – иначе човек не може да оцени щастieto. Каква цена имат богатството, знанието, ако не може да ги приложиш? Ако си богат и не можеш да употребиш богатството си намясто, ти не го цениш; ако си учен и не знаеш къде да приложиш своята наука, ти не можеш да я оцениш. Щом не ги цениш, не можеш да бъдеш щастлив. Всички хора ядат месо или растителна храна, но малцина оценяват храната, още по-малко знаят смисъла

на яденето. Те гледат само как е сготвена храната и са готови да се сърдят, ако нещо не е по вкуса им, или да одобряват, ако е по вкуса им. Мъжът се сърди на жена си, че не знае да готви добре; жената е недоволна, че всеки ден трябва да готви. Тя се пита защо се е оженила: да е знаела, че ще стане готвачка, нямало е да се жени. Мъжът ѝ е обещавал, че ще я гледа като царица, ще ѝ създаде добри условия, а нищо не е изпълнил: вместо да се подобрят условията ѝ, те са станали по-тежки. Разумната жена знае как да се справя с недоволството на мъжа. Като види, че е сърдит, тя веднага му направи баница, сготви вкусно ядене. Щом започне да яде, той се разполага и гневът му изчезва.

Какво допринася яденето на човека? Нещо добро, но и нещо лошо. Които не си дояжда, свършва зле, но и който преяжда, също свършва зле. От много ядене стомахът се разстройва и човек прибегва към лекари. Щом се разстрои стомахът, трябва да му се даде почивка. Като не разбират това, болните се оплакват от отсъствие на апетит. Близките им се чудят какво да им дадат да си хапнат, обаче каквото и да им се даде, не върви, стомахът нищо не приема. Една от причините за разстройството на стомаха е, че храната не е всякога прясна. Храната, която хората употребяват, трябва да бъде съвършено прясна, иначе тя произвежда отрови, които рушат организма. Това го знаят даже и животните. Има животни, които предпочитат да гладуват, отколкото да ядат храна, която е изгубила своята свежест. Понеже не спазват хигиена при храненето, хората стават по-недоволни и по-нервни. Човек трябва съзнателно да се храни. Като яде, той трябва да благодари за храната, която му е дадена.

Растенията, плодовете, животните се жертват за хората, които трябва да благодарят за това. Ако не благодарят, малко се ползват: тогава страданията на растенията и животните са по-големи и хората трябва да изкупват тези жертви. Как се изкупва жертвата на растенията и животните? Чрез работа. Затова е казано: „Който не работи, няма право да яде”. Работата е съзнателен, свободен процес. Човек работи в три направления:

на физическия свят, в духовния и в умствения. В който свят и да се проявява, той трябва да бъде свободен, да върши всичко по свобода и любов, а не с насилие. Като възнаграждение на работата иде яденето. Щом свърши някаква работа на физическия, в духовния или в умствения свят, като заплатата за това му се дава да яде; ако нищо не е свършил, той пак яде, но взема заплатата си предварително, назаем. В Природата съществува следният закон: даром си взел, даром ще дадеш. Значи Природата изключва всякаква заплата. „Може ли човек да работи, без да му се плаща?“ По новия морал, който излиза от Разумната Природа, може да работиш и без плащане, обаче съвременните хора живеят по стария морал, по морала на своето минало. Тази е причината за техните страдания и нещастия. Когато приложат новия морал, страданията ще изчезнат. Нов морал, нови разбирания са нужни на хората.

Днес всички говорят за Любовта, търсят я – и като я намерят, плачат от нея. Всеки се оплаква, че хората не го обичат. Чудно нещо! Любовта нито се продава, нито се купува, Любовта не се пренася от едно място на друго. Казано е в Писанието: „Възлюбете се едни други“. Кой може да обича? Само умният и добрият човек е способен да обича. Който не познава живота, не може да намери Любовта. Въпреки това мнозина търсят Любовта и ако не я намерят, страдат, обезсърчават се. За да не изпадат в такива състояния, първо те трябва да придобият истинския живот. Само онзи може да придобие живота, който е освободил мислите и чувствата си от утайките на своето минало. Това погръща чист, съзнателен живот. Чистотата прави човека щастлив. Чистият живот представлява бистър планински извор; където минава този живот, всичко пои и възраства. Нечистият живот представлява мътна река, която минава през различни почви, които са ѝ предали нещо от себе си. Обременена от дългия път и чуждия товар, тя се стреми към морето – там да остави утайките си и да се пречисти. От време на време морето се вълнува и изхвърля наносите на брега. От тях се образува добра, плодородна почва.

И тъй, който се оплаква от живота си, ще знае, че е мътна река, която е минала дълъг път, поради което е изгубила чистотата си. Сега не ѝ остава нищо друго, освен да се пречисти. „Защо е създаден светът?“ За да се учиш. „Защо е поставена тази програма?“ Да учиш по нея. „Защо са турени такива предмети в програмата?“ Да се изучават. „И дребните работи ли трябва да се изучават?“ Всичко ще учиш: и дребните, и големите въпроси. Като ученик ти не можеш да критикуваш програмата на училищата, докато не минеш през тях и не се специализираш. Тогава можеш да внесеш нова идея и да се произнасяш за програмата на училищата. Ако нищо не си свършил, колкото и да критикуваш, то ще бъде глас в пустинята. Ако предметите, които изучавате, са мъчни и не ги разбирате, върнете се назад, да допълните празнините в знанието си. След това ще постъпите в по-горно училище и ще разбирате всичко, което ви се преподава.

Някои се запитват: „От кои ученици сме ние?“. Който си задава този въпрос, той е от онези ученици, които постоянно питат защо светът е създаден така, а не иначе. „Защо трябва да страдаме?“ Който не иска да страда, не е трябвало да се записва в училището. Колко години наред сте подавали заявление пред своите родители – да минете през тях, за да постъпите като ученици в училището. И днес, когато са ви пуснали да учите, питате защо е създадено това училище, защо си е поставило такава програма. Училището е съществувало преди вас, ще съществува и след вас, то няма да се измени нито на йота; вие трябва да се измените, да се нагодите на неговата програма и да учите. „Побеля ми главата!“ Това е друг въпрос. Побеляването на главата не показва, че много си учил, нито че много си страдал. Главата ти може да е варосана, а варосана глава не означава разумност. Не е достатъчно да казвате, че косата ви е побеляла от страдания, но трябва да придобиете нещо от страданията. Ако сте страдали и побелели, без да сте поумнели, напразно сте губили енергията си. Старият не трябва да съжалява за изгубените си младини, но и младият не трябва да мисли само за леко прекарване на

живота. Ако младият събира опитности, не трябва да съжалява за това; и ако старият е раздал всичкото си богатство, и той да не съжалява.

Младият трябва да разбогатява, а старият – да обеднява. Това се отнася до външната страна на живота. Дойдете ли до вътрешната страна на живота, там и младият, и старият трябва да богатеят: младият – със знание и сила, а старият – с опитности и мъдрост. Младият често преувеличава нещата. Той мисли, че като постъпи в училище, веднага ще стане учен, ще придобие знание и добродетели. Не е така: много време ще учи той, докато придобие нещо ценно. Не е лесно да станеш учен, светия или ангел. Някой мисли, че като го посети Любовта, ще стане ангел, ще свири по цели дни с ангелска тръба и ще славя Бога. Защо трябва да станеш ангел, за да славиш Бога? И като човек може да славиш Бога, да пееш и да свириш. Ще кажете, че човек минава през големи страдания. Геройството на човека се заключава именно в това, да пее и когато се ражда, и когато страда, и като здрав, и като болен. Един мой познат се излекува с песен. Близките му се смущаваха от неговото пеене, мислеха, че не е в съзнание, но те не подозираха, че песента го лекува; те не подозират, че болестите и болезнените състояния се дължат на отсъствието на музика и хармония в човека. Когато изгуби разположението си към музиката, човек заболява, става мрачен, неразположен и животът му изгубва смисъл.

Съвременните хора живеят на Земята, но искат да бъдат щастливи. На Земята не съществува щастие. Друг е въпросът, когато се говори за Небето: който иска да бъде щастлив, трябва да отиде на Небето. Къде е Небето? В душата на човека. Достатъчно е да отворите душата си, да ѝ дадете възможност да се прояви, за да влезете в Небето, т.е. в Царството Божие. Когато Павел се обърна към Бога, влезе в Третото небе, гето видя и чу неща, които нито око е видяло, нито ухо е чуло. Той изпита живота на радостта и блаженството, но после мина през големи страдания и каза: „С големи страдания ще влезем в Царството Божие“.

Христос проповядваше Любовта, но каза, че за да влезе в Царството Божие, човек трябва да мине през големи страдания. Какво представляват страданията? Път към Царството Божие. Който много е страдал, много неща е научил; ако малко е страдал, малко е научил. Обаче само онзи се учи от страданията, който ги понася съзнателно, без роптание и недоволство. Ако страданието не предизвиква чувство на благодарност в човека, то остава неразбрано и неизползвано. Следователно ако си беден, ако жена ти и приятелите ти не те разбират, ако началството ти не те оценява правилно, за всичко това благодари на Бога – благодари, че те е удостоил с известно страдание. Нямаш нови обуца, грехи, палто – благодари и за това. „Как ще ходя бос и окъсан?“ Докато не изгуби китната си премяна, цвѐтето не дава плод. Тъй щото, докато сте на Земята, радвайте се и благодарете и за новите, и за скъсаните грехи. На Земята нещата са временни: ще дойде ден, когато горчивото ще се смени със сладко, а скръбта – с радост.

Ще дойде ден, когато човек ще мине от физическия в духовния свят, от земния към небесния живот. Религиозните хора говорят за духовния свят като за идеал на своя живот. Добре е да влезе човек в духовния свят, но той трябва да бъде готов за него. Условиѐта за развитие там са по-трудни от тези на физическия свят. На това се дължи продължителността и постоянството на любовта и омразата в духовния свят. На Земята хората се сърдят, мразят се, карат се, но това продължава десетина години; също така и любовта им не е вечна. Обаче в духовния свят и любовта, и омразата са дълготрайни, там проявите на съществата са постоянни и непроменливи. Изобиѐ пътищата на омразата се прокарват по-лесно и по-евтино от тези на Любовта. На търговски език казано: продуктите на омразата са по-евтини от продуктите на Любовта, затова печалбите на омразата в първо време са големи, а накрая – малки; печалбите на Любовта в първо време са малки, а накрая – големи. Затова мнозина казват: „Не си струва човек да обича и да

го обичат“. Скъпо струва Любовта. Ако някой те мрази, лесно ще се справиш с него – ще го изпъдиш, без да мислиш много. Обаче не можеш да изпъдиш онзи, който те обича и когото обичаш: към него си внимателен, деликатен, стараеш се да не го обидиш или наскърбиш.

Съвременните хора са поставени на един вътрешен духовен изпит: да се справят с омразата, без да изгубят нещо от себе си. Те живеят на Земята и се чудят защо Бог е създал света по този начин. Като живее, човек трябва да научи нещо от омразата и от Любовта. Кога мрази човек? Когато го обърнат с главата надолу. Не е лесно да те спусне някой с главата надолу в дълбок кладенец и ти да го обичаш. И обратно: невъзможно е да мразиш човека, който те е извадил с главата нагоре от дълбок кладенец. Тъй щото питаме ли кога човек обича, ще знаете, че обичта се явява, когато извадите някого от кладенеца; щом го спуснете в кладенеца, обичта се замества с омраза. При омразата човек слиза, а при Любовта възлиза. Като излиза вън от къщата си, той обича. С качването и слизането, с влизането и излизането от къщата си човек регулира енергиите си – така той влага всяка енергия в работа. Като работи, човек трансформира енергията на омразата и се ползва от нея. „Не може ли да се живее без омраза?“ Докато сте на Земята, без омраза не може. Щом омразата ви напусне, и вие напускате Земята. Не е лошо, че омразата съществува; лошо е, когато енергията ѝ не се тури на работа. Който не прави опит да вложи енергията на омразата в работа, сам си причинява страдания. Излишната енергия на омразата причинява гниене. Всеки плод, който не се употреби навреме, започва да гние. Вложете енергията на омразата в работа, докато не е започнала да гние; щом загние, ще плащате скъпо, за да я изхвърлите навън. Казано е в Писанието: „Гневете се и не съгрешавайте!“. Това значи: гневете се и работете с енергията на омразата, докато не е започнала да гние.

В пътя на развитието си човек следва ученията на различни учители, които са си служили с отрицателни и

положителни методи. И Христос като велик Учител е употребявал и положителни, и отрицателни методи. Например Той казва, че който не се отрече от баща си и майка си, от богатството си, даже и от живота си, не може да влезе в Царството Божие. На друго място казва: „Да възлюбиш Господа Бога твоего с всичкия си ум, с всичкото си сърце, с всичката си душа и сила; и ближния си като себе си“. Това е положителна мисъл. Някъде Той проповядва, че човек трябва да се отрече от богатството си, а на друго място е казано, че човек трябва да бъде богат. Христос говори за вътрешното богатство, а не за външното. Вътрешно богатият е едновременно и външно богат. Само така човек може да бъде полезен на себе си и на своя ближн.

Ще кажете, че трябва да се проповядва на хората. Кой може да проповядва? Само онзи, който мисли, чувства и постъпва правилно. Така именно той изпълнява Божията воля. Той работи, без да се пита защо съществува злото. Веднъж признал Бога като всемъдър и всеблаг, той знае, че и злото, допуснато от Него, е за добро, и то допринася нещо за развитието на човека. Като говори за човешкия език, Йаков го нарича „неудържимо зло“. Наистина, човек управлява животните, параходите, машините, но щом гоиде до своя език, не може да го управлява, не може да му бъде господар. Някой казва, че обича всички хора, но не е господар на езика си. За да обичаш хората, първо трябва да владееш езика си; не си ли постигнал това изкуство, не можеш да проявиш любовта си, както трябва. Не е лесно да проявиш доброто в себе си; още по-мъчно е да проявиш любовта си.

В последно време в Америка се явиха гангстери, които крадат децата на богати американци, нападат жени и т.н. Американците се виждат в чудо, не могат да се справят с тях. Най-после държавата прибегна до следното средство: назначи млади хора, около 500 души, да ги преследват, по какъвто начин те намерят за добре. Американците разчитат днес на тези младежи, да се справят с гангстерите. Вие на кого разчитате, кой ще освободи

човека от гангстерите в него? Ще кажете, че доброто ще оправи работите. Светът не може да се оправи само с добро. Като се натъква на лошите и отрицателни прояви на хората, човек им се противопоставя със злото и с доброто, той започва да воюва с тях. На лошите мисли, чувства и постъпки не може да се влияе само с добро – понякога доброто е безсилно. Както има ден и нощ, така действат доброто и злото с цел да изправят лошите и криви прояви на хората. Христос приложи Любовта, но Му се отговори с омраза и зло. В края на краищата злото надделя: разпнаха Христа. Нито Пилат можа да помогне на Христа, нито жена му, която казваше, че този човек е праведен и няма никаква вина. След всичко това казват: „Писано е в закона Христос да пострада, обаче на третия ден Той възкръсна и постави мина към света на злото“. Така Той проби пътя към доброто, прекара нови съобщения за онези, които се стремят към възвишения свят. Христос казва: „Пътят към Любовта е отворен. Който иска, свободно може да върви по този път.“

Сега се явява въпросът: как могат хората да се ограждат срещу злото, как могат да минират границите, отдето влиза то? Ще кажете, че като станете ясновидци, лесно ще се справите със злото. Обаче преди да станете ясновидци, вие трябва да възстановите хармонията между нервната и симпатичната система, да определите отношенията си към външния свят. Като регулирате нервната си система, вие ще развиете интуицията си, която ще ви подсказва какво ще ви се случи. Ако сте умни, ще се вслушвате в гласа на интуицията си и ще се предпазвате от много злини и нещастия. Например някой тръгва за планината в хубав, слънчев ден, но интуитивно чувства, че ще се яви голяма буря, та да вземе мерки. Ако вярва на този глас, той ще се върне вкъщи, преди да се яви бурята; ако не вярва, бурята ще го изненада и ще му причини някакво нещастие. Като не се вслушват в интуицията си, мнозина се натъкват на мъчнотии, страдания и изпитания и търсят злото вън от себе си. Те считат за виновен всеки, който ги обижда или им причинява никаква пакост. Защо си застанал на пътя на

злото? Ако не искаш да попаднеш под неговите удари, стой далече от него; ако си попаднал вече, извади някаква поука от него. В злото, в обидата се крие известно богатство, от което можеш да се ползваш. Ако можеш да извадиш това богатство, ти ще станеш богат.

Явява се въпрос на кого принадлежи това богатство: на този, който говори обидни думи, или на онзи, към когото се отправят. Този въпрос ще се разреши, когато се разреши въпросът с лотарийния билет на един беден унгарец. Този унгарец си купил един лотариен билет, който зашил в шапката си, да не се загуби. Той си записал номера на билета и спокойно очаквал деня за теглене на лотарията. През това време един просяк дошъл у дома му да иска помощ. Жена му видяла старата шапка на мъжа си и я дала на просяка. Понеже се нуждаел от пари, просякът продал шапката на един търговец. Дошъл денят за теглене на лотарията. Унгарецът проверил номерата на печелившите билети и видял, че неговият билет печели сто хиляди крони. Той веднага отишъл у дома си и потърсил шапката, в която зашил билета си, но не я намерил. Попитал жена си къде е старата му шапка, но тя спокойно отговорила, че я е дала на един просяк. Той се ужасил и казал на жена си, че там бил зашит лотарийният му билет, който печели сто хиляди крони. Жена му се разтревожила и казала, че ще намери просяка и срещу известна сума ще иска да ѝ върне шапката. Просякът казал, че я е продал, но ще потърси търговеца, на когото я е дал. Най-после той намерил търговеца и купил от него шапката.

Като се върнал у дома си, просякът напил билета в шапката, разшил го и го задържал за себе си, а шапката предал на жената. Унгарецът съобщил по вестниците, че ако се яви някое лице с еди-кой си номер, да не му се дава сумата, защото билетът не е негов. След това завел дело против просяка да му върне билета. Обаче просякът настоявал, че правото на билета е негово. Съдът разгледал делото, изслушал внимателно и двете страни и се оттеглил на съвещание. Понеже се явил спор върху въпроса на кого принадлежи билетът, съдиите отложили

резолуцията на делото, за да обмислят добре и да дадат правилно разрешение на въпроса. Според едни жената дала на просяка шапката заедно с билета, според други тя му дала само шапката. Как ще се разреши този въпрос, не е известно. Мнозина зашиват лотарийния билет в шапката си, която след време жена им подарява на някой просяк, а той я продава на търговец. Като разберат, че билетът им печели, ще потърсят шапката си, но ще се яви и друг кандидат за билета. Ще чакате съдът да се произнесе кой от двамата има право на билета.

Съвременните хора страдат, защото мисълта им не е права. Те мислят, както са мислели хората преди две хиляди години. Те гледат на ближния си отвисоко и питат: „Защо Бог е създал този будала?“. Те не подозират, че този будала носи в себе си богатство, с което ще им бъде полезен. „Защо е създал говедата?“. Да орат нивите. „Защо е създал билките?“. Да се лекувате с тях. Едно време хората се пазеха от отровните змии и ги убиваха, а сега не само че не ги убиват, но специално ги развъждат. Отровата на някои змии е лековита, с нея се лекуват най-опасни болести. Ще знаете, че всичко, което Бог е създал, крие в себе си някакво благо или богатство, което може да се използва. Ще кажете, че това не ви интересува. Какво ви интересува тогава? Искате да ви се говори за Божията Любов, но това е високо нещо, не е за вас. За вас са романите, научните книги. Ако разберете тях и можете да ги използвате, ще разберете и великите въпроси на Любовта, Мъдростта и Истината. Вие четете и изучавате физика, химия, анатомия, физиология, астрономия, математика и получавате нещо от тези науки. Важно е човек да приложи наученото в живота си, да се ползва от него за своето усъвършенстване. Ако е недоволен от себе си, да вземе четката и да изправи онази черта, която е причина за недоволството. Щом не може да си помогне с четката, да започне да пее или да свири; ако и музиката не му помогне, да започне да пише. Без музика, изкуство и поезия животът не може да се оправи.

Човек трябва да изучава Природата, проявена в различни форми: хора, дървета, растения, камъни, извори

и т.н. Със своите прави и криви линии те действат възпитателно върху човека. Срецам млад момък, крайно недоволен от живота. За да сменя състоянието му, аз му казвам, че е даровит и трябва да се опита да рисува. Той мисли, че няма обект за рисуване. Веднага му показвам една мома с живи красиви очи, които изразяват Истината. Той започва да рисува очите ѝ и след това ми благодари, че като е нарисувал очите на тази мома, в него е станала голяма промяна: достатъчно било да си спомни за нейните очи, за да смени и най-тежкото си състояние. Много естествено, всички криви линии действат благотворно върху човека. Като се научи да наблюдава линиите в Природата, той няма да гледа на формите като на обикновени неща, но ще вижда в тях проявите на Бога – те са език на Природата, език на Божествения свят. Не можете да разберете Божествения и ангелския свят, докато не разберете физическия.

Често художниците рисуват ангелите като човеци с крила. Това са въображаеми ангели: никой художник не е виждал ангел. Вярно е, че ангелите имат крила, но не такива, каквито им турят художниците. Някои ангели имат по шест милиона крила и се движат десет пъти по-бързо от светлината. Когато искат да се движат по-бавно, те си турят спирачки. Обаче както и да ви се говори за ангелите, вие не можете да имате ясна представа за тях, докато не ги видите, докато не влезете в ангелския свят.

Като се говори за Божествения и за ангелския свят, хората се запитват кога е създадена Земята, по какво се различава от другите планети и т.н. По въпроса за създаването на Земята съществуват различни мнения. Обаче истинското съдържание и стойност на Земята не зависят от годините на нейното съществуване, но от живота, който се е проявил върху нея. Учените не се интересуват само откога съществуват планетите: не по-малко ги интересува дали има живот и върху другите планети, както на Земята. Цената на Земята се определя от живота, който съществува на нея. Хората, животните, расте-

нията и камъните дават цена на Земята, те определят нейното съдържание – без тях Земята би представлявала пустиня или запустяло жилище. Следователно и човек има цена само тогава, когато разбира Божиите пътища и прилага Божественото знание в живота си. Ще кажете, че Бог извинява човека, въпреки че не е учил. Не е така! Учителят извинява отсъствията на ученика за един, два, три дена; отсъства ли повече, той не го извинява, полага го на изпит и му казва: „Ако издържиш изпита си, ще бъдеш извинен; ако не го издържиш, никакво извинение не може да ти помогне. Ще останеш да повтаряш класа, докато поправиш успеха си“. Без знание няма напредък: ще учиш, ще се развиваш и ще вървиш напред.

Съвременните хора се запитват каква е задачата на земния живот на човека. Щом е дошъл на Земята, задачата на човека е да стане господар на сърцето, на ума и на гърлото си: да може правилно да мисли, да чувства и да постъпва добре. Трябва да изучава земния живот, както изучава всеки предмет поотделно. Както всеки предмет крие нещо специфично в себе си, така и Земята като велико училище има специфична програма, която трябва да се изучава. Например Любовта, Мъдростта и Истината са предмети, важни за изучаване. Какви са качества на Мъдростта? Казано е в Писанието:

Мъдростта, която е отгоре, първо е чиста,
после мирна, приветлива, благопокорна,
пълна с милост и добри плодове,
безпристрастна и нелицемерна. (17. ст.)

Мъдростта е чиста. Това значи, че небето на Мъдростта е ясно, дава условия за придобиване на знания. Всички хора живеят на Земята, но някои мислят и за Небето, там искат да живеят. Само онзи може да отиде на Небето, който живее добре на Земята. Ще кажете, че не се живее лесно на Земята, между лошите хора. Вярно е, че на Земята има и лоши хора, но изкуството да се живее се заключава именно в това, да се справяш с лошите хора. С добрите всеки може да живее – важно е с лошите хора да живееш добре. Лошият може да живее с добрия, но добрият не може да живее с лошия – лошият човек е

паразит за добрия. Никой не търпи паразитите – щом ги усети, човек веднага взема мерки да се освободи от тях. Паразитът се възмущава от жестокостта на човека, но каквото и да мисли, трябва да знае, че докато е паразит, смърт го очаква. За него смъртта е училище – там ще се научи на работа. Бездействието е забранено и на Земята, и на Небето. Който се е опитал да бездейства, двойно ще плати. Отрицателните мисли, чувства и постъпки са подобни на паразитите – те се хранят на чужда сметка и черпят сокове от другите. Затова не се позволява на човека да ги допуща в ума, сърцето и волята си. Това е закон. Влезе ли една отрицателна мисъл в ума ви, веднага я изнесете навън: остане ли в главата ви, тя непременно ще причини някаква пакост. Но и това не е страшно – ще изправите повредата. Затова е казано да се изправят погрешките.

Как се изправят погрешките? За това е нужно знание на човека да се освободи от отрицателните мисли, чувства и постъпки. За да не се свързва с отрицателните сили на Природата, човек трябва да бъде разположен. Само така той може да се предпази от отрицателните прояви на своето нисше естество. Не е ли разположен, той събужда отрицателните сили в себе си и се свързва с тях. При добро разположение на духа човек привлича възвишените и разумни същества към себе си и те му помагат; не може ли да се свърже с тях, каквито и усилия да прави за своето повдигане, трудът му отива напразно. Всяка добра и права мисъл е красив цвят в ангелския свят. Щом видят този цвят, ангелите веднага се привличат от него и оставят своето благословение. Който приеме благословението на един ангел, той се чувства силен, разположен, готов за велики подвизи и дела. Не храни ли добри, прави мисли и чувства, човек е изложен на постоянни падания.

Значи от вас зависи да се повдигате или да се понижавате. Човек сам твори съдбата си, сам изгражда своето жилище. Ако няма будно съзнание, всеки момент да следи мислите и чувствата си, човек се обезсърчава и

се запитва толкова ли е лош, такъв ли голям грешник е той. Не е въпрос за лошавината и греховността; важно е, че при голямото богатство, което съществува в света, съвременният човек се оплаква от бедния и лишения. Определени са големи премии за онзи, който може да нарисува една хубава картина или да изпее една нова песен, от никого нечувана досега; да изработи свършения модел на човека или да опише живота на съществата, които живеят на Слънцето. Ще кажете, че това са мъчни работи. Наистина, мъчни са, но човек разполага с големи възможности. Всеки може да подобри живота си материално и морално, но трябва да знае новите методи. И това не е достатъчно: може да знаеш новите методи, а да не си готов да ги приложиш. Който знае нещата и може да ги прилага, той ще получи поне една от големите премии, които разумният свят е определил. Много художници има на Земята, но картините им се ценят евтино.

Положително знание е нужно на съвременните хора. Знанието, с което днес разполагат, едва може да ги изведе вън от дома им, или най-много – вън от границите на тяхното отечество. Това не е достатъчно: истинското знание извежда човека вън от Земята, във висшите светове, дето живеят духът и душата. Някой минава за учен. В какво се заключава неговата ученост? Знае един език, свършил един факултет. Малко е това: човек трябва да знае поне три-четири езика, да поставя всяка дума на мястото ѝ, да я изговаря правилно. Казано е, че блага дума железни врати отваря; обаче и обратното е вярно: всяка горчива дума затваря отворената врата. Благото на живота се определя от умението на човека да произнася думите правилно и да ги поставя намясто. Това значи да си отвориш пътя към доброто и великото или сам да си го затвориш. Като говориш, всяка дума трябва да бъде проникната от Истината. Ще мислиш за Истината, ще я чувстваш и прилагаш. Вън от Истината всичко върви по старата мода. „Трябва да бъдем добри.“ Това е старомоден начин на говорене. „Трябва да живеем добре.“ И това е старомоден начин на говорене. „Лоши

хора сме, разпнахме Христа.“ И това е старомоден начин на говорене.

Новият начин на говорене подразбира прилагане на всичко, което човек знае и за което говори. Христос знаеше, че ще страда. Той казва: „За този час дойдох“. Той не беше беден: Христос разполагаше с голямо знание, лекуваше най-опасните и неизлечими болести. Казва се за Христа, че нямал къде да подслони глава. Това не значи, че е бил беден. Друго нещо се разбира от тези думи. Какво по-голямо богатство може да очаквате от изкуството да лекувате различни болести, да говорите на хората с езика на Любовта? Това знаеше Христос, но още много знания имаше Той. Може ли такъв човек да бъде беден и нещастен? Той говореше на хората с притчи и символи, защото не им беше дадено да разбират тайните на Царството Божие. На учениците Си Христос говореше по друг начин, защото им бе дадено да Го разбират. Ще дойде ден, когато всички хора ще Го разбират, днес обаче малцина разбират Христа и прилагат учението Му.

Светът е море с много пристанища, дето пристигат много параходи. Едни параходи пътуват спокойно, без катастрофи, а други са изложени на катастрофи. Как ще ги спасите? Оставете ги – всеки параход да върви по пътя си. Който потъне, ще потъне; който стигне благополучно до новото пристанище, той е спасен вече – той плува добре, няма защо да се безпокоите за него. На едно американско пристанище стоял един добре облечен господин със замислен поглед. По едно време забелязали, че господинът потъва в морето. Всички се спуснали към него да го спасяват. Какво виждат? Той плува спокойно по водата и говори високо, рекламира някаква нова фабрика. Американска реклама! Не се страхувайте за него, той няма да се удави: ще рекламира продуктите, които фабриката изработва, и отново ще излезе на брега.

Светът е море с много пристанища, на които се развива оживена търговия. Вие се страхувате за търговците, да не се удавят. Те ще рекламират стоките си и ще се върнат по домовете си: те се давят привидно, а не в

действителност. Много неверни неща има в света и за да не се заблуждавате, трябва да бъдете умни, да ги разбирате. Някой казва, че хората го мразят. Това не е истина: един-двама може да го мразят, но не всички. Ще кажете, че животът на Изгрева, дето живеете, не е още напълно добър. Изгревът не е физическо място – той е център, към който възвишените същества отправят мисълта си. Докато те мислят, съществува изгрев; щом престанат да мислят, иде залез. Щом изгрява Слънцето, има изгрев; залезе ли то, никакъв изгрев не съществува. Дето е изгревът, там е благословието на Бога. Той отправя мисълта си към всеки, който изпълнява Волята Му чистосърдечно и без отлагане. Доиде ли в ума ти една Божествена мисъл, приложи я веднага – какво ще стане по-нататък, не мисли. Сей Божественото семе всеки момент, давай ход на Божественото в себе си: само така ще се оправи светът. Така ще познаете истинския човек – той и в скърби, и в радости постоянно пее. Ще кажете, че сте скърбни, че нямате обуца, грехи, пари, къщи и т.н. Не скърбете, но запейте новата песен: „Колко се радвам, че съм тъжен, че обущата и грехите ми са скъсани, че пари си нямам, че хората ме обиждат, че никой не ме зачита“. Който пее тази песен, работите му се оправят: бъдещето е на пеенето и на музиката.

Като се говори за песен и музика, мнозина мислят, че духовният човек е строг, сериозен: не пее, не се смее, не се весели. Всъщност духовните хора са весели и засмени: те пеят, свирят, гледат жизнерадостно на живота, а хората на физическия свят са строги, замислени, тъжни. Като знаете това, бъдете и вие радостни и весели: пейте, свирете и мислете добре за всички хора, не отбягвайте никого. Че някой бил нервен, ексцентричен, това не значи, че трябва да бягате от него – изучавайте го и ще видите, че и в него се крие нещо хубаво. Божественото се проявява във всеки човек, но трябва да му се дадат условия да се изяви. Не е въпрос да бъдете невежи и слепи за злото: знание и будно съзнание е нужно за всеки. Човек трябва да бъде с отворени очи, да вижда злото, без да

му се поддава; да вижда и най-малкото добро и да му дава условия да се развива; да търпи всичко, което Бог търпи и го изправя. В това се заключава философията на живота.

Когато гоїде на Земята, Христос каза: „Както Ме е Отец научил, така говоря“. Като не разбираха Словото Му, започнаха да Го гонят, ругаят, но Той знаеше защо е дошъл на Земята. Той се пожертва за човечеството, но пак не Го оцениха. Христос разбираше човека и не очакваше от него повече от това, което можеше да даде. Ще кажете, че Христос е бил мистик. Какво значи да бъде човек мистик? Това значи да разбира живота с всички противоречия в него. Той знае, че всичко, каквото се случва в живота на човека, е все за негово добро. Ако се гневи, той благодари на Бога за това, че се е разгневил; ако сгреши нещо, изправя погрешката си. Тъй щото каквато погрешка направите, не я бутайте, но потърсете начин да я изправите. Щом съзнаеш погрешката си, кажи, че тя ще се превърне на добро, и започни да я изправяш. Не повтаряйте погрешките, които веднъж сте направили – Природата не търпи никакво еднообразие. И като хвалиш човека, и като го укоряваш, служи си всякога с нови думи и методи.

Мислете цяла седмица върху следните стихове от посланието на Йаков:

Мъдростта, която е отгоре, първо е чиста,
после мирна, приветлива, благопокорна,
пълна с милост и добри плодове,
безпристрастна и нелицемерна.
И плодът на правдата се сее с мир за миротворците.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*19 януари 1936 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

СЛУГИ НА ДОБРОТО

Размишление

Първо послание Петрово, 5. глава

Какви са съществениите неща? Кратки, ясни и съдържателни. На гладния и на болния не говори много – те не обичат дълги наставления и много съвети; слабият пък не обича да се бори. Следователно за да знаеш как да постъпваш при различни случаи в живота, нужно е разбиране, напредничавост и будно съзнание. Човек не е всякога еднакво буден: някога съзнанието му е будно и светло, а някога едва мъждее. Често човек е непостоянен в своите убеждения, вярвания и разбирания; някога той е непостоянен и в любовта си, и в обичта си към Истината, както и в изпълняването на Божията воля. Още първите християни са говорили за непостоянството на човека. Те са имали опитност от него, затова апостол Петър казва:

Бъдете трезви, бодри, защото съперникът ви,
дяволът, като лъв рикае и обхожда да търси
кого да погълне; комуто се съпротивявайте,
стоящи твърди във вярата, понеже знаете,
че истите страдания се случват на братята ви,
които са на света. (8. и 9. ст.)

Хората се страхуват от дявола като от звяр – да не ги срещне на пътя им. Дяволът е много учен, познава законите на човешката мисъл и майсторски напада. Той се приготвя предварително и отдалече още стреля, и то на слаби, лесно уязвими места. Той е голям дипломат: когато изкушава, той започва с любовта. Достатъчно е да заговори на някого за любов, за да отвори сърцето му – след това лесно постига целта си. Всички спорове стават все от любов и за любов. Първо той ще те накара да обикнеш живота и за едно парче хляб ще те скара и с

най-близките ти. Ти мислиш, че без това парче хляб няма живот – и за да живееш по-дълго време на Земята, ще се караш и биеш с хората.

Съществуват два живота: висш живот – на доброто, и нисш живот – на злото. В добрия живот слабият е господар, а силният – слуга; при злото силният е господар и заповядва, а слабият служи. Следователно който иска да заповядва на хората да му служат, той е в пътя на злото; който иска да служи на слабите, той е в пътя на доброто. Ще кажете, че е унижение за силния да се подчинява на слабия. Това не е унижение, защото силният лесно може да се освободи от заповедите на слабия. Каквото и да прави, слабият никога не може да подчини силния; друг е въпросът, ако силният доброволно се подчинява. Страшно е положението на слабия, попаднал под влиянието на силния – той не може лесно да се освободи от неговото влияние. Както слабият не може да заповядва на силния, така и глупавият не може да заповядва на умния, нито лошият – на добрия. Доброто е по-силно от злото, следователно ако се случи да попаднеш под влиянието на злото, не се страхувай: призови доброто на помощ и то ще те освободи. Щом изпълняваш Божията воля, и да попаднеш в пътя на злото, доброто ще те освободи.

Изучавайте живота, за да го познавате във всичките му форми. Дали ще влезете между хората, животните или растенията, навсякъде ще видите проявите на доброто и злото. Дето има добро и зло, там съществуват спорове и недоразумения. Срещате две наежени кучета: ръмжат, борят се за една кост. От човешко гледище костта струва едва един лев, но от гледището на кучетата тя е голямо богатство. Обаче това, което за кучето струва нещо, за човека е нищо; и това, което за човека е нещо, за ангела е нищо. Ангелът се чуди защо хората се карат, спорят, бият се за къщи, направени от тухли и камъни, или за един-два метра земя, или за една малка нива. Ангелът се чуди как хората не могат да живеят добре. Много естествено – добрият живот зависи от ред условия. Искаш да пееш, но не вземаш вярно тоновете, а с половин тон

по-високо или по-ниско. Който не е музикален, ще каже, че няма нищо лошо в неправилното вземане на тоновете. Той казва, че половин тон по-високо или по-ниско не играе важна роля в музиката. Не е така: за да вървят работите ви добре, тоновете на вашия физически и духовен живот трябва да бъдат точни, ясни и определени. Какъв е този живот, в който тонът на любовта е колеблив, неверен и неясен?

Като се говори за музика и тонове в материалния и духовния живот, имаме предвид вътрешната музика в човека. В това отношение всеки човек пее и свири – понякога доброволно, понякога чрез насилие. Доброволно пее човек, когато му се плаща. Колкото повече му се плаща, толкова по-верни тонове взема – тогава духът му е повдигнат и той си служи повече с дисеми. Когато го бият, духът му е понижен и той не пее доброволно – тоновете са повече миньорни, с големи понижения. Музика има и в мислите, и в чувствата. Когато мислите и чувствата на човека са от нисш характер, тоновете са мъртви, сухи; сухота има и в проявите на човека. Някой говори за Любовта, за доброто, за Истината, но от него вее хладина. Казват: „Този човек е сух и студен“.

Понякога сухотата е намясто, но ако се увеличи повече, отколкото трябва, тя произвежда изсушаване на цялата растителност в човека. При тези условия той не може да расте и да се развива; щом се намали сухотата, растенето започва. С това се обяснява процесът на растенето във всички живи същества: хора, животни и растения. Някои растения едва се издигат от земята, а други достигат голяма височина. Има дървета, които израстват много високо, до сто метра височина. Те поглеждат на останалите растения отвисоко и ги считат за дребни, нищожни. Това показва, че и растенията като хората биват горди и тщеславни. Пред тях и човек е малък, дребен, но същият този човек взема брадвата и ги отсича. След време той ще си направи къща от тях и ще ѝ се радва, но при голяма буря къщата на горделивия човек се събаря. Затова е казано в Писанието: „Който

стои, да гледа да не падне“. Значи има опасност за всеки човек да падне: и праведният, и грешният еднакво могат да паднат. Всяка гордост трябва да се сломи: няма човек, животно, дърво или камък, на които гордостта да не се е сломила.

Съвременните хора се нуждаят от положителна философия, а не от философията на камъните, растенията и дърветата: с тяхната философия не можеш да отидеш далече. Какво са постигнали камъните? С тях построят улиците. Какво са постигнали дърветата? С тях правят къщи, огради и гр. Като вижда, че те се стремят нависоко и се борят помежду си кой да излезе над всички, човек взема брадвата и започва да сече. Така дърветата научават урока си и придобиват смирение; те започват да се жертват, дават плодовете си, без да очакват нещо. Смирение е нужно на човека. Ако е горделив като дървото, трябва да се жертва за другите, безкористно да дава плодовете си. Така ще се избави от брадвата на своя господар. Ако е горделив като камък, трябва да се смали, да се зарови дълбоко в земята и да се превърне в скъпоценен камък. Хиляди години трябва да стои той там, докато човекът го извади, шлифова и тури на себе си като украшение. Само така камъкът ще се избави от чука на своя господар. Докато гледате отвисоко на по-долностоящите, брадвата и чука дълго време ще играят върху гърба ви. Докато мислите само за себе си, за своите лични нужди, вие ще падате и ще ставате, ще печелите и ще губите – и ще се чудите защо нямате успех в живота си. Много естествено: гордостта и тщеславието събарят човека, а не го повдигат. Ще кажете, че се молите на Бога, че правите големи добрини. И това не е достатъчно! Колко малко са добрините на човека в сравнение с тези на Бога, Който никога не казва какво прави за живите същества. Никъде не е писано какво е направил и прави Той за човека. Но достатъчно е някой човек да ви направи едно добро, за да го впише в книгата на своя актив. След това хората ще четат колко добрини е направил той и ще го произведат светия.

Много светии е имало в миналото, много светии има и днес. Навсякъде четат за техните добри дела, без да се споменава нещо за погрешките им. Ще кажете, че светии нямат погрешки. Има светии без погрешки, но тях малцина ги познават. Онези, които хората са признали за светии, имат поне една погрешка. Такъв светия е еврейският цар Давид, погрешката на когото е записана в *Книгата на царете* и тя до днес се чете от хората. Той се влюбил в жената на един от своите поданици и за да се освободи от него, изпратил го на война, на първата линия, дето бил убит. Обаче намерил се друг светия, пророк Натан, който го изобличил за престъплението му по отношение към Урия Хетееца, на когото взел жената. Натан изобличил Давид с един пример. Той му казал: „Царю, твоите закони не се зачитат в царството ти.“ „Кой смее да не ги зачита?“. Пророкът продължил: „В едно царство живял един беден, добър човек, който имал само една овчица, която много обичал. Друг – богат човек, който разполагал с много стада, овце и говеда, поканил гости и пожелал овчицата на бедния – с нея да ги угости. Той убил бедния човек и взел овчицата му.“ „Кой посмя да направи това? Смърт на неговата глава!“ – извикал царят. „Ти си този човек“ – казал пророкът.

Като четете историята на Давид, и вие казвате, че това е голямо престъпление, но нека всеки се запита не е ли направил същото престъпление. Колко хора – вярващи, учени, духовни, са убивали и продължават да убиват красиви мисли и чувства в своята душа, както и в душата на своите близки. Какво от това, че си вярващ, учен, виден музикант, художник или философ? Това са временни положения, през които минаваш. Това е временна греха, с която си облечен: днес облечеш една, на другия ден – друга. Важно е да учиш, да придобиваш нещо ценно, което да прилагаш в живота си.

Често на хората се говори със сравнения. Добре е да си служите със сравнения, но те трябва да изясняват мисълта, а не да я замъгляват, иначе ще изгубите интерес към онова, което ви се говори. Някой пее една песен,

но вие се отегчавате от нея и искате да ви изпее една народна песен. Ако сте българин, ще запеете песента „Стоян маме си думаше“ или „Заплакала е гората, гората и планината“. Какво особено е направил Стоян? Впрегнал е биволите си и е тръгнал на работа. На пътя си е срещнал девет красиви моме, които е погледнал. Хубави и охранени били биволите на Стоян, но той не бил добър – имал остен в ръката и с него бодял биволите. Той искал да се покаже пред момите как с мръдването на десния и левия му крак биволите тръгвали: той върви – и те вървят с него. Ще кажат, че Стоян е майстор, знае как да върви. Той знае да върви напред, но питайте биволите колко им струва това движение – остеният дупчи кожата им.

И тъй, момите се въртят на хорото от ляво към дясно, а момците – от дясно към ляво. Момите и момците се въртят, но горко на биволите! Няма защо да се въртиш нито наляво, нито надясно – направо ще вървиш. Не извъртай мислите и чувства та си: те трябва да вървят в права посока – нито наляво, нито надясно. Ти нямаш право да впрягаши биволите си и да ги бодеш с остен – така не се заповядва. Ако искаш да те харесат за знанието, красотата и силата ти, трябва да се откажеш от остена. Обаче нито красотата е нещо съществено, нито знанието и силата: те са мазилки, с които човек украсява къщата си. Ще гойде ген, когато мазилката пада – и къщата погрознява. Значи има красота, знание и сила, които никога не отпадат – те са съществени и неизменни. Младост и старост, които се губят, не са съществени. Защо не са съществени? Защото са вън от Любовта. Знанието, силата и красотата, които се проявяват в Любовта, са съществени; младостта и старостта, проявени в Любовта, са съществени. Когато младостта се разбере в нейната пълнота, вие влизате в живота на Любовта; когато старостта се разбере в нейната пълнота, вие влизате в живота на Мъдростта. Следователно който не разбира младостта, която живее в Любовта, и старостта, която живее в Мъдростта, той е на крив път и преждевременно оглупява и остарява.

Какво трябва да прави човек, за да разбере Любовта и Мъдростта? Докато е млад, ще слугува на Любовта; като стар ще слугува на Мъдростта. „Как ще разбере човек себе си?“ Като слугува на Истината. Любовта, Мъдростта и Истината са единствените пътища, по които човек върви свободно, без да заповядва и да му заповядват. Който се е опитал да им заповядва, той сам се е натъкнал на големи мъчности и противоречия. По отношение на Любовта, Мъдростта и Истината можеш да бъдеш техен слуга, но в никой случай – господар. Ти ще им служиш доброволно, без никакво външно насилие. Ако не можеш да служиш така, никога няма да влезеш в Царството Божие. Това подразбира стихът: „Ако не станете като малките деца, не можете да влезете в Царството Божие“. Да станеш дете, това значи да се смириш. Само смиреният служи на Любовта, Мъдростта и Истината, само смиреният може да влезе в Царството Божие.

Какво означава смирението? Според някои смирява се онзи, който може да се огъва като дървото; смирява се онзи, който се търкаля като камъка – от планината до долината. Това не е смирение: истинското смирение подразбира служене на Любовта, на Мъдростта и на Истината, при което човек изпитва щастие и доволство. Той разбира живота, възприема знанието и светлината и се чувства свободен. Няма по-голямо щастие за човека от това – да служи на великите добродетели. Така той служи на Бога и става едно с Него. Кой се смирява? Който е способен да се огъва, т.е. да служи на Бога и да Му се подчинява. Само зеленото, живото дърво се огъва и расте. Сухото дърво обаче не се поддава на огъване: речеш ли да го огънеш, ще го счупиш. Следователно докато расте и се развива, докато живее, човек може да се справи с гордостта си; пресъхне ли животът в него, той се превръща в сухо дърво, което лесно се чупи и гори. За да огънете сухото дърво, трябва да го намокрите, т.е. да го прекарате отново през живота. Най-горделивото дърво в живота е човекът – той постоянно се обижда. Някой му казал нещо – той се обижда; че обущата,

грехите и шапката му са скъсани – пак се обижда; че не са го погледнали, както трябва, или не са го оценили правилно – пак се обижда. Светът е пълен с горделиви гървета, които постоянно се търкат едни в други. Кой кого трябва да успокоява и кой на кого да каже добра дума, не се знае.

Като се уподобяват горделивите хора на сухи гървета, това не значи, че човек е най-лошото същество на Земята. Той е лош, докато не се е очистил, докато лежи в калта. За да прояви доброто в себе си, трябва да стане, да се изправи на краката си и да се очисти. Докато не престанеш да вдигааш и да слагааш ръката си върху гърба на своя ближен, ти всякога ще бъдеш лош; докато не престанеш да упражняваш езика си като остър камък – да чупи главите на хората, ти всякога ще бъдеш лош. Употреби ръката си, за да повдигнеш падналия си брат; употреби езика си за благо на човечеството. Защо да не излизат от устата ти благи думи? Да бъдем благи и съвършени като Бога. „Можем ли да постигнем това?“ То е друг въпрос: това трябва да бъде идеал на нашата душа.

Следователно да бъдем благи, съвършени, мъдри, любящи и силни като Бога! Постигнем ли това, няма вече състезание с Бога, но ще се сливаме с Него, да станем едно с Него. Всеки орган на тялото трябва да бъде силен, да придобие качествата на цялото, без да пожелае да излезе вън от тялото. Ако органите пожелаят да бъдат свободни и напуснат тялото, смърт ги очаква. Това е животът на Сатаната, който се е отделил от Цялото. Той се е опитал да влезе в борба и състезание с Бога, но се е провалил. Той иска да бъде господар на Земята, но крайт му е дошъл. За да запази положението си, и той се моли, но молитвата му не се чува. Да вдигааш ръцете си нагоре и да коленичиш, това не е молитва. Такава молитва отежчава човека – истинската молитва е разговор. Като се моли, човек изучава правилата на говоренето. В този смисъл молитвата не е нищо друго, освен духовна граматика. Ако не можеш да се молиш правилно, не мо-

жеш и да говориш правилно. Човек се нуждае не само от материална граматика, но и от духовна, за да разбира вътрешния смисъл на нещата. Само така той се свързва с Бога и с възвишения свят.

Едно се иска от човека: да отвори сърцето си за Божията Любов и да разчита на нея. Очаква ли хората да го обичат, той е на крив път. За какво ще го обичат хората? Ако го обичат за красотата му, тя лесно може да се загуби; ако го обичат за знанието му, и то изчезва; ако го обичат за силата му, и тя намалява. Любовта произлиза от нещо постоянно и неизменно. Следователно не очаквай да те обичат, но пръв ти обичай. Кого ще обичаш? Бога. Защо трябва да Го обичаш? За да бъдеш щастлив. Щастие е път към съвършенство. Не можеш да влезеш в съвършения живот, докато си в тъмнина и нещастие. Затова е казано в Писанието: „Това е живот вечен, да познай Тебе, Единаго истиннаго Бога и Христа, Когото си изпратил“.

Днес всички хора решават въпроса за Любовта. Това е труден въпрос, но трябва да се реши правилно. Не го ли решат, както трябва, те ще пропаднат на изпита. Досега всички хора са пропадали, важно е днес да не пропаднат. Комисията, която ги изпитва, е строга и взискателна, не прави никакви отстъпки. За нея е безразлично дали светия или обикновен човек се явява на изпита: тя е еднакво строга и към светията, и към обикновения човек. Щом не учат, те непременно ще пропаднат; при това не е достатъчно само да учи човек, но той трябва да прилага наученото. Какъв светия е този, който не е минал през изпитания? Той се мисли за светия, а като срещне красива мома, не може да издържи изпита си. В какво се заключава пропадането му? Първоначално той се усмихва на младата мома, разговаря с нея, но щом дойде друг момък, той се безпокои, смущава се да не би момата да спре вниманието си на момъка – става строг и навъсен. Това показва, че светията не е издържал изпита си. Смирение се иска от човека. Докато светията се представя пред момата като човек с устойчив морал, той веднага

се натъква на изкушение – сам да се изпита. Има нещо, което се крие в човешкото сърце – то става причина за неговото падане. В сърцето се крият слабостите на човека: докато ги преодолее, той всякога ще среща на пътя си съблазни, които ще му служат като предметно учение. Много професори и професорки ще срещате, докато научите уроците на живота и издържите изпита си. Изкушенията и изпитанията са професорите и професорките. През много светли и тъмни места ще мине човек, докато научи уроците си. „Не може ли без тъмните места?“ Не може: както сенките са необходими в картините на художниците, така и в пътя на човешкото развитие са необходими тъмните места.

Като се говори за изпитания и изкушения, явява се опасност да не се попарят листата на вашето дърво. За какво трябва тогава да се говори на съвременните хора? Ще кажете, че за да не се попарят листата им, трябва да се говори за морал. За кой морал? От гледището на Божествения живот съвременният морал е безморалие, а чистотата им – нечистота. Може да се говори на хората за велик морал, но след като пречистят живота си. Това се постига само когато го прекарат през няколко филтри, за да се пречисти. Това е неизбежен процес, свързан с развитието на човека. „Как се познава, че животът на хората е нечист?“ По страданията. Няма човек на Земята, който да не страда, следователно страданията показват, че човешкият живот съдържа много утайки от миналото, които трябва да се премахнат. Чуждите неща в организма причиняват страдания, чуждите неща в живота също причиняват страдания. Недоволството показва, че има нещо чуждо в тебе. Колкото и да е малко чуждото вещество, то всякога произвежда неразположение, недоволство, страдание. Щом се освободиш от него, радостта иде – тя показва, че си видял една чиста капчица на Слънцето, в която се отразяват слънчевите лъчи. Всеки човек се радва на малките неща в живота, защото те отразяват чистотата и светлината. Кой не се радва на малкото дете и кой не скърби, когато види как чистите росни капки постоянно се калят?

Съществуват три филтъра, чрез които можете да пречистите живота си: филтърът на Любовта, на Мъдростта и на Истината. „Как ще си служим с тях?“ Както разбирате. Щом ви се дават филтрите, дава ви се и нужната свобода – да разполагате с тях, както искате. Само така ще бъдете благоугодни на Бога. Не мислете, че с молитвите си можете да Го разположите към себе си, да Го умилостивите. Бог е с вас, когато вършите Неговата воля, когато имате предвид Неговата слава – така Той ще ви повдигне. Само Бог е в сила да повдигне човека – никои друг. Сам човек може да слиза, но не и да се качва: качването, повдигането, възлизането е от Бога. Кой възраства семето? Слънцето. Без светлината и топлината на Слънцето семето би останало в земята за вечни времена. Помнете тогава: без Божията Любов и Мъдрост няма растене. Те повдигат човека, водят го към висините на живота; без тях той ще се намери в долината, отдето никои не може да го извади.

Казано е в Писанието: „Синовете Божии служат на Господа“. Така те вървят от сила в сила и от слава в слава. Попаднат ли в ръцете на дявола, очакват ги страдания и смърт. Будни трябва да бъдете: може да се разговаряте с дявола, да слушате лекциите му, но никога да не му служите. Каквито и обещания да ви дава, не му вярвайте: ще гледате свободно навсякъде, но съюз с него няма да правите. Ако искате да служите на Бога, ще се откажете от дявола. На една фотографска плоча не може да отпечатате едновременно два образа: само един образ ще отпечатате на плочата – образа на Бога. Фотографската плоча е човешкото съзнание. Носете Бога в съзнанието си, ако искате да не грешите. Човек греша, когато обича себе си повече от Бога и от своя ближн. Бога ще обичаш със сърцето, с ума, с душата и със силата си, а ближния си – като себе си. Не обичаш ли така, ще попаднеш в областта на изкушенията. Обичайте хората, без да им създавате изкушения; правете им добрини, без да ги поставяте в противоречия.

И тъй, ще обичате първо Бога, после себе си и своя ближен. Когато правите добро, ще имате предвид последствията от това, което сте направили. Какво добро е това, да качиш на колата си един беден човек и да разтърсиш цялата му вътрешност? Ти искаш да го улесниш, да не ходи пеш, но нямаш предвид, че колата ти е без пружини и ще го разтърси. В такъв случай по-добре е да върви пеш, отколкото да се вози на колата ти. Друг е въпросът, ако срещнеш човек, на когото двата крака са счупени: ще го качиш на колата си и ще караш бавно, спокойно, да не го разтърсиш много. В този случай ти си направил едно добро. И при това положение ще го разтърсиш, но за предпочитане е да се качи на колата ти, отколкото да остане на пътя без никаква помощ. Той се намира в положението на човек, който не може да прави добро. Следователно който не може да прави добро, краката му са счупени; който е несправедлив, ръцете му са счупени; който не обича и не може правилно да говори, езикът му е повреден; който не знае как да гледа на нещата и не вижда правилно, той не обича Истината; който не разбира нещата, мисълта му е изопачена.

Знание е нужно на човека. То се постига чрез наблюдения и опити. Наблюдавайте хората и се учете от тях, наблюдавайте и себе си. Така ще дойдете до правилното разбиране на нещата, така ще разберете какво представлява жертвата и за кого трябва да се жертвате. Ще кажете, че трябва да се жертвате за ближния си: тази жертва е безпредметна. Трябва да се жертвате за себе си – и тази жертва е безпредметна. Това е все едно да се жертвате за пияницата, който по цели дни пие, или за младия момък и мома, които мислят само за едно – да се харесат един на друг. Истинската жертва подразбира служене на Бога, готовност да се изпълнява Неговата воля. Момата въздиша за момъка, момъкът – за момата – и мислят, че с това се жертват един за друг. Въздишането не е жертва: при това те така въздишат, че всички ги чуват и разбират. Изкуство е да въздишаш и скърбиш за някого, без да те чуват другите – в тази скръб има

нещо музикално. Повечето хора въздишат толкова силно, че всички ги чуват; даже става нужда да турят памук в ушите си, да не се пукне тъпанчето им. В това въздишане има шум, но не и музика. Изкуство е да плаче човек така, че окръжаващите да се веселят, или така да плаче, че никой да не го вижда. „Защо плаче човек?“ За да измива прозорците на своята душа. Ако плачът е намясто, прозорците се измиват добре и който погледне през тях, вижда нещата ясно. „Защо скърби човек?“ За да произведе топлина. Той е в зимата на своя живот и непременно трябва да скърби, за да стопли стаята си. Щом мине зимата, иде пролетта – и тогава скръбта се превръща в радост.

Сега ще ви дам няколко правила за живота, които трябва да спазвате. Често хората се запитват колко трябва да ядат. Яж толкова, колкото ти е приятно, но никога не преяждай: преядеш ли, ще страдаш. Учи с постоянство и любов, без да претоварваш ума си. Всякога бъди доволен на малкото, което ти се дава, не желай да имаш големи богатства: желай толкова богатство, колкото ти е необходимо. Нека всеки ден да придобиваш по нещо ново, от което да изтича по малко и навън, не загържай придобитото за дълго време в себе си. Ако загържаш дълго време храната в стомаха си, ще заболееш; ако загържаш дълго време светлината в очите си, ще ги повредиш; ако загържаш дълго време топлината в сърцето си, и то ще се повреди. Дойде ли Любовта в тебе, не я загържай за дълго време – остави я да мине и да замине; бъди благодарен на това, което ти е оставила тя. Грехът на хората произтича от желанието им да загържат нещата за дълго време в себе си. Благодарни за това, което Любовта ти дава в един момент, не желай повече – този момент носи щастие за цял живот.

Като не разбират законите на Любовта, хората искат да я загържат само за себе си, да бъдат щастливи. Те не знаят, че това щастие им носи двойно по-голямо нещастие. Следователно срещнеш ли Любовта, бъди доволен, че си я видял. Усмхни ѝ се, поздрави я и продължи

пътя си. Ако се опитаеш да я хванеш и задържиш при себе си, ще получиш такъв удар, че ще паднеш на земята. Любовта не се пипа – тя се гледа само отдалече, тя не търпи никакво докосване. Няма човек в света, който да не е опитвал ударите на Любовта, въпреки това всеки се опитва да я пипне. Казано е в Писанието: „Не пожелавай!“. Какво не трябва да пожелаваш? Да пипаш Любовта и да я задържаш само за себе си. Желай само онова, което е необходимо за душата ти. Това значи да влезеш във връзка с Любовта, Мъдростта и Истината и да им служиш. Само така ти ще бъдеш щастлив, ще придобиеш красота, знание и сила, само така ще създадеш правилни отношения между своята душа и Бога, между себе си и своя ближен. Обаче останете ли в стария живот, със сегашните си разбирания, нищо нима да постигнете: ще работите и ще се трудите, ще учите и ще се молите, ще образувате общества и ще ги разваляте, но в края на краищата каквото постигнете днес, на другия ден ще го изгубите. Станете слуги на Божията Любов, Мъдрост и Истина, за да се радвате на усилията си и на резултатите, които придобивате.

И тъй, съществуват два живота: висш живот – на доброто, и нисш живот – на злото. Животът на доброто се извява в служуване, а животът на злото – в господаруване. Откажете се от живота на господаруването и приемете живота на служуването. Хората не искат да се откажат от господарството си, защото мислят, че като слуги ще изгубят достойнството си. Не се страхувайте от това – радвайте се, ако загубите достойнството си. В Царството Божие приемат хора, които нямат представа за достойнството си, не мислят за своята личност. Христос казва: „Не само с хляб от камъни може да се живее, но с всяко Слово, което излиза от устата на Бога“. Значи гордостта и достойнството не осмислят човешкия живот – Любовта осмисля живота. Тя представлява Разумното начало, което излиза от Бога. Който яде хляб, направен от камъни, умира; който се храни с живия хляб, със Словото Божие, той вечно живее.

Желая ви да станете слуги на доброто и господари на злото. Думата *слуга* е щастливо число, а *господар* – нещастно. Ще превърнете нещастното число в щастливо, като служувате на доброто, на единицата или на Бога. Как ще служувате? По методата на Любовта, по методата на Мъдростта и по методата на Истината. Като приложите тези методи в живота си, ще служувате на Любовта, на Мъдростта и на Истината. Този е пътят, по който можете да станете Синове Божи; този е пътят, по който можете да превръщате нещастните числа в щастливи. Който иска да стане господар, първо трябва да служи на доброто, т.е. на числото едно. Дойде ли до числото две, да стои далече от него – числото две е злото. Не служувайте на злото – така ще запазите живота си.

Станете слуги на Доброто, станете Синове Божи и работете с методите на Любовта, Мъдростта и Истината! Това изисква Новото учение от всички хора на Земята.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

26 януари 1936 г., 5 ч. с.,

София, Изгрев

ОГЪНЯТ НА ЛЮБОВТА

Размишление

Послание към римляните, 10. глава

Има въпроси в човешкия живот, които са мъчно разрешими. Например въпросът за вярата, за правото, за Любовта са мъчно разрешими. Всеки казва, че вярва, но в края на краищата дохожда до положение, дето вярата му не помага. Къде се крие погрешката? В неразбирането. Щом вярата ти не е в състояние да ти помогне, ти имаш материалистически схващания за живота.

Мнозина казват, че един от важните въпроси в живота е храната. Те мислят, че като разрешат този въпрос, всичките им работи ще се наредят добре. Всъщност не става така: и като разреши въпроса за храната си, човек пак е недоволен, има нещо неуредено в живота му. Значи храната не задоволява всички нужди и изисквания на човека. Като се занимава с неразрешените въпроси, най-после човек казва: „Не искам да се занимавам повече с тези въпроси“. Обаче и при това положение той пак изпада в мъчнотии. И да се занимаваш, и да не се занимаваш с неразрешените въпроси, все ще се натъкваш на мъчнотии. За предпочитане е да се занимаваш с тях – по-лесно ще понесеш мъчнотията. Това е все едно през лятото да не се интересуваш от зимата. Каквото и да правиш, колкото и да мислиш, нищо няма да постигнеш – зимата си е зима: тя ще донесе студ и мраз, които не можеш да избегнеш. Обаче ако мислиш съзнателно за зимата, ти ще бъдеш предвидлив, навреме да си купиш гърба и въглища. Така ще отопляваш стаята си и ще смекчиш поне малко суровите условия на зимата. Ако не мислиш за зимата още през лятото, студът ще те заvari неподготвен и ще ходиш от къща на къща да се топлиш. Затова

съветвам ви: мислете върху трудно разрешимите въпроси, макар и да нямате успех. Мисълта е светлина, която прониква и в големия мрак: колкото и да е слаба, все ще освети някой кът. Мъчнотиите в живота ще продължат най-много четири-пет месеца, докато трае зимата; щом дойде пролетта, част от мъчнотиите изчезват.

В Природата съществува един начин на разбиране, наречен здравословен. Който се ръководи по него, лесно се справя с мъчните и трудно разрешими въпроси. Гледате как някой майстор полира камъните: търка един камък известно време и след това взема друг. Как се познава полираният камък от неполирания? По гладката повърхност: достатъчно е да го пипнеш, за да познаеш, че е добре полиран, по него няма никаква грапавина. Същото се отнася и до вярата. За да познаеш доколко можеш да разчиташ на своята вяра, пипни я с ръката си. Ако усетиш и най-малката грапавина, ще знаеш, че вярата ти ще те спъне. Най-малката грапавина причинява съмнение, което води към повреда и разрушения. И най-голяма буря да ви сполети, не трябва да се разколебавате. Колебанието показва, че вярата ви е слаба. Колко пъти екскурзиантите отлагат екскурзиите си при промяна на времето. Някой тръгва сутрин на екскурзия, гледа – времето е ясно, слънчево, но едва извърви два-три километра, явяват се облаци или започва да вали. Щом го наkvаси гъждът, той се връща назад, не се решава да продължи пътя си. Значи най-малката промяна на времето внася в него колебание. Дъждът само го изпитва: ако беше продължил пътя си, времето щеше да се оправи. Каква вяра е тази, която при най-малкото изпитание се разколебава? Това показва, че повечето хора днес не вървят със знание и виждане, но с пипане. Истинската вяра не се колебае от нищо: каквото и да е времето, лошо или добро, човек трябва да издържа докрай.

Понеже Божията Правда като не разумяват
и своята си правда като искат да възстановят,
не се покориха на Божията Правда. (3. ст.)

Апостол Павел обръща внимание на евреите, че като

са смесили Божията Правда със своята, са искали да възстановят своята правда. Това е било в миналото, но и до днес още всички хора искат да възстановят своето право вместо Божието. Ако работите ви не се нареждат, както вие желаете, чудите се защо Бог е създал така света, защо допуска злото; и като не можете да си отговорите на всички въпроси, вярата ви се разколебава, започвате да се съмнявате в Бога, след това казвате: „Аз имам вече друго верую“. Какво е новото ти верую? Старото ти верую поддържа вяра и служене на себе си. Какво ще придобиеш, ако вярваш само в себе си? Какво спечелиха евреите, които искаха да възстановят своята правда? Няма народ, който да е минал през такива големи люшкания, както еврейският. Ако е за твърдост, те са по-твърди от българите. Умът им днес е дошъл намясто и те пак искат да възстановят своето право. Това няма да стане. Бог е създал света и е дал правото на всеки човек, на всеки народ, но над всичко ще възтържествува Божията Правда. Ето защо, когато се натъквате на противоречия, търсете причината за тях в себе си, а не в Провидението. Ако работите ви не вървят добре, търсете причината за това в себе си, в своите родители, в своите баби и прабаби, в обществото, в народа, но в никой случай – в Бога. Мислите ли така, вие ще разрешите и най-мъчните въпроси. Като влезе светлина в ума ви, предметите ще бъдат ясни и определени.

И тъй, правилното разрешаване на въпросите се крие в абсолютната вяра в Бога. Ще вярваш, че всичко, което Бог е създал, е съвършено – Той не допуска никакви погрешки. Това трябва да бъде основното верую на човека. Щом допуснеш в мисълта си, че Бог прави погрешки, ти си на крив път. Значи ти, несъвършеният, ще имаш мнение за Съвършения. Възможно ли е несъвършеният да намира грешки в Съвършения? Може ли плодът да храни дървото? Това е невъзможно: дървото храни и крепи плода, а не обратното. Смешно е да мисли ябълката, че като седи на дървото, от нея зависи неговото щастие. Достатъчно е да духне вятърът, да разлюлее клоните

и да покаже на ябълката, че мисълта ѝ е крива. Като се види на земята, тя ще разбере, че нейното щастие зависи от дървото. Следователно всеки, който иска да възстанови своята правда вместо Божията, ще го брулне вятърът и той ще падне на земята. Щом се спъваш и падаш, щом губиш вътрешния си мир и равновесие, ти си на крив път: както и да се оправдаваш, мисълта ти е крива. „Еди-кой си философ, еди-кой си проповедник мисли така.“ И те са като тебе. Че си бил така възпитан, че така са те учили, това не те оправдава: всеки, който пада на земята от най-слабия вятреца, живее в заблуждения и противоречия.

На какво се дължат противоречията? На желанието в човека да бъде като Бога, да замести Неговата Правда със своята. Бог е незаменим, Неговите дела са свършени, Той се проявява такъв, какъвто е в действителност. А човек, който иска да стане като Бога, всякога се проявява такъв, какъвто не е. И дяволът, който е пожелал да бъде като Бога, да създаде нещо особено, е родил лъжата. Какво необикновено допринесе лъжата в света? Тя е мехур, пълен с нечист въздух. Достатъчно е да боднеш мехура с игла, за да се изпразни, но дяволът се опитва да го продава като нещо ценно. Той казва, че мехурът е пълен с бяло, доброкачествено брашно. Който не познава лъжата, може да се излъже: той взема мехура със себе си, но веднага вижда, че се е излъгал – той разбира, че нечистият въздух не храни. Като е видял, че с лъжата не може да се прочуе, дяволът е решил да създаде човек, както Бог е направил първия човек. Това е според една богомилска легенда. Бог го оставил свободен – да прави, каквото иска. И дяволът направил един човек, който се движел, говорил, работел, но едно му липсвало: душа нямал. Значи всеки човек, който няма душа, е роден от дявола; който има душа, е роден от Бога. Като разбрал погрешката си, дяволът отишъл при Господа с молба да вдъхне душа и на неговия човек. Бог вложил част от душата в човека, който дяволът направил. От благодарност дяволът обещал, че половината от печалбите на неговите

хора ще бъде за Господа, а половината ще задържа за себе си. Как се познава човекът, направен и роден от Господа, и този, направен от дявола? Първият живее и служи изключително на Господа, той е изцяло Божие творение – дяволът не е взел никакво участие в създаването му; вторият принадлежи половината на Бога, а половината на дявола.

Сега задачата на всеки човек е да ликвидира с дяволското творение, да не прави нов договор с дявола. Всички мъчности, нещастия и противоречия в човешкия живот се дължат на договора, който хората са направили в далечното минало с дявола. Този договор се вижда от лъжата, която съществува между хората. Например двама млади се оженят, но дълго време са бездетни. Жената се обръща към Бога с молба да ѝ даде едно дете. Тя казва: „Господи, ако ми подариш едно дете, ще го посветя да служи на Тебе.“ Бог чува молитвата ѝ и тя добива дете. То расте, става юноша, младеж – и като дойде време за посвещението му, майката се обръща към Господа със следните думи: „Господи, защо Ти е моят син? Ти нямаш нужда от него – нека бъде свободен, да си поживее, както разбира. Ще направя курбан, да откупя сина си от обещанието, което дадох“. Тя избира едно угоено теле и го принася жертва на Господа вместо сина си. Това е лъжата, която дяволът внесе в света и с която човекът се свърза. Следователно когато човек даде обещание да служи на Господа – това е майката в него; остане ли без влиянието на майка си, той търси начин да се откупи с нещо, да развали договора между своята душа и Бога. Това става под влиянието на дявола в човека. Красив е стремежът на душата, но често дяволът взема надмощие и разкъсва връзката между нея и Бога.

Една американка обещала сина си на Господа с цел да получи Неговото благословение. Дошъл денят на посвещението му, но майката казала: „Синко, обещах те на Господа, да проповядваш Словото Му. Днес обаче намирам, че и по друг път можеш да Му служиш: не е нужно непременно да проповядваш Словото Божие. Стани търговец, да спе-

челиш много пари, за да помагаш на бедни и страдащи“. Синът послушал майка си и чрез търговията се откупил от Господа. Отишъл в Австралия, дето станал голям търговец. Работите му тръгнали добре, спечелил голямо богатство и помагал на бедни. Въпреки това една голяма криза в търговията го изненадала: той изгубил всичкото си богатство и останал последен сиромас. Като видял, че не може да върне богатството си, решил да стане проповедник, дано получи Божието благословение. Той постъпил според общото мнение: докато е млад, човек служи на дявола, а като остарее – на Бога. Това значи: поживей си, докато си млад; като остарееш, служи на Господа. Но Бог не се лъже – Той не се нуждае от стари, разочаровани хора, които искат да се спасят чрез Словото Му.

Мнозина се питат как трябва да се проповядва. Има два начина за проповядване: Божествен и човешки. Първият начин е проповядването на избора, който непрестанно тече и напоява всичко, каквото срещне на пътя си. Ще проповядваш непрестанно: като млад и като стар, като лягаш и като ставаш, на този и на онзи свят. Вторият начин е проповядване с прекъсване. Така проповядва чешмата, която ту тече, ту престава да тече; или влакът, който се движи и спира ту на една станция, ту на друга; или цигуларят, който започва да свири и скоро се уморява, сваля цигулката си и си почива. Божествените процеси са непрерывни, а човешките – прекъснати и непостоянни.

Слушате някой проповедник и сте доволни от него. Защо сте доволни? Защото проповедта му била дълга. Кога проповедта е дълга? Когато вярата на слушателите е слаба. Ако вярата им е силна, достатъчни са пет минути, за да разберат всички онова, което се говори с часове. Вярата, Любовта, Истината са изключителни неща, дадени на малцина. Онзи, за когото Любовта не е още достъпна, постоянно пита как да обича. Преди да си изпитал Любовта, не можеш да получиш отговор на въпроса си. Ще опиташ Любовта на Бога към себе си и тогава ще разбереш как да обичаш хората. Това значи: ще отидеш при Бога, Той да те научи как да обичаш. Никой

освен Бога не е в състояние да научи човека да обича – Бог е изворът, от който ще черпите и знание, и сила, и богатство. Можете да отидете и при хората, от тях да черпите знание, но знанието ви скоро ще се изчерпи – то е щерна, която се пълни и празни, не е постоянно. Помнете: търсите ли знание, сила, свобода, при Бога ще отидете – само Той е в състояние да ви освободи, да ви направи истински човеци. Често слушате да казват, че Бог не съществува, понеже никъде не може да се намери. Всъщност Бог живее в човека – няма защо да Го търсят някъде и там да Го намерят. Исайя казва:

Намериха ме тези, които не ме търсеха:
явен бях на тези, които не питаха за мене.

Цял ден простирах ръцете си към народ,
който не се покорява и противоречи. (20. и 21. ст.)

Това е противоречие: тези, които не търсели Господа и Господ не ги е търсел, те Го намерили; а тези, които търсели Господа и които Господ търсел, не Го намерили. Как се обяснява това противоречие? Много просто: един ученик отива на училище, но нищо не учи; отива, връща се, но не отваря книга, нито слуша какво преподава учителят. Друг младеж не посещава училището, но сам учи, без учител. Той обича знанието и го придобива, а неговият другар посещава училището, но не работи, не слуша учителите си и не придобива знания. Привидно ученикът търси знание, но не го намира; който не посещава училището, привидно не търси знание, но го придобива – той има любов към знанието и към истината и сам ги придобива.

Сега, като се говори за хора, създадени от Бога, и за други – от дявола, това не значи, че трябва да се обезсърчаваме и да питаме от кои сме. Това се познава лесно: роденият от Бога грях не прави. Докато греши, докато пада и става, човек още не се е освободил от съдружието си с дявола. Затова естествено е дяволът да взема участие в печалбите на човека. Той има дял в неговите работи и доброволно или не, трябва да получи това, което му се пада. Той нашенва на човека как да живее,

как да защитава своите права и интереси; същевременно той го убеждава, че това, което е негово право, няма отношение към другите хора. Така той внася раздвояване в умовете на хората и ги спъва. Ето защо който иска да се освободи от греха, трябва да се роди отново – от Дух и вода. Така ще се разбере кой има право и кой не, кой постъпва справедливо и кой не постъпва справедливо.

И тъй, само онзи може да знае кой е прав, който сам постъпва право; само онзи може да познае кривото, който сам постъпва криво. На същото основание казвам: здравият познава кой е здрав; болният познава кой е болен. Който е боледувал, само той знае какво нещо е болестта: той е минал през такива опитности, каквито здравият не познава. Не е лошо човек да е боледувал или да е бил крив: здравето се цени чрез болестта, а правото – чрез кривото. Ще кажете, че кривите постъпки водят към престъпления. Има големи и малки престъпления, за които хората се наказват. Едно дете влиза в чужда градина и си откъсва една ябълка. Пъдарят го хваща и го предава на стражаря. От това, как ще подведат работата, може да се заведе голямо дело – всъщност престъплението е малко. За такова престъпление изпъдиха Адам и Ева от Рая. Погрешката им беше малка, но последствията ѝ бяха големи. Като ядоха от забранения плод, за оправдание те си послужиха с лъжа – тя стана причина да напуснат Рая. Ако не бяха излъгали, погрешката им щеше лесно да се изправи, обаче те допуснаха най-голямото престъпление в живота – лъжата, която ги доведе до тежки, мъчно поправими последствия.

Като греши, човек минава през няколко процеса, докато изправи погрешката си. Първо той не съзнава, че е сгрешил, после съзнава, но не иска да си признае, най-после признава погрешката си и се мъчи да я изправи. Следователно съзнаете ли погрешката си, изправете я. Ако започнете да се оправдавате, ще ви изпъдят от райската градина, след това ще минат хиляди години, докато се върнете отново в Рая. Съвременните хора едва сега са започнали да съзнават погрешките си, след това ще за-

почнат да ги изправят. Докато дойде този ден, те ще орат и сеят земята, с пот на челото ще изкарват прехраната си, както беше казано на Адам; и жената ражда деца с мъки и страдания, както беше казано на Ева. И на змията беше казано по корем да се влечи и с пръст да се храни. Като видя Бог, че се разкаяха, каза им: „Ще изпратя Сина Си да ви научи как да живеете. Така ще се спасите и ще се върнете в Рая“. Христос дойде на Земята и проповядваше на човечеството новия закон – закона на Любовта. Той им казваше: „Който иска да се спаси, трябва да се отрече от себе си, от заблужденията на света, да не мисли, че знанието, богатството и силата, които светът дава, ще го заведат в правия път. Световното учение е старо, отживяло своето време, то води към заблуждения и разочарования. Спасението на човека не е нито в женитбата, нито в майчинството, нито във високите служби. Искаш ли да се спасиш, да познаеш Бога, бъди готов да изпълниш Волята Му и да Му служиш“.

Христос казва: „Който не се отрече от майка си и баща си, от богатството си, от себе си и от своя живот и не Ме последва, не може да бъде Мой ученик“. „Възможно ли е човек да се откаже от всичко това и да бъде щастлив?“ Възможно е. Сегашните хора със своето знание и богатство приличат на натоварени коне. Какво допринасят на коня книгите на учениите и богатството им, които той носи на гърба си? Не само че не го правят учен, но охлузват гърба му. Конят пъшка под тежестта на товара и се оплаква, че гърбът му страда. Той мисли как да се освободи от този товар. Нищо не му остава, освен да го хвърли и да бяга в гората, на свобода. Книгите, богатството, които носи на гърба си, не са негови: нека ги носи онзи, на когото принадлежат. Какво трябва да прави машинистът, който кара влака? Докато работата му е приятна, той ще кара машината; щом се отегчи, има право да напусне – ще дойде друг вместо него да продължи работата. Щом товарът на гърба ти стане тегостен, хвърли го настрана: той е зло, от което трябва да се освободиш.

Тъй щото ако питате какво представляват злото и доброто, отговарям: злото е тежък товар, който носиш ден и нощ на гърба си; доброто е благо, което всякога те следва. Злото ограничава човека и го прави нещастен, а доброто му показва правия път и осмисля живота му. Ще кажете, че и Христос носеше тежък товар. Наистина, Христос понесе греховете на човечеството, но знаеше как да се освободи от тях. Той казва: „Иде вече царят на този свят, който няма нищо общо с Мене. За да познае светът, че Аз любя Отца, станете да отидем оттук“. Когато се намираше в изпитания, Христос се молеше усърдно на Бога. Той мина през такива страдания, че кървава пот излизаше от порите Му. В момента на най-големите страдания Той се молеше на Бога да се отмени тази чаша, но като разбра, че това е невъзможно, каза: „Господи, в Твоите ръце предавам Духа Си. Да бъде Твоята воля“. Така Христос показва на човечеството, че всички трябва да минат през големи страдания, за да влязат в пътя на Любовта. В най-тежките моменти на живота Си Той беше сам, учениците Му заспиваха. Той уповаваше само на Бога, с Когото беше свързан.

Постъпвайте и Вие като Христа: щом се намерите пред мъч-нотии и страдания, молете се да ви отмени тази чаша. Ако не може, предайте се на Бога и кажете: „Господи, да бъде Твоята воля!“. Никой не може да влезе в Царството Божие без страдания, никой не може да влезе в Царството Божие, ако не се откаже от незаконното богатство на своите деди и прадеди. „Какво ще остане за нас, ако се откажем от цялото си богатство?“ Ще ви остане същественото. Какво губи човек, ако има един истински приятел и девет лъжливи и се откаже от деветте? Не само че нищо не губи, но даже печели. Разчитайте на единия приятел, който може да ви следва навсякъде: той е истинското богатство, а деветте са лъжливото, фалшиво богатство, което всеки момент може да ви изневери. Кое е истинското богатство? Божията Любов, Божието знание и Божията Истина: те вървят подир човека и на другия свят. Човешката любов

трае най-много до гроба, а Божията – и след гроба: тя е вечна и неизменна.

По какво познавате дали даден човек ви люби? Христос казва: „Който иска да бъде Мой ученик, да вдигне кръста си и да Ме последва“. Следователно който ви люби, той ще бъде с вас и на този, и на онзи свят; и до гроба, и след гроба. Жената плаче за мъжа си, че го е изгубила, облича се с черни дрехи, но след една година казва: „Живите – при живите, умрелите – при умрелите“. Тя сама се утешава и започва да мисли да се ожени за друг мъж. Колкото и да говори за любовта си към своя мъж, любовта ѝ е временна и изменлива. Ако любовта не следва вашия мъж или вашата жена, тя е преходна. После ще се извинявате, че сте хора със слабости, че така сте родени и т.н. Това не е никаква философия. Човек трябва да стигне върха на планината – само така той ще бъде спасен и ще влезе в Рая. Остане ли в подножието на планината, ще излезе вън от Рая. „Можем ли да стигнем върха?“ Можете. „Как?“ Чрез вярата. Ние говорим за онази вяра, която ви помага да разбирате нещата; ние говорим за онази истина, която е във вас; ние говорим за онази любов, която е във вас. Иначе колкото и да ви се говори за Божията Любов, Истина и Знание, нищо не можете да разберете. Защо човек разбира мъчно нещата? Защото живее във временния порядък на живота. Как ще разчиташ на чуждата къща? Ти си наемател, гнес живееш в една къща, но след година собственикът разваля къщата си, иска да строи нова и ти предлага да я напуснеш. За да бъдеш спокоен, трябва да имаш собствена къща, никой да не те пъди.

Следователно разчитайте само на същественото, на реалното, на Божественото в себе си, което никой не може да ви отнеме. Що се отнася до временното, преходното, не разчитайте на него – то е сянка на реалността. Не бягайте от сенките, защото и те могат да ви донесат временно благо, но не разчитайте на тях. Любов, която носи живот, е истинска; знание, което носи светлина, е истинско; Истина, която носи свобода, е реална и

неизменна. Това са максими, които трябва да носите със себе си – с тях трябва да разрешавате всички мъчнотии в живота си. Те са оръжия, с които можете да воювате безопасно както за себе си, така и за близките си.

Съвременните хора се питат как ще се оправи светът? Чрез огъня на Любовта. Най-силният огън, който съществува в цялата Вселена, е огънят на Любовта. Дето се насочи този огън, всичко стопява. Срееще ли неприятел на пътя си, тя стопява всичките му оръжия, коли, припаси, хора – при това положение той е принуден да отстъпи. Това не значи, че огънят на Любовта ще изгори света: който мине през нейния огън, ще се стопи, ще се пречисти и възроди, ще влезе в новия живот. Няма сила в света, нито живо същество, които могат да устоят на огъня на Любовта. Всеки, който се опита да ѝ се противопостави, минава през големи страдания. Няма място, дето огънят ѝ да не прониква: той действа и в ада, и в Рая. Апостол Павел казва: „Око не е видяло и ухо не е чуло това, което Бог е приготвил чрез Любовта за онези, които Го любят“. Велико благо е за душата да мине през огъня на Любовта. Цялата Вселена ще се отвори за вас като жилище, ще почувствате връзката си с Бога като ваш Баща и ще се радвате на онази вечна свобода, която дава възможност на всичко живо да расте, цъфти и зрее. Желая ви сега да бъдете свободни, да се пригответе за огъня на Любовта. Който издържи на този огън, той ще бъде спасен. Казано е за Христа, че е донесъл огън в света – огъня на Любовта. Затова наричат Христа „Агнец Божий“. Той донесе Божията Любов, която ще освободи човечеството от робството и ограниченията, от връзките на миналото, които го спъват. Тогава ще се цитира нов стих: „Търсиха Ме тези, които Аз търсих. Намериха Ме тези, които Аз намерих“.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*16 февруари 1936 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

ЩЕ СЕ ПОХВАЛЯ

Размишление

Първо послание към коринтяните, 1. глава

Понеже юдеите искат знамения,
а елините търсят мъдрост, а ние проповядваме
Христа разпет: за юдеите – съблазън,
а за елините – безумство. (22. и 23. ст.)

Ще се запитате защо проповедите на апостолите са за евреите съблазън, а за елините – безумство? Защото не са ги разбирали. Всяко нещо, което човек не разбира, представлява за него неразбран език. Ето защо, за да се разберат свещените книги, те трябва да се преведат на съвременен език, понятен за всички хора. Когато четем или слуша нещо, което не разбира, човек се уморява; когато служи на нещо, към което няма любов, той пак се уморява. Когато яде 20–30 минути непрекъснато, пак се уморява и казва: „Не искам повече да ям“. Да се откажеш от нещо, защото си се уморил, това не е разрешаване на въпроса. Като минал пет-шест часа, човек огладнява, изменя мнението си и започва да мисли какво да яде; и като учи, и като чете, той се уморява, но след време желанието му за учене и четене се възобновява. Както даваш храна на тялото си, така даваш храна и на ума, и на сърцето си.

„А ние проповядваме.“ Какво се иска от човека, за да проповядва? Любов. Обаче всеки, който следва пътя на Любовта, минава за смахнат; който търси силата на знанието, минава за почтен човек. Христос пострада не от силата на Неговата мъдрост, но от любов към човечеството. Когато ражда и отглежда детето си, майката понася всички страдания от любов към него; ако нямаше любов към детето си, тя не би могла да го отглежда,

възнита и изучи. Единственото нещо, което свързва хората, е Любовта. Следователно колкото и малко да разбирате от проповедите, щом са проникнати от Любов, все достига нещо до ушите ви. Когато отида на църква или на проповед, човек облича чисти, нови дрехи. Това е външната страна. Важно е вътрешно той да се подготви, да отвори ума и сърцето си, за да възприема. Какво прави болният, когато трябва да излезе вън, да диша чист въздух? Той не мисли за облеклото си, но гледа час по-скоро да се освежи. Той излиза с болничния си халат и се радва на чистия въздух и на слънчевата светлина и топлина. Като възприеме нещо, той влиза в стаята си, освежен и бодр.

И тъй, спрете вниманието си върху вътрешния смисъл на нещата, а не само върху тяхната външност. Не е важно как ще бъдеш облечен, но как ще възприемеш онова, което ти е нужно. Ще кажеш, че се нуждаеш от хляб – това е външна страна. Как ще използваш хляба – това е вътрешната страна на въпроса. Значи смисълът на нещата не е само в тяхното възприемане, но и в прилагането им: така човек се освобождава от заблужденията си. Например заблуждение е да се мисли, че това, което не можеш да научиш на този свят, ще го научиш в онзи; или че това, което не постигнеш на младини, ще го постигнеш на старини. Напротив, ако не научиш и разбереш нещата на този свят, в онзи свят най-малко ще ги разбереш; ако на млади години не учиш, на стари години нищо не можеш да постигнеш. Онзи свят в сравнение с този е университет. Ако не си минал през знанието на първоначалното училище, което се преподава на Земята, ти не можеш да постъпиш в университета на онзи свят. Щом влезеш в този университет, веднага ще те поставят на изпит. Видят ли, че не си готов, ще те върнат отново на Земята, да придобиеш елементарните познания за живота.

Казано е: „Да повярваме в Господа Исуса Христа“. Не е въпрос само за вярване: вярването е за младенците, за децата. Апостол Павел казва: „Да напуснем младенческото“, т.е. елементарната вяра и знание, и да възприемем

Божественото, за което се казва, че Божието безумно е по-мъдро от човешкото, и Божието немощно – по-крепко от човешкото. Следователно говори ли се за вяра, разбираме онази вяра, която свързва човешката душа с Бога за вечни времена. Има ли тази връзка, никаква сила, никакво изпитание не може да я скъса. Вярващият е свободен човек, не се влияе от никакви външни условия, от никакви промени, външни или вътрешни. И като богат и беден, като учен и прост, здрав и болен, той е един и същ. Кажете ли вярващият, че не може да се моли, защото е болен, неразположен или зает с важна работа, вярата му не е силна. Молитвата представлява процес на хранене. Не яде ли болният, не яде ли неразположеният; който работи, не яде ли? Следователно както болният, неразположеният и работещият ядат, така човек трябва да се моли при всички условия. Ако си болен, няма да ядеш само два-три дена или най-много 40 дена, но след това ще ядеш хубаво, чисто, вкусно приготвено ядене. Не може човек да се откаже от ядене, също така не може да се отрече и от молитвата.

Сега, като слушате Словото Божие, искам да зная какво ядене желаете да ви се приготви от него? Ако сте месоядци, ще искате пилешка чорба; ако сте вегетарианци, ще искате картофена чорба. Обаче чорбите не са за препоръчване. Като ядете гореща чорба, глечта на зъбите се пука и те скоро се развалят. Но растителната храна в сравнение с месната е по-здравословна. Месната храна образува повече отрови в организма, отколкото растителната. Ако останат частици от месото между зъбите, образува се гниене, което руши глечта на зъба. Деца обичат да дъвчат сакъз и така несъзнателно чистят зъбите си от остатъците на храната. Родителите им забраняват да дъвчат сакъз, но с това ги лишават от две естествени здравословни състояния на организма: от една страна, зъбите се чистят от остатъците на храната, особено при месоядците; от друга страна, при дъвченето приижда повече кръв във венците и така зъбите се хранят и засилват.

Както сакъзът се препоръчва на физическия свят, така се препоръчва и в духовния свят. Ако и в духовния свят не ядете сакъз, зъбите ви ще се развалят, след това трябва да си поставяте изкуствени зъби. Не е лесно човек да дъвче храната си с изкуствени зъби. За да познаете кой човек има естествени и кой – изкуствени зъби, дайте му да яде бяла халва с орехи. Ако зъбите са естествени, той ще изяде халвата, без да ги разклати; ако са изкуствени, ще се разклатят, а може и да паднат. Следователно който не може да понася страданията, има изкуствени зъби, който понася страданията, има естествени зъби. Те представляват помагала на Любовта, а устата е врата на Любовта – от нея излизат всичките добри и лоши неща. Устата е инспектор или ревизор на финансовото министерство, тя следи какво влиза и какво излиза от нея – като каса, която приема и дава всичко. Понякога ревизорът се подкупва: за няколко хиляди лева ревизорът се подкупва, дава подписа си и отваря касата.

Ще кажете, че главата ви е побеляла от учене. Дали е побеляла, или не, ще учите. Онзи свят не е място на невежи, но на учени хора в трите свята: физическия, духовния и умствения. Истински учен е онзи, който живее правилно, мисли и чувства право и лесно се справя с мъчнотииите си. За да стане учен, човек трябва да прилага Любовта като метод на работа. И наистина, човек лесно изучава това, което обича; щом не обича някой предмет, той не се занимава с него. Като обичаш някого, искаш да знаеш историята на неговия живот; не го ли обичаш, не се интересуваш от живота му. Който обича Бога, иска да знае как е създал света. Той изучава с интерес всичко, което Бог е създал: камъни, треви, растения, мушици, животни, хора и т.н. Всичко, което е излязло от ръката на Бога, го интересува. Мнозина мислят, че учениите не са вярващи. Напротив, те са крайно вярващи, но никога не произнасят Божието име напразно. Те говорят за Божиите дела и ги изучават в подробности. Онези, които минават за вярващи, само се учудват на Божия свят, но като ги запитат как е създаден, те отговарят: „Това е

Божия работа, ние не се бъркаме в Неговите дела“. Не е така: знание е нужно и на вярващите, и на безверниците – то ще ги доведе при Бога. Не е достатъчно да кажете, че едн-кой си е написал ценни книги, без да знаете съдържанието им. Всяка ценна книга е граматика, която трябва да се изучава. „Може и без граматика.“ Не може без граматика! Първата граматика, която човек изучава, е написана в мозъка му от неговата майка; след това идат външни учители, които допълват онова, което майката не е написала.

Често хората искат знамения. Ако са безверници, ще им се даде знамение; ако са силни, ще им се даде знание; ако са слаби, трябва да търсят Любовта. Значи знаменieto е за безверници, знанието – за силните, а любовта – за слабите. Слабият, болният, обезсърченият, бедният да се държат за Любовта. Който се оплаква, че няма близък човек в живота си, да се държи за Любовта. Натъкваш се на мъчности и противоречия, които не можеш сам да разрешиш – потърси Любовта: тя е единствената сила, която ще ти помогне да излезеш от мъчностите на живота. Останалите неща – сила, знамение, знание – ще дойдат впоследствие. Те представляват външната страна на земния живот.

Който се хвали, с Господа да се хвали. (31. ст.)

Значи който се хвали, да се хвали с Любовта. Казано е, че Бог е Любов. Любовта носи живот, сила и светлина, тя прави слабия силен, невежия – учен. Всички хора се ползват от богатата на Любовта, но забравят това и в края на краищата казват: „Не ни трябва Любовта, не се нуждаем от нея“. Те са на погрешен път. Не се отказвайте от Любовта – тя е основа на живота, тя носи условия за човешкото развитие. „Не може ли да се живее без любов?“ Може, но временно. Докато си сит, можеш без ядене; щом огладнееш, не можеш без ядене. Отказването от Любовта създава такива противоречия, с които човек цял живот не може да се справи. Да се отделиш от Любовта, това значи да се откажеш от Божественото начало в себе си. Всеки човек носи Бога в

себе си и не трябва да се отказва от Него. Който не вярва в това, сам се спъва.

Съвременните хора страдат от малко вяра и от много суеверия. Като дойде до себе си, човек казва, че е от Божествен произход, че Бог живее в него; дойде ли до другите хора, вярата му взема друго направление – той не вярва, че и те са от Божествен произход, че и в тях живее Бог. За себе си той желае да бъде богат, силен, учен и вярва в това; за другите не желае същото и не мисли, че и те могат да бъдат като него. Това именно внася раздвояване в човешката душа, а всяко раздвояване в ума, в сърцето или в душата създава мъчности и страдания. Като не търсят причината за страданията, мъчнотиите и погрешките в себе си, хората се запитват защо Бог създаде злото. Бог създаде доброто, а хората допуснаха злото. Откак влезе в света, злото донесе страданията и мъчнотиите. Например ти си търговец на ориз: за да спечелиш повече, туряш малко пясък в ориза. Щом допуснеш тази фалшификация, ти си пунал вече злото в своя живот – и след това се чудиш отде идат страданията. Щом продаваш ориз, продавай го в чисто състояние, без никакви примеси. Започнеш ли да се извиняваш, че примесът е малко, че и пясъкът, и оризът са все от Бога дадени, ти вече отваряш вратата си за страданията.

Отиваш при един търговец да си купиш вълнен плат. Той показва различни платове, от които избираш един. Питаш: „Вълнен плат ли е това?“ „Чист вълнен“. Вземаш плата, занасяш го у дома си и се оказва, че е 50% вълна и 50% памук. Значи търговецът е казал наполовина истината. Търговец, който казва половина истина и половина лъжа, сам се излага на страдания. И памукът се употребява като вълната, но когато плащаш, трябва да знаеш памук ли купуваш, или вълна. Вълната е лош проводник на топлината, а памукът – добър; памучните грехи се носят лятно време, а вълнените – през зимата. През лятото човек се нуждае от хладина, а през зимата – от топлина. Следователно погрешката не е нито в памука, нито във вълната, но в търговеца, който не казва истината. Има

латове от чиста вълна, има платове от памук и вълна, от коприна и памук или вълна. Всички платове са ценни, но търговецът трябва да казва истината, а купувачът – да знае какво купува и колко пари дава. Всеки трябва да знае истинската стойност на нещата. Казваш, че обичаш Господа, но основата на твоята обич е памук, а вътъкът – вълна; или основата ти е памук, а вътъкът – коприна. Обичта и Любовта трябва да бъдат абсолютно чисти, без никакви примеси.

И тъй, който проповядва, трябва да бъде облечен с памучни грехи, като добър проводник на топлината. Той трябва да бъде щедър, да дава изобилно от себе си. Вълната и коприната са лоши проводници на топлината. Който се облича от горе до долу с коприна, е егоист, мисли само за себе си. Може да носиш нещо копринено, но да не бъдеш изцяло облечен в коприна. Най-здравословни грехи са памучните; вълната стои по-високо от коприната. Тъй щото когато говориш на хората за Любовта, трябва да знаеш кой език да приложиш: езика на памука, на вълната или на коприната. Някой говори или пише нещо за Любовта, изнася я толкова красиво, безпогрешно и логически, че ти е приятно да слушаш или четеш. Това е изнасяне на Любовта с езика на коприната. Казваш, че човек трябва да обича ближния си, да се жертва за него, но щом дойдеш до приложението, виждаш, че не можеш да изпълниш това, което говориш или пишеш.

Лесно се говори за Любовта, но мъчно се прилага; лесно се теоретизира, мъчно се прилага теорията. Говориш за жертва, за себеотричане, но как ще дадеш вкусната баница на един беден, нещастен човек, който е гладувал три дена? Колкото и да говориш за жертва, все ще се свие сърцето ти и ще кажеш: „Сега ли се намери да дойде този човек?“. Говориш за сърдечни отношения между хората, а ти сам ги приемаш студено. Който приема хората студено, минава за лош проводник на топлината: той мисли и живее повече за себе си, отколкото за другите. Когато хората ви приемат студено, вие казвате: „И аз ще постъпвам като тях“. В това няма никаква филосо-

фия. Каже ли някой така, аз си мисля: „Че кога си постъпвал другояче?“. Няма защо да се настройваш против хората – и без това ти не си постъпвал добре с тях. И ти си ги приемал студено, както и са те приели. Лесно е да отговориш на студенината със студенина – изкуство е да отговориш с топлина и любов.

И тъй, Божественият закон – законът на Любовта, желае свободата на всички живи същества. Има едно същество в човека, което му противодейства и го ограничава. Това показва, че той още не живее свой живот: той се намира в положението на слуга пред господаря си. Както слугата няма собственост, така и съвременният човек няма свой свят, в който свободно да се движи и разполага. Ангелите имат свой свят, свободни са от греха и престъпленията – те са собственици, разполагат с всичко, което имат. Обаче хората нямат нищо свое, служат на двама господари, т.е. на два свята: света на злото и света на доброто. Съществата от първия свят стоят от лявата страна и нашепват: „Живей и мисли за себе си. Гледай да се ожениш, да имаш дечица, пари, къща, имот, да си създадеш добро положение, че като дойдат черни дни, да си осигурен“. От дясната страна стоят съществата на доброто и нашепват: „Служи на Бога и не мисли за себе си. Достатъчно е да изпълняваш Божията воля, и всичките ти работи ще се наредят добре. От тебе се иска готовност да се пожертваш за Господа и за своя ближн“. Ти слушаш какво се говори от двете страни и се объркваш. Започваш да се бориш и се питаш коя от двете страни е права.

Съществата, които стоят от дясната страна, са на прав път: те служат на Бога по закона на Любовта. Онези, които стоят от лявата страна, са на крив път: и те служат на Бога, но чрез отрицателни методи. Любовта, Мъдростта, Истината са положителни методи, а омразата, невежеството, насилието са отрицателни методи. Когато дойде някой при вас да иска нещо по един от положителните методи, вие сте готови да му дадете всичко; иска ли да вземе нещо от вас чрез насилие, нищо

не давате. Човешкото сърце се отваря за Любовта, а се затваря за насилието. Старите българи са скривали златото си в земята, да не ги ограбят разбойници. Чрез насилие разбойниците са успявали да изтръгнат нещо от тях, но това злато не е благословено. Всяко богатство, придобито насилствено, носи страдания и смърт. За да не ви ограбват разбойниците и да не ви бият, давайте доброволно за Господа, бъдете готови да изпълнявате Божията воля с любов: само така ще се ползвате от Божественото благословение. Ще давате доброволно, безкористно и с любов. И добрите, и лошите хора трябва да бъдат щедри. Така човек ще познае и себе си, и своя ближен.

Като ученици на живота вие трябва да се изучавате, да дойдете до правилно разбиране на живота и на предназначението си. „В какво се заключава задачата на човека?“ В изпълняване на Божията воля. Който изпълнява Божията воля, той всякога е щастлив; при това той влиза в положението на нещастния и му помага. Както щастливият влиза в положението на нещастния, така и богатият трябва да влиза в положението на бедния. Ако бедният може да влезе в положението на богатия, сиромашията го напуца вече. Ето защо, за да разбере богатия и да влезе в положението му, бедният трябва да бъде разумен. Богатството, разумността и знанието са условия, чрез които можеш да влезеш в положението на човека на физическия, в духовния или в умствения свят. Дето е богатството, разумността и знанието, там е и Любовта. Следователно Любовта е връзка между душите: без любов никаква връзка не може да се създаде.

И тъй, ако искаш да предадеш едно Божествено благо на някого, ти непременно трябва да го обичаш. Любовта е път, по който благата слизат от Божествения в човешкия свят. Любовта свързва съществата от физическия свят с тези от духовния и от умствения свят. Не е достатъчно да виждате тези същества – важно е да чувате техния говор. Като се намерите в мъчнотия или затруднение, те започват да ви нашенват нещо.

Вслушвайте се в говора им и изпълнявайте, каквото ви кажат – те ще ви кажат точно кога и как ще разрешите мъчнотията си. Ако имате интуиция, вие ще влезете във връзка с тях и ще се ползвате от съветите им. Не питай как стават нещата: докато не ги разбираш, приеми ги, както стават; в бъдеще ще разбереш това, което днес става. Гладен си и след няколко часа на масата си намираш хляб. Не питай как е дошъл хлябът: вземи го в ръката си, начупи го, яж и благодари на Онзи, Който има грижа за всички живи същества. „Не разбирам отде дойде хлябът.“ Че не разбираш, това не значи, че нещата не са верни. Не всичко, което разбираш, е вярно; и не всичко, което не разбираш, е невярно.

Ако искате да разберете всичко, как ще си обясните случая, когато Христос е нахранил с пет хляба няколкохиляден народ? Много обяснения се дават на този факт – близки или далече от Истината. Толстой³² като реалист казва: „Невъзможно е пет хляба да нахранят няколкохиляден народ. Но след като няколко от учениците дали своите пет хляба за народа, сърцата на останалите ученици и присъстващи се отворили и всеки извадил от торбата си, каквото имал. Така се събрало такова количество, което могло да задоволи петхилядния народ“. Това е едно обяснение, но едно явление е истинно и вярно, когато има поне три обяснения. Има и други начини за обяснение на това, което е правил Христос. Както мисълта трябва да се превърне в чувство и чувството – в постъпка, така и проявите на Христа се нуждаят от няколко обяснения. Само така те стават разбрани. Възможностите на Христа се простирали не само до физическия свят, но и извън него. Човек се нуждае от знание, сила и Любов. Като приложи знанието, силата и любовта си, той всичко може да постигне.

Павел казва: „Ще се похваля с Любовта Христова“. И на вас казвам: похвалете се с Любовта, която носи живот, знание и свобода. Всичко друго вън от Любовта турете настрана. Ти не можеш да бъдеш богат, учен, силен и щастлив вън от Любовта. Който е придобил

Любовта, той лесно се справя със страданията; няма ли Любов, страданията се превръщат в мъчения. Който има Любов и разбира Божиите пътища, приема страданието с радост: срещне ли страданието на пътя си, той се разговаря с него и открива благата, които то носи в себе си. Любовта внася нещо велико в страданието, обаче това може да възприеме само онзи, който има любов. Ще кажете, че страданието носи горчивини за човека. Горчиво е страданието само за онзи, който няма любов. „Вярно ли е това, или не?“ Опитайте го: докато не направите опит да приложите Любовта, не можете да говорите. Любовта е сила, която може да издържи цялата Вселена. Ако тя издържа на гърба си цялата Вселена, колко по-лесно ще се справи със страданието. Дойде ли Любовта в човека, той става герой: никоя сила не е в състояние да го сломи. Напусне ли го Любовта, той изгубва геройството си и се поддава на всички мъчности и препятствия.

Мъж и жена се разхождали в гората и се разговаряли върху живота. Жената била недоволна от мъжа си: тя настоявала да ѝ купи нови грехи, обуца, шапка, за да се обнови малко – дотегнало ѝ било да носи старите си грехи. Мъжът слушал какво иска жена му и мълчал – не знаел какво да ѝ отговори. По едно време от вътрешността на гората се задала мечка. Мъжът извикал: „Мечка уге!“. И двамата бързо се качили на едно от близките дървета. В бързината си жената оставила на земята връхната си греха: за нищо не мислела вече, освен да се качи на дървото. Мечката минала покрай тях, подушила ги отдалече и си заминала. Като слезли от дървото, жената забравила, че искала от мъжа си нови грехи и обуца – единствената ѝ мисъл била, че се е спасила от мечката. Какво представлява мечката? Смъртта. Значи всички временни, преходни неща отстъпват пред смъртта. Вечното, същественото е в човека: щом се е домогнал до него, той не мисли за временното и преходното в живота.

Търсете същественото, вечното в живота. Търсете Любовта и като я намерите, бъдете внимателни да не я изгубите. Не мислете само за външни и временни неща,

които рушат и подронват условията за проява на Любовта. Дојде ли тя при вас и ви завари със стари дрехи и скъсани обуца, всичко ще видоизмени. Тя ще се усмихне, ще се зарадва на скъсаните ви обуца и ще ви обнови съвършено. Любовта ще съблече старите ви дрехи и ще ви облече в нови. „Как ще стане това?“ По магически начин: Любовта е магическа сила, която всичко преобразява. Тя заличава погрешките, противоречията и заблужденията на хората и създава от тях нови хора с нови разбирания. „Кога ще стане това?“ Още днес, до обяд. Но вяра е нужна за това – абсолютна вяра! Новото иде отвътре. Това, което става вътре в човека, в душата му, то е важното и същественото – то става и вън от него. Коемо не може да стане отвътре, и отвън не може да стане. Вътрешният мир се отразява и навън, вътрешното знание на човека се проектира и вън от него.

Помнете: всички велики и красиви неща идат отвътре и после излизат навън. Така действа законът на Любовта. Вярвайте в силата на Любовта, за да я възприемете отвътре и да я предадете навън. „Който се хвали, с Господа да се хвали.“ Това значи: който се хвали, с Любовта да се хвали.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

23 февруари 1936 г., 5. ч. с.,

София, Изгрев

ПОЗНАТ ОТ БОГА

Размишление

Първо послание към коринтяните, 8. глава

Съвременните хора се оплакват, че не им достига нещо. Какво им не достига? Правилно разбиране на нещата и прилагането им навреме и намясто. Наистина, и най-хубавите неща, криво разбрани и ненавреме приложени, причиняват големи пакости и нещастия. Дайте пари на бедния, който не се е научил да работи, и той в скоро време ще стане ленив; дайте знание на невежия, и той ще прояви гордостта си; дайте сила на слабия, за да се прояви в него насилието; дайте красота на грозната мома, за да видите в лицето ѝ суетата на живота; вложете светостта в неразкаяния грешник, за да разберете какво значи духовна гордост.

Често се говори за греха и мнозина се запитват коя е причината за проявяването му. Много причини има за съществуването на греха. Стремещът на човека да стане по-учен, по-силен, по-красив, по-богат от другите става причина за проява на греха. Не е лошо да бъде човек богат, учен, силен, красив, но той не трябва да се състезава с близките си, нито да очаква тяхното одобрение и награда. Ще бъдеш учен, богат, силен, красив за себе си; и като постигнеш желанието си, ще даваш от своето благо и на другите, без да очакваш нещо от тях. Значи причината за греха, за заблужденията се крие в самия човек, а не вън от него. Ще кажете, че грехът и злото се крият в лошите духове. Какво са лошите духове? Човешки духове. Като умре някой грешник или престъпник, той не престава да обикаля живите хора и да им нашенва какво да правят, как да се проявят. Ново нещо ли ще кажат те? Нищо ново: с какъвто морал и разбираня са

живели на Земята, такъв ще проповядват и от другия свят. Ще дойде някой дух при вас и ще ви нашенва, че не може да се живее без пари и без лъжа, че трябва да помислите за себе си. Като слушате да ви се говори така, дохождате до заключение, че някой велик дух ви говори. Това е заблуждение – великите и светите духове говорят по друг начин, те напътстват хората към доброто, а не към злото.

Съвременният свят е пълен със заблуждения. Външно хората са гладко замазани, чисти, бели, но достатъчно е да бутнете някъде, за да излезе нечистото, грозното, кривото, което от векове се таи в човека. Ако търсиш богатството, силата, знанието, красотата, здравето само за себе си и за своите близки, ти си на крив път. Тези блага водят към заблуждения. Знанието, богатството, силата, красотата са реки, които минават край всички хора: всеки ще задържи от водата им толкова, колкото му е нужно; останалото ще пусне да тече свободно, да поли градините на всички хора. Рече ли да тури бент на водата, да я задържи само за себе си, той ще причини пакост и на своя дом, и на близките си. Който мисли само за себе си, изпада в противоречия и заблуждения, от които не може да се освободи с векове. Да живееш само за себе си, това е външното, механическо разбиране на живота.

Но ако люби някой Бога, той е познат от Него.

И тъй, колкото за яденето от идоложертвено, знаем, че идолят е нищо на света

и че освен едного Бога няма никои друг Бог. (3. и 4. ст.)

Павел се стреми да примири различните разбирания на хората. Той казва, че няма нищо лошо в яденето на идоложертвено, защото идолят е нищо на света. Същевременно той изтъква идеята, че съществува само един Бог, понеже хората са вярвали и вярват в много богове.

Но гледайте да не би тая ваша свобода

да бъде съблазън на слабите. (9. ст.)

Значи слабият може да се спъне както от своята свобода, така и от свободата на своя ближен. С други

думи казано: това, което майката яде, детето не е в състояние да яде; товара, който силният носи, слабият не може даже да го подвижи; знанието на учения и силния не е знание и за слабия. За да се ползват разумно от силата, от знанието и от богатството си, и силният, и слабият трябва да посветят всичко на Божественото в себе си. Само така човек може да запази свободата си. Не е лесно да изгубиш свободата си. Изгубиш ли я, ти се ожесточаваш, ставаш груб, недоволен от живота. Истински свободен е богатият, ученият, силният. Дето е свободата, там е богатството. Истински богатият е честен човек: каквото има, той го открива пред хората. Ще кажат, че частната собственост не съществува вече, тя е изиграла своята роля. Частна собственост е тази, която никога не може да ти отнеме. Например тялото ти е частна собственост, обаче къщата ти не е частна собственост. Не е лошо, че имаш къща – лошо е, ако се държиш за нея като за частна собственост. Даже и тялото като твоя частна собственост не ти е дадено да си поживееш, както намираш за добре. Казано е в Писанието: „Дайте телата си в жертва жива, свята и Богоугодна“. Мислиш ли само за хранене и обличане на тялото, ти ставаш негов роб. Така ти нарушаваш Божия закон и влизаш в стълкновение с всички хора. Даже ли човек предимство на желанията на тялото си, той проявява животинското в себе си, а духовното пренебрегва. Такъв човек мисли за слава, за почести от хората, а забравя да прояви доброто в себе си. Виждате го горд като паун: разперил опашка, той върви напред, иска да обърне внимание на всички хора. Като е дошъл на Земята, човек трябва да се ръководи от Божиите закони, а не от човешките и животинските; не живее ли така, той сам определя съдбата си, сам подписва тежката си присъда.

Ще ви предам една приказка от „Хиляда и една нощ“ накратко и със свои думи. Ще кажете, че приказките от „Хиляда и една нощ“ са крайно фантастични. Те съдържат нещо поучително за практическия живот. Четете ги съзнателно, за да извлечете поуката, която се крие в

тях. В приказката, която искам да ви разкажа, се говори за един млад момък, който търсил начин да подобри живота си. По едно време той намерил една млада богата мома и се оженил за нея. Оказало се обаче, че тя владела черната магия. Един ден мъжът ѝ се провинил нещо пред нея и за наказание тя го превърнала в куче. Тежко било положението му като куче, защото тя постоянно го биела. Той имал съзнанието на човек, а формата на куче, поради което страданията му били големи. Като не могъл повече да понася страданията, той напуснал дома на жена си и започнал да скита по улиците, докато попаднал във фурната на един добър човек. Фурнаджията приел бездомното куче при себе си и често се вглеждал в него. Той забелязал, че кучето е умно, а главно различавало фалшивите пари от истинските. Една жена, редовна клиентка на фурнаджията, също обърнала внимание на кучето, в очите на което видяла съзнателния поглед на човек. Понеже гъщеря ѝ владее бялата магия, тя решила да му се помогне по някакъв начин. Един ден успяла да примаму кучето и да го заведе при гъщеря си. Щом погледнала в очите му, гъщерята познала, че това е човек, превърнат на куче. Тя взела някаква вода и напръскала с нея кучето, което веднага се превърнало на млад красив момък. Тя казала на младия човек: „Ти си женен, затова ще отидеш при жена си. Тя ще се уплаши, като види, че си дошъл при нея, но давам ти една течност, с която ти ще я напръскаш. Какво ще стане след това и как ще постъпваш по-нататък, оставям на твоята съвест и разбиране“.

Младият човек благодарил на момата за доброто, което му направила, и тръгнал за дома си. Като го видяла, жена му се уплашила и започнала да бяга, обаче той успял да я напръска с течността и останал учуден, когато пред него застанала красива черна кобила. Той веднага я завел в обора и започнал да я бие. Това правел всеки ден, с което отмъщавал на жена си за стореното от нея зло. Един ден той срещнал своя духовен наставник и му разправил историята на своя живот, след което го запитал добре ли постъпва със своята черна кобила. Духовникът му отго-

ворил: „По човешкия закон постъпваш право – око за око, зъб за зъб. Така ти отмъщаваш на жена си. По Божия закон обаче не постъпваш право. Ти трябва да проявиш милосърдие към нея: ще я храниш добре, ще я милваш, ще ѝ даваш работа, за да те обикне и тя. Щом те възлюби, тя ще изкупи погрешката си към тебе и след време ще се превърне на човек. Иди си сега и приложи Божия закон. Само така ще разрешиш правилно задачата си“.

Как трябва да постъпите с човек, който е извършил някакво престъпление? Вие живеете в християнска епоха и казвате, че този престъпник трябва да се обеси. Ако питате него, той ще ви каже, че е извършил престъплението, защото и по отношение на него е извършено престъпление. Крадецът ще каже, че краде, защото и него са крали; лъжецът ще каже, че лъже, защото и той е лъган. Така не се разрешават въпросите: насилието ражда насилие. За да не се дава път на насилието в живота, Христос казва: „Не си отмъщавайте. Не давайте място на гнева в себе си“. Ще кажете, че чрез отмъщението търсите своето право. Оставете на Бога, Той да отдаде правото на всекиго. Ако за отмъщение превръщаш човека на куче, някога той ще те превърне на кобила и ще те измъчва. Къде е разрешението на въпроса? Тежко е положението на човек, който изгубва човешката си форма и се превръща в животно. Конят стои по-високо от кучето, но нали не е човек. При това ако човек е превърнат на кон, наказанието му не е малко, следователно не е нужно и да го биеш всеки ден. Достатъчно е това наказание на човека – да се превърне в животно.

Какво трябва да правите, като грешите или вършите престъпления? Нищо не ви остава, освен да изправяте погрешките си. Докато сте на Земята, все ще грешите, все ще превръщате ближния си на куче или на кон, но важно е да изправяте погрешките си и повече да не ги повтаряте. Ще кажете, че разликата между кучето и коня е голяма. Това нищо не значи: важно е да се отнасяте добре с всички животни. В приказката от „Хиляда и една нощ“ се казва, че за отмъщение мъжът превърнал жена си на чер-

на кобила, която всеки ден биел. Каква полза е имала тя от това, че стои по-високо от кучето, когато всеки ден била бита? Човецината се изисква от хората. Човек трябва да се отнася добре и с приятелите, и с неприятелите си. Справедливост се иска от всички! Понякога животните постъпват по-добре от хората, обаче няма постъпка, за която да не се отговаря в съдния ден. Тогава и животните ще бъдат съдени, а колко повече – хората.

Като четете приказките от „Хиляда и една нощ“, питате се защо трябва да се превръщат хората на животни. Има причини за това. Изобщо за всяко нещо, което е ставало и става, има дълбоки причини. Всяка животинска форма е носителка и на доброто, и на злото; богатството, силата, знанието също така са носители и на доброто, и на злото. Всичко, с което разполага човек, може да го употреби и за добро, и за зло: от него зависи как ще използва силите на своя организъм. Ако е разумен, той ще употреби всичко за служене на Любовта. Единствената сила, която не върши зло, е Любовта, затова е казано, че всички злини и престъпления стават въвн от Любовта. Колкото и да е свирепа тигрицата, към малките си тя е нежна, любеща майка. Любовта я прави добра и нежна. Обаче същата тигрица е жестока към онова, което не е излязло от нея. Така постъпват и хората: те са нежни, внимателни към всеки, когото обичат; на онзи, когото не обичат, те са готови да му причинят ред пакости и неприятности. Всеки трябва да съзнава, че живее и се движи в Бога и следователно не може да излезе въвн от Любовта. А който живее в Любовта, не може да греши. Вложете в ума си тази мисъл и следете за делата си. Любовта разглежда нещата отвън и отвътре, за нея няма нищо скрито-покрито. Тя се радва на живота, в каквата форма и да се проявява той. За нея животът е красив и разнообразен, тя не се изкушава от нищо. Който се изкушава, той е въвн от Любовта, въвн от истинския живот.

Истинският живот има две страни: външна и вътрешна. Който се съблазнява от много неща, той раз-

бира външно живота. Виждате ли, че някой иска да се осигури, да има къща, пари, имот, да разчита на нещо, той разглежда живота отвън. Той казва: „Хиляда лева да имам в банката, но да зная, че има нещо на мое име, на което да разчитам.“ „Кой е той?“ Всички хора. Когато говоря за заблудението в живота, имам предвид всички, които са заблудени; когато говоря за доброто, имам предвид добрите хора; когато говоря за разумността и за красотата, имам предвид разумните и красивите. Кой човек е красив? Който носи доброто и Любовта в себе си. Истински красивият е добър, богат, силен, любящ. А за да бъдеш богат, преди всичко трябва да проявиш доброто. Любовта пък предшества и богатството, и силата, и доброто, и красотата, и разумността. Човек трябва да служи на Любовта с всичко, каквото притежава. Който не може да употреби всичките си добродетели в служене на Любовта, не може да се нарече истински човек, не може да бъде възлюбено чадо Божие, той не може да бъде подобен на Бога. Ако искаш да бъдеш образ и подобие Божие, приложи доброто и Любовта, които са вложени в тебе. Щом ги приложиш, ти ще обичаш хората и никого няма да осъждаш и критикуваш. Как постъпва Бог с човека? Като види, че някой е паднал, Той казва: „Не се безпокой. Стани и върви напред!“.

„Познат от Бога.“ Кой е познат от Бога? Който прилага Любовта първо към Бога, а после и към ближния си. Любовта е непреривен процес. Най-малкото прекъсване в този процес подразбира прекъсване на съзнанието. Щом се прекъсне съзнанието, човек попада под чуждо влияние, което му се отразява вредно. Той започва да желае всичко, каквото ближният му е придобил с усилие и труд. Ако види красив човек, иска да бъде като него; ако види богат, и той иска да стане богат. Какво ще бъде положението му, ако има само един красив човек в света? „Възможно ли е това?“ Възможно е. Красив е човекът, но не и неговите удове. Следователно красотата на човека е специфична, различна от красотата на неговите очи, ръце, крака и др. В този смисъл можем да кажем, че един е

красивият човек, един е богатият, един е ученият и т.н. Щом пожелаеш да бъдеш като другите хора, ще знаеш, че всеки за себе си е един, няма друг като него. Ти ще се стремиш да развиеш такова качество в себе си, каквото никой друг не притежава. В това велико разнообразие на прояви и добродетели се крие единството между душите. Един е Бог, но всички могат да бъдат като Него. Кога? Когато са свързани с Него. Който се опита да скъса тази връзка и да се отдели от своя Създател, влиза вече в кривия път, в пътя на греха. „Няма човек като мене!“ Ти си в кривия път на живота: ще бъдеш едно с Бога и едно със своите ближни. Във вътрешното единство е разнообразието на живота. В това единство именно се проявява Любовта. Приложете Любовта, за да разберете закона на единството.

Казано е в Писанието: „Бог беше в Христа и примиряваше хората със Себе Си, като не им вменяваше в грях техните погрешки и престъпления“. Христос даде пример на хората как да живеят, но въпреки това всички са недоволни от живота. Майката е недоволна от гъщеря си, бащата – от сина си, жената – от мъжа си, мъжът – от жена си, учителят – от учениците си, и т.н. Живот ли е това? Ще кажете, че условията, хората, животът са лоши, затова и вие сте недоволни. Така не се говори: нито животът е лош, нито хората са лоши. Право разбиране е нужно на човека. Ще кажете, че животът ви е пълен с противоречия. Изкуство е да живееш в противоречия, а не в свят, дето пътищата са гладки. Земята е велико училище, в което хората придобиват ценни уроци. Да светиш на хората, да оправяш пътя им – това е умение да живееш. Герой е онзи, който е приятел и на лошите, и на добрите хора. Защо господарят трябва да бие слугата си? Ако слугата не е свършил нещо навреме, нека господарят вземе неговия образ и сам свърши работата си. После нека извика слугата и да му каже: „И аз имам господар като тебе. Както аз върша работата на господаря си, така и ти върши своята работа“. За предпочитане е да свършиш работата вместо слугата си, от-

колкото да го биеш с ръката си – така ще изразхогваш повече енергия, отколкото с работата. От човека зависи да живее добре, да вижда доброто и красивото в лошите и отрицателните неща.

Срещате една грозна мома и обръщате лицето си настрана, не искате да я гледате. Обаче аз познавам тази мома и турям на нейно име в банката няколко милиона. Веднага около нея започват да се стичат млади момци, кандидати за женитба. Какво е станало? Парите представляват красива маска, турена на лицето на грозната мома. Сега момците казват, че момата не била толкова грозна, както по-рано им се е виждала; те намират, че има нещо красиво в нея, за което заслужава да я обикалят. Идеал имат вече момците, но и момата има идеал, който я прави красива. Който няма идеал в живота си, той е грозен; който живее със страх и безпокойство, че няма богатство, знание, сила, красота, той преждевременно остарява. Ето защо, за да бъдете красиви и да не остарявате, носете някакъв висок идеал в душата си. Бъдете смели и безстрашни! Приложи доброто, вложено в тебе, и от нищо не се страхувай. Ако си добър, не можеш да бъдеш беден: добрият е същевременно и богат, силен, разумен. Ще кажете, че разбирате какво нещо е доброто. Не е достатъчно само да разбирате доброто, но трябва да го приложите. Разбирането има отношение към ума, а прилагането – към сърцето и волята. Щом разбирате нещо, трябва да го приложите – само така ще дойдете до вътрешното познаване на нещата, т.е. до тяхната същина.

Казано е в *Битие*, че Бог забранил на Адам и Ева да ядат от плодовете за познаване на доброто и на злото. Въпреки това те ядоха от плодовете на забраненото дърво, но не получиха вътрешно познаване на доброто и злото; външно го познаха, но не и вътрешно. „Какво трябваше да правят Адам и Ева? Не трябваше ли да ядат от забранения плод? В такъв случай докога не трябваше да ядат?“ Докато придобият доброто и го проявят навън. Те се изкусиха, защото им липсваше доброто. Чо-

бек се изкушава и пада, когато няма нещо, което му е необходимо. Първите човеци нямаха доброто, т.е. не бяха го проявили, затова се изкусиха от Дървото за познаване на доброто и злото. Ако бяха дали ход на доброто в себе си, нямаше да се съблазнят от нищо. Ако носиш сто килограма злато на гърба си и някой вземе няколко килограма от него, ти ще благодариш, че те е облекчил; носиш ли само два килограма и някой се осмели да вземе част от него, ти ще повдигнеш голям въпрос: ще кажеш, че и без това златото не е много, няма нужда да даваш на другите от него. Значи малките работи, недоумъкът раждат противоречията и недоразуменията в живота.

Сега всички хора искат да се освободят от големите противоречия. Те търсят път да се освободят, но не знаят как да го намерят. Един е пътят, който води към освобождаване: да възлюбиш Господа Бога твоего с всичката си душа, с всичкия си дух, с всичкия си ум и с всичката си сила. „Как ще намерим Господа?“ Както младият момък намира своята възлюбена. Той я търси тук-там, докато един ден сърцето му трепне и той казва: „Намерих я!“. Възрастните се смеят на младите моми и момци, критикуват ги, без да знаят, че единствени те им показват пътя към Бога и начина, по който могат да Го възлюбят. Момите и момците са най-добрите проповедници. Момъкът и момата казват на хората: „Ако вие възлюбите Господа, както ние се обичаме, няма да страдате“. Тъй щото ако питате какво е предназначението на младите моми и момци, ще знаете, че те упътват учениците в правия път. Като видят, че някой ученик изкривява пътя си, те му казват: „Внимавай, изкривил си пътя си. За да го оправиш, възлюби Господа“. Те са живият Божи закон, който казва: „Ще възлюбиш Господа, както младият момък обича своята възлюбена, и младата мома – своя възлюбен“.

И тъй, старият трябва да се учи от младия. „Какво да учи?“ Любовта. Младият пък трябва да учи от стария Мъдростта. Синът или дъщерята казват на родителите си: „Ако научите от мене как да любите Господа, вие сте

на прав път. Ако се съблазните от мене, вие сте на крив път. Нито моята любов е намясто, нито вашата“. Същото се отнася и до любовта на човека към хората. Изобщо истинска любов е онази, която дава подтик на човека и го отправя към Бога. Ако любовта ви внася съблазн и убива всякакъв подтик, тя не е истинска. Някой се съблазнява от любовта на едного към даден човек. Защо се съблазнява? Защото неговата възлюбена била жена. Не се съблазнявай, но виж добрата страна на неговата любов. Кажу си: „Тази жена още нищо не е дала за този човек, а той я обича, прави големи жертви за нея. Аз, разумният човек, на когото Бог е дал хиляди блага и всеки момент се жертва за мене, не зная къде да Го намеря и как да Го обичам. Трябва да уча любовта от младия момък и от младата мома“.

И тъй, учете се от онези, които любят. Военният люби сабята и пушката си, на тях разчита. Защо? Те ще го прославят. Ученият отваря книгата: чете, изучава я, знае, че тя ще го направи човек, тя ще го прослави. Следователно и вие трябва да възприемете Любовта и да я приложите, защото тя ще ви направи човеци и ще ви прослави. Не търсете слава от хората, но от Любовта. Който разбира това, ще стане слуга на Любовта и ще се повдигне; който не разбира, ще стане господар на Любовта и ще се понижи. Който разбира живота, може да се жени; който не го разбира, да не се жени. Който е богат, силен, учен, да се жени; който е беден, слаб, невежа, да не се жени. Женитбата е велик акт, който изисква подготвени хора. Който се жени, трябва да намери истинската си възлюбена, която да отговаря на чувствата му.

Двама американци, добри приятели от детинство, решили да търгуват заедно. И двамата вложили по пет милиона долара в търговията си. Работата им вървяла добре и приятелските им отношения се закрепили повече. След известно време и двамата се оженили. Така живели една-две години, но животът им не бил добър: и двамата се оплаквали от жените си и били готови да се разведат. Преди да направят това, те решили да разменят

жените си, дано животът им се подобри. Опитът излязъл сполучлив. Сега те разбрали, че първия път не са попаднали в избора си. Какво показва това? Че хората често разместват нещата. Следователно когато работите ви не вървят добре, когато се натъквате на противоречия и мъчности, ще знаете, че причината за това е в разместването на нещата, че те не са поставени на истинските им места. Поставите ли ги точно на местата им, противоречията и мъчнотиите ви ще изчезнат.

Като се говори за разместване на нещата и за поставяне на всяко нещо на неговото място, ние не критикуваме сегашния порядък на живота: ние само изнасяме фактите, както са в действителност. Не е лошо, че живееш погнаем в една къща, но ти имаш нужда от по-хубава къща и от по-добри условия. Докато намериш тази къща, ще търпиш – заставен си да живееш в нея. Жаден си – ще пиеш вода, отдето намериш. Има и по-хубава вода от тази, която пиеш, но не си я намерил. Като намериш хубавата вода, ще се откажеш от лошата. Ти се нуждаеш от чист въздух: докато го намериш, ще се задоволиш с онзи, при който си заставен да живееш. Като промениш условията на живота, ще намериш по-чист въздух, който ще задоволи нуждите на организма ти.

Помнете: онова, което може да подобри вашия живот, е Любовта. Ако я възприемете и приложите правилно, тя ще ви подмлади. Тя носи нов живот, нови разбирания, нов морал. Откажете се от старото и приемете новото, което иде сега. Старите листа сами по себе си ще окапят и вятърът ще ги отвее далече от дървото; новите листа сами по себе си ще израснат. Не съжбявайте за старите листа, радвайте се на новите листа, които израстват: те ще дадат нова насока и нова философия за живота.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*1 март 1936 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

АБСОЛЮТНА СПРАВЕДАИВОСТ

Размишление

Първо послание към коринтяните, 15. глава

Малкото дете разбира нещата по детски, юношата – по юношески, 20-годишният постепенно навлиза в живота и разбиранията му са по-дълбоки, но и това разбиране не е последно. Колкото повече години минават, човек още повече се вдълбочава в живота и като стане 100–120-годишен, разбиранията му се различават коренно от тези на детската му възраст. Много от съвременните хора се намират във фазата на детското си разбиране и постоянно се питат на френски или на английски език говорите ли френски или английски. Ако сте чужденец, дошъл в България, ще ви питат знаете ли български. Навсякъде ви задават едни и същи въпроси, вие давате едни и същи отговори, но в края на краищата нищо не придобивате. Повтарянето на нещата не придава нищо особено на човека. Често някои проповедници вземат стихове от Евангелието и ги тълкуват. Като слушате проповедите им, намирате, че те се въртят все около една и съща мисъл. Така постъпват и някои учени: разглеждат известен въпрос от всички страни, но в края на краищата и едните, и другите не разбират вътрешния смисъл на нещата.

Един младеж декламирал едно хубаво стихотворение. Запитали го каква идея прокарва авторът чрез него. „Не зная – отговорил младежът, – аз го преписах наготово, без да разбирам дълбокия му смисъл.“ Среждали поета и го запитали каква идея се крие в стихотворението му. „И аз не зная – написах го по вдъхновение. Каква идея е прокарана в него, не разбирам.“ На същото основание, ако запитате българина какво разбира под думите *кон* и *крава*, които често употребява, и той не може да ви

отговори. Той знае, че конят и кравата са животни, но какво се крие в тези понятия от гледището на първоначалния ватански език, и той не знае. Днес хората си служат повече със санскритски език като с наречие на ватанския и с новите, модерни езици, като с наречия на санскритския. На какъв език ще говориш, това се отнася до твоето разбиране като степен на съзнанието ти.

Като се говори за разбирането на хората във връзка с тяхното съзнание, ние правим следното сравнение: има хора, които се движат с бързината на биволска кола; други се движат с бързината на конска кола; трети – с бързината на автомобил; четвърти – с бързината на аероплан; пети – с бързината на светлината. Следователно който се движи с бързината на волска кола, има разбирането на вола; който се движи с конска кола, има разбирането на коня; който се движи с автомобил или с аероплан, има по-високо разбиране – той се движи със съзнанието на човек; който се движи с бързината на светлината, има разбирането на ангела. Стихийна е бързината на светлината: за една секунда тя изминава триста хиляди километра. Който се движи с бързината на волската кола, ще знае много неща: колата се движи бавно и човек има възможност да наблюдава и изучава нещата в подробностите им. Ако се движиш с бързината на светлината, малко неща ще знаеш, обаче за предпочитане е понякога да знаеш малко неща, но да се движиш с бързината на светлината. Ако те гонят неприятели, по-добре да се движиш с бързината на светлината, отколкото с волска кола: само така ще бъдеш свободен.

Съвременните хора говорят за свобода, а при това са роби. Защо? Защото повечето от тях се движат с бързината на волска кола. Те говорят за свобода, а при най-малкото неразположение се обезверяват и се питат какво ще стане с тях след 20 години. Страхът от бъдещето показва, че те са роби. Те си задават много въпроси, които в края на краищата остават неразрешени. Много естествено, тези въпроси се разрешават с бързината на светлината, а те ги разрешават или с бързината на вол-

ска кола, или с бързината на конска кола, или с бързината на автомобил или аероплан. Днес малко хора разрешават мъчните въпроси с бързината на светлината. Ще кажете, че това е така, понеже при бързината на светлината те придобиват малко знания. Да имаш малко знания, това не значи, че си невежа, но каквото знаеш, да го знаеш, както трябва, свършено. Човек се нуждае от истинско, положително знание, което да не му изневерява никога.

Един виден турчин попаднал в едно българско село. Като се разговарял със селяните по турски, той им казал: „Помнете, че аз зная български език, разбирам всичко. Като се разговаряте помежду си, внимавайте да не кажете нещо против мене, защото всичко ще разбере и главите ви ще патят“. Те взели под внимание думите му и се пазели да не кажат нещо лошо против него. Турчинът запалил чибук с и задрямал малко. В това време една искра от чибук на турчина запалила чалмата му. Той не забелязал това и продължавал спокойно да си пуши. Един от селяните видял, че чалмата на турчина гори, и му казал на български: „Агачо, чалмата ти гори“. Турчинът отговорил на турски: „Зная“. Селянинът пак обърнал внимание на турчина за чалмата му, но последвал същият отговор: „Зная, не се безпокойте!“. Като видял, че турчинът не се стряска, селянинът разбрал, че има работа с човек, който не знае български, и му казал на турски, че чалмата му гори. Турчинът веднага се хванал за главата и казал: „Така кажи, приятелю, да те разбере“.

Преди години дойде при мене една госпожа да ме пита за съвет: как да лекува врата си, на който се явила някаква подутина. По съветите на някои тя правила студени компреси, туряла ленено семе, но нищо не ѝ помогнало. Препоръчах ѝ да поее малко на болката. Тя се засмя – не повярва, че с песен може да се излекува. На песента не вярва, а на компресите вярва, но те не ѝ помогнали. Студените компреси и душове са за силни хора, на които кръвообращението е правилно; ако слабият си позволи студени бани и душове, скъпо ще плати. Някой отива на гореща баня, окъпе се добре, след това влиза в

студен басейн – после се чуди защо състоянието му се влошава. Много просто – резките промени на температурата не се отразяват добре върху човешкия организъм. Беден човек иска да стане богат. Той не подозира, че богатството ще го направи нещастен, то не е за него. Да стане преждевременно богат, това значи да влезе от гореща баня в студена. Не се стремете към такова богатство – то е достояние само на силните, велики хора. Обикновеният човек не трябва да бъде нито много беден, нито много богат.

Двама души се разговаряли. Единият казал на другия: „Ти не трябва да бъдеш нито беден, нито богат.“ „Какъв трябва да бъда тогава, от какво имам нужда?“ „От гърво“. Защо му е казал така? Понеже не бил доволен от събеседника си: той му пожелал гърво вместо богатство. С това искал да каже, че трябва да го набие добре. Това не е разрешаване на въпроса. Ако искаш да убедиш някого, че има нужда от бой, посъветвай го да изложи гърба си на ранните слънчеви лъчи, те да го бият. Който излага гърба си на действието на слънчевите лъчи, става здрав, умът му се намества, всичко в него започва да расте, да цъфти и да зрее. Тъй щото радвайте се, когато слънчевите лъчи ви удрят. Лошо е, когато неприятелят те бие; лошо е, когато магаре те ритам – то изопачава твоето разбиране. Да те ритам магаре, това значи да изкривиш мисълта си и да не мислиш право. Защо ще мислиш, че си простак и невежа? Не се ритай сам – остави светлината да те ритам. Ако риташ хората, ритай като светлината. Допуснеш ли сам, че си невежа или простак, ти си вече роб на дявола, свързал си приятелство с него.

Какво означава думата *дявол*? Под дявол се разбират несгодите, безпокойствата, мъчнотиите, които човек има и не може да се справи с тях. Като изгуби вътрешния си мир и светлина, човек се свързва с дявола. Това става както с обикновения човек, така и със светията. Ако разумният воин даде правилен удар на тъпана, войниците го разбират, обаче ако детето удри тъпана, войниците нищо не разбират. Следователно като мисли право, чо-

век така удря върху умовете на възвишените същества, че те разбират нуждите му и веднага се притичват на помощ; ако не мислите право, ударът върху умовете на възвишените същества взема криво направление и те не могат да ви помогнат. Вие се чудите защо никой не чува страданията ви и не ви отговаря. Причината е налице: ударът върху вашия тъпан е фалшив, не се възприема от умовете на възвишените същества.

Като се говори за Истината, мнозина се обезсърчават и се питат защо нищо не са постигнали, защо усилията и трудът им отиват напразно? Те сами трябва да си отговорят. Обаче Истината е безпощадна: който иска да я възприеме, трябва да бъде готов на всякакви жертви. Че щяла да наруши мира на някого, тя не се интересува: Истината има предвид Божественото в човека, тя иска да застави човека да прояви Божественото начало в себе си. То е вечното, неизменното, на което всякога може да се разчита. Защо да не разчитате на него? На какво разчита търговецът? На чистото злато и скъпоценните камъни, с които може да търгува. Скъпоценният камък разлага светлината по особен начин. На тази светлина всеки може да се лекува, затова добре е човек да носи златни пръстени със скъпоценни камъни. Не всички камъни действат благотворно върху човешкия организъм и не всеки скъпоценен камък действа лечебно върху всички хора. Има такива камъни, на които трептенията не са в съгласие с трептенията на организма на даден човек, поради което произвеждат дисхармония. Радият действа лечебно на известни хора – който работи или се лекува с радий, трябва да се нагоди на неговите трептения. Същото се отнася и до Любовта.

Мнозина говорят за Любовта, искат да я възприемат и приложат в живота си. Добро е тяхното желание, но трябва да знаят, че Любовта е мощна сила, с която може да работи само онзи, който е готов за нея. Казано е в Писанието, че Бог е огън всепожращ. Това значи: Любовта е огън, който изгаря всичко. Пипнеш ли я, ръцете ти ще изгорят; видиш ли я, ще ослепееш; чуеш ли я да ти

проговори, ще оглушееш. Ще се запитате как ще познаете тогава Бога, т.е. Любовта? Постепенно ще Го познаете: ще започнете от най-малката любов и ще вървите към голямата. Като се калите и приготвите за Божията Любов, тогава ще познаете Бога. Здрава и устойчива нервна система е нужна на онзи, който съзнателно търси Бога и Любовта. Както детето в първо отделение изучава буква след буква, докато се научи да чете, така човек възприема канка по канка Любовта, докато гойде денят, когато я възприеме в нейната пълнота. „Чрез какво ще я възприеме?“ Чрез тялото си. „Кое тяло?“ Духовното тяло. Докато живее само физически, той я възприема чрез физическото си тяло; докато живее астрално, той я приема чрез астралното си тяло; като живее умствено, той я приема чрез умственото си тяло; когато живее в причинния свят, той я приема чрез причинното си тяло. За да приеме изцяло Любовта, човек трябва да събуди висшето Аз, т.е. свръхсъзнанието си. Само така той ще си състави ясна представа за Любовта и ще познае Бога.

Хората не познават Бога, не познават Любовта – и въпреки това я делят. Любовта не се дели. Няколко момичета се влюбват в един момък и го делят, няколко момци се влюбват в една мома и я делят: какво делят, и те не знаят. Такова деление съществува и в религиозния живот на хората. Те се карат помежду си за първенство: всеки иска Бог да мисли за него повече, отколкото за другите. Това е все едно мравките да спорят помежду си за коя от тях повече мисли човекът. За никоя мравка не мисли той. Който изпълнява Божията воля, за него мисли Бог. Следователно ако мравката може да се повдигне в съзнанието си, да върши волята на човека, той ще мисли за нея; не се ли повдигне до това съзнание, мравката остава далече от човека.

Кое е онова, с което човек може да обърне вниманието на Господа? Днес мъжът се изкушава от жената, жената – от мъжа; и двамата се изкушават от парите, от яденето и др. Може ли да се разчита на човек, който се изкушава? Имаш къща, но си недоволен, че съседът ти

има по-хубава от твоята. Защо си недоволен? Развай се на къщата на съседа си като на своя. Цената на къщата се определя от живота на обитателите ѝ. Светията може да живее в проста колиба, но далече от нея се разнася неговото благоухание. Обикновеният човек може да живее в богата къща, но от нея излиза лоша миризма. Като се говори за недостатъците на хората, прах се вдига около тях. Децата да стоят надалече, за да не ги засипва прахът; онези, които искат да учат, да стоят близо и да придобиват знания. Малко да знаете, но знанието ви да е намясто.

Ще кажете, че същото се отнася и до Любовта. За Любовта е обратно – много любов трябва да има човек, за да не остава празно място в сърцето му. Ще кажете, че сърцето ви е изгоряло от любов. Аз съм виждал сърца, които пушат или димят от любов – те още не са запалени. Сърцето трябва да гори от любов. Човек, в сърцето на когото Любовта произвежда пълно горене, е свързан с Бога и е познат от Него. Благословение е за човека да гори от любов – той е доволен от живота. Значи доволството произвежда пълно горене в човешкото сърце; недоволството произвежда непълно горене. Разбраното страдание произвежда пълно горене, а неразбраното – непълно.

Защо страда човек? За да се изпита неговата любов и устойчивост. Едно трябва да знаете: всяко страдание е намясто. Може да страдате заради другите хора или за себе си – това не е важно. Страданието е огън, който пречиства, следователно гето падне, той гори. Щом гори и пречиства нещата, намясто е. Ако страданието е ваше, трябва да разберете защо е дошло и какво ще придобие от него; ако е чуждо, ще видите какво се крие в него и разумно ще го използвате. „Какво се крие в страданието?“ Божествен подтик. Които разбере този подтик и даде ход да се реализира, той придобива радостта. Това подразбира стихът: „Скръбта ви ще се превърне на радост“. Апостол Павел говори за възкресението на Христа и според степенята на своето съзнание той го приема и го

проповядва. Той казва: „За да възкръсне, човек трябва да възприеме Божията Любов“. Без любов няма възкресение.

Ако няма възкресение на мъртвите,
нито Христос е възкръснал. (13. ст.)

Как ще възкръснат мъртвите? Чрез Божията Любов. Докато носи обикновената любов в сърцето си, човек всякога ще умира. За да стане безсмъртен, временното трябва да мине във вечно: това значи да се облече човек в грехата на Любовта. Облечеш ли тази греха, светът придобива друг образ за тебе, страданията ти се осмислят и ти си готов да помагаш на страдащите и на слабите. С Любовта и в ада е приятно, без Любовта и Раят става ад. Адът и Раят са места за работа: който е духовно силен, и в ада работи, както в Рая. Той е свободен от връзките на греха, затова съзнателно влиза и излиза от ада. Никой не е в състояние да ограничи свободния човек – човека на Любовта.

Често хората преживяват тежки състояния, които ги измъчват, и по цели нощи не могат да спят. Причината за това е все любовта: те се измъчват от мисълта дали едн-кой си ги обича. Колкото и да си задават този въпрос, той остава неразрешен. За да го разрешите, трябва да се запитате: „Обичам ли аз, или не?“. Важно е вие да обичате: що се отнася до въпроса обичат ли ви хората, това е тяхна работа. Като си отговорите на въпроса обичате ли хората, или не, ще се запитате коя любов проявявате – Божията или човешката. Само така можете да възстановите своя вътрешен мир и спокойствие. Как могат хората да ви обичат, ако не обичат Бога? Това е невъзможно. После запитайте се какво сте дали на хората, за да ви обичат. За да те обича някой, трябва да му дадеш нещо ценно. Дето е Любовта, там има светлина. Тъй щото не се заблуждавайте от думите на хората. Каже ли някой, че ви обича, че е готов на всякакви жертви за вас, слушайте какво ви говори, но не уповавайте на неговата любов: който много обещава, малко дава. Любящият е свободен човек – той проявява любовта си в дела, а не в празни думи.

Как се изразява свободата? Всички говорят за свобода, търсят я, но сами се ограничават. Истинската свобода се проявява чрез всяка клетка. Ако говориш, така ще говориш, че и умът, и сърцето, и тялото да вземат участие: всяка клетка на тялото трябва да трепти, да взема участие в говора. За това е нужно знание. Ще кажете, че сте учени хора, имате знания. Знанието на съвременните хора не е достатъчно. Те трябва още много да работят, за да постигнат онова знание, което може да ги освободи от заблужденията. Днес и религиозните, и светските хора живеят в заблуждения и представят нещата такива, каквито не са в действителност. Те говорят за свободата, без да я познават. Някой религиозен мисли, че е напреднал, че Духът го ръководи – и прави движения с лицето, с ръцете, за да покаже как Духът работи в него. Той не подозира, че Духът не се проявява в дисхармонични движения. Неговите движения са резултат на нисши духове. Достатъчно е да го стреснеш, за да забрави движенията си. Духът не се плаши – това, което се страхува в човека, са нисшите духове. Освободете се от чуждите влияния в себе си и се проявявайте такива, каквито сте. Така ще обърнете повече внимание, отколкото с чуждите прояви.

Казано е в Писанието: „Ще отидеш при Господа с всичкото си смирение“. Само така можеш да изпълниш Божията воля. Бог иска от нас да изпълним Волята Му в най-малките неща, Той не иска да се товарим с греховете на целия свят: това е задача за силните хора. Когато постави тази задача за разрешаване, Бог ще намери силен човек, на когото ще я възложи. Преди две хиляди години Христос беше натоварен с тази задача и я реши – Той понесе греховете на цялото човечество. От вас се изисква малко нещо – бъдете верни на малкото, което ви се дава. Мнозина се питат какво особено е направил Христос. Това, което Христос направи, никой обикновен смъртен не може да направи. Никой не може да бъде като Христа. В едно отношение само може да бъдете като Него – в послушанието. Бог натовари Христа с греховете на човечеството и Той ги понесе, без да пита защо

трябва да се товари с чуждите грехове. Той Си казваше: „Такава е волята на Отца Ми и аз ще я изпълня“. Следователно бъдете и вие благодарни за това, което ви се дава. Тежък бил животът ви – благодарете за това; не се оплаквайте на никого, нито другите оплаквайте. Дошъл е един гладен човек при тебе и се оплаква от положението си. Виж от какво има нужда и задоволи нуждата му, без да го оплакваш и съжаляваш. Ако е гладен, нахрани го – защо трябва да го съжаляваш, че не е ял 24 часа? Има пиявици, паяци и други животни, които гладуват по цели седмици и месеци. Не може ли тогава човек да гладува поне 24 часа, без да се оплаква и без да го съжаляват? Човек трябва да носи геройски изпитанията и страданията си. Това значи да почитате себе си. Който почита себе си, ще почита и ближния си; който почита ближния си, ще почита и себе си. Това е закон.

И тъй, задачата на човека е да почита себе си: щом почита себе си, ще почита и другите. Придобие ли това качество, той може да се развива правилно. Всеки човек е излязъл от Бога. Следователно ще почитате и ще цените всичко, което е излязло от Него. Само така ще разберете какво представлява човекът. Който не познава себе си, гледа на всички хора повърхностно, не прониква в душата им. Лесно е да се каже, че това е мъж, а това – жена. Какво всъщност е мъжът и какво – жената, малцина разбират. Какво търсят мъжът и жената – и това не знаят. Всеки човек, мъж или жена, търси Любовта. Ще кажете, че хората се влюбват. Какво представлява влюбването? Да се влюбиш в някого, това значи да запалиш свещта си и да осветиш пътя, по който вървиш; същевременно и онзи, в когото се влюбваш, запалва своята свещ. Кога пали човек свещ? Вечер, в голямата тъмнина: когато Слънцето грее, никой не се нуждае от запалена свещ. Тъй щото ако влюбването осветява пътя ти вечер, намясто е; щом изгрее Слънцето, влюбването в обикновената свещ е безпредметно. Значи има смисъл да се влюбиш, но вечер, когато срещаш на пътя си опасни места. Изгрее ли Слънцето, ще се влюбиш в него – не плачи за свещта, която осветява пътя ти вечер. Когато изгрее

Великото Слънце на живота – Бог, влюби се в Него, без да съжаляваш за физическото Слънце. Бог е всичко в света: Той носи живот, сила, знание, светлина и свобода за човешката душа, Той е идеалът, към който се стреми всяко живо същество.

Помнете: без Бога, т.е. без Любовта, няма живот. Докато не се свържат с нея, хората живеят в мъчнотии и противоречия, които не могат да разрешат. И при Любовта има противоречия, но те лесно се разрешават: Любовта е светлина, която прониква в човешките умове и сърца и помага при разрешаването на задачите им. Изгубят ли Любовта, те тичат подир запалената свещ, поне тя да ги спаси. И това не е лошо, но е временно положение. Щом изгрее Слънцето, напусни запалената свещ. Прибирай се рано вкъщи, да не става нужда да объркваш пътя си. Който спи през деня, а излиза вечер, всякога разчита на светлината на свещта. Тя помага, докато гори – изгасне ли, тогава хората объркват пътя си: и който носи свещта, и който върви след нея. Който носи Любовта в сърцето си, може да помага на всички. Щом види нещо криво, изопачено в човека, той го хваща за грехата и го разтърсва. Като виждате как постъпва с него, вие се запитвате не може ли да бъде по-деликатен. Чудно нещо, как ще бъдете деликатен с давящия се? Ще скочите бързо във водата, ще го хванете за грехата и ще го изнесете на брега. Тук ще го разтърсите, ще го обърнете с главата надолу – да изтече навън погълнатата вода. Не е ли намясто тази грубост? За предпочитане е да намокриш грехата си, да се изложиш пред хората, да бъдеш груб с давящия се, но да спасиш живота му, отколкото да го оставиш да се удави.

Свобода е нужна на човека – свободна мисъл, свободни чувства. Бъди свободен не с оглед на разбиранията и мнението на хората, но с оглед на абсолютната, Божествена справедливост. Бъди готов всеки момент да изпълняваш Божията воля, без да се питаш намясто ли е помощта ти, или не. Щом си справедлив, всичко, което правиш, е намясто. Не съжалявайте за доброто, което правите; не

съжалявайте за състоянията, през които минавате. Че сте неразположен, гневен, сърдит – не се смущавайте: и неразположението, и гневът са намясто. Когато някой те безпокои, първо ще се разгневиш, а после ще разбереш защо те безпокои и ще влезеш в положението му. Учителят се сърди на учениците си, свещеникът – на своите пасоми. Защо се сърдят? Защото не ги слушат. Вместо да се сърдят, по-добре да запяят една песен: така ще трансформират състоянието им и ще ги заставят да бъдат внимателни.

Сега и аз ви говоря като учител и се интересувам за промените, които стават с вас. От тях съдя доколко сте възприели това, което ви се говори. Аз имам вътрешен термометър и барометър, с които определям и най-малките промени в температурата и атмосферното налягане. Това правя с научна цел, а не с цел да критикувам. Аз не критикувам човешкия живот, но гледам на него като на задача. Един човек пее, друг играе, трети свири, четвърти чете: трябва ли да се питам защо един се проявява по един начин, а друг – другояче? Всеки е свободен да прави, каквото иска, но сам ще носи последствията на своите постъпки. „Еди-кой си се е напил и пее по улицата.“ Негова работа. „Защо не се въздържа?“ Не може. Щом изтрезнее, ще се въздържа, обаче като пиян винтовете му са разслабени, не може да се въздържа. Човек трябва да има будно съзнание, да обмисля нещата, преди да ги е направил – така той се възпитава. Ако питате кой човек е възпитан, отговарям: истински възпитан е онзи, който е абсолютно справедлив както към себе си, така и към ближния си. Той люби Бога и изпълнява Неговата воля.

Помнете: абсолютната справедливост изисква да се даде на всеки човек, на всяко живо същество онова, което му е определено.

Божията Любов носи пълния живот.

*8 март 1936 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

НОВИЯТ МЕТОД

Размишление

Второ послание към коринтяните, 6. глава

Животът носи известни опасности за човека. Една от тях може да го доведе до положението да очаква всичко наготово. Още като стане от сън, той очаква на другите. Ако е дете, очаква на баща си и майка си, на по-големите си братя и сестри; ако е възрастен, очаква на слугите си, те да приготвят всичко, а той се ползва наготово от богатата на техния труд. И светските, и религиозните хора се отегчават от работата. Забелязано е, че когато станат религиозни, хората не искат вече да работят, обленяват се. Те казват: „Бог ще нареди всичко“. Ако наистина Бог нареди всички работи, ще ги нареди за Себе Си, а не за тях. Той нарежда Своите работи – ако нареди вашите, и те стават Негови. Ако искате да съществувате като личност, като човек, трябва да работите; оставите ли другите да работят за вас, свършено ще се обезличите. Някой работи малко, а очаква голямо възнаграждение. Той иска да бъде богат, учен, щастлив за сметка на другите – това е невъзможно. Ако по този път си станал учен, знанието е чуждо, а не твое. Щом пожелаеш да знаеш нещо, отиваш в някоя библиотека да прочетеш една книга и след това предаваш знанието като свое. Павел казва:

Във всичко представяме себе си
като служители Божи: в търпение голямо,
в скърби, в нужди, в утеснения, в биене,
в запирания, в бъркотии, в трудове,
в неспане, в неядене. (4. и 5. ст.)

Той изброява всички отрицателни положения, през които човек минава. И като противоположни на тях поставя други положения:

С чистота, с благоразумие, с дълготърпение,
с благодет, с Духа Светаго, с любов нелицемерна,
със словото на истината, със сила Божия, с оръжия
на правдата в дясната ръка и в лявата. (6. и 7. ст.)

Това са положителните оръжия в ръката на човека, с
които трябва да работи.

В слава и безчестие, в хулене и захваляне:
като прелъстници, а истинни; като непознати,
а опознати; като на умирање, а ето, живеем;
като наказвани, а не умъртвявани;
като оскърбени, а то винаги сме радостни;
като сиромаси, но мнозина обогатяваме;
като че нищо нямаме, а пък всичко владеем.
(8., 9., 10. ст.)

И това са противоположни състояния, през които човек неизбежно минава. Мнозина казват, че са в утеснение от нещо. Шивачът казва, че му е дотегнало работата, не му се шие вече. Щом работата дотегне на човека, това показва, че той не я владее. Значи шивачът не е придобил изкуството да шие; на такъв шивач плащат малко. Следователно за да ти плащат скъпо и да не се отегчаваш от работата, научи изкуството си добре. Станеш ли добър майстор шивач, всички ще те търсят и добре ще те възнаграждават. Отивай да свириш някъде и ти подхвърлят десетина лева, след това казваш, че ти е дотегнало да свириш. Много просто – не си научил изкуството да свириш. Какво прави добрият майстор цигулар? Той свири с любов и всички остават доволни от него; той тегли лъка с увлечение и не мисли за пари, но те се сипят в изобилие. Друг се оплаква, че му е дотегнало да говори. Защо му е дотегнало? Защото не е научил изкуството на говоренето.

Като не могат да свършат работата си, както трябва, мнозина казват: „Ще отидем на онзи свят – там ще свършим работата, която на Земята не можахме да свършим“. Не е така: каквото си на Земята, такъв ще бъдеш и на онзи свят; каквото направиш на Земята, това ще направиш и на онзи свят – там условията са по-

тежки, отколкото на Земята. Богатият, който яде, пие и се весели, мисли, че и на онзи свят го очаква същото. Много ще пати главата му: и да иска да се удоволства, там няма условия за това. Ще се намери в ада и ще вика оттам с пресъхнало гърло, дано дойде някой от Рая да накваси устата му. Така се разговарял богатият с Авраам, от когото искал да изпрати бедния Лазар, за да му донесе вода, да накваси пресъхналото си гърло. Христос дава примера с богатия и с бедния Лазар, за да изнесе положението на двамата, докато са били на Земята, а после и в другия свят. Богатият ял, пил, но не е научил изкуството да яде. Който не знае да яде правилно, умира невежа. Лазар не мислеше само за ядене и пиене и научи много неща, които му определиха мястото в Рая.

Да се говори на хората за онова, което е писано вече, това значи да се повтарят нещата. Ние не се занимаваме с повторение на едни и същи истини. Защо ще повтаряш на човека, че трябва да бъде праведен, добър, да свири добре? Не знае ли той какво нещо е правдата и добротата, не знае ли какво значи да свириш добре? Ще кажете, че който свири, трябва да придава израз на свиренето. Това не се говори – то само по себе си се чувства. Това е все едно да кажете, че скъпоценният камък трябва да пречупва правилно светлината. Щом е скъпоценен камък, той сам по себе си пречупва правилно светлината, съвършено различно от обикновения, прост камък или стъкло. Ако насочите скъпоценния камък към една рана, светлината, която той пречупва, ще излекува раната; направите ли същото с обикновения камък, раната няма да се излекува. Следователно не е все едно дали си учен, или невежа. Ученият пречупва по особен начин светлината на Слънцето със своя ум и може да лекува с тази светлина; обикновеният човек слабо пречупва светлината на Слънцето, поради което не може да помага на ближния си. Какво трябва да прави той? Да учи и да придобива знания.

Като се говори за учение, за знания, хората се обезсърчават и казват: „Домегна ни да учим“. Домегна ви, защото не знаете как да учите. „Домегна ни да живеем.“

Не знаете да живеете правилно. „Домегна ни да работим, искаме почивка!“ Знаете ли какво нещо е почивката? Върви натоварен кон, господарят му го кара. По едно време господарят се уморява и спира да си почине: той спира и конят спира. Господарят казва: „Ще си почина малко, а с мене заедно и конят ще си почине“. Лъже се той, натовареният кон не си почива – за него е по-добре да продължи пътя си, отколкото да стои на едно място натоварен. Ако искаш и конят да си почине, сними товара му. „Кой ще го разтоварва сега?“ Това е друг въпрос. И вие се товарите, но като се уморите, спирате да си починете и казвате: „Не си починах“. Много естествено: щом си натоварен, не можеш да си починеш. „Защо не снемеш товара си?“ „Господарят ми не иска.“ Значи и човек като коня има господар, който по свое желание го товари и разтоварва. Свободният човек се отличава по това, че никой не го кара, никой не го товари: кара ли го някой, той е изгубил свободата си. Ако си недоволен, обезсърчен, ще знаеш, че имаш господар, който те товари и разтоварва и те кара да вървиш по негово желание. При това положение ти не си свободен. И затворникът говори за свобода, но след него върви войник с пушка и ако види, че спира, веднага го мушка с приклада и казва: „Върви напред!“ „Не е ли свободен този човек?“ Щом върви войник след него, не е свободен. „Няма ли някаква човещина към ближния?“ Тук не се говори за човещина.

Всички хора се стремят към свобода, но за да я придобият, трябва да дойдат до вътрешно разбиране на живота. „Не разбираме ли живота?“ Разбирате го, но като деца от отделенията. Като се намират пред някаква мъчнотия, те не знаят как да я разрешат. Кракът им е счупен, боли ги – и ако дойде някой да им помогне, те са недоволни: намират, че грубо се отнася с тях. Като изправя счупения им крак, те се питат защо им причинява толкова болки и страдания. Много естествено, човекът владее изкуството да поправя счупени крака; той има отношение към хората със счупени крака, обаче счупването на краката им не е негова вина. Като стъпва невнима-

телно, човек може да се подхлъзне и да счупи крака си. Следователно който не приема помощта на лекаря съзнателно и с благодарност, той не разбира живота. Който разбира живота, не пита защо е трябвало да счупи крака си, защо само на него се е случило това изпитание? Той не подозира, че почти всички хора са болни, със счупени или навехнати крака. Радвайте се, че има майстори лекари, които могат да изправят физическите и психическите недъзи на човека.

Мнозина се оплакват от голяма чувствителност, не позволяват да се докосне някой до тях. Това е болезнено явление. Докато са живи, те могат да се запазят от докосването на хората, но какво ще правят, като умрат? Не само че ще се докосват до тях, но ще ги хващат за главата и за краката, ще ги обръщат ту на една, ту на друга страна. Съзнанието на умрелия е още в тялото му, но той не може да се прояви, не може да каже нито една дума, следи какво правят близките му и мъчи. Свещеникът чете молитви и след това казва на присъстващите да хвърлят по малко пръст в гроба. Умрелият се мъчи, но е принуден да търпи. За да се освободи от тези страдания, докато е жив още, човек трябва да живее правилно. Дойде ли до положението да го хващат за главата и краката, да го спущат в гроба, нищо друго не му остава, освен да се моли на Господа да го прати отново на Земята, за да се научи как да живее. Ще кажете, че това е заблуждение. Като умре, човек трябва да се моли втори път да дойде на Земята. Не е заблуждение това. Като е дошъл на Земята, човек трябва да живее разумно. Докато не постигне това, той ще дохожда много пъти на Земята. Задачата на човека е да се усъвършенства. Това не се постига в един живот: много пъти ще се ражда и преражда човек, докато постигне съвършенство.

Сега това е учението на слугите, които страдат от своето положение. Да дойдем до служенето с любов. Докато постигнете това изкуство, ще минавате през опасни, мъчни и неприятни места. Какви са тези места, не е нужно да се описват: щом сте тръгнали на път,

неизбежно ще минете през тях. Тръгнали сте на екскурзия за една висока планина: колкото по-нагоре се качвате, толкова по-големи мъчнотии срещате. Това не е за обезсърчаване, но трябва да знаете, че не може да избегнете мъчнотиите. Опасности и мъчнотии има и при качването, и при слизането. Кажете ли някой, че не трябва да се качва по високите планини, той е на крив път. Щом живееш на Земята, и ще се качваш, и ще слизаш: само така ще придобиваш знания, които осмислят страданията. Като придобие знания, човек казва: „Заслужава човек да страда. Знанието обогатява и повдига човека“. И Христос дойде на Земята да пострада и да научи нещо. Той не знаеше какво нещо е неблагоприятността, Той не можеше да си представи как е възможно да направиш добро и да ти се отговори с неблагоприятност. Това научи Той на Земята между хората. Какви ли не подозрения, съмнения и хули не се супаха по Негов адрес.

Като четат за страданията на Христа, хората мислят, че това е било преди две хиляди години и няма да се повтори същото – поне с тях няма да се подиграват, няма да ги хулят и гонят. Ще знаете, че това, което ставаше с Христа, ще стане и с вас. „Кой ще ни причини страдания?“ На първо място онези, които ви обичат. От неприятелите си и от тези, които не ви обичат, вие се пазите като от огън. Следователно опасността иде от тези, които ви обичат: за тях вие сте отворени и тъкмо оттам иде нападението. Значи най-големите нещастия идат от страна на доброто, а не от страна на злото. „Как е възможно това?“ Възможно е. Какво става с две добри приятелки, когато между тях влезе един красив момък? И двете се влюбват в него и приятелството им се разваля: те се разделят и любовта им се превръща в омраза. Същото става и между двама добри приятели, когато допуснат помежду си една красива мома: двамата се влюбват в нея и започват да се карат. Доброто приятелство между тях създаде злото.

Любовта не търпи никаква външна близост. Приближиш ли се до нея повече, отколкото трябва, ти сам

си създаваш нещастия и страдания. Дето те постави Любовта, там ще стоиш, няма да се мърдаш. Ако се отдалечиш от нея, пак ще страдаш. Ще стоиш точно там, дето тя те е поставила: нито по-далече, нито по-близо до нея – точно на определеното място. Мислите ли, че трябва да бъдете близо до Любовта, вие сте на крив път. Който се опитва да се приближи до Любовта, неизбежно ще се отдалечи – тя сама ще го отблъсне. Страданията на съвременните хора се дължат именно на това, че искат да изменят мястото си, което Природата им е определила. Те искат да се приближат до Любовта. За това е нужно знание. Кой музикант е близо до капелмайстора? Който знае да свири; ако не свири добре, колкото и близо да застане до капелмайстора или до великите музиканти, нищо не придобива. Добрият музикант се ползва и отдалече.

Казва се, че на човека е нужна философия. Знание му е нужно, а не философия. Като има знания, той ще разглежда нещата от всички страни и никога няма да се заблуждава. Например аз разглеждам човека като риба, като птица, като млекопитаещо, като човек, както първоначално е създаден той, и като ангел, какъвто ще стане в бъдеще – и тогава си съставям понятие за него. Имам ли ясна представа за нещата, никога не изпадам в заблуждения и разочарования – предварително зная кой какво може да направи. „Еду-кой си казал една лоша дума.“ Не е лоша думата, но ти не разбираш какво се крие в нея и не можеш да извадиш съдържанието ѝ навън.

Магическа сила се крие в думите – важно е да ги произнасяте правилно. Чуйте как ще каже гладният, че е гладен. Думите *гладен съм* от неговата уста звучат по един начин, а от устата на сития звучат другояче. Голяма разлика има в изговарянето на тези думи от гладния и от сития. Грешникът търси доброто по един начин, праведният – по друг начин. Разлика има в търсенето: грешникът се стреми към доброто като гладен, а праведният – като сит. И грешникът може да стане праведен. Как? Като приложи доброто. Ако праведният се откаже

от доброто, ще стане грешник. Защо е така, това е друг въпрос – важно е, че съществуват две възможности в света: праведният да падне, а грешният да се повдигне, да стане праведен. Ето защо праведният трябва да се пази, да не падне; грешният трябва да се повдига, да стане праведен. Ученият трябва да се пази да не се заблуди от някой факт, невежият трябва да се стреми към знанието, да се освободи от невежеството. „На какво се дължи невежеството?“ На разсеяността. Разсеяният не може да възприема това, което му се преподава, и остава невежа. Ще кажете, че неразположението е причина за разсеяността. „Кога човек е неразположен?“ Когато изгубва същественото в живота. Ако синът на богат баща мисли само за ядене и пиене с приятели, а не учи, скоро ще изгуби силите си и ще се разочарова. Той изгубва вяра в живота и в приятелите си и се обезсърчава, той няма разположение за работа, за учене: каквато работа и да му дават, той е разсеян, нищо не може да свърши. За да излезе от това положение, човек трябва да намери истинските си приятели, които са готови да го следват навсякъде в този и в онзи свят – те вземат участие и в радостите, и в скърбите му.

И тъй, докато е на Земята, човек губи и печели. Кога губи? Когато влага капитала си в житейското море, т.е. в света. Какво става със захарта, ако я пуснете в чаша вода? Ще се разтвори и ще изчезне пред очите ви. Така и човек губи силите и способностите си, когато ги влага в широкия свят, т.е. в житейското море. Обаче вложи ли капитала си в Божественото море, след време той ще се увеличи и ще се превърне в такава сума, която ще го осигури за вечни времена. Така направи бедната вдовица във времето на Христа, която даде последната си пара за бедните. Това, което даде тя, надминаваше сумите, които богатите пожертваха за своите ближни. В Божествения свят малкото се умножава и дава големи лухви, затова е казано в Писанието, че малкото се благославя.

Какво се иска от човека? Да учи, да придобива знания. Бог се радва на онези, които постоянно учат. Не е

важно да бъдеш учен, но да учиш. Ученето е непрекъснат процес. Не е нужно да бъдеш добър, но постоянно да правиш добро – това е непрекъснат процес. Стремете се към непрекъснатите процеси, които са динамически: в тях има енергия, живот. Пазете се от статическите положения. Кажете ли, че сте учен, добър, вие се намирате в статическо състояние. На Земята човек не може да бъде абсолютно добър, но може да прави добро всеки момент. Ето, майката, която обича детето си, пак си служи със злото – бие го; като не я слуша то, тя го бие. Къде е погрешката? И в майката, и в детето. Ако майката знае как да постъпва с детето си, то всякога ще я слуша; ако детето е послушно, ще се подчинява на майка си и тя няма да го бие. Съвременните майки и деца са актьори на житейската сцена, поради което невсякога играят ролите си добре. Ще кажете, че майката е поела доброволно службата си. Въпреки това тя не е всякога добра актриса и децата не са всякога добри актьори. Макар че на актьорите се плаща, но и те правят погрешки. Казано е в Писанието, че човек трябва да дава даром нещата. Даром ще дадеш само това, което си получил даром или което си придобил без труд.

Човек се нуждае от истинско, положително знание. „Защо му е нужно това знание?“ Защото само то може да се прилага в живота. Всяко знание, всяко богатство, в което човек не взема участие, не го интересува. Може ли да ви интересува едно угощение, в което не вземате участие? Много неща ще ви разправят за това угощение, но то не ви интересува. Някой казва, че знае как се излюпват пилеца чрез инкубатор. Знае той, но на теория. Като тури яйцата в инкубатора, може или да ги изгори, или да ги изстуди. Той трябва да знае при каква температура се излюпват пилетата и през всичкото време да я поддържа. Следователно истинско знание е онова, което, приложено в живота, дава резултати, от които всички се ползват.

И тъй, истинско знание е това, при което човек не губи нищо. Младеж, който губи младостта си, е лишен

от знание; вярващ, който губи вярата си, няма знание; учен, който губи учеността си, няма знание; добродетелният, който губи доброто си, няма знание. Да изгубиш доброто си, това значи да дадеш път на злото в себе си. Доброто и злото в човека са така съчетани, както орехът със своите черупки. Зелената и твърдата черупка на ореха представляват злото, а ядката – доброто. Първо ще махнеш зелената обвивка на ореха, после – твърдата, и най-после ще дойдеш до ядката, т.е. до доброто. Затова казваме, че който прави добро, има възможност да прави зло; който прави зло, има възможност да прави добро. Пазете се от злото! Това ще постигнете, като давате предимство на Божественото начало в себе си. То си служи с нови методи – методите на Любовта. Как ще постъпите с кучетата, които ви лаят? Ако прилагате старите методи, ще хвърляте камъни върху тях, за да ги разгоните; ако прилагате новите методи, ще носите хляб в джоба си – и като ви залае някое куче, ще му дадете едно парче; така то ще ви стане приятел и няма да ви лае. Казано е в Писанието: „Направете си приятели от неправдата“. Ако някой ви безпокои, не се гневете, но дайте му нещо, за да ви стане приятел и да престане да ви смущава. Безпокои ли ви някое дете, дайте му една книжка с приказки, за да чете. Като се интересува от тях, то ще дойде да ви разправя какво е прочело и ще изправи поведението си към вас.

И ще ви бъде Отец, и вие ще Ми бъдете синове и дъщери, казва Господ Вседържител. (18. ст.)

Значи ако прилагате новия метод на Любовта, ако учите и изпълнявате Божията воля, Бог ще ви бъде Отец, а вие ще бъдете Негови синове и дъщери.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*15 март 1936 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

КОЕТО БОГ Е СЪЧЕТАЛ

*Онова, което Бог е съчетал, човек
да не разлъчва.*

Марка 10:9

„Коемо Бог е съчетал.“ Христос е изказал този стих по един външен повод, който се наблюдава във всекидневния живот на хората. Той има дълбок вътрешен смисъл. „Онова, което Бог е съчетал.“ Какво е съчетал Бог? Връзката между духа и душата. Значи за да не изгуби същественото в живота, човек не трябва да разваля тази връзка. Фарисеите запитали Христа дали е простено на мъж да напусне жена си. Христос отговорил: „Онова, което Бог е съчетал, човек не трябва да разлъчва“. Това значи: докато духът на човека е свързан с душата, той никога не може да напусне жена си; когато тази връзка се скъса, мъжът може да напусне жена си.

Сега ще ви дам следните мисли за ориентиране в живота. Когато обикновените хора управляват, всички останали същества спят; когато талантиливите управляват, обикновените хора се събуждат; когато гениалните управляват, всички хора стават; най-после, когато светиите управляват, хората започват да работят. Следователно докато човек спи, обикновени хора го управляват; щом се пробуди, талантиливи хора го управляват; щом става, гениални хора го управляват; щом започне да работи, светиите го управляват. Това са вътрешни състояния, които всеки преживява. Докато обикновени мисли и чувства занимават човека, той заспива; щом се проявяват талантиливите мисли в човека, той се пробужда. Като се прояви гениалността в човека, той става от леглото и започва да се облича; когато прояви светостта си, светлината на деня го огрява и той започва да работи. За да започне работа, човек трябва да даде път на светиите, те да управля-

ват; той не трябва да се стреми към светийство, но да се остави светии да го управляват.

Мнозина се стремят към светийство – там е тяхната погрешка. Да желаете светии да станете, това е човешко разбиране; обаче да желаете да работите и да ви управляват гении и светии, това е Божествено разбиране. Щом имате такова разбиране, ще получите Божието благословение. Тъй щото сам по себе си човек не може да бъде нито обикновен, нито талантилив, нито гениален, нито светия. Ако се занимава с обикновени мисли и чувства и остави обикновени хора да го управляват, той е обикновен – и като обикновен ще яде, ще пие и ще спи. Ако остави талантиливите да го управляват, той се пробужда от сън; ако остави гениалните да го управляват, той става от леглото си и се облича; ако остави светии да го управляват, той започва да работи.

Онова, което Бог е съчетал, човек да не разлъчва. Защо? Защото той не може да направи нещо по-умно от Бога. Човек не трябва да седи и да мисли какво може сам да направи. Колкото и да се мъчи, нищо ново няма да измисли, но поне да изпълни Божията воля, т.е. да реализира онова, което Бог е съчетал. Какво прави ученикът по рисуване? Той взема модела, който учителят му е дал, и започва да рисува. Никой ученик не може да измисли по-добър модел от този, който му е даден. И никой човек, никой художник не е създал и не може да създаде по-добър модел от този, за който се казва в *Битие*, че е създаден по образ и подобие Божие. Много човешки образи са рисувани досега от видни художници, но всички са далече още от първообраза.

„Онова, което Бог е съчетал.“ Щом Бог е съчетал нещо, на същото основание и човек е изпратен на Земята да направи нещо в духа на това, което Бог е съчетал. Който не разбира този закон, може да изпадне в заблуждение – да мисли, че всичко е постижимо за него. Обаче казано е в Писанието: „Целият свят лежи в ръцете на лукавия“. Това значи: целият свят лежи в заблуждения, в изкушения. Поради заблужденията хората нямат ясна

представа за живота, те нямат нужната любов. Без Любов животът е неразбран, непознат за човека, без Любов животът е мъчение. Любовта е необходима за човека, за да познае живота. Че страдал, че се мъчел, че имал неприятности – това са илюзии в живота. Илюзиите са на второ място: на първо място е Любовта, която ражда живота. „Главата ми побеля от страдания.“ Ти се лъжеш: твоите страдания и мъчнотии са от книга, от хартия.

Разбойник влязъл в дома на един богат човек, извадил срещу него ножа си и му казал: „Скоро дай пари!“ „Моля ти се, не ме убивай! Колко искаш? Ще ти дам, колкото искаш, но само живота ми пощади“. Богатият дал известна сума на разбойника и по този начин спасил живота си; след това разправил на приятелите си, че без малко щял да изгуби живота си: разбойникът влязъл в дома му с нож в ръка. „Знаеш ли, че този нож беше книжен?“ „Да знаех, че е така, сам щях да се разправа с него.“

Помнете: ножът, с който апашите и разбойниците ви плашат, е книжен; страданията ви пък не са нищо друго освен трици. Някой страдал, защото нямал пари; друг нямал жена, трети бил болен, четвърти никой не го обичал. Слушате – някой се оплаква, че майка му, баща му, брат му, сестра му не го обичали, всички го изоставили. Отде знае това: влизал ли е той в сърцето на майка си или на баща си, за да знае това? За да познае дали някой го обича, или не, той сам трябва да има любов. Ако Любовта е в неговото сърце, той ще освети сърцата на другите и ще разбере обичат ли го те, или не. Освен Любовта друг път няма – тя разкрива всички тайни. Как ще разберете живота на другите хора, ако не ги обичате? Единствената мярка в живота е Любовта. Без Любовта като Божествена мярка животът остава неразбран. Който има Любов, той разполага с онази мярка, с която може да мери всички неща; който е придобил Любовта, той се е домогнал до щастието в живота. Дето е Любовта, там е щастието – това правило няма изключение. Казват, че Любовта била празна работа. Празнотата е в безлюбието, а пълнотата на живота е в Любовта.

Докато си служите с Любовта като с мярка в живота, всякога ще имате мир, спокойствие, радост, веселие; ако изгубите едно от тия качества, вие сте изгубили мярката си. „Какво да правя тогава?“ Намери мярката си и я постави намясто!

Представете си, че влизате без свещ в тъмна изба. Какво ще стане с вас? Ще се спънете някъде и ще паднете; ако влезете със свещ в избата, няма да се спънете. Следователно каквото представлява запалената свещ за физическия свят, такова нещо представлява Любовта за сърцето. Само Любовта е в състояние да разреши мъчнотиите ви. Любовта е път за разрешаване на трудните задачи в живота на човека. С други думи казано: Любовта е път за сърцето, Мъдростта – път за ума. Човек не може да придобие, да разбере, да оцени и приложи знанието, ако не е мъдър. Някои хора обичат да говорят много и да заставаат другите да вярват в това, в което те сами не вярват. Те искат да заставаат окръжаващите да мислят върху това, което и на тях не е ясно и не го разбират. Това е невъзможно: направете опит и ще се уверите, че е така. Човек може да предаде мисълта и знанието си на другите хора, когато сам той разполага с такова знание и мисъл, които пред нищо не се разколебават.

Един англичанин прекарал в Индия цели 20 години и научил само едно изкуство, т.е. придобил само едно знание: да разпръсва кучета. Като се върнал в Англия, отишъл в Лондон, дето се срещнал с един английски лорд. Като разправял на лорда за знанието, което придобил в Индия, последният пожелал да направят опит. Денят и часът за опита били определени. Лордът пристигнал със своите 40 кучета, порода булдог, които били много свирепи. Англичанинът пристъпил към опита. Застанал на едно място и мислено описал около себе си окръжност. След това лордът започнал да пуца срещу него едно след друго кучетата си, като същевременно ги насъсквал. Първото куче се хвърлило към англичанина, но той веднага му изсвирил по особен начин. Кучето стигнало до мислено прокараната линия и там спряло. Излязло второ, трето, четвърто

куче, но като чули това изсвирване, всички се спрели пред проектираната линия. Всичките кучета се събрали на едно място и започнали да лаят, без да пристъпят крачка напред. Достатъчно било англичанинът да изсвири по специфичен начин, за да хукнат всички кучета назад. Това е истинско знание – да изсвириш с уста и кучетата да се разбягат. Ако не побягнат от вашето изсвирване, никакво знание нямате.

Какво представляват нещастията и мъчнотииите в света? Това са свирепите кучета, които лаят около вас. Как можете да се справите с тях? Като им свирнете. Ако при изсвирването успеете да ги разпръснете, вие разполагате с истинско положително знание. Колкото и да философствате, каквито теории и да изнасяте, ако не можете да се освободите от кучетата, вие нямате нито мярката на знанието и Мъдростта, нито мярката на Любовта. А тъй, да предполагате само, че имате знание, това не е вътрешно, дълбоко знание – то е само външно знание, което всеки момент може да изгубите. Положително знание е това, с което човек разполага всеки момент и може сам да го прилага, без да очаква помощ от хората, без да очаква тяхното одобрение. Сега да гоидем до Истината – тя е мярка за свободата. Човек не може да бъде свободен, докато не е намерил мярката на Истината в себе си. Свободата е вътрешна, а не външна проява. За да бъде свободен, човек трябва да бъде жив; после той трябва да разполага с мярката на Любовта, на Мъдростта и на Истината. Щом има тези неща в себе си, той ще бъде силен. Как може човек да придобие свободата си? Чрез съзнателна работа. Всеки трябва да разчита на себе си – сам да извоюва свободата си. Свободата, която човек търси, не иде отвън: ако е въпрос за външна свобода, той лесно може да я придобие. Господарят може да направи слугата си външно независим, но с това той ще отнеме вътрешната му свобода.

Свободата се придобива при условията, при които човек се намира. Докато е на легло и очаква помощ от лекаря, болният не е свободен. Доиде един лекар – даде

му някакво лекарство, което временно ще го успокои; гоїде друг лекар – и той гаде лекарство, което влошава положението му. Болният обаче не е свободен нито в първия, нито във втория случай. Човек трябва да бъде лекар сам на себе си. Докато не сте лекари на себе си, не можете да бъдете свободни. Докато не създаде вътрешна, интимна връзка между духа и душата си, човек не може да бъде свободен. Това наричаме ние връзка с Бога, с Първата Причина на нещата. Без тази свещена връзка човек не може да очаква онова вътрешно единство в себе си. От това единство зависи неговото бъдещо развитие; от вътрешното единство в човека зависи придобиването на онези блага, към които той се стреми. Така трябва да се разбира Истината. Който не разбира Истината, очаква първо светът да стане добър, а после – хората. Няма защо светът да става добър: светът представлява съвкупност от хора. Когато всеки човек поотделно стане добър, целият свят ще стане добър.

Всички хора живеят и се движат в Бога, Който е създал света, следователно всеки има условия в себе си да стане добър. Който разбира Божиите пътища и ги следва, той е едно с Бога – никой не може да го ограничи: Бог е всякога свободен. Казано е в Писанието: „Дето е Духът, там е свободата“. Дето е Духът, там е Истината. Истината освобождава човека. Съвременните хора търсят свободата, целият свят воюва за свобода. Във всеки дом има спор за свобода: мъже, жени, деца – всички се борят за свобода; слуги и господари също се борят за свобода. Обаче тъй както съвременните хора търсят свободата, този въпрос остава неразрешен. Светът сам няма да разреши тази задача, нито вие можете да разрешите задачата на света. „Защо е така?“ Защото този въпрос е колективен и принадлежи за разрешаване от цялото човечество. Цялото човечество търси нещо – то търси някаква обща идея, която да го повдигне. Каква е тази идея, никой не знае. Никой не може да наложи една идея на другите – всеки сам може да си наложи някаква идея. Само при това положение човек може да бъде свободен.

Ако някой пита как може да бъде свободен, това показва, че той не е готов още за свободата. Докато човек пита как трябва да гледа, това показва, че той е спял; щом престане да пита, той вече е прогледал. Щом вижда, той може да се движи свободно. Тогава той тръгва с всички заедно и кой каквото му посочи, всичко вижда. Той тръгва по градове, по села, по гори и планини – обикаля света. Докато човек пита как трябва да чува, той е глух; щом престане да пита, той е с отворени уши, всичко може да чува.

И тъй, отворете очите си сами, без да очаквате да гоиде някой отвън да ги отвори. Да отвори човек сам очите и ушите си, това е негово собствено право, дадено му от самата Природа. Трябва ли да чакате сутрин да гоиде вашият слуга отвън да отвори очите ви? Ако човек може сам да отвори очите си, трябва ли да очаква спасението му да гоиде отвън някъде? Има известни условия за спасение на човека отвън, но пълното, истинско спасение иде отвътре. Това се отнася до онези, които разбират, които са посадени вече в земята и имат условия да растат. Онези, които не разбират, те ще останат само със стремежа си в потенциално състояние, в каквото състояние се намира житното зърно в хамбара: то има стремеж да расте, но условия няма за това. Обаче като го посадите на нивата и го поставите на мястото му, то започва да расте от само себе си. Това житно зърно е в състояние да създаде друго, подобно на себе си. Ако житното зърно е способно да израсте и да даде плод, подобен на себе си, колко повече човек може да направи това! Когато човек се натъква на страдания, това е признак, че той е излязъл вече от Божествения хамбар и е посят на Божествената нива. И след това не му остава нищо друго, освен да расте, да цъфти и плод да даде. Само така той ще получи Божието благословение. Значи докато сте в хамбара, никакви страдания нямате; щом ви посадят на нивата, страданията ще дойдат. Докога ще имате страдания? Докато узреете: щом узреете, страданията ви престават. Следователно човек страда,

докато е на Земята; когато мине в другия свят, земните страдания изчезват.

Страданията на хората са временни. Разликата между тях не се заключава в това, че едни страдат, а други – не, но в големината на страданията: някои страдания са по-големи, а други – по-малки. Колкото по-големи са страданията, толкова по-голямо е растенето. Например гъбът има по-големи страдания от житното зърно. Житното зърно узрява за шест месеца и след това се скрива в хамбара, докато гъбът едва след сто или двеста години може да се върне в хамбара. Дълго време гъбът остава вън, на големи изпитания. Ако погледнете кората на гъба, ще видите, че тя е силно напукана. На какво се дължи това? На големите външни неспогоди.

Сега ще говоря за онова, което е вложено във вас, а не за онова, което в бъдеще може да спечелите. Онова, което в бъдеще можете да спечелите, е лотарийна игра. За вас са важни богатствата, които днес имате в себе си, които можете да обработите и използвате. Всеки от вас има в себе си по един извор на Любовта, на Мъдростта и на Истината. Дръжте се за тези извори и се ползвайте от тях разумно. Това не значи още, че вие ще бъдете свършени, самостоятелни, че няма да имате никакво отношение към хората. Всеки извор е във връзка с други извори. Значи водата от вашите извори ще се съедини, ще се слее с водата на други извори и ще образува голямо море.

Следователно дръжте се за онези извори, които са във вас, за да се свържете с душите, с които си хармонизирате. За да расте и да се развива правилно, всеки ген човек трябва да се свързва поне с една напреднала душа. Връзката на човека с напредналите души е първото условие за растене. Мнозина мислят, че като постигнат свършенство, ще се уединят и никой няма да ги смущава. Кой може да смущава човека? Само глупавият може да смущава. Тъй щото ако някой се смущава, това показва, че в него управляват глупавите, обикновените същества. А вие знаете, че когато глупавите, обикновените упра-

вляват, хората спят; когато талантиливите управляват, хората се пробуждат. Когато гениалните управляват, хората стават от леглата си и започват да се обличат; когато светиите управляват, хората започват да работят. Това са четири състояния, през които всеки човек минава.

Ще запитате дали тия неща са верни. Аз говоря само това, което абсолютно зная, което съм проверил и изпитал не само веднъж, но безброй пъти. „Как можем да се уверим в това?“ Като изучавате себе си и ближните си. Щом се свържете с един човек, вие ще познаете дали той е от обикновените, от талантиливите, от гениалните или от светиите; същевременно ще познаете дали един човек спи, дали се е пробудил, дали е станал или е започнал вече да работи. Кога заспива човек? Когато се унесе от някаква мисъл. Например някой си е купил един лотариен билет и е започнал да мечтае, че ще спечели един милион лева. Както си мечтае, така заспива. Ще дойде някой след това да му говори нещо на ухото. Човекът спи, какво ще му говорите? Оставете го спокоен – това показва, че обикновените хора го управляват. Не говорете на човек, който спи, защото и вие ще минете за спящ, за такъв, когото обикновените управляват; когато се събуди, тогава му говорете.

Сега ние говорим за закона на Любовта като за връзка между душите. Когато се направи тази връзка, животът на хората ще потече по естествен начин. Тогава никой никого няма да изнасилва, да измъчва, всички хора ще си помагат взаимно. Законът на Любовта изисква взаимна помощ между хората. Когато се свържат със закона на Мъдростта, светлина ще потече в умовете им и никой няма да се спъва: пътят им ще бъде осветен. Когато се свържат със закона на Истината, хората ще бъдат свободни. Необходимо е човек да бъде свободен. Без живот, без знание и без свобода човешкият дух и човешката душа не могат да растат, не могат правилно да се развиват: това са велики заповеди, написани на човешката душа.

И тъй, когато човек се намери пред големи изпитания, нека не търси знанието отвън някъде, но да се вдълбочи в себе си и сам да чете онова, което Любовта, Мъдростта и Истината са написали в него. „От кого е написано?“ От ръката на неговия вечен Баща. Това е изказал Христос с думите: „Както Ме е Отец научил, така говоря“. Това се разбира от думите, изказани от Христа: „Всички ще бъдат научени от Бога“. Да бъдете научени от Бога, не значи да станете господари: не, тогава ще започне истинският живот, който хората търсят. Когато Слънцето изгрява и очите на човека са отворени, той ще види благото, светлината на деня; ако очите му са затворени, той ще остане сляп за това благо. Когато Божественият Дух изгрее и намери човека с пет, със седем отворени сетива, Той ще излее върху него всички свои благословения. Това значи да живее човек без закон, написан от човешка ръка. Какво по-велико състояние от това? Тогава човек няма да се стреми ни към талантовост, ни към гениалност и светийство, но душата му ще се проникне от желанието да бъде Син Божий.

Ще дойде ден, когато всички хора ще бъдат Синове Божи. Тогава всички ще работят и ще се съобразяват със законите на Любовта, Мъдростта и Истината. Да бъдете Синове Божи, това значи Божието да стане ваше, а вашето – на Бога. Това значи всички хора, всички души да се обединят в едно цяло. „Кога ще стане това?“ Още днес може да стане. Не е нужно светици да станете, но да оставите светиците да ви управляват. Светиците трябва да ви управляват, а вие – да работите. Още днес всички можете да бъдете Синове Божи, в смисъл да имате синовни отношения към Бога. А що се отнася до работата, за това се изисква много време. Да добие човек външни знания – и за това се изисква много време. За вътрешното знание обаче не се иска много време: достатъчно е човек да се вдълбочи в себе си, за да прочете онова, което от векове е написано в него. Така той ще опита и ще приложи онова, което знае. Без вдълбочаване и проучване на себе си човек всякога разваля хубавите

работи. Дадете ли ви се пресен, хубав хляб – опитайте го, не мислете много върху него. Какво правят съвременните хора? Като получат такъв хляб, те тръгват от съсед на съсед да покажат какво са получили. Този съсед ще пипне хляба, онзи съсед ще го пипне, докато най-после съвсем го изцапат. Не давайте хляба си в ръцете на чуждите хора. „Ако някой няма хляб?“ Бог е дал в ръцете на всеки човек по един хляб: щом е създал човека, Той го е осигурил. Като обичате Бога, вие ще запазите хляба, който ви е даден от Него. Който е познал Любовта, Мъдростта и Истината, никога няма да остане гладен. Щом гладът на човека е задоволен, той е свободен, може да работи.

Следователно хлябът, който е даден на човека, е за него. Ще кажете, че това е егоистично. Никакъв егоизъм няма тук: след като изяде хляба си и го преработи, човек го превръща на плодно дърво, от плодовете на което всеки пътник, всяко дете има право да си вземе. Не само хората, но и птичките, и животните могат да ядат от тези плодове. Като изяде определения за него хляб, човек може да се превърне на дойна крава, от млякото на която всички се ползват. „Как, крава да стана, хората да ме доят!“ Според мене кравата е извор, който постоянно блика и раздава своето благо. Мъчно ли е на извора да тече? Страшно е положението на извора, когато престане да дава. Докато дава, той е доволен, щастлив; щом престане да дава, той изгубва вече щастията, доволството си. Когато говорим за Божествената крава, ние разбираме Божественото мляко, което извира от недрата на Великия Дух и храни човешките души. Това е вътрешно състояние, което може да изпита всяка душа.

„Онова, което Бог е съчетал, човек да не разлъчва.“ Какво е съчетал Бог? Той е съчетал възгледите на душата и на духа и отношенията между тях. Тези са новите възгледи, които правят човека свободен. Ние имаме предвид свършената, пълната свобода, която съдържа в себе си три качества: живот, знание и свобода. Който има тези качества в себе си, той влиза в новия живот – във възкресението. Възкресението е нова фаза на живота, нов

живот, който изключва всички страдания, всички мъчности и недоразумения. Вие не можете да бъдете свободни от вашите мъчности и страдания, преди да влезете в живота на свободата, в живота на възкресението. Докато сте още в стария живот, страданията неизбежно ще ви следват. Временно страданията могат да отстъпят от човека, но след това пак ще го посетят; в новия живот обаче страданията сами по себе си изчезват. Както слънчевата светлина и топлина топят леда и снега, така светлината на новия живот стопява и отстранява от пътя на човека всички мъчности и страдания. Казано е в Писанието за Бога: „Ще изтрия съюзите им и няма да ги помена. И ще Ме познават от малък до голям“.

Казано е още: „Нито око е видяло, нито ухо е чуло онова, което Бог е приготвил за онези, които Го любят“. Велики работи е приготвил Бог за онези, които Го любят. Обаче докато дойдат до великите работи, те трябва да минаат през Земята като през велико училище. Страданията и мъчнотииите, през които човек минава, идат за негово добро – така той трябва да гледа на тях, за да победи докрай. „Кой ще победи света?“ Здравият, а не болният. „Кой ще победи света?“ Живият, а не мъртвият. „Кой ще победи света?“ Ученият, който разполага с творческо знание, а не невежият. „Кой ще победи света?“ Свободният, който носи в душата си живот, произлязъл от Любовта, знание, произлязло от Мъдростта, и свобода, произлязла от Истината.

Сега желая на всички да бъдете носители на новия живот, на пълната светлина и на съвършената свобода. Желая ви да изпълните Божията воля и да не разлъчвате онова велико съчетание, което Бог е поставил между вашия дух и вашата душа. Това значи да станете Синове Божии. Желая ви да бъдете Синове Божии!

Бог е Дух и Божият дух носи свобода.

*22 март 1936 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев.*

ВЪЗПРИЕМАНЕ НА СЛОВОТО

Размишление

Послание към ефесяните, 1. глава

Мъчно е да вадиш от старите неща нови. Когато обеднее, човек започва да обръща и да боядисва старите си дрехи, за да им придаде по-хубав външен вид. Каквото и да правиш, старото си остава старо. Ако дрехата ти е стара, лесно се къса. За стария младостта е стара греха – той си я представя като нещо минало. За младия старостта е също стара греха – той гледа на нея като на бъдеще. Защо старият гледа на младостта като на минало, а младият гледа на старостта като на бъдеще, това е въпрос, върху който трябва да се мисли много. Казваме, че изток за едного е запад за другия и обратно: запад за едного е изток за другия. И това е един от мъчните въпроси за разрешаване. Защо е така, Земята знае – това зависи от движението ѝ около нейната ос.

Защо страдат хората? Защото не разбират живота. Старият страда, понеже е изгубил младостта си. Той седи и мисли какво е било някога, в миналото, представя си как леко се е движил, колко пъргав и подвижен е бил. Като не може да се върне към младостта си, той казва: „Всичко е минало вече. Днес се намирам под тежестта на 120-годишен живот. Голям е товарът ми“. Като умножим годините на 365 дни, дните – на часове, часовете – на минутите, и минутите – на секундите, ще се получи грамадно число. Тежък е наистина животът на стария, понеже съзнанието му взема участие във всичко, което е преживял и преживява. Старият съзнава какво е изгубил в младините си и съжалява, че това не е направил, онова не е направил. Младият пък поглежда към дядо си и казва: „И аз ще направя всичко, което дядо ми е направил“. Има смисъл старият да съжалява за миналото, ако не го е използвал разумно. Смешно е, ако съжалява, че не е играл

достатъчно на хорото или не се е срещал с моме; смешно е, ако съжбялява, че на младини не е използвал условията да забогатее.

Един стар човек разправяше, че на млади години бил слуга при един богат господар, който оставял касата си винаги отворена. Понеже бил честен, слугата не си позволявал да бърка в касата на господаря си, поради което и до днес останал беден човек. Като млад не му дохождало наум да вземе чужда пара или вещь, но сега, като се намира в мъчнотии, съжбялява за изгубените условия. Значи на младини е бил религиозен и не си е позволявал да краде; като е остарял, е разбрал, че е могло да се живее и по друг начин. И тъй, докато е на Земята, човек все ще съжбялява за нещо: или малко е играл на хорото, или много е играл; или е използвал условията на живота, за да стане богат и учен, или не ги е използвал, както трябва; и най-после или съжбялява, че е бил религиозен, или съжбялява, че не е бил религиозен. Все има нещо, за което да съжбялява. Това са състояния, през които всеки минава. Така и младата мома, и младият момък в желанието си да се харесат един на друг постоянно съжбяляват за нещо. Младата мома всеки ден се облича с нова рокля, дано възлюбеният ѝ най-после я хареса. Не я ли хареса, тя съжбялява за приготовленията, които е направила; ако я хареса, тя е доволна и щастлива. Такива състояния има и младият момък, когато иска да се хареса на своята възлюбена.

Ще кажете, че това са обикновени работи. Наистина, такива са, но въпреки това отнемат голяма част от времето ви. В края на краищата и младият момък, и младата мома остаряват. Те вярват в любовта си, но тяхната любов не ги повдига. Те се радват на грехите си временно: иде ден, когато и двамата се разочароват в тях и търсят нещо съществено. Те разбират, че това, за което са живели, не носи щастие. Тогава отправят погледа си навътре, дано там намерят същественото. Ако е въпрос за обличане, за нови премени, на физическия свят човек трябва да има 120 костюма – на година по един костюм; в астралния свят – 1200 костюма, в умствения свят – 12 000, в причинния – 120 000, а в Божествения

свят – милиони костюми. Облеклото на човека представлява неговите мисли и чувства. Колкото по-високо се издига човек, толкова повече мисли и чувства има. От тях той тъче дрехата на своята душа, която живее вечно. Мисълта за дрехите или за костюмите на хората е предисловие към друга мисъл, към която те постепенно отиват. С предисловие си служи всеки оратор, всеки учен и проповедник: така те подготвят слушателите си към съществената мисъл – цел на тяхната реч.

Коя е основната мисъл на моите проповеди? Любовта. Всички хора говорят за Любовта, без да я познават. Всеки казва, че обича някого. Как ще опише проявите на своята любов? Ще кажете, че мъчно се описва любовта: разнообразна е любовта, не се поддава на описание. Слугата обича господаря си по един начин, майката обича дъщеря си по друг начин, бащата обича сина си по трети начин. Любовта не се описва с думи: колкото и да говориш на глухия за любов, нищо няма да разбере. Любовта иска дела, а не думи. Ще кажеш на човека, че го обичаш, но той веднага ще те пита какво нещо е обич. „Гори ми сърцето от любов.“ Какво нещо е горенето? „Готов съм на всички жертви.“ Какво представлява жертвата? „Искам да те гледам.“ Защо искаш да ме гледаш?

Както и да говорите на човека за Любовта, все ще остане нещо неразбрано в него. Искате да го видите, да бъде близо до вас, но като се приближи, отегчавате се, искате да се разделите. Защо се отегчавате? Защото ви закривал Слънцето и не виждате предметите. Защо не виждате? Очите ви затварял. Каква любов е тази, която затваря очите и ушите на хората, да не виждат и чуват? Мъж и жена се обичат, но като поживеят няколко години заедно, отегчават се един от друг, не се търпят. Мъжът се бърка в работите на жена си, а жената го кара да излезе вън, да я освободи, сама да си работи. Мъжът ходи от стая в стая и пита жена си защо готви така, защо нарежда къщата така, а не иначе; пита я какво чете, защо се моли, в какво вярва и т.н. Всеки трябва да бъде свободен да прави онова, което душата му желае. Защо ще се месиш в чуждите работи? Нека всеки

вярва в това, което му дава сила и подтик в живота. Не се опитвайте да учите човека в работи, които вие сами не познавате. Често хората говорят за Любовта, без да я познават, без да са я опитали.

Любовта е вечен и непреривен процес. Тя не се пипа, понеже е крайно подвижна, не стои на едно място. Любовта се движи с бързина, по-голяма от тази на светлината. Като влезе в един дом, тя оставя това, което носи за него, и веднага си заминава. Ако е било тъмно в този дом, тя го изпълва със светлина: по това се познава присъствието на Любовта. След време светлината се изгубва и в дома отново настава тъмнина. Човек започва да плаче, че е изгубил любовта си. Сама по себе си Любовта не се губи, но човек е така устроен, че не може да задържа дълго време Любовта. Като знае това, Любовта често го посещава в разни форми и начини. Бащата плаче и страда, че е изгубил любовта на сина си; майката плаче, че е изгубила любовта на дъщеря си; господарят се оплаква, че е изгубил любовта на слугата си; слугата пък е изгубил любовта на господаря си и т.н. Всички хора се оплакват от безлюбие. Вярващият, като влезе в едно религиозно общество, в първо време е вдъхновен, готов е на всякакви жертви; след известно време вдъхновението му изчезва и той се чувства изпразнен, отегчен. Всеки се пита къде е отишла Любовта, защо го е изоставила. Това е предисловието на Любовта: който разбере предисловието и го използва разумно, той е готов за непреривната Любов.

Какво значи да използваш разумно Любовта? При всяко нейно посещение да се повдигнеш поне с милиметър от първото си положение. Когато Любовта те посети и остави светлината си, не стой на едно място: използвай светлината ѝ да се повдигнеш едно стъпало по-горе. Като те посети втори път и види, че не си на същото място, тя пак оставя светлината си – и този път се повдигаш едно стъпало по-горе. Като правиш това, ти всякога ще се ползваш от благословението на Любовта. Помнете: Любовта никога не минава по един и същи път. Следователно вие трябва да се нагаждате към нея, а не тя към вас. Който се оплаква от безлюбието на

хората, той стои на едно място, не се повдига. В това отношение той прилича на дете, което обикаля крушата, хвърля камъни върху нея – дано падне някоя круша право в устата му. Крушите падат една след друга на земята, но то не се навежда да си вземе, а чака отгоре някак да му падне. Какво очаква, и то не знае... Всички плодове на дървото опадат, а детето стои с отворена уста, не може да опита нито един плод.

Не стойте с отворена уста пред Любовта, но бъдете будни, за да приемете светлината ѝ и да се повдигнете стъпка нагоре. Стойте ли на едно и също място, много време ще чакате, докато ви посети отново. Като стоите на едно място, нито една круша няма да дойде при вас. Има круши, които дават плодове непрекъснато, през течение на цялата година. Тези круши наричаме райски. Лимоните и портокалите приличат отчасти на райските круши, само че те растат на топло, при специални условия. Като отидете при дървото на лимона или портокала, всякога ще намерите плод: едни връзват, други са вече зрели. Обаче не всеки може да отиде на мястото, дето лимоните и портокалите растат и зреят.

Будно съзнание и трезва мисъл се иска от всички. Само така можете да се ползвате от посещението на Любовта, само така ще разберете Божиите пътища. Останете ли в положението на дете, което иска баща му да мисли като него, да нарежда работите му, както на него е угодно, нищо няма да разберете. Разумното дете се приспособява към баща си, а неразумното плаче, сърди се – иска той да се нагоди към него. Не повтаряйте погрешките на вашето детинство: повдигнете се стъпка нагоре, за да приемете благо то на Любовта. Турете човешкото настрани и дайте път на Божественото в себе си: само така ще се освободите от човешките внушения, които се движат в съзнанието ви, както картините на някой филм. Съзнанието е чувствителна плоча, на която се отпечатва всичко: не можеш да помислиш, да почувстваш или да направиш нещо, което да не се отпечатва в съзнанието. Някои отпечатъци са приятни, а някои не са – и човек се чуди как да се освободи от тях.

Преди години срещнах един стар човек, който се оплакваше, че нещо го мъчело. Какво го мъчи, не смее да каже. Най-после се разположи, отпусна се и заговори: „Преди един месец видях на улицата една красива мома, която се отпечата в ума и в сърцето ми – и до днес не мога да се освободя от образа ѝ. Искam да не мисля за нея, но тя навсякъде ме следва. Имам няколко сина, всички женени – не може да ми стане снаха. Какво да правя, как да изхвърля образа ѝ от ума си?“ „Няма защо да я изхвърляш, но ще я приемеш в себе си. Тя се е изпречила на пътя ти, за да ти обърне внимание, че не си живял добре. И сега имаш възможност да изправиш живота си, да проявиш любов към ближния си“. Старецът се чуди как е възможно младата мома да влезе в него. Най-после разбра, че като се разшири и отвори сърцето си за всички хора, заедно с тях ще влезе и младата мома. Той започна да съжалява защо не е млад сега, та да изправи живота си и да приложи Любовта правилно. Казах му, че и днес може да се подмлади. „Как?“ „Като влезеш в ретортата.“ На всички казвам: който иска да се подмлади, трябва да влезе в ретортата, да прекара там девет месеца. След това ще излезе навън млад, енергичен, жизнеспособен, готов за работа и за жертва. „С момата ли ще вляза в ретортата, или сам?“ „С момата.“ „Щом и момата ще бъде с мене, готов съм още сега да вляза в ретортата.“

Какво представлява красивата мома? Божественото начало в човека. Следователно който иска да се подмлади, трябва да прояви Божествените мисли и чувства, които са вложени в него. Красивата мома и красивият момък са символи на Божествения живот и на Божествената истина. Стремете се да проявите Божественото, а не да го обсебвате и да му ставате господари. Как ще станете господари на Слънцето? Да се ползвате от слънчевата светлина и топлина, това е в реда на нещата, но никой няма право да заповядва на Слънцето.

Христос казва: „Ако не ядете плътта Ми и не пиете кръвта Ми, нямате живот в себе си“. Това значи: който не приеме Словото, няма живот в себе си. Словото освобождава човека. „От какво го освобождава?“ От ста-

рото, което служи за тор. Със старото можете само да наторите нивите си, но не можете да се храните с него – новото е храната на човека. Докато сте млади, хранете се с новото, та като остареете, да имате материал за бъдещето. Ще кажете, че човек трябва да се осигури. Не е въпрос за осигуряване, но за съграждане на нашето духовно тяло. На Земята човек живее с физическо тяло. Физическият и духовният свят се различават коренно един от друг. Тази е причината, дето човек се смуцава на Земята от такива неща, които в духовния свят не го смуцават. Тук бедни и богати живеят заедно, а в духовния свят те са на различни места. Защо? Защото в духовния свят беден е грешникът, а богат – праведният. Там грешникът и праведният не живеят заедно: бедният живее в ада, а богатият – в Рая. В притчата за бедния Лазар и за богатия виждаме, че като напуснал Земята, Лазар отишъл в лоното на Авраам, между богатите и праведните. Богатият, който живял в охолност и изобилие, след смъртта си отишъл в ада, между бедните и грешни хора. Като разбрал положението си, богатият започнал да се моли на Авраам да изпрати Лазар при него, да накваси малко гърлото му, че е пресъхнало. Авраам му отговорил, че това е невъзможно, защото има пропаст между тях. „Тогава нека Лазар слезе при братята ми на Земята, да ги научи как да живеят.“ „И това е невъзможно“ – отговорил Авраам. Защо богатият се обърна за помощ към Лазар? Защото не се беше освободил още от своето господарство. Той гледаше на бедните като на слуги, а не като на равни на себе си. Той мислеше, че и тук може да използва Лазар, но разбра, че духовните закони са различни от земните.

И тъй, докато сте на Земята още, освободете се от старите навици и недъзи на богатите. Не мислете, че външно бедният може да бъде ваш слуга: той е външно беден, а вътрешно богат, разполага с големи знания и опитности. Ако е решил да изправи живота си, богатият сам трябва да отиде при духовния човек, да се учи от него. Който не разбира закона, радва се, че някой богат го е поканил у дома си да му проповядва. Как ще про-

повядаваш на човек, който мисли само за ядене и пиене? По-скоро той ще те завлече при себе си, отколкото ти да го повдигнеш. Словото Божие се благовества на сиромасите, т.е. на онези, които имат уши и очи да виждат и слушат това, което им се говори. Сиромасите са празни шишета, в които можете да сипете нещо; богатите са пълни шишета, които първо трябва да се изпразнят, а след това да се налее ново съдържание в тях. Само така то ще се задържи и използва.

Пазете се от старото, което руши и подяжда човешкия живот. Недоволството, съмнението, подозрението, завистта са стари навици, които причиняват разрушения. Защо се съмнявате в Господа? Ще кажете, че Той ви е изоставил. Не ви е изоставил Бог, но вие Го напущате. Когато синът умре, баща му ли го оставя? Колкото и да страда за умрелия си син, бащата е принуден да го изостави. Ще го държи ден-два у дома си и на третия ден непременно ще го занесе на гробищата. Ето защо, за да не принуждавате Бог да ви изпрати на гробищата, бъдете всякога будни, да прилагате Любовта. Който прилага Любовта, той е вечно млад и красив. Отнемете му Любовта и вижте как ще погрознее. Пазете Любовта, която ви е дадена. С други думи казано: не отхвърляйте Бога от себе си, за да не изгубите любовта и живота си. Не давайте назаем това, което ви е дадено. Можете ли да дадете очите, ушите, ръцете и краката си назаем? Не можете. Следователно ако трябва да видиш нещо, ще го видиш със своите очи; ако трябва да чуеш нещо, ще го чуеш с ушите си; ако искаш да хванеш нещо, хвани го с ръцете си; ако искаш да отидеш някъде, иди с краката си. Не давай удове на назаем на когото и да е, нито вземай назаем чужди удове.

Какво се иска от съвременните хора? Да извадят мухлясалия хляб от торбите си и да го хвърлят вън. После да изперат торбите си и да отидат на фурната, да ги напълнят с пресен, хубав хляб. В това се заключава новото, Божественото, което иде сега в света. То не се занимава със старото, с мухлясалия хляб. Защо? Защо-

то старото не носи никакви блага за човека. Това казва апостол Павел в посланието си. Старото да се изхвърли навън, торбите да се изпразнят! Оценявайте благата, които днес се дават, а не миналите блага, от времето на Моисей. Днешният ден е важен, той е Божествен ден. Използвайте благо, което сегашният момент носи – той е изгревът на живота. Мнозина съжаляват, че не са живели във времето на Христа. Няма защо да съжаляват: Христос възкръсна, следователно и днес живее и проповядва. Защо не приемете и не приложите Словото Му? Много от сегашните християни приличат на евреите: и те чуват, гледат, но не приемат Словото на Христа. Защо? Защото се държат за старите човешки разбирания.

Христос казва на Петър: „Това кръв и плът не ти са го открили, но Отец Ми, Който живее в Мене“. Слънцето изгрява всяка сутрин, но ако спиш, няма да видиш изгрева, няма да възприемеш Божествената Истина. Събудиш ли се навреме, ще видиш изгрева и ще възприемеш Истината. Как ще разберете стиха, гето Христос казва: „Когато Син Человеческий дойде на Земята, ще намери ли достатъчно вяра между хората?“. Ако Христос дойде днес на Земята, хората ще се питат откъде е дошъл този, къде се е родил и т.н. И това е намясто, но най-добре е да се възприеме Словото и да се приложи. Всички знаят, че Бог е Любов, че Той е всемоушен, всеблаг, всепрощаващ, но истинското знание се заключава в изпълняване на Божията воля. Който изпълнява Божията воля, ще опита Неговото благословение.

Будно съзнание е нужно на човека: ако не е будно, причината е в самия него. Съвременните хора са крайно обременени, носят големи тежести – време е да се освободят от тях. Как? Ще отворят торбите си и ще изхвърлят навън непотребните мисли, чувства и желания. Изхвърлете мухлясалия хляб навън! Един хляб в торбата е достатъчен, но да е пресен, доброкачествен; един костюм ви е достатъчен, но да бъде винаги чист, да свети. Ангелите имат само една греха на гърба си, но постоянно я чистят. Щом се яви едно малко петно, те сядат на

електрическият стол, пуцат тока на Любовта – и грехата веднага светне.

Правете и вие като тях: чистете грехата си с тока на Любовта. Който не знае да чисти грехата си, постоянно ще се съблича и облича. Събличането е смърт, обличането – раждане: това наричаме прераждане. Вложете в умовете и в сърцата си по една мисъл, по едно чувство, които не цапат грехата. „Как можем да разберем света и живота само с една мисъл и с едно чувство?“ Две очи са нужни на човека: той вижда света с две очи и го разбира. Една Божествена мисъл и едно Божествено чувство са достатъчни – те са двете очи, през които човек вижда целия свят и го изучава. Какво правят онези, на които очите отслабват? Те носят очила, но и с тях не виждат добре. Някои хора носят по няколко чифта очила, които постоянно променят, но и с тях не виждат добре. Много-то мисли и желания в човека са многото очила на очите им. Приемете Божествените мисли и чувства в ума и в сърцето си, за да бъдат очите ви здрави и съзнанието ви – будно.

Гледайте на живота през очите на Любовта: само така ще придобиете истинското знание, което обикновеният човек не може да ви даде. Който гледа с очите на Любовта, ще приеме онази светлина, която не може да мине през обикновените човешки очи. Ако се нуждате от очила, идете във фабриките на Любовта, дето произвеждат стъкла, през които минава Божествената светлина. Който възприема Божествената светлина през очите си, той вижда света, който Бог е създал, разбира го и лесно разрешава задачите си. Желая на всички да гледат през очите на Любовта и да приемат нещата в тяхната същина.

Бог е Дух и Божият Дух носи свобода.

29 март 1936 г., 5 ч. с.,

София, Изгрев

ДВЕТЕ ФАЗИ

Размишление

Послание към филипяните, 2. глава

Прочетената глава от посланието към филипяните започва с Божественото и свършва с човешкото. Това показва, че между тези две начала има тясна, непрерывна връзка. Не можеш да живееш добре като човек, ако не си разбрал Божественото начало в себе си; не можеш да влезеш в Божествения свят, ако не си минал през човешкия. Казано е в Писанието: „Само чистият по сърце може да види Бога“. Божественият свят не търпи никаква нечистота. Ще кажете, че вие постоянно миете лицето и ръцете си, за да бъдете чисти. Мислите ли, че чистото лице означава чисто сърце? И това е възможно, но и обратното се случва: лицето на човека може да бъде чисто, а сърцето му – нечисто.

Мнозина се оплакват от живота си, от противоречията и страданията, на които се натъкват. Защо? Мъчно се излиза от областта на противоречията. И светията, като влезе в тази област, мъчно излиза – той се вижда принуден да остави грехата и оръжието си и така да излезе навън. Ако областта на противоречията представлява трудности за светията, колко повече е така за обикновения човек. Той често нагазва в тази област и въпреки това мисли, че всичко ще му върви добре. Защо съществуват противоречията? Както и да се обяснява, това не разрешава въпроса: това е все едно да питате защо на някои места почвата е мочурлива. С обясненията мочурливата почва не се пресушава – дренаж е нужен, за да се изсуши почвата и да стане плодородна. Учените са забелязали, че на едни места земните пластове хлътват, а на други се повдигат. Те дават различни обяснения за

хлътването и издигането на земните пластове, но с това промените, които стават със земните пластове, не се прекратяват – земната кора постоянно се изменя. Човек е дошъл на Земята с известен багаж, от който не може да се освободи. „Защо е така?“ Другояче не може: ако остане без багаж, той толкова ще олекне, че ще отиде някъде в пространството. Това не значи, че ще отиде в другия свят. Някой иска час по-скоро да напусне Земята, да отиде при Бога. Отде знае, че ще отиде при Бога? За да стане жител на Небето, преди всичко човек трябва да слезе до гръното на ада и след това да започне да пъпли нагоре. Лесно се говори, че искаш да се качиш горе, но качването подразбира знание.

Понятията качване и слизане, горе и долу и до днес още остават неразбрани за хората. Всички неща, които слизат надолу, са тежки; които възлизат нагоре, са леки. Тежките неща изпущат тъмнина, а леките – светлина; тежките хора минават за грешници, а леките – за праведни. Така не се говори. За да стане ясно едно понятие, преди всичко то трябва да мине през човешкия ум и човешкото сърце, да се опита. Лесно се говори за неща, които не са опитани. Например казваш, че можеш да рисуваш. Ако си добър художник, лесно рисуваш; ако не си добър художник, ще минеш през големи мъчности, докато научиш това изкуство. Вземи четка в ръка и се опитай да нарисуваш образа на един човек, да видиш през колко мъчности ще минеш. Много пъти ще изтриваш очите, ушите, устата на образа, който рисуваш, за да изкараш една хубава картина. Ще нарисуваш някъде вода и ще кажеш, че си нарисувал извор. Не е лошо да нарисуваш един образ, но трябва да му дадеш израз: идея трябва да има във вашата картина.

Каквото и да се говори за художниците, вината не е в тях. Малкото дете рисува гарджета и майката се радва на рисунката му. Защо? Тя знае, че един ден това дете ще стане виден художник. Лошо е, когато нещата остават на едно и също място, обаче ако се развиват, те внасят радост и насърчение. Някой чете философски

книги и намира противоречия в тях. Той се запитва защо авторът дава такова противоречиво обяснение на въпросите. Винаги не е в автора. По права линия ли тече реката? Като проследите течението ѝ, виждате, че тя постоянно криволичи на една и на друга страна, пътят ѝ не е равен, не върви по права линия. Следователно тя е принудена да криволичи. Друг е въпросът, ако се изкопае дълъг прав тунел и водата минава по него, обаче за това се изискват усилия, време и хора. По същия начин и словото, и мисълта не вървят по права, гладка линия: дълъг и неравен е пътят на човешката мисъл.

Често хората сами се лъжат, искат да затворят очите си пред мъчнотиите и противоречията, но с това нищо не се постига. Никой човек не е излъгал себе си. Отвори очите си и разрешавай въпросите в светлина. Мнозина ще те залъгват отвън и отвътре, но ти слушай Божествения глас в себе си – той всякога говори Истината. Ще кажете, че някой е дошъл пред вас да изповяда греховете си и вие сте длъжни да му помогнете. Помага се на добрия, честния и справедливия човек. „Как се познава такъв човек?“ Щом дойде при вас да изповяда греховете си, питайте го защо греши: от отговора му ще познаете добър човек ли е, или лош. Ако ви каже, че не е ваша работа как живее той и какво прави, ще знаете, че не може да се разчита на него – той е нечестен, неискрен човек. Той иска от вас да се молите за него да се простят греховете му, а сам да прави, каквото желае. Това е дяволска работа. Не помагайте на дявола, но оставете го да се пържи на собствения си огън.

Пазете се от изкушенията на дявола, за да не си счупите главата. Един селянин отишъл при ясновидката Кортеза³³ да чуе нещо от нея. Той се представил за благочестив и смирен човек. Казал ѝ, че иска да чуе нещо за Бога, за другия свят, за да повдигне душата си. Кортеза, макар и ясновидка, изпаднала в заблуждение и помислила, че пред нея стои свят човек. След няколко посещения той тръгнал от село в село да проповядва. Вместо икона той носел своята фотография: отгласно поставил образа

на Христа, отляво – Свети Дух, а над главата си – Бог-Отец. Дето отивал, все за себе си говорел, за своите ясновидски дарби и способности. Той не подозирал, че се е поддал на изкушенията на дявола. Трябвало след това да бъде подложен на големи гонения и хули, за да разбере, че е на крив път. Не се постига лесно съвършенство. През големи мъчности и изпитания трябва да мине човек, за да стане съвършен; много горчиви хапове ще гълтне, докато реализира идеала на своята душа. Който носи в себе си морала на Любовта, никога не се обезсърчава: през каквито изпитания и да минава, той остава верен на Любовта.

Някои казват, че в любовта именно са преживели най-големите огорчения и противоречия. Това е невъзможно – Любовта не създава противоречия, нито огорчава човека. Който те обича, никога не може да те разлюби. Коя майка, която е носила детето в утробата си с любов, го е разлюбила? Кой признателен и благороден син е разлюбил майка си и баща си? Невъзможно е да обичаш и да не те обичат. На какъвто въздух и да изложите златото, все злато си остава; при каквито условия и да поставите добрия човек, все добър си остава. Никоя сила в света не е в състояние да измени характера на добрия човек. Ще кажете, че лоши мисли и чувства ви нападат и изменят характера ви. Страхувате ли се от тях? Колкото и да са страшни, те не могат да нарушат вътрешния мир на човека. Защо се смущавате от лошите мисли и чувства? Защо се смущавате от лъва? Лъвът реве като лъв, няма защо да се страхувате от него; кучето лае като куче, магарето реве като магаре. Следователно и лошите мисли, колкото и да са страшни, ако не им се поддавате, ще минават и заминават край вас, без да ви засегнат. Ще кажете, че те ви засягат като миризмата на мършата. Щом усетите миризмата им, бягайте далече от тях. В живота приятното и неприятното вървят всякога заедно, затова казваме, че приятното за едного е неприятно за другия. Приятно е за вълка да души овцете, неприятно е за овцата да я напада вълк.

И тъй, каквито са отношенията между вълка и овцата, такива отношения съществуват понякога между хората. Това са аномални състояния, резултат на отклонението на човека от правия път. Ще кажете, че такива хора трябва да се отстранят от обществото. Това е невъзможно! Как ще отстраните вълка от кошарата? Колкото и да е далече в гората, той все за кошарата мисли. Докато не нападне поне една овца, той постоянно ще се върти около кошарата; като изяде овцата, ще започне да мисли за втора, за трета и т.н. Не можете лесно да се освободите от злото. Не мислете, че можете да победите злото или да надхитрите дявола: повече ще объркате конците си, отколкото да ги оправите. Който се е опитал веднъж да излъже дявола, двойно е платил – дяволът е баща на лъжата. Що се отнася до лъжата, той знае как да си служи с нея, обаче като се среща с хората, той изисква от тях да му говорят истината: щом им каже нещо, те трябва да го разгласяват като глашатая. Дяволът дава широк достъп на лъжата, в замаяна на което иска да му се говори истината.

Задачата на човека е да различава състоянията, през които минава, както и мислите и чувствата си: той трябва да знае кои мисли са негови и кои – чужди. Не е достатъчно да кажеш, че мислиш, но трябва да знаеш твоя ли е тази мисъл. Дойде в ума ти една добра мисъл – посетило те е едно добро същество; дойде ти една лоша мисъл – посетило те е едно лошо същество. Чистата вода минава през чиста тръба, а нечистата – през нечиста тръба. Който греша, той е нечист съд; щом се разкае, става чист съд. От човека зависи да бъде чист или нечист съд. „Защо греша човек и се каля?“ Това е друг въпрос: някога човек се каля от своите грехове, а някога – от чужди. За Христос е казано, че понесе греховете на цялото човечество, но Той не се окаля, не стана нечист съд. „Защо не се окаля?“ Защото имаше отвлечение към греха: Той понесе греха и страданията на хората, без да Го засегне тяхната нечистота. Всеки, който подписва полица за някого, той плаща вместо него.

Христос подписа полица за цялото човечество, поради което понесе последствията на неговите грехове. Той знаеше, че ще страда, че ще бъде разпнат, но съзнателно се пожертва. Несъзнателният и неблагодарен син всякога може да разпне майка си. Герой беше Христос: Той понесе страданията на хората, без да се окаля. Христос знаеше, че когато греховете на хората се увеличават, и благодатта се увеличава, но ако те се разкаят и обърнат към Бога. Затова е казано, че цялото Небе се весели, когато грешникът се обръща към Бога. Това означават гумите: „Нечистото се превръща в чисто“. Кога? Когато мине през Божествения огън, който изгаря и стопява всичко. Нечистото, неустойчивото изгаря, а това, което Любовта е създала, остава за вечни времена. Може ли при това положение човек да не се отрече и самопожертва? Как няма да се отречеш от онова, което изгаря и се превръща в пепел? И пепелта е полезна, но за тор. Обаче онова, което не изгаря, постепенно се организира – през него минава животът. Старите ти дрехи ще изгорят и ти ще останеш гол. Който живее в Бога, не е гол – той е обвит в светлината на Любовта. При тази светлина никаква голота не съществува. Облеченият в светлина е светец човек. Горко на онзи, на когото дрехите са изгорели: той не познава светлината на Любовта.

И тъй, искате ли да бъдете облечени, следвайте пътя на водата, на въздуха и на светлината. Какво прави водата? Уталява жаждата на жадния. Какво прави въздухът? Дава живот на онзи, който се задушава. Какво прави светлината? Оправя пътя на объркания и заблуден пътник. Кой човек не се нуждае от вода, въздух и светлина? Носете качествата на водата, на въздуха и светлината, за да бъдете добре приети навсякъде. Пъди ли ви някой, ще знаете, че нямате качествата на водата, на въздуха и светлината. Водата е носителка на живота, въздухът е носител на мисълта, а светлината – на Любовта. Търсите ли живота като среда, обърнете се към водата; търсите ли мисълта като среда, обърнете се към въздуха; търсите ли Любовта, обърнете се към

светлината. Откажете се от миналото, от злото в себе си, за да намерите новата среда – средата на водата, на въздуха и на светлината. Защо съществува злото, не питайте: за злото можете само да мислите, но във връзка с доброто. Отделите ли злото от доброто, вие сте на опасен път. Който попадне в пътя на злото, не може да излезе навън – трябва да гоиде една мощна, здрава ръка, за да го изведе навън. Страшен и мъчен е пътят на злото. В началото си този път е широк, удобен, може да се минава с кола, фойтон и автомобил; към средата се стеснява и става опасен и страшен. Малцина са излезли оттам здрави и неповредени, обаче който е минал благополучно, отива към края, дето пътят отново става приятен, красив и лек. Това е за избраниците, които и по този път са вървели с любов и вяра в Бога. Без Бога и в пътя на доброто е страшно, с Бога и пътят на злото е приятен и красив.

Какво представлява вярата? Мощна сила, която решава всички мъчности и противоречия. Вярващият е мобилизиран: когато излезе лице в лице срещу неприятеля, той изважда пушката си и стреля. „Нали трябва да живеем в мир и любов?“ Предложи на неприятеля си мир и виж какво ще каже; в това време гръж пушката си пълна и чакай отговор. Ако е готов за мир, и двамата ще свалите пушките си, ако не е готов, ще стреляш и ще вървиш напред. Той може да те рани някъде – ще спреш да превържеш раната си и пак ще вървиш напред. Раната е болестта, която иде с цел да те победи. Ще вярваш в успеха си и ще вървиш напред: който влиза в борба с неприятеля си, не трябва да се връща назад. С лошите хора не можеш да живееш в мир – важно е, като воюваш, ти да не изгубиш своя вътрешен мир. Ако неприятелят ти падне в плен, не го убивай, но му кажи да вземе пушката и да воюва с тебе заедно против твоите врагове. „Ако не иска да воюва?“ Ще го заставиш по някакъв начин. Две неща го очакват: или да воюва, или да се обезоръжи и да стои мирен. Който иска да воюва, трябва да върви напред и да не отстъпва. „Все ще гоиде някой ангел да

ми помогне.“ Ангелът е в тебе: ти ще го слушаш и ще вървиш напред. „Ранен съм.“ Ще вървиш напред. „Кръвта ми изтича.“ Ще се превържеш и пак ще вървиш напред. Ангелът е строг, не търпи слабости и мекушавост, той е поддръжник на новото: на нови разбирания, на нов морал, на нови възгледи и ново оръжие. „Кое е новото оръжие?“ Любовта – тя побеждава всичко.

В Стария Завет се говори за пророк Илия³⁴, който се възнесе на Небето с огнена колесница. Някои религиозни очакват да дойде такава колесница и за тях. Огнената колесница е огнят на Любовта. Илия мина през Божествения огън, за да излезе от Стария Завет. След това той разбра какво значи да живееш в Любовта. Той пожела да дойде отново на Земята и да изправи погрешката си. Роди се отново като Йоан Предтеча³⁵ и за изкупление на погрешката му трябваше да отсека главата му. Христос казва за пророк Илия, че бил един от най-малките в Царството Божие; значи всички, които идат след него, ще бъдат по-големи.

Какво се иска от съвременния човек? Да преодолее естеството на пророк Илия в себе си. Ако не постигне това и не стане като един от най-малките в Царството Божие, той не може да разбере Божиите пътища. Често ще ви нашенват, че сте грешници, че не разбирате живота – и вие ще се обезсърчавате. Не се обезсърчавайте, но бъдете будни, за да не се поддавате на внушенията на дявола. Говори ли ви той отрицателни и неверни неща, турете един грам от Истината на гърба му: той се страхува от Истината като от огън. Що се отнася до лъжата, дяволът е герой – може да я носи; по отношение на Истината той е слаб – тя го събаря на земята. Майката трябва да говори истината на дъщеря си, за да знае какво я очаква; бащата трябва да говори истината на сина си, за да знае с какво има да се справя. Какво прави майката с дъщеря си? Като дойде време да се жени дъщерята, майката скрива истината. Защо да не се говори истината на всички? Нека момата и момъкът знаят, че домът им ще се посещава и от Христа, и от дявола.

Христос носи радост и веселие, а дяволът – страдание и скръб.

Желая ви да бъдете герои, да се ползвате от посещенията и на Христа, и на дявола. Силен човек е онзи, който се справя еднакво с радостта и страданието, с любовта и омразата, с вярата и безверието, с доброто и злото. Когато носи доброто, човек е силен като ангела; когато носи злото, той е силен като дявола. Който мисли, че ще носи само доброто, той е на крив път; който мисли, че ще носи само злото, пак е на крив път: човек трябва да носи и доброто, и злото. Така направи Христос – Той понесе страданията и радостите на хората, Той понесе и доброто, и злото на човечеството. Доброто и злото са пътища, през които човек неизбежно минава.

Ще кажете, че пътят на злото е тежък и опасен, причинява големи страдания. В началото този път е лек, в средата е много тежък, а накрая носи благословение за всички. Радвайте се и като плачете, и като се смеете. Събирайте съзлите си в шишенце, да ги изследвате – по тях ще познаете от каква дълбочина идат те. Така ще разберете, че сте на Земята като в най-добро училище. Пътят, по който вървите, е един от най-добрите. Докато преживявате нещо, мълчете: щом го преживеете и то стане минало за вас, можете вече да говорите. И за бъдещето може да говорите, обаче за настоящето ще мълчите. Следователно говорете за миналата и за бъдещата си любов, но не и за настоящата – и всичко, за което говорите, да бъде точно, без преувеличаване. А за това, върху което работите в даден момент, ще мълчите като риба. Не спазвате ли това правило, сами ще си напакостите.

И тъй, любете и правете добро, за да се повдигнете. Ще любите и ще правите добро като Бога. „Как люби Бог?“ Безкористно и чисто: Той люби всички живи същества и към всички е еднакво добър и благ. Казано е за Бога, че беше в Христа и не вменяваше греховете на хората. Щом Бог прощава греховете на хората, и ние трябва да прощаваме. Следвайте примера на Христа и

на Бога. До известно време се прощават греховете на хората, но ако не се примирят помежду си, ще понесат последствията си; и след това ще се принудят пак да се обърнат към Бога, Той да ги примири.

Работете върху себе си, за да придобиете качествата на водата, на въздуха и на светлината. Само така ще влезете в пътя на доброто, само така ще минете благополучно и безопасно пътя на злото.

Бог е Дух и Божият Дух носи свобода.

*5 април 1936 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

БОЖЕСТВЕНАТА ВРЪЗКА

Размишление

Първо послание към солуняните, I. глава

Красотата на живота се заключава в новото, а не в старото, в младостта, а не в старостта. Младост и старост са две различни състояния, през които минава човешкото съзнание. Сам по себе си по същина човек не е нито млад, нито стар, обаче в даден случай той може да бъде млад или стар. Не е страшно, че човек остарява, но страшно е, когато не знае какво иде след старостта. Тогава той иска да се подмлади, но не може. Той започва да изброява качества, които е имал като млад. Казва: „Едно време бях силен, енергичен, пъргав – каквото пожелавах, постигах“. В това отношение старият прилича на един турчин, който често се хвалел, че можел да прескача големи трапове. „Сега можеш ли?“ – запитвали присъстващите. „Мога.“ Един ден направил опит да прескочи един голям трап. Той си мислел: „Ще направя опита първо сам, без свидетели, и ако излезе сполучлив, ще го направя и пред близките си“. Видял един трап, засилил се да го прескочи, но паднал. Като се огледал и видял, че няма хора около него, излязъл от трапа и си казал: „Какъвто бях на младини, такъв съм и сега“.

Стремете се към новото, към неизменното в живота. Да се говори, че човек трябва да бъде добър, любящ, милолюбив, вярващ, истинолюбив – това са обикновени, основни неща в живота, това са врати и прозорци на къщата. Коя къща е лишена от врати и прозорци, коя къща е лишена от маса, столове и съдове за готвене? Обаче има един живот, който не произлиза от вратите, прозорците и мебелите – той е над обикновеното и преходното. Този живот изключва всякакво покаяние. И до днес още вярващите говорят за покаяние. Какво нещо е

покаянието? Да се покае човек, това значи коренно да измени живота си. Ако не изправи живота си, а само се извинява, това не е разкаяние. Време е да изправите живота си, а не да се разкайвате; да приложите любовта си, а не безлюбието!

И тъй, ще знаете, че това, което разделя хората, обществата и народите, е безлюбието. „Какво трябва да се прави?“ Да се приложи Любовта. „Какво ще кажат хората за нас?“ Това не е важно. Всички хора търсят Любовта. Ще кажете, че любовта носи разочарование. Любов, която носи разочарование, не е истинска. Ние говорим за онази любов, която носи радост и веселие, която осмисля живота и разрешава мъчнотиите и противоречията – тя носи истинската мярка за нещата. Имате ли тази мярка, светът не може да ви плаши. „Какво представлява светът?“ Стар, 120-годишен човек, който едва пристъпва: нищо друго не му остава, освен да замине за другия свят. Там той ще се обнови, ще научи много неща и ще се върне на Земята като малко дете – отново да се учи. Това подразбират алхимиците под „вечно подмладяване“. Засега на Земята няма още такива реторти, в които човек може да се подмлади. Висока култура се иска от човека, за да се подмлади моментално.

Съвременният човек е изгубил първоначалната си топлина, която е необходимо условие за подмладяване. И яйцето, което кокошката е снесла, има скрита, вътрешна топлина. Изгуби ли тази топлина, яйцето не може да се измъти. Ще кажете, че причината за това е в кокошката. От една страна причината е в кокошката, а от друга – в яйцето. При измътването на яйцето не по-малка роля играе и неговата вътрешна, скрита топлина – тя представлява особен род динамическа топлина, причина за новия живот. В човека тази топлина наричат „топлина на Духа“. За нея е казано в стиха: „Ако не се родите отново от вода и Дух, не можете да влезете в Царството Божие“. Роденият от вода и Дух е нов човек.

Апостол Павел казва: „Да служим на Истинния Бог“. Как да служи, сам той не е знаел – и като голям по-

знавач на Истината той не е разбирал всичко. Знание е нужно на човека – да познава първо своите вътрешни състояния. Ти трябва да знаеш защо си неразположен, защо се съмняваш, защо си мрачен, недоволен и т.н. Не е достатъчно да съзнаваш, че си неразположен, но трябва да знаеш причината за неразположението. Щом имаш едно изкуство, трябва да го знаеш в съвършенство. Ако си майстор цигулар, ще свириш по всичките правила на музиката; ако си оратор, ще говориш по всичките правила на речта; ако си домакиня, ще изпълняваш работата си като добра майсторка. Каквата служба ти е дадена, ще я изпълняваш, както трябва. Животът изисква от всички точност, съвършенство в изпълнение на техните задачи. „Ние не живеем добре.“ Това не ви оправдава. Ти изнасяш отрицателните прояви на човека, но те не съставят живота. Ако съзнаваш, че не живееш добре, ще работиш, за да изправиш живота си и да се подмладиш – затова си дошъл на Земята.

Какво означава подмладяването? Да се подмлади човек, това значи коренно да преобрази ума и сърцето си. Правата и светла мисъл подмладяват ума, благородните и възвишени чувства подмладяват сърцето. Невъзможно е да подмладиш тялото си, ако предварително не си подмладил ума и сърцето си. Старият живот, изразен в стари мисли и чувства, не може да подмлади човека. Защо ще цитирате какво е казал някой от старите философи и учени? И това е добре, но ако става въпрос за подмладяване, цитирайте онези мисли, които и до днес още живеят. Да цитирате стари мисли и да се мъчите да ги възкресявате, това е губене на време и сили. Занимавайте се със Словото Божие, с неговата Истина: само така можете да подмладите ума и сърцето си. Те са живи и днес, ще живеят и в бъдеще.

Къде ще намерите Истината? Тя е в самите вас, и вие сте в нея. Ако не беше така, не бихте могли да живеете. Вие живеете и в Любовта, и в Мъдростта на Бога, но нито Истината, нито Любовта, нито Мъдростта са проникнали още във вашата душа. Когато Истината

проникне дълбоко в човека, той става свободен, радостен и весел както детето, което се намира в обятията на майка си и баща си. Истината подразбира освобождаване, подмладяване. Който изгуби Истината, изгубва свободата и разположението си: той е като в мрачен облачен ден с понижена температура – всичко около него е в тъмнина. Много естествено: може ли затворникът да бъде радостен? Веднъж изгубил свободата си, той няма радост, няма светлина в гушата си.

Често религиозните хора изпадат в заблуждение, понеже очакват да дойде Духът в тях, Той да ги научи на всичко. Това е неразбиране на нещата. Имат ли те опитност как учи Духът отвътре? Как ги учи външно, знаят, но как учи вътрешно, малцина знаят. Външно Духът учи човека чрез майката, чрез учителите и чрез обществото. Майката възпитава детето си и ако то не слуша, пръчицата играе по гърба му. Учителят преподава урок на учениците си и като свърши урока си, изважда един от тях да повтори казаното от него; след това му дава задачи или теми, които той сам трябва да реши. Ако ученикът не може да ги реши, иде наказанието. Ученикът трябва да мисли право и външно, и вътрешно. Ако не мисли право, той нарушава вътрешния си мир. За да запази мира си и отвън, и отвътре, той трябва да има положителни мисли и чувства. Външно човек може да се излъже, но вътрешно – никога. Външно може да познава живота, да знае всичките правила наизуст, като декламация, но важно е вътрешното знание. Като отиде на другия свят, ще му дадат една мъчна задача, която трябва да реши за пет минути. Лесно се пишат и декламираат стихотворения на Земята – важно е на Небето да напишеш едно стихотворение и сам да го издекламираш. Някой знае много стихотворения, но като отиде в другия свят, не може да си спомни нито едно. Защо? Защото красивите и велики неща се пренасят от Небето на Земята, а не от Земята на Небето. Истинската поезия, музика, наука слизат отгоре, истинският език е небесният. На Земята хората говорят на много езици, поради което преводите им са неточни.

Какво представлява небесният, или Божественият език? Той е езикът на Любовта. В този език всички думи са на мястото си. Единен и общ е този език: който го знае, лесно прави преводи. Обаче с човешките езици не е така: един език е по-богат, друг – по-беден, затова и преводите са неточни. На човешки език лесно можеш да кажеш, че обичаш; на небесен език мъчно се изговарят думите *обичам те*. На Земята първо казваш, че обичаш някого, а обичта иде после; на Небето е точно обратно: първо иде обичта, а после я проявяваш. На Небето живеят същества с будно съзнание, на Земята ти трябва да се събудиш от сън, за да разбереш, че си буден; на Небето и като спиш, съзнаваш, че си буден. На Земята хората често са сънливи: стават, лягат и прекарват голяма част от времето си в сън; на Небето няма сънно състояние. Тук често хората се обиждат; на Небето не съществува обида, а на Земята обидата е допусната. Обиждат се двама души, а после се извиняват – на Небето това не се позволява: ако двама души се обидят, и двамата слизат на Земята и докато не изправят погрешката си, не могат да се върнат назад. Красив е животът на Небето, но човек трябва да бъде готов за него; ако не е готов, ще го набият и ще го върнат на Земята.

Един ген Настрадаин Ходжа отишъл при гагател да му предскаже бъдещето. Гадателят му казал, че в скоро време ще замине за другия свят. Той се върнал при жена си и казал: „Жено, скоро ще ви напусна. Ще се отделя за няколко дена от дома си, да се приготвя за Небето“. Той се простил с жена си и отишъл на края на селото, под една круша, да прекара в размишление. Крушата имала плодове и както лежал, крушите падали една след друга около него. Ходжата лежал, размишлявал и от време на време хапвал по една круша. Така минал първият ден. На другия ден той си мислел: „Дали съм още на Земята, или ме взеха вече в другия свят? Ако съм в другия свят, добро е положението ми: лежа си, почивам си и крушите падат около мене. Не се чува гласът на жена ми, никой не се кара, никой не ме обижда“. Така минал и вторият

ген. На третия ден той чул отдалече някакви звънци и си казал: „Идат вече от онзи свят да ме вземат с музика и песни. Чакай да видя какво става“. Понадигнал се да види с очите си цялата обстановка. Какво видял? Керван камили и камилари, носят нещо. Като го видели, камилите се подплашили, хукнали да бягат и изпочупили грънците, които носели. Недоволни от това, камиларите хванали ходжата и го набили. След боя той изтрезнял и се върнал у дома си. Жена му го запитала: „Какво има на онзи свят?“ „Докато лежиш спокойно под крушата, всичко е добре: лежиш си и крушите пагат около тебе. Повдигнеш ли главата си да видиш какво става навън, веднага камиларите се спущат върху тебе и те набиват“. Защо те бият? Подплашил си камилите. Наистина, преди да отиде в другия свят, човек все ще подплаши камилите и ще го бият.

Какво означават думите „подплашване на камили“? В широк смисъл тези думи означават неразбиране на нещата. Например някой проповедник говори, а слушателите му не го разбират: чуят една мисъл, но я изопачават. Понякога и проповедникът може да предизвика слушателите си: в желанието си да ги поправи той изнася в проповедите си техните погрешки, за да им покаже, че не живеят добре. Като го слушат 20–30 години, най-после те се отеждават. Няма защо да се говори на човека, че не живее добре – достатъчно е да му се каже, че животът е велико изкуство. Той знае как трябва да се живее и сам ще намери погрешките си. Ако проповедникът се наеме със задачата да изнася погрешките на слушателите си, след време и те ще намират неговите погрешки: в края на краищата и двете страни ще се отблъснат. Пазете се от такива проповеди. Ако си проповедник, работи съзнателно, от любов: не очаквай да ти се плаща, нито да ти благодарят. Добре е хората да бъдат благодарни, но благодарността им трябва да изтича отвътре, а ти, който проповядваш, трябва да бъдеш абсолютно безкористен. Постигнеш ли това, хората ще бъдат доволни от тебе и ще ти благодарят.

Едно се иска от хората: да образуват правилна, Божествена връзка помежду си. Дали са проповедници и слушатели, учители и ученици, между тях трябва да съществуват Божествени отношения. Една връзка трябва да съществува – Божествената. Днес хората страдат и боледуват по единствената причина, че много връзки ги държат за Земята. Ако погледнете човека с окото на ясновидеца, ще забележите, че той е обвързан от главата до краката с хиляди нишки: някои единични, а други – двойни. Пожелае ли да се повдигне нагоре, веднага нишките го дърпат надолу: всяко теглене надолу му причинява болка. „Какво трябва да прави този човек?“ Да потърси опитен лекар, който знае как да реже връзките на хората. Щом намери такъв лекар, болестта му изчезва. Какъв ще бъде лекарят, не е важно: дали е материалист, идеалист или духовен човек, лекарят трябва да владее изкуството да реже нишките на хората. Това не може да мине безболезнено, но поне ще е с по-малко страдания и без усложнения.

Какво се иска от съвременните хора? Чисти мисли, чувства и постъпки. Само така те могат да бъдат здрави. Всяка нечистота дава условия за ферментиране, ферментирането пък причинява болести. Следователно болният страда от ферментирали мисли, чувства или постъпки; щом спре ферментацията и нечистотите се изхвърлят навън, болестта изчезва. Новият живот има за цел да премахне условията за ферментация. Чистата мисъл, чистото чувство и чистата постъпка никога не ферментират. Щом ферментират по външно или вътрешно влияние, това показва, че в тях има някаква нечистота. Тази е причината, затова човек, без да съзнава, опетнява мислите и чувствата си. Има случаи, когато някой фермент попадне в мислите на човека и след известно време те започват да ферментират. Това се дължи на някакво външно влияние. „Кой е виновен за това?“ Никой не е виновен – в природата на човека има условия за ферментация. Щом има условия, все някой фермент ще попадне при благоприятни условия за него и ще почне да

се развива. Затова псалмопевецът казва: „Господи, бъди ми задна стража“. Той иска Бог да го пази, за да не изпада в изкушения, които да предизвикват ферментация на мислите и чувствата му. Без да иска, човек може да се подхлъзне и след това да носи последствията на своето невнимание.

Като живее на Земята, човек е изложен на изпитания и мъчности, които трябва да разрешава правилно; ако не ги реши правилно, идат лошите последствия. Какво е нужно на човека, за да избегне процесите на ферментация? Да пази чистота в мислите и чувствата си. Това наричаме „хигиена на мислите и чувствата“. От тази хигиена зависи здравословното състояние на човешкия организъм. Това е новата хигиена – хигиената на Любовта. Който живее според изискванията на тази хигиена, не пита защо този или онзи не го обичат: той е дошъл на Земята да възприеме Божията Любов и да я предаде на хората. Той знае, че живее в Бога и се ползва от Неговата Любов: щом Бог го обича, и хората ще го обичат. Когато приемете Любовта, трябва да я предадете, както сте я приели, без лъжа и лицемерие. Какво правят младите момичета и момчета? Като се влюбят, те външно се представят безразлични един към друг: вътрешно горят от любов, а външно се представят хладни и незаинтересувани. И обратното се случва: външно дават вид, че са влюбени, а вътрешно са студени. И едното, и другото положение са неестествени. Не всичко, което минава през човека, е негово – има чужди състояния, на които той се натъква. Това показва, че много фактори оказват влияние върху човешкия живот. Пазете се от чуждите влияния. Ако се натъквате на тях, не се страхувайте, не ги избягвайте, но изучавайте ги като предметно учение. Минавате край едно умряло куче: не бягайте веднага, но спрете се и помислете защо е умряло на пътя, защо мирише и т.н. Неприятна е миризмата на умрялото куче, но помислете, че и у вас има мисли и чувства, които миришат лошо. Потърсете причината за тях, за да намерите начин да се освободите от влиянието им.

Задачата на човека е да се освободи от вътрешните заблуждения, които спъват развитието му. Който престава да се развива, преждевременно остарява, а щом остарее, той престава да се учи. Каквато книга да отвори, скоро я затваря и казва: „Няма какво повече да уча“. Ако отвори Свещената книга, и нея скоро затваря. Той не подозира, че тази книга крие истинското знание: в нея има гуми, при произнасянето на които се откриват нови светове. Както Любовта отваря вратата към Божествения свят, така и някои гуми от Свещената книга въвеждат човека в красиви, възвишени светове. Следователно всеки човек, когото обичате, представлява за вас врата, през която можете да влезете в духовния свят. Ако обичате някого и не можете да влезете в духовния свят, това показва, че нито вашите отношения към него, нито неговите отношения към вас са прави. Христос казва за Себе Си: „Аз съм вратата на кошарата“. Който мине през тази врата, ще чуе гласа Му и ще Го познае – той ще познае Бога и Неговата Любов. Величието на Христа се заключава в това, че Той послужи като врата за минаване на човешките души в духовния свят. Като знаете това, направете връзка с Христа в себе си, т.е. с Божественото начало.

И тъй, който влезе през вратата на Любовта, ще намери вратата на Мъдростта и на Истината. Минете през трите врати – вратата на Любовта, на Мъдростта и на Истината, за да изпълните своето предназначение на Земята. Какво е вашето предназначение? Да изпълните Божията воля, както трябва. Какво е предназначението на струната? Да се подчини на цигуларя. Струната трябва да бъде доброкачествена – това изисква цигуларят от нея. Останалата работа е негова: той ще я навива, както трябва, а тя ще мълчи. И човек е струна на Божествения инструмент; Духът е цигуларят, който ще свири с лъка си върху вас. Колкото по-доброкачествена е струната, толкова по-хубави тонове издава. Който слуша, ще остане доволен и от струните, и от цигулката, и от цигуларя. От вас се иска послушание – да се подчинявате на Великия цигулар. Послушанието се основава на Любовта: който обича, само той може да слуша.

Като ученици задачата на всеки едного е да изучава същественото и да се интересува от него. Поетът ни интересува със своята поезия, певецът – със своята песен, цигуларят – със своята цигулка, ораторът – със своята реч, духовният човек – със своите красиви и топли чувства, Слънцето – със светлината и топлината си, които изпраца на целия свят. Следователно всеки човек трябва да се интересува от Божията Любов, която се проявява чрез въздуха, водата, светлината, растенията, животните, хората, ангелите, херувимите и серафимите.

Съвременните проповедници и религиозни хора говорят за Христа, като имат предвид историческия Христос, Който е живял преди две хиляди години. Тогава Христос е бил на 33 години. Според мене, като говорят за Христа, трябва да знаят, че днес Той е пораснал, възмъжал е и е станал възрастен. Тъй щото сегашният Христос е вече на две хиляди години. Въпреки това всички говорят за Христа, Който е живял в миналото, страх ги е да говорят за сегашния Христос: те не могат да си представят какъв е бил Христос като млад и какъв е сега, като възрастен, на две хиляди години. Какво са две хиляди години пред вечността? Това са два Божествени дни. Ако в миналото Христос е живял 33 години, все едно, че е бил още пеленаче. Днес, когато живее две хиляди години вече, Той минава за малко, двегодишно момченце. В двете години се крият благата и опитностите на двете хиляди години.

Следователно бъдете врата за Любовта – да минат през вас всички, които отиват в духовния свят. Бъдете врата за Мъдростта – да минат през вас онези, които живеят в света на знанието и светлината. Бъдете врата на Истината за онези, които живеят в света на свободата.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

12 април 1936 г., 5 ч. с.,

София, Изгрев

ИЗГРЕВ И ЗАЛЕЗ

Размишление

Второ послание към солуняните, 3. глава

Всеки преживян ден има свое предназначение. За да се разбере това, нещата трябва да се съпоставят. В разбирането и прилагането на нещата се крие силата на човека. Често хората се отегчават от повтарянето на едни и същи неща; от друга страна се казва, че повторението е майка на знанието. Значи отегчаването е резултат на неправилното и еднообразно повтаряне на нещата. Ако в повторението има разнообразие, хората не биха се отегчавали. Какъв смисъл има да ти се повтаря много пъти онова, което си разбрал и научил добре? Например роден си в България, майка ти и баща ти са българи, учил си в български училища – и който те срещне, пита те знаеш ли български език. На едного казваш, че знаеш, на втори, на трети казваш – и най-после се отегчаваш да отговаряш на един и същи въпрос. Избягвайте да си задавате еднообразни въпроси, отговорът на които е налице, очевиден е. Друг е въпросът, ако запитате някого какви са отличителните черти на българина, на християнина, на вярващия или на ученика от Новото учение. Музикантът се отличава със способността си да свири и да разбира музиката, певецът – със способността си да пее. Каквото и да е постигнал човек, много още има да учи: има неща, за които той дори не е сънувал, толкова далечни са те за него. Десетки и стотици години ще минат, докато той започне да мисли за тях; още повече години ще минат, докато се реализират: това е въпрос на далечното бъдеще.

Какво представляват миналото, настоящето и бъдещето в човешкия живот? Миналото може да се уподоби на заляза на Слънцето, настоящето – на пълния ден, когато Слънцето е на зенита, а бъдещето – на изгрева.

Обикновено хората обядват в 12 часа, когато Слънцето е на най-високата си точка. Ако мислите криво, ще извадите заключението, че настоящето е момент на ядене. Но човек не яде само на обед – той яде и сутрин, и на обед, и вечер. Значи настоящето е пълният ден: в него влизат и миналото, и бъдещето. Ако не се мисли така, ще излезе, че денят е само обед или плагне; всъщност пълният ден включва изгрев, плагне и залез. Ако кажем, че бъдещето е далече от нас, трябва да отречем изгрева; ако кажем, че миналото няма отношение към нас, трябва да отречем залеза. Това е невъзможно! Колкото и да е противоречиво това, без противоречия не може. Ще мислите, ще разсъждавате, за да си изясните противоречията: така именно ще разберете, че има привидни противоречия, както и съществени, които трябва да различавате.

Като говорим за изгрев, плагне и залез, разбираме проява на различни същества. Изгревът е проява на ангелите; пълният ден, т.е. плагне, зенитът – е проява на Бога; а залезът – проява на човека. С други думи казано: бъдещето е на ангелите, настоящето – на Бога, а миналото – на човека. Значи човек живее в миналото: той се въодушевява от това, което е направил в миналото, и от това, което е бил в миналото. Всеки си мисли: „Какъв бях едно време, какви възможности имах едно време!“. Миналото е залезът на живота: обърнете тази страница, направете един полукръг и се спрете пред изгрева, дето са ангелите. Като минете през тях, ще дойдете до зенита, до Божествения свят. Не минете ли по този път, не можете да се справите с противоречията. В човешкия живот противоречията са неразрешими, в духовния или ангелския свят са наполовина разрешими, а в Божествения свят – напълно разрешими. При Бога не съществуват никакви противоречия – там всички части живеят в съгласие и единство. Как ще се сърдиш на лявата или на дясната си ръка, че са ти ударили по една плесница? Ако им се сърдиш, те ще се откажат да ти служат.

Представете си, че ви поканят на угощение. Яденето е вкусно, добре приготвено, но ръцете ви не се мърдат.

Какво ще правите без ръце? Ето защо, когато се говори за прощаване, ние имаме предвид правилните отношения между частите и цялото. Цялото не може да не прощава на частите; и частите не трябва да се сърдят на цялото. Каквито погрешки и да правят ръцете, човек е готов да им прости: ако не им прощава, те ще се откажат от него. Следователно когато Божественото съзнание се пробуди, човек гледа на всички хора, на всички живи същества като удове на своя организъм и е готов да им прощава. Защо и вие да не гледате на всички хора като на удове на Божествения организъм, в който всички живеят? Ако някой те удари с ръката си, считай, че дясната или лявата ръка на Бога те е ударила. Ще се сърдиш ли на Бога? Колкото можеш да се сърдиш на краката, на ръцете, на очите, на ушите, на устата си, толкова ще се сърдиш и на Бога. Който се сърди на ръцете и на краката си, осакатява; който се сърди на очите си, ослепява; който се сърди на ушите си, оглушава; който се сърди на устата си, онемява. Какво придобиваш със сърденето?

Това е нов начин на мислене, нова философия, която прилагат всички напреднали същества. Като прощавате, и вие ще се домогнете до тази философия. „Да прощаваш, това е мекушавост.“ Не е мекушавост, но правилно разбиране и отношение към нещата. Как да не простя на ръката си? Ако не ѝ простя, тя ще се откаже от писане, от работа – и в края на краищата ще бъде зле и за мене, и за нея: тя ще атрофира и ще стане негодна за работа. Кажа ли ѝ, че я обичам, тя е готова на всякаква работа. Няма същество в света, което да не е готово да се жертва за Любовта. Човек всичко прави за нея, въпреки това хората страдат от любов. Това се дължи на неразбраната любов.

Всички трябва да имат прави възгледи, прави разбирания. Някой ден се случват големи нещастия на човека и той казва: „Не искам да си спомням за този ден“. Това е криво, изопачено разбиране: не казвай, че не искаш да си спомняш за този ден, но кажи, че втори път не желаеш да преживееш това, което ти се е случило този ден. Сам

по себе си, денят носи нещо хубаво, следователно не можете да не желаете дните да се нижат един след друг: всеки ден носи своето благословение.

И тъй, причината за недоволството и неразбирането между хората е в самите тях, а не отвън. Например някой е недоволен от приятеля си и мисли, че причината за недоволството му е в него. Обаче той не си дава отчет, за да види, че причината за неразбирането и недоволството му е в самия него. Той страда от болка в ръката си и който го бутне на болното място, му причинява страдание. Той се сърди даже и на приятеля си и е недоволен от него, а всъщност вината не е в приятеля му, а в болната ръка. Ако ръката му беше здрава, той щеше да се ръкува с приятеля си сърдечно и както и да го бутне онзи, няма да му причини никаква болка. Ето защо, преди да сте недоволни от близките си и да търсите причината за всичко в тях, потърсете я в себе си. Ако стомахът ви е разстроен и някой ви предложи да ядете, който ще бъде причина за болките, които ще преживеете: вие или приятелят ви, който ви кани на обяд? Вината е във вас, във вашата неразумност. Вие трябва да бъдете разумен и предвидлив, да знаете сам да се пазите. Който боледува, сам трябва да се пази, иначе ще търси причина в другите и никога няма да разреши задачите си.

Ще кажете, че Бог създаде и злото, и доброто, следователно и лошите дни са от Него. Не е така: Бог създаде деня, но не и лошите, нещастните дни. Ангелите създадоха изгрева, утрото, Бог създаде пълния ден, а човек – залеза. В Божествения свят съществува само изгрев на Слънцето, а в човешкия – залез: хората накараха Слънцето да залязва. Например някой човек е добре разположен, радва се на своето вътрешно духовно настроение. Обаче случва му се една малка неприятност и той веднага изгубва разположението си; след това казва: „Ще се търпи, няма какво да се прави – Бог е наредил работите така“. Вината е в самия тебе – ти не можеш да запазиш разположението си. В тебе става изтичане, благодарение на което губиш нещо ценно. Ангелите носят началото на щастие, Бог носи пълното щастие, а хората носят

своето нещастие. Който може да се свърже с ангелите и с Бога, той живее в щастието на деня: ангелът му носи началото на щастието, а Бог го държи в пълното щастие. Който е внимателен, ще запази щастието си. Задачата на човека се заключава именно в това, да запази всичко, което Бог му е дал. Бог ви е дал очи, уши, ръце, крака, тяло, които трябва да пазите. Ако четете и работите при голяма светлина или при силен огън, може да повредите очите си; ако работите и се движите чрезмерно, може да повредите ръцете и краката си. Във всичко се иска умереност: не е позволено на човека да се пресилва. Казва се за нещо: „Пази го като очите си!“. Очите като важен и деликатен орган се вземат за мярка как да се пазят всички ценни неща. Какво по-ценно нещо има човек от тялото си? То е неговият инструмент, с който трябва да си служи през целия си живот.

И тъй, пазете всичко, което ви е дадено. Ще кажете, че Господ пази човека. Наистина, Бог пази човека, но ако и сам той не се пази, ще бъде поставен на големи изпитания. Който слуша Бога и изпълнява Неговата воля, всякога се намира под крилата Му. Казано е в Писанието, че Бог ни е написал на дланта Си. От нас зависи да остане името ни за вечни времена написано на Божията длан или да се заличи. „Как става заличаването?“ С неправилния живот. Някой работи на нивата, занимава се със земеделие, обаче като стане религиозен, напуца нивата си и казва, че иска да работи за Бога. Той не разсъждава право: и като вярващ, и като безверник еднакво ще работиш. Докато не ликвидира с погрешките си, човек няма право да се отказва от работата си. Ще работиш като земеделец още няколко години, докато и говедата ти разберат, че с тебе е станала промяна. Щом престанеш да ги бодеш с остена си, да ги пресилваш в работата им, те казват: „Нашият господар се измени, стана добър човек“. След тяхната преценка ще дойде освобождаването: той има право вече да напусне земеделието и да заложи друга работа. Ако си ученик, ще учиш, докато свършиш поне гимназия, но с отличен успех и примерно поведение.

Кажеш ли една лоша дума, поведението ти ще се развали и ще останеш назад в развитието си.

Това се иска от всички хора, безразлично дали са занаятчии, ученици, свещеници и др. Който е пропуснал нещо в работата си, колкото и да е напреднал в известно направление, непременно ще го върнат назад, за да запълни празнината. Каквито са били отношенията му към хората, такива ще имат и те към него. Затова е казано, че каквото правиш, това ще ти се върне. Тази мисъл е изказана в Евангелието със стиха: „С каквато мярка мериш, с такава ще ти се отмери“. Закон е: всяка отрицателна мисъл или всяко отрицателно чувство, които отправяте нагоре, винаги се връщат към вас. Защо? Понеже те са направени от гъста, тъмна материя, която не възлиза нагоре. Щом паднат върху вас, тежестта им се удвоява: бъдете внимателни в проявите си, за да не пукнат главата ви и да ви осакатят. Пазете се от отрицателното в живота като от огън. Друг е въпросът с положителните мисли или чувства: те са направени от лека, ефирна и светла материя, поради което възлизат нагоре и отиват към своята цел. Няма мисъл, добра или лоша, която, като свърши работата си, да не се върне при източника си. Една българска поговорка казва: „Плодът не пада по-далече от корена си“.

Права мисъл е нужна на човека. Като мисли право, той лесно изправя погрешките си. Който не мисли право, търси вина за своето нещастие в близките си; той казва: „Нещастен съм, но за това са виновни жена ми, децата ми“. Той има жена и деца – лесно хвърля вината върху тях. На кого ще хвърли вината онзи, който няма жена и деца? И той е нещастен, но нещастieto му се дължи на факта, че няма жена и деца. Значи недоволството е вътрешно състояние в човека, а не външно. Никой не може да бъде щастлив външно – поводът за щастieto е вътрешен. Следователно не е важно дали жена ти е жива, или е заминала за другия свят: и при едното, и при другото положение ти можеш да бъдеш или щастлив, или нещастен. Ако жена ти е на онзи свят, ти трябва да

знаеш какъв е поводът за нейното заминаване. Ако имаш добро разположение на духа и го изгубиш, трябва да знаеш причината за това: никой друг не е причина, освен ти сам. Докато мислите, че не всичко, което Бог е създал, е добро, вие сте на крив път. За да излезете от този път на разсъждение, ще знаете, че всичко, което Бог е направил, е добро. Приеми в себе си, че всичко, създадено от Бога, е добро, и за нищо не роптай. Всяко страдание, всяка болест и беднотия, които идат от Бога, са приятни. Понеже Бог е благ и добър, Той на всички помага и лесно превръща злото в добро, беднотията – в богатство, невежеството – в знание, болестта – в здраве. Наистина, Бог е благ, но от човека се иска вяра. Като вярва в Него, всичко се превръща в добро; щом изгуби вярата си, веднага идат изпитания и страдания.

Страшно е положението на онзи, който изгуби вярата си. Без вяра човек е изложен на големи съмнения и колебания. Той не може да задържи в душата и в сърцето си състоянието на абсолютна вяра – все ще се натъкне на нещо отвън, което ще разколебае вярата му. Все ще мине някаква чужда мисъл в главата ти, че Бог не мисли за тебе, не те обича, забравил те е, и т.н. И светията може да изпадне в такива изкушения. За да не им се поддава, той е крайно внимателен, пази съзнанието си постоянно будно. Той не очаква на любовта на хората и се стреми във всички случаи в живота си да проявява своята любов. Не е лесно да обичаш хората, особено когато мнозина не те обичат. Тогава ти си длъжен да не им обръщаш внимание и да мислиш, че всички те обичат. Това е един от трудните изпити за светиите – малцина могат да го издържат. Повечето светии пропадат и се връщат назад: трябва да бъдеш голям, велик светия, за да издържиш този изпит. Затова именно Бог е снизходителен даже и към светиите, понеже пътят им е труден. Снихождението се заключава в това, че се дава възможност на човека да се явява по много пъти на изпит. Докато не научи уроците си и не издържи изпитите си, той има право да се явява на изпит: най-малко сто пъти има право да се явява на изпит по един и същи предмет.

Сега да се върнем към необходимото и същественото за човека. От какво се нуждае човек? От мекота. Едно от важните условия, при които човек може да постигне своите желания, е мекотата: тя е мярка, основа, почва, плът, материал, средство, възможност за постигане и реализиране на човешките идеали. Без нея нищо не се постига: и да се придобие нещо, то е временно. Как можеш да работиш без материал? Нямаш ли материал за работа, ти ще останеш само с въображението си. Кой земеделец може да изкара жито без нива, без рало и впрегатен добитък? Какъв учен е този, който няма книги и научни пособия за работата си? Значи възможностите за работа, за постижение и за развитие се крият в мекотата. Прилагайте мекотата, за да се ползвате и вие, и вашите близки от нея. Съвременните хора прилагат мекотата си, но отчасти. Всичко, което се прилага отчасти, дава частични резултати – това е все едно да си служиш с известна енергия и да използваш минимално количество от нея. Човек трябва още да расте, за да дойде до положение да се ползва от всичката енергия. Затова апостол Павел казва: „Отчасти знаем, отчасти пророкуваме“. Благодарение на частичното знаене на нещата геологът изследва земните пластове, химикът изучава елементите и техните съединения, а астрономът и астрологът – звездите, планетите и влиянието им върху човека.

И тъй, ако ви питат какво представлява Новото учение, ще кажете: „Новото учение има за цел да изправя погрешките на старото, да изправя и допълня сегашното знание и да въведе човека в истинското, безгранично знание“. Ще кажете, че ви е дотегнало да се изправяте. Следвайте пътя на учителите, които поправят стотици тетрадки. Как не се отегчава учителят? Той взема червено мастило и изправя погрешките на учениците си. Някои ученици не са доволни от учителя си – намират, че е голям педант, поправял е и най-гребните погрешки. Не се сърдете на учителя си, но радвайте се, че има кой да ви изправи и помага. По-добре ли е да си мислите, че нямате погрешки и сте изправни във всичко? Разумният ученик е доволен от учителя си, колкото и да е строг

и възискателен. Той внимателно разтваря тетрадката си, гледа погрешките си и ги изправя. Докато си ученик, все ще правиш погрешки: не се учи лесно математика, не се учат лесно езици. Ще научиш един език на физическия свят, но след това ще научиш същия език в ангелския свят; като го научиш там, ще отидеш в Божествения свят да го усъвършенстваш. Така е не само с езиците, но с всеки предмет, който изучавате на Земята.

Човек е дошъл на Земята да се учи. Земята е велико училище, следователно няма по-голямо благо за човека от това, да се учи и ученик да бъде. Обаче повечето хора не обичат да учат: като свършат едно училище, не искат да следват друго – те се отегчават от ученето. Важно е човек да придобие навик да учи. Така той ще гледа на всички мъчнотии и изпитания като на уроци, с които лесно ще се справя. Какво ще правиш, ако не учиш; какво ще правиш, ако не господаруваш? Ще кажеш, че искаш да станеш учител или господар. За да станеш учител, трябва да минеш известна школа; а за да станеш господар, трябва да си минал през всички изпитания, които животът може да ти даде. Само светията може да бъде господар. И той не казва за себе си, че е господар, но че е служител на Бога. Който не е готов да бъде господар, той си създава тежка карма. Как постъпва господарят със своите подчинени? Ако е готов да господарува, той постъпва разумно и справедливо с подчинените си; ако незаслужено е станал господар, той сам си създава нещастия. Като не може да търпи някого, наказва го, докато го омаломощи. Това не е господарство! Лесно е да кажеш, че не можеш да търпиш този или онзи, и да търсиш начин да се освободиш от него. Запитайте се първо търпи ли го Бог. Ако Бог го търпи и обича, вие още повече трябва да го търпите.

Знаете ли кого Бог обича и кого не обича? Вие не сте изучавали това, а трябва да знаете, че Бог обича и онези, които никой не обича: към тях е насочено най-много вниманието Му. Бог отправя едното Си око към онези, които мнозина обичат, а двете Си очи – към онези, които никой не обича. Това е много естествено: Той

знае, че любимците на хората са заобиколени с внимание, с любов, с грижи, поради което съзнанието им е далече от Бога. Онези, които не са обичани, отправят погледа и съзнанието си само към Бога: те мислят за Него и Той мисли за тях. Ако и Бог ги изостави, те ще изпаднат в отчаяние. Ето защо, когато сте отчаяни, обезсърчени и изоставени, знайте, че има Един, Който ви обича и всякога мисли за вас.

Приложете мекомата в живота си, за да се ползвате от всички блага; приложете мекомата, за да не изгубите условията и възможностите в живота си. Който губи добрите и благоприятни условия, е в положението на обран поп – той е изгубил своите добри мисли, чувства и постъпки. Един поп забогатял. Понеже добре изпълнявал службата си, пасомите му го обичали и щедро го възнаграждавали. Един ден той решил да напусне службата си, да си почине малко и да поживее за себе си. Случило се обаче да го оберат разбойници и той изгубил всичко. Като останал без пет пари в джоба си, принудил се отново да стане поп и да продължи работата си. Какво означава думата *поп*? Папа, баща. Пазете се да не изпаднете в положението на обран баща, който е изгубил жена си и децата си. Децата представляват добрите мисли, желания и постъпки, които човек отхранва в себе си: пазете се да не ги изгубите. Божествените мисли, чувства и постъпки не са нищо друго освен огърлицата на човешката душа, украсена със скъпи диаманти и бисери.

Радвайте се на красивите мисли, чувства и постъпки като на огърлица на вашата душа – те са дар от Бога. Пазете свещено тази огърлица. Радвайте се на всичко, което Бог ви е дал. Това е правият път, по който ученикът трябва да върви.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*19 април 1936 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

ПРАВА МИСЪЛ, ЧУВСТВО И ГОВОР

Второ послание към Тимотея, 1. глава

Като се изучават проявите и характеристиките на хората, виждаме, че от най-старо време досега има нещо, по което те си приличат. Приликата се заключава в това, че във всички времена – минали, сегашни и бъдещи, хората са се радвали и скърбели, радват се и скърбят, ще се радват и ще скърбят. Всички усилия, които човек прави, имат за цел той да си създаде повече радости, а по-малко скърби. Всеки иска да увеличи радостите, а да намали скърбите си. Всеки иска да живее, но животът не се създава – той е резултат на нещо. Който разбира живота като резултат, радва се; който не го разбира, скърби.

Хората скърбят и се радват на малки работи. Ако не харесах обучащата на някого, ти му причиняваш скръб; ако ги харесах, причиняваш му радост. Той е обул модерни тесни обуца и очаква хората да ги харесат. Какво особено има в неговите обуца? Преди всичко те не са негови. Някой е ограл кожата на животните, друг я е оцавил, трети е изработил обучащата, а той си мисли, че са негови. При това той пренебрегва естествените си обуца, които Природата му е дала, и се радва на изкуствените, направени от човешка ръка. Ако става въпрос за естествени обуца, и животните имат такива. Разбиране е нужно на човека! Понякога хората страдат от това, че не са турили една запетая или точка на мястото ѝ или не са произнесли една дума правилно. Малка е погрешката, но последствията ѝ са големи.

Същият закон се отнася и към идейния свят: там не се позволява никаква погрешка. Докато не си дошъл до идейния свят, можеш да правиш погрешки; влезеш ли в този свят, никакви погрешки не се допускат. Значи на простия е позволено да греши, обаче на образования не

се позволяват погрешки. „Какво да се прави тогава?“ Ще бъдеш внимателен, да не грешиш: ако направиш някаква погрешка, ще плащаш. Как ще се разбереш с чужденеца, ако не знаеш неговия език? Колкото по-добре знаеш езика му, толкова по-лесно ще се разбереш с него и ще намериш теми за разговор. Ти искаш да се разговаряш с Христа. Как ще се разговаряш с Него, ако не знаеш езика Му? Ако отидеш при Христа и започнеш да Му разправяш за изпитанията, които си имал на Земята, Той няма да те разбере. Защо? Защото всичко това Му е известно. Христос знае, че си пропадал на изпитите си, знае, че си уволняван по няколко пъти от служба, но иска да чуе нещо, което не Му е известно. Той иска да чуе нещо интересно, особено което само ти знаеш. Всички хора са пропадали на изпитите си, всички са били уволнявани от службите си: кажи нещо особено, специфично, което има отношение само към твоя живот. Христос ще те изслуша внимателно и ще те разбере.

Геройство се иска от съвременния човек, та лесно да понася всичко, което се случва в живота му. Разумен герой ще бъдеш, за да различаваш същественото от несъщественото, да знаеш за какво да се жертваш. Музикантът се жертва за музиката, но тя е резултат на нещо. Като изучава музиката, той се домогва до онова, което се крие зад нея. Днес лесно се свири на различни инструменти, но големи усилия е направил човешкият ум, докато създаде инструментите. Интересно е кое го е навело на идеята да даде една или друга форма на инструментите, да направи струни от червата на животните, да ги съчетае в известно отношение, да създаде нотите и т.н. Днес всеки музикант чете по нотите и свири. Сбърка ли една нота, хармонията се нарушава. Истинският музикант не трябва да прави грешки. Ако направи една-две погрешки, ще се извини, но трябва да внимава да не повтаря погрешките си. Като вземе цигулката, той започва да свири произведенията на великите музиканти, а после свири и свои произведения. Той изпълнява и чуждите, и своите произведения с любов, разбиране има той.

Като се говори за музиката, старият българин ще каже: „Цигулар къща не храни“. Обаче всяка радост и скръб се придружава с музика, значи музиката е необходима в живота. Без музика животът върви по-мъчно; който знае да свири, лесно се справя с мъчнотиите си. Добрият цигулар употребява голяма част от времето си в свирене. Не се постигат лесно нещата: десетки години ще работиш в областта на музиката, докато станеш добър музикант. Следователно десетки и стотици години трябва да живееш добре, за да придобиеш добрия живот. Казва се, че човек се ражда добър, гениален, талантлив. Наистина, доброто и гениалността се наследяват, но ако не работи върху себе си, човек ще изгуби онова, което е вложено в душата му. И гениален да си, ще работиш по няколко часа на ден, за да проявиш гениалността си; и добър да си, ще работиш над себе си, за да проявиш доброто. Човек иде на Земята да се учи, да придобие нещо съществено. Следователно ти си ученик и ще учиш добре; учителят ще те изпитва и ще определи каква бележка ти се пада. Ако получиш двойка или тройка, ще се върнеш у дома си неразположен. Кой е виновен за това? Ти сам. За да не получаваши слаби бележки, ще учиш добре, ще различаваши същественото от несъщественото и ще го прилагаши. Знание без приложение остава мъртво.

Красив е човешкият живот, в него има нещо ценно – усилието, което духът прави. Днес всички се радват на науката, на музиката, на изкуството, но това са постижения на хиляди и милиони хора, които са работили преди нас. Големи усилия е направил колективният човешки дух, докато създаде това, от което днес се ползваме. Четеш Свещената книга и се свързваши с живота и дейността на онези, които са били преди тебе, виждаши усилията, които са правили, и се поучаваши от тях. Знанието е богатство, събрано от хиляди години. Синът се ползва от богатството на баща си, без да мисли колко неговите деди са го събирали. Мъжът гоиде на обяд и веднага сяда да яде. Ако е възискателен, започва да търси недостатъците на яденето: лукът бил прегорен, солта била малко и т.н. И това е възможно, но защо той не прецени труда и

усилието на жената? Тя сама ще види погрешката си и ще я изправи.

Какъвто е физическият живот на човека, такъв е и духовният му живот: докато греша на Земята, той ще греша и в духовния свят. Обаче както изправя земния си живот, така ще изправи и духовния. Трябва ли тогава ти да се произнасяш, че едн-кой си не живее добре? Той сам ще види лошото в себе си и ще се изправи. Че някой човек имал лош език, не говорил хубаво – това е негова работа, той сам ще изправи езика си. Наистина, говорът, езикът е музика и всеки трябва да изучава тази музика. Силата на човека се заключава в говора. Велико изкуство е говорът: който може да говори, всичко ще постигне. На Земята хората се разбират чрез говора, а в духовния свят – чрез мисълта и чувствата. Следователно който може да говори добре, той е истински човек; който мисли право, той е ангел; който чувства право и носи Любовта, той е серафим или херувим. Ако не мислиш, не чувстваш и не говориш добре, ще ти пишат единица.

Три неща са нужни на човека: права мисъл, прави чувства и правилен говор. Щом придобие тези неща, той става щастлив. Ето защо който иска да бъде щастлив, първо трябва да се научи да говори добре, после – да мисли и да чувства право. Правата мисъл усилва паметта, закрепва здравето; същото се постига с правите чувства и с правилния говор. Никой не може да бъде щастлив, ако мисълта, чувствата и говорът му не са прави. Правата мисъл, правото чувство и правият говор са наука, която се постига при усиlena работа. Векове и хилядолетия ще я изучават – и пак ще остане нещо ненаучено. Както е приятно да ядеш, така е приятно да изучаваш науката за правата мисъл, за правото чувство и правия говор. Кое същество, като яде десетки години наред, се отегчава от яденето? Разумните същества са предвидили яденето като една от приятните забави в човешкия живот. Приятно е на човека да яде вкусно сготвено ядене. Кой ще готви, не е важно: някога жената готви, а някога – мъжът. Който е по-добър майстор, той готви. Добре е и мъжът да знае да готви, та от време на време да

отменя жената: и двамата трябва да бъдат добри майстори готвачи.

Това са положения, които трябва да се преведат на разбран език. Добре е човек да знае как се готви; още по-добре е да знае да мисли, да чувства и да говори право. Това са качества на живота – това е готвене в духовния живот. Добре е за нас, когато хората мислят и чувстват право; добре е за тях и ние да мислим и чувстваме право. Приятно е да ни се говори сладко, но приятно е и на другите да им се говори сладко. Това са прости работи, но щастието на човека се заключава в простите работи. Мнозина пишат и говорят за щастието като за първа крачка в човешкия живот. Те не говорят толкова за Любовта, колкото за щастието.

Кой човек е щастлив? Щастието е свързано с безличния живот. Който е излязъл от своята личност, само той може да бъде щастлив. За щастливия благото на всички хора е негово благо и неговото благо е достойние на всички; и погрешките на хората са неговите погрешки. Щастливият не се обижда, не мисли за себе си, не се поддава на отрицателните прояви в живота. Тъй щото докато сте в личния живот, не можете да бъдете щастливи. Личността е временна: като отидете на онзи свят, нищо няма да остане от вашата личност. Да мислите, че и на онзи свят ще носите личността си, това е все едно конят да мисли, че като влезе в човешкия свят, ще запази формата си. Ако конят иска да стане ученик и да живее при хората, трябва да се откаже от своята форма, иначе никой няма да го пусне между хората. Как ще седне конят на чин, как ще слуша учителя, който преподава на учениците си?

Съвременните хора се интересуват от духовния свят, но се страхуват да не изгубят сегашната си форма и да се обезличат. Вярно е, че ще изгубят формата си, но тя не е същественото. За физическия свят тя е необходима, но за духовния свят се изисква нова форма. Красив е духовният свят – там ще видите неща, за които не сте предполагали, че съществуват. Който влезе в духовния свят, трябва да съблече физическата си греха. „Голи

ли ще влезем? Да не се загубим?“ Голи ще влезете, но няма да се загубите. Един прост човек отишъл на баня и като видял, че всички хора се събличат и влизат голи в къпалнята, уплашил се да не се загуби между тях. Затова преди да влезе той вързал един конец на ръката си, да се познае между другите. От време на време поглеждал конца на ръката си и си казвал: „Аз съм, не съм се още загубил“. Според мене няма опасност да се загубиш, но важно е дали ще те пуснат в банята. Там приемат само здрави хора – за болните има друга баня. Който иска да влезе в духовния свят, трябва да спазва известни правила. Първото основно правило е да бъдеш здрав. Това е правило и за физическия свят.

И тъй, в който свят и да влезеш, първо трябва да бъдеш здрав. Здравето се обуславя от три основни правила: да мислиш, да чувстваш и да говориш добре. Като влезеш в банята на физическия свят, ще ти дадат три билета: да мислиш право, да чувстваш право и да говориш добре: ако нямаш тези качества, не можеш да влезеш в банята. Привилегия е за човека да влезе в банята на живота, да се окъпе, да остави нечистотиите си там и да излезе чист. Банята е символ на чистотата. Като влезеш в банята, ще съблечеш нечистите си грехи и ще се окъпеш; след това ще облечеш нови, чисти грехи и ще влезеш в Божествения свят да изучаваш проявите на Божественото. Който се е окъпал веднъж, трябва да пази чистотата си; не я ли пази, трябва наново да отиде на баня. Скъпо се плаща за една духовна баня – един билет струва 22 милиона английски лири стерлинги. Като влезеш в банята и се окъпеш, ще кажеш: „Една баня ми е достатъчна“. Много естествено – не е лесно да платиш втори път такава голяма сума. Като знаете това, не губете чистотата си: веднъж сте се очистили, пазете се да не се оцапате. Изгубите ли чистотата си, много време трябва да мине, за да забогатееете и да платите таксата на банята. Ще кажете, че трябва да намерите начин да влезете в банята. Това е изкуство! Да намериш начина, по който да постигнеш желанията си, това значи да си готов вече за банята. За всяко нещо има специ-

фичен начин. На цигулка ще свириш по един начин, на пиано – по друг начин, на китара – по трети начин. Ако пееш, ще пееш по особен начин; ако четеш, пишеш или учиш, ще приложиш пак специфичен начин. Ако не намериш съответния начин за постигане на желанията си, ще се мъчиш, ще се трудиш – и в края на краищата ще се обезвериш и отчаеш.

И тъй, начинът, по който ще се домогнеш до банята на живота, се заключава в следното: права мисъл, право чувство и право говорене. Щом намериш начина за постигане на желанията си, бъди доволен и благодари на Бога, че можеш да мислиш, да чувстваш и да говориш. Каквото нещастие и да ти се случи, бъди доволен, че можеш да мислиш, да чувстваш и да говориш. Като говориш добре, ще бъдеш между хората; като мислиш право, ще бъдеш между ангелите; като чувстваш право, ще бъдеш между херувимите и серафимите. Какво по-голямо благо можете да очаквате от това?

Помнете: правата мисъл ще ви свърже с ангелите, т.е. с напредналите същества на един от възвишените светове; правите и добрите чувства ще ви свържат с херувимите и серафимите, които поддържат свещения огън на Живота; добрият говор, красивата реч ще ви свържат с напредналите същества на Земята. Постигнете ли това, нищо друго не ви трябва. Заг мислите, заг чувствата и заг говора е Небитието. Изгубите ли мислите, чувствата и говора, всичко сте изгубили – смисълът на живота се крие в мислите, чувствата и Словото. Казано е в Писанието: „В начало бе Словото и Словото бе Бог“. Значи светът е създаден чрез Словото. И рече Бог – и светът се създаде. Рагвайте се на всичко, което сте наследили.

„В начало бе Словото и Словото бе у Бога. И Словото бе Бог.“

Божият Дух носи всичките блага на живота.

26 април 1936 г., 5. ч. с.,

София, Изгрев

ЧЕТИРИТЕ КАЧЕСТВА

Размишление

Послание към Филимона

Посланието на Павел към Филимон представлява едно от неговите хубави писма, то е образец на писмо. Първите десет стиха са встъпление към посланието. Онисим, за когото се говори в посланието, бил слуга на Филимон, но го напуснал и отишъл при Павел в Рим. Според римските закони господарят има право да постъпва със слугата си, както иска. Павел се застъпва за Онисим пред Филимон, като моли да го приеме отново при себе си. Защо Павел се застъпва за Онисим? Защото го е обикнал.

Какво се иска от съвременния човек? Да бъде едновременно обикновен човек, талантлив, гениален и светия. Срещате някого и казвате, че е обикновен човек; за друг някой казвате, че е талантлив; за трети – че е гениален, а за четвърти – че е светия. Значи в четирима души влагат по едно особено качество и не знаете кого от тях да предпочетете. Всъщност истинският човек трябва да притежава и четирите качества: той трябва да бъде едновременно и обикновен, и талантлив, и гениален, и светия. Чувате някой да казва, че иска да бъде гений, а друг – светия. Но това, което обикновеният човек може да направи, нито геният, нито светията могат да направят; и това, което геният и светията могат да направят, обикновеният човек не може да направи. Следователно за да разберете живота в неговата пълнота, трябва да притежавате качества и на обикновения, и на талантливия, и на гениалния, и на светията. Иначе ако сте само обикновен човек, ще разбирате обикновените неща и на живота ще гледате като на обикновено нещо. За да познае себе си, обикновеният човек трябва да бъде

светия; и светията, за да разбере себе си, трябва да бъде и обикновен човек. Който има високо съзнание за себе си, ще каже, че не иска да бъде обикновен човек, че не може да понесе това унижение.

Какво представлява обикновеният човек? Нищо друго освен новородено дете, а светията е старият човек, който има тежест, разчита на своята основа. Детето тежи само четири-пет килограма: то е слабо, безпомощно, плаче, сърди се, има нужда от грижите на родителите си. Кой не е минал през детинството, кой е станал възрастен и стар, преди да е бил дете? Детето и старецът са полюсите на живота, през които минава всеки човек. В детето са вложени условията на бъдещия човек, в него се намират условия и възможности за развиване на Божественото начало в човека – това са зрънца, които чакат благоприятни условия за своето развитие. Който не знае какво се крие в обикновения човек, гледа на него като на нещо долно. Друг пък казва за себе си, че е обикновен човек – с това иска да се оправдае, че прави погрешки. И единият, и другият не са прави: да бъдеш обикновен човек и да съзнаваш това, значи да си минал през светийството. Питам тогава обикновения човек: „Бил ли си светия?“ „Не съм бил.“ „Тогава не познаваш себе си“. Каже ли някой, че е светия, питам го бил ли е обикновен човек: ако каже, че не е бил, и той не познава себе си. Какъв светия можеш да бъдеш, ако не познаваш себе си?

Хората не се познават още, но говорят за Христа, за великата Любов и т.н. За кого дойде Христос на Земята: за обикновените хора или за светиите, за грешниците или за праведните? Христос дойде за обикновените хора, за грешниците, които правят погрешки. Погрешки правят децата и обикновените хора. Детето вижда орехи на дървото и без позволение ги брули, за да си хапне няколко ореха; след това ще го накажат. Обикновеният човек, който не разбира нещата, се кара, спори върху различни въпроси. „Какви са тези въпроси?“ Обикновени са, но въпреки това обикновеният човек обича да спо-

ри. Всички погрешки произтичат от обикновени работи. Всички хора спорят. За какво? Кои бил прав и кои – крив. Това са обикновени работи. Ще се разправяш, че шапката трябвало да бъде модерна, а не старомодна – и това е обикновена работа. Светията не се занимава с такива въпроси – той носи шапка, дадена от Природата: косата му е естествена шапка, която го предпазва от студа. Ще кажете, че светията няма нужда и от такава шапка. Според мене светията трябва да има коса. Косата на учените хора оканвала. Това е друг въпрос. Главата на обикновения, на талантливия и на гениалния човек може да бъде без косми, но не и главата на светията – той трябва да има гъста хубава коса.

Задачата на човека е да мисли право, да не се спъва в живота. Кривата мисъл спъва хората, поради което те правят погрешки. Така и първите човеци съгрешиха. Бог им каза да ядат от всички плодове на дърветата, само от едно дърво да не ядат. В който ден ядат от плодовете на това дърво, ще умрат. Обаче те не повярваха в думите на Баща си: искаха да проверят вярно ли е, че ако ядат от забранения плод, ще умрат. Обикновен плод беше забраненият, но те не трябваше да пристъпват Божията заповед. Погрешката им се заключава не толкова в яденето на забранения плод, колкото в непослушанието и в незачитането на Божията заповед. Те искаха да знаят защо не трябва да ядат от този плод, обаче възрастта им беше такава, че не можеше да им се обяснява.

И до днес още хората правят същата погрешка: ядат от плода на Дървото за познаване на злото и на доброто и носят последствията на своята погрешка. Някой критикува приятеля си – това е нарушаване на Божията заповед. Друг критикува себе си – недоволен е от своя ум и от своето сърце, иска да бъде учен, гениален човек. И това е нарушаване на Божията заповед. Защо критикуваш хората и себе си, защо ядеш от забранения плод? Вгълбочи се в себе си и виж за каква работа си определен. На всеки човек е дадена по-велика мисия от тази, с която той се занимава. Като се е отклонил от пътя си, днес

той се занимава с обикновени работи, които го карат да прави погрешки. Остави обикновените работи настрана – работи върху себе си, за да развиеш Божественото начало, вложено в душата ти.

Какво представляват обикновените работи? Те са пастърма, направена от месото на някой стар вол. Хората си развалят зъбите, разстройват стомасите си с тази пастърма, но продължават да ядат. Време е вече да се откажат от обикновените работи и да започнат със закона на различаването. Те гледат на обикновените неща като на велики работи, а на великите – като на обикновени. Всичко, което Бог е създал – растения, животни, минерали, са велики неща, но хората ги подценяват. Някой минава покрай гървета, растения и животни и казва: „Дърво е това“ или „животно е това“ и не се занимава с тях. Ангелите се занимават с растенията, а човек не им обръща внимание. Архангелите се занимават с животните, а човек само ги използва и казва, че са същества от ниска култура. Ценете живота във всички същества, колкото и слабо да е проявен. Христос казва: „Аз съм пътят, истината и животът“. А животът произтича от Бога. Пазете живота на всички същества, както пазите своя живот: само така ще разберете Божественото и ще се проявите като човек.

В посланието на Павел към Филимона ясно се вижда неговият характер и отношението му към хората. Той се обръща към Филимон с думите:

Моля ти се за моето чадо Онисима,
когото родих в оковите си.
Който беше някога си непотребен на тебе,
а сега и на тебе, и на мене е потребен.
А ти него, сиреч употребата ми, приеми.
Може би за Евангелието да се е отлъчил
за малко време от тебе, за да го приемеш
за всякога, не вече като роб, но по-горе от роб –
като брат възлюбен. Ако имаш мене
за съдружник, приеми и него, както мене.
И ако те е в нещо обидил или ти е дължен,

мини това на моя сметка.

Тъй, брате, дано получа аз това добро
от тебе в Господа. (10.–20. ст.)

Така се застъпва Павел за Онисима като за свой възлюбен брат и ближен. Когато хората са свързани тясно помежду си, те са близки и потребни един на друг; щом се скъса тази връзка, те се отдалечават и стават чужди и ненужни един за друг. Кои неща са непотребни за човека? Гниеците. Всеки плод, който гние, хвърля се на сметта, обаче докато е на дървото, всеки поглежда към него с радост. Здравият плод има съдържание, а гнилият губи съдържанието си. Като ядеш здрав плод, ще дъбчеш хубаво, докато използваш всичкото му съдържание; най-после ще вземеш семките и ще ги посееш. Попадне ли ти гнил плод, не го яж, но извади семките му и ги посеи. Всяка семка носи живот: дайте възможност на скрития живот в нея да се прояви и развие.

Правилни отношения са нужни между хората. За да се създадат такива отношения, те трябва да виждат във всичко Божественото, т.е. проявите на Бога. Като не са разбирали това, в далечното минало на човечеството са се кланяли на Слънцето, на Луната, на звездите като на божества. Те не са божества, но чрез тях се проявява Божественото начало в света. Всичко, което ни заобикаля, е създадено от Бога, но колкото и да е чудно и велико, това не са божества. Слънцето например няма такива отношения към хората, каквито Бог има към тях. Какво представлява Слънцето? Грамадно количество материя, един милион и половина пъти по-голямо от Земята. Ние се радваме на Слънцето за онова, което ни дава – за неговата светлина и топлина, обаче всичко това е вложено в него от Бога.

По същия начин ще гледате и на човека: ще го обичате и ще се радвате на онова, което Бог е вложил в него. От това гледище във всеки човек има нещо Божествено – и в най-големия грешник се крие нещо Божествено. Затова именно дойде Христос на Земята – да повдигне грешниците и падналите.

Съвременните хора се делят на обикновени и необикновени, на богати и бедни, на праведни и грешни. Благодарение на това различие те не могат да се търпят и изпадат в крайности. Богатият гледа на бедния с отвращение и недоволство. Той мисли, че бедният иска да го изнудва – той не подозира, че неговото богатство е основано върху труда на бедния. Бедният пък иска да стане богат. Защо? За да не работи. И двамата са на крив път: праведният гледа на грешника с отвращение, без да подозира, че неговата святост се дължи на грешника, т.е. на погрешките му. Гледайте на нещата правилно: всички хора са на мястото си, всеки върши своята работа, както я разбира. Учете се едни от други и си помагайте взаимно.

Съвременните хора трябва да бъдат справедливи, да имат еднакви отношения и към богатия, и към бедния; такива трябва да бъдат отношенията им към обикновения човек и към светията. На съзнателния човек не се позволява никакво пристрастие. Ако сте слуга, вие се възмущавате от господаря си, който туря на сметката ви всеки счупен предмет. По невнимание слугата може да счупи една чаша или чиния – и господарят му веднага го глобява. Ако детето му счупи чашата, той не казва нищо, даже не му прави забележка. Ще кажете, че слугата е голям, от него се изисква повече внимание. Въпреки това и слугата прави погрешки. Господарят е пристрастен към детето си, защото го обича. Не е въпрос да извинявате погрешките на хората, но трябва да бъдете справедливи. Като види, че слугата е направил някаква погрешка, господарят трябва да мълчи: при това положение слугата сам ще съзнае погрешката си и ще я изправи. Чистота е нужна на човека: чистота в мислите, в чувствата и в постъпките. Погрешките и престъпленията на хората са нечиста вода, с която мият съдовете си и перат. Трябва ли човек да яде от нечистите чинии на хората? Трябва ли да чете книги, написани с нечиста ръка?

Бъдете будни и правете избор на книгите, които четете. Има добри книги, но има и такива, които внасят

смут в човешката душа. Някой автор изнася добри характерни черти на своите герои и с това застава четците да ги обикнат, след това ги поставя в условия да се самоубият или друг някой да ги убие. Според мене автор, който пише драми, трябва да бъде женен, да има син и дъщеря, които обича и за които е готов да се жертва. Как мислите, какъв край ще има романът или драмата, която този баща би написал? Краят ще бъде добър: никога бащата не би написал драма, в която героите му умират. Може ли бащата да осъди сина или дъщеря си на смъртно наказание? Никога: който съди хората и им налага смъртно наказание, той не е баща. Хората критикуват, осъждат този или тази, защото не са техни деца. Христос казва: „Не съдете, да не бъдете съдени!“. Никой няма право да съди своя ближен. Ако искаш да съдиш, ожени се, роди дете – и като направи погрешка, тогава го съди. Ще видиш каква присъда ще издадеш.

И тъй, както сте бащи и майки към своите деца, бъдете такива и към чуждите. Те са чужди за вас, но всички са деца на Бога. Малцина съзнават това, поради което не познават Бога, не разбират отношенията Му към хората и казват, че към едни хора Той е по-разположен, а към други – по-малко. Към кой слуга господарят е по-разположен? Към онзи, който работи добре и взема под внимание неговия интерес. Такъв слуга е силен и работлив. Виждате някъде, че десет работници се мъчат да вдигнат един голям камък, но не могат. Дойде друг работник, погледне камъка отпук-отптам и сам го вдига. Ще се карате ли на този човек? Не само че няма да му се карате, но ще го обикнете и ще му благодарите. Силен човек е той, знае как да започне една работа и как да я свърши. Какво ще кажете за онзи, който влиза в дома ви с торба, пълна с провизии, и раздава всичко на децата ви? И този човек е силен – знае как да постъпва. Свят човек е той – гето отиде, все носи нещо хубаво. Светията не е бледен, сух, жълт, изнемощял. Ще кажете, че той прекарва в пост и молитва. Постът и молитвата не правят човека светия. Ако се говори за чистота и

святост, това е друг въпрос – така можеш да станеш светия. И болните прекарват в пост и молитва, но не стават светии.

Някой се изправи на молитва и заеме положение на добър, благочестив човек; щом свърши молитвата си, започва да се кара с жена си, с децата си, със слугите си. Това не е правилно отношение: какъвто си към Бога, такъв ще бъдеш и към хората. Бог не търпи лицемерие. Ще бъдеш мек, добър и снизходителен към погрешките им – техните погрешки са и твои погрешки, но ти не ги виждаш. Как постъпи Христос с блудницата, която доведоха при Него? Запитаха Го: „Какво да сторим с тази блудница? Според Моисеевия закон такива убиваме с камъни“. Христос им отговори: „Който счита себе си за праведен, пръв да вземе камък и да я убие“. Моисей беше умен човек, познаваше Божиите закони. След него дойдоха други, които измениха законите му и казваха, че са от Моисей.

Какво заключение може да се извади от това? Че човешките закони са изложени на постоянни промени. Обаче природните закони, които са Божествени, не се изменят. Според човешките закони който взема парите на богатия без негово позволение, е крадец и трябва да се накаже. Според законите на Природата крадецът не трябва да се наказва, защото парите не са загубени: нищо в Природата не се губи, нищо не се създава. Значи парите нито са загубени, нито са създадени от някого – като вещество те и преди това са съществували в Природата. Преди години, когато горя Чикаго, един богаташ предложил на един беден човек да му даде 250 000 долара, ако влезе в къщата му и извади навън касата. Сиромахът погледнал към огъня и казал: „Не мога да ти услужа – огънят иде! Никакви пари не ми трябва“. Богатият се намирал в трудно положение, затова предлагал на бедния такава голяма сума; в друго време ако някой би се осмелил да вземе хиляда долара от касата му, щеше да бъде предаден на полицията като крадец. Трябваше да се намери някой смел и честен човек с висок морал, да извади касата на богаташа навън

и да му каже: „Не ми трябва парите ти!“. Ако бедният работник се хвърли в огъня за 250 000 долара, той ще извърши престъпление към своя живот; но и богатият, който е готов да жертва част от парите си в тежки моменти на живота си, също върши престъпление.

И тъй, не чакайте да дойдат критични моменти в живота ви, които да ви заставят да жертвате част от богатството си. Не мислете, че като се молите за някого и постоянно му натяквате, молитвата ви ще се приеме. Казано е, че трябва да се молите един за друг, но никой да не знае това. Молитвата е свободен, доброволен акт: ако изисквате от някого да се моли за вас, нищо няма да постигнете. Молете се за ближните си, за да се молят и те за вас. Някой минава за голям грешник и дохожда при вас с желание да се помолите на Господа да се простят греховете му. Не бързайте да го съжалявате: кажете му първо той да се помоли на Господа за себе си; ако се приеме молитвата му, и вие ще се молите за него. Невъзможно е да се молите за грешника, преди той да се е помолил за себе си. Така постъпва дяволът – той иска другите да се молят за неговите грехове и престъпления. Смирение се иска от човека: той трябва да бъде готов да се покае и да признае погрешките си.

Какво се иска от съвременния човек? Да бъде справедлив, да върши Волята Божия и да се радва на доброто. Щом е справедлив, той ще бъде снизходителен към погрешките на хората. Учете се от погрешките на другите, без да ги осъждате. Влизайте в положението им, за да разберат и те вашето положение. Каже ли някой, че хората не го разбират, той не мисли право. За да ви разбират другите, първо вие трябва да разбирате себе си: щом разбирате себе си, и хората ще ви разбират. Кажете ли, че никой не ви обича, вие сте на крив път. Как познахте, че никой не ви обича? Който люби, и него ще любят: любовта ражда любов, следователно като любите, и вас ще любят. Любящият е свободен човек, той не познава нито болестите, нито беднотията, нито мъчението; за него е безразлично дали има пари, или няма.

Дето отиде, той е добре приет – всички хора са негови братя и сестри.

Съвременните хора говорят за Любовта, без да разбират какво представлява тя. Казано е в Писанието: „Бог е Любов“. Дето Любовта присъства, там е величието на Бога. Човек се разширява, смекчава се и отваря ума и сърцето си за всички живи същества. Любецният става слуга на Господа: той е готов да направи всичко, което Бог иска от него. Ако очаква всичко наготово – Бог и ближните му да работят за него, той ще изгуби Любовта и животът му ще се обезсмисли. Страшно е да се обезсмисли животът на човека. Ти работи за своя ум и за своето сърце, без да очакваш на другите: ако ги караш да работят за тебе, в скоро време ще ги изгубиш. Какво представлява човекът без ум и без сърце?

Мнозина търсят Любовта, но малцина я намират. Къде се намира тя? Който иска да намери Любовта, да отиде при някой малък чист извор, при някоя малка мушичка, която има полет нагоре, при някое цвете или дървче, което прави големи усилия да израсне нагоре, да цъфне и да даде сладък плод, от който да се ползват и други същества. Не търсете Любовта при големите извори, при големите дървета, при силните животни и хора. Дето Любовта присъства, всичко е ценно, затова казваме, че Божиите неща и в началото, и в края са еднакво ценни. Който не разбира Божественото, не го оценява. С една клечка кибрит можете да запалите толкова огньове, колкото и с цялата кибритена кутия. Важно е да запалите веднъж огъня: щом го запалите, можете да го пренасяте, дето искате. Силата на Любовта е в малката кибритена клечка, а не във всичките клечки. Задръж една клечка за себе си, а останалите раздай на своите ближни; задръж само един лъч от Любовта за себе си, а от останалите нека се ползват твоите ближни. Радвай се, когато всички хора възприемат Любовта и се ползват от нея: Любовта е достояние на всички хора, а не само на едного. Радвай се, че Бог е навсякъде.

Защо страдат съвременните хора? Защото са изпратили Бога да работи вместо тях. За да се освободите от страданията, идете вие на работа, а оставете Бога на вашето място. Станете слуги на Господа, а Него турете на вашето място: Бог да бъде ваш господар, а вие – Негови слуги! Само така ще осмислите живота си и ще оправите работите си.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*3 май 1936 г., 5 ч. с.,
София, Изгрев*

СЛЯПОРОДЕНИЯТ

Размишление

Евангелие от Йоана, 9. глава

И като заминаваше, видя едного
човека, сляп от рождението си. (1. ст.)

Учениците Христови запитаха Учителя си: „Коя е причината, че този човек се е родил сляп? Дали той е съгрешил, или родителите му?“. Христос им отговори: „Нито той е съгрешил, нито родителите му, но за да се проявят Божиите дела“. По повод на сляпородения се започна спор: кой е този, който отваря очите на слепите? Евреите признават, че Господ е говорил на Моисей, но не познават Христа и не знаят отгде е дошъл Той. Бог е говорил и на Моисей, и на Христа; Той е говорил и в миналото, говори в настоящето, ще говори и в бъдещето. Бог говори на всеки, който Го слуша и върши Неговата воля. Който върши Божията воля, лесно се справя с мъчнотиите и противоречията. Той дава път на Божественото в себе си и проявява любовта си към Бога и към своя ближен, той знае, че Бог е Любов, и люби всички живи същества. Кажеш ли някой, че може да обича всички хора, той не разбира законите. Колкото е възможно обикновеният човек да носи Земята на гърба си, толкова е възможно да обича всички хора.

Мнозина се оплакват, че не ги обичат хората или че едни са обичани повече, а те – по-малко. Това е вярно – Любовта не се раздава еднакво. Не можеш да обичаш всички хора по един и същи начин: някого обичаш повече и повече му даваш, друг обичаш по-малко и по-малко му даваш. Даването е външен израз на Любовта. Понякога се случва обратното: на онзи, когото обичаш, даваш по-малко – с това искаш да скриеш любовта си. Това са

човешки прояви на Любовта, поради което хората често се натъкват на големи противоречия. И Христовите ученици се натъкнаха на противоречие, когато разпнаха Христа на кръста. Те не можаха да разберат как е възможно Христос, възлюбеният Син на Бога, да бъде разпнат. Трябваше ли един пророк като Христа, Който правеше толкова чудеса, да бъде разпнат? Христос гоиде между хората да ги научи да живеят правилно, но те не повярваха в Него. Кога човек не вярва във великите и учени хора? Когато мисли, че много знае. Страшно е да си въобразиш, че много знаеш. Земята е велико училище. Който е слязъл на Земята, трябва да учи, всякога да е готов да придобива знания. Мъдрецът се учи от всички, а глупавият си въобразява, че всичко може да направи и няма нужда от знания. Можеш ли да носиш Земята на гърба си? Ако не можеш да я носиш, трябва много време да учиш, за да придобиеш и това знание. Има същества, високо издигнати, които носят Земята на гърба си. Те знаят такива закони, до които обикновените учени още не са дошли.

Отговориха евреите на сляпородения: „Ти си роден в грехове, не можеш да учиш нас“ – и го изпъдиха навън. Големо противоречие е за онзи, който мисли, че много знае, да види как един смирен човек отваря очите на слепия. Христос вярваше в Бога и работеше в Негово име, затова правеше чудеса. Като чу Исус, че онзи, на когото отвори очите, бил изпъден, рече му:

Ти вярваш ли в Сина Божия?

Кой е той, Господи, да вярвам в Него?

Рече му Исус: Който приказва с тебе, Той е.

А той рече: Вярвам, Господи!

И поклони Му се. (35.–38. ст.)

И тъй, за да се справите с противоречията, трябва да разглеждате нещата вътрешно, а не външно. Докато човек гледа на света само като на външна проява, всякога ще се натъква на противоречия. Той ще се намира в положението на сляпородения: ще чува, без да вижда. Всички около него ще разискват върху въпроса защо светът е

създаден така, а не иначе, но нито те ще разберат Истината, нито той. Обаче като се отворят очите му, той ще разбере вътрешния смисъл на живота и ще види, че светът е разумно създаден. Молете се на Бога да се отворят очите ви, за да разберете защо светът е създаден така, а не както вие искате.

Светът постоянно се изменя, защото Бог непрестанно работи. Казано е в Писанието: „Ето, създавам нова земя и ново небе. Старото ще си отиде, нов свят ще се създаде“. И човек е подложен на постоянни промени: старият човек ще си замине, нов ще се създаде – идат нови времена. Когато дойде Божественото време, старият човек ще си отиде и вместо него ще дойде новият човек, освободен от противоречията и страданията. Докато хората мразят и завиждат, новото ще бъде далече от тях. Идете в една менажерия, да видите какво правят животните в една клетка, като гледат, че други ядат. Щом им замирише на месо, те започват да вият, стават неспокойни; докато не донесат и на тях месо, те не престават да вият. Вижте какво правят хората, като чуят, че някой се ползва с уважението на ближните си: те стават неспокойни, недоволни, не могат да си намерят място. Това е животинското естество в човека – то не може да търпи и се гразни, когато нещо не му достига. Който иска да бъде уважаван и обичан, трябва да обикне Бога. Щом прояви любовта си към Бога, всички ще го обичат. Друг път не съществува. С други думи казано: ако вървиш в правия път, всички ще те обичат и уважават.

Първата и най-голяма заповед е да възлюбиш Господа Бога твоего с всичкия си ум, с всичката си душа, с всичкото си сърце и с всичката си сила; да възлюбиш ближния си като себе си. Това се иска от всички хора, защото могат да го направят. От всеки се иска да направи това, което може. Големи възможности и условия са дадени на човека. Защо тогава да не обичаш Бога и своя ближн? Ще кажеш, че не виждаш ближния си, а още повече – Бога. Ако си спял, имаш право да се оправдаваш, че не

виждаш. Обаче и слепият има отношение към хората: той хваща ръката на ближния си, докосва се до него и го обиква. Защо и ти да не обикнеш Бога поне като слепия? Докосни се до ръката Му и ще Го обикнеш. Ще цитирате стиха от Евангелието: „Ако виждаш брата си и не го обичаш, как ще обичаш Бога, Когото не виждаш?“. Тази идея отчасти е вярна, но питам: защо искаш да видиш Бога в Неговото величие и сила? Намери Бога в най-малките Му прояви и там Го обикни; тръгни от малкото към голямото, а не обратно. Ако не можеш да вдигнеш един малък камък, как ще вдигнеш цялата Земя? Започнете от малката любов и постепенно отивайте към голямата. Едно малко страдание може да стане причина да проявиш любовта си. Като видят, че страдаш, мнозина ще дойдат да те утешат и ти ще проявиш благодарност и любов към тях. Ако не забременее, жената не може да стане майка, т.е. не може да прояви любовта към детето си. През големи страдания минава майката, докато най-после роди детето си – и скръбта ѝ се превръща в радост.

Следователно за да възприемеш една идея и да я реализираш, трябва да станеш бременен. Не можеш да бъдеш в положението на безгрижната мома и да възприемеш една светла идея: майка трябва да станеш! Само така ще разбереш нещата и ще ги реализираш. Щом си дошъл на Земята, ще напуснеш моминството, ще изгубиш външната си свобода и ще се обрмениш. Това е закон. Важно е, след като напуснеш моминството си, да не остареееш, т.е. да останеш вътрешно млад и чист. Това е състоянието на девата. Който не се вкисва и не губи чистотата на своите мисли, чувства и постъпки, той е девата на живота. Мнозина са напуснали моминството си, но не са станали девы. Някои са останали момичета, но не са дошли до девството. Изкуство е човек и като женен, и като неженен, да запази онази чистота, чрез която животът се проявява. Това значи слепият да прогледа, да придобие онова духовно знание, което може да го свърже с Бога.

И тъй, ако работите ви на Земята не вървят добре, ако имате противоречия, причината за това е, че не сте

възлюбихи Бога. Възлюбете Бога, Който е създал всичко! „Къде да Го намерим?“ Никъде и навсякъде. От вас зависи да намерите Бога. Ако прозорецът на къщата ви е малък, малко светлина ще прониква през него; ако е голям, много светлина ще имате в къщата си; ако излезете вън, ще имате изобилно светлина. Ако напуснете Земята и отидете на Слънцето, ще имате друго разбиране за него. Вярвайте в светлото бъдеще и не се обезсърчавайте. Не мислете, че хората не ви обичат и почитат: от вас зависи да бъдете обичани и почитани. Обичта подразбира запален огън, на който е турено ядене да се готви. Добре е да отидете в някой дом, дето огънят гори и яденето се готви, но какво ще правите, ако сте сами в къщата? Ще се заемете да наложите огъня и да си сготвите – нека други се ползват от вашия труд и от вашето ядене. От всеки се иска любов: първо ти ще обичаш, а после хората ще те обичат. Това подразбира поговорката: „Помогни си сам, за да ти помогне и Господ“. Започни да работиш и Господ ще ти помогне. Пръв ти запали огъня – и яденето само по себе си ще дойде. Ако си болен и се свържеш с Бога, лекарят сам ще дойде при тебе. Слепият не търсеше лекар, както правят днес болните – Христос сам го намери и отвори очите му.

„Защо идат противоречията в живота?“ За да минете от едно по-ниско в по-високо положение: без противоречия никой не може да се повдигне. Ще минеш през противоречия, както мина сляпороденият. Какво по-голямо противоречие може да съществува от слепотата? Всички хора около слепия се радват на красивия свят, всички се развиват свободно, а той е ограничен, дава му се като на болен, с лъжичка: тук го бутнат, там го бутнат, никой не иска да го знае. Обаче когато Христос влезе в него, очите му се отвориха и той видя външния свят – от обикновен човек стана необикновен. Учени хора дойдоха при него и го запитаха кой е отворил очите му, как е прогледал, откога е сляп и т.н. Радвайте се на противоречията, които отварят очите ви: нямате ли такива противоречия, ще останете завинаги слепи.

Днес аз говоря за онези, които имат съзнателно отношение към противоречията и мъчнотиите. Който не се отнася съзнателно към живота, той мисли само за забогатяване. Не е лошо да бъде човек богат, но ако пороби душата си в придобиване на богатство, той е изгубен. Ти трябва да се качиш на богатството, както конникът – на коня си и шофьорът – на автомобила, а не богатството да се качи върху тебе. Като стигнеш до местоназначението си, ще слезеш от коня, ще го заведеш в дама, а ти сам ще влезеш в къщата; ако си на автомобил, ще го внесеш в гаража и ще продължиш пътя си пеш, докато срещнеш приятелите си, които те търсят. И Христос отиваше в Йерусалим, възседнал на ослица, но като дойде до храма, слезе от ослицата и пеш влезе вътре. Христос прати двама ученици да намерят една ослица и да Му я доведат. Ако ги питат защо им е ослицата, ще кажат, че трябва на Учителя.

Преди години пътувахме с един приятел до Пазарджик. Като слязохме на гарата, потърсихме файтон, но не намерихме. Казахме на едно момче да ни изпрати файтон от града, но то забравило да изпълни поръчката и продължихме да чакаме. Най-после видях една обикновена кола и казах на приятеля си: „Да се качим на колата и да платим на коларя, колкото иска“. Така стигнахме в града. Важно е да разрешавате противоречията – как ще ги разрешите, това е второстепенен въпрос. Можете да ги разрешите, като се качите на автомобил, на файтон, а можете да се качите и на проста селска кола. Пазете се от привидното благоприличие. Ще кажете, че не искате да пътувате с проста кола. Използвайте условията, преди да сте се вкиснали, превръщайте неблагоприятните условия в благоприятни. Само така ще разрешите правилно противоречията си, само така Христос, т.е. Любовта, ще спре пред вас и ще отвори очите ви да прогледнете.

Христос мина край слепия, възлюби го и го запита: „Искаш ли да прогледнеш?“ „Искам, Господи!“. Когато Божественото мине край вас и ви запита искате ли да прогледате, веднага кажете: „Искам, Господи!“. Такъв

трябва да бъде стремежът на всяка душа. Докато не се отворят очите ти и не прогледаш, не отстъпвай от своя стремеж. Много препятствия ще срещнете на пътя си, но вървете напред. Във вас ще се яви ревност, съмнение, подозрение, но и това да не ви обезсърчава: вървете напред, докато придобиете Любовта. Препятствията са необходими – те усилват стремежа ви към Любовта, към Бога. Ревността и съмнението събуждат човешкия ум: човек започва да мисли и дохожда до правилно разрешаване на въпросите.

Каква е разликата между слепия и онзи, който е прогледал? Слепият живее в чувствата, в областта на сърцето си; прогледалият живее в мислите си, т.е. в своя ум. Който не ревнува, живее в тихите вълни на своето сърце – той е доволен от живота си, но е сляп, нищо не вижда; щом започне да ревнува, умът му се пробужда, очите му се отварят и той вижда Бога, Който го пита: „Вярваш ли, че Христос е Син Божий?“. Какво ще отговорите мой? „Вярвам, Господи!“

Сега ще кажете, че знаете това, върху което ви се говори. Според мене истинско знание е онова, което разрешава въпросите; ако знаеш нещо, но не можеш да решиш най-простите задачи, знанието ти не е истинско. Има два вида знание: теоретическо и практическо. Следователно не е достатъчно да кажеш, че ревнуваш някого и си започнал да мислиш – важно е мисълта ти да е права. Прояви ли се ревността в тебе, кажи: „Нека и този човек да се ползва от любовта на хората, и той заслужава да бъде обичан.“ „Защо всички хора да не прогледат?“ Това е друг въпрос. Ако си прогледал, а около тебе има много слепци, ще кажеш ли, че не искаш да прогледаш, докато и на тях не се отворят очите? Тогава ще разсъждаваш по друг начин. Христос отвори очите на сляпородения и той прогледа. След това фарисеите го разпитваха кой е този, който е отворил очите му, как ги е отворил, откога е бил сляп? Отварянето очите на слепия събуди ревност в окръжаващите, но с това и умът им започна да работи: в тях се събуди мисъл, спор, който преди това не съществуваше.

Съвременните хора правят големи усилия, но въпреки това малко успяват. Защо? Защото се спъват от ненужни неща. Те се запитват например защо някой е повече обичан от друг, защо един е по-богат, по-силен от другите. Ти си беден, малък, слаб, защото минаваш през тясна, малка врата; ако минаваш през голяма врата, голям ще бъдеш. Малкото гете излиза от утробата на майка си през тясна врата и влиза през широката врата на живота. Така то започва да расте и да се увеличава: от малкото излиза голямото. Като расте, гетето започва постепенно да мисли, да чувства и да се проявява. Така се събуждат неговият ум, неговото сърце и неговата душа и то проглежда. Запитаха Христа: „Той ли е съгрешил, или родителите му, че се е родил сляп?“. Христос отговори: „Нито той, нито родителите му, но за да се явят Божиите дела“. Следователно като срещнете сляп, ще знаете, че това е станало, за да се прояви Бог. Има крайно страхливи хора, на които затварят очите, когато минават опасни места; и като ги преминат, отварят очите им и те проглеждат. Понеже и вие сте минали вече опасните места, приближило е времето да се отворят очите ви и да прогледате.

И тъй, в стремежа си да придобие Любовта човек минава през ревността. Не е лошо да бъде човек ревнив, но за доброто. Майката Заведеева дойде при Христа и каза: „Учителю, нека единият ми син да седне от дясната Ти страна, а другият – отляво“. Това възбуди ревността на останалите ученици и те запитаха кой е достоен да седне от лявата или от дясната страна на Христа. Христос им отговори: „Бог определя мястото на човека – земният порядък се различава от небесния. Ако не станете като малките деца, не можете да влезете в Царството Божие“. За да иска майката Заведеева специално място за синовете си, това показва, че тя е живяла със стари идеи. И до днес още хората живеят със старите идеи, поради което сами се спъват. Влезте в новия път на Любовта, гето всички препятствия и мъчности изчезват. Да живееш в Любовта, това не значи,

че ще измениш коренно характера си. Ако си нервен, и в новия път ще бъдеш нервен, но ще разрешаваш задачите си правилно. Ако си мек, разположен, и като човек на Любовта пак ще бъдеш разположен. Ако си нервен, радвай се, защото така ще приемеш Любовта. Нервният стои по-високо от разположения, безгрижен характер: чрез нервните си той лесно ще приеме Любовта. Нервността не подразбира лошавина.

Едно се иска от човека: да разбере Божиите пътища и да благодари за всичко, което му е дадено. „Който служи на Бога с любов, него ще почете Отец Ми“ – казва Христос.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

*6 септември 1936 г.,
София, Изгрев*

ВЪТРЕШНА ВРЪЗКА

Размишление

Евангелие от Йоана, 12. глава

Съвременните хора се запитват какво иде след Любовта. Само недоволният задава такъв въпрос. Ако си придобил Любовта и пак си недоволен, ще се натъкнеш на страданието. „Какво иде след живота?“ Смъртта. Който е недоволен от живота, ще намери смъртта. „Какво ще придобия, ако стана праведен?“ Нищо няма да придобиеш. „Защо?“ Защото не разбираш нещата. Каква по-голяма придобивка очаква човек от Любовта, от живота и от светостта? Ако всичко това си го придобил и очакваш още нещо, ти не разбираш цената на нещата. Щом не разбираш, всичко ще ти се отнеме. Мнозина гледат на живота като на забавачница и не ценят това, което са придобили. Те искат да постигнат всичките си желания, нужни и ненужни, без да подозират, че с това сами си създават страдания и нещастия. Те сами са виновни за своите страдания, но търсят виновника вън от себе си. За да не страдаш, трябва да се откажеш от някои човешки желания. Има желания и стремежи на душата, които трябва да се реализират, но има и такива, които са ненужни. Откажете се от ненужните си желания, за да разберете истинските. Само така ще разберете кой е вътрешният глас у вас и какво ви говори.

Някой слуша много гласове в себе си – и като не ги различава, казва, че Бог му говори. Бог не говори всякога на човека – Той говори в особени случаи, когато човек е на кръстопът, при големи страдания, когато е изоставен от всички. Затова е казва в Писанието: „Потърси Ме в ден скръбен“. Когато сте скръбни и се обърнете към Бога, тогава ще чуете гласа Му и ще направите разли-

ка между Неговия говор и човешкия. Нима банкерът не различава истинските пари от фалшивите? Ако той различава парите, защо вие да не различавате проявите на Божественото от човешкото? Защо да не различавате чистото и здравословно ядене от нечистото, защо да не различавате чистия въздух от нечистия? Ще кажете, че от едно нечисто ядене или от малко нечист въздух няма да стане нищо лошо. Не е така: внесете ли нечистота в организма си, колкото и да е малко, тя става условие за разлагане на чистата материя. Това разлагане пък е причина за вкисването и недоволството в човека. Недоволният от себе си минава през болезнени състояния, които постоянно го измъчват.

Как може човек да се справи с недоволството си? Чрез дълбоко дишане. Дишайте дълбоко, като задържате въздуха в гробовете си минута, две, най-много три минути. Това се постига постепенно, чрез упражнения. Ще започнете да задържате въздуха от пет секунди, докато стигнете до три минути. При това постижение вие ще можете да сменяте недоволството си в доволство, иначе при всяко недоволство ще изпадате в обезсърчаване, в отчаяние – и ще пожелаете час по-скоро да напуснете Земята. Каже ли някой, че не му се живее, това значи, че той иска да смени недоволството си с доволство. Никой не иска да страда, никой не иска да бъде болен, беден, нещастен. Това е естествено, но хората грешат, като искат да постигнат нещата лесно, с чужд труд и усилия. Те искат другите да работят за тях – това е невъзможно!

И тъй, който иска да има придобивки, трябва да вложи ума, сърцето и волята си в работа. Според стремежите му такива ще бъдат и неговите мисли и чувства. Светлите ангели се радват на велики придобивки, защото мислите и чувствата им са такива; падналите ангели, които и до днес още са затворени на Земята, имаха отрицателни мисли и чувства. Те искаха да станат като Бога, да им се кланят всички същества: това е отрицателна мисъл, която води към центъра на Земята. Будно

съзнание, презва мисъл се иска от човека, за да запази възходящата посока на живота си. Много хора са устръгнати в началото на своите предприятия; колкото по-навътре влизат, устръгването им намалява. Те приличат на младите момичета и момчета, които преди да се оженият, се целуват по десет пъти на ден; като се оженият, броят на целувките намалява, докато дойдат до една на ден.

Ще кажете, че не трябва да се говори за целувки. За какво да се говори? За ядене ли? И за ядене не трябва да се говори. Значи яденето и отношенията между хората са обикновени въпроси. Кои въпроси са необикновени? Според човешкото благочестие трябва да се говори само върху науката. Не е ли научен въпросът за отношенията между хората? Всеки трябва да потърси причината защо женените хора постепенно намаляват броя на целувките си. Ще кажете, че колкото повече се обичат хората, толкова повече се целуват. Значи любовта между женените постепенно намалява. „Не може ли без целувки?“ Не може: само умрелите могат без целувки, а не и живите. Ако умрелият почне да се съживява, първата му работа е да даде една целувка; колкото повече се съживява, толкова повече целувки дава. „Как е възможно умрелият да се съживи и да целува?“ Ние говорим за целувката като за възвишена проява на Любовта. Хората не са дошли още до възвишената проява на Любовта – те говорят за Любовта, без да я разбират. Милувките на светлината и на въздуха са прояви на Любовта, които малцина разбират. Ако светлината целуне умрелия, ще го съживи – и той също ще ѝ отговори с целувка. Обаче човешките целувки не съживяват умрелия. Че наистина човешките целувки не носят живот, виждаме по недоволството, което произвеждат. Двама души се целуват, но нито един от тях не остава доволен. Понякога единият е доволен, а другият не е доволен, в редки случаи и двамата са доволни. „Защо е така?“ За това има ред външни и вътрешни причини.

Време е вече да отделим новия живот от стария, новите разбирания от старите. Днес старото и новото са размесени, поради което не можете да се освободите

от последствията на старото. Какво прави химикът, когато му дадат някаква смес? Той не може да се ползва от сместа, докато не я изследва. Взема сместа и я анализира, отделя различните елементи или съединения едно от друго и така изучава свойствата им. Бъдете и вие химици по отношение на вашия живот: отделете старото от новото и поставете всяко на неговото място. Не е лош старият живот, но той трябва само да подкрепя новия. Старото не съдържа елементите на новото. Голяма е разликата между сухия и сочния пресен плод, старият човек се различава коренно от младия. Човек остарява, без да иска, без да забележи това – и се чуди как стават промени с него. Сърцето му е младо, а като се види в огледалото, намира, че много се е променил; после забелязва, че и вътрешно се е изменил. Като млад любовта често го е посещавала, като стар любовта го напуща и той става кисел, недоволен от живота. Причината за това е неразбирането на нещата. И като млад, и като стар човек всякога трябва да обича. Така той ще избегне света на недоволството и няма да се кисва. Дето Любовта присъства, старост не съществува.

Пазете своето младенческо състояние, пазете своя вътрешен мир, избягвайте общества и хора, които оказват лошо влияние върху вас. Казано е: „С какъвто дружиш, такъв ставаш“. Следователно дружи с добри, възвишени хора, за да запазиш младостта си; свързвай се с Божественото, със светлите мисли на Бога, за да бъдеш всякога любящ. „Къде ще намеря Бога?“ Във възвишените мисли и чувства. Достатъчно е да повдигнеш мисълта си нагоре, за да се свържеш с Бога, с Неговите светли мисли. Щом мислите ти са чисти и възвишени, ти ще превърнеш неразположението си в разположение, недоволството си в доволство. И обратното е вярно: ако се свържете с някой лош човек, веднага изгубвате разположението си. Ето защо ако искате да станете учен, дружете с учени хора; ако искате да станете музикант, дружете с музиканти. Ако едно дърво е в сила да ти предаде своето състояние, колко повече човек може да направи това. Отчаяни, обез-

сърчени хора са намирали спокойствие и утеха в горите, между дърветата. Някой обезсърчен се облегне на едно голямо здраво дърво и прекарва в размишление пет-десет минути. След това обезсърчението му изчезва – той е приел нещо от дървото, което е сменило състоянието му. Не само дърветата, но и камъните оказват влияние върху човека. Ако си отчаян, че нямаш успех в живота си, седни на някой камък и започни да мислиш за него: няма да се мине дълго време – и отчаянието ти ще изчезне. Всеки човек, всяко животно, всяко растение и всеки минерал носят нещо ценно в себе си. Достатъчно е да влезете във връзка с ценното в тях, за да го придобиете и вие. Затова казваме, че всеки приема от другите това, за което е готов. Това не е достатъчно: като приемеш ценното от другите, трябва да потърсиш начин да го използваш.

Мнозина искат да бъдат учени, музиканти, философи, но не ценят дарбите си и не работят върху тях. Те искат с малко труд да имат големи резултати. Това е невъзможно. Каква работа ще свърши охраненият кон и каква – слабият, хилав кон? Охранения кон можеш да натовариш, колкото искаш, и той ще занесе товара на определеното място, обаче на слабия кон не можеш да разчиташ. Натовариш ли го повече, отколкото трябва, товарът ще остане наред пътя и ще се принудиш сам да го пренасяш. Следователно ако искаш да се ползваш от дарбите си, да ти вършат работа, трябва да ги отхранваш. Ако не ги отхранваш, те ще те оставят на средата на пътя. При това положение ти ще се обезсърчаваш, ще се отчайваш и ще търсиш причината за неуспеха си въвн от тебе.

И тъй, който иска да стане музикант, трябва да отхранва своето музикално чувство, т.е. да работи върху музиката. Първо ще работите за себе си, после – за ближния си, и най-после – за Бога. Като пеете и свирите за себе си, вие живеете в животинския свят, мислите само за материалното, за ядене и пиене, за къщи и облекло. Като пеете и свирите за ближния си, вие сте в

духовния свят, т.е. в света на чувствата. И най-после, като пеете и свирите за Бога, вие сте в Божествения свят, между разумни и възвишени същества. Така човек постепенно се повдига от физическия в духовния свят и от духовния – в Божествения. Само така той се освобождава от старото и влиза в новия живот, в света на Любовта. Иначе докато живее само на Земята, не може да се освободи от старото: каквито усилия и да прави, не може да скъса връзките си със Земята, не може да се освободи от противоречията на физическия свят.

Изучавайте научно противоречията, за да можете да се справяте с тях. Който има добре развито ухо и око и вижда и чува нещата външно и вътрешно, лесно решава противоречията. Той знае как да постъпва с хората, той знае предварително какво ще му се случи във всеки даден момент. „Как се постига това?“ С постоянство и любов. Ще кажете, че искате и вие да виждате нещата. Не е въпрос до външното виждане: човек може да вижда нещата външно, без да ги разбира. Виждаш някого външно, но не го разбираш. Виждаш ли го вътрешно, ти усещаш едно топло, меко чувство в себе си, което те сближава с душата му и започваш да го обичаш. Да обичаш ближния като себе си, това значи да живееш в реалността. Щом ти изгубиш любовта си, ти влизаш в сянката на реалността, дето мирът и спокойствието изчезват. Докато се съмнява в себе си, в близките си и в Бога, човек живее в сянката на живота, далече от реалността. И тогава каквито са неговите отношения към хората, такива са и техните отношения към него.

Защо трябва да се изучава музиката? За да се създаде права, възходяща мисъл. Както в музиката се говори за обертонове, така и в живота се говори за права, възходяща мисъл, за прави и възходящи чувства. Когато тонът е прав, с възходяща посока, казваме, че той е обертон. Така и мисълта и чувствата на човека трябва да имат посока нагоре, към светлото бъдеще. Ако мисълта и чувствата се изопачат, те изгубват правата и възходяща посока и човек гледа на нещата мрачно, съзнанието му е

лишено от светлина и простор. Такъв човек се съмнява в съществуването на Бога, той мисли, че всички са го забравили и изоставили. Ако хората не искат да слушат даден певец и не мислят за него, в кого е погрешката: в слушателите или в самия него? Ако пее хубаво, хората постоянно ще говорят за него и ще искат да го слушат. Певецът е подобен на дойната крава: ако дава хубаво мляко, всеки иска да пие от нейното мляко; ако млякото ѝ не е хубаво, никой няма да я търси. Следователно какъв ще бъде вашият живот, ако не можете да извадите от него хубаво, здравословно мляко? Какво ще бъде вашето вярване, какви ще бъдат отношенията ви към хората? Колкото по-тясна е връзката между съзнанието на двама души, толкова по-голяма е любовта им: те взаимно си услужват и помагат, и единият, и другият се ползват от млякото на своя живот.

Ще дойде ден, когато съзнанието на хората ще бъде по-високо. Тогава те ще разбират живота, ще се опознават помежду си и колкото повече се познават, толкова по-лесна ще бъде връзката им; колкото повече хора познават, толкова по-добре. Хората трябва да бъдат свързани по съзнание, по ум и сърце, по душа и дух. Това наричаме вътрешна връзка на живота. Така свързани, хората всеки момент откриват по една хубава черта в себе си. Да виждаш доброто и красивото в човека, това значи да закрепваш връзката си с него. Само при такава връзка хората могат да бъдат проводници на великите Божи блага, само така те могат да използват условията, необходими за развиване на своите дарби и способности.

И тъй, пазете вътрешната връзка с душата си, за да живеете добре, не мислете, че можете да живеете, както искате. Добрият живот върви по права линия, това е път на истинската обич. Има разклонения в този път, но посоката е запазена. Казвате, че едн-кой си не заслужава любовта ви. Какво означават тези думи, кой не заслужава Любовта? Който не е работил и не е учил. Какво ще излезе от този човек, ако му дадете една хубава цигулка? Той ще върти цигулката на една и на друга страна, но

нищо няма да изкара от нея. Друг е въпросът, ако гадете цигулката на някой виртуоз – той ще изсвири нещо хубаво, което ще ви задоволи. Значи Любовта се дава на човек, който може да я възприеме и използва. Ако светията попадне между лоши хора, все ще изкара нещо добро от тях, обаче обикновеният човек ще бъде далече от тях. Какво направи Христос със Своята Любов? Едва са се изминали две хиляди години след Христа, и днес вече има петстотин милиона християни. Те не са още истински християни, но са стопени вече. След това ще се варят и от тях ще излезе нещо хубаво: след две хиляди години ще има още петстотин милиона християни. Когато снеса Христа от кръста, всички се разбягаха, даже най-близките Му Го изоставиха, но след възкресението числото на последователите Му постепенно се увеличаваше.

Този е пътят, по който ще мине всяка душа. Ще дойде ден, когато близките ще ви изоставят и вие ще се намерите на кръста сам, чужд на цял свят. В първо време ще ви приемат с финикови вејки, със слава и почит, но краят ви ще бъде като този на Христа. Какво ще кажете за младата мома и за младия момък, които се обичат? В първо време те са щастливи, радват се на живота, обичат се. Един ден единият от тях изменя на любовта – влюбил се е другде и връща писмата. Страшно е положението на онзи, на когото възлюбеният изменя – той е разпнат на кръста, изоставен е от всички. Това се отнася до онези възлюбени, които се отличават с неустойчивост в чувствата. На тях не може да се разчита: днес ви говорят за любов, а на другия ден са далече от вас. Следователно като страдате, ще знаете, че истинският ви възлюбен не е дошъл още. Когато дойде той, скръбта ви ще се превърне на радост.

Това е смисълът на живота – да намериш възлюбения на своята душа. Това е задача на всеки човек, това е великата цел, към която всеки се стреми. Който постигне целта си, той живее в истинското доволство. Радвайте се, че ви очаква нещо велико и добро, но не се обезсърчавайте, когато дойдат горчивините. Първо ще минете

през горчивата опитност, а после ще дойдете до радостта и благомото в живота. Това е неизбежно.

Днес всички хора се стремят към великата цел на своя живот, но не могат да я постигнат, понеже нишките на тяхната вяра са слаби. Лесно се късат тези нишки и те остават на пътя; при най-малките изпитания и мъчнотии те се спъват, гразнят се, губят мира си, на тях не може да се разчита. Едно се иска от човека: да запази онова, което е придобил през вековете, и всеки ден да придобива по нещо ново. Как ще запазите ценното, което сте придобили? Трябва да знаете кога и на кого да го давате. Даже Христос, Който се пожертва за човечеството, не даде на света всичко, което имаше. Той казваше: „Много още мога да ви говоря, но не сте готови за това“.

И досега още хората живеят в заблуждения, които ги спъват. Как ще им се даде онова, за което не са готови? Някой си мисли, че е много силен, че може да направи всичко, каквото желае. Дойде друг, по-силен от него, и го набие; после се яви още по-силен от втория, който набива и двамата. Битиите се обезсърчават, а който ги бие, минава за герой, но след време той вижда, че има по-силен и от него. Това е низходящият път в живота. Стремете се към възходящия път, който носи радост и доволство. Радвайте се, че можете да направите добро на човека: след време ще дойде друг, който може да направи по-голямо добро; после ще дойдат трети, четвърти, пети, които ще правят още по-големи добрини. Доброто има начало, няма край.

Като живее, човек се натъква и на отрицателните, и на положителните сили в Природата. Щом се натъква на отрицателните сили, той вижда отрицателните прояви на хората; щом се натъква на положителните сили, той вижда положителните прояви на хората. Добре е, като види нещо отрицателно, веднага да намери някоя положителна черта за уравновесяване на силите, иначе той ще има частична представа за човека и за неговия живот. Добре е, като облече човек старите си окъсани грехи, на другия ден още да облече новите си грехи, да смени

състоянието си. Когато работиш, ще бъдеш със старите си грехи; щом свършиш работата си, ще облечеш новите си, празнични грехи.

Ние разглеждаме живота от две страни: от Божествена, когато човек служи на Бога, и от човешка, когато служи само на себе си. При второто положение човек не знае как да използва богатата на живота, поради което се излага на бедността, нещастия, болести и гр. В края на краищата той казва: „Такава ми е съдбата, не мога да я изменя“. От тебе зависи да бъде съдбата ти добра или лоша – човек сам кове съдбата си. Като не служи на Бога, той си приготвя лоша съдба; щом служи на Бога, съдбата му е добра. За да подобрите живота си, обърнете нов лист и приложете Любовта. Това не значи, че сте лоши, но трябва дълго време да работите върху себе си, да станете проводници на Божественото. Външно всички хора са добри, святи, но не и вътрешно. Докато гледаш човека отдалече, той е добър, благочестив, но щом се приближиш към него, другояче изглежда. Отдалече и най-лошият човек изглежда като светия. За да не се разочаровате от хората, спазвайте правилото: стой далече от лошия човек, а близо – при добрия; стой далече от глупавия, а близо – при умния. Умни и добри трябва да бъдете, за да не бягат хората от вас.

И тъй, който иска да подобри живота си, трябва да спазва правилата на Любовта. Тогава всеки ден ще има по една малка придобивка. Ако нищо не придобива, той е далече от Любовта, а вън от Любовта животът е в застой. „Каква любов имах едно време!“ Каква беше любовта ти? Като тази на животните. Тя е отживяла времето си. Днес ще приложиш човешката любов – и колкото по-горе се качваш, толкова повече ще се разширяваш. Така ще минаваш през любовта на по-възвишени същества от човека, докато един ден тя се разкрие в пълнотата си и я разбереш. Кажеш ли някой, че иска да обича хората, трябва да ги държи в ума си като същества, равни на себе си. Ако искаш да се свържеш с ангелите и да ги обикнеш, трябва да ги държиш в ума си

като ангели; и най-после, ако искаш да се свържеш с Бога, трябва да мислиш постоянно за Него. Щом се свържеш с хората, с ангелите и с Бога, ти си свободен вече от старото, което сковава хората, както циментовата каша свързва тухлите и камъните. Така ще се освободиш и от противоречията, които те спъват на всяка крачка. Това време ще дойде, ще ти се наложи да измениш живота си. По-добре е да измениш живота си и да приемеш новото доброволно, а не насила. Стани добър навреме, а не да те заставят насила.

Един ловец навлязъл вътре в гората да лови дивеч. Срещу него излязла една мечка. Ловецът се уплашил много, обърнал се назад и започнал да бяга. Той бягал, а мечката – след него. Като разбрал, че мечката продължава да го гони, той я дочакал и насочил пушката си срещу нея. След един момент само мечката стояла безпомощна пред него, с ранен крак и със съзри на очите ѝ – молела за милост. Той я пощадил и продължил пътя си. Трябва ли хората да се гонят и преследват, както мечката – ловеца? Ако продължават да се преследват, все ще се обърне някой и ще им тегли куршума. Като изгубят силата си, те се смекчават, но това не е добровolen акт. Бъди мек и внимателен към хората при всички случаи на живота си, иначе ще се намериш в трудно положение – и най-слабият може да ти причини някаква пакост. Детето на един свещеник умряло от ухапването на една муха. Станала инфекция и за 24 часа се заразила всичката му кръв.

Значи и най-слабият човек може да те ухапе така, че да причини отравяне на кръвта. Има духове, които причиняват големи пакости на хората – те са в състояние да разстроят живота на хиляди семейства. Те са големи майстори – знаят закона на внушението и нашепват убийствени мисли, на които мнозина се поддават. „Какво трябва да се прави, за да се освободим от влиянието на лошите духове?“ Ще ги вържете: сега е време да вържете лошите духове, да вържете злото в света. Няма да остане нито един лош дух свободен. Само онзи може да връзва, който разбира законите на живота и на Любовта;

ако не ги разбира, по-добре да не се опитва, защото вместо той да връзва, него ще вържат.

Сега ви се проповядва учението на Любовта. То има отношение към слабите. Колкото и да си слаб, като приложиш Любовта, ще излезеш на спасителния бряг. Учението на Мъдростта е за силните. Двете учения се различават в методите си. За да прилагаш Любовта, трябва да имаш знание; за да прилагаш Мъдростта, трябва да имаш любов. Любов без знание не може и мъдрост без любов не е мъдрост. Ще дойде ден, когато човек ще прилага едновременно и Любовта, и Мъдростта. Това се постига само при чист и свят живот. Ето защо който иска да си служи с Любовта и с Мъдростта едновременно, трябва да изправя погрешките си.

Каква мисъл трябва да задържите в ума си от днешната лекция? Да носите в себе си идеала – да служите на Бога. Всички познавате служенето на себе си и на своя ближен; сега трябва да приложите служенето на Бога – великия идеал на човешката душа. Който постигне този идеал, той е вече свободен, той е осмислил живота си, помогнал се е до Божествения живот, който изключва страданията. На Земята не може без страдания, но небесният живот е вън от тях. Днес всички хора търсят щастието, т.е. живот без страдание. И това е възможно, но когато започнат да служат на Бога.

И тъй, ако се питате защо страдате, ще знаете, че страданията водят към щастието. Докато не минете през страданията, не можете да бъдете щастливи. Христос дойде на Земята именно затова, да разбере нуждите на хората и да им покаже пътя към истинското щастие. Той казваше, че щастието подразбира подобрене на личния, семейния и обществения живот. Така ще се подобри животът и на народите. За да се подобри животът изобщо, нужно е възпитание на отделните единици. Да възпитаеш един човек, това значи да му дадеш съответната храна, да знаеш как да го отхраниш. Всеки трябва да си намери здравословна храна за тялото, за ума и за сърцето. Само така ще бъдете силни – не физически, но

в Любовта. Бъдете силни в Любовта, вървете по стъпките на Любовта и от нищо не се страхувайте. Любовта изпъжда страха навън; дето е Любовта, там е силата, безстрашието и светлината.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

13 септември 1936 г.,

София, Изгрев

ЗА СЛАВА БОЖИЯ

Размишление

Евангелие от Йоана, 11. глава

Често се говори за начало и за край на нещата. Между началото и края на нещата има тясна връзка: краят показва какво е било началото им.

Това рече и подир туй казва им:

Лазар, нашият приятел, заспа;

но да уга да го събудя. (11. ст.)

Кога заспива човек? Когато се умори. След всяко заспиване иде събуждането, между тези процеси е почивката. Като се говори за възкресението на Лазар, мнозина се запитват какво общо има между техния живот и заспиването на един евреин преди две хиляди години. Какво ги интересува това, че Христос е отишъл да събуди заспалия Лазар? Те не разбират, че и в тях има по един заспал Лазар. Във всеки човек има по един спящ Лазар, за когото трябва да дойде Христос и да го събуди. Във всеки човек има по една Марта и по една Мария. Марта се занимава с домакински работи, а Мария – с духовното, затова тя седи при нозете на Учителя.

А Исус обичаше Марта

и сестра ѝ, и Лазар. (5. ст.)

Марта представлява човешкото начало, а Мария – Божественото. Заспалият Лазар представлява онова естество в човека, което спи. Трябва да дойде Исус в човека, за да събуди неговото заспало естество. Щом изпадне в това състояние, човек престава да се интересува от живота; той казва: „Нищо не ме интересува вече“ – и заспива. Като се събуди, той иска да живее и се интересува от всички.

Вижте от какво се интересуват децата: те искат да пораснат, да станат големи. Някои деца се мерят всеки ден, да знаят израсли ли са и с колко са израсли. Щом станат от сън, те отиват до стената, изправят се и отбелязват с линейка или с молив височината си; на другата сутрин правят същото. Какво отношение има ръстът към вътрешния живот на човека? Все има някакво отношение. Не е безразлично дали детето ще остане на височина един метър, или всеки ден ще прибавя по малко към своя ръст. Ще кажете, че ръстът не е важен, няма защо да се занимавате с него. Ще дойде ден да се занимавате именно с такива неща, за които мислите, че не са важни. В тях се крият такива истини, които са необходими за вашия живот. Това, което за вас е маловажно, спира развитието ви. Различавайте същественото от несъщественото, важното от маловажното и го изучавайте.

Има учени, които посвещаваат десетки години за изучаване на бързината, с която се движат атомите; други изучават по колко атоми и йони има в молекулите на различните вещества. Вие се чудите защо тези учени губят времето си за изучаване на такива маловажни въпроси. Питате се какво отношение има бързината на движението на атомите и йоните, тяхното количество и големина към нас? Значи човек се интересува само от онова, което има отношение към него. Той говори за добрия и за лошия човек, защото те имат някакво отношение към него: той се интересува от доброто и злото в човека. Трябва да се знае, че когато говориш лошо за някого, ти подхранваш лошото в себе си; когато говориш добро за някого, ти подхранваш доброто в себе си. От тебе зависи да станеш добър или лош човек, следователно не подхранвай злото в себе си, храни доброто в себе си!

Това са правила, които имат отношение към човешкия живот. Като знаете това, трябва да обърнете внимание на факта, че не сте абсолютно свободни и независими, не можете да правите, каквото искате. Ако подхранвате злото в себе си, вие причинявате зло и на другите; ако

подхранвате доброто, причинявате добро и на другите. Вие живеете в разумен свят, дето всички същества, добри и зли, са в известна връзка и отношение помежду си. Не можете да пренебрегнете тези същества, както и те не могат да ви пренебрегнат. Не мислете, че всичко знаете и че сте съвършени. Много слабости има човек, много неща още не знае. За да види той слабостите, погрешките и невежеството си, разумният свят го поставя на изпитание. Само така човек започва да се познава, да вижда доброто и злото, които се крият в него. И Христа даже поставиха на изпитания, за да се познае; колко повече обикновеният човек ще бъде поставен на изпитания.

„Но да ида да го събудя.“ Добре е някога да събудиш човека, добре е някога да го оставиш да си поспи. Защо трябваше Лазар да прекара четири дена в гроба и тогава да отиде Христос да го събуди?

Рече Исус на Марта: Не ти ли казах,

че ако повярваш, ще видиш славата Божия? (40. ст.)

Значи болестта и смъртта на Лазар дойдоха, за да се прослави Бог. Много болести идат за същото – да се прослави Божието име. Тъй щото ако те боли глава, ухо, око, сърце, стомах, ръка, крак, ще знаеш, че всичко това е за Божията слава. След всяка болест и след всяко изпитание човек придобива някаква опитност, става по-силен и се калява. Колкото по-големи са изпитанията му, толкова по-силен става той; малките изпитания носят малки придобивки. Това е закон, който проверяваме навсякъде в Природата. Малките тревички са слаби, защото минават през малки изпитания. Днес и те са изложени на по-големи изпитания, за да се усилят. По тях минават хора, животни, тлъпчат ги, но ще уякнат – това е за тяхно добро. Дъбът обаче е як, здрав, с дълъг живот, защото е минал през големи изпитания; и до днес още той е изложен на мъчнотии и изпитания.

Днес всички хора искат да бъдат щастливи, да нямат изпитания и страдания. Това е невъзможно! Ти не можеш да бъдеш щастлив, докато всички хора не станат щаст-

ливи: щастието трябва да бъде достояние на всички. Който върви в правия път на живота, той всякога желае доброто и щастието на всички хора – така той подхранва доброто в себе си и в своите ближни. Той не може да бъде щастлив, ако и окръжаващите не са щастливи; той не може да бъде добър, ако не обича ближните си. Значи колкото повече хора обичаш, толкова по-щастлив ще бъдеш; колкото повече хора мразиш, толкова по-нещастен ще бъдеш. Чрез омразата ти подхранваш злото в себе си, а чрез Любовта подхранваш доброто. Омразата е бомба, която всеки момент може да експлодира. Не бутай бомбите на омразата и злото, за да не пострадаш – те са сили, с които трябва да работиш внимателно. Ако не си внимателен, те ще те дебнат, докато те унищожат. И праведният, и светията могат да пострадат от бомбите на злото.

И тъй, желайте доброто на всички хора, за да повдигнете себе си, да повдигнете и човечеството. Това значи да изпълнява човек Божията воля. Дойде някой при мене и казва, че съм добър, че мога да му помогна, мога да му направя едно добро. Аз не се поддавам на неговите думи, но казвам, че ако му направя едно добро, с това изпълнявам Божията воля. Тъй щото задачата на моя живот се заключава в изпълняване на Божията воля. Като изпълнявам тази велика воля, естествено е, че правя добро и на своите ближни. Изпълнявайте и вие Божията воля, за да правите добро на хората: само така ще се домогнете до високия идеал на живота, до истинския морал. И сега, като ви говоря, аз искам да изпълня Божията воля; като ме слушате, и вие трябва да изпълнявате Божията воля. Дали някой ви говори добри или лоши неща, не се спирайте върху тях: във всички случаи трябва да изпълнявате Божията воля. Запитайте се дълбоко в себе си кое е право и кое – криво, кого да слушате и кого – не, и ще получите отговор на въпроса си. Бог ще ви напъти, ще ви посочи правия път на живота. Мислете за себе си, но мислете и за ближните си като за части на Цялото.

Следователно докато мисли само за себе си, човек не може да се развива правилно, не разбира Божията воля; щом обикне ближния си и започне да мисли и за него, той се развива вече правилно и върши Божията воля. Да обичаш ближния си, това значи да подхранваш доброто в себе си и да бъдеш полезен едновременно и на себе си, и на окръжаващите. Да обичаш себе си, това е най-малката мярка на Любовта; да обичаш Бога, това е най-голямата мярка на Любовта. Като обичаш ближния си, ти се разширяваш; като обичаш Бога, ти осмисляш живота си. В това се заключава щастието на човека. Значи като обичаш Бога, ще бъдеш щастлив; като обичаш ближния си, ще бъдеш силен; като обичаш себе си, ще се избавиш от нещастията в своя живот. Но за това трябва да бъдеш разумен: любещият трябва да си служи с разумността.

Някой казва, че не иска да знае за ближните си, за Бога не се интересува, а мисли само за себе си. Щом не се интересува от Бога и от ближните си, той ще остане сам в живота – тогава ще разбере какво нещо е да бъдеш изолиран в света. Страшно нещо е самотията! Това значи да бъдеш в затвор, лишен от чист въздух, от светлина и простор. Ти ще се почувстваш гол, бос, само с едно съзнание, в лишения, в оскъдност и мизерия. Това е най-голямата сиромашия в света. Човек не може да живее сам. Тъй щото когато кажеш, че искаш да бягаши от хората, та да не те смуцават, ти смесваш понятията. Ти искаш да се уединиш временно, а не да останеш сам в света. Уединението погрязва общение с Бога. При това положение ти си свързан с Бога и с всички хора на Земята.

Кой ви интересува в живота: младият или старият? Младият. Следователно пазете се да не остарееете, да не останете сами, никой да не ви търси. Дядото се гържи за внука си, бабата – за внучката си, за да не останат сами в живота. Когато внукът и внучката пораснат, младите момци и момичета ги обикалят, интересуват се от тях. Покрай младите и старите стават интересни. Ето защо за да не остарият и да не останат сами, хората

се женят, та да имат синове и гъщери, които да им помагат. Докато е сит и задоволен от всичко, човек е млад и жизнерадостен; щом огладнее, той остарява. Следователно започнеш ли да остаряваш, наяж се – така ще се подмладиш. Ще ядеш, без да преяждаш, при това ще бъдеш доволен от храната си: колкото и да е малко, ще ядеш с благодарност и доволство.

„Да и да да го събудя.“ И съвременните хора като Лазар спят и се питат какво трябва да се прави, защо светът е станал толкова лош. Светът не е лош, но е заспал. Сега трябва да дойде отново Господ, за да го събуди и да го пусне вън, да си отиде. Събуждането на човека се определя от неговата благодарност. Само онзи може да се събуди, който е благодарен за всичко. Дали си богат, или беден, благодари на Бога; дали си женен, или неженен, учен или прост, пак благодари на Бога. Благодари и за доброто, и за злото. Като благодариш, доброто ще си остане добро, а злото ще се превърне на добро. Ако избягваш злото, всякога ще си останеш слаб; щом не се страхуваш от него и благодариш, че те е сполетяло, то ще се превърне на добро. Дойдат ли болести, нещастия в живота ти, благодари на Бога за всичко. Благодарността е цар, който освобождава човека от всички мъчности и страдания; тя е цар, който превръща злото в добро, отрицателното в положително. Благодарността е сила, която събужда човека от сън. Така той привлича вниманието на Бога към себе си. Щом привлече вниманието Му, Той превръща злото в добро, иначе злото повече се увеличава.

Мнозина се питат защо е заспал Лазар, че е трябвало Христос да го възкресява. За проява на Божията слава. Някои хора умират и минават от живот в смърт, други умират и минават от смърт в живот, обаче и едното, и другото става все за проява на Божията слава. Така трябва да мислите, за да разрешите правилно мъчнотиите и противоречията си. Те ще съществуват, докато не се разрешат. Мъчнотиите трябва да принесат известна полза. Ако те нападне някаква болест, ще бъдеш крайно

внимателен и учтив към нея. Заг всяка болест стои едно разумно същество, което изпитва силата и интелигентността ти, затова ти ще се разговаряш с болестта и ще благодариш, че те е посетила. Като разбере, че има работа с добър и учтив човек, тя ще те напусне; ако не се отнесеш с нея внимателно, тя ще те мъчи, докато смекчиш характера си. Какво прави момъкът със своята възлюбена? В първо време той ѝ говори за любов, услужва ѝ, но като се ожени за нея, започва да я мъчи: ревнува я, кара я да работи, затваря я в стаята, не ѝ позволява да се разхожда. Най-после тя дохожда до съзнанието, че се е оженила преждевременно и без позволението на Бога. Тя започва да търси Бога и като Го намери, свързва се с Него. Така страданията ѝ се превръщат в радост, докато един ден я напуснат. Следователно не питайте защо страдате, но питайте каква е Божията воля и как трябва да я изпълните.

Да ида да го събудя. Мария каза на Христа: „Той е вече четиридневен, смърди, как ще го събудиш?“. Когато казват за някого, че смърди, това подразбира, че е лош човек: ако го пипнеш, ще произведе експлозия. Но Бог не се страхува от експлозии; когато дойде времето за пробуждане на някого, Бог застава пред него и казва: „Лазаре, стани! Излез вън и си иди вкъщи“. Който се е събудил и е оживял, да се радва на живота си и да го посвети в служене на Бога, на ближните и на себе си. Това значи да изпълниш Божията воля, както разбираш, както диктуват твоят ум, твоето сърце и твоята душа. И тогава каквото и да ви се случи, добро или зло, кажете: „Това е за проява на Божията слава“. Така ще се възпитавате и самовъзпитавате правилно, така ще растете и ще вървите напред.

Сега и на вас казвам: ако страдате, ще знаете, че това е за проява на Божията слава. „Недоволни сме!“ За Божията слава е. „Не се разбираме!“ За Божията слава е. „Няма приятели, няма братство между хората.“ За Божията слава е. Този е пътят на истинското възпитание. Вън от Божията слава всичко е калайдисване, посребрява-

не, позлатяване. Вън от Любовта всичко е външна проява на живота, а не неговата реалност и същина. Кажеш ли, че всичко е за Божията слава, ти събуждаш заспалия Лазар, т.е. Божественото в себе си. То дава сила и мощ, то създава всичко в света. Кажи: „Всичко става за Божията слава“. Но кажи това навреме и намясто.

„Да ида да събудя Лазара.“ Оставете се и вие на Господа по какъвто и да е начин да събуди заспалия Лазар във вас. Не Му давайте съвет как да го събуди. И след това кажете като Христа: „Благодаря Ти, Отче, че всякога си Ме слушал“. Следователно благодарете за всяка болест, за всяко страдание, за всички изпитания – и кажете на Бога в себе си: „Благодаря Ти, Господи, че всякога си ме слушал и ще превърнеш страданието ми в радост. Зная, че всичко, което се случва в живота ми, е за проява на Божията слава“.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

20 септември 1936 г., 5 ч. с.,

София, Изгрев

ПРИЛОЖЕНИЕ

РЕЧНИК НА ЧУЖДИ И ОСТАРЕЛИ ДУМИ

барометър *гр.* Уред за измерване на атмосферното налягане.

вретище *ост.* Голяма торба, чувал.

всесъжение *от рус., ост.* 1. Пълно изгаряне на жертвено животно. 2. *прен.* Жертва.

вътък *ост.* Нишки, които при тъкане се преплитат с основата.

дам *ост.* Обор.

капище *тюрк.* Езически храм.

кесар *лат.* 1. Гръцко название на римските императори; император, монарх. 2. Титла на императорския брат или на важно лице от управата във Византия.

кюляф *тур.* 1. Вид островърха шапка. 2. Конусовидна кесия за продукти. 3. *прен.* *Скроявам кюляф* – изигравам, измамвам.

непреривен *рус.* Непрекъснат.

опущение *рус.* Спадане, смъкване.

ослица *ост.* Магарица.

остен *ост.* Тънка тояга с остър железен връх, която служи за подкарване на едър рогат добитък.

реторта *лат.* Обла стъкленница с дълга отводна тръба, която служи за нагряване и дестилиране на веществата при химични опити.

рикае (от **рикание**) *ост.* Надава животински рев.

сакъз *тур.* Дъвка.

странство *ост.* Чужбина.

трен *фр.* Влак.

уд *ост.* Крайник, орган на тяло.

хигрометър *гр.* Влагомер.

шиник *гр.* Дървен цилиндричен съд, който служи за мярка на зърнени храни (8-10 кг).

шерна *ост.* Цистерна или водоем, обикновено със застояла вода.

юлар *тур., оглавник* *ост.* Въже или ремък, с които се връзва добичето през главата.

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

¹ **Авраам** е праотец на много племена, в това число на исаилите, израилтяните и др. Той е потомък на сина на Ной – Сим. Според библейската книга *Битие* Авраам е първият от патриарсите на еврейския народ. Името му на еврейски означава *велик баща*, но впоследствие Бог променил името му на Авраам – *баща на множество*, като знак, че ще стане прародител на евреите. В религиите юдаизъм, християнство и ислям Авраам е ключов персонаж, тъй като играе важна роля в двете свещени книги – Библия и Коран. Юдеи, християни и мюсюлмани го наричат *бащата на народа на Израил*. За юдеите и християните това става чрез сина му Исаак, а за мюсюлманите той е пророк на исляма и е прародител на Мохамед. За да изпита верността му, Бог поискал от Авраам да принесе в жертва своя син Исаак, но в последния момент превърнал момчето в агне. Бог казал на Авраам да напусне родния си дом в Ур и да завладее земята Ханаан. Там Той сключил завет с него – заради верността си към Йехова Авраам получил обещания, че ханаанската земя ще принадлежи на потомците му.

² **Давид** (*мил, възлюбен*) е библейски цар на Израил и Юдея, приемник на Саул, баща и предшественик на цар Соломон. На Давид се приписва авторството на повечето от псалмите, включени в Библията, смятан е за пророк от юдаизма. За него се разказва в книгата *I Царства*. По времето, когато действащият цар Саул се компрометирал в очите на своите поданици, израилският съдия Самуил е натоварен да избере нов цар. Чрез пророческо откровение изборът му се спрял на Давид, тогава все още невръстно дете. Той влиза в битка срещу филистимеца Голиат – гигант, потомък на свръхчовеци от по-старо време, смятан за непобедим. Давид – все още невръстен, победил гиганта, като му нанесъл смъртоносен удар с прашка. Давид има славата на прекрасен поет и музикант (свирел на арфа). Като цар успява да укрепи държавата си, дава началото на мащабно строителство – градове, канализация, водопроводи, крепости –

особено в столицата си Йерусалим. Давид води успешни войни със съседните си държави. В морално отношение личността му като цар е противоречива – той изпраща своя военачалник Урий на сигурна смърт, за да може да се ожени за неговата съпруга Вирсавия.

³ **Тримата момци в огнената пещ.** Става въпрос за притчата, поместена в *Книгата на пророк Даниил*, 3:24-91. Цар Навуходоносор заповядал да излеят от злато грамаден истукан, на който трябвало да се покланят всички, иначе ще бъдат хвърлени в горяща огнена пещ. Тримата момци Седрах, Мисах и Авденаго отказали да му се поклонят заради вярата си във Всевишния Бог. Царят се разгневил, заповядал да разпалят пещта и да хвърлят в нея завързаните момци. Но Бог ги пазел, Той им пратил на помощ Своя ангел. Сред огъня момците оставали невредими и пеели на Господа песен на хвала и благодарност. Учуденият цар се приближил до отвора на пещта и ги извикал. Те веднага излезли от огъня и дошли при царя, който с удивление видял, че нито дрехите, нито космите им били опалени, само веригите, с които били вързани, паднали от краката им. Тук царят познал Силата Божия и благословил Бог, Който избавил тези, които са се надявали на Него. Тримата момци, така чудесно спасени, оттогава били на голяма почит пред царя и народа.

⁴ **Пати, Аделина** (1843-1919) – италианска оперна певица, която властва по световните оперни сцени цели 56 години. Произхожда от семейство на музиканти, което непрекъснато пътува с оперни театри. Родена е в Мадрид, но семейството ѝ рано се преселва в Америка. Аделина Пати дебютира като певица на 8-годишна възраст. Когато е на 18 години, изпълнението ѝ на сцената на *Ковънт Гардън* в Лондон се превръща в сензация. После певицата прави истински триумф по европейските сцени. Създава 42 незабравими оперни роли. Тя е най-популярната и най-богата примадона в края на XIX и началото на XX в. Има изключителна музикална памет, а по характер е независима и ексцентрична.

⁵ **Фарисен** – влиятелна еврейска религиозна общност, аскетична в начина си на живот, състояща се предимно от книжници и свещеници. Всички Евангелия свързват книжниците с фарисеите. Те със сигурност упражняват политическо влияние.

Претендират за единствен авторитет относно тълкуването на Моисеевия закон, което предизвиква разобличаване от страна на Исус Христос на тяхната показност и външна ритуалност. Точно фарисеите поставят под съмнение авторитета на Христос, търсят начин да дискредитират Неговото учение, както и се обявяват срещу самия Него. Някои от тях обаче, като Йосиф от Ариматея и Никодим, се обръщат към Него, а равинът Гамалиил проявява толерантност към Учението Му. В богословско отношение фарисеите заемат средна позиция между абсолютната предопределеност на човешките действия и независимостта на човешката воля. В известен смисъл те се противопоставят на садукееите, като вярват в задгробния живот, в безсмъртието на душата и във възкресението на мъртвите.

⁶ **Садукееи** (от евр.: *цадийк* – „праведен“) – еврейска религиозна общност, влиятелна по времето на Христос, основното ядро на която се състои от консервативни свещеници и някои заможни аристократи. Едно от мненията свързва садукееите с името на свещеник Садок – третия син на Ааарон (братът на Моисей), но в общността им има и юдеи, които не са потомци на Садок. Историкът Йосиф Флавий, от когото идват някои от сведенията за садукеейската общност, ги определя като група, която не приема Божественото управление в света, утвърждава човешката свобода и вярва, че душата загива заедно с тялото. Той отбелязва, че те приемат само писаните закони, за разлика от фарисейските предания. В новозаветната книга *Деяния на апостолите* те са противопоставени на фарисеите: „*Защото садукееите казват, че няма възкресение, ни ангел, ни дух; а фарисеите признават и едното, и другото*” (Деян. 23:8). Садукееите имат представители в Синедриона – най-висшия юдейски съд.

⁷ **Содом и Гомор** са градове, споменати в книгата *Битие* и в Новия Завет. Според *Тората* царствата Содом и Гомор били съюзени с градовете Адма, Зебоим и Вала. Според Библията петте града, известни като „градове в равнината“, били разположени в долината на река Йордан, в южните земи на Ханаан. Долината, намираща се на север от Мъртво море, е сравнявана с райската градина, тъй като била добре напоена и зелена, подходяща за пасища на добитък. Във времената на Авраам Йехова наложил Божие наказание над Содом и Гомор и два други

близки града, които били изпепелени от огън и жупел. Содом и Гомор са се превърнали в синоними на неразкаян грях, а унищожението им – в пословична проява на Божия гняв. Содом и Гомор се използват като метафора за порок и за разбиране на хомосексуалността като грях. Имената на градовете служат и за етимология на думи в няколко езика, най-популярна от които е думата *содомия*, използвана в законите против содомията, за да опише сексуално „престъпление против природата“.

⁸ **Колумб, Христофор** (1451-1506) – европейски пътешественик, изследовател и търговец, организира много морски експедиции, прекосил Атлантическия океан и достигнал Америка през 1492 г. Той вярвал, че Земята е сравнително малка сфера, и твърдял, че може да достигне Далечния изток, като пътува само на запад. Открива Бахамските и Антилските острови, Куба, Хаити, Южна Америка и много други земи.

⁹ **Моисей** е библейски герой, религиозен водач, законодател и пророк в юдаизма, една от най-важните личности в еврейската история, автор на *Петокнижието*, първите пет книги от Библията. Същевременно книгите *Изход*, *Левит* и *Числа* представляват своеобразна биография на Моисей. Той достига високо обществено положение в Египет, но оглавява евреите в усилията им да се освободят от египетското робство. Библията сочи Моисей като основна фигура в така наречения *Изход* – преселението на евреите от Египет в Ханаан, както и в консолидирането на еврейските племена около култа към Йехова. По време на пътуването им на изток Моисей получава Десетте Божии заповеди – основа на еврейското законодателство, както и на редица други правни, религиозни и житейски норми от еврейската традиция, въвежда институцията на Съдии на Израил – по-късно главни водачи на народа му, превръща брат си Аарон и неговите потомци в жреци на Йехова. Въпреки че доживява до 120 години, той умира, преди евреите да достигнат Обетованата земя.

¹⁰ **Протестанти** са последователите на **протестантството**, което е религиозно движение, възникнало в Европа от католицизма по време на Реформацията през XVI в., което си поставя за цел духовната обнова на християнството. Терминът е използван за първи път в народното събрание в град Шпайер през 1529 г. от последователите на доктрината на Мартин Лутер в протест

срещу Вормския едикт, забраняващ лутеранското учение в Свещената римска империя. През Реформацията възникват няколко латински лозунга, които илюстрират загрижеността на реформаторите относно изкривяването на посланието на християнството от Римокатолическата църква. Реформаторите вярвали, че е необходимо връщане към простотата на Евангелието (Благата вест). Тези лозунги, наречени „сола“, били измислени, за да илюстрират именно тази вяра. *Solus Christus* – само Христос. Протестантите характеризирали догмата за наместничеството на папата като Христов представител на църквата на Земята като отричане на библейската идея, че Христос е единственият посредник между Бог и човека. *Sola scriptura* – само Светото Писание. Протестантите вярвали, че Римокатолическата църква е прикрила учението на Библията и е подценила нейния авторитет, като счита църковната традиция и авторитета на папата за непогрешими. Според реформаторите Светото Писание или Библията е непогрешимо боговдъхновено Божие Слово и тя е най-високият авторитет за вярата и практиката на християнина и църквата. Над нея не съществува по-висок авторитет, към който да се прибегне. Поради това всеки вярващ трябва да я изучава и прилага в живота си и да се стреми към все по-голямо задълбочаване в нейните учения. *Sola fide* – само чрез вяра. Протестантите характеризирали самоналоженото наказание, отслужването на меса или литургия за мъртвите, изповедта пред свещеник и чистилището като упование на някакви други средства за оправдание като добавка към вярата в Исус и Неговото дело за изкупление на Голготския кръст. *Sola gratia* – само по благодат. Реформаторите казвали, че спасението се осмисля изцяло като Божи дар, който се дава чрез Светия Дух според изкупителното дело на Исус Христос. Човек се спасява поради вярата си в Исус Христос, а не поради нивото на добрите дела в живота си. Но без добрите дела няма доказателство за духовна промяна у човека и няма видимо доказателство, че този човек наистина е положил вярата си в Исус Христос за спасение и се е покаял истински за греховете си. Но спасението е само началото на християнския живот, а крайната точка е уподобяването на образа на Исус Христос.

¹¹ **Евангелисти** – под това понятие се разбират църковни общности, които са подразделение на протестантската църква.

Възникнали са по време или след Реформацията през XVI в. Идеите им за вярата се основават главно на Светото Евангелие, като поставят в центъра на интерпретациите си Евангелското учение за кръста на Христос. На второ място поставят действието на Светия Дух, Който обитава във вярващия и го води към новородение.

¹² **Баптисти (от седмия ден)** – протестантска общност, създадена през 1671 г. и разпространена предимно в САЩ, Англия и Канада. Спазват съботата като ден на Бога. От тайнствата признават само Кръщение, и то извършено над възрастни, а не над деца, и Причастие. Приемат Светото Писание за единствен източник на вярата. Отхвърлят почитанието на иконите и на светците и молитвите към тях.

¹³ **Съботяни** – така са наричани представителите на Църквата на адвентистите от седмия ден. По същество тя е християнска от протестантски тип. Възникнала е през втората половина на XIX в. в САЩ и признава единствено каноничната стойност на Библията. Привържениците ѝ почитат съботите като ден на Бога, а не неделите. Църквата им е известна у нас като съботянска и е основана през 1891 г.

¹⁴ **Петдесетници.** Името идва от Петдесетница – слизането на Светия Дух върху последователите на Христос и основаването в Йерусалим на Църквата на петдесетия ден от Възкресението (*Деяния на светите апостоли*, гл.2). Петдесетниците вярват, че чрез това кръщение в Светия Дух християните се доближават до духовната мощ и учението на ранната църква. Повечето петдесетни християни се идентифицират като протестанти, а други използват термина евангелисти. Те се появяват в Америка в началото на XX век. Църквата им произлиза от т.нар. Движение на Светостта, което е едно от разклоненията на протестантизма. Основните характеристики на различните петдесетни групи са интерес към свършека на света, разочарование от съществуващите църкви и др. Най-активната им организация е т.нар. Свободна апостолска петдесетна църква.

¹⁶ **Пилат Понтийски** (лат. *Pontius Pilatus*) е прокуратор на римската провинция Юдея (26-36 г.) по време на управлението на император Тиберий. Според Новия Завет и Йосиф Флавий Пилат Понтийски, опасявайки се от бунт, не посмява да отмени

смъртната присъда на Исус Христос, произнесена от Синедриона, след което по ритуален еврейски обичай публично си умива ръцете, за да покаже, че не е виновен за убийството на невинно осъден на смърт чрез разпятие човек. Според фарисеите управлението на „жестокия и коварен Пилат“ се характеризира с насилие и жестокост. Според тях данъчният и политически гнет, провокационните му действия, които оскърбяват религиозните вярвания и обичаи на юдеите, водят до масово народно недоволство, прераснало 30 години по-късно в бунт, безпощадно потушен от римляните. Според думите на философа Филон Александрийски, живял през I век, Пилат е отговорен за безчислените жестокости и убийства, извършени без съд. Често в съвременната епоха доста спорно вината за осъждането на Исус се прехвърля от страна на римляните върху Пилат, а от страна на евреите – върху Йосиф Кайафа.

¹⁶ **Голиат** е огромен филистимски войн в Стария Завет. Младият Давид, бъдещият цар на Юдея, го побеждава в единоборство с помощта на прашка. За Голиат се разказва в книгата *I Царства*. С победата на Давид над Голиат започва настъплението на юдейските войски, които изгонват филистимците от земята им.

¹⁷ **Йов** (*омразният, гоненият*) е герой от *Книгата на Йов* от Стария Завет. Той е богат, благословен човек, който се страхува от Бога и живее праведно. Но Сатаната оспорва почтеността на Йов и Бог го оставя в неговите ръцете. Тогава за Йов започва трагедия: той загубва децата си, богатството си и здравето си. *Книгата Йов* съдържа най-трудната поезия в Стария Завет и сто думи, които не се срещат никъде другаде, тя е изключително самобитна и обикновено се свързва с премъдростната, т.е. нравствено-поучителната литература.

¹⁸ **Ирод** или **Ирод Велики** (73-4 г. пр.Хр.) е цар на Юдея, Галилея, Самария и други територии. Той е поставен от Рим като проконсул и е родоначалник на управляващата Юдея царска династия на Иродиадите.

¹⁹ **Саул** (*питал* или *питащият*) е първият цар на Израил, чиято история е предадена в книгата *I Царства* 9-31. глава. Той е изключително силен и смел човек и спечелва големи войнски победи. Заради нетърпението си превишава своите право-

мощия, като принася жертви, и понякога не се подчинява на Бога, заради което пророк Самуил предрича отхвърлянето на управлението му. Последните му години преминават в горчив сблъсък с неговия наследник Давид.

²⁰ **Йаков** е третият от библейските патриарси, по-малък брат на Исав. Той е син на Исаак, който е син на Авраам. Йаков е известен и под името Израил, което носи, защото се е борил с Бога и дори успял да изтръгне благословията Му. Тъй като Йаков бил вторият син в семейството на Исаак и очаквал за наследник да бъде предпочетен първородният, по-възрастният му брат Исав, той с измама се сдобил с първородство и така си осигурил наследството, а брат му бил принуден да се превърне в скитник чергар и да се препитава с лов и разбойничество. Но Исав, забогатял междувременно, простил на Йаков и след като се завърнал от Харан, между тях се установили дружески отношения. Животът на Йаков бил вгорчен от загубата на любимия му син Йосиф, за когото смятал, че е разкъсан от диви зверове, докато всъщност той бил продаден в робство от своите братя. В края на живота си Йаков отново успял да се срещне със сина си, узнавайки при това, че Йосиф е сановник в Египет, и там умира.

²¹ **Сара** (*владетелка*) е съпругата на Авраам и първата от четиримата предци на еврейския народ. По настояване на Сара Авраам прогонва своя син Исмаил и Агар – майка му, която е слугиня на Сара и робиня и наложница Авраамова. Библията разказва историята за безплодието на Сара, наблягайки на непоклатимата вяра на Авраам в изпълнението на Божието обещание за многобройно потомство. Заради вярата му със спазено обещание Бог заявява на Авраам, че ще му даде син от Сара, както и че от него ще произхождат народи и царе на народи. Според библейската легенда Сара умира на 127 години в Хеброн от шок, когато Исаак разказва на майка си за опита на баща му да го принесе в човешко жертвоприношение. Авраам я погребва в пещерата Махпелah.

²² **Апостол Павел** е един от най-важните апостоли на християнството, изиграл решаваща роля в неговото разпространение извън еврейската общност. Той е роден в град Тарс в Киликия в еврейско семейство и името, което използва в еврейската

общност, е Савел. В същото време той е римски гражданин по рождение и когато пише на гръцки, използва латинското си име Павел. Той първоначално участва в гоненията срещу християните. След чудодейното явяване на Христос при Дамаск той става християнин и един от най-ревностните разпространители на християнската вяра. Проповядва в Антиохия, Киликия, Кипър, Ефес, Атина, Македония, Коринт и Испания. Около 67 г. Павел е осъден на смърт и е екзекутиран в Рим. Според християнската митология смъртта му е съпроводена от множество чудеса. Новият Завет на Библията съдържа четиринадесет послания, написани от апостол Павел.

²³ **Стефан** или **Първомъченик Стефан** е една от първите жертви на християнската вяра. Св. Стефан е създател на първата християнска общност в Йерусалим. В нея влизали хора от всички среди, като богатите предоставяли имотите си за подпомагане на общината, а св. Стефан посочвал дейността и призиването на отделните ѝ членове. Това е била първата реална християнска община, така справедливо изградена. Юдеите завидели на общината, затова настроили народа срещу Стефан, като го наклеветили, че хули Бога и Моисеевия закон. Разярената тълпа го изкарала извън града и го убила с камъни през 35 г. сл.Хр. Тялото му било оставено на зверовете и птиците. През 415 г. мощите на светеца били открити чрез видението на един свещеник. Те били пренесени в Сионския храм в Йерусалим. За св. Стефан се разказва в *Деяния на светите апостоли*.

²⁴ **Айнщайн, Алберт** (1879-1955) – немски физик теоретик, философ и писател от еврейски произход. Той е определян като бащата на съвременната физика. Името на Айнщайн се свързва с популярното уравнение $E = mc^2$ за еквивалентност на маса и енергия. През 1921 г. получава Нобелова награда за приноса си към теоретичната физика. През 1916 г. формулира Общата теория на относителността. Той продължава работата си в областта на статистическата и квантовата теория, създавайки свое обяснение на теорията на елементарните частици, изследва и топлинните свойства на светлината, с което поставя основите на фотонната теория за светлината. През 1917 г. използва Общата теория на относителността за създаването на цялостен модел на структурата на Вселената, с което поставя началото

на релативистичната космология. Айнщайн се обявява категорично против войната, а по-късно и против производството и употребата на ядрени оръжия. Той е и един от инициаторите за създаване на държавата Израел.

²⁵ *Деяния на светите апостоли*, глава 3.

²⁶ От книгата *Царският път на душата*.

²⁷ *Деяния на светите апостоли* 10: 3-4.

²⁸ **Корнилий** или свети свещеномъченик Корнилий Стотник е стотник от полка, наречен *Италийски*. Произхождал от знатна римска фамилия, той е пръв християнин сред езичниците, кръстени от апостол Петър в Кесария Палестинска през 41 година. В свещената книга *Деяния на светите апостоли* (10. гл.) се говори, че той бил благочестив и богобоязлив, че правел много милостини на народа и че винаги се молел на Бога. Господ обикнал добродетелния езичник и го приел като пръв член на Своята Църква от средата на езичниците. Обръщането на Корнилий към Христа станало по чудодееен начин. Веднъж, по време на гореща молитва, той се удостоил да види Ангел Божий, който му известил, че неговите молитви и милостини са богоугодни. Ангелът заповядал на Корнилий да прати човеци в град Иопия, да повика апостол Петър и да изпълни всичко, което той ще му каже. Като станал християнин, Корнилий оставил всичко и тръгнал с апостол Петър, който го възвел в епископско достойнство. Заедно с него обиколил много страни, като също пламенно благовестял спасителната истина за Сина Божий. Когато апостол Петър бил в Ефес, получил известие, че в град Скипиосис господствало с груба сила езичеството. Корнилий се отправил незабавно към жителите на тоя нечестив град. Там той претърпял много поругания и мъчения за Христа. С Божия сила разрушил храма на Аполон и кръстил княза на тоя град заедно с няколко стотици езичници. Стигнал до дълбока старост. Бог му предизвестил деня на кончината. Той повикал при себе си всички християни и им дал напътствия да преуспяват в християнските добродетели. Помолил се на Бога за всички тях, оставил свой приемник и тихо и блажено починал.

²⁹ **Талант** – антична мярка за тегло, използвана в Европа, Северна Африка и в Близкия Изток. В Римската империя 1 талант съответства на масата на водата, която се съдържа в една

стандартна амфора (около 26 литра). В Древен Рим талант наричат теглото на 100 римски либри (1 либра = 327 грама или на 96 драхми). С таланти измервали и среброто и златото, които имали равностойност на определено количество златни или сребърни монети.

³⁰ *Деяния на светите апостоли*, глава 17.

³¹ *Деяния на светите апостоли*, глава 17.

³² **Толстой, Лев Николаевич** (1828-1910) – руски граф, писател, религиозен реформатор, философ, есеист и публицист – убеден пацифист. Отказва се от частната собственост върху земята и имението си, от авторските си права, и работи земеделски труд. Става вегетарианец и пълен въздържател. Новия си религиозен светоглед претворява в романа *Възкресение*. Признат е за един от най-великите писатели на всички времена. Световноизвестни са неговите романи *Война и мир*, *Ана Каренина* и *Възкресение*. Той реформира теоретично християнството, което проповядва вяра в богочовека Христос, в неговото възкресение и чудеса, а Толстой утвърждава християнската нравственост, изразена в проповедите на човека Христос. Създател е на религиозно-философското учение *толстоизъм* за несъпротивление на злото чрез насилие. На 82 години напуска имението си и планува пътуване за България, за да се срещне с Учителя, но умира на малката жп гара Астапово.

³³ **Кортеза (Константина Стефанова)** (родена през 1865 г.) е от Сливен. Тя е слугиня на д-р Миркович, преди да изгрее дарбата ѝ на ясновидка. В своето детство преживява инцидент, от който се разболява. Успява да възстанови силите си, но има бедна и тъжна младост. Дълго време не иска да се омъжи и най-накрая, подтикната от недоимъка, се решава на тази стъпка. Кортеза обаче сънува, че венчавката няма да завърши добре, и действително годеникът ѝ получава сърдечен удар пред олтара и умира пред очите на младоженката. Така Кортеза остава завинаги сама. Тя става свидетел на спиритическите занимания на д-р Миркович. Те предизвикват интереса на младата жена и по време на сеансите тя започва да чува гласове и да получава видения. Присъствалите на сеансите установяват, че всичко, казано от нея, се сбъдва. Така към нейната схлупена квартира бързо започват да прииждат хора. Кортеза обаче обръща повече

внимание на друго – на местата край Смолянско, където болните могат да получат чудодейно изцеление. Явява ѝ се Света Богородица и ѝ ги посочва. Там действително са открити минерални извори и стотици хора отиват да се лекуват. За съдбата ѝ след 1909-1910 г., когато е зенитът на славата ѝ, няма много сведения. Кортеза потъва в забвение и недоимък и изчезва от публичното пространство.

³⁴ **Илия** е еврейски пророк от IX век пр.Хр., живял в Древна Юдея. За него е писано в Стария Завет, Новия Завет, Талмуда и Корана. С големи подробности е разказано за него в *III и IV книга Царства* и по-малко във *II книга Паралипоменон* и *Книга на Малахия*. Пророк Илия се появява, за да върне еврейския народ към истинския Бог, защото се е увлякъл по идолопоклонство. Нищо не се знае за произхода му. Името му, което означава *моят Бог е Яхве*, може би му е дадено заради борбата му с култа към езическото финикийско божество Ваал. Характерното за Илия е, че проповядва и изобличава дръзко и безстрашно. Той заповядва безмилостно да се избият всички жреци на вавилонската богиня Езавел. Свети пророк Илия единствен сред хората е взет жив на Небето и не е умирал физически. Той се възнася, като с ученика си Елисей отива до брега на Йордан, а от другата страна на реката стояли още петдесет ученици и ги наблюдавали. Тогава Илия взел кожуха си, сгънал го, ударил с него водата, тя се разделила и двамата преминали по сухо. Изведнъж се появила огнена колесница с огнени коне и отнесла Илия с вихрушка на Небето. Като излитала тя, кожухът му паднал на земята и Елисей го взел. Когато Йоан Кръстител и Исус Христос са проповядвали, някои юдеи са ги мислели за завърналия се Илия. Според тълкуванията на православната църква за пророк Илия се говори в последната книга на Библията – *Откровение на свети Йоан Богослов*, като за единия от двамата пророци, които Бог ще прати преди края на света, за да изобличават антихриста. Пророк Илия е един от най-великите християнски светци.

³⁵ **Йоан Предтеча**, известен и като **Йоан Кръстител** (около 6-2 г. пр.Хр. – около 30 г.) или **св. Йоан Кръстител**, е братовчед и предшественик на Исус Христос и според Евангелието предсказва пришествието на Месията (на Христа). Той се ражда половин година преди Исус. Син е на свещеника Закария – от рода

на Аарон, и на праведната Елизавета – от рода Давидов. Архангел Гавриил се явява на баща му в храма и възвестява зачеването на сина му. Йоан избягва участието на хилядите убити младенци във Витлеем и през 29 г. от Хр. започва своите проповеди. Той води аскетичен живот на бреговете на река Йордан, носи груби одежди от камилска вълна и се храни с див мед и акриди. След като навършва 30 години, започва да проповядва и да кръщава хората. Дава Свето Кръщение и на Христос – на Богоявление. Наказан е чрез отсичане на главата по заповед на Ирод Антипа. Юдейският цар Ирод се опитва да съблазни жената на своя брат Филип Иродиада. Йоан Кръстител става свидетел на случващото се и го изобличава, след това е затворен в тъмница. На рождения си ден Ирод дава пиршество и дъщерята на Иродиада, Саломе, танцува за него. След танца ѝ той ѝ се заклева, че ще ѝ даде, каквото поиска. Саломе по желание на майка си иска главата на Йоан Кръстител. Ирод дава заповед да обезглавят Йоан и да донесат главата му на тепсия на танцьорката.

Поредицата *Утринно слово* включва следните заглавия:

1. Абсолютната истина (1930-1932), 2012
2. Сеятелят (1932-1933), 2012
3. Новото разбиране (1933-1934), 2012
4. Учение и работа (1934-1935), 2013
- 5. Топлината на Любовта (1935-1936), 2013**
6. Старото отмина (1936-1937)
7. Ликвидация на века (1937-1938)
8. Всичко е за добро (1938-1940)
9. Първият момент на Любовта (1940-1941)
10. Божествената усмивка (1941-1942)
11. Да обичаш и да те обичат (1942-1943)
12. Плодовете на Любовта (1943-1944)

Петър Дънов
Учителя

ТОПЛИНАТА НА ЛЮБОВТА

УТРИННО СЛОВО
1935–1936

Редактор
Спаска Миховска
Художник
Илиана Попова
Компютърен дизайн
Иван Джеджев

Печатни коли 28.5

Издателство
„БЯЛО БРАТСТВО“
02/ 418 0110
0897 847647

Отпечатано в Университетска печатница

izdatelstvo@bialobratstvo.info
www.bialobratstvo.info
www.beinsadouno.org